

Proceedings of

The 8th BENJAMITRA NETWORK

National & International Conference

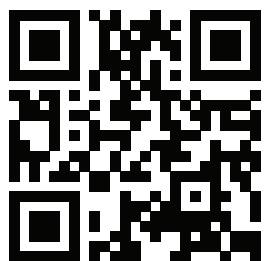
on From Research Through Sustainable Development

ISSUE 7

ISBN:978-616-8184-02-8

National & International Conference
8th

เบญจมิตรวิชาการ Benjamitra Vichakarn

30 May 2018

Thonburi University, Bangkok, Thailand

Proceedings of The 8th BENJAMITRA NETWORK National & International
Conference on From Sufficiency Economy to Sustainable Development

เอกสารรวบรวมบทความ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8 การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

การนำเสนอรูปแบบโปสเตอร์
เล่มที่ 7 วันที่ 30 พฤษภาคม 2561

Posters Presentation
ISSUE 7 May 30th, 2018

วันที่ 30 พฤษภาคม 2561

การวิจัย – บทความ

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-8184-02-8

ลิขสิทธิ์ของโรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

เลขที่ 248 เพชรเกษม 110 แขวงหนองค้างพลู เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160

จัดพิมพ์โดย มหาวิทยาลัยธนบุรี

May 30th, 2018

Research – Academic Paper

ISBN 978-616-8184-02-8

All right reserved by Thonburi University

Press, Address 248 Phetkasaem 110 Nong Khang Phlu Khet Nong Khaem Bangkok 10160

Printed by Thonburi University.

Proceedings of the 8th Benjamitra Network National & International Conference เอกสาร
รวบรวมบทความ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8
การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารที่รวบรวมบทความวิจัยที่เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศด้วยเช่นกัน อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การบริหารจัดการและพัฒนาประเทศเกิดความไม่แน่นอน และไม่ชัดเจนขาดประสิทธิภาพ และเข้าสู่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วได้ช้าลง ดังนั้นการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาการ ให้เท่าเทียมนานาชาติ การวิจัย การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ประเทศชาติพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Proceedings of The 8th BENJAMITRA NETWORK National & International Conference on
From Sufficiency Economy to Sustainable Development

The proceeding is a gathering of academic papers involved with changed situations in society, economics, and environment which have a great impact on the country's administration and development. This would lead to some problems that make our country unstable, and ineffective. And this could cause for being a slowly developing country. Thus, doing research, creating modern innovation, learning and academic development are the most important factors to develop the country among international competitiveness.

คำกล่าวเปิด

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8

โดย พล.ต.อ.ดร.วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ณ หอประชุมใหญ่ ชั้น 5 อาคารนวัตกรรมการเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี

กระผมรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้รับเกียรติมากล่าวเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 8 ในวันนี้ สภาวะการณ์ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศด้วยเช่นกัน อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การบริหารจัดการและพัฒนาประเทศเกิดความไม่แน่นอน และไม่ชัดเจน ขาดประสิทธิภาพ และเข้าสู่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วได้ช้าลง ดังนั้นการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาการ ให้เท่าเทียมนานาชาติ การวิจัย การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ประเทศชาติพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในวันนี้ ถือเป็นโอกาสดี ที่สถาบันเครือข่ายเบญจมิตรวิชาการ ได้ตระหนักในภารกิจการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม จึงเกิดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาตินี้ขึ้นมา เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาวิชาการให้เจริญก้าวหน้า มีความทันสมัย ทั้งทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ ผลวิจัยช่วยทำให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจปรากฏการณ์และพฤติกรรมต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น สามารถ บูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการ วิจัย และการบริการวิชาการ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสังคม

บัดนี้ถึงเวลาอันสมควรแล้วกระผมขอเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 8 ประจำปีการศึกษา 2561 ณ บัดนี้ และขออำนวยการให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความสุข ความเจริญในชีวิตตลอดไป และขอให้การจัดประชุมวิชาการ ในครั้งนี้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ.

Welcome Speech

The 8th Benjamitra Network National & International Conference

Dr. Bancha Kerdmanee

President of Thonburi University

at Conference Room, Institute for Innovation Learning and International Relation Center,
Thonburi University May 30th 2018

Dear The Head of the National Counter Corruption Commission ,The Presidents of the Universities ,Honorable Participants of Benjamitra Network and Ladies and Gentlemen,

I am Dr. Bancha Kerdmanee, president of Thonburi University. On behalf of the committee of the 8th Benjamitra Network National & International Conference, I would like to express my gratitude to Pol. Gen. Dr. Watcharapol Prasarnrajkit to give an opening speech and will deliver a keynote speech on this day.

The aims of this conference are

- 1) To provide a common platform to researchers and faculty members to exchange the ideas, information, and study research trends in terms of research and academic development.
- 2) To give an opportunity for researchers, lecturers, and students to showcase their research work and exchange their research experiences.
- 3) To create an excellent network that would benefit for academic and research groups in Thailand.
- 4) To establish strong connections between national and international networks in terms of research collaboration.

Thanks to the importance of researching and innovation development, this conference is collaboratively arranged by the 8 universities within Benjamitra Networks, which are Bangkok Suvornabhumi University, North Bangkok University, Rajapruk University, North-Chiang Mai University, The Far Eastern University, Southeast Bangkok College, Lampang Inter-Tech College, and Thonburi University. The conference will encompass keynote addressed, 444 papers from many domestic and foreign academicians and researchers.

In conclusion, I would like to express my sincere gratitude to the reviewers, the organizers and all staff who have been working since the beginning until today. I am truly appreciated your dedication. Thank you.

คำกล่าวรายงาน

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8

โดย ดร.บัญชา เกิดมณี อธิการบดี มหาวิทยาลัยธนบุรี

ณ หอประชุมใหญ่ ชั้น 5 อาคารนวัตกรรมการเรียนรู้และวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

วันที่ 30 พฤษภาคม 2561

กระผม ดร.บัญชา เกิดมณี อธิการบดีมหาวิทยาลัยธนบุรี ในนามคณะกรรมการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8 รู้สึกซาบซึ้งและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ท่านประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พล.ต.อ.ดร.วัชรพล ประสารราชกิจ ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานเปิดงาน และแสดงปาฐกถาพิเศษ ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ในวันนี้ วัตถุประสงค์ในการจัดการประชุมวิชาการ

1. เพื่อเป็นเวทีให้นักวิจัย และนักวิชาการ ได้ติดตามข้อมูล ทิศทาง และการเปลี่ยนแปลง ในการพัฒนาทางด้านการวิจัยและพัฒนาทางวิชาการของประเทศ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิจัย คณาจารย์ นิสิต/นักศึกษา ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงาน ทางวิจัย และได้รับฟังแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์วิจัย
3. เพื่อสร้างพลังร่วมในการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย บูรณาการ องค์ความรู้ ทางวิชาการ วิจัย และก่อให้เกิดนวัตกรรม
4. เพื่อเกิดประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนความรู้และเกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิจัยทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ

จากความตระหนักในภารกิจการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม สถาบันอุดมศึกษาเครือข่ายเบญจมิตรวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย 8 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง และมหาวิทยาลัยธนบุรี จึงได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ในวันนี้ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือของเครือข่ายในด้านผลงานวิจัยและเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิชาการสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ในการประชุมวิชาการครั้งนี้ มีนักวิชาการ และนักวิจัย จากสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ส่งบทความเข้าร่วมนำเสนอ จำนวน 444 บทความ

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณท่านประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวิชาการ ประธานผู้ดำเนินการประจำกลุ่ม คณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ช่วยให้การจัดงานครั้งนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ขอขอบพระคุณครับ

Opening Speech

The 8th Benjamitra Network National & International Conference

Pol. Gen. Dr. Watcharapol Prasarnrajkit

Head of the National Counter Corruption Commission

at Conference Room, Institute for Innovation Learning and International Relation Center,

Thonburi University

May 30th 2018

Dear The Presidents ,Distinguished Participants of Benjamitra Network and Ladies and Gentlemen,

I am delighted and honored to be invited to give an opening speech on the 8th Benjamitra Network National & International Conference. As we can see that, there are many dramatically changes towards our country such as society, economics, and environment. These changes may result in developmental instability and inefficiency of the country.

Therefore, to increase country's efficiency, it is intended to stimulate a full development of academic, research, and innovation. I would like to express my sincere thanks to the organizers who foresee the importance of researching and innovation and hold this conference. To put the practices into action, the researchers must work on applied research, make the most use of the outcomes research, and integrate them into other knowledge.

Finally, this is an opportune time for me to declare the official opening of the 8th Benjamitra Network National & International Conference. I wish you filled with happiness, and prosperity. Best wishes for a productive and successful conference. Thank you.

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8

“การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

วันที่ 30 พฤษภาคม 2561 มหาวิทยาลัยธนบุรี กรุงเทพมหานคร

ที่มาและความสำคัญ

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนางานวิจัยเพื่อสร้างความรู้ นวัตกรรม สำหรับการประยุกต์ใช้ในระดับต่างๆ โดย สถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา จำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง และวิทยาลัยเซาอีสบางกอก ซึ่งรวมกันเป็น เครือข่ายทางวิชาการ “เบญจมิตรวิชาการ” เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2554 โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ให้กับนักศึกษา นักวิจัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินงานวิจัยและนำเสนอผลงานทางวิชาการ สำหรับการประชุมวิชาการมีเป้าหมายในแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในการดำเนินงานวิชาการต่อไปในอนาคต โดยการการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8 ได้จัดขึ้นวันที่ วันที่ 30 พฤษภาคม 2561 โดยมีมหาวิทยาลัยธนบุรีเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานทางวิชาการให้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อสร้างโอกาสให้นักวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสวงหาความร่วมมือด้านวิชาการของสถาบันในเครือข่าย
3. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายเบญจมิตรวิชาการด้านงานวิจัยและวิชาการ

กลุ่มเป้าหมาย

1. นักวิจัยและนักวิชาการ
2. นักศึกษาระดับบัณฑิต
3. นักวิชาการทั่วไป

ผู้ดำเนินงาน

มหาวิทยาลัยธนบุรี

ผู้เข้าร่วมงานในนามเครือข่ายเบญจมิตร

- มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
- มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
- มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
- มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
- วิทยาลัยเซาอีสบางกอก

คณะบรรณาธิการพิจารณา เอกสารรวบรวมบทความ การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรรัตน์ แยมชุตติ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
2. Professor Dr. Luiz Antor Titton	Universidade de Sao Paula, Brazil
3. Associate Professor Dr. David Crookall	Université de Nice Sophia Antipolis, France
4. Associate Professor Dr. Yeu-Ting Liu	National Taiwan Normal University, Taiwan
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี สำเภาทอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
7. ดร.นิวัตต์ น้อยมณี	มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
8. ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิตย์	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ พรนิมิตร	วิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง
11. รองศาสตราจารย์ ดร.พิธากรณ์ ธนิตเบญจสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

The 8th BENJAMITRA NETWORK National & International Conference on “From Sufficiency Economy to Sustainable Development”, Thonburi University May 30th 2018

Rationale

Based on their awareness of a university's research mission to develop new body of knowledge and learning innovation for society in both basic and applied research level, seven higher educational institutions including Thonburi University, North Bangkok University, Bangkok Suvarnabhumi University, Southeast Bangkok College, Rajapruk University, The Far Eastern University and Lampang Inter-Tech College have formed an academic cooperation network known as "Benjamitra Network" on February 5, 2011. The network members aim to join hands to develop teaching and learning, student, teacher and researcher capacities, research work and research publication. This form of academic cooperation will allow the exchange of knowledge and research experience in various contexts. In addition, Benjamitra network plans to link up with other academic networks in the future. Realizing these important matters, Benjamitra Network organizes "The 7th Benjamitra National and International Conference" on May 27, 2017, having Thonburi University as the host institution.

Conference Objectives

1. To be a place for scholars from both public and private sectors, as well as for graduate students, to publicize their research articles, academic papers and theses
2. To create an opportunity for scholars and researchers to exchange their knowledge and views and to seek cooperation among them
3. To promote cooperation and collaboration among the members of Benjamitra Network in improving their research and academic work.

Target Audiences

1. Researchers and academicians
2. Graduate students
3. General public

Organizers

Thonburi University, Thailand

Participant form BENJAMITRA NETWORK

Lampang Inter-Tech College, Thailand

Bangkok Suvarnabhumi University, Thailand

North Bangkok University, Thailand

North-Chiang Mai University, Thailand

Rajapruk University, Thailand

Southeast Bangkok College, Thailand

The Far Eastern University, Thailand

Editorial Board of the Conference Proceedings

1. Asst. Prof. Urairat Yamchuti, Ph.D. Thonburi University, Thailand
2. Assoc. Prof. Somsak Kongtieng, Ph.D. North Bangkok University, Thailand
3. Asst. Prof. Arunee Sumpaonthong, Ph.D. Rajapruk University, Thailand
4. Dr. Niwat Noimanee, Bangkok Suvarnabhumi University, Thailand
5. Nithat Boonpaisarnsatit, Ph.D. The Far Eastern University, Thailand
6. Asst. Prof. Wallaya Chupradist, Ph.D. Southeast Bangkok College, Thailand
7. Asst. Prof. Chakkrapan Ponnimit, Ph.D. Lampang Inter-Tech College, Thailand
8. Associate Professor Dr. Phithagorn Thanitbenjasith. North-Chiang Mai University, Thailand
9. Professor Dr. Luiz Antor Titton. Universidade de Sao Paula, Brazil
10. Associate Professor Dr. David Crookall. Université de Nice Sophia Antipolis, France
11. Associate Professor Dr. Yeu-Ting Liu. National Taiwan Normal University, Taiwan
12. Vinod Dumblekar, Ph.D. Mantis Discovery ID Learning, India

กำหนดการนำเสนอการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
 เบญจมิตรวิชาการครั้งที่ 8 การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างพอเพียงสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
 30 พฤษภาคม 2561 มหาวิทยาลัยธนบุรี, กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย

เวลา	รายการ
7.30-8.30 น.	ลงทะเบียน ณ อาคารนวัตกรรมการเรียนรู้และวิเทศสัมพันธ์ บริเวณโถงกลางชั้น 1 อาคารนวัตกรรมการเรียนรู้และวิเทศสัมพันธ์
8.30-8.45 น.	กล่าวรายงาน การจัดประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 8” โดย ดร.บัญชา เกิดมณี อธิการบดีมหาวิทยาลัยธนบุรี ณ ห้องประชุมชั้น 5 อาคาร นวัตกรรมการเรียนรู้และวิเทศสัมพันธ์
8.45-9.00 น.	พิธีเปิด โดย พล.ต.อ.ดร.วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ
9.00-10.00 น.	บรรยายพิเศษ เรื่อง ธรรมเนียมปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาประเทศ โดย พล.ต.อ.ดร.วัชรพล ประสารราชกิจ ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ
10.00-10.45 น.	พิธีมอบเกียรติบัตร / มอบรางวัล
10.45-12.00 น.	- นำเสนอผลงานวิจัย ในรูปแบบโปสเตอร์ ณ บริเวณโถงกลาง ชั้น 1 อาคารนวัตกรรมการ เรียนรู้และวิเทศสัมพันธ์ - นำเสนอผลงานวิจัย ภาคบรรยาย ณ ห้องนำเสนอ ชั้น 2-4 อาคารนวัตกรรมการเรียนรู้และ วิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธนบุรี
12.00-13.00 น.	พักรับประทานอาหาร
13.00-16.30 น.	นำเสนอภาคบรรยาย (ต่อ) ณ ห้องนำเสนอ ชั้น 2-4 อาคารนวัตกรรมการเรียนรู้และวิเทศ สัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธนบุรี

Conference Schedule
The 8th Benjamitra Network National and International Conference
May 30th 2018, Thonburi University

Time	Programme
7.30-8.30	Registration at Ground Floor, Institute for Innovation Learning and International Relation Center
8.30-8.45	Opening Speech by Dr. Bancha Kerdmanee, the president of Thonburi University at 5 th Floor, Institute for Innovation Learning and International Relation Center
8.45-9.00	Opening Ceremony by Pol. Gen. Dr. Watcharapol Prasarnrajkit, Head of the National Counter Corruption Commission
9.00-10.00	Keynote Speech “ <i>Good Governance in Higher Education towards Country’s Development</i> ” by Pol. Gen. Dr. Watcharapol Prasarnrajkit, Head of the National Counter Corruption Commission
10.00-10.45	Award Ceremony
10.45-12.00	- Poster Presentation at Ground Floor, Institute for Innovation Learning and International Relation Center - Paper Presentation at 2-4 Floor, Institute for Innovation Learning and International Relation Center
12.00-13.00	Lunch
13.00-16.30	- Poster Presentation at Ground Floor, Institute for Innovation Learning and International Relation Center - Paper Presentation at 2-4 Floor, Institute for Innovation Learning and International Relation Center

คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer Review)

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
1	ผศ.ดร.อุไรรัตน์ แยมชุตติ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
2	ดร.ปฐมพร อินทรางกูร ณ อยุธยา	มหาวิทยาลัยธนบุรี
3	ดร.ธนิต แต่งศรี	มหาวิทยาลัยธนบุรี
4	ผศ.ดร.อนุพงษ์ อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยธนบุรี
5	ดร.สมชาย เลิศภิรมย์สุข	มหาวิทยาลัยธนบุรี
6	ดร.ฐิติพร กรัวยิวีเชียร	มหาวิทยาลัยธนบุรี
7	ดร.พฤกษ์ จิรสัตยาภรณ์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
8	ดร.พนัส อุณหบัณฑิต	มหาวิทยาลัยธนบุรี
9	ดร.สมศักดิ์ ต้นตาศน์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
10	ดร.ชัยญ์ญาณัน คำบุญ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
11	ผศ.ยีน ปาระเคน	มหาวิทยาลัยธนบุรี
12	ผศ.ดร.สำราญ ผลดี	มหาวิทยาลัยธนบุรี
13	ผศ.ประสงค์ อุทัย	มหาวิทยาลัยธนบุรี
14	ดร.ฉัตรธาร ลิ้มอุบลัมภ์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
15	ดร.มาริษา เทศปลื้ม	มหาวิทยาลัยธนบุรี
16	ผศ.สมจินต์ อักษรธรรม	มหาวิทยาลัยธนบุรี
17	รศ.สุรัชย์ ธรรมทวิวิกุล	มหาวิทยาลัยธนบุรี
18	ดร.พรธณี บุญประกอบ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
19	ดร.มนัส บุญประกอบ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
20	ดร.นันทน์หทัย อีนอก	มหาวิทยาลัยธนบุรี
21	ดร.กมลภาพ แก้วศรี	มหาวิทยาลัยธนบุรี
22	ดร.มยุขพันธ์ุ์ ไชยมันคง	มหาวิทยาลัยธนบุรี
23	รศ.สุณา สุทธิเกียรติ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
24	รศ.อรสา อร่ามรัตน์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
25	รศ.ดร.สมบัติ ทัชมทรัพย์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
26	ผศ.ดร.บดินทร์ชาติ สุขบท	มหาวิทยาลัยธนบุรี
27	ดร.มังกร หิริรักษ์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
28	ดร.นิษฐ์สินี ภูประเสริฐ	มหาวิทยาลัยธนบุรี
29	ผศ.ดร.นฤมล สุนสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยธนบุรี
30	ดร วุฒิ วัชโรดมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยธนบุรี

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
31	ผศ.จूरรัตน์ หล่อวิรัชสุธี	มหาวิทยาลัยธนบุรี
32	ผศ.สุปัด ทองอินทร์	ม.กรุงเทพสุวรรณภูมิ
33	ผศ.วัลลภ นิมมานนท์	ม.กรุงเทพสุวรรณภูมิ
34	ดร.ณัฐกาญจน์ สุวรรณธารา	ม.กรุงเทพสุวรรณภูมิ
35	ดร.นิวัตต์ น้อยมณี	ม.กรุงเทพสุวรรณภูมิ
36	ดร.เฉลิมพล นุชอุดม	ม.กรุงเทพสุวรรณภูมิ
37	ดร.ธัมมภูสิตตา อยู่เจริญ	ม.เกษมบัณฑิต
38	ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
39	ดร.อำพล นววงศ์เสถียร	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
40	ดร.ตรีวิทย์ อัครศิริศิลป์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
41	ดร.จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
42	ดร.ภูษิตย์ วงษ์เล็ก	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
43	พล.ต.ดร.อนุชาติ บุณนาค	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
44	ดร.โศภิตลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
45	ดร.อัมพร ศรีเสริมโชค	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
46	ดร.กนก เจนจิระพงศ์เวช	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
47	พรศักดิ์ อรรถวานิช	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
48	รศ.ผ่องพรรณ รัตนธนาวันต์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
49	ดร.สุดาสุวรรณค์ งามมงคลวงศ์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
50	ดร.ทรงพล นครศรีเรืองศักดิ์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
51	ดร.สุริยะ พุ่มเฉลิม	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
52	ดร.รวมพร ทองรัมย์ โอนเนส	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
53	ดร.วไลพร ฉายา	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
54	ดร.รพีพัฒน์ ไสอินทร์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก
55	รศ.ศศนันท์ วิวัฒน์ชาติ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
56	ผศ.ดร. ญาณกร วรากุลรักษ์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
57	ผศ.ดร.ฉัตยาพร เสมอใจ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
58	ผศ.ดร. ลักษณ์าวดี บุญยะศิรินันท์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
59	ดร.ประภัศร กิตติมนโรรม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
60	ผศ.ศิริพร อ่วมมีเพียร	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
61	ผศ.ดร.เรวดี ศักดิ์คุณยธรรม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
62	ผศ.วัลย์นุช สกุลนุ้ย	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
63	รศ.ศิริ ภูพงษ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
64	ผศ.ดร.กัณณ์พัฒน์ อิมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
65	รศ.ดร.ดวงตา สราญรมย์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
66	ดร.กฤษณา จิรทิวาธวัช	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
67	ผศ.ดร.ชุมพล รอดแจ่ม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
68	ผศ.ดร.ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
69	รศ.อวยพร พานิช	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
70	ผศ.ดร.ณัฐกานต์ สุขชื่น	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
71	ดร.เสกสรรค์ มานวิโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
72	ผศ.นนทรี สัจจาธรรม	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
73	ผศ.พุดศักดิ์ พุ่มวิเศษ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
74	รศ.ดร.เยาวภา ตีอัฐสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
75	รศ.ดร.ทิพย์สิริ กาญจนวาสี	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
76	รศ.สพญ.ดร.สุมาลี บุญมา	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
77	ผศ.ดร.พิชิต รัชตพิบูลภพ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
78	รศ.ดร.โกวิทย์ กังสนันท์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
79	ผศ.ดร.อัมพร ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
80	ผศ.ดร.เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
81	ผศ.ดร.จิตติมา ให้อายอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
82	รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
83	ดร.จักรกฤษณ์ สิริริน	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
84	รศ.พิศเพลิน เขียวหวาน	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
85	รศ.ดร.โกสุม สายใจ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
86	ผศ.ดร.อรุณี สำเภาทอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
87	รศ.ดร.วิรัช วรรณรัตน์	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
88	รศ.ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
89	ผศ.ดร.ณัฐวุฒิ วิเศษ	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
90	ผศ.สมศักดิ์ ถิ่นขจี	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
91	ดร.วฤต ศิลป์ศรีกุล	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
92	ดร.นเรศ สุขะโรจน์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
93	ดร.สุรัชย์ สานตีสุขรัตน์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
94	ดร.ศุภากร ศิลากษ	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
95	ดร.ธรรมนุญ พ่อคำทอง	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
96	รศ.ดร.พิชากรณ รัตนเบญจสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
97	ดร.กัลยา แก้วมา	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
98	ดร.สุธีรา ศรีเบญจโชติ	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
99	ดร.พัชรภรณ์ ลิ้มปิ้องคนันต์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
100	ดร.ศิริพันธุ์ จูรีมาศ	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
101	ดร.สุกฤษฎี ลิมโพธิ์ทอง	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
102	ดร.จตุพร วงศ์มหาดเล็ก	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
103	ดร.ศิริพงษ์ มาณะศรี	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
104	ดร.ธีรภัทร ประสมสุข	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
105	รศ.ดร.นรินทร์ชัย พัฒนพงศา	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
106	ดร.ทรงสรรค์ อุดมศิลป์	มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
107	ผศ.ดร.จักรพันธ์ พรนิมิตร	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
108	ดร.กรวิก พรนิมิตร	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
109	รศ.นภาพร ณ เชียงใหม่	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
110	ผศ.สุวิทย์ นามบุญเรือง	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
111	ดร.ฐิติมา พูลเพชร	วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง
112	ดร.ดารณี เอื้อชนะจิต	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
113	ดร.ชลลดา เลิฟ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
114	ดร.วีระพงษ์ กิตติวงศ์	มหาวิทยาลัยพะเยา
115	ดร.ดวงพร พุทธวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรบุรี
116	ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
117	ผศ. ดร.สมยศ อวเกียรติ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
118	ดร.सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
119	รศ. ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
120	รศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
121	ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
122	ดร.สุพร เข้มเฮง	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
123	ดร.เพชรราวลัย ธีระวณิชพงศ์	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
124	ดร.สิริกาญจน์ ธนวุฒิปรีพันธ์	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
125	ดร.อุทัยวรรณสายพัฒนา	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
126	ผศ.ดร.คำเพชร ภูริปริญญา	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
127	ดร.ณรงค์ พิมสาร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
128	ดร.เบญจรัตน์ ราชฉวาง	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
129	ดร.ทรงยศ แก้วมงคล	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
130	รศ.ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
131	ดร.อนันต์ ธรรมชาลัย	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
132	ดร.วิยะดา วรรณทวนิช	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
133	ดร.พิศนีย์ อำไพ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
134	ดร.ตระกูล จิตวัฒนากร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
135	ดร.วัชระ คำเขียว	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	สังกัด
136	ดร.พงษ์ศักดิ์ เพชรสถิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
137	ดร. ศรีนทร์ศรี สม เสรีรัฐปัญญา	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
138	ดร. นกัสมน นันทมัจฉา	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
139	ดร.นิทัศน์ บุญไพศาลสถิตย์	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
140	ดร.สุพัฒน์วี ทิพย์เจริญ	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
141	ดร.พัชรีวรรณ กิจมี	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
142	รศ.มานูญย์ สุตีคา	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
143	ดร.วนิดา วาติเจริญ	สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
144	ผศ.ชนุตร์ เอี่ยมอร่าม	มหาวิทยาลัยหอการค้า
145	รศ.วราพร ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยมหิดล
146	รศ.ดร.รัชชานนท์ ศุภพงศ์พิเชฐ	มหาวิทยาลัยมหิดล
147	ดร.พนิดา มารุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
148	รศ.ดร.ทรงศรี สรณสถาพร	มหาวิทยาลัยมหิดล
149	ผศ.ดร.เศรษฐชัย ชัยสนิท	มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Peer Review

No.	NAME	Affiliation
1	Dr.Dhitiporn Kraivixien	Thonburi University
2	Associate Professor.Dr.Amporn Srisermbhok	Southeast Bangkok College
3	Dr.Walaiporn Chaya	Southeast Bangkok College
4	Dr.Rapeepat So-in	Southeast Bangkok College
5	Associate Professor. Sasanant Vivadhajant	Rajapruk University
6	Assistant Professor Dr.Yannakorn Warakunrak	Rajapruk University
7	Assistant Professor Dr.Chattayaporn Samerjai	Rajapruk University
8	Assistant Professor Dr.Luxanawadee Boonyasirinun	Rajapruk University
9	Dr.Prapatsorn Kittimanorom	Rajapruk University
10	Assistant Professor.Dr.Siriporn Ummeepien	Rajapruk University
11	Assistant Professor Dr.Raywadee Sakdulyatham	Rajapruk University
12	Associate Professor. Siri Phooongwatana	Rajapruk University
13	Associate Professor.Dr.Duangta Saranrom	Rajapruk University
14	Dr.Koontiya Chiratiwatawat	Rajapruk University
15	Assistant Professor.Dr.Chumpon Rodjam	Rajapruk University
16	Assistant Professor.Dr. Sirirat Pongsangasuk	Rajapruk University
17	Associate Professor.Dr.Uayporn Panich	Rajapruk University
18	Assistant Professor.Dr. Nattakan Sukchuen	Rajapruk University
19	Assistant Professor.Dr. Sakesun Manawiroj	Rajapruk University
20	Assistant Professor.Nontraree Sajjathram	Rajapruk University
21	Assistant Professor.Pulsak Pumwiset	Rajapruk University
22	Associate Professor.Dr.Yowwapa Tiautchasuwan	Rajapruk University
23	Associate Professor.Dr.Tipsiri Kanjanawasee	Rajapruk University
24	Associate Professor.Dr.Sumalee Chaisuparakul	Rajapruk University
25	Assistant Professor Dr.Amporn Punya	Rajapruk University
26	Assistant Professor Dr. Thitima Holomyong	Rajapruk University
27	Associate Professor.Dr.Laddawan Petchroj	Rajapruk University
28	Dr.Jakkrit SIRIRIN	Rajapruk University
29	Associate ProfessorDr.Kosoom Saicha	Rajapruk University
30	Assistant Professor.Dr. Arunee Sumpaonthong	Rajapruk University
31	Assistant Professor.Dr WIRACH WANNARATN	Rajapruk University
32	Assistant Professor.Chollada Love	Maejo University
33	Dr.Weerapong Kitiwong	University of Phayao
34	Assistant Professor.Dr.Somyos Avakiat	North Bangkok University
35	Associate Professor.Dr.sowwanee sikkhabandit	North Bangkok University
36	Associate Professor.Dr.Somsak Kongtieng	North Bangkok University
37	Dr. Suwaporn Semheng	North Bangkok University
38	Dr.Weena Sertpunya	North Bangkok University
39	Dr.Napasamon Nanthamatcha.	North Bangkok University
40	Dr.Nithat Boonpaisarnsatit	The Far Eastern University
41	Dr.Patchareewan Kitmee	The Far Eastern University
42	Dr.Wanida Wadecharoen	Thai-Nichi Institute of Technology
43	Associate Professor.Dr.Nguyen van HIEU	VNU Ho Chi Minh City- University of Science, Vietnam
44	Associate Professor.Dr.Tran Van MAN	VNU Ho Chi Minh City- University of Science, Vietnam
45	Associate Professor.Dr.Tran Thi Thanh VAN	VNU Ho Chi Minh City- University of Science, Vietnam
46	Dr.Pham Thanh TRUNG	VNU Ho Chi Minh City-

No.	NAME	Affiliation
		University of Science, Vietnam
47	Dr.Chau Thi DA	VNU Ho Chi Minh City- University of Science, Vietnam
48	Associate Professor.Tran Quang THAI	VNU Ho Chi Minh City- University of Science, Vietnam
49	Assistant Professor.Dr.Chanin Umponstir	Naresuan University
50	Associate Professor. Dr.Songsri Soranatsaporn	Mahidol University
51	Associate Professor. Dr.Settachai Chaisanit	Sripatum University
52	Professor Dr.Jongjit Hirunlabh	King Mongkut's University of Technology Thonburi
53	Dr.Somchaivang Dethoudom	City Planning Officer, Vientiane Capital, LAO PDR
54	Associate Professor.Dr.Sombat Teekasap	Thonburi University

Posters Presentation Schedule

May 30 th, 2018 10.45 – 12.00

International Session, Innovation Learning and International Relation Center, First Floor

Moderator: Dr. Anawat Bunnag

Coordinators: Moderator: Aj.Ekkapol Tubpond , Aj.Khemmanat Klinnoree

No.	Presenter	Article Title
1	Somchaiwang Dethoudom, Pradit Deejai and Phanita Phakdi	Water Management for Agriculture in Thailand
2	Narong Photi and Phanita Phakdi	Acceptance of The Concept of Green Packaging of Consumer
3	Atsawin Saneechai Phanita Phakdi	Forecasting Model for the Value of Lychee's Export of Thailand
4	Narong Photi, Niwatt Noimanee , Phanita Phakdi and Pornphan Chareonsuk	The Performance Measurement: How is it important to organization success?
5	Warangkhan Tansagul, Pati Puttawiboon , Phanita Phakdi and Pornphan Chareonsuk	The Environmental Attitudes Influence Sustainable Development, Equitable Access to Resource, and Conservation in Thailand
6	Nopparat Kantapikul and Punnda Hunchaisri	POWTOON: The Suggestions of Utilizing Online Interactive Application in English Language Teaching and Learning
7	Suphawadee Siriwat and Naphachakorn Thongruandee	Factors Affecting Savings of Private Sector Employees in Bangkhen District, Bangkok
8	Peerayut Kumsak and Artittaya Chaveewong ²	Marketing Mix Factors Affecting Fitness Center Membership Decisions in Bangkok Metropolitan
9	Naphachakorn Thongruandee and Suphawadee Siriwat	Factors Affecting Personal Income Tax Payment in Muang District, Pathumthani
10	Suphot Phuangkamnerd and Prachyanun Nilsook	Development of Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing
11	SoradaPahuwatanakorn and Paphatchaya Bunddit	Factors Affecting Customer Satisfaction at Don Mueang International Airport, Bangkok
12	Kanjana Wannayos	Student's Satisfaction with Business Computer Curriculum, Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University
13	Pradit Deejai, Phattraporn Soythong, Narumon Intarawichian and Prin Lorpittayakorn	Mangrove Management Using GIS for Sustainability
14	Nguyen Hoang QUAN, Nguyen Thanh LAM, Vu Thanh TUNG ^b and Nguyen Van HIEU	The survey of Thermoelectric Generator (TEG) structure for power storage applications
15	Huynh Hoang TRUNG, Le Tran Khanh HUY, Kohei OGAWA, Kanae IGARASHI, Akihiko KIKUCHI and Nguyen Van HIEU	DESIGN AND SIMULATION ELECTRODE SHAPES FOR LIGHT EMITTING DIODE (LED) AND ULTRAVIOLET LEDS USING MEMS TECHNOLOGY
16	Supattra Apichaimongkol, Kawissara Tanskul, and Narueta Boonpot ¹	Factors Affecting Happiness in Personnel Working at Ekachai Hospital
17	Amornvit Vatcharaphrueksadee ¹ , Chompunut Potiluk ² and Korndet Phobampen ³	The Design and Development of a 3D Stop Motion Animation as an Extra Curriculum Teaching Media in English Vocabulary of Animals
18	Nguyen Thi Le Linh , Tran Huu	Fish fry counting system using image processing

	Thong, Nguyen Huy Hoang and Nguyen Van Hieu	
19	NAPAWAN LAPBUA-NGAM WATSITTHA AKKARATANAYAVAMON	LEGAL ISSUES ON THE EMPLOYMENT OF CONTRACTORS
20	Nguyen Huu TRUONG, Nguyen Van TINH, Pham Thanh Tuan ANH, Hoang Van DUNG, Nguyen Cong HOI, Bui Minh THANG, Vu Minh HUNG, Nguyen Van HIEU, Phan Bach THANG and Tran Cao VINH	Influence of indium and hydrogen co-doping on optical and electrical properties of zinc oxide thin films deposited by DC magnetron sputtering

กำหนดการนำเสนอรูปแบบโปสเตอร์

วันที่ 30 พฤษภาคม 2561 เวลา 10.45 – 12.00

ณ บริเวณโถงกลาง ชั้น 1 อาคารนวัตกรรมการเรียนรู้และวิเทศสัมพันธ์

กรรมการตัดสิน: ดร.นลินฉัตร ธารสิริวิภัทร

ผู้ช่วย: อาจารย์ไพโรจน์ แจ่มศรี (ผู้ช่วย) และอาจารย์ศศิมา อนุวัตวิสิฐ

ลำดับ	ผู้นำเสนอ	หัวข้อบทความ
1	บุษบา อู่อรุณ	ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด็น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขารวมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู
2	นิตยระดี วงษ์สวัสดิ์	ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา)
3	พัชราภรณ์ ใจบุญมา , นงลักษณ์ เจริญทอง	ความแตกต่างด้านการปฏิบัติงานด้านการบัญชี ระหว่าง Generation X กับ Generation Y
4	ไอศวรรย์ พัทยากร , ดร.นภัทร จันทรา รณณ์ , ดร.วิมลวัลย์ ทรงศิริยศ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย
5	วิษณุสุดา ภูษณะวิวัฒน์, กัญญาสุญา ศรี อมรทัต	กลวิธีการจำคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาภาษาจีนธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
6	พิชัย เหลียวเรืองรัตน์, วารุณี คำภีโร, วิชนนท์ ฟองตระกูล	การลดของเสียในขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้ง
7	อัศรียากร สง่าอารีย์กุล, วิษณุตร์ ทิมา บุตร	การจัดตั้งระบบการบำรุงรักษาเชิงป้องกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องจักรใหญ่เรือขนส่งน้ำมันสิริกมขนาด 3,000 เดทเวทตัน กรณีศึกษา บริษัท ปริมา มารีนจำกัด (มหาชน)
8	อรณนพ ชัยวุฒิ	กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด
9	ณัฐสุดา ผาลา	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาโครงการงานการท่องเที่ยวและการบริการ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
10	รุ่งอรุณ หน่อคำ	การใช้วิธีสอนแบบทักษะปฏิบัติการ และการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การสอนวิชาทักษะการศึกษาวิชานิตศาสตร์ แก่

ลำดับ	ผู้นำเสนอ	หัวข้อบทความ
		นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
11	สุประวิณ ณ เชียงใหม่, นลินรัตน์ ทิมจรัส, มัลลิกา ตรีประเคน, กรวิทย์ กันตะอุดม	ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนธุรกิจผ้าฝ้าย กรณีศึกษาร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย
12	อรรถวิวัฒน์ ตูยาสัย , พัชรวิพรรณ กิจมี	การวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน : ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา กระบวนการจัดการแหล่งเรียนรู้
13	นิติกานต์ กรรมสิทธิ์	การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาส อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
14	นภาพร ทองคำ,ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนมพร จันทระปัญญา	การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาศาลาวัน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
15	พรพิมล พงษ์กลาง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนในโรงเรียน ประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
16	ณัฐกิตต์ ตรีวิทยากรานต์	การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชา การวิเคราะห์และออกแบบระบบโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
17	รวมพล จันทศาสตร์, ดร.เสาวนีย์ สมันน์ ตรีพร, ชาริณี พลวุฒิ	การลดต้นทุนการถือครองสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้า กรณีศึกษา บริษัทผู้จัดจำหน่ายตะแกรงเหล็กฉีก
18	ณัฐพร พุ่มพร้อมจิตร์, ศรสวรรค์ สว่าง ดาว, ชยดิฐ ฉิมโชติ, เขวลิต จันภิรมย์ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์	พัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพแบบจำลองระบบควบคุมความชื้น สัมพัทธ์การปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี
19	ยุพารัตน์ สัมหวาน , ปวีณา เรืองแจ่ม , ณัฐวุฒิ สังข์แก้ว3, สันติ โสภาประดิษฐ์ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์	ทดสอบประสิทธิภาพและพัฒนาแบบจำลองคอนโตนโบลูกผักด้วยระบบ ควบคุมอัตโนมัติ
20	พิริยารณ ไซยนามสถิตย์, สาธิตา เรือง อุไร, สุกัญญา ก้อนทรัพย์3, สันติ โสภา ประดิษฐ์4 และ สุดาสวรรค์ งามมงคล วงศ์5	ระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ
21	จิตรา โภคาพานิช,ปรีชา อินทรสมพันธ์	การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้
22	นินุช บุญยฤทธานนท์, ประพันธ์ อภิวงศ์, ประภากร สัมพันธ์สวาท ³	การพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชน ลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
23	ปฎิญา มากระจัน	การประมาณค่าและพยากรณ์อัตราณณะของผู้สูงอายุไทย
24	สิริกร ประทุม, ณฐา ธรเจริญกุล, ชา ริณี พลวุฒิ	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความสูญเปล่าของธุรกิจด้วยระบบ ERP

ลำดับ	ผู้นำเสนอ	หัวข้อบทความ
25	นุชจรี ศรีอุบาย ณิชชา ทองจำรูญ, นงลักษณ์ ธาราวรรณ, วิจิตรา บุญตัน, เจริญ สุตระสุข, นรเศรษฐ์ บุญเหมย, ณัฏชา กุลวัฒน์ภคิน, พรนิภา จันทรน้อย, กัญจนันดา สิทธิประเสริฐ, เฉลิมชัย พิสิษฐวานิช	การจัดการตลาดชุมชนแบบมีส่วนร่วมบนพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่
26	นายพรเทพ พิสุทธิวานิชย์, พนมพร จันทรปัญญา, สุภิญญา นิมานันท์	ปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน
27	เจนจิรา ภาปินตา	นักบัญชียุคดิจิทัล
28	เสฏฐวุฒิ หนู่มคำ, สมปรารถนา ประกัษฐโกมล , ถนิมภรณ์ อินทแก้ว , มาลาตี ทิพยานนท์	บริหารแรงงานสัมพันธ์ด้วยทักษะและความรู้
29	กมลพร แดงนวลจันทร์, ชีวิน สุขสมณะ, อีชาโอะ ยามาอิ	ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ
30	สัชฌเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, ธีรพงษ์ พร้อมมูล, ทิพย์วรรณ ธนันไชย	การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน
31	สัชฌเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ, ธีรพงษ์ พร้อมมูล, ปิยาภรณ์ เมืองคำ	การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายเส้นกำแพง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเส้นกำแพง อำเภอเส้นกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
32	ศิริขวัญ ตั้งเวนิชเจริญสุข , ดร.เบญจจรรยาวัฒน์กุล , ดร.อนุรักษ์ จันทรศรี	การวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
33	ดร.นิรัชชา ลิวเฉลิมวงศ์ วิชาวดี คุณวงศ์ และ ศศิณา สมเดช อรพรรณรุ่งเรือง	พฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี
34	ศศิณา สมเดช ดร.นิรัชชา ลิวเฉลิมวงศ์ วิชาวดี คุณวงศ์ และ พันธ์กร อินทา	ความต้องการพัฒนาทักษะวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก้ ฉะเชิงเทรา
35	พรพนิต พ่วงภิญโญ	ศูนย์การค้าและการบริโภคเชิงสัญญาของเจนเนอร์ชั่นเอ็ม
36	ณัฐพล เนียมแก้ว ,ธนดล อามาตพล	ศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง กรณีศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทย
37	สิทธิศักดิ์ ทองสุข, นันทวัน นาคอราม, สราวุธ พูลศรีสวัสดิ์	การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจราจร บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
38	นุชจรี ศรีอุบาย	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปจังหวัดภูเก็ต
39	ศิริวัลย์ จันทรแก้ว, ศศิธร โกมลหทัย ,สุดา จันทรมาลา	ความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ต้นนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยเหลือชาติ” ในจังหวัดชลบุรี

ลำดับ	ผู้นำเสนอ	หัวข้อบทความ
40	น้ำฝน เจนสมบูรณ์	การประเมินศักยภาพและส่งเสริมการตลาดของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
41	วัลย์พร เตชะสรพัต, มานูญณ์ สุติศา, สงกรานต์ พรหมวงศ์	การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
42	บงกชกร หงษ์สาม, พิเชษฐ นนทรักษ์, พกษา เกษมสารคุณ	กลยุทธ์ธุรกิจและกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจออกกำลังกายกรณีศึกษาศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
43	อนันต์ ธรรมชาลย์	การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย
44	อิสราภรณ์ ลาตละคร, สรชาติ รังคะภูติ, นพวรรณ ศรีเมตตุ, นิรัชชรา ศรีนุกุล	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณ

Content

No.	Author	Article Title	Page
1	Somchaivang Dethoudom, Pradit Deejai and Phanita Phakdi	Water Management for Agriculture in Thailand	30
2	Narong Photi and Phanita Phakdi	Acceptance of The Concept of Green Packaging of Consumer	33
3	Atsawin Sanechai Phanita Phakdi	Forecasting Model for the Value of Lychee's Export of Thailand	41
4	Narong Photi, Niwatt Noimanee , Phanita Phakdi and Pornphan Chareonsuk	The Performance Measurement: How is it important to organization success?	47
5	Warangkhan Tansagul, Pati Puttawiboon , Phanita Phakdi and Pornphan Chareonsuk	The Environmental Attitudes Influence Sustainable Development, Equitable Access to Resource, and Conservation in Thailand	51
6	Nopparat Kantapikul and Punnda Hunchaisri	POWTOON: The Suggestions of Utilizing Online Interactive Application in English Language Teaching and Learning	56
7	Suphawadee Siriwat and Naphachakorn Thongruandee	Factors Affecting Savings of Private Sector Employees in Bangkhen District, Bangkok	62
8	Peerayut Kumsak and Artittaya Chaveewong	Marketing Mix Factors Affecting Fitness Center Membership Decisions in Bangkok Metropolitan	70
9	Naphachakorn Thongruandee and Suphawadee Siriwat	Factors Affecting Personal Income Tax Payment in Muang District, Pathumthani	76
10	Suphot Phuangkamnerd and Prachyanun Nilsook	Development of Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing	82
11	SoradaPahuwatanakorn and Paphatchaya Bunddit	Factors Affecting Customer Satisfaction at Don Mueang International Airport, Bangkok	89
12	Kanjana Wannayos	Student's Satisfaction with Business Computer Curriculum, Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University	93

No.	Author	Article Title	Page
13	Pradit Deejai, Phattraporn Soythong, Narumon Intarawichian and Prin Lorpittayakorn	Mangrove Management Using GIS for Sustainability	96
14	Nguyen Hoang QUAN, Nguyen Thanh LAM, Vu Thanh TUNG ^b and Nguyen Van HIEU	The survey of Thermoelectric Generator (TEG) structure for power storage applications	102
15	Huynh Hoang TRUNG, Le Tran Khanh HUY, Kohei OGAWA, Kanae IGARASHI, Akihiko KIKUCHI and Nguyen Van HIEU	DESIGN AND SIMULATION ELECTRODE SHAPES FOR LIGHT EMITTING DIODE (LED) AND ULTRAVIOLET LEDS USING MEMS TECHNOLOGY	109
16	Supattra Apichaimongkol, Kawissara Tanskul, and Narueta Boonpot	Factors Affecting Happiness in Personnel Working at Ekachai Hospital	116
17	Amornvit Vatcharaphrueksadee, Chompunut Potiluk and Korndet Phobampen	The Design and Development of a 3D Stop Motion Animation as an Extra Curriculum Teaching Media in English Vocabulary of Animals	121
18	Nguyen Thi Le Linh, Tran Huu Thong, Nguyen Huy Hoang and Nguyen Van Hieu	Fish fry counting system using image processing	127
19	NAPAWAN LAPBUA-NGAM WATSITTHA AKKARATANAYAVAMON	LEGAL ISSUES ON THE EMPLOYMENT OF CONTRACTORS	131
20	Nguyen Huu TRUONG, Nguyen Van TINH, Pham Thanh Tuan ANH, Hoang Van DUNG, Nguyen Cong HOI, Bui Minh THANG, Vu Minh HUNG, Nguyen Van HIEU, Phan Bach THANG and Tran Cao VINH	Influence of indium and hydrogen co-doping on optical and electrical properties of zinc oxide thin films deposited by DC magnetron sputtering	134

สารบัญ

ลำดับ	ผู้แต่ง	หัวข้อบทความ	หน้า
1	บุษบา อู่อรุณ	ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู	138
2	นิตยระตี วงษ์สวัสดิ์	ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กั้นตนา)	144
3	พัชราภรณ์ ใจบุญมา, นางลักษณ เจริญทอง	ความแตกต่างด้านการปฏิบัติงานด้านการบัญชี ระหว่าง Generation X กับ Generation Y	154
4	ไอศวรรย์ พัทยากร, ดร.นภัทร จันทราภรณ์, ดร.วิมลวัลย์ ทรงศิริยศ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย	162

ลำดับ	ผู้แต่ง	หัวข้อบทความ	หน้า
5	วิชญ์สุตา ภูษณะวิวัฒน์, กัญญาสุชญา ศรีอมรทัต	กลวิธีการจำคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาภาษาจีน ธุรกิจมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น	170
6	พิชัย เหลี้ยวเรืองรัตน์, วารุณี คำภีโร, วิชนนท์ พงตระกูล	การลดของเสียในขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้ง	176
7	อัสรียาภร สง่าอารีย์กุล, วิชณุตร์ ทิ มาบุตร	การจัดตั้งระบบการบำรุงรักษาเชิงป้องกันเพื่อปรับปรุง ประสิทธิภาพของเครื่องจักรใหญ่เรือขนส่งน้ำมันสิริกมล ขนาด 3,000 เดทเวทตัน กรณีศึกษา บริษัท พรินมา มารีน จำกัด (มหาชน)	184
8	อรรณพ ชัยวุฒิ	กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานใน รายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด	191
9	ณัฐสุตา ผาลา	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา โครงการการท่องเที่ยวและการบริการ หลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยวและการ บริการ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	200
10	รุ่งอรุณ หน่อคำ	การใช้วิธีสอนแบบทักษะปฏิบัติการ และการสอนที่ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การสอนวิชาทักษะ การศึกษาวิชานิติศาสตร์ แก่นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ชั้นปี ที่ 1 มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	209
11	สุประวิณ ณ เชียงใหม่, นลินรัตน์ ทิม จรัส, มลลิกา ตริประเคน, กรวิทย์ กันธะอุดม	ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนธุรกิจผ้าฝ้าย กรณีศึกษาร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย	217
12	อรรณวัฒน์ ตูยาสัย , พิชวีวรรณ กิจมี	การวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน : ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนา กระบวนการจัดการแหล่งเรียนรู้	223
13	นิติกานต์ กรรมสิทธิ์	การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาส อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่	234
14	นภาพร ทองคำ , ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันท ปัญญา	การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัด แม่ฮ่องสอน	241
15	พรพิมล พงษ์กลาง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชน ในโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	249
16	ณัฐกิตติ์ ตริวิทยาภรณ์	การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนในรายวิชา การวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน	257
17	รวมพล จันทศาสตร์, ดร.เสาวนีย์	การลดต้นทุนการถือครองสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้า	265

ลำดับ	ผู้แต่ง	หัวข้อบทความ	หน้า
	สมันต์ธีรพร, ชาริณี พลวุฒิ	กรณีศึกษาบริษัทผู้จัดจำหน่ายตะแกรงเหล็กฉีก	
18	ณัฐพร พุ่มพร้อมจิตร, ศรสวรรค์ สว่างดาว, ชยดิฐ ฉิมโชติ, เขาวลิต จันภิรมย์ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์	พัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพแบบจำลองระบบควบคุมความชื้นสัมพัทธ์การปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี	272
19	ยุพารัตน์ สัมหวาน, ปวีณา เรืองแจ่ม, ณัฐวุฒิ สังข์แก้ว, สันติ โสกาประดิษฐ์ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์	ทดสอบประสิทธิภาพและพัฒนาแบบจำลองคอนโตนปลูกผักด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติ	278
20	พิริยาภรณ์ ไชยนามสถิตย์, สาธิตา เรืองอุไร, สุกัญญา ก้อนทรัพย์, สันติ โสกาประดิษฐ์ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์	ระบบฝึกบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ	285
21	จิตรา โภคาพานิช, ปรีชา อินทรสมพันธ์	การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคร่วมมือร่วมรู้	293
22	นิษฐ บุณยฤทธานนท์, ประพันธ์ อภิวงศ์, ประภากร สัมพันธ์สวาท ³	การพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชนลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	302
23	ปฎิญา มากระจัน	การประมาณค่าและพยากรณ์อัตราการชะงักของผู้สูงอายุไทย	309
24	สิริกัร ประทุม, ณฐา ธรเจริญกุล, ชาริณี พลวุฒิ	การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความสูญเปล่าของธุรกิจด้วยระบบ ERP	315
25	นุชจรี ศรีอุบโย, นิชา ทองจำรูญ, นงลักษณ์ ธาราวรรณ, วิจิตรา บุญตัน, เขียวรัท สุตรสุข, นรเศรษฐ์ บุญเหมย, ณัชชา กุลวัฒน์ภคิน, พรนิภา จันทร์น้อย, กัญจนันดา สิทธิประเสริฐ, เฉลิมชัย พิสิษฐวานิช	การจัดการตลาดชุมชนแบบมีส่วนร่วมบนพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่	323
26	นายพรเทพ พิสุทธิ์วานิชย์, พนมพร จันทรปัญญา, สุกัญญา นิมานันท์	ปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน	331
27	เจนจิรา ถาปินตา	นักบัญชียุคดิจิทัล	337
28	เสฏฐวุฒิ หนู่มคำ, สมปรารถนา ประกัตุภูมิ, ถนิมภรณ์ อินทแก้ว, มาลาตี ทิพยานนท์	บริหารแรงงานสัมพันธ์ด้วยทักษะและความรู้	344
29	กมลพร แดงนวลจันทร์, ชิวิน สุขสมณะ, อธิชาโอะ ยามาภิ	ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	354

ลำดับ	ผู้แต่ง	หัวข้อบทความ	หน้า
30	สัชฌุกรษฎ์ เรื่องเดชสุวรรณ, อีรพงษ์ พร้อมมูล, ทิพย์วรรณ ธนชัย	การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน	359
31	สัชฌุกรษฎ์ เรื่องเดชสุวรรณ, อีรพงษ์ พร้อมมูล, ปิยาภรณ์ เมืองคำ	การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายเส้น กำแพง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเส้นกำแพง อำเภอสัน กำแพง จังหวัดเชียงใหม่	368
32	ศิริขวัญ ตั้งเวนิชเจริญสุข , ดร. เบญจจรรยา วัฒนกุล , ดร.อนรรักษ์ จันทร์ศรี	การวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการ ดำเนินงานของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	378
33	ดร.นิรัชชา ลิวเฉลิมวงศ์ วิภาวดี คุณวงศ์ และ ศศิณา สมเดช อร พรรณ รุ่งเรือง	พฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี	386
34	ศศิณา สมเดช ดร.นิรัชชา ลิวเฉลิม วงศ์ วิภาวดี คุณวงศ์ และ พันัสกร อินทา	ความต้องการพัฒนาทักษะวิชาชีพของพนักงานบัญชี ใน นิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา	396
35	พรพนิต พ่วงภิญโญ	ศูนย์การค้าและการบริโภคเชิงสัญญาของเจนเนอเรชั่นเอ็ม	403
36	ณัฐพล เนียมแก้ว ,ธนดล อามาตพล	ศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้า ราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง กรณีศึกษา นักท่องเที่ยวชาวไทย	411
37	สิทธิศักดิ์ ทองสุข, นันทวัน นาค อร่าม, สรวุฒ พูลศรีสวัสดิ์	การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจจรด บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์	420
38	นุชจรี ศรีอุบโย	ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโฮ ทอปจังหวัดภูเก็ต	421
39	ศิริวัลย์ จันทร์แก้ว, ศศิธร โกมล หทัย,สุดา จันทร์มาลา ³	ความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ตอนนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรี	437
40	น้ำฝน เจนสมบุญ	การประเมินศักยภาพและส่งเสริมการตลาดของธุรกิจ เครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่	443
41	วลัยพร เตชะสรพัศ, มานูนณย์ สุติศา , สงกรานต์ พรหมวงศ์	การพัฒนาแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	447
42	บงกชกร หงษ์สาม, พิเชษฐ นนทรักษ์ , พกษา เกษมสารคุณ	กลยุทธ์ธุรกิจและกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจออกกำลังกาย กรณีศึกษาศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพล ศึกษา วิทยาเขตลำปาง	458

ลำดับ	ผู้แต่ง	หัวข้อบทความ	หน้า
43	อนันต์ ธรรมชาลัย	การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย	465
44	อิสราภรณ์ ลาดละคร, สรชาติ รัง คะภูติ, นพวรรณ ศรีเกตุ, นิรัชชรา ศรีนุกุล	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของ ผู้สูงอายุวัยเกษียณ	477

Water Management for Agriculture in Thailand

Somchaivang Dethoudom¹, Pradit Deejai² and Phanita Phakdi³

¹City Planning Officer, Vientiane Capital, LAO PDR

²Faculty of Geoinformatics, Burapha University

³Faculty of Science and Technology, Bangkok Suvarnabhumi University, E-mail hi_iamooa@hotmail.com

Abstract

In the present day, water resource seems to be hugely rising of demand due to various factors, such as population growth, industry expansion, services, electricity, irrigation and water supply for domestic usage. Therefore, water resources management has constantly become a significant aspect to respond to the increased demand for water in agricultural, irrigated and other economic activities.

Keywords: Water resource, Management, Irrigation

Introduction

Water resource is extremely important for human living, and it is also necessary in sustaining the environment and many economic activities. Furthermore, the water demand in the society has massively increased owing to several factors, such as population growth, industry expansion, services, electricity, irrigation and water supply for domestic usage. Hence, water resources development and management has continuously become a vital issue to respond to the risen demand for water in agricultural and other economic activities

Nonetheless, in the recent years, many areas have faced water shortages in some economic activities, especially agriculture, and domestic consumption during the dry season. Additionally, Thailand also has experienced frequent and severe water problems such as pollution, shortages, droughts and floods which seem to continuously intensify. Specifically, the flood disaster in 2011 has affected not only domestic, but it also influence to the foreign investment which was estimated approximately 1.44 trillion baht (Office of the National Economic and Social Development Board, 2012). These immense circumstances have caused a huge loss and damage to the nation's economy by affecting agriculture, industry and many community areas.

In this regard, the management of national water seems to be dramatically spotlighted to be investigated the efficient water management to prevent any causes of droughts, floods and the water shortage of the countries. Accordingly, the government has strongly aware and consequently formed the Strategic Committee for Water Resource Management (SCWRM) to formulate the Master Plan on Sustainable Water Resource Management which was adopted from the King's initiatives and the Philosophy of Sufficiency Economy as guiding principles for both urgent and long term, in order to ensure the continuity of country's development even with future drought and flood.

The Irrigation policies and measures for agriculture in Thailand

The allocation of water for agriculture

Royal Irrigation Department (2013) reported that the contents of the policies are intended to facilitate the effective cultivation in the time of drought to reserve the water to be adequate and available in the reservoir.

Policies

The policies of irrigation have been divided into 2 objectives as the water allocation and agriculture.

1. Water Allocation: The water management plan can be prioritized as follows:

- 1.1. The domestic water consumption
- 1.2. The maintenance of aquatic ecosystems, such as pushing saltwater and waste water
- 1.3. The industry
- 1.4. The agriculture

In terms of the water allocation for agriculture, it can be allocated as these follow aspects:

1. Agricultural areas that have been damaged in the period of wet season rice and flood.
2. Agricultural areas in the course of water.
3. Agricultural areas which use less water to crop such as vegetables
4. The cultivation in the off-season rice (to increase the farmers' income).

2. Agriculture:

2.1 To encourage farmers to grow rice approximately 13.32 million hectares of cultivated area, which will be 8.44 million hectares in the irrigated land and 4.88 million hectares in the non-irrigated land.

2.2 To increase production courses and expansion of vegetable crops with good market prospects and crop substitution in order to avoid imports and industrial crops.

2.3 To encourage farmers stop burning straw in order to reduce air pollution and the impact on the environment.

2.4 To promote of crops in accordance with the rice plant systems.

Master Plan on Water Resource Management of Thailand

According to Office of the National Economic and Social Development Board (2012), the Master Plan on Water Resource Management has the main objectives to prevent and minimize losses and damages from medium to large scale flood, to improve the capacity of flood prevention system, urgency flood management, and increase capacity in the warning system and to build confidence and stability and increase farmer, community, and national income while managing water, land and forest for sustainable utilization. The Master Plan comprises 8 work plans and implements guidelines as follows:

- Work Plan for Restoration and Conservation of Forest and Ecosystem aiming to restore watershed forest where water is retained, to develop additional water reservoirs according to the capacity of the areas and to develop land usage plans.

- Work Plan for Restoration and Efficiency Improvement of Current and Planned Physical Structures aiming to prevent and alleviate impacts from possible floods in the future by developing water management plans of major dams and river basins.

- Work Plan for Information Warehouse as well as Forecasting and Disaster Warning System aiming to prevent and mitigate the impact of flood.

- Work Plan for Preparedness to Emergency Situation in Specific Areas aiming at developing data system, creating hypothetical scenarios based on technical principles, setting up water management institutions, and increasing the efficiency in the warning system.

- Work Plan for Preparedness to Emergency Situation in Specific Areas aiming to build capacity in prevention and mitigation of impacts from floods by developing the systems of flood prevention and mitigation in the important areas such as agriculture, industry, and dense community.

- Work Plan for Assigning Water Retention Areas and Recovery Measures by assigning water retention areas in the upper and lower Chao Phraya River basins, developing the water retention areas to slow down water flow during flash floods.

- Work Plan for Improving Water Management Institutions aiming at setting up integrated water management organizations, as a single command authority that can make prompt decisions during the crisis.

- Work Plan for Creating Understanding, Acceptance, and Participation in Large Scale Flood Management from all Stakeholders. Government and development partners would call for collaboration with community and people in managing impacts from floods and other major disasters.

Water management for agriculture

Water is generally accepted as the natural source that is extremely important for agriculture. Hence, without a doubt, lack of water could definitely lead to the failures of agriculture. Furthermore, the one significant source of water of Thailand is mostly depended on the volume and intensity of rainfall each year that normally the rain season will be between May and November every year. Notwithstanding, rain can fall predominantly in an exact season or completely erratically. In these recent years, the quantity and intensity of rainfall in Thailand tend to vary on the large scale that the growing-season rainfall may occur in the wrong months with unpredictable in time and amount and could eventually affect the crop and the drought situation in many areas as the rain season have no rain but the summer and winter occur with unexpected rain (Supa, 2002).

Therefore, water management for agriculture in Thailand normally is the preparedness and management of the amount of rain water intensity. Particularly, there are 78% of agricultural areas in Thailand, still relied on the rain intensity only. It is inevitably unable to avoid the risk of drought such as unexpected and uncertainty of rain after cropping. Thus, to solve this problem, it is crucial to find

further information about those areas, rain intensity and period (days, months and years), soils and the appropriate type of those plants before cropping.

In addition to this, there are some methods could reinforce the effective of cropping such as hillside ditches, Individual Basin, Strip Cropping, Bench Terraces, Farm Pond, Waterways, Cover Cropping and Mulching.

Hillside ditches - A small channel that has a supporting ridge on the lower side, constructed across an eroding slope to address severe erosion.

Individual Basin – A natural or artificial hollow place to contain water.

Strip Cropping or strip farming – an alternating crop rows between heavy-rooted plants and loosely-rooted plants to minimize erosion.

Bench Terraces - A series of level or virtually level strips running across the slope at vertical intervals, supported by steep banks or risers. More specifically, terracing is defined as an agricultural technique for collecting surface runoff water thus increasing infiltration and controlling water erosion known from an ancient history and used to transform landscape to steeped agro systems in many hilly or mountainous regions of the world (Zuazo et al., 2005 as cited in Widomski, 2011).

Farm Pond – There are a great potential to improve agricultural water security through the capture, storage, and provision of water for irrigation and agriculture. Besides, it can also supply a water source for frost protection, recharge groundwater, and provide a wide range of additional economic and environmental benefits.

Waterways - any navigable body of water, built for flow the water.

Cover Cropping - A crop planted primarily to manage soil erosion, soil fertility, soil quality, water, weeds, pests, diseases, biodiversity and wildlife in an agro ecosystem.

Mulching - It is a layer of material applied to the surface of an area of soil in order to conserve moisture, improve the fertility and health of the soil, reduce weed growth and enhance the visual appeal of the areas.

Discussion

Importantly, no matter where we live or work, we are in a watershed teeming with unique, interrelated natural processes. These natural forces help shape the watershed landscape, its water quality, and in turn our lives (U.S. Environmental Protection Agency, 2014). The integrated watershed management is an important point in sustainable watershed management as shown in figure 1 because the integrated watershed management will result in the most efficient water management.

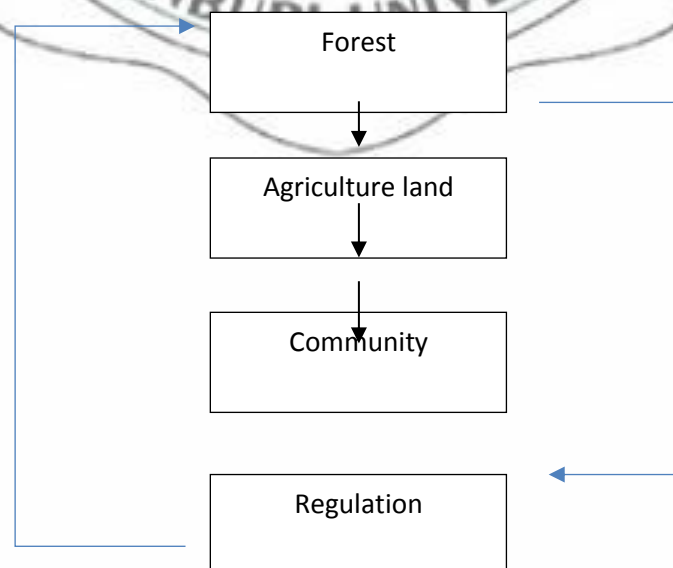

Figure 1 the sustainable watershed management

Therefore, Drought solving can be solved by collaborative community, no competition for water, take advantage of the agricultural area for maximum benefit. For example: Hole Basins (Lum

Kanom Krok), it is the solution causes flooding and sustainable drought, therefore, it is the need to manage the forests by creating a small weir, swamps, ponds, water retention, and afforestation, which in dry areas. With regard to the water management in Thailand, the first priority that needs to be considered is the actual demand of water in each area throughout the country. However, it seems not to be easy as the agriculture plan in Thailand is still uncertainty, such as the varied times of rice crop (between 1–3 times varied on each year), and frequent change of agriculture product cultivation and the farming along with fishery (use lots of water). Hence, to understand and acknowledge the actual need of water quantity, the standardization and criterion have to be adapted to measure the quantity in each area, especially the initiation of the required registration of Thailand's farmers and agricultures in order to record the types of those agricultures and the water period and demand requirement. In particular, as it can be seen in the farm bill policy of United State of America, they use this method to manage and understand their water demand, used in the agriculture area. Thus, to facilitate the adaptation of this standard and criterion in Thailand, it can begin at the areas, having been formulated by the organization responding to the policy of agriculture land reform as the agriculture areas for Thai farmers. As a consequence, it could contribute to holistic illustration of the larger picture of water demand for irrigation as well as the quantity of water usage from any sources of water.

In terms of the source of water in Thailand, it is undeniable that many agriculture areas still rely on water from the rain and natural rivers that is unpredictable of quantity. Particularly, some areas still lack of water source, such as rivers, basins and weirs, so they probably have to transfer the water form other border areas which still vary and be unstable of quantity. Hence, it is quite clear that the uncontrolled quantity of natural water could lead to some problems such as drought and flooding. Moreover, ground water seems to another one of important water source that may not have in every place or even have but it possibly be an unqualified quality (contaminated with some hazardous additives); thus, to use this source of water, it may need to be qualified by the process of water pasteurization. However, to purify the water, it may cause a lot of expenses and when pumping the water from the ground, it may also lead to the sinking of the soil in the ground. Especially, it is definitely not suitable to large agriculture areas which require significant amount of water.

Consequently, as the requirement of water demand, it inevitably contribute to the request of the systematic management of water or watershed management, together with local people participation in order to reach the actual demand of water for agriculture and the amount of water in those particular areas. After the information have been collected, it would stimulate the effective and efficient management of water both in upstream (water source such as rivers and basins), mainstream (reservoirs) and downstream (water distribution), eventually.

References

- Office of the National Economic and Social Development Board (2012) *Master Plan on Water Resource Management*. Available from:
http://www.boi.go.th/upload/water_flood_th_master_0212_eng_98335.pdf [Accessed 21 November 2014]
- U.S. Environmental Protection Agency. (2014). *Principles of Watershed Management*. Available from: <http://www.epa.gov/watertrain>. [Accessed 22 November 2014]
- Royal Irrigation Department. (2013). *Annual Report 2013*. Available from: www.rid.go.th. [Accessed 21 November 2014]

Acceptance of The Concept of Green Packaging of Consumer

Narong Photi¹ and Phanita Phakdi²

¹Lecturer, Master of Science in Logistics technology, Faculty of Science and Technology, Bangkok Suvarnabhumi University

²Lecturer, Industrial Management Technology, Faculty of Science and Technology, Bangkok Suvarnabhumi University

Abstract

The concept of creating green packaging for businesses in aspects of investment, corporate social responsibility, government support, and environmental consciousness. The factors that creating of producing green packaging, investment is the first thing absolutely. Investment in green packaging technology is high cost because companies have to invest in machine, research and development about eco-technology. However, Investment in green packaging technology can reduce carbon emissions due to packaging, green packaging technology comes with a high investment. Moreover, support from government by policies, tax reductions, investment and technology in green packaging is what led to the emergence of green packaging in the private or state industries. If the industrial sector of state is an example of action and success, it can be defined as a national policy. The consumer play a vital role to persuade industrial sector to produce green packaging.

Keywords: Acceptance, Green Packaging, Consumer

1. Introduction

“The packaging industry is one of the most important industries in the world” (Sandra, Lija & Ingrida, 2011). In the last two or three years ago, We see that there are some new standards or policy and regulations about the safety of the package including the campaign on products that are environment friendly. Some company tend to make increasingly their packaging more environment-friendly and disposable or we have known as ‘Eco’ Packaging or ‘Green’ packaging. Suyog (2012) reported that the worldwide demand for green packaging is projected to rise 5.7% per year to \$212 bn by 2015 with Asia-Pacific region accounting for \$79 bn of the total demand (p.9). For instance, UPS company take responsibility to environmental preservation by designing packaging. For the materials used in packaging, UPS relies on data from the Sustainable Packaging Coalition and its Compass Program for lifecycle metrics. Furthermore, they expect to see some success with its two-year-old ‘Eco Responsible Packaging program’ (Official Board Markets,2012). Suyog (2012) stated that drivers of sustainable packaging would depend on cost reduction, induced buying behavior, brand awareness, environmental sustainability, and market potential. Thailand also concerns about global warming and shortage of natural resource that it make number of eco-friendly products appeared increasingly (Euromonitor International, 2013). For instance, green packaging demand has increased gradually since 2004 in the United State as table 1 (Official Board Markets,2011).

Table 1 U.S. Green Packaging Demand (million dollars)

Item	2004	2009	2014	% Annual Growth	
				2004-2009	2009-2014
Green Packaging Demand	30145	34460	41650	2.7	3.9
Recycled Content Packaging	27175	31178	37250	2.8	3.6
Reusable Packaging	2795	2920	3715	0.9	4.9
Degradable Packaging	175	362	685	15.6	13.6

Note: Adapted from www.packaging-online.com Copyright 2011 by Official Board Markets. Reprinted with permission.

Pivotal role in the production process is integrated economic and environmental concepts into the design process in order to develop products that are environmentally friendly. This includes the analysis of the environmental performance of products, management of expired product, reducing environmental impact at every stage of the life cycle of the product, coupled with an analysis of other factors, (such as cost, manufacturing process, quality control, and marketing) for example.

Eco Design is one way to demonstrate our responsibility to the environment apart from the other approaches are well known as a Cleaner Technology (CT), Life Cycle Assessment (LCA). Currently, there are many government agencies, independent agencies, and educational institutions

which have educational programs and instruction to develop knowledge of EcoDesign more. As well as to disseminate knowledge and encourage industries to produce environmentally friendly products.

Although companies are ready to invest, gain support from the government, and have the technology for the production of green packaging, they might not invest in green packaging if it is not necessary because support from government is not law or enforcement.

Research on how factor, investment, corporate social responsibility, government support, and environmental consciousness affect green packaging and this study aim to begin filling that gap by exploring experts response to green packaging claim. Specially, this study investigates experts' attitude of investment, corporate social responsibility, government support, and environmental consciousness to contribute green packaging

2. BACKGROUND

2.1 Green Packaging

Green packaging is defined by Suyong (2012: p.8) as “ the packaging made from eco-friendly/biodegradable/compostable materials that can be broken down and assimilated by natural means back into common earth elements like carbon, oxygen and hydrogen”

Tan & Lau (2010) stated that green product involved with packaging that incorporates the strategies in recycling, reduced packaging or using less toxic materials to reduce the impact on the natural environment

Sustainability of the environment can start with green packaging because normally, the packages will be thrown out as environmental waste and thereby it pollutes the environment. Thus, attention to green packaging will pay rich dividend in ensuring the sustainability of the environment (Solaiappan & Palaniappan, 2012).

For instance, SCG has technology for carton that it is the eco-friendly container. For Idea paper, boxes and wrapping paper made from special packaging paper that uses less chemicals in pulp bleaching. Ideal paper is also printed with environmentally-friendly ink; the wrapping paper is printed with water-based ink and the box with soy ink (Euromonitor International, 2013). Furthermore, some retailers such as, Tops Market, Tops Super, Central Food Hall, Gourmet Market and Lemon Farm are more active in terms of promoting biodegradable plastics to consumers. (Euromonitor International, 2013).

2.2 Drivers of Green Packaging

Investment

Investment in green packaging technology is high cost because companies have to invest in machine, research and development about eco-technology. However, Investment in green packaging technology can reduce carbon emissions due to packaging, green packaging technology comes with a high investment. Technology is important to produce green packaging. Coca-Cola (Thailand) Ltd cooperated with Thai Namthip Co Ltd to introduce new technology to reduces the usage of plastic by 13-20% in the production, thus, the new packaging used less plastic than the previous design (Euromonitor International, 2013). Using less plastic for packaging to make the packaging has a lighter weight, furthermore, it reduces transport costs because they can transport more. According to the study of Sundip, Michael, Gary and Gary (2011) found that companies can save packaging and transportation costs by using green packaging initiative (reduce, reuse, recycle), improved technology, the availability of alternative packaging material, and supplier collaboration. Even in international market, they require advanced and high technology and innovation to enhance the standard of products and packaging and compete in an international environment(Euromonitor International, 2013, p.1).

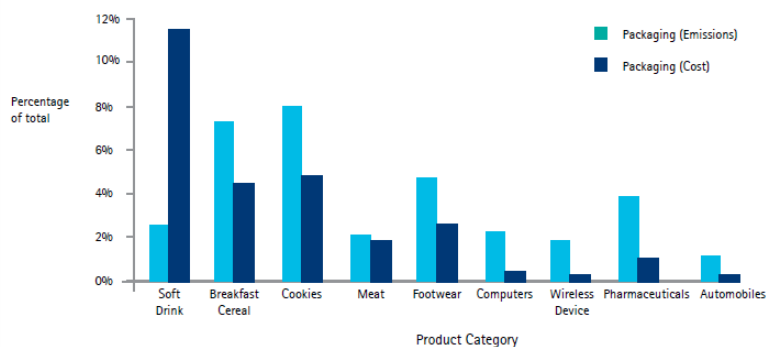

Figure 1 Percentage of cost and emission due to packaging

(source: Sundip et al., 2011, p. 4)

From figure 1, in each industry, the management cost of the packaging looks different because each product is different that it make acceptance of green packaging is different. Thus, green packaging is developed gradually. It also requires investment in research and development of eco-friendly packaging.

Euromonitor International (2013) reported that Thai Namthip Co Ltd invested up to Bt700 million in new machinery with new “Eco-Crush” technology to produce lightweight PET bottles for bottled water. The new packaging used 35% less plastic than the previous design; it is also 100% recyclable and can also be crushed after use to save space.

However, the manufacture of eco-friendly packaing requires higher technology and higher production cost also. Thus, companies which tend to go to green have to ready in investment. If companies are not ready to invest in technology, eco-friendly packaging will happen hardly.

Corporate Social Responsibility (CSR)

The study of Datta and Ishashwini (2010) suggested that to promote environmental concern is opportunities to convince green buying behavior of consumer. Suyong (2012: p.11) quoted “As consumers are becoming more educated about the ecological issues associated with packaging wastages, their buying pattern is changing to more eco-friendly products”

Environmental concern is linked to corporate social responsibility (CSR)that is issues in consumer behaviour to have a growing interest in environmental concern (Joonas & Liisa, 2008).

CSR as part of the promotion of the company that showed return profits or benefits to society. green packaging is the way that can be used to advertise the company's CSR as well. It is possible that the company which has a CSR will produce and develop green packaging as well.

Government Support

Support from government by policies, tax reductions, investment and technology in green packaging is what led to the emergence of green packaging in the private or state industries. If the industrial sector of state is an example of action and success, it can be defined as a national policy. According to Suyong (2012) suggested that if companies have eco-friendly packaging, government should reduce any tax duties for eco-friendly packaging materials.

Guirong& Zongjian (2012) also stated that establish the restriction law of packaging waste should be the priority. Eco-mark or Eco-label identifies a product that meet environmental standard (Geetika, 2013). Government should establish a government agency to manage eco-label for product that meet specific environmental criteria in order to improve trust from consumer about reliable eco-label standard.

Environmental Consciousness

To understand that their affairs are polluting the environment and have environmental conciousness is important beginning to lead to create green packaging. According to Vinod&Ritu (2001) concluded “the environmental awareness in India has started affecting marketing of products basedupon packaging” (p.245). When we are environmental conscious it will cause action to preserve the environment without requiring rules, regulation, and enforcement from government.

Global pollution such as water, air, soil pollution, cause climate change. Consumer and business leaders from China, India, Germany, Japan, the U.K. and the U.S. awared climate change

(Sundip et al., 2011). Global pollution awareness is a good start because it will cause better environmental management and promoting eco-packaging. Currently, there are already environmental rules but environmental awareness will make companies do and control environment more than standard. Thus, environmental consciousness and awareness will lead to better environmental management, which is leading to the occurrence of green packaging.

Suyong (2012) reported that many companies start switching over to sustainable packaging due to environmental considerations. However, the official government policy was a factor of leading to green, environmental consciousness and awareness was the most significant factor (Tan & Lau, 2010).

3. METHODOLOGY

3.1 Research Instruments

The study used a structured interview that was developed based upon literature to create the key issues. Issues from this review were investment, CSR, perception of government support, environmental consciousness, and the acceptance of the concept of green packaging. The structured interview was consulted with an expert (licensed auditor ISO 140001) in the field of environmental standard to improve accuracy and reliability. Structured interview is separated 4 part as follow:

Part 1 is personal information of respondents, for example, name, age, and position.

Part 2 is opinion about drivers of green packaging that are investment, CSR, government support, and environmental consciousness

Part 3 is opinion about the acceptance of the concept of green packaging.

Part 4 is comment and suggestion in order to respondents comment that how to manage for sustainable packaging for environment.

3.2 Data Collection and Characteristics of Respondents

Participants for this study are 5 companies from executive or manager who are authority in making decision on green packaging in order to provide answers or information precisely for the purposes of research by in-depth interview. The interview lasted approximately an hours. The interview was recorded and fully transcribed for subsequent content analysis.

4. Result

Investment driving green packaging

From interview companies that have already invested in green packaging, they gave reason that investment in green packaging can improve companies' image and reduce pollution from waste disposal. Someone said "The difficult compostable waste causes more pollution which most waste was coming from package". Some companies invested because they want to expand their market to international market. "Some countries have regulation of eliminating waste from other countries' product. If it is compostable waste, you do not need to pay high cost for waste elimination".

While other companies that have not invested in green packaging but plan to do it in the future gave reason in the same way that green packaging is a good thing that should do to preserve environment. However, companies that are not ready to invest in this field are small companies and requires high fund to research and develop green packaging.

CSR driving green packaging

Many of the participants in this study gave reasons that green packaging is a way to make environment is better because the waste from green packaging can be disposed easier than the waste from not green packaging because material that is used in production of green packaging is environmentally friendly. Furthermore, the participants believed that if they use green packaging to promote companies' CSR, it will improve companies' image very well. "We are the part of environmental care".

Government support driving green packaging

Here, participants described their perception of government support of environment that regulation or law seem not quite strict to enforce controlling eco-friendly packaging even food packaging. Regulation or law just forced packaging that it is not harmful and toxic to consumers while some countries have used tax regulations by charging more to eliminate waste from companies that cause serious pollution to the environment. Someone suggested that packaging waste regulation can do in the same way with 'Polluter Pay Principle-PPP' is an environmental policy which requires that the costs of pollution by who cause it (Vito De Lucia,2013) "The cost of PPP should be not in the

elimination of waste only, but they must pay damages for environmental impact in the future that the firm causing damage”

However, there is a center for creating eco-packaging at Kasetsart University that is supported by government. “This center design and suggest about eco-packaging for companies who are interested”.

Environmental consciousness driving green packaging

Participants described environmental consciousness could make green packaging happen faster. The green packaging affect ourselves and the public, furthermore, it will extend out to the wider environment. “As if we did not like pollution, so we should not pollute to the others”. Some suggested that green packaging should occur from the concept and consciousness of executives scholars who has authority to manage and convince eco-friendly concept. “Consciousness of only one person may not lead to green packaging but consciousness of group will lead to green packaging more effectively”.

The acceptance of the concept of green packaging

Everyone believes that the green packaging is good and should happen but someone still has not had fund to invest in research and technology in this field. “I agree that it's good thing, but it increases costs”. In addition, Thailand has not had any policy for control packaging that does not harm environment. “There are not any regulations on the use of packaging is not hazardous to the environment, however, there are only in the regulations does not harm consumers only”.

Someone argued that the green packaging can be used as a point of promoting CSR of the company as well that it might not be a real green packaging. “Some companies advertise that plastic bottles are environmentally friendly because it uses less plastic, but I think they did it for business interests, easy to transport, reduction weight of packaging because the material is still plastic, difficult compostable”.

5. DISCUSSION

In selecting packaging is environmentally friendly and investing in innovative machines for the production of green packaging which should be still under their sustainability and cost-effective management. In the beginning, many companies have opinions in the same way that it increased cost, however, if we look at the long term, it will help to increase profits from green market in the future market steadily. According to Pavan & Payal (2012) stated that green packaging is an important part of green marketing in order to give benefits are:

- It ensures sustained long term growth along with profitability.
- It saves money in the long run, though initially the cost is more.
- It helps the companies market their products and services keeping the environment aspects in mind. (p. 37)

Furthermore, green packaging can make the employee feel proud and responsible for an environmentally responsible company that probably involve with the company's policy of Corporate Social & Environmental Responsibility (CSR) (Pavan & Payal, 2012).

The environmental issues being integrated into the firm's corporate social responsibility (Geetika, 2013). Green packaging is a part that may be conditional of large organizations especially, which focus on image of social & environmental responsibility. For instance, some supermarket has the campaign on used in the plastic packaging that must be compostable bioplastics. Some organizations use the field of social & environmental responsibility to measure only sales of products but not focused on measuring changes in society. It is possible that firm's CSR is publicity to promote business's image, product, service and manufacturing processes are environmentally friendly, for example, energy-saving electrical appliances, Supermarkets used paper bags instead of plastic bags, and giving discounts to customer who bring their own bags when they come shopping.

“The management of green packaging can be directly and indirectly promoted by laws, regulations, taxation, institutional and other measures” (Guirong & Zongjian, 2012, p 900). Government can promote new investment to develop green packaging and establish specialized institutions for research the new material for green packaging Standardization of green packaging must also be guaranteed by government (Guirong & Zongjian, 2012). Moreover, governmental pressure is a good way to control hazardous waste packaging by establish regulations relating to environmental packaging (Pavan & Payal, 2012). Government have the ability to evaluate the

environmental composition or material of packaging (Geetika, 2013, p.56). Packaging regulation can be promoted in the same way with 'The Emission Trading Scheme' of environmental law. For instance, There is limit of number of years and the amount of pollution in the degradation or eliminating waste from companies' products.

Entrepreneurs need to be conscious of the environment starting from the clean manufacturing process, policy of disposal of waste is not environmental degradation, and research and development do not harm to the environment and ecology. For enterprises, development of green packaging can use material of lightweight, thin, fluorine-free, biodegradable, and environmental friendly (Guirong & Zongjian, 2012). For business owners or executives, have good environmental consciousness to society and want to do businesses that do not pollute or increase intense of global warming, there will be competition in 'packaging'. Manufacturers use packaging materials that degrade faster, they will be more advantageous than other competitors in green marketing. Thus, The environmental consciousness causes green packaging happen faster.

6. CONCLUSION

Although investment, CSR, government support, and environmental consciousness are the factors that cause green packaging, government support is the most important factor that entrepreneurs are interested. The enforcement from government by law, tax policy or government funding to support research and development in this field will help many entrepreneurs are interested in green packaging and the need to create more green packaging. The financial support and environmental consciousness will help firms achieve green packaging faster.

Another interesting point is trade competition. Major consumer will be the crucial in determining the environmental requirements that companies must follow. If major consumer set the standards for the purchase of the product that it must be environmentally friendly, it will cause trade competition in green market among partners. Thus, it will be chain process that starting from finding eco-material and clean production process to customers, and then it will be the whole green system or green supply chain.

Future research could also profitably explore how the success or failure in achieving green packaging. Which is the best driver for green packaging. This qualitative study was conducted with a small group by interview, thus, conclusions and advanced on the basis of this research are perhaps best viewed as tentative, and useful in formulating future research hypotheses.

REFERENCES

- [1] Datta S K and Ishaswini. (2011). Pro-Environmental Concern Influencing Green Buying: A Study on Indian Consumers. *International Journal of Business and Management*, 6(6), 124-133.
- [2] Euromonitor International. (2013, December 22). *Packaging Industry in Thailand*. Retrieved from Euromonitor Passport GMID database.
- [3] Geetika Singh. (2013). Green: The New Colour of Marketing in India. *ASCI Journal of Management*, 42 (2), 52-72
- [4] Guirong Zhang & Zongjian Zhao. (2012). Green Packaging Management of Logistics Enterprises. *Physics Procedia*, 24, 900 – 905
- [5] Joonas R. & Liisa U. Preference for green packaging in consumer product choices – Do consumers care? *International Journal of Consumer Studies*, 32, 516-525
- [6] Pavan Mishra & Payal Sharma. (2012). Green Marketing: Challenges and Opportunities for Business. *Journal of Marketing & Communication*, 8(1), 35-41.
- [7] Official Board Markets . (2012). *UPS Seeing Success with 'Eco' Packaging Program* . Retrieved February 1, 2014, from www.packaging-online.com
- [8] Official Board Markets . (2011). *Green Packaging Demand to Reach \$41.7B* . Retrieved March 1, 2014, from www.packaging-online.com
- [9] Sandra Muizniece-Brasava1, Lija Dukalska, and Ingrida Kantike. *Consumers Knowledge And Attitude to Traditional and Environmentally Friendly Food Packaging Materials in Market of Latvia*. Conference Proceedings of the 6th Baltic Conference on Food Science and Technology FOODBALT-2011, Jelgava, Latvia, 5-6 May, 2011.
- [10] Solaiappan, S., & Palaniappan, S. (2012). A Study on Consumers Perception towards Green Packaging Initiatives With Reference to Consumers in Pudukkottai District. *International Journal of Research in Commerce & Management*, 3(11), 50-54

- [11] Sundip N, Michael W, Gary G and Gary H. (2011). *Simultaneous Sustainability and Savings: Why Companies Should Invest in Sustainable Packaging*, April 12, Retrieved February 1, 2014, from <http://www.accenture.com/us-en/Pages/insight-simultaneoussustainability-savings-summary.aspx>.
- [12] Suyog, D. (2012). Eco-Friendly Packaging in Supply Chain. *The IUP Journal of Supply Chain Management*, 4(2), 7-18
- [13] Tan B.C. & Lau T.C. (2010). Attitude towards the Environment and Green Products: Consumers' Perspective. *Management Science and Engineering*, 4(2), 27-39
- [14] Vinod K. SHARMA & Ritu BABEL. (2001). Eco-friendly packaging and consumer buying behaviour in India: A case study of Mumbai. *Journal of Advanced Science*, 13(3), 243-245
- [15] Vito De Lucia. (2013). *Polluter Pays Principle*. Retrieved April 30, 2014, from <http://www.eoearth.org/view/article/155292/>

Forecasting Model for the Value of Lychee's Export of Thailand

Atsawin Saneechai¹ Phanita Phakdi²
^{1,2}Lecturer of Bangkok Suvarnabhumi University
 Email: rc_bsu@hotmail.com

Abstract

The study were to forecasting value of exports lychee in Thailand. Study aims to find the forecast models suitable for forecasting the value of Thailand's exports lychee exported abroad. To obtain the model forecasting with the lowest error rates and the forecast is for 2 years during 2556 to 2557 by applying statistical forecasting techniques and using a programs to help in the data analysis. The results showed that the model time series of Box-Jenkins Method have the best fit with the model is the value of exports lychee are ARIMA(0,1,2)(0,0,1)₄: $Z_t = \delta + \alpha_t - 0.38872\alpha_{t-1} - 0.57915\alpha_{t-2} - 0.47585\alpha_{t-4} + 0.18498\alpha_{t-5} + 0.27559\alpha_{t-6}$ where the model was to forecasted the second period with the recession, the value of exports lychee fruit tends to increase from the year 2555 was 8.26% and 0.32% respectively.

Keywords: Forecasting, export value, lychee

1. Introduction

Lychee is a fruit should have known in botanical name as Nephelium, Canb or Euphorialongana, Lank, Sapadadceae (Native). Lychee is a tropical and subtropical fruit crops and important that the government provided the goods for export with high annual output value of much billion baht. However, the volume of Lychee's exports is not static. It make Thailand did not know the need a constant customer. Moreover, it cannot predict crop Lychee to export to meet the needs of customers. It is difficult to prepare the goods to the customer. In some years the total volume of exports made less Lychee fruit production of remaining in the country as a result, the value of exported goods are going down, therefore, there has been forecasting the volume and value of exports Lychee of Thailand.

The Ministry of Commerce can use information of value of Lychee's exports each year to compare the value of exports Lychee fruit each year, the data obtained from forecasting to edit to meet the target and the value of the forecasts also beneficial to individuals as well. There will be three time series analysis approaches including Exponential Smoothing Method, Decomposition Method and Box-Jenkins Method. We use the Department of Commerce data needs to be studied as quarterly time series data from January, 2008 to December, 2013, total 5 years to be considered for the forecast suitable models in the future.

2. Objective

To study and find the forecast suitable models of the value of Lychee's exports

3. Method

We use the Department of Commerce data needs to be studied as quarterly time series data from January, 2008 to December, 2013, total 5 years to be considered for the forecast suitable models in the future. These data was analyzed by three time series analysis approaches including Exponential Smoothing Method, Decomposition Method and Box-Jenkins Method.

Autocorrelation Function (ACF)

Study time series Box - Jenkins or ARIMA time series to be studied under a state of homeostasis that is balanced both the mean and variance of a constant process. Then consider the relationship in its own time series data. (Autocorrelation) relationship in itself part of the serial data (Partial Autocorrelation), then you can set various ARIMA models.

$$\sum_{t=1}^n (Y_t - \bar{Y})(Y_{t-k} - \bar{Y})$$

; k = 1,2,3...

$$\frac{\sum_{t=1}^n (Y_t - \bar{Y})^2}{n}$$

Partial Autocorrelation Function (PACF)

$$\hat{\phi}_{kk} = \begin{cases} r_1 & ; k = 1 \\ \frac{r_k - \sum_{j=1}^{k-1} \hat{\phi}_{k-1,j} r_{k-j}}{1 - \sum_{j=1}^{k-1} \hat{\phi}_{k-1,j} r_j} & ; k = 2,3,4\dots \end{cases}$$

$$\hat{\phi}_{kj} = \hat{\phi}_{k-1,j} - \hat{\phi}_{kk} \hat{\phi}_{k-1,k-j} ; j = 1,2,\dots,k-1$$

Box-Jenkins Method or ARIMA

Box-Jenkins Method or ARIMA is Discrete Linear Stochastic Process

$$Y_t = \mu + \varepsilon_t + \psi_1 \varepsilon_{t-1} + \psi_2 \varepsilon_{t-2} + \psi_3 \varepsilon_{t-3} + \dots$$

by μ and ψ_i is constant parameter and $\varepsilon_t, \varepsilon_{t-1}, \varepsilon_{t-2}$ are random error which have no relation to each other

$$Y_t = \delta + \phi_1 Y_{t-1} + \phi_2 Y_{t-2} + \dots + \phi_p Y_{t-p} + \varepsilon_t - \theta_1 \varepsilon_{t-1} - \theta_2 \varepsilon_{t-2} - \dots - \theta_q \varepsilon_{t-q}$$

$$(1 - \phi_1 B)(Y_t - \mu) = (1 - \theta_1 B)\varepsilon_t$$

$$(Y_t - \mu) = \phi_1 (Y_{t-1} - \mu) + \varepsilon_t - \theta_1 \varepsilon_{t-1}$$

$$\text{or } Y_t = \delta + \phi_1 Y_{t-1} + \varepsilon_t - \theta_1 \varepsilon_{t-1}$$

$$\text{ARIMA (p,d,q) : } \phi_p(B)(1-B)^d Y_t = \delta + \theta_q(B)\varepsilon_t$$

or

$$\phi_p(B)W_t = \delta + \theta_q(B)\varepsilon_t$$

$$\text{give } W_t = (1-B)^d Y_t$$

for example, ARIMA (p,d,q)

$$\text{ARIMA (1,1,0)}$$

$$(1-B)(1-\phi_1 B)Y_t = \delta + \varepsilon_t$$

$$Y_t = \delta + Y_{t-1} + \phi_1 Y_{t-1} - \phi_1 Y_{t-2} + \varepsilon_t$$

$$\text{ARIMA (1,1,1)}$$

$$(1-B)(1-\phi_1 B)Y_t = \delta + (1-\theta_1 B)\varepsilon_t$$

$$Y_t = \delta + Y_{t-1} + \phi_1 Y_{t-1} - \phi_1 Y_{t-2} + \varepsilon_t - \theta_1 \varepsilon_{t-1}$$

$$\text{ARIMA (0,1,1)}$$

$$(1-B)Y_t = \delta + (1-\theta_1 B)\varepsilon_t$$

$$Y_t = \delta + Y_{t-1} + \varepsilon_t - \theta_1 \varepsilon_{t-1}$$

Mean Absolute Percent error (MAPE)

$$\text{MAPE} = \left(\frac{100}{n} \right) \sum_{t=1}^n \left| \frac{e_t}{Y_t} \right|$$

Error Term

$$e_t = Y_t - \hat{Y}_t$$

Identification time series data is considered preliminary and anticipate that any of the time series data using the theories related knowledge and experience by using SPSS for windows for data analysis. When given a series of experiments were conducted to estimate all parameters in the model.

Diagnostic checking is to investigate the adequacy or suitability statistically by verifying the assumptions and properties, including the relationship. If the models is not consistent with the assumptions in statistical or incompetence, it will be a new and revised models. The need to define a new trial and the parameters of the new model until the model is consistent with assumptions and qualifies statistically. When we gain an appropriate sufficient statistical model then used to forecast future values.

Over time, it should be checked whether the models forecasters use are still adequate by using new information, arising in check. If it finds a suitable excuse for new adjustments. In this study, we use MAPE will consider the MAPE's predictions of how each option and that the lowest MAPE is forecasting models. It will take a prophet to predict the value of Lychee's exports advance further by regression method

4. Result

The result of the value of Lychee's exports by Box-Jenkins Method showed as figure 1

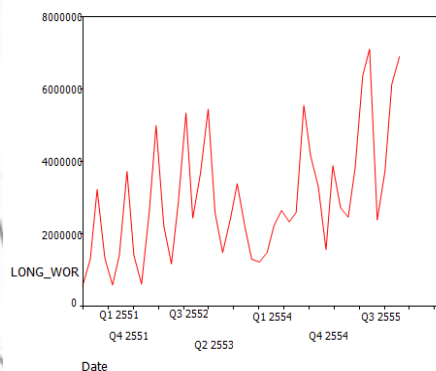

Figure 1 the movement of the value of Lychee 's export.

Partial Autocorrelations: LONG_WOR

Pr-Aut- Stand.	Lag	Corr.	Err.	-1	-.75	-.5	-.25	0	.25	.5	.75	1
1	.386	.151										
2	-.229	.151										
3	.402	.151										
4	.291	.151										
5	-.296	.151										
6	.007	.151										
7	.041	.151										
8	-.180	.151										
9	.101	.151										
10	-.097	.151										
11	.051	.151										
12	.018	.151										
13	.067	.151										
14	-.141	.151										
15	-.068	.151										
16	-.056	.151										
17	.060	.151										
18	-.003	.151										
19	-.102	.151										
20	.260	.151										
21	.042	.151										
22	.050	.151										
23	.029	.151										
24	-.053	.151										

Figure 2 Partial Autocorrelation Function of the value of Lychee 's export.

From, figures 1 and 2 found that a movement variability and trends in the data were not fixed, so it is necessary to convert the data in constant variance and averages before, as shown in Figure 3.

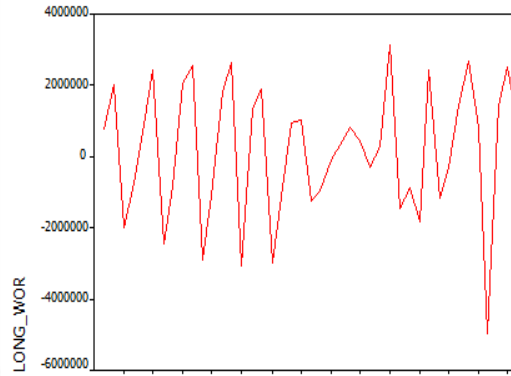

Figure 3 shows the data conversion so steady on average by the time series data for the difference.

Partial Autocorrelations: ERR_3 Error for LONG_WOR from ARIMA, MOD_90 CO

Pr-Aut- Stand.	Lag	Corr.	Err.	-.1	-.75	-.5	-.25	0	.25	.5	.75	1
	1	-.114	.152									
	2	-.049	.152				*					
	3	-.152	.152				***					
	4	.071	.152				*					
	5	-.068	.152				*					
	6	-.224	.152				***					
	7	.116	.152				*					
	8	.113	.152				***					
	9	-.031	.152				*					
	10	-.076	.152				***					
	11	.000	.152				*					
	12	-.092	.152				***					
	13	.072	.152				*					
	14	.033	.152				*					
	15	-.009	.152				*					
	16	-.046	.152				*					
	17	-.025	.152				*					
	18	-.066	.152				*					
	19	-.301	.152				*****					
	20	.007	.152				*					
	21	-.056	.152				*					
	22	.022	.152				*					
	23	-.109	.152				***					
	24	-.132	.152				***					

รูปที่ 4 PACF

Table 1 Parameter estimation of ARIMA.

ARIMA

FINAL PARAMETERS:

Number of residuals 43

Standard error 1349569.8

Log likelihood -667.26744

AIC 1342.5349

SBC 1349.5797

Analysis of Variance:

	DF	Adj. Sum of Squares	Residual Variance
Residuals	39	75750707204150	1821338528259

Variables in the Model:

	B	SEB	T-RATIO	APPROX.	PROB.
MA1	.38872	.28730	1.3530012		.18384697
MA2	.57915	.24126	2.4005594		.02123932
SMA1	-.47585	.16437	-2.8949533		.00618222
CONSTANT	73932.77901	34911.47812	2.1177212		.04062680

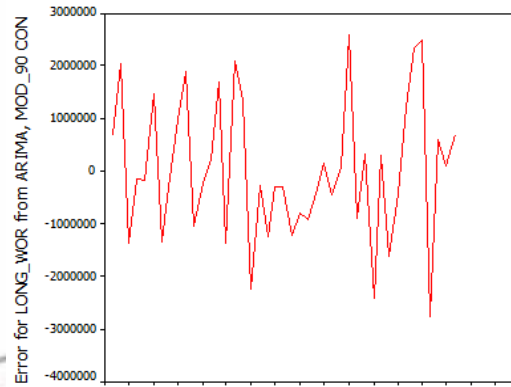

Figure 5 graphs of residues on the time axis in Diagnostic Model

From, figure 5 showed that the distribution of residual in parallel line is around the center. Thus, the average error is zero and constant variance.

Table 2 Monitoring results by K-S TEST

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test		
		Error for LONG_WOR from ARIMA, MOD_90 CON
N		43
Normal Parameter ^{a,b}	Mean	29336.62090
	Std. Deviation	1337910.684
Most Extreme Differences	Absolute	.087
	Positive	.087
	Negative	-.058
Kolmogorov-Smirnov Z		.570
Asymp. Sig. (2-tailed)		.901

a. Test distribution is Normal.
b. Calculated from data.

From Tables 1 and 2 showed the random error is a normal distribution, therefore, the model for predictive value of Lychee’s export by Box - Jenkins is the model of ARIMA(0,1,2)(0,0,1)₄

$$\text{Which is } (1 - B)Y_t = \delta + (1 - \theta_1 B - \theta_2 B^2)(1 - \Theta_1 B^4)a_t$$

$$\text{when } Z_t = (1 - B)Y_t$$

$$\text{then, } Z_t = \delta + (1 - \theta_1 B - \theta_2 B^2 - \Theta_1 B^4 + \theta_1 \Theta_1 B^5 + \theta_2 \Theta_1 B^6)a_t$$

$$Z_t = \delta + a_t - \theta_1 a_{t-1} - \theta_2 a_{t-2} - \Theta_1 a_{t-4} + \theta_1 \Theta_1 a_{t-5} + \theta_2 \Theta_1 a_{t-6} \\ Z_t = \delta + \alpha_t - 0.38872 \alpha_{t-1} - 0.57915 \alpha_{t-2} - 0.47585 \alpha_{t-4} + 0.18498 \alpha_{t-5} + 0.27559 \alpha_{t-6}$$

Table 3 showing the value in 2012 and the forecast export value of Lychee in 2013 and 2014 (the dollar).

quarter	The value	Forecast in 2013	Forecast in 2014
1	2210210	4061732.028	4809537.259
2	3652000	3931727.739	4721977.128
3	6321560	4720034.146	4806754.716
4	7120750	4995481.049	4904329.983
total	19304520	17708974.96	19242599.09

From table 3, it can forecast the value of Lychee's export in 2013 as 17708974.96 baht and in 2014 as 19242599.09 baht

Table 4 showed a comparison of the forecasts that in 2013 with the actual value in the year 2012 (the dollar).

year	actual value	forecasts	difference	
			increase /decrease	%
2012	19304520			
2013		17708974.96	1595545.04	8.26
2014		17708974.96	61920.91	0.32

Table 4 showed expectation to export Lychee of the world in the year 2013 to 2014 that increased from the year 2012 was 8.26%, 0.32% respectively.

5. Conclusion

The results showed the fixed time series and found that data of Lychee was stationary series at First Difference and forecasting model export value of Lychee is ARIMA (0,1,2) (0,0,1) 4 and the model to determine the predictive value of Lychee's export to advance to the second period showed a rising trend. Therefore, Box – Jenkins method can be used and planning decisions and the value of Lychee's exports in the future.

6. Suggestion

The paper demonstrates the impact which delegation of responsibility for demand management to those with product-specific expertise can have in supermarket supply chains. The paper provides insight for agricultural product export in commodity sectors to improve the efficiency of their demand management processes through greater collaboration

7. References

- Thatree Jantharakorika. (2010). Forecasting the export value of Thailand. *Journal of Rajamangala University of Technology Thanyaburi*.
- Songsiri Taesombut. (2006). *Quantitative forecasting*. Kasetsart University: Bangkok.
- Wichai Surachirtkiet. (20001). *Forecasting Techniques*. King Mongkut's University of Technology North Bangkok: Bangkok.

The Performance Measurement: How is it important to organization success?

Narong Photi¹ Niwatt Noimanee² Phanita Phakdi³ Pornphan Chareonsuk⁴

¹Lecturer, Master of Science in Logistics technology, Faculty of Science and Technology, Bangkok Suvarnabhumi University

²Lecturer, Master of Education, Graduated School, Bangkok Suvarnabhumi University

³Lecturer, Industrial Management Technology, Faculty of Science and Technology, Bangkok Suvarnabhumi University

⁴Lecturer, Accounting, Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University

Abstract

Currently, there is considerable interest in performance measurement. Performance measurement is evaluation tool and management systems that are designed to provide useful feedback on performance in order to strengthen decision making and improve program and organizational performance. Hence, performance management is integrated management focusing on the performance of an individual within the organization to achieve the intended goals. Performance management includes the process of planning, managing, coaching, and feedback. This article first defines performance measurement and its important role on the organization's progress. It then describes how to measure performance using program monitoring and outcome monitoring as well as performance monitoring systems. The paper also outlines criteria in performing monitoring systems and lists types of performance to be measured. The enhancement of validity and reliability in measurements and discussion are offered in the last section.

Keyword: Performance measurement, Performance management, Performance monitoring systems

Introduction

Performance measurement systems can be referred to both evaluation tools and management systems that are designed to provide useful feedback on performance in order to strengthen decision-making and improve program and organizational performance (Grady, 1991).

Performance measurement has become orthodox practice in the public sector and increasingly in the nonprofit sector as well. In the age of outcomes the challenge of convincing agencies, managers, policymakers, funding agencies, governing bodies, and the like of the importance of focusing on results and monitoring performance on an ongoing, systematic basis has largely been met. Over the past twenty-five years performance measurement has become widely accepted, outcome focused, more sophisticated, and institutionalized in both government and the nonprofit world.

Program monitoring

Program monitoring aims to prepare a program document or study plan, which should begin with a clear statement of the objectives of the program and a complete description of the area in which the monitoring is to take place. The design of a monitoring program should be based on clear and carefully considered and well-planned aims and objectives and should ensure, as far as possible, that the planned monitoring activities are practicable and that the objectives of the program will be met.

Program monitoring is usually related to the performance monitoring systems, designed to track selected measures of program, agency, or system performance at regular time intervals and report these measures to managers or other specified audiences on an ongoing basis. The purpose of performance monitoring is to provide objective information to managers and policymakers in an effort to improve decision making and thereby strengthen performance and also to provide accountability to a range of stakeholders, such as higher-level management, central executive agencies, governing bodies, funding agencies, accrediting organizations, clients and customers, advocacy groups, and the public at large. A number of useful sources are available to program evaluators who are interested in learning more about methodological approaches to developing performance measurement systems (Ammons, 2001; Poister, 2003; Hatry, 2006 as cited in Wholey, Hatry and Newcomer, 2010).

Outcome Monitoring

Outcome monitoring is often related to the measure of outcome that represents the kinds of results that a program is intended to produce. For example, the monitoring of outcomes of a state's highway traffic safety program would be measured by the numbers of accidents, injuries, and fatalities per 100,000 vehicle miles each year. Similarly, overall effectiveness of a sexually

transmitted diseases prevention system would be monitored by examining trends in the incidence and prevalence of syphilis, gonorrhea, chlamydia, and AIDs.

However, outcome measures can be challenging and costly to operationalize because they often require follow-up with clients after they have completed programs. For instance, staff and stakeholders are likely to want to know the percentage of crisis stabilization consumers who are in crisis status again within thirty days of discharge, the percentage of youths discharged from juvenile detention centers who are attending school or engaged in gainful employment one year later, or the percentage of job training program participants who have been placed in jobs—and perhaps the wages they are earning—six months after completing the program.

Performance Monitoring Systems

Performance monitoring systems are evaluation tools that track a variety of measures of program or agency performance over time on a highly systematic basis. However, the data they generate are basically descriptive, and performance monitoring systems by themselves do not provide a rigorous methodology for isolating cause-and-effect relationships and identifying observed results as the impacts of a particular program.

Although monitoring systems track what is in fact occurring with respect to program outputs and outcomes, on their own they cannot address the how and why questions. When a program evaluation is conducted at some point, the findings flowing from the evaluation study usually provide considerably stronger evidence on the causal effect of a program in terms of producing outcomes (Kanji, 2002).

Nevertheless, when program and agency managers are confident about the underlying program logic connecting activities to outputs and outputs to outcomes, they can track output and outcome data generated by monitoring systems and interpret them in terms of real results of their programs. In addition, performance monitoring systems build up databases that often lend themselves to more rigorous program evaluations, especially evaluations employing time-series designs. Conversely, the results coming from an in-depth program evaluation might well suggest additional measures that should be incorporated in an ongoing performance measurement system.

Criteria in Performance Monitoring Systems

From a methodological perspective the sine qua non of good measurement is a high degree of *validity*, the degree to which an indicator accurately represents what is intended to be measured, and *reliability*, which concerns consistency in data collection. Validity is a matter of avoiding systematic bias or distortion in the data. Thus, in developing measurement systems, program evaluators must try to anticipate and guard against such problems as observer bias or subject bias, systematic over reporting or underreporting, poor instrument design, and nonresponse bias due to missing cases.

With respect to reliability, it is important to maintain consistency in data collection procedures in order to generate valid trend data over time. Thus it is critical to develop a clear definition of each performance measure and the procedures for making observations and collecting data to operationalize it.

Meaningful and Understandable. In order for performance data to be useful, they must have a high degree of stakeholder credibility. This means that the measures must be meaningful to decision makers, focusing on goals and objectives, priorities, and dimensions of performance that are important to them.

Balanced and Comprehensive. Collectively, the set of measures tracked by a monitoring system should provide a balanced and comprehensive picture of the performance of the program or agency in question, in terms of both the components covered and the classes of measures employed. Using program logic models or a framework such as the balanced scorecard can be immensely helpful in this regard.

Timely and Actionable. Time is very important to the decision makers as the common problem with performance monitoring systems is sometime due to the fail to provide timely result. When data are no longer fresh when they are made available or are not provided to decision makers when most needed, monitoring systems are not particularly useful. In addition, performance measures are really useful to decision makers only when they are actionable, when they focus on results over which decision makers can exert some leverage, such as dimensions of performance that can be affected by program elements or organizational strategies. Otherwise the performance data may be interesting, but they will not serve to improve decisions and strengthen performance.

Goal Displacement. Performance measurement systems are intended to stimulate improved performance. In addition to providing information to higher-level decision makers, the significant fact of measuring performance on a regular, ongoing basis provides a powerful incentive for managers and employees to perform well on the measures that are being tracked. However, with inappropriate or unbalanced measures this can lead to goal displacement, in which people will perform toward the measures but sacrifice the real program or organizational goals in the process.

Thus, in designing monitoring systems, it is critical to ensure that indicators are directly aligned with goals and objectives, to anticipate problems such as the selective treatment of cases, or *creaming*, that can result from overly simplified measures, to avoid focusing on some parts of program logic or goal structures to the exclusion of others, and to focus directly on real outcomes as well as outputs wherever possible.

Practical Considerations and Cost. The need to incorporate well-balanced and meaningful sets of measures that are highly reliable and resistant to goal displacement is often offset by more practical considerations and cost factors.

The Types of Performance Measures

According to Moullin (2003), there are six specific types of measures that have been identified.

Outcomes. Measures of outcomes tend to be strongly emphasized in monitoring systems developed today because they represent the kinds of results that a program is intended to produce (Moullin, 2003).

Cost Effectiveness. Cost-effectiveness measures relate costs to outcomes. Thus, for a crisis stabilization unit cost effectiveness would be measured as the cost per successfully discharged consumer (Moullin, 2003).

Outputs. Although outcome measures are usually considered the most important measures in a performance monitoring system, outputs are also critical because they represent the immediate products or services produced by public and non-profit organizations. Thus output measures typically indicate the amount of work performed or units of service produced (Moullin, 2003).

Efficiency. Paralleling cost-effectiveness measures, efficiency measures relate outputs to the resources used in producing them, most often focusing on the ratio of outputs to the dollar cost of the collective resources consumed (Moullin, 2003).

Service Quality. The most common dimensions of the quality of public services are timeliness, turnaround time, accuracy, thoroughness, accessibility, convenience, courtesy, and safety. Whereas output measures typically represent the quantity or volume of outputs produced, indicators of service quality measure the quality of those outputs (Moullin, 2003).

Customer Satisfaction. Measures of customer satisfaction are usually closely related to service quality and to program outcomes, but it may be more helpful to consider them as constituting a separate category of performance measures (Moullin, 2003).

The Procedures for Enhancing Validity and Reliability of Measurement

To enhance the validity and reliability, a basic issue is the accuracy of the raw data used in subsequent calculations. However, the errors can occur both at the time of initial entry whether intentional or unintentional and at the time when the data are processed, such as when entered into the computer for processing whether this is done manually or electronically. These two processes are increasingly being combined using various electronic means. For example, an inspector might enter a condition rating into a handheld calculator preprogrammed to automatically enter the rating into a data analysis program (Meyer, 2002).

A major trend in evaluations is the effort to link data sets across agency programs and across agencies. This provides additional hurdles for evaluators, such as the need to reduce the possibility of attaching the record for one person to the wrong person. As a result, entry errors can be alleviated, where resources permit, by asking a second person to check the entries or at least check a random sample of entries. Moreover, entry errors can also be reduced by providing adequate training of the persons responsible for data entry and conducting periodic retraining, especially if error rates are increasing (Meyer, 2002).

In addition, after the data have been entered into the computer, a variety of software has been emerging that automatically checks for unusual characteristics of the entered data. Such characteristics include:

- Data values outside an acceptable range for that data element
- Duplicate entries
- An unusual change in values from data for previous reporting periods
- Inconsistencies with other data in the record system

When data abnormalities appear, such as when data are tested by the data-checking software, someone will be needed to sort out and correct, or at least alleviate, the problem. The options discussed earlier for missing or incomplete data apply here as well. Finally, the evaluators need to identify any significant effects on the findings from data accuracy problems that could not be corrected. Consequently, this process can enhance the validity and reliability in measurement.

Dicussion

To enhance the validity and reliability, a basic issue is the accuracy of the raw data used in subsequent calculations. By the way, the errors can occur both at the time of initial entry whether intentional or unintentional and at the time when the data are processed, such as when entered into the computer for processing whether this is done manually or electronically. These two processes are increasingly being combined using various electronic means. For example, an inspector might enter a condition rating into a handheld calculator preprogrammed to automatically enter the rating into a data analysis program.

Evaluators can face major obstacles in obtaining information from agency records because the data are confidential. This problem occurs often when human service, education, and criminal justice programs are being evaluated. It can also arise when evaluators seek any type of sensitive information, such as a person's income. Evaluators must protect the privacy of anyone about whom they obtain data, whether from records, surveys, or interviews.

These boards review evaluation plans prior to implementation to ensure that among other things, the evaluation will protect any private information obtained. This protection can be provided in a variety of ways:

Firstly, do not record a person's name, Social Security number, or other identifiers obtained from the records. In some instances it may be sufficient for the agency to provide the evaluators with a unique identifier rather than names or other identifiers. However, if the evaluators need to link this agency data with data from other sources, this procedure will not work.

Secondly, assign a number to each client, and carefully secure the list that cross- references the numbers to clients' names. This procedure will also be useful should the evaluator need to return to the agency records to recapture or verify lost or anomalous data after a data check. Such lists should usually be destroyed after all the evaluation needs are met.

Thirdly, report only grouped data. Do not include in evaluation reports any information that might enable a reader to link a particular finding to an individual client. Sometimes evaluators may want to cite a particular case. If so, no identifying information should be provided without obtaining permission, preferably in writing, from those able to give such permission.

Fourthly, in advance of any data exchange, provide the agency with a detailed memo outlining the procedures that will be used to protect the privacy of individual clients. This demonstrates good faith on the part of the evaluator, and it reassures agency staff that the data are being handled in a responsible and professional manner.

References

- Grady, M. W. (1991). Performance Measurement: Implementing Strategy. *Management Accounting*, 72(12), 49-53
- Kanji, G. K. (2002). Performance Measurement System. *Total Quality Management*, 13(5), 715-728
- Meyer, M. W. (2002). *Rethinking Performance Measurement: Beyond the Balanced Scorecard*. Cambridge University Press, Pp. 81-113
- Moullin, M. (2003). Defining Performance Measurement. *Performance*, 2(2), 3

The Environmental Attitudes Influence Sustainable Development, Equitable Access to Resource, and Conservation in Thailand

Warangkhan Tansagul¹ Pati Puttawiboon² Phanita Phakdi³ Pornphan Chareonsuk⁴

¹Lecturer, Master of Science in Logistics technology, Faculty of Science and Technology, Bangkok Suvarnabhumi University

²Lecturer, Master of Accounting, Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University

³Lecturer, Industrial Management Technology, Faculty of Science and Technology, Bangkok Suvarnabhumi University

⁴Lecturer, Accounting, Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University

Abstract

Today people around the world focus on the campaign to preserve natural resources and environmental factors that affect the environment. Not only business factors that impact the environment, but consumption in both businesses and individuals have contributed the problems of resources and environment as well. Thus, environmental attitude is a concern to protect and preserve the environment by human responsibility. In this paper, it should be identified how environmental attitudes protect and preserve the environment that will affect the environmental changes and benefits at the farthest.

Keyword: Environmental Attitudes, Sustainable Development, Equitable Access, Conservation

Introduction

Today people around the world focus on the campaign to preserve natural resources and environmental factors that affect the environment. Not only business factors that impact the environment, but consumption in both businesses and individuals have contributed the problems of resources and environment as well. At present, there is global warming, a problem that has intensified the current make-up of both public and private, as well as people were alarmed to consume more environmentally friendly. Suyong (2012) reported that many companies start switching over to sustainable packaging due to environmental considerations. Even Thailand also concerns about global warming and shortage of natural resource that it make number of eco-friendly products appeared increasingly (Euromonitor International, 2013).

Therefore, concept of “being green” has been happened in society. Ann-Charlotte & Christine (2006) pointed that green idea can be constructed in the different social boundaries, believes, and attitude. The battle of green idea was also conducted continuous and intense. Some group supports the concept of green that economic growth in the current capitalism and can lead to green thinking for the environmental preservation. At present, many companies have started the trend of making green to promote their products and make business growth. Some offered technology to help and protect the environment but not everyone agrees with this attitude. In contrast, some believe that technology could create significant structural problems that caused the ecological crisis because they did not take into account biocapacity limit.

The official government policy was a factor of leading to green, environmental consciousness and awareness was the most significant factor (Tan & Lau, 2010). In addition, governmental policies are conducive to growth and investment of capital, regardless of social fairness, it is a problem. Therefore, it must be linked the environmental dimension with social justice. Besides the benefits of economic growth have not reach to the poor and the poor often bear the burden on the environment than any other group in society.

Joan (2002) stated that the idea insulted the poor because the most of poor protect the environment actually and a good environment should not be a privilege of the wealthy people and high income countries only. Even though some rich country perhaps emphasized on services business and can use technology to emit less waste, but may actually be throwing the burden on the environment and the destroyed nature in other countries through investment and trade. For example, when the weather is hot, the poor will grow the plant or tree to make environment around their house cooler, on the other hand, the rich will buy air-conditioner. Consumption is the use of the earth's resources. Consumption occurrence every day that means the resources are being used that we do not have the resources to balance the population. In addition, after the consumption make up waste, which causes an increase in pollution. Therefore, if we create a real green consumption, it will be beginning to change the world to be green.

Culture is a link between human being and their environment (Kay, 1996). Environmental attitudes derive from the culture of the society that leads to the environmental concept, which also affects the social environment. Some believed that people should live with nature because it is the best way to save environment. Another pointed out that environmental problem can be solve by new technologies and. For example, when we need to reduce CO₂ emission, we introduce new technologies which exploit renewable resource, solar power, wind power, and nuclear power (Luke, 1994). Being green group argued that the main problem of environment should not be solve by technology only, however, the major of environmental problems are at the root society cause of consumption and production (Luke, 1994). Thus, it is an environmental attitude to find a way to preserve and conserve the environment as the best as society has ideas in any way. The attitude and sensitivities of people can charge environmental issue slowly (Philip, 2007). People started aware of pollution and try to find the way to prevent (Philip, 2007). Some believed “the earth is alive and human being should be encouraged to recognize their essential connection with the rest of nature” (Philip, 2007, p.92).

If everyone understands the attitude towards the environment correctly and people have equal to access resources, solving environmental problems will easily be able to perform the right way. Green consumer behavior will lead to joint development and changing consumption habits that are environmentally friendly. According to Kay (1996) stated that “how human society should be organized, as well as on how environmental issues should be addressed” (p.35). Thus, environmental attitude is a concern to protect and preserve the environment by human responsibility. First, it should be identified how environmental attitudes protect and preserve the environment that will affect the environmental changes and benefits at the farthest.

Objective

Finally the findings of the empirical research are present with the aim of demonstrating whether the person attaches to nature influences their environmental attitudes toward sustainable development and equitable access to resource, and hence to conservation in Thailand.

Environment

Ideological environment is about protecting and preserving the environment. Nature and environment involved with the government or the political authority into participation. In addition to individuals, NGOs and other groups, which are different in ideology, goals and methods. If the environmental ideology was raised to a political level, it will be political goals that are sometimes conflict. Moreover, Economic and social problems have not be resolved or the effect of the amendment is not yet satisfactory for most people, it has become a political issue. Thus, environmental issues in political way have been controversy over the years. There should be a study of the causes and various factors that cause those problems in order to achieve understanding and find solutions correctly. Therefore, it is interesting that have also study about measurement these three constructs as aspects of environmental attitudes.

Nowadays, environmentalism has refer broadly to concern that environment should be protect from the human’s activities and preserve for the future. Therefore, eco-centric, anthropocentric, and techno-centric was said in aspect of environmental attitude. These three attitude is concept for development, existence of human’s life (Kay, 1996).

Eco-centric

Timothy (1976) quoted “eco-centric is modern environmentalism of mid-nineteenth century” (p.3). This focus on the relationship between nature and society by meeting with nature for economic development and quality of life, reducing the impact on the environment. The natural world is holistic by considering the interaction of all elements. Eco-centric look at the nature of the relationship system of all things, therefore, the system is a unified holistic one. (Timothy, 1976). Alexander (2005) believed that eco-centric should be promoted actively in order to build sustainable community development at all level

In conclusion, eco-centric focus on ecological constraints, solving problems by seeking for patterns of existence that are in harmony with ecological law. The sustainable development approach is the balance of ecosystems. This attitude believed that the humans and all beings in the world live together in the form of a natural and ecological community. If something was destroyed, the whole system will be destroyed. Human beings are a part of nature, have no right to destroy such equilibrium and at the same time. Humans should treat with respect

Anthropocentric

Katherine & Colleen (2001) stated that “anthropocentric ethics focus on how nature affects humans”. Anthropocentric considered human is the most important and be the center of the universe (Campbell, 1983)

In conclusion, the sustainable development approach based on the development of the quality of human life is essential. Anthropocentric philosophy is to take the man at the center of everything. Any action has taken to meet or support human needs. Thus, the preservation of natural resources and the environment is for the benefit of human life now and in the future. They believed that development should be based on three main principles, conservation, resource use efficiency, and good management.

Techno-centric

Nowadays, it is practical term of integration involves from sustainable goal to technical and planning strategies, and to technology-driven lifestyle finally (Chi, 2004). It is possible that techno-centric also support environment by using technology to build, plan, and provide benefit to environmental sustainability (Chi, 2004). According to Timothy (1976) techno-centric pay close attention to technology, man and nature are separate, no technical or ecological limits. Even in international market, they require advanced and high technology and innovation to enhance the standard of products and compete in an international environment (Euromonitor International, 2013, p.1).

Some believe that techno-centric involved with conservation that prevent waste and control the earth for man (Timothy, 1976). Green technology is introduced as cleaner non-pollution technology, for example, nuclear power is friendly environment because it does not emit CO₂ (Luke, 1994). Mostly, government and public encouraged to use science and technology to solve environmental problem (Philip, 2007).

For example, some companies have to invest in machine, research and development about eco-technology. Coca-Cola (Thailand) Ltd cooperated with Thai Namthip Co Ltd to introduce new technology to reduces the usage of plastic by 13-20% in the production, thus, the new packaging used less plastic than the previous design (Euromonitor International, 2013). Moreover, Euromonitor International (2013) reported that Thai Namthip Co Ltd invested up to Bt 700 million in new machinery with new “Eco-Crush” technology to produce lightweight PET bottles for bottled water. The new packaging used 35% less plastic than the previous design; it is also 100% recyclable and can also be crushed after use to save space.

SCG has technology for carton that it is the eco-friendly container. For Idea paper, boxes and wrapping paper made from special packaging paper that uses less chemicals in pulp bleaching. Ideal paper is also printed with environmentally-friendly ink; the wrapping paper is printed with water-based ink and the box with soy ink (Euromonitor International, 2013). Furthermore, some retailers such as, Tops Market, Tops Super, Central Food Hall, Gourmet Market and Lemon Farm are more active in terms of promoting biodegradable plastics to consumers. (Euromonitor International, 2013). Also in China and Taiwan, Many firms tend to be eco-friendly by using their own innovation. They invested in technology for environment, the one of strategy alternative management (Terence Tsai, 2002).

Michael (2008) mentioned that technology is a way to create the world’s wealth. Technology leads to three of environmental strategy, pollution prevention, product stewardship, and clean technology that all move a firm toward sustainability (Michael, 2008). However, technology is not only thing to move toward sustainability but also to change in individual consumption pattern can heal the world better (Michael, 2008).

Sustainable development in the concept of techno-centric have confidence in the ability of science and technology to solve environmental problem by technologies. Humans have the ability to control nature and to be based the needs of humans. Techno-centric environmental problems that arise always can be resolved late. But at times, this concept is contrary to the economic, social and political in taking advantage from the underprivileged people, poor, or farmers. Furthermore, this may cause damage to biodiversity and ecosystems.

Sustainable development

Technological advancement and marketing mechanisms contributes to growth, production, consumption that negatively affects the environment, human life, animals and plants. Sustainable

development is an idea to prevent the world from reaching the end. It is the use of natural resources and the environment to improve the quality of human life. In order to have a good standard of living without natural resources or the environment are effectively reduced or affect the next generations.

Sustainable development is “Our Common Future” published by the World Commission on Environment and Development (WCED, 1987 cited in Neil, 2007, p.208). Sustainable development principle has been accept widely from many institute or organization. Moreover, this the world realize that should pay more attention to environment (Neil, 2007).

Sustainable development principle also involve with the concept of sustainable consumption which concern about equity issue (Neil, 2007). When everyone has equal access to resources, it does not load the rich. Equal access to resources could reduce resource price bump and exploitation because resources are the cost of production. If everyone is equally accessible, there are no resources will be used by specific people or resource price cheating.

Technology has been talked about leading sustainability of environment. However, technological development is not only thing for sustainability but social life, attitude, and value also appropriate to preserve environment (Luke Martell, 1994). Environmental attitude is fundamental to sustainability. Thus, it should start with ideas of both human and natural interest live together in a balanced way and use technology to actually come up.

Equitable Access to Resource

Lorenzo (2008) explained “Access to natural resources is broadly defined here as the processes by which people, individually or collectively, are able to use natural resources, whether on a temporary or permanent basis” (p.9). The different access to resource cause pollution. It seems the wealthy country tend to be more polluting society. For example, European country create more pollution than African country because they have high technology to use in daily life, such as, car, washing machine, and waste of packaging (Steven, 1996).

Conservation

Nature Conservation is the use of the environment with reasonable and knowledge to preserve natural resources that will bring human effects in the future (Kay, 1996). Nature conservation considers the results of using, category, quantity, or scarcity in the future. The value of the resource is to use the resources for maximum benefit and minimal waste by taking into account the public interest, primarily.

Summarize

An anthropocentric will support environment when it was considered the benefit for people, while eco-centric will also tend to preserve environment but they thought nature first. Moreover, these attitude can determine environmental resource using (Bruun & Kalland, 1995). Eco-centric, anthropocentric, and techno-centric can express positive attitude towards natural resource and environment which concern about protection, preserve, or conservation. According to previous attitudinal research with environmental attitude includes Feifei. X., & Dorothy. F. (2014) whose study suggested their result that anthropocentric or eco-centric values significantly influence people’s attitude to sustainable development.

Conceptual framework

The general framework for this study is grounded in environmental attitudes. According to environmental attitudes are believed that lead to sustainable development, equitable access to resource, and conservation. Individuals with environmental attitudes tend to engage in sustainable development, equitable access to resource, and conservation. Thus, this study will explore the relationship between environmental attitudes and sustainable development, equitable access to resource, and conservation. The conceptual framework is illustrated in figure 1

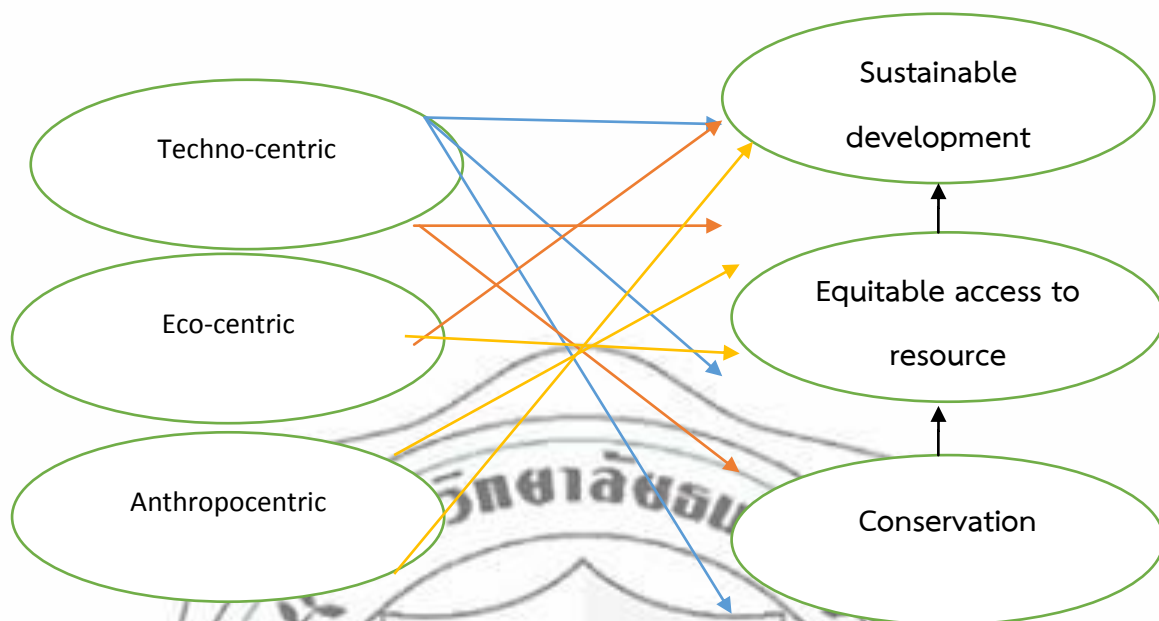

Figure 1: Conceptual framework

References

[1] Alexander. G. (2005). An Eco-centric approach to sustainable community development. *Community Development Journal*, 41(1): 104-108.

[2] Ann-Charlotte, S. & Christine R. (2006). The social construction of ‘Green building’ in the Swedish Context. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 8(1): 67-85.

[3] Bruun, O., & Kalland, A. (1995). *Asian perceptions of nature: A critical approach*. Richmond: Curzon Press.

[4] Campbell, E. K. (1983). Beyond anthropocentrism. *Journal of the History and behavioral Science*, 19, 54-67

[5] Chi. N. C. (2004). A conceptual framework for socio-techno-centric approach to sustainable development. *International Journal of Technology Management and Sustainable Development*, 3(1): 59-66

[6] Euromonitor International. (2013, December 22). *Packaging Industry in Thailand*. Retrieved from Euromonitor Passport GMID database.

[7] Feifei. X., & Dorothy. F. (2014). Modelling attitudes to nature, tourism and sustainable development in national parks: A survey of visitors in China and the UK. *Tourism Management*, 45:142-158

[8] Joan Martinez-Alier. (2002). *The Environmentalism of the Poor*. The conference on the political economy of sustainable development: environmental conflict, participation and movements. Friday 30 august 2002 university of wipersrand, Johannesburg

[9] Katherine V. K., & Colleen F. M. (2001). Ecocentrism and Anthropocentrism: Moral Reasoning about Ecological Commons Dilemmas. *Journal of Environmental Psychology*. 21: 1- 13 doi:10.1006/jevp.2001.0205

[10] Kay, M. (1996). *Environmentalism and Cultural Theory*. London: Routledge.

[11] Lorenzo Cotula. (2008). The Right to Food and Access to Natural Resources (Introduction). *FAO Right to Food Studies*

[12] Luke Martell. (1994). *Ecology and Society an Introduction*. Cambridge: Blackwell.

[13] Michael, V. R. (2008). *Environmental Management Readings and Case*. Thousand Oaks: Sage.

[14] Neil Carter. (2007). *The Politics of the Environment*. Cambridge University press: New York

[15] Steven Yearly. (1996). *Sociology Environmentalism Globalization*. Thousand Oaks: Sage.

[16] Suyong, D. (2012). Eco-Friendly Packaging in Supply Chain. *The IUP Journal of Supply Chain Management*, 4(2), 7-18

[17] Tan B.C. & Lau T.C. (2010). Attitude towards the Environment and Green Products: Consumers’ Perspective. *Management Science and Engineering*, 4(2), 27-39

[18] Terence, T. (2002). *Corporate Environmentalism in China and Taiwan*. New York: PALGRAVE

[19] Timothy O’Riordan. (1976). *Environmentalism*. London: Pion Limited.

POWTOON: The Suggestions of Utilizing Online Interactive Application in English Language Teaching and Learning

Nopparat Kantapikul and Punnda Hunchaisri

Business English Department, Faculty of Arts, The Far Eastern University, Chiang Mai, 50100 Thailand

Abstract

To utilize online interactive application (PowToon) in English language teaching for English as a Foreign Language classroom not only suggests learners' positive attitude towards learning but also arouses learners with dynamic learning environment. However, the conditions of technology used in the learning environment can be varied. This study aims to present significant conditions both advantage and disadvantage of the utilizing PowToon in classroom. Then, the suggestions and concerns are presented for educators when planning to employ PowToon as supplementary multimedia into classroom for teaching and learning.

Most important roles in English language teaching utilizing with PowToon provides opportunities for students to gain confidence in learning and it is also a lot of fun. With particular features and users, students allow to share their creative ideas, select graphics, set up animation, and combine video and sound as well as apply the knowledge to the studied course. As the end result of a succession, it is all blended into applicable media and awarded as students' outcome productivity. However, some issues need to be aware such as teachers, who could not play the key role as a class facilitator to their students. Sometimes the use of multimedia technology thoroughly enhances the interest of students; from a point of view, it also create the lack of students' communication with their teachers in particular class. Once employing and utilizing multimedia technology into a class, it is suggested a teacher the need to classify its advantages and be aware of the disadvantages, too.

Keywords: PowToon, Online Interactive Application, EFL classroom

Introduction

Thailand is one of the countries that English is spoken as a Foreign Language. The reason why English is used as a foreign language for communicating and more than one half of the consumer products. The instruction are in English as well as the educational curriculum. With the rapid spread of media and development of multimedia technology around the world, English then becomes one of important languages used for communication among people (Dang, 2011).

After the Millenniums era, the need of English in Thailand was higher than ever as it is the medium of instruction and curriculum in educational institutions. Then, English language teaching has been one of the important subjects in education. Dahlman (2007) stated about the reasons that dynamic changing of business and workforce in the South East Asia are the influences of world economic growth and technology (15).

Educators therefore adjusts their instructional methods and tries out different teaching methods in classes for students. Siddiq, Gochyyev & Wilson (2017) summarized that "Technology has turned into one essential aspect of society that helps students to understand the bigger picture of the world and not just stay connected to what schools and teachers teach them within their classrooms" (12). Of course, the technology has proved to be successful in replacing the traditional language teaching. The modern language teachers have new challenges and duties given by the new era. The tradition of English teaching has been drastically changed with the remarkable development of newer technologies such as multimedia technology (Pun, 2014).

Since there are more and more English learners in Thailand, technology provides so many options as it makes teaching interesting and productive because it has capability to attract the language learners. One method involves the use of technology in English language teaching in order to create English contexts used as the motivating tool in classes. The use of free technology providing independently online have been emphasized.

While the objective of this article, PowToon, as one of the multimedia technology, is suggested for language teaching and learning. The application named PowToon provided as an online interactive opportunity for students to gain confidence in learning English. Learning a language for more than just fun for learner can keep pace along English language teaching and gain more confidence. Students have to stride into the world of multimedia technology. Moreover, multimedia technology refers to computer-based interactive applications, allowing people to share their ideas and

information. This trend features the use of audio, visual, and animation effects in the English language teaching classrooms. Multimedia technology plays a positive role in improving activities and initiatives of students and teaching effect in EFL classrooms. Without technology in teaching, as cited in Them (2009), it debates that "Educational institutions all across the globe have already started implementing technology in education, and Thailand also needs to understand that there's no way to stop the evolution of technology; and preferably than working on ways to separate technology from education, we rather need ways to combine them". Thus, technological innovations should go hand in hand with the growth of English and change the way in which we used to communicate. In fact, the growth of the Internet has facilitated the growth of the English language.

Online multimedia as one part of modern technology create short cut for language teachers in learning and teaching. Educators have no need to be aware of the latest and the best equipment. All information is online and available in any given situations. Multimedia technology can create more colorful and stimulating language classes. In Alarcón's study (2015), the result confirmed that students' motivation increases if technology is used in an EFL classroom. Moreover, the different activities through technology foster the practice of the language skills with important benefits on students' learning. It is the way to applicate skill-based subjects like Business English that aimed to develop specific skills such as speaking, reading, listening or critical think skills. With these reasons, new technologies would be alternative and suggested as one of teaching supplements in class. Then, none of limiting functions of online application could not fulfill the traditional teaching methods. It is just making use of the new technology because it is undeniable on the reasons why all language teachers and learners must be realized. Teacher should be an alert or active in order to follow new technologies. It is so rapidly changed and become widely known that both teachers and learners cannot deny the attractions which is around.

The Advantages of Online Interactive Application for Teaching and Learning

The use of multimedia technology creates a conducive teaching environment in the classrooms. Somehow, enriching and sharing of information effectively in one class, it makes the energetic and interesting language class, rousing the students to participate in the classroom activities. Then, when teachers are allowed them with computer, multimedia technology which has its own features such as visibility and liveliness can lead students to produce outcome media with special effects. While teaching English language through it, the sounds and pictures can be set together that enhance the active participation of both teachers and students. In this way, the teachers of English can take full advantage of technology to teach English in their EFL class. The following are some of the important advantages of the use of multimedia technology:

Motivates Students to Learn English. The mind blowing fact is that developing creativity is the number one determining factor in the overall success of students. Even if you teach in the most affluent school, with the most high-end gadgets — your students are still only as good as the instructions given to them. They are only as good as the lessons you present, and the creativity you encourage. PowToon helps teacher to ignite students' creativity. When technology meets creativity, both teachers and students are standing at an incredible moment in time, at the intersection between technology and creativity. PowToon is one of the online active applications that dedicated learners to creating the most exciting, engaging, colorful templates for their presentation.

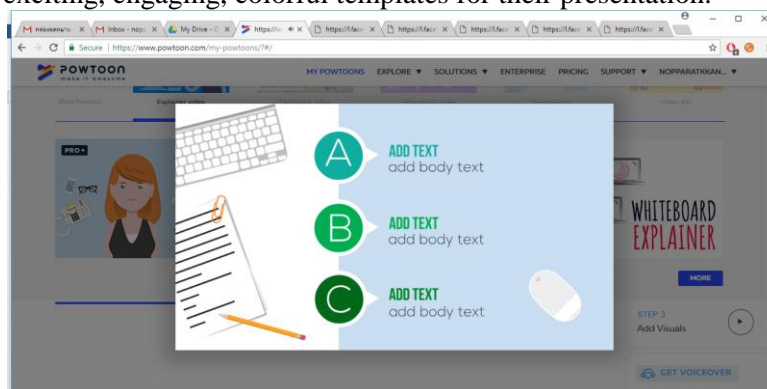

Figure 1 Students can learn and create the most exciting, engaging, and colorful templates for their presentation.

In addition, each template is a compact lesson plan that provides the starting point for infinite creativity. The real beauty behind these templates is that they serve as a platform for imagination; Students can edit characters, images, animations, text and even upload their own voiceover and music. Teacher can be facilitator by let your students start from scratch and go wild with original ideas. With such features as abundant information and crossing time and space, multimedia technology in the application, it will help students to create a real-life or native speaking country context for English language teaching, which greatly cultivates students' interest and motivation in learning the language.

Increases Teaching Productivity and Broadens Students' Understanding. To improve the teacher-centered traditional teaching method, Motteram (2018) suggested to improve the teachers' teaching efficiency. Then, multimedia technology can stimulates students' initiatives and economizes class time, providing more information to the students. Moreover, multimedia technology with sound and visual offers the students with more information than textbooks, learners are not only improve their listening ability, but also learn the culture of the target language. It provides an information sharing opportunity among students and makes them actively participate in the class activities. Also can help the students to learn the language more quickly and effectively.

Enriches Interaction among Students and between Teachers and Students. Interaction online media enhances the importance of interaction among students and between teachers and students. One of the main uses of multimedia technology in the classrooms is to improve students' ability to listen and speak, and thereby develop their communicative competence. In this process, the teacher's role as a facilitator is particularly prominent. The utilization of multimedia technology can create a context for the exchange of information among students and between teachers and students, emphasizing student engagement in authentic, meaningful interaction (Sadik, 2008).

Opportunities for Student-centered and Problems Solving Skills. Student-centered is one of the principles of good language teaching. A multimedia language environment has created for teaching English. In some class, the students' problems are addressed in the classroom teaching, then students could have their problems resolved thereby along the use of internet and online application to find their backup information.

The Difficulties of Online Interactive Application for Teaching and Learning

Despite online interactive application has facilitated the language teachers to improve their efficiency in teaching, there are still many disadvantages of using it in English language teaching. The following are concerns that has found in the context study:

Multimedia as the Supplementary of Effective Teaching. If the teachers are totally dependent on multimedia devices during their teaching, they may turn into slaves to multimedia technology and cannot play the key role as a facilitator to the students. The use of multimedia technology is a supplementary tool for English language teaching, not an end in itself as the blackboard (Friesen & Osguthorpe, 2018). In practice, many teachers are active in using multimedia technology, but they are not proficient enough to handle it properly. If the teachers stand by the computer all the time and students are just concentrating on the screen, the teachers cannot have the direct eye contact with the students. The development of multimedia technology in the language classrooms is considered effective and many benefits of the traditional teaching model have been forgotten. It should be considered and used as a tool for effective teaching and learning.

Concern about Students' Logical Thinking. The easy way to get information online makes the students access the content easily, but many concerns would be faded away their logical thinking. In fact, the process of acquiring knowledge goes through perceptual stage and then rational stage, "Computers will not replace teachers. However, teachers who use computers will replace teachers who don't. (Ioannou-Georgiou, Kessler & Ware, 2008). So the teachers should understand that knowledge of something from perceptual recognition to rational apprehension is very important in the students' learning process. So if the students only perceive the images and imagination shown on the screen, their abstract thinking would be restricted and logical thinking would fade away.

Nowadays, the diminishing process of acquiring knowledge has been the major concern for today's students. Because textual words are replaced by sound and image, and handwriting is replaced by keyboard input (Patel, 2013). Here, again, multimedia technology should be used as an assisting tool for language teaching and should not replace the dominant role of teachers. In addition, it is not a mechanic imitation of teaching rather it integrates the visual, textual display with teachers' experience for effecting English language teaching. In this way, keeping in mind the students' process of

acquiring knowledge, the teachers can improve the students' listening, speaking, reading and writing skills of the language.

Teachers and Students Communication Concern. In language classrooms, it is important that there should be a lot of communicative activities. The teachers should teach the students on how to pronounce certain words, to comprehend the sentences, to improve thought patterns and to express what they have learned. When the use of multimedia technology in the language classrooms enhances the interest of the students through audio, visual and textual effects upon the students, it lacks interaction among the students and between teachers and students (Godev & Sykes, 2018). Thereby, the students will have a very limited time for speaking communication. The sound and image of multimedia technology affect the students' initiative to think and speak (Dai, 2018). The English language class turns into a show case and the students are considered only as viewers rather than the active participants in the classrooms.

Recommendations

Multimedia technology and language teaching have gone hand to hand for a long time and contributed as teaching tools in the language classrooms. However, multimedia technology is still a source of fears and insecurity for many teachers everywhere around the world despite the latest developments applicable to language teaching such as websites, blogs, online journals, teaching methodology and so on. So many countries university like Thailand, have tried to modernize their equipment, have spent large amount in technology and have proved the positive effects of integrating technology to language teaching. Still, there are many teachers who still have no interest to teach the language with technologies. In order to improve the overall situations and make the language teachers aware of the function of multimedia technology in teaching, the following recommendations have been made:

Teachers Should Play the Leading Role in Teaching. The application of multimedia technology to teaching can make improvements in English language teaching. At the same time, the shift towards student-centered teaching is a change in emphasis that will cause teachers to rethink how they teach and assess their teaching toward the goal of a class (Connor, 2018). However, the teachers should play the leading role even if they use multimedia technology. Their position should not be replaced by the computers and other devices. For example, when each lesson is introduced and spoken English is taught, the students can easily improve their listening and speaking skills which the multimedia technology cannot do. Even, the teachers' interpretation during the language teaching should not be overlooked. In principle, English should be used frequently in the language classes in order to improve the students' communicative competence. Multimedia technology in spite of its extraordinary effects in teaching should be an assisting tool for the teachers. So the teachers should determine whether to adopt multimedia technology in English language teaching or not.

Teachers Should Use All Possible Teaching Aids and Techniques. Some language teachers tend to depend on entirely on multimedia technology in teaching. But the reality is that multimedia technology cannot be replaced by many other teaching methods. In the similar way, it cannot also replace any other forms of teaching methods. The functions of other traditional forms of teaching instruments are equally important in English language teaching though multimedia technology has its unique advantages in teaching (Smithee, 2007). For example, the tape recorder still plays an important role in playing the listening materials. Thus, the language teachers are supposed to choose from the appropriate teaching instruments according to the requirements of the teaching contexts.

Teachers Should not Overuse Multimedia Technology. Many teachers believe that the more use of multimedia technology may give the better performance in language teaching. They think that multimedia technology may create better class environment (Xue & Lingling, 2018), may motivate the students to participate in the class, and may help students access to the language materials. Practically, if the students are interfered during the language class, they acquire less from the language materials (Ovando, & Combs, 2018). Though there are many advantages of using multimedia technology in teaching, it should be used as a supplementary instrument for the language teachers. It is essential to apply traditional teaching tools to effectively train the students' communicative competence in the classrooms (Hinostroza, 2018). So the language teachers should introduce both traditional teaching instruments and multimedia technology to English language teaching so that the students can have the overall training on their listening, speaking, reading and writing skills.

Conclusion

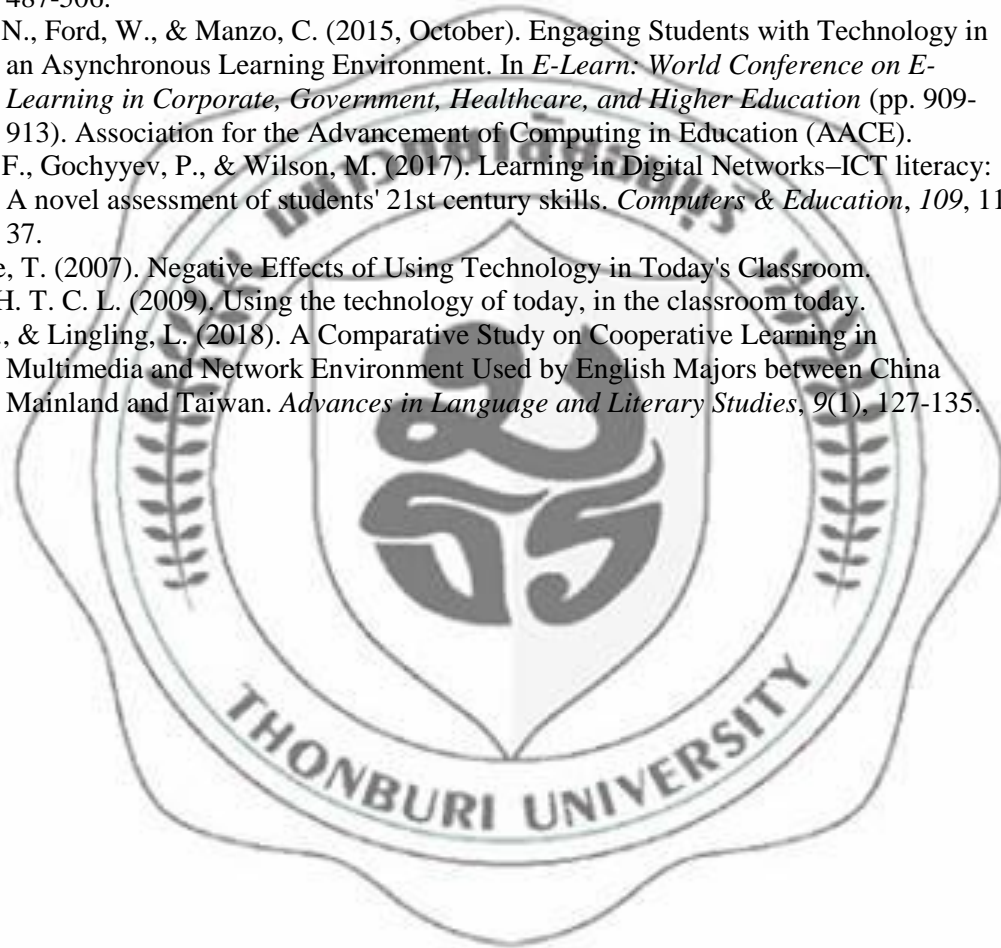
The main purpose of using multimedia technology in language teaching is to promote students' motivation and learning interest in the English language. To achieve this goal, the language teachers should create an encouraging environment for English language teaching, which should be based on the availability of information and teaching materials. While using multimedia technology PowToon in teaching in EFL class if students are not too dependent, they should be motivated to communicate with each other in English. The process of English learning should be more student-centered and less time-consuming. The language teachers should maintain the students' communicative competence and also solid skills such as listening, speaking, reading and writing through multimedia technology. The main benefit is creativity of the learning outcome as one of the aim characteristic of 21st century learners.

In conclusion, the utilization of multimedia technology as PowToon can fully improvement in the students' thinking and practical language skills. This will ensure and fulfill the efficiency result of English language teaching. Despite some disadvantages of using multimedia technology in teaching, multimedia technology can be used effectively to motivate creativity in English language classrooms. However, some difficulties and its features when utilizing multimedia technology, teacher as the user needed to understand well. Overall, multimedia online technology, PowToon, works as the supplementary and supporting EFL teaching process.

References

- Alarcón, L. (2015). The effect of technology on students' motivation in an EFL classroom in Jujuy.
- Bryson, J. M. (2018). *Strategic planning for public and nonprofit organizations: A guide to strengthening and sustaining organizational achievement*. John Wiley & Sons.
- Connor, D. J. (2018). Contemplating Teachers' Disposition and Pedagogical Skills within Inclusive Classrooms: Responsibilities of, and Implications for, Teacher Education Programs and In- Service Professional Development. *Die Deutsche Schule*, 110(1), 75-86.
- Dai, Y. (2018). College English Listening Teaching Design Based on Computer Multimedia Teaching Platform. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 13(04), 95-105.
- Dahlman, C. (2007). "Technology, globalization and international competitiveness: challenges for developing countries," in *DESA. ed. Industrial development for the 21st century: sustainable development perspectives*. (pp. 29–83). NY: United Nations.
- Dang, N. T. (2011). *Exploring CALL options for teaching EFL in Vietnam* (Minnesota State University, Mankato).
- Friesen, N., & Osguthorpe, R. (2018). Tact and the pedagogical triangle: The authenticity of teachers in relation. *Teaching and Teacher Education*, 70, 255-264.
- Godev, C. B., & Sykes, M. (2018). Understanding Cross-Cultural Pragmatics Through Translation of Political Speeches and Audiovisual Material. In *Translation, Globalization and Translocation* (pp. 117-135). Palgrave Macmillan, Cham.
- Hinostroza, J. E. (2018). New Challenges for ICT in Education Policies in Developing Countries: The Need to Account for the Widespread Use of ICT for Teaching and Learning Outside the School. In *ICT-Supported Innovations in Small Countries and Developing Regions* (pp. 99-119). Springer, Cham.
- Ioannou-Georgiou, S., Kessler, G., & Ware, P. (2008). TESOL Technology Standards Project Team Deborah Healey, University of Oregon Volker Hegelheimer, Iowa State University Phil Hubbard, Stanford University.
- Mart, Ç. T. (2011). *How to Sustain Students' Motivation in a Learning Environment*. Ishik University.
- Motteram, G. (2018). Distance Teacher Preparation. *The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*.
- Östman, S. (2018). Flipping the English Classroom: Implementing the Flipped Classroom Method in an English as a Foreign Language Class.
- Ovando, C. J., & Combs, M. C. (2018). *Bilingual and ESL classrooms: Teaching in multicultural contexts*. Rowman & Littlefield.

- Patel, C. (2013). Use of multimedia technology in teaching and learning communication skill: An analysis. *International Journal of Advancements in Research & Technology*, 2(7), 116-123.
- Pun, M. (2014). The use of multimedia technology in English language teaching: a global perspective. *Crossing the Border: International Journal of Interdisciplinary Studies*, 1(1), 29-38.
- Sadik, A. (2008). Digital storytelling: A meaningful technology-integrated approach for engaged student learning. *Educational technology research and development*, 56(4), 487-506.
- Sarkar, N., Ford, W., & Manzo, C. (2015, October). Engaging Students with Technology in an Asynchronous Learning Environment. In *E-Learn: World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education* (pp. 909-913). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).
- Siddiq, F., Gochyyev, P., & Wilson, M. (2017). Learning in Digital Networks–ICT literacy: A novel assessment of students' 21st century skills. *Computers & Education*, 109, 11-37.
- Smithee, T. (2007). Negative Effects of Using Technology in Today's Classroom.
- Them, H. T. C. L. (2009). Using the technology of today, in the classroom today.
- Xue, G., & Lingling, L. (2018). A Comparative Study on Cooperative Learning in Multimedia and Network Environment Used by English Majors between China Mainland and Taiwan. *Advances in Language and Literary Studies*, 9(1), 127-135.

Factors Affecting Savings of Private Sector Employees in Bangkok District, Bangkok

Suphawadee Siriwat¹, Naphachakorn Thongruandee²

¹Department of Finance, Faculty of Business Administration, North Bangkok University, Bangkok, 10220, Thailand

²Department of Accounting, Faculty of Business Administration, North Bangkok University, Bangkok, 10220, Thailand

Abstract

This research aimed to study the saving amount, saving type, saving objectives, and factors affecting savings of private sector employees in Bangkok District, Bangkok. The research was done by the quantitative method using the survey research method through the questionnaires. The total of 258 samples responded the questionnaires by themselves and the data were processed by the computer package. The statistics used for analyzing data were basic statistics and tested the factors affecting savings by using the Multiple Linear Regression.

The result of saving behaviour showed that most of private sector employees in Bangkok District, Bangkok saved money in the financial institutions with the amount of less than 5,000 baht accounting for 20.37%. Most of them saved money to spend in case of emergency. People saving money wanted to save for the long time but the amount of savings was still low. Consequently, the measure to motivate more savings should be sought probably by increasing the saving privileges to persuade these people to save more money or the financial institutions should follow up continuously. One more family member leads the savings to decrease to 1,756 baht. As a result, the family planning should be conducted so that there are not too many family members. Family expense increases one baht leading the savings to decrease to 0.881 baht. Therefore, the expenses should be planned appropriately.

Keyword: Saving, Private, Sector Employee, Financial

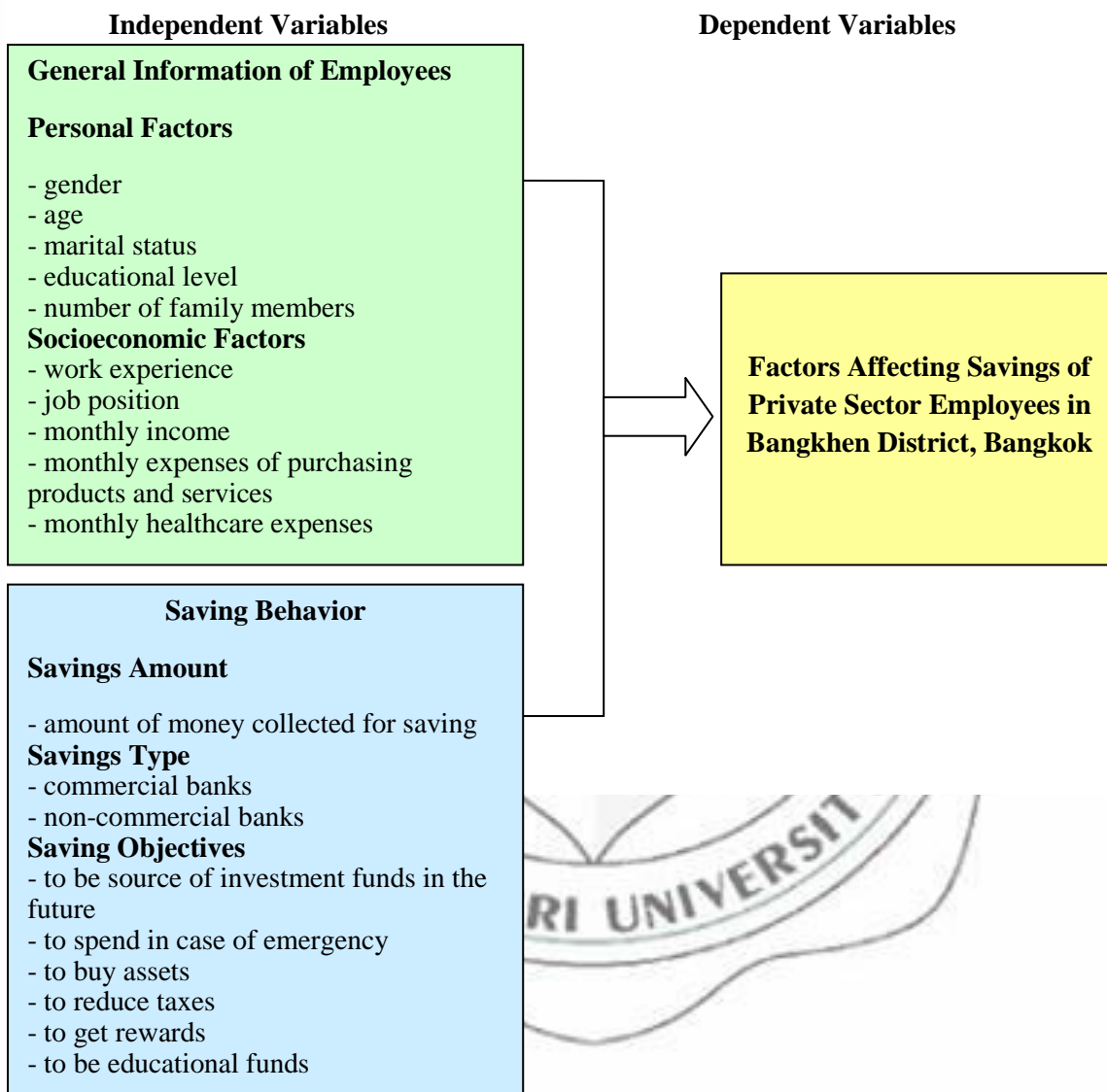
Introduction

Savings are considered an important investment towards the country which are the foundation and an important factor determining the investment to enable the country's economy to grow, strengthen stability, and alleviate economic fluctuation because the large amount of savings will help the domestic investment not to require the foreign investment so much. Despite the economic recession, the investment can depend on the domestic savings leading sustainably economic development because savings in the economic system refer to the governmental savings, i.e., government and state-owned enterprise and the private sector savings including business sectors and all households. Saving does not only have advantages to every saving people, but also reduces risks of life in case of emergency, economic recession and strengthens stability in the future. Moreover, saving benefits the country both in expanding and building the economic stability, that is, in term of economic expansion, saving is a foundation and an important factor determining investment and saving will work together with labors and quality machines, including good management which will increase production and employment capabilities or enable the country's economy to grow, whereas in term of stability, saving will alleviate the impact of economic fluctuation because the large amount of savings will help the domestic investment not to require the foreign investment so much. Although the economy will be in the recessive condition and some of foreign investment which previously depended on (not much) is probably is leaked, the country can depend on the domestic savings, the foreign economy is still stable leading the economy to develop continuously.

Considering saving by types, at present it found that the government sector consisting of the government and state-owned enterprises had the highest proportion of saving, followed by business groups and households, respectively. Especially, the household sector, the important primary economy of the country, had low saving rate compared to the previous GDP of 10.5% on average before the economic crisis and GDP of 4-5% after before the economic crisis. This resulted from the policy to encourage spending and consuming during the previous time. Saving of the household will be cash and assets of capital formation, such as, house, land, bond, share, gold, etc. In the first half of 2012, the expansion rate of household expenses increased higher than the expansion rate of income, leading the average saving rate of household sector decreased from 2012 to 6.90%. However, in the second half of 2012, the household saving was expected to increase because political fluctuation and unrest situations caused the households unconfident in social and economic conditions. Therefore, they slowed down their spending and the direction of reduced inflation led the saving higher.

Therefore, it was expected that by the end of 2012, the household saving would had the proportion at least 5% compared to GDP. (Retrieved February 17, 2017 from <http://www.fpo.go.th/fseg/>)

Research Framework

Research Objectives

1. To study saving behavior of private sector employees in Bangkok District, Bangkok.
2. To study the factors affecting the savings amount of private sector employees in Bangkok District, Bangkok.

Literature Reviews

Concepts and Theories of Savings

Income is an important factor to determine ability of savings and spending. According to theory of consumer spending (savings) of John Maynard Keynes, savings is related to the income after tax deduction. If the income after tax deduction is higher, the ability of savings will also be higher. However, when the income after tax deduction is higher, whether the savings is higher depends on the income distribution, which can be expressed by the equation between the actual spendable income, consumption expenditure and savings amount as follows (Fiscal Policy Office, 2004: 20-24):

By Y = actual spendable income (income after tax deduction)
 C = consumption expenditure
 S = savings amount

Saving refers to people. If people spend their income in consumption less than the received income, the income remaining from spending is called “saving”, which can be expressed as the saving equation (Ratana Saikanit, 1994: 37-41) as follows:

$$Y_d = C + S$$

$$S = Y_d - C$$

By Y_d is personal disposable income
 C is consumption expenditure
 S is saving

Concepts and Theories of Income and Consumption

Absolute Theory of Consumption

This is a consumption theory according to the concept of John Maynard Keynes that in the economic system that the consumers have freedom in choosing product and service consumption, the intended consumption expenditure of the household at a period of time will be determined by the level of absolute income at that period of time with the same direction. The income should be the net national income after tax deduction (the actual spendable income) which can be expressed by the equation as follows:

$$C = a + bY ; a > 0 ; 0 < b < 1 \quad (1)$$

C is consumption expenditure

a is autonomous consumptions expenditure : although people do not have income ($Y=0$), they have to spend for survival .)

b is coefficient revealing the slope of consumption line

Y is the level of the actual spendable income

Equation (1) divided by Y will be

$$C/Y = a/Y + b \quad (2)$$

Here C/Y is APC (average propensity to consume) showing that a unit of the actual spendable income will be allocated for consumption equal to C/Y unit.

According to Equation (2), if considering only the increasing part (change in = Δ), it can be mentioned that if the change of the level of actual spendable income is equal to ΔY , the change of the consumption expenditure is equal to ΔC . Thus, it will be

$$\frac{\Delta C}{\Delta Y} = b$$

Here $\Delta C/\Delta Y$ is MPC (marginal propensity to consume) which is the slope of equation (2). Therefore, MPC is equal to $0 < MPC$ and it is observed that the relationship between C and Y according to this concept is the nonproportional relationship, that is, when the income level is higher, APC will be lower, whereas APC will be higher than MPC. Considering the substitution of equation (3) in equation (4), it will be

$$APC = a/Y + MPC \quad (4)$$

a and MPC are constants < 0 when Y increases, a/Y will decrease but it is not less than 0, leading APC to reduce whereas APC will be more than MPC.

The consumption theory according to Keynes' theory was well accepted by the macroeconomists at that time. However, it was applied only in the cross-section studies. Later, Kuznets, the Russian economist in the United States of America, studied the relationship between C and Y of the United States of America by using the longer period of data in the studies and found that in the long term, the relationship between C and Y is the proportional relationship and MPC will be constants. Moreover, APC will be equal to MPC.

Relative Income Theory of Consumption

James S. Duesenberry (Ratana Saikanit, 1999 : 225-229; Cited from Duesenberry, James S. 1949) developed the Relative Income Theory of Consumption in 1949 with the concept that consumption is not only related to the level of absolute income, but also related to the level of relative income and other people, that is, people having income lower than the average income of people in the society tend to spend quite high compared to their income. It is because they try to maintain their level of consumption similar to the average level of consumption of people in the society though their

level of income is quite low. People with relatively high income comparing to the average income of people in the society tend to spend quite low compared to their income. It is because their level of consumption is already high compared to other people in the society.

Related Research

Kamolchanok Pairote (2011) studied the saving behavior of the comptroller general's department officers of the Ministry of Finance from the sample group of 255. The instrument used for data analysis was the questionnaire and statistics consisted of frequency, percentage and Chi-square test. The result could be concluded that most of the respondents were female (75.3%) in the age between 41-50 years old (40.4%), the single status (50.5%), holding the bachelor's degree (52.9), and having work experience between 11-20 years (31.5%). Most of the respondents (45%) chose the savings by depositing their money with savings co-operatives, 50% of the respondents chose to keep their cash with them by depositing with banks and financial institutions and 5% chose other forms of savings, such as, government bonds, Government Savings Bank's lottery, etc. The factors affecting the saving behaviors of the sample group were the factors of overall economic conditions of the country, ability to repay cost of monthly living, etc.

Pikun Panya (2011) studied saving behavior and factors affecting saving of marketing officer in securities company. The researcher aimed to study the amount of savings, saving forms, the purpose of saving, and the factors that affected savings of Marketing Officer Securities. The study found that most of the marketing officers saved money less than 10,000 baht/month and most of them saved money in the financial institutions in various forms of financial products with the purpose of saving for retirement or illness most. The result of factors affecting the saving showed that five independent variables statistically significant affecting saving of marketing officer in securities company were marital status (divorced/widowed/separated) and monthly income positively affecting saving of marketing officer in securities company.

Anongnuch Thienthong and Kanyarat Wongchompoo (2011) studied saving behavior and saving patterns between financial institution employees and government official in Udonthani by comparing saving behavior and saving patterns, as well as the factors affecting the saving behavior. The study showed that financial institution employees and government official chose to save money in the forms of savings account and saving co-operatives rather than financial investment. The financial institution employees made more financial investment than government official. In terms of the factors affecting the saving behavior and saving patterns, the result showed that two groups had no different saving behavior but had different behavior of financial investment. In case of the factors affecting saving and investment, the study found that two groups gave importance to various factors at the similar level by giving importance to the security factor of financial institution most and the government official also gave importance to the factor of return on investment too.

Data Analysis and Statistics Used for Data Analysis

The data were divided into 4 parts by sources as follows:

1. Personal information of the respondents, i.e., gender, age, marital status, educational level and number of family members accounting for percentage and means
2. Information on socioeconomic factors related to age, work experience, job position, monthly income, monthly expense, and healthcare expense of private sector employees in Bangkhen District, Bangkok accounting for percentage and means
3. Information on saving behavior of operational employees and supervisors in the private sector in Bangkhen District, Bangkok in terms of savings amount, saving type and saving objectives accounting for percentage, standard deviation, and means
4. Analyzing behaviors and factors affecting saving by Multiple Linear Regression

Data Collection

It consisted of 2 steps as follows:

1. The researcher conducted the survey and distributed the questionnaires to operational employees and supervisors.
2. The researcher collected data from the 258 samples of operational employees and supervisors in the private sector in Bangkhen District, Bangkok.

Research Results

1. General information of private sector employees in Bangkhen District, Bangkok

Table 1 Number of and percentage of private sector employees in Bangkhen District, Bangkok Categorized by personal information

Personal Information	Number (people)	Percentage
Gender		
Female	81	64.29
Male	45	35.71
Age		
22-25 years old	7	5.56
26-30 years old	51	40.48
31-35 years old	36	28.57
Above 41 years old	19	15.08
(the minimum age of 22 years old and the maximum age of 59 years old)	13	10.32
Marital Status		
Single	77	61
Married	44	11
Divorced/Widowed	5	34.92

2. Analysis of Saving Behavior

Table 2 Number and Percentage of the Sample Group Categorized by Number and Personal Information

Unit: people (percentage)

Personal Information	Amount of Saving : Unit (Baht)				Total
	Below 5,000	5,001-10,000	10,001-20,000	Above 20,000	
Gender					
Female	37 (29.37)	18 (14.29)	18 (14.20)	8 (6.35)	81 (64.29)
Male	16 (12.70)	11 (8.773)	15 (11.90)	3 (2.38)	45 (35.71)
Age					
22-25 years old	6 (4.76)	2 (1.59)	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (5.56)
26-30 years old	25 (19.84)	10 (7.94)	12 (9.25)	3 (2.38)	50 (39.68)
31-35 years old	13 (10.32)	11 (8.73)	10 (7.94)	3 (2.23)	37 (29.37)
36-40 years old	8 (6.35)	4 (3.17)	6 (4.76)	1 (0.79)	19 (15.08)
Above 41 years old (the minimum age of 22 years old and the maximum age of 59 years old)	1(0.79)	3 (2.38)	5 (3.97)	4 (3.17)	13 (10.32)
Marital Status					
Single	45 (35.71)	13 (10.32)	14 (11.11)	5 (3.97)	77 (61.11)
Married	4 (4.76)	15 (11.90)	19 (15.08)	4 (3.17)	44 (34.92)
Divorced/Widowed	2 (1.59)	1 (0.79)	0 (0.00)	2 (1.59)	5 (3.97)
Educational Level					
Voc. Cert. - High Voc. Cert.	7 (5.56)	1 (0.79)	1 (0.79)	0 (0.00)	9 (7.14)
Bachelor's Degree	44 (34.92)	23 (18.25)	26 (20.63)	8 (6.35)	101(80.16)
Master's Degree	2 (1.59)	5 (3.97)	6 (4.76)	3 (2.38)	16 (12.70)
Number of Family Members					
1-2 people	33 (26.19)	16 (12.70)	13 (10.32)	4 (3.17)	66 (52.38)
3-4 people	12 (9.52)	10 (7.94)	16 (12.70)	4 (3.17)	42 (33.33)
More than 4 people	8 (6.35)	3 (2.38)	4 (3.17)	3 (2.38)	18 (14.29)

3. The saving type of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok revealed that the private sector female employees in Bangkok District, Bangkok had saving most. Most of them had savings in financial institutions (55 people) accounting for 43.65%. The private sector employees in Bangkok District, Bangkok with the age of 31-40 years old had savings in financial institutions most (45 people) accounting for 35.71%. Most of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok who were single had savings in financial institutions most (55 people) accounting for 43.65%. Most of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok with the bachelor's degree had savings in financial institutions (72 people) accounting for 57.14% and most of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok with 1-2 family member(s) had savings in financial institutions (46 people) accounting for 36.51%.

4. Factors affecting savings amount of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok which the model showed the relationship of general characteristics and socioeconomic characteristics with the savings amount as follows:

$$S = b_0 + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6 + b_7X_7 + b_8X_8 + b_9X_9 + b_{10}X_{10} + e$$

By S = training of the employees in the form of cash (baht)

X1 = gender

X2 = age (years)

X3 = marital status

X4 = job position

X5 = educational level (years)

X6 = number of family members (people)

X7 = work experience (years)

X8 = monthly income (baht)

X9 = monthly expense (baht)

X10 = monthly healthcare expense (baht)

b₀, b₁, b₂,....., b₁₀ = parameter

e = error

The above model processed by the computer package was as follows:

Coefficient, standard deviation, t-test value and t significant level of the factors affecting savings of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok

Independent Variables	Regression	Regression	t-test value	t significant level
	Coefficient of Factor (B)	Coefficient of Factor (B)		
(constant)	-278.1230	3701.0524	-0.0751	0.940 ^{ns}
gender (X1)	2104.7928	994.0362	2.1174	0.038 ^{ns}
age (X2)	-77.7798	105.3897	-0.7380	0.463
marital status (X3)	1076.2438	946.2409	1.1374	0.260 ^{ns}
educational level (X4)	-1233.1217	1077.9013	-1.1440	0.257 ^{ns}
number of members (X5)	-1.9288	0.3154	-6.1154	0.000 ^{***}
work experience (X6)	-88.5229	168.4800	-0.5254	0.257 ^{ns}
job position (X7)	408.0967	1318.5261	0.3095	0.758 ^{ns}
monthly income (X8)	0.9799	0.0585	16.7610	0.000 ^{***}
month expense (X9)	-0.9913	0.0692	-14.3148	0.000 ^{***}
monthly healthcare expense (X10)	-863.4358	638.6609	-13519	0.182 ^{ns}

The analysis of factors affecting savings of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok applied the statistical method in the form of Multiple Linear Regression and the result was as follows:

$$S = -278.1230 + 2104.792X_1 - 77.779X_2 + 1076.243X_3 - 1233.121X_4 - 1.9288X_5 + 88.5229X_6 + 408.096X_7 + 0.979X_8 - 0.991X_9 - 863.435X_{10}$$

The analysis of factors affecting savings of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok found that the factors statistically significant affecting savings were number of family members, monthly income and monthly expense at the reliability of 99%. Gender, age, marital status, educational level, work experience, job position and healthcare expense had no statistical significance.

When considering every coefficient of factors affecting savings of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok, all of 10 independent variables could explain saving changes of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok significantly. The coefficient of determination was equal to 0.864 showing that saving changes of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok could explain with gender, age, marital status, educational level, number of family members, work experience, job position, monthly income, monthly expense and monthly healthcare expense approximately 88.56% and the rest of 11.43% was the impact of other factors excluded from the equation.

Discussion

In case of number of family members, if saving determines other factors to be constant and the sample has one more family member, it will lead to savings to decrease statistically significantly. This agreed with the established hypothesis because the sample is responsible for more family members. The example with that status needs to save money as the security assurance of them and their family, which was consistent with the research by Worawet Suwanrada and Somprawin Manprasert on factors determining saving behavior of employees in Thailand. The research stated that the variables related to security of life involved with long-term saving decisions, i.e., divorce. The employees with the married or divorce status will apparently tend to make long-term saving decisions because they probably face with the financial problems in the old age. Therefore, they tend to have more savings.

Changes of monthly income lead savings of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok to change positively with the statistical significance at the reliability of 95% because the coefficient (B) was positive and equal to 0.800 meaning that if other factors are constant and the monthly income of employees in the property development company increases, it will lead the savings to increase. This implies that if people have more monthly income, they will have more savings and if they have low income, they will tend to have low savings. This agreed with the research on Saving behavior for retirement preparation of employees in large firms in Bangkok metropolis by Siri-Aroon Anantawiroon (2007) which revealed that income or wage, overtime wage, bonus and other income were the factors affecting the savings amount of the sample positively. Chaiyot Sappasap (2006) studied factors affecting saving of farmers' households in Leongnoktha District, Yasothon Province in crop year 2004/2005 and found that the net agricultural income of farmers had positive relation with saving. The marginal propensity to save from the net agricultural income was 0.195 and the marginal propensity to save from the net non-agricultural income was 0.01478. Chuleerat Kongruang and Prakasit Insuwan (2009) studied saving behavior and factors determining the saving proportion of the households: the case study of Moo 7, Han Thao Subdistrict, Pak Phayun District, Phatthalung and found that income had direct relation with saving with the marginal propensity to save of 0.002.

Changes of monthly expense lead savings of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok to change negatively with the statistical significance at the reliability of 99% because the coefficient (B) was negative and equal to -0.881 meaning that if other factors are constant and the private sector employees in Bangkok District, Bangkok have the monthly expense increase of one baht, it will lead the savings the private sector employees in Bangkok District, Bangkok to decrease 0.881 baht. This agreed with the research by Chuleerat Kongruang and Prakasit Insuwan on saving behavior and factors determining the saving proportion of the households: the case study of Moo 7, Han Thao Subdistrict, Pak Phayun District, Phatthalung which found that the average monthly expense of the household had reverse relation with the proportion of saving to household income.

Suggestions

1. Saving behavior of the private sector employees in Bangkok District, Bangkok with work experience of 1 – 10 years had savings in the financial institutions less than 5,000 baht (35 people) accounting for 27.78%. The saving objective of most of the sample was saving for spending in case of emergency (56 people) accounting for 44.44%. People want to have long-term savings but their savings amount is still low. Therefore, the measure to motivate more savings should be sought probably by increasing the saving privileges to persuade these people to save more money.

2. One more number of family member leads saving to decrease 1.756 baht. Therefore, the family planning should be conducted so that there are not too many family members.

3. According to the analysis, if the family expense increases one baht, it will lead savings of the private sector employees in Bangkhen District, Bangkok to decrease 0.881 baht. Therefore, the expenses should be planned to be appropriate for the number of members. If there are too many family members, there will be lower money for saving.

References

- [1] Anongnuch Thienthong and Kanyarat Wongchompoo. (2011). Comparing Saving Behavior and Saving Patterns between Financial Institution Employees and Government Official in Udonthani. Khon Kaen: Khon Kaen University.
- [2] Chuleerat Kongruang and Prakasit Insuwan. (2009). saving behavior and factors determining the saving proportion of the households: the case study of Moo 7, Han Thao Subdistrict, Pak Phayun District, Phatthalung.
- [3] Chaiyot Sappasap.(2006). Factors affecting saving of farmers' households in Leongnoktha District, Yasothon Province in crop year 2004/2005
- [4] Kamolchanok Pairote. (2011). The Saving Behavior of the Comptroller General's Department Officers of the Ministry of Finance. Master's Project, Srinakharinwirot University.
- [5] Pikun Panya. (2011). Saving Behavior and Factors Affecting Saving of Marketing Officer in Securities Company. Master's Thesis, M.E. (Managerial Economics). Bangkok: Graduate Studies, Srinakharinwirot University.
- [6] Siri-Aroon Anantawiroon.(2007). Saving behavior for retirement preparation of employees in large firms in Bangkok metropolis.
- [7] Worawet Suwanrada and Somprawin Manprasert. (2008). Factors determining saving behavior of employees in Thailand. Bangkok.

Marketing Mix Factors Affecting Fitness Center Membership Decisions in Bangkok Metropolitan

Peerayut Kumsak¹, Artittaya Chaveewong²

¹Department of Marketing, Faculty of Business Administration, North Bangkok University, Bangkok, 10220, Thailand

²Department of Logistics, Faculty of Business Administration, North Bangkok University, Bangkok, 10220, Thailand

Abstract

This research aimed to study (1) demographic factors, i.e., gender, age, occupation and average monthly income affecting fitness center membership decisions in Bangkok Metropolitan and (2) level of opinions on marketing mix strategies, i.e., product, price, place, promotion, process, physical evidence and people in making fitness center membership decisions in Bangkok Metropolitan. The research used a sample of 400 people. The questionnaires were used as the instrument to collect data. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, means, and standard deviation. The hypothesis was tested by t-test, F-test and ANOVA Analysis. In case of statistically significant differences, pair wise comparison was performed by LSD. The research could be concluded that most of the respondents were male with the age between 25-30 years old, working as workers/employees, and having an average monthly income of 10,001-20,000 baht. The overall opinions of people making fitness center membership decisions in terms of 7 marketing mix strategies, that is, product, price, place, promotion, people, physical evidence and process, were at the high level. The hypothesis testing results showed that 1) gender and occupation had effects on fitness center membership decisions, whereas age and average monthly income had no effects on fitness center membership decisions, and 2) product, price, promotion, people, physical evidence and process had effects on opinion levels of fitness center membership decisions, whereas distribution had no effects on fitness center membership decisions.

Keywords: Marketing mix, Fitness center, Membership Decisions

Introduction

Due to the fact that Thai people tend to be health-conscious, it leads the market of health-related products and services to have a high growth rate and aggressive competition. This can be seen from the widespread increase of health-related products and services in the marketplace, including healthy food business or health-related service business, such as, sports club, fitness, spa, etc.

According to the trend of health maintenance from the past few years, several products have made use of this trend as the opportunity to do business. One of the businesses making use of this trend was fitness center business which has gained more and more popularity among the consumers. The Ogilvy & Mather (Thailand) conducted the research on Meet the Bangkok Metrosexuals and found that half of them liked exercising or outdoor sports (54 %), whereas 30 % liked exercising at the fitness, most of which used the services from California Fitness, Fitness First, and sports clubs. Moreover, the survey by Ogilvy & Mather (Thailand) revealed that this group of consumers had quite high income. 35% of them had monthly income of 40,000 -50,000 baht, 33% had 50,001-100,000 baht and 32% had more than 100,000 baht, which led the fitness center business to grow more. To have business providing more fitness centers enabled the consumers to have more choices in making decisions which led more marketing competition. Several factors involved with the consumers' decisions in choosing the fitness centers, such as, service type, price and place. Therefore, the entrepreneurs require to apply various marketing strategies to attract the consumers to be the members and use their fitness centers.

This research aimed to study and focus on the factors affecting fitness center membership decisions of the consumers in Bangkok Metropolitan and considered that it would be beneficial to people who do and want to do fitness center business so as to apply the information acquired from this research as a guideline in doing business, developing marketing strategies in accordance with consumers' needs, and serving higher competition efficiently. Moreover, it will be a guideline for people who are interested in this issue to make use of it as needed.

Research Objectives

1. To study demographic factors, i.e., gender, age, membership status, educational level, occupation and average monthly income affecting fitness center membership decisions in Bangkok Metropolitan.

2. To study marketing mix factors affecting opinion levels of fitness center membership decisions in Bangkok Metropolitan.

Population refers to the consumers with more than 18 years old who have used the fitness center in Bangkok Metropolitan because this group of consumers had power to make decisions by themselves. Therefore, the number of population was unknown.

Research Hypotheses

1. Demographic characteristics had effects on fitness center membership decisions in Bangkok Metropolitan.

2. Marketing mix factors had effects on opinion levels of fitness center membership decisions in Bangkok Metropolitan.

Related Literature

Marketing Mix Concepts (7Ps)

Jatupat Boot-Amkha (2014) referred to the Philip Kotler's service mix as the concept related to the service business which resulted in marketing mix or 7Ps in determining the marketing strategies consisting of

1. Product is something serving requirements and needs of human beings, that is, something the seller delivers to the customers and the customers will get benefits and values of the products. Generally, the products can be divided into 2 types, i.e., tangible products and intangible products.

2. Price refers to product's value in term of money. The customers will compare value of the service with the price. If the value is higher than price, the customer will make a decision to buy. Therefore, determining the service price should be appropriate with the service level, obvious and easy to distinguish the service level.

3. Place refers to the activities related to environmental atmosphere in offering services to the customers which affect customers' perception in terms of value and benefits of the offered services and consider location and channels.

4. Promotion is an important tool in communicating with the service users with the aim of informing or persuading to have attitudes and behaviors in using services and being a key of relationship marketing.

5. Process refers to the activities related to procedures and practices of services offering to the service users to deliver the accurate and quick service and create impressions among the service users.

6. Physical Evidence and Presentation refers to creating and presenting physical evidence to the customers by building the overall quality, including physical aspect and service type to build value with the customers, such as, clean and neat grooming, polite speech and quick service or other benefits which the customers should obtain.

7. People or Employee requires selection, training, persuasion to be able to create satisfaction among the customers beyond the competitors. It is the relationship between the staff providing services and the service users of the organization. The staff should have abilities, attitudes to respond to the users, creativity, abilities in solving the problems and build values to the organization.

Purchasing Decision Concept

Kotler & Armstrong (1996) mentioned that in making decisions to buy any products or services, the consumers would go through 6 major steps as follows:

1. Stimulus refers to cue or drive which is the motive of people to do or perform something. The consumers will get cues from many sources, i.e., social cue from getting together between people not related to sellers.

2. Problem recognition: When the consumer gets a cue, which is the motive, it leads to problem recognition. This will occur when people face with unequal situations between the actual state and the desired state, and the attempt of the people to reach the desired state will results in needs, which are roots or origins of human behaviors.

3. Information search: After the consumers know the problem, they will search information on the purchased products or services. Primarily, they will search information by internal search which comes from the knowledge acquired from previous experiences.

4. Evaluation of alternatives: The consumers will apply their knowledge and gather information from external search by determining the criteria, which enables the consumer to compare advantages and disadvantages of each alternative.

5. Purchase: After the best evaluation of alternatives, the consumers are ready to purchase the products. However, they have to consider 3 factors, i.e., the purchased place, purchase conditions and readiness for delivering products or services immediately.

6. Post-purchase behavior: After making a purchasing decision, the result may be satisfactory or unsatisfactory. If getting satisfaction, differences between the actual state and the desired state will disappear leading to satisfaction if all of the consumer's expectations are served.

Related Research

Jatupat Boot-Amkha conducted the research on the study of importance of the marketing mix factors affecting behavior of fitness center membership decision and found that the relationship between demographic factors and behavior of fitness center membership decisions among the sample group with differences of gender, age, occupation and income had different behaviors of fitness center membership.

Chutharat Pariwongkultorn conducted the research on health club using selection factors of the elderly consumers in Bangkok Metropolis and found that selection of health clubs among the elderly consumers in terms of marketing factors, i.e., consumer services, price, convenience and marketing communications were at a high level.

Usa Assava-Arak conducted the research on factors affecting decision behavior trend in using GMM fitness and found that the service image affected fitness center membership decision and social values affected fitness center membership decision. Moreover, the findings showed that the service image and social values differently affected the fitness center membership decision.

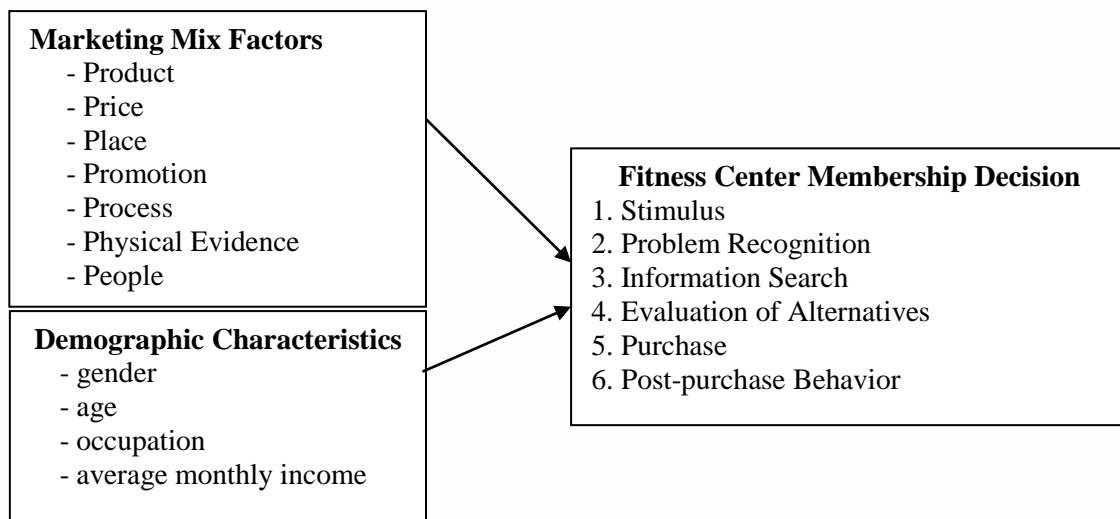
Katemanee Jaijan conducted the research on services marketing mix factors affecting consumers selection of fitness services in Mueang district, Chiang Mai province and revealed that demographic factors in terms of gender and occupation affected the fitness center membership decision in terms of stimulus, problem recognition, information search, evaluation of alternatives, purchase and post-purchase behavior.

Tinnakorn Rongkome conducted the research on Services marketing mix affecting generation Y consumers towards selecting fitnesses in Mueang Chiang Mai district and found that the sub-factors of services marketing mix affecting the highest ranking decisions of each aspect were as follows: product referring to sub-factor in term of exercising equipment in good condition and safety, price referring to providing discounts for existing members who want to renew membership, place referring to the large place providing services and serving sufficient amount of users, marketing communication referring to providing free trial before registration, service process referring to having systematically instructional process with standard, physical evidence referring to cleanness of fitness, toilet, and bathroom, and people in terms of fitness staff referring to having good relation, personal trainer referring to having communication abilities to persuade players and class trainers referring to having capabilities to provide in-class instruction.

Theoretical Framework

Independent Variables

Dependent Variables

Research Methodology

Sampling Method The total sample size was unknown due to the unknown number of consumers more than 18 years old in Bangkok Metropolitan who have purchased and registered the fitness membership. Therefore, the research applied the formula of W.G. Cochran (1953)

$$\text{Formula } n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

n represents a number of the desired samples.

P represents the proportion of the desired population (0.5)

Z represents the reliability the researcher determined at the statistical significance level

Z at the statistical significance level of 0.05 equal to 1.96 (reliability of 95%)

d represents the proportion of acceptable errors (0.05)

Sample Calculation Calculating the population using the reliability of 95%, the maximum acceptable error of 0.05 and the population proportion of 0.5 obtained a sample size of 385 by collecting data from 400 people.

Research Instrument was the questionnaire created by the researcher which was divided into 2 parts, that is, part 1 related to demographic characteristic questions, i.e., gender, age, occupation and average monthly income using Nominal Scale and Ordinal Scale, part 2 involved with opinion levels of marketing mix, i.e., product, price, place, promotion, people, physical evidence and process affecting fitness center membership decisions using Likert's 5-rating scale method according to the criteria as follows:

Response	Score	Interval
Highest level of opinion	5	4.21-5.00
High level of opinion	4	3.41-4.20
Moderate level of opinion	3	2.61-3.40
Low level of opinion	2	1.81-2.60
Lowest level of opinion	1	1.00-1.80

Data Collection This research used the questionnaire to collect data from the sample group by using probability, simple random sampling and drawing 5 districts of the sample groups. To calculate the sample number of each district used the quota sampling. The researcher determined the total sample of 400 and distributed 80 questionnaires per district using convenience sampling.

Statistics for Data Analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Statistic), One-Way Analysis Of Variance, F-test. In case of statistically significant differences, pair wise comparison was performed by LSD.

Research Result

Demographic Data of the Respondents showed that most of them were male with the age of 25-30 years old, working as worker/employee, and having a monthly income of 10,001-20,000 baht.

Analysis of Opinion Levels on Marketing Mix

Table 1 Mean and standard deviation of opinion levels on marketing mix

Marketing Mix Strategies	Opinion Levels		
	\bar{x}	S.D.	Meaning
1. Product	3.83	0.920	high
2. Price	3.95	0.749	high
3. Place	3.70	0.750	high
4. Promotion	3.18	0.902	moderate
5. Process	3.91	0.541	high
6. Physical Evidence	3.09	0.732	moderate
7. People	3.58	0.804	high
Total	3.60	0.648	high

The research found that the opinions on marketing mix affecting the overall fitness center membership decisions were at the high level ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.648). The highest mean was the price at the highest level of importance ($\bar{x} = 3.95$, S.D.=0.749), followed by the process at the high level of opinions ($\bar{x} = 3.91$, S.D.=0.549). The product factor was at the high level of opinions ($\bar{x} = 3.83$, S.D.=0.920) and the lowest mean was the physical evidence factor at the moderate level of opinions ($\bar{x} = 3.09$, S.D.=0.732), respectively.

Table 2 Mean and standard deviation of opinion levels on fitness center membership

Marketing Mix Strategies	Opinion Levels		
	\bar{x}	S.D.	Meaning
1. Stimulus	4.00	0.431	high
2. Problem recognition	3.19	0.723	moderate
3. Information search	3.66	0.602	high
4. Evaluation of alternatives	3.55	0.622	high
5. Purchase	3.70	0.711	high
6. Post-purchase behavior	3.56	0.346	high
Total	3.59	0.653	high

The research revealed that the overall opinions on fitness center membership were at the high level ($\bar{x} = 3.59$, S.D. = 0.653). The highest mean was the stimulus at the highest level of importance ($\bar{x} = 4.00$, S.D.=0.431), followed by the purchase at the high level of opinions ($\bar{x} = 3.70$, S.D.=0.711). The information search was at the high level of opinions ($\bar{x} = 3.66$, S.D.=0.602) and the lowest mean was the problem recognition at the moderate level of opinions ($\bar{x} = 3.19$, S.D.=0.723), respectively.

The hypothesis testing results showed that

1) Gender and occupation had effects on opinion levels of fitness center membership, whereas age and average monthly income had no effects on opinion levels of fitness center membership.

2) Product, price, people, physical evidence and process had effects on opinion levels of fitness center membership, whereas place and promotion had no effects on opinion levels of fitness center membership.

Conclusion and Discussion

Demographic factors in terms of gender and occupation affects the fitness center membership related to stimulus, problem recognition, information search, evaluation of alternatives, purchase, and post-purchase behavior which is consistent with the research by Jatupat Boot-Amkha (2014) on the study of importance of the marketing mix factors affecting behavior of fitness center membership decision. Gender, age, occupation, and income had effects on behavior of fitness center membership decision and were consistent with the research by Katemanee Jaijan (2004) on services marketing mix factors affecting consumers selection of fitness services in Mueang district, Chiang Mai province. The research found that the services marketing mix factors affecting respondents' selection of fitness services were arranged in order of means, that is, people, process, place, product, price, physical evidence and promotion, respectively. This agreed with the research by Chutharat Pariwongkultorn (2013) on health club using selection factors of the elderly consumers in Bangkok Metropolis. The research results found health club using selection factors of the elderly consumers in Bangkok Metropolis considering the marketing factors, i.e., consumer's service, price, convenience and marketing communication were at the high level and tested hypotheses one by one as follows: 1. health club using selection factors of the elderly consumers in Bangkok Metropolis were not different by gender, age, membership status, duration and frequency of exercising at the significant level of 0.05 and 2. health club using selection factors of the elderly consumers in Bangkok Metropolis considering marketing factors between incomes were different at the significant level of 0.05.

Product, price, people, physical evidence and process had effects on fitness center membership in terms of stimulus, problem recognition, information search, evaluation of alternatives, purchase, and post-purchase behavior which is consistent with the research by Usa Assava-Arakh (2007). The results found that overall marketing mix attitudes of consumers were at the moderate level towards marketing mix. Considering by aspects, product and service had good attitudes, whereas price, place, promotion, people, physical evidence, and service quality had moderate attitudes and

were consistent with the research by Tinnakorn Rongkome (2015) on services marketing mix affecting generation Y consumers towards selecting fitnesses in Mueang Chiang Mai district. The result showed that sub-factors of services marketing mix affecting the highest ranking decisions of each aspect were as follows: product referring to sub-factor in term of exercising equipment in good condition and safety, price referring to providing discounts for existing members who want to renew membership, place referring to the large place providing services and serving sufficient amount of users, marketing communication referring to providing free trial before registration, service process referring to having systematically instructional process with standard, physical evidence referring to cleanness of fitness, toilet, and bathroom, and people in terms of fitness staff referring to having good relation, personal trainer referring to having communication abilities to persuade players and class trainers referring to having capabilities to provide in-class instruction.

Suggestions

1. The research should study causes of registering membership, recommendations to others and tendency to use services in providing the guidelines beneficial to people interested in doing the fitness center business in the future.

2. The research should apply the preliminary information of the users from this research to develop the fitness centers in needs of users in various types and make use of the types of using exercising equipment services to conduct the research that how much the users respond to it in order to further development in the future.

References

- [1] Department Of Provincial Administration. 2011. Statistics of the Number of Population. Retrieved January 9, 2017 from <http://www.dopa.go.th,2553>.
- [2] Katemanee Jaijan (2004). Services marketing mix factors affecting consumers selection of fitness services in Mueang district, Chiang Mai province. Master of Business Administration.
- [3] Chutharat Pariwongkultorn. (2013). Health club using selection factors of the elderly consumers in Bangkok Metropolis. Master of Arts (Sports Management). Graduate Studies. Mahidol University.
- [4] Jatupat Boot-Amkha. (2014) The study of importance of the marketing mix factors affecting behavior of fitness center membership decision
- [5] Usa Assava-Arak (2007) Factors affecting decision behavior trend in using GMM fitness. Master of Business Administration (Management). Srinakharinwirot University..
- [6] Tinnakorn Rongkome (2015) Services marketing mix affecting generation Y consumers towards selecting fitnesses in Mueang Chiang Mai district. Graduate Studies. Chiang Mai University.

Factors Affecting Personal Income Tax Payment in Muang District, Pathumthani

Naphachakorn Thongruandee¹ Suphawadee Siriwat²

¹Department of Accounting, Faculty of Business Administration, North Bangkok University, Bangkok, 10220, Thailand

²Department of Finance, Faculty of Business Administration, North Bangkok University, Bangkok, 10220, Thailand

Abstract

This research aimed to study the factors affecting personal income tax payment. The samples of the research were 400 people in Muang District, Pathumthani. The questionnaire was used as an instrument for data collection. The statistics for data analysis were frequency, percentage, means, standard deviation, t-test, F-test (One-way ANOVA), LSD pairwise comparison and Pearson's Simple Correlation.

The findings showed that (1) demographic factors in terms of age, educational level, occupation and experiences in calculating personal income tax affected understanding on personal income tax laws regarding allowance rights and tax calculation, (2) demographic factors in terms of educational level, occupation and experiences in calculating personal income tax affected behaviors of personal income tax payment regarding overdue tax payment, and (3) understanding factors on personal income tax laws had a direct relation with behaviors of overall personal income tax payment at the high level.

Keywords: Personal income tax

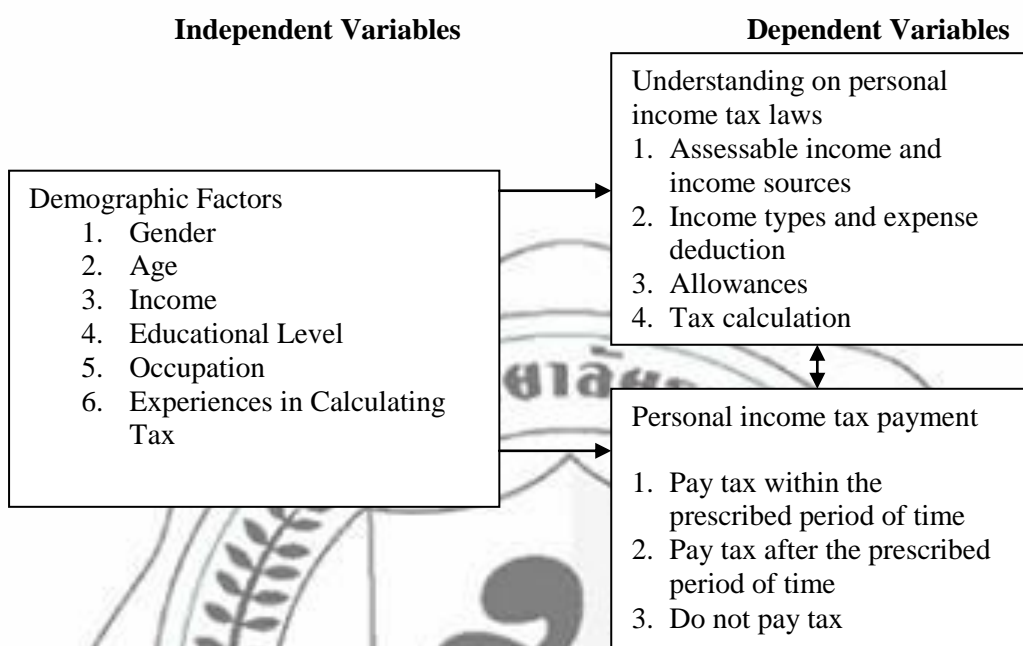
Introduction

Personal income tax is an important direct tax because it is collected from natural person having income according to section 39 of the Revenue Code and it is a progressive tax collection which high income will have more tax burden. The personal income tax base is called the net income calculating by deducting expenses and allowances from assessable income, then calculating taxes according to the progressive rates and the measures established by laws. A person having income is responsible for submitting the self-assessment personal income tax form at the revenue branch office or other places specified by laws.

Applying the progressive tax rates in collecting personal income tax has caused the personal income tax acting as a tool in automatically building stability because the revenues from collecting personal income tax can be changed depending on the economic condition, that is, during the economic recession, revenues from collecting personal income tax of the government will be decreased due to people's lower income. In this case, the tax system will alleviate the tax burden to people. Similarly, during the economic expansion, people have more income so that the revenues from collecting personal income tax will be higher or people have burden to pay more taxes. People will decrease consumption and investment if the government does not improve the tax system. The government will have more revenues from collecting taxes but at the same time people have more tax burden.

The researcher was interested to study the factors affecting personal income tax payment in Muang District, Pathumthani by emphasizing the duty of personal income taxpayers to calculate and assess their assessable income accurately according to the criteria of the Revenue Code. At present, people lack understanding on personal income tax laws and it leads to the inaccurate assessment of their assessable income in conflict with the standard of personal income tax calculation established by the Revenue Code and leads to inefficiency. The objectives of the personal income tax collection system of Pathum Thani Revenue Office 1 was to know the level of people's understanding on personal income tax laws in order to analyze the research result and develop the knowledge for people to have knowledge and assess their income more efficiently.

Theoretical Framework

Research Objectives

1. To study demographic factors affecting understanding on personal income tax laws in Muang District, Pathumthani
2. To study demographic factors affecting personal income tax payment in Muang District, Pathumthani
3. To study relations between understanding on personal income tax laws and personal income tax payment

Research Hypotheses

1. Demographic factors had effects towards understanding on personal income tax laws in Muang District, Pathumthani.
2. Demographic factors had effects towards personal income tax payment in Muang District, Pathumthani.
3. Understanding on personal income tax laws had relations with personal income tax payment

Literature Reviews

Theory of Personal Income Tax Structure

1. People responsible for paying personal income tax, i.e., people having income during the past year with any statuses as follows: : Sappaneti Law Firm. (2015)

- 1) Natural person
- 2) Ordinary Partnership or Non-Juristic Body of Persons
- 3) Dead people during the tax year
- 4) Undivided estate
- 5) Community enterprise according to laws of community enterprise promotion specially for Ordinary Partnership or Non-Juristic Body of Persons

2. Assessable income and income sources

Assessable income according to the income laws required paying personal income tax is called “assessable income” referring to income of any people or any above tax units occurring between January 1 and December 31 of any year or income occurring in the tax year.

3. Personal Income Tax Exemption

There are several important cases, i.e., exemption according to Section 42 of the Revenue Code, exemption according to Volume 126 of the Ministerial Regulations, exemption according to Royal Degree, etc.

4. Assessable income types and expense deduction

Because people having income with different occupations have different difficulties or different cost, to be fair the laws have divided (assessable) income types as appropriate to determine the tax calculation methods in order to maximize fairness.

5. Allowances

Refers to the list specified by laws to deduct after deducting expenses to alleviate the tax burden of the taxpayer before applying the net income to calculate tax according to personal income tax rate of the allowance list.

6. Personal income tax calculation : Taxation Scholars.(2015)

Generally, people having income are required to apply all types of their assessable income throughout the tax year (excluding the tax exemption income) to calculate personal income tax at the end of the year to submit the tax form and pay tax within March of the next year from the year having income. Tax calculation consists of 3 steps.

Theories on Knowledge and Comprehension

Some scholars gave the meaning of “knowledge and comprehension” in brief as the ability of remembering and understanding details which people accumulated and passed on from generation to generation as well as conveyed, translated and interpreted the meaning. Bloom et al. divided the objective behaviors in term of personal intelligence into six levels by arranging from low to high abilities as follows (cited in Ampai Chairatmetee, 2010: 6):

1. Knowledge refers to the abilities of recalling past events and experiences both inside and outside the classroom, such as, from studying the contents in several subjects, listening to radio, watching television, reading newspaper, word of mouth, etc.;

2. Comprehension refers to the abilities of translation, interpretation and expansion;

3. Application refers to the abilities of applying knowledge and comprehension to solve new problems or unseen situations which were probably similar to the seen situations;

4. Analysis refers to the abilities of thinking and distinguishing things into portions to acquire explicit thinking hierarchy to seek the hidden truth in that matter;

5. Synthesis refers to the combination of at least two things/units to bring about the new thing with some characteristics different from existing portions. This probably combines the acquired materials, truth, or statements with numeral opinions. The synthesis is similar to creativity and results in a new principle; and

6. Evaluation refers to the decisions on values of contents and methods in brief as specified by the criterion how appropriate it was.

Related Research

Wacharee Sapkrachang (2015) studied understanding of people with assessable income on personal income tax payment in the Mae Sot Area Revenue Branch Office, Tak Province

Parichat Phutonglom (2016) studied factors affecting the efficiency of tax collection of Khlong Kham Sub-District Administrative Organization Yangtalat District, Kalasin Province

Saisamorn Sungmake (2010) studied knowledge and understanding about people’s personal income tax in Phuket and found that the respondents had knowledge and understanding about person income tax at a moderate level. Comparing the knowledge and understanding level, the findings showed that gender, educational level, and occupation had effects towards knowledge and understanding on personal income tax payment at the statistical significance of 0.05.

Sorasak Phutthabucha and Chaiyant Mathanuwanadej. (2012) studied of the taxpayers’ understanding of personal income tax affecting their attitude toward tax payment in Bangkok Revenue Department Area 15 (Phra Khanong District) and found that allowances had relation with attitudes in terms of thinking and behaviors, whereas income had relation with attitudes in term of perception of tax payment.

Research Methodology

Research population was 194,429 people in Muang District, Pathumthani according to the information from Department Of Provincial Administration, Ministry of Interior (from <http://stat.bora.dopa.go.th>).

The research on factors affecting personal income tax payment in Muang District, Pathumthani collected the data from the population, that is, 194,429 people having income in Muang District, Pathumthani. A sample of 400 was acquired from the random sampling method by calculating from Taro Yamane's equation at the reliability of 95%. The research was done as the survey research method, collected the data by using the questionnaire, assessed the questionnaire quality by try-out with the sample group and calculated the questionnaire reliability by using Cronbach's Coefficient Alpha. The statistics used in the research were percentage (%) for analyzing data and describing general conditions of the sample group, means (\bar{X}) for analyzing and interpreting the data of the sample group, standard deviation (S.D.) applied together with means for showing the data distribution of the sample group, t-Test for comparing two groups of variables, and F-Test for comparing more than three groups of variables. In case of statistically significant differences at 0.05, LSD pairwise comparison was applied. Pearson's correlation coefficient was used for studying the relation between variables. The questionnaire reliability was done by using Cronbach's Coefficient Alpha.

Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Statistic), One-Way Analysis Of Variance, F-test and in case of statistically significant differences, LSD pairwise comparison.

Research Result

Demographic data of the respondents showed that most of them were female with the age of 25-30 years old and graduating with the bachelor's degree. Most of them worked as private company employees having the average monthly income of 15,000-30,000 baht without experience in calculating tax.

Analysis of understanding factors on personal income tax laws

Table 1 Mean and standard deviation

Understanding	Level of Opinions		
	\bar{x}	S.D.	Meaning
8. Assessable income and income sources	3.62	0.633	high
9. Assessable income types and expense deduction	3.79	0.488	high
10. Allowances	3.89	0.520	high
11. Tax calculation	3.75	0.479	high
Total	4.05	0.999	high

Analysis of the factors affecting personal income tax payment

Table 2 Mean and standard deviation

Factors affecting personal income tax payment	Level of Opinions		
	\bar{x}	S.D.	Meaning
7. Pay tax within the prescribed period of time	3.77	0.473	high
8. Pay tax after the prescribed period of time	3.84	0.596	high
9. Do not pay tax	3.53	0.465	high
Total	3.99	0.772	high

Hypothesis Results

(1) Demographic factors, i.e., age, educational level, occupation and experiences had effects towards knowledge and understanding on personal income tax laws at the statistical significance of 0.05.

Table 3

Testing	F	Sig.
Age	34.74	0.000
Educational Level	11.85	0.000
Occupation	21.01	0.000
Experience	39.22	0.000

(2) Demographic factors, i.e., educational level, occupation and experiences had effects towards behaviors of personal income tax payment at the statistical significance of 0.05.

Table 4

Testing	F	Sig.
Educational Level	23.98	0.000
Occupation	98.72	0.000
Experience	121.15	0.000

(3) Knowledge and understanding factors on personal income tax laws had a direct relation with behaviors of personal income tax payment.

Table 5

		Personal Income Tax Payment
Knowledge and Understanding on Tax Laws	Correlation Value Sig. Total	0.647 (0.000*) 400

Conclusion and Discussion

Most of the samples were female with the age of 25- 30 years old, graduating with the bachelor's degree, the income level of 15,000 – 30,000 baht, and working as a private company employee. Analysis of opinions on understanding regarding personal income tax payment of the samples found that overall they had opinions at the high level. Considering by aspects, the people responsible for paying tax was ranked no. 1, followed by the assessable income and income sources, the tax exemption, the assessable income types and expense deduction, the tax calculation, and allowances, respectively. The results of hypothesis testing showed that demographic factors, i.e., gender, age, educational level, income level, and occupation had effects towards understanding on personal income tax payment at the statistical significance of 0.05. Demographic factors regarding gender, educational level and occupation had similar opinions in conflict with the established hypothesis, whereas demographic factors regarding age and income level had different opinions in accordance with the established hypothesis.

Suggestions

1. The agency related to tax collection should provide support in publicizing better understanding on tax structure to people, such as, printed media, radio media, television media, exhibition, social media and arranging training and seminars thoroughly.

2. The agency related to tax collection should provide access for people to reach various media regarding tax knowledge, such as, often providing training or organizing free training registration, providing incentives for people to gain taxation knowledge.

3. The consciousness-raising project on tax payment among the people should be organized to provide knowledge, understanding and awareness of importance on tax payment leading to the budget of country development.

4. The tax collection agency should honor the taxpayers by granting wards, giving souvenirs, announcing the honor to the public to know virtues.

Recommendations for future research

1. The future research should be done as the qualitative research to acquire the in-depth data and apply the qualitative research method by using the interview or observation for better completion of the research.

2. The research should be conducted with population with the same characteristics in other provinces to obtain the information on the system of personal income tax payment thoroughly.

3. Other variables, which probably help the research findings to be more efficient and reliable, should be studied for better efficient application.

References

- [1] Information from Department Of Provincial Administration, Ministry of Interior (Source <http://stat.bora.dopa.go.th>)
- [2] Revenue Department. (2017). **Personal Income Tax**. (online) Retrieved March 13, 2017
From : <http://www.rd.go.th>
- [3] Taxation Scholars.(2015). **Taxation under the Revenue Code**. Bangkok : Ruenkaew Printing.
- [4] Sappaneti Law Firm. (2015). **Personal Income Tax**. (Online) Retrieved January 5, 2016.
- [5] Tharika Kaewnanchai (2014). **Factors Affecting Efficiency of Revenue Collection of Revenue Department from Personal Income Tax Payers in Bangkok Metropolitan**.
- [6] Parichat Phutonglom (2016). **Factors Affecting the Efficiency of Tax Collection of Khlong Kham Sub-District Administrative Organization Yangtalat District, Kalasin Province**.
- [7] Pichaya Uthairat (2013). **The Revenue Code and Sub-ordinance Amendment for Personal Income Tax Voluntary Compliance in Thailand**.
- [8] Wacharee Sapkrachang (2015). **Understanding of People with Assessable Income on Personal Income Tax Payment in the Mae Sot Area Revenue Branch Office, Tak Province**.
- [9] Sroypet Lisani and Montree Chuaychoo (2014). **The Factors that Affect the Efficiency of Tax Collection: A Case Study of the Revenue Office in Region 6**.
- [10] Sorasak Phutthabucha and Chaiyant Mathanuwatanadej. (2012). **Taxpayers' Understanding of Personal Income Tax Affecting their Attitude Toward Tax Payment in Bangkok Revenue Department Area 15 (Phra Khanong District)**. Master of Business Administration. Burapha University.
- [11] Saisamorn Sungmake (2010). **Knowledge and Understanding about People's Personal Income Tax of the People in Phuket Province**. Ratchaphruek College.
- [12] Ampai Chairatmetee (2010). **Knowledge and Comprehensive of Personal Income Tax Refunders towards Personal Income Tax Calculation for Refund in Angthong Province**. Graduate Studies. Kasetsart University.

Development of Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing

Suphot Phuangkammer¹ Prachyanun Nilsook²

¹ North Bangkok University, Bangkok, Thailand (suphot.ph@northbkk.ac.th)

² King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok, Thailand (prachyanun@kmutnb.ac.th)

Abstract

The current economic downturn. As a result, many homes to survey and control costs. Of living on their own, whether it is the cost of living as well as the cost of utilities such as electricity, water, fuel vehicles to meet the income they receive. For expenses such as electricity, we could not avoid it, we have to determine the cost. We use electricity to a few units Must pay Amount to much You can also find ways to conserve electricity by the tariff. We should know electronics Use electric or power it up By observing the instruction manual or the label attached to the appliance, wrote that the power in watts (Watt) if appliances are much wattage. It consumes a lot as well. So you can calculate all the appliances in your home that use a few watts of power each. And enable a few hours per month Later, he was taken into calculation. You will note that each month you currently used to estimate how many units to guide the savings on electricity costs. Researcher has studied the application of the Internet for thing in the field of power electronics. This research Development of Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing. The system can check voltage, can check the current, can check power, can check the amount of electricity used, can check the electricity and can turn on / off Power.

Keywords

Internet of things, IOT via Cloud Computing, Automated Electricity Calculation

1. Introduction

In today's Internet to all things (Internet of things) have a role in our daily lives is huge. No matter what we do, where things are around us, often involving the Internet regularly. Thailand 4.0 model-driven blueprint of the country to prosperity, stability and sustainability in the Group 4 digital and offline Internet destinations.[1] Embedded technology (Digital & IOT- Embedded Technology) had a vision this group. Internet technology off protest To develop Thailand as a leader in agriculture, health and tourism. Asia's Sustainability The engine-driven cluster technology, a core technology 4, which is one of four areas: Internet Offline Rating (Internet of Things) is an environment that includes everything that can be communicated and connected through a communications' protocol for communication. Wired and wireless Internet accesses in all things. How are identifiable. Get to know the context of the environment. And interact, [2] interact and collaborate. The ability to communicate what this will lead to many innovations and new services, for example, home sensor detects the movement of residents. And send a signal to the on / off switch on the lights in the room. With or without people. The device measures the vital signs of the patient / seniors and send information to medical personnel. Call or send a text or emergency rescue units, and so on.

If everything is connected by the Internet. Will bring many benefits to a positive impact on the lives of human beings in terms of convenience and quick access to every piece of technology to communicate among themselves.[3] To facilitate for them the most. The Internet for everything (Internet of things) is beneficial to use in various fields. Whether it is transportation. The power of marketing, education and other

Researcher has studied the application of the Internet for everything in the field of power electronics. And concluded to develop an application automatically calculates the electricity. By an award-winning Internet technology to all. Through cloud computing to address the issue of energy than necessary. You can check the power supply via apps have. Including monitoring voltage, [4] current and power consumption.

1.1 Research Objectives

- To design and develop an Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing.
- To develop an application that is capable of receiving data from hardware devices via the Internet. To calculate the amount of electricity used. And calculate electricity
- To develop an application to have the ability to control the on / off power

1.2 Research Range

Designed and developed an application automatically calculates the electricity. By applying Internet technology to all. Through cloud computing are as follows:

- Users can monitor voltage
- Users can check the current
- Users can monitor power
- Users can check the amount of electricity used
- Users can check the electricity
- Users can turn on / off power.

2. Research methodology

To design and develop an application automatically calculates the electricity. By an Internet of Things via Cloud Computing research study tools. And system development The research theory Documents and related research.

2.1 Use Case Diagram

Shows the functioning of the system that consist of Actor which is the user of the system, and Use Case that shows the function of the system. The two parts will be linked and showed relationship in **Figure 1**. It can be seen that there are 1 level of user access rights: 1) each user would have function as specified in the work.

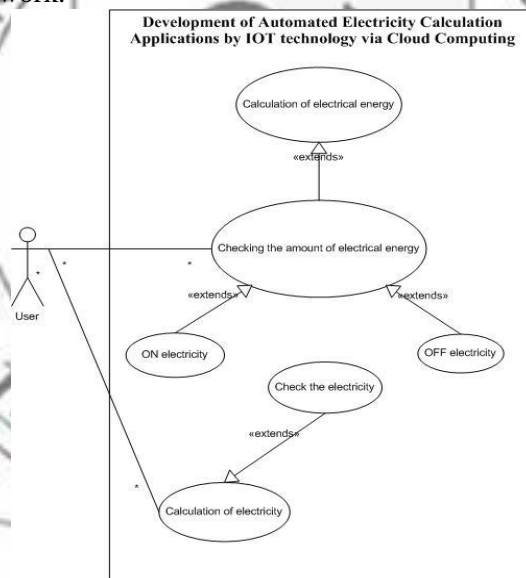

Figure 1 Figure's Use Case Diagram

User can monitor voltage, can check the current, can monitor power, can check the amount of electricity used, can check the electricity and can turn on / off power.

2.2 System Architecture

System Architecture Design Show Users access the system via the Internet in the form of an application. This data is managed through Firebase on Cloud Computing, which will manage the database and the server will try to work with the board NodeMCU V2 NodeMCU V2 ESP8266[5] Development Kit to connect and exchange information between devices. in **Figure 2**

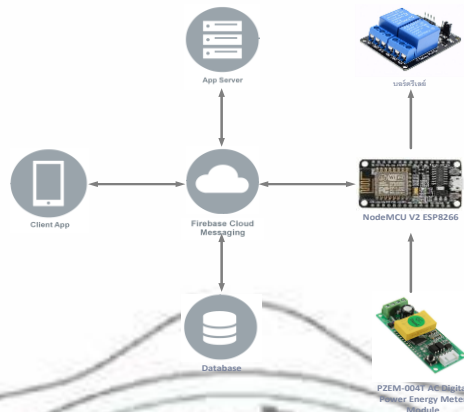

Figure 2 Figure's System Architecture

3. Operation performance

Operating in the Development of Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing to develop and install the system. And an application for calculating the amount of electricity used. And calculating power The work consists of two main parts, equipment, Hardware. Part of Applications. Which can be run by the user below.

3.1 Hardware

- A series of experimental prototype circuit IOT technology to bring my application to be able to control the on / off electricity, including voltage electricity. The amount of electricity used And an electric charge via the apps automatically., **Figure 3**.

Figure 3 Figure's Hardware Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing

- Board relay two channels operate at 5V voltage regulator supports two channels can be connected to the microcontroller directly. The Op to between the microcontroller and the relay. A second indicator is the transistor to drive the relay. Details are as follows:
 - Relay 5V 10A
 - 5V working voltage
 - relay driver transistor, **Figure 4**.

Figure 4 Figure's Relay 5V 10A

- NodeMCU Development Kit V2 is developed from the original NodeMCU Version is a module that contains ESP8266-12 E Antenna PCB Antenna connection pin headers for including GPIO,

PWM, I2C, 1-wire, ADC. SPI has increased largely from the original Version of USB-to-TTL micro USB port and a USB to Serial chip of silicon lab cp2102 is connected to a PC for application development. Installable firmware NodeMCU and also the size of the PCB can be reduced with the use of the breadboard., **Figure 5**

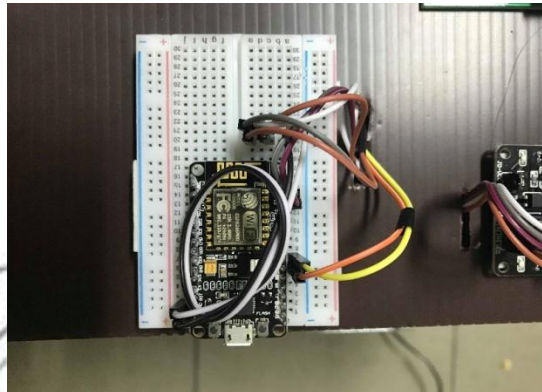

Figure 5 Figure's NodeMCU ESP8266

- PZEM-004T AC Digital Power Energy Meter Module is a module power consumption. Measure the voltage of the power house. Measurement of the electrical power used. Power Measurement And measuring the electric power per hour (Wh), which could bring these values to calculate electricity bill Or measure the power consumption of individual appliances. And measuring the voltage is 80–260 VAC electrical current and measure the 0–100 A run at a frequency of 45 — 65Hz.[6], **Figure 6**

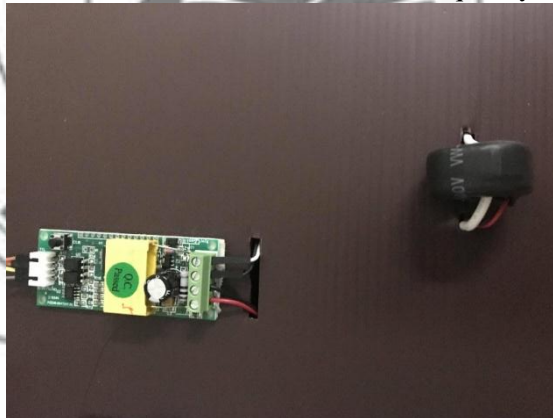

Figure 6 Figure's PZEM-004T AC Digital Power Energy Meter Module

3.1 Applications

- Users can turn on / off the power of this screen by hand, press the light bulb. On the status is yellow and gray flag is OFF., **Figure 7**

Figure 7 Figure's Application controlled on / off power.

- The main screen of the application can be controlled by an on / off power. Status and power outlet voltage electrical power consumption. The auto power., **Figure 8**
-

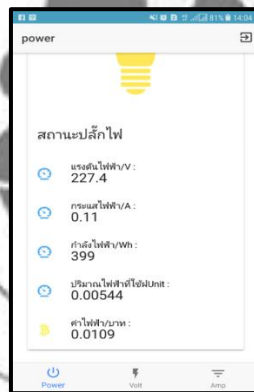

Figure 8 Figure's Application Details of the electricity used.

- A screen for displaying a graph of voltage from actual use. The processors come in the form of figures and graphs.

Figure 9 Figure's Application Graph Display of Voltage.

Figure 10 Figure's Graph display of Electricity.

4. Result and Discussion

The following 2 evaluator groups are used in the System Performance Evaluation: 1) Software specialists and Hardware specialists = 5 persons and 2) a group of 20 users. Following are the evaluation outcomes summary: System performance evaluation by specialists shown performance is "Good" ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.28), where all 5 criteria are "Good" as shown in Table1. System Performance evaluation will use 2 groups of evaluator, 1) Software specialists and Hardware specialists: 5 persons. 2) 20 Users The results of evaluation as followed; System performance evaluation by specialists shown performance is "Good" ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = 0.28), where all 5 criteria are "Good" as shown in Table1.

Table 1. System performance evaluated by Specialists

No.	Criteria	\bar{x}	S.D.
1	Functional Testing	4.48	0.22
2	Functional Requirement Testing	4.24	0.32
3	Usability Testing	4.32	0.22
4	Security Testing	4.24	0.47
5	Performance Testing	4.20	0.44

System performance evaluation by Normal user shown performance is "Good" ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.37) where all 5 criteria are "Good" as shown in Table2.

Table 2. System performance evaluated by Normal Users.

No.	Criteria	\bar{X}	S.D.
1	Functional Testing	4.26	0.36
2	Functional Requirement Testing	4.06	0.49
3	Usability Testing	4.15	0.45
4	Security Testing	4.33	0.35
5	Performance Testing	4.23	0.53

5. Conclusion

This research Development of Automated Electricity Calculation Applications by IOT technology via Cloud Computing. The system can monitor voltage, can check the current, can monitor power, can check the amount of electricity used, can check the electricity and can turn on / off. Power. In this

research led to the development of this prototype in a real place to go. This system has been evaluated by an expert Graeme Expo. And hardware and software.

6. Acknowledgement

The researchers would like to thank North Bangkok University, Faculty of Technical Education, Vocational Education Technology Research Center, Innovation and Technology Research Center at Science and Technology Research Institute, King Mongkut's University of Technology North Bangkok who support this research and Students Group 1 course ITS482 sector. Studies at 2/2017 to take part in the testing this research.

7. References

- [1] Mompoloki Pule, Abid Yahya, Joseph ChumaElectrical. (2017) Wireless sensor networks: A survey on monitoring water quality. *Journal of Applied Research and Technology* 15. 562–570
- [2] P.P. Ray. (2016) A survey on Internet of Things architectures. *Journal of King Saud University – Computer and Information Sciences*
- [3] Kais Mekkia, Eddy Bajica, Frederic Chaxela, Fernand Meyerb.(2017) A comparative study of LPWAN technologies for large-scale IoT deployment. *The Korean Institute of Communications Information Sciences*.
- [4] Ravi Kishore Kodali. (2017). A low cost smart irrigation system using MQTT protocol. Conference: IEEE Region 10 Symposium (TENSYP), 2017At: Kochi, India
- [5] Anupan, A., Nilsook, P. and Wannapiroon, P. (2015) A Framework for a Knowledge Management System in a Cloud Computing Environment Using a Knowledge Engineering Approach. *International Journal of Knowledge Engineering*, Vol. 1, No. 2, September 2015. pp 146-149. DOI: 10.7763/IJKE.2015.V1.25.
- [6] Somayya Madakam. (2018).A Study on IoT Technologies in Smart Cities. Conference: International Conference on Practical Applications of Agents and Multi-Agent Systems

Factors Affecting Customer Satisfaction at Don Mueang International Airport, Bangkok

Sorada Pahuwatanakorn and Paphatchaya Bundit

Department of Airline Business, Faculty of Liberal Arts, North Bangkok University, Bangkok, 10220, Thailand

Abstract:

Airline business tends to have higher competition because the airline business is important to the country's economy which affects domestic business and household sectors. The fact that Don Mueang International Airport can serve needs of the services and create the maximum satisfaction to the users affects the image of Don Mueang International Airport and Thailand. The customer factors consisted of (1) psychological factors, i.e., expectation factor, and (2) demographic factors acting as independent variables of the research to perceive the actual factors leading to customer satisfaction at Don Mueang International Airport and use the research results as the information for problem solution, improvement and development. In case of demographic factors, the result showed that the users had differences in average monthly income and occupation. In term of the average monthly income, the sample group with the average monthly income of 25,000-35,000 baht had the highest customer satisfaction at Don Mueang International Airport. In term of occupation, the private company employees had the highest customer satisfaction at Don Mueang International Airport. The psychological factor was the service provider factor. The findings revealed that the factors affecting the highest customer satisfaction in at Don Mueang International Airport were the safety factors, followed by the environment and other service providing factors, product (airport) factors and personnel factors, respectively.

Keywords: Don Mueang International Airport, arrival passenger, departure passenger

Introduction

The airline business is considered the extremely important business to the country because it has been supported by the government sector to promote the tourism business which creates the values and increases incomes in business and household sectors of the country. Moreover, to enter the ASEAN Economic Community has led Thailand to act as a hub of the airline business in the region.

The Don Mueang International Airport has been a major airport of Thailand in travelling and conducting the domestic airline businesses. The Don Mueang International Airport is considered the very crowded airport with continuously increasing number of customers. In addition, the airport development plan has enhanced the potential in serving passengers adequately with the growing number of customers and it has reflected the great potential to grow of the airline business.

In the future, the airline business will be a key to drive the country's economy. At the same time, the information on an increasing number of the customers at the Don Mueang International Airport has increased growth potential of the airline business and wealth of the country, although the number of customers has probably decreased temporarily due to the major political causes. However, Airports of Thailand Public Company Limited will push forward the Don Mueang International Airport to be the leader of service quality. On the other hand, the Don Mueang International Airport still has three disadvantages when compared to the important rival like Changi International Airport of Singapore, that is, personnel skills, airport overcrowding and the three factors which were the factors to be able to improved and developed, such as, improving the passenger transfer system to be faster, developing the investigation system of time usage in the airport according to the airline standard, etc. The departure passenger will have convenience specifically as well as the customer satisfaction evaluation at the international airport to be an indicator in providing services of the Don Mueang International Airport.

2. Research Objective

The objective was to study the factors affecting the customer satisfaction at Don Mueang International Airport by dividing the factors into 2 parts, that is,

2.1. Customer factors consisted of the psychological factors (customer expectation at Don Mueang International Airport) and the personal factors.

2.2. Service provider factors consisted of the product factors (Don Mueang International Airport), the service providing factors, the safety factors, and the environment and other service providing factors.

3. Scope of the Research

This research studied the factors affecting customer satisfaction at Don Mueang International Airport and divided the study factors into 2 major parts, that is, the customer factors and the service provider factors. The population of the research was people who have used services at Don Mueang International Airport.

4. Research Hypotheses

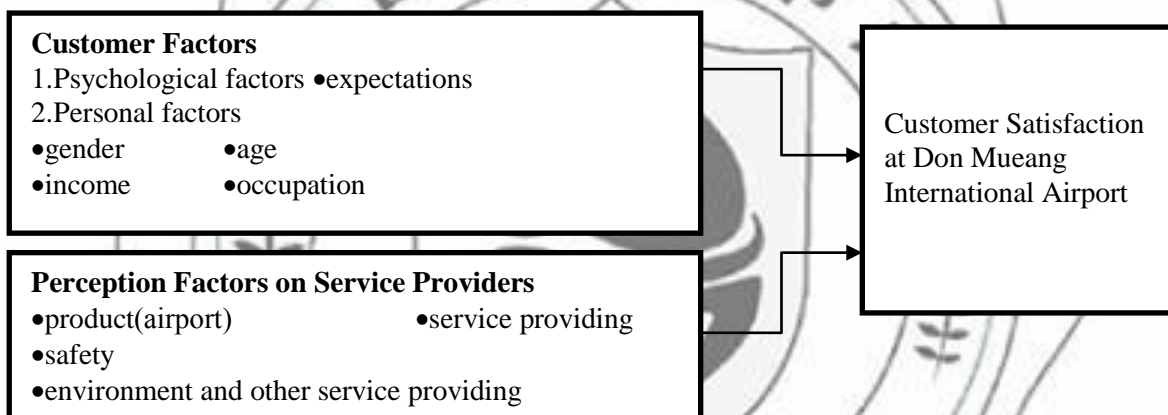
4.1 Personal factors, i.e., gender, age, income and occupation had relations with the level of customer satisfaction at Don Mueang International Airport.

4.2 Service provider factors, i.e., the product factors (Don Mueang International Airport), the personnel factors, the safety factors, and the environment and other service providing factors had relations with the level of customer satisfaction at Don Mueang International Airport.

5. Research Framework

The researcher studied the theories and concepts related to services as well as reviewed the related literature, and obtained the research framework as follows:

Independent Variables Dependent Variables

6. Definitions

1. Don Mueang International Airport referred to buildings and facilities consisting of passenger terminal buildings, concourse, runways, aprons, air traffic control, and fire station and rescue building.

2. Airports of Thailand Public Company Limited (AOT) referred to Airports of Thailand Public Company Limited, executives and the owner of Don Mueang International Airport.

3. Customer referred to people who have used or are using services at Don Mueang International Airport.

Related Literature

Related literature was to study concepts, theories and research as a guideline of studying the factors affecting customer satisfaction at Don Mueang International Airport.

Research Theories and Concepts

Satisfaction Theories

Satisfaction is the condition in which people feel the results of occurred experiences are fulfilled their expectations. Therefore, satisfaction is related to levels of expectations and perceptions of the occurrences. The elements of satisfaction originate from the experiences occurring from repeated events or situations (Kotler, 1997), whereas satisfaction is determination of quality of products or services as well as the product or the service itself could fulfill up to the level of pleasure, that is, fulfillment both at the low and high levels (Oliver, 1997, as cited in Giese and Cote, 2000). Moreover, the word 'satisfaction' is defined as the condition of memory which the consumers have towards the corporate, products or services and occurs when consumer's expectation is fulfilled equal to or beyond expectation. This condition reveals the product's or service's life occurring.

Theories and concepts related to services and service quality. The service quality referred to long-term service evaluation of the service providers by the consumers. The consumers would compare their expectation with actual perception before and after receiving services. Therefore, the service quality was quality perception of receiving services from the consumers and SERVQUAL was one of the theories for measuring passenger's satisfaction (Parasuraman et al, 1988).

Marketing mix concepts and theories (8P's) for the service business were as follows (Loveloek;& Wright. 2002: 13-15): 1. Products Element: choose quality of core products including services, 2. Place: customer delivery mostly related to place, 3. Promotion and Education 4. Price and Other User Outlays 5. Process: product creativity including efficient delivery process to customers, 6. Productivity and Quality: increasing work efficiency, 7. People: services depending on people, that is, customers and staff, and 8. Physical Evidence: characteristics of buildings, location, vehicles, decoration and equipment.

Related Research

Gupta et al. (2011) studied the customer service in the airline business: the case study of United Arab Emirates' airports and found that customer expectations affected customer satisfaction at the airports.

The research by Pongpol Nikornkittikosol (2014) on factors affecting BTS skytrain's consumer satisfaction showed that expectation factors had no relations with customer satisfaction at BTS skytrain.

Natsucha Wakniboot (2004) studied the air freight satisfaction: the case study of Trans Air Cargo Co., Ltd. and found that the corporate image affected customer satisfaction of the company's air freight in accordance with the Bangkok International Airport (2002) which conducted the survey on customer satisfaction towards Bangkok International Airport and revealed that cleanness factors of the airport greatly affected customer satisfaction.

Mahato (2011) studied the factors affecting customer satisfaction of the international passengers towards Nepal Airlines and found that employees' good service providing, such as, good image of the employees, concern and willingness to help passengers, and paying attention to passengers would directly affect the customer satisfaction.

Research Methodology

Population and Sample

The population of this research was people who have used services at the airport. In 2016, there were 667,547,327 people using services at Don Mueang International Airport or approximately 238,590 people per day (2017 performance annual report of Airports of Thailand Public Company Limited). Yamane's table was applied to determine the sample size by selecting the samples from people who have used services at Don Mueang International Airport at the reliability of 95%. According to the above calculation, the minimum sample size was about 400.

Research Instrument

The questionnaire was used as an instrument of this research and divided into 3 parts. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, regression analysis, independent sample t-test and One-way ANOVA with the aim of testing levels of customer satisfaction at Don Mueang International Airport.

Research Result

Analysis of General Information of the Respondents

Demographic characteristics of the sample group could be divided into male and female accounting for 32% and 68% of the sample group, respectively. Most of the sample group was between 31-35 years old accounting for 71.28% of the sample group and worked as private company employees accounting for 66.74% of the sample group. The average monthly income of the sample group was 25,000-35,000 accounting for 31.24% of the sample group.

The independent variables with the top 5 means of the opinion levels were as follows: the standardized safety system (\bar{x} 4.50: strongly agree), expectation factors on sufficient facilities and international standard services (\bar{x} 4.41: strongly agree), product factors on various airline selections (\bar{x} 4.01: strongly agree), service providing factors on good services from the airport staff (\bar{x} 4.11: strongly agree), and product factors on the airlines providing services to most of the regions in the world (\bar{x} 4.07: strongly agree). Moreover, considering by aspects, it could be concluded as follows: product factors in the airport having the most pleasant atmosphere (\bar{x} 3.24: agree), followed by providing clear signboards at the appropriate places, such as, airline signboards, direction and information signboards, maps, etc. (\bar{x} 3.951: agree).

Hypothesis Analysis

This research aimed to study whether the different demographic factors of the sample group affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport.

Males and females did not have different level of customer satisfaction at the statistical significance of 0.05 probably because males and females had similar satisfaction of the services at Don Mueang International Airport, as well as similar needs of the services. Occupation had effects towards the level of customer satisfaction at Don Mueang International Airport at the statistical significance of 0.05.

Personnel factors affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport probably because the customers at Don Mueang International Airport had time to receive services. Therefore, the fact that the airport staff provide services with smiling, unprejudiced, convenience and quickness affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport.

Environment, safety and other service providing factors affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport probably because safety of travelling by plane was important to customers' life. Therefore, if the airport had good security guards at the security checkpoint and the passport control, it will lead to satisfaction. Therefore, environment and other service providing to facilitate customers and save their time will affect customer satisfaction.

7. Conclusion and Discussion

Age had no effects towards level of customer satisfaction at Don Mueang International Airport which was consistent with the research by Nualtong Smarnrug (2006) that age did not affect level of customer satisfaction at Airports of Thailand Public Company Limited and the research by Somkiat Naiwikul (2007) that different ages affected customer satisfaction similarly.

Product factors (airport) affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport which was consistent with Bangkok International Airport (2002) that cleanness factors of the airport affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport probably because it was product factor which the customers could feel and it directly affected the customers.

Personnel factors affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport probably because the customers at Don Mueang International Airport had limited time to receive services which was consistent with the research by Bæringsdóttir (2009) that the service quality affected customer satisfaction at the airport: the case study of Keflavik Airport and Landvetter that the factors affecting satisfaction most was quickness in checking customers' passports.

Environment, safety and other service providing factors affected customer satisfaction at Don Mueang International Airport probably because safety of travelling by plane was important to customers' life and customer satisfaction at Don Mueang International Airport. Environment factors of the service providers were consistent with the location and various retail shops and the research by Chalermphol Kitrungruang (2010) that studied passenger' satisfactions Suvarnabhumi Airport's Services Bangkok found that environment factors affected safety.

References

- [1] Kunnapat Kankaew. (2012). Passenger's expectation and satisfaction on airlines delivering services: A case study of full services airline in Thailand. (Master's Independent Study). Suan Sunandha Rajabhat University.
- [2] Chalermphol Kitrungruang. (2010). (Passenger' Satisfactions Suvarnabhumi Airport's Services Bangkok. (Thesis). Dhonburi Rajabhat University, Faculty of Business Administration.
- [3] Chonsita Boonmuang. (2010). The passenger satisfaction toward the service quality of investigating officers according to security measures at Domestic Terminal of Donmuang Airport. (Master's Independent Study). Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Faculty of Business Administration.
- [4] Wattana Poonthongchai. (2013). Service Quality Perception Affecting Customer Satisfaction of Departure Passengers at Suvarnabhumi Airport. (Master's Independent Study). Srinakharinwirot University, Faculty of Business Administration in Management.
- [5] Somkiat Naiwikul. (2009). Customer Satisfaction at Ubon Ratchathani International Airport. (Thesis). Ubon Ratchathani Rajabhat University, Faculty of Liberal Arts in Economics and Politics.

Student's Satisfaction with Business Computer Curriculum, Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University

Kanjana Wannayos

Lecturer of Business Computer, Faculty of Business Administration,
Bangkok Suvarnabhumi University Email: rc_bsu@hotmail.com

Abstract

This research aims to investigate satisfaction of students toward the curriculum of Business Computer, Faculty of Business Administration, Bangkok Suvarnabhumi University. Population included 218 students of Business Computer major, Faculty of Business Administration. A questionnaire was used as a tool in gathering data. Percentage, mean, and Standard Deviation were statistics to describe the data. The result found that the students were satisfied with the curriculum of Business Computer at a high level.

Keyword: Satisfaction, student, the curriculum of Business Computer

Introduction

Satisfaction with the University curriculum reflects students' needs and expectations. It includes curriculum aims, curriculum system and content, curriculum implementation, curriculum resources, and curriculum evaluation, and other aspects. Satisfaction with the University curriculum is an important indicator to measure a quality of education in the university.

Currently, there were many research on satisfaction of students toward the curriculum. For instance, Suppamong, & Paiwan (2011) examine student and graduate's satisfaction and need assessment toward services of Business Administration Department under the Faculty of Social Science, Srinakharinwirot University. The research results revealed that the new college graduate needs assessment toward service of Business Administration Department at a high level in every aspect. Pasiri; & Sineenat (2011) identified students' satisfaction towards Business Administration curriculum (4 year curriculum) of Management Science Faculty, Uttaradit Rajabhat University in 2010 academic year and to use the information to improve and develop the curriculum. From the study, the researchers were also found that factors that had high level of satisfaction were curriculum management, social and labor market needs, learning resource facility, and supportive on activity and consultant. However, the research on students' satisfaction with the university curriculum is not enough.

From the Tüzemen's study (2018) showed that there was significant different between the teachers' curriculum satisfaction in terms of teaching subject. When the teachers' choice for a new career was considered, there was significant different between the teachers' overall job satisfaction and between their curriculum satisfaction.

From the above, it is interesting to study on curriculum satisfaction of students for better understanding what students think about the university's curriculum. Curriculum includes media/documents and equipment for instruction, teaching and learning, and learning through the curriculum could develop students' characteristics that are used per instructional level, as well as the actual learning objectives addressed in planning, delivery, and assessment in the future.

Objective

To study satisfaction of student toward the Business Computer curriculum, Faculty of Business Administration in 3 aspects, as follows: (1) Media / Documents and Equipment for Instruction, (2) Teaching and Learning, and (3) Learning through the curriculum could develop student characteristics.

Scope of the Study

1. Population

Population included 218 students of Business Computer major, Faculty of Business Administration at Bangkok Suvarnabhumi University

2. Content

Satisfaction of students towards the Business Computer curriculum composed of 3 aspects, as follows: (1) Media / Documents and Equipment for Instruction, (2) Teaching and Learning, and (3) Learning through the curriculum could develop student characteristics.

Method

1. Population were 218 students of Business Computer major, Faculty of Business Administration at Bangkok Suvarnabhumi University

2. A 5-rating scale questionnaire was used as a tool for gathering data of this study. Part 1: General information of participants, including gender, curriculum, and type of study?. Part 2: Satisfaction of students towards the Business Computer curriculum which consisted 3 aspects, as follows: (1) Media / Documents and Equipment for Instruction, (2) Teaching and Learning, and (3) Learning through the curriculum could develop student characteristics.

Quantitative analysis from questionnaire that ask about the participants' satisfaction towards the Business Computer curriculum are measured by 5-point scales: strongly agree, agree, moderate, disagree, and strongly disagree where 5 means strongly agree with the statement, and 1 means strongly disagree with the statement.

Part 3 was filling out suggestion and comment.

3. The researcher submitted the questionnaire to 218 students. The 182 questionnaires were returned (83.49%).

4. Data were analyzed in terms of frequency, percentage, mean, and Standard Deviation.

Result

Table 1 Showing frequencies and percentages of participants by gender, curriculum, and type of study (N=182)

General information	frequencies	percentages
1. Gender	182	100
Male	95	51.20
Female	87	47.80
2. Curriculum	182	100
2 years	133	73.08
4 years	49	26.92
3. Type of Study	182	100
weekday	21	11.54
weekend	161	88.46

Table 2 Mean of curriculum satisfaction of students towards the Business Computer curriculum in the dimension of Media / Documents and Equipment for Instruction

Satisfaction	\bar{X}	Level
1. The classroom is equipped to facilitate learning and sufficient for students	3.95	high
2. The laboratory is equipped with appropriate equipment to facilitate learning and adequate for students	4.21	high
Satisfaction	\bar{X}	Level
3. The information system is suitable for learning, contact learning, and communication between teachers and students	4.07	high
4. The library has various modern academic books for students	4.22	high
5. Teaching equipment is worthwhile	3.98	high
total	4.09	high

Table 3 Mean of curriculum satisfaction of students towards the Business Computer curriculum in the dimension of teaching and learning

Satisfaction	\bar{X}	Level
1. The teaching and learning process is consistent with the nature and purpose of learning.	3.86	high
2. The instructor brings new knowledge into the classroom.	3.96	high
3. Teaching methods stimulate thinking and problem solving.	3.64	high
4. The instructor uses teaching materials appropriately.	3.99	high
5. The instructor encourages students to apply the concepts of professional science and / or related science in the development	3.80	high

Satisfaction	\bar{X}	Level
of learning.		
6. There are compensate course for students with learning problems.	3.63	high
7. There is a teaching arrangement that promotes universal language skills.	4.00	high
total	3.84	high

Table 4 Mean of curriculum satisfaction of students towards the Business Computer curriculum in the dimension of learning through the curriculum could develop student characteristics

Satisfaction	\bar{X}	Level
1. Moral	4.16	high
2. knowledge	3.88	high
3. Intellectual skills	3.75	high
4. The relationship between the individual and responsibility	4.02	high
5. Numerical analysis skills and the use of information technology	3.96	high
Total	4.16	high

Part 3: Suggestion and Comment

Table 5 Showing frequencies of suggestion and comment for improvement of the Business Computer curriculum

Suggestion and Comment	frequencies
1. The curriculum should be developed and updated to meet the needs of students	2
2. There should be support for teaching and learning.	8

Conclusion and Discussion

From result, the students need the curriculum should be developed and updated to meet the needs of students at the present. Moreover, teaching and learning should be supported in technology and updated knowledge.

On the whole, in the university the level curriculum of satisfaction is high, especially for learning through the curriculum can develop student characteristics.

The curriculum content and setting are adapted to the students properly. However, there are some suggestions following: Firstly, curricula in universities should meet the needs of society and occupations. Curriculum settings should depend on students' abilities; Secondly, curriculum content should reflect the new knowledge and technological innovations quickly. The reason why the students have the high of satisfaction is that technology have more practical needs. However, the integration of social information and industrialization of science and technology succeed to enter the classrooms. It makes the curricula obviously succeed under the development of technology and the era. The curriculum content should reflect the frontier dynamic and aim to meet students' needs on the subjects of the latest. Finally, it is necessary to increase the interdisciplinary curricula and theories, which aims to broaden the students' visions. At the same time, the sharing of resources in different disciplines and institutions is also very essential.

References

- Suppaporn, P.; & Paiwan, N. (2011). *Student and Graduate Satisfaction and Needs Assessment of Business Administration, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University*. Research report, Srinakharinwirot University
- Pasiri, K.; & Sineenat, V. (2011). *Students' Satisfaction towards Business Administration Curriculum (4 year) in Faculty of Management Science, Uttaradit Rajabhat University Academic Year 2010*. Research report, Uttaradit Rajabhat University
- Tüzemen, Eda. (2018). *The Overall Job Satisfaction and the Curriculum Satisfaction of the Teachers at the Second Cycle of Public Elementary Schools*. Retrieve from https://www.researchgate.net/publication/40540318_THE_OVERALL_JOB_SATISFACTION_AND_THE_CURRICULUM_SATISFACTION_OF_THE_TEACHERS_AT_THE_SECOND_CYCLE_OF_PUBLIC_ELEMENTARY_SCHOOLS

Mangrove Management Using GIS for Sustainability

Pradit Deejai¹, Phattraporn Soythong², Narumon Intarawichian³, Prin Lorpittayakorn⁴

¹Ph.D. Student of Faculty of Geoinformatics, Burapha University

^{2,3,4}Faculty of Geoinformatics, Burapha University

Abstract

This research aims to study land transformations and mangrove management by using the Geoinformation Technology. Using Geoinformation Technology allow to understand mangrove use explicitly which presented in illustrations with descriptive and numerical features. Geoinformation Technology can be adopted in the implementation of mangrove management plan precisely.

Keyword: Management, Mangrove, Geoinformation, Technology

Introduction

The expansion of the world's population leads to increase the demand for living. It is necessary to have manufacturing sectors that change from micro-level to macro level productions. The technology development of industrial sectors are required to produce to meet the needs of the world's population growing. The manufacturing sectors require many resources, such as, food, clothes, and energy.

Nearly half of the world's population (44%) live within 150 km of the coast (Upadhyay, Ranjan, & Singh, 2002). The densely populated coastal area has prompted extensive mangrove encroachment for coastal development, for example, aquaculture. Animals which live in mangroves have high risk of extinction because of the loss of habitat extensively (Luther & Greenburg, 2009). In addition, about 26% of mangroves around the world are degraded due to excessive use of timber (FAO, 2003). Similarly, shrimp farming contributes the loss of mangrove around the world about 38% (Upadhyay, et.al, 2002). Only more than 40% of mangrove areas on the west coast have been converted to agriculture and coastal town development in India (Upadhyay, et.al, 2002). In addition, FAO (2003) reported on mangrove situation that. 20% of mangrove approximately have been lost since 1980. Mangrove areas will be disappeared at rate of about 1% in every year (FAO, 2003).

Currently, it is expected that land use in the mangrove will continue to exist if the mangroves are protected as valuable resources. Establishment of industrial areas led to encroach forest areas, wetland, and ecologically important sources cause conflict in the land use. People, government, and private sectors have demand in land using differently. Policy announcement of government, the acquisition of private sector for industrial area, and demand of land using of the people cause the invasion to use the land differently.

Therefore, mangroves are area that need to utilize expansion of population and industrial sector. For example, some industrial sectors need to build factories and piers that close to the sea for maritime transport comfortably, therefore, some areas of mangrove are used for industrial sectors construction. Agriculture is a sector that also transgress mangrove for aquaculture, including salt planting. Tourism also uses mangrove for eco-tourism that will disrupt mangrove.

The mangrove crisis in Thailand, according to FAO (2013) reported that mangrove forests are one of the most effective natural ecosystems and natural resources that are beneficial to nature. However, mangroves are being compromised by human activities.

Due to the increasing loss rate, mangrove forests will disappear at least in hundred years probably (Duke, Meynecke, Dittmann, Ellison, and Anger, 2007). Mangrove loss has caused serious environmental and economic concerns of Thailand. In addition, this significant reduction in mangrove will decrease the production of land animals and aquatic animals and wildlife habitats. On the border between sea and mangrove plays a vital role in mitigating flood and monsoon. If the mangroves were destroyed, the environmental security of coastal forests which prevent agricultural crops from wind, sea waves, and water erosion will decrease.

As mention above, mangrove management is necessary to study about current situation, mangrove management plans for sustainability of mangrove in the future.

The purpose of this study

This paper therefore sets out the point of view that mangrove management by using the Geoinformation Technology. Mangrove situation, land transformations, and mangrove management were studied to create the model for analyzing mangrove forest management between the mouth of Chao Phraya River and Bang Pakong river. The focus will be on the optimal use of the mangrove

ecosystem at a sustainable level. After that there is a description of the model and discussion of the results.

Literature Review

Historically, in 1987, 543 mangrove forests were destroyed in Thailand which covered the area of 1472 kilometers widely. Forest conservation has not received the attention that it made mangrove management plan was established. It is the urgent need for forest restoration. Lack of knowledge on tree felling is a major problem of mangrove destruction. Therefore, the proper mangrove management was required knowledge of basic forest management factors, for example, type of forest, forest growth rate of each tree species, and the birth rate of forest. Mangrove management in the past is a division of the area for felling trees, therefore, the system of forest should be accelerates conserved by controlling the distance of felling trees according to the size of the tree (Boonyobhas, 1975). Furthermore, the Global Environmental Outlook Report (1997) stated that the decline of natural resources in coastal areas were from human activities, aquaculture, industrial sectors, and tourism, for example.

At present, the Department of Marine and Coastal Resources (2013) showed the distribution of mangroves in Thailand. The mangrove forests in Thailand have covered area about 1,525,060.56 rais which distributed along the coast of eastern, central and southern in 24 provinces. The most mangrove area is Phang Nga.

Table 1 Showing land use classification in mangrove in 2009 of Samutprakarn and Chachoengsao.

Province	Piers	Shrim p Farming	Salt Plant	Mangrove	Agriculture	Abandoned Area	Urban	Pathway	total
Chachoengsao	107.95	601.64	9280.99	7309.34	10870.25	8.73	1117.03	1459.17	30755.09
Samutprakarn	0.79	43425.12	10970.73	12524.17	8598.05	-	691.79	17288.75	93499.40

Source: the Department of Marine and Coastal Resources (2013)

From table 1 showed land use classification in mangrove in 2009 of Samutprakarn and Chachoengsao. When the diversity of activities increased, mangrove areas may be affected.

Sanit (1996, p. 173 – 178) discussed the importance of mangroves for 4 reasons, following:

1. Mangrove is a source of biodiversity.
2. Mangrove has been a major source of fuel.
3. Mangrove forest is a food source of larvae and important refuges of coastal aquatic animals
4. Mangrove forests play an important role in maintaining the balance of coastal ecosystems.

Sanit (1996) suggested the concept to conserve mangrove forests, in addition to planting and rehabilitation, follows:

1. People should focus on mangrove forest.
2. The scientists and economists should analyze together of economic toward mangrove management.
3. Government, private sectors and people should collaborate in mangrove conservation to plan and manage the forest.
4. Government should launch strict law or policy seriously for mangrove management.
5. Knowledge of mangrove should disseminate to people continuously.

However Suwaluck (2011) stated that coastal forest management officially began in about 1960. Coastal management in the early stages seems not to be successful because of the specific management, obstacle from several agencies, lack of knowledge, and lack of direct involvement of stakeholders. Coastal development needs tools, technique, and methods which should be from collaboration of stakeholder.

Hamilton and Snedaker (1984) proposed the concept of mangrove forest management policy as five key objectives, follows;

1. No further destruction of mangrove forest.

2. To conserve ecological diversity and meet the basic needs of the population.
3. To manage land use for vary proposes.
4. To manage mangrove and coastal ecosystems.
5. To evaluate the impact of environment, surrounding.

It showed a discussion of policies that integrate economic, social, and ecological environments.

Remote sensing is the important technologies in the field of satellite imagery, while GIS is known to track spatial data. Thus, GIS and remote sensing are important tools in the survey for controlling, managing, planning, policy setting, research, and decision-making (Franklin, 1994).

Remote sensing is the gathering of information in the form of figure of the Earth's surface or near-surface environment, which will be used to manage the environment by using remote sensing. Therefore, the problem should be defined and developed explicitly in order to determine analysis method and evaluation (Hoffer, 1994).

For forest management, Geographic Information System (GIS) can be used in forest planning for ecological management. GIS can provide high quality of spatial data to describe the extent of the forest, which is combination of spatial and temporal data as the alternative forest planning (John Sessions, 1994).

The rapid development of GIS applications enhanced the quality of accessing to spatially important data of soil, water and wildlife. GIS program has provided spatial data and forest management plan (John Sessions, 1994).

Southern Regional Center of Geo-informatics and Space Technology (2009) adopted GIS to track changes in the southern coast of the Gulf of Thailand, covering 1,067 km from Chumphon to Narathiwat by using data from aerial photos compared to satellite imagery. It was found that some areas were eroded and accumulated. The use of soft and hard policies were solved the problem. While, some policies created problems for neighboring areas. The study area was eroded by 12.93%, accumulated by 13.41% and coastal by 73.66%, causing erosion, monsoon, lacking of sediment balance and human activities.

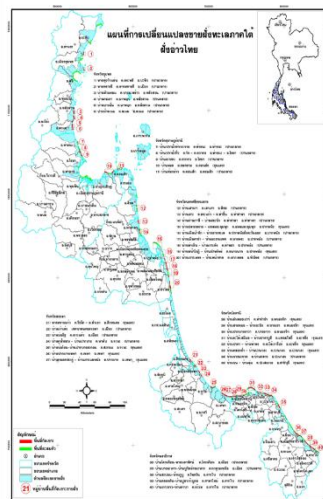

Figure 1 showing the changes in the southern coast of the Gulf of Thailand in 2007-2008.
Source: Southern Regional Center of Geo-informatics and Space Technology (2009)

Pimdee & Suwanveerakamthron (2011) GIS was determined the risk areas for changing from forest to agricultural area. It was found that the forest area was 6.35% of the total area ,1,299 square kilometers between 1994 and 2010. The area, near community and existing agricultural area was the risk area to invade.

พิกัด X,Y	Land use change	ภาพถ่าย Landsat 5 ปี พ.ศ. 2537	ภาพถ่าย Landsat 7 ปี พ.ศ. 2544	ภาพถ่าย THEOS ปี พ.ศ. 2553	พิกัด X,Y	Land use change	ภาพถ่าย Landsat 5 ปี พ.ศ. 2537	ภาพถ่าย Landsat 7 ปี พ.ศ. 2544	ภาพถ่าย THEOS ปี พ.ศ. 2553
X: 774634 Y: 1910544	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม				X: 775297 Y: 1890524	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม			
X: 774837 Y: 1894537	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม				X: Y:	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม			
X: 765938 Y: 1921816	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม				X: 765330 Y: 1890992	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม			
X: 765494 Y: 1923364	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม				X: 769258 Y: 1925800	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม			
X: 781993 Y: 1894677	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม				X: 782782 Y: 1891702	สวนป่า เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม			
X: 768084 Y: 1885546	ป่าต้นเตา เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม				X: 762863 Y: 1893262	สวนป่า เปลี่ยนแปลงที่ดิน พื้นที่เกษตรกรรม			

Figure 2 Comparing between aerial photograph by Landsat in 2001 and 2005 and aerial photograph by Landsat THEOS in 2010

Source: Pimdee & Suwanveerakamthron (2011)

Methodology

GIS is used to visualize land use explicitly, whether using aerial photographs and satellite imagery. GIS is used as a tool to translate aerial photographs and satellite imagery accurately to classify areas both residential, industrial and mangrove area.

The data were used for analysis, follows:

- (1) Orthodontic data in 2002 from the Department of Land Development
- (2) Satellite data from GEOEYE in 2017, from Google Earth
- (3). Satellite data from LANDSAT-7 in 2002, from <https://earthexplorer.usgs.gov/>
- (4) Satellite data from LANDSAT-8 in 2017, from <https://earthexplorer.usgs.gov/>

The key steps were conducted for assessment as follows:

1. Preparation of pre-processing information.
2. The classification of land use.
3. Land Use Change Study
4. Trends in land use change.
5. The study of mangrove integrity.

Discussion

Mangrove management using Geoinformation Technology is about the study of capabilities, limitation, essential factors, including model for mangrove management. Mangrove between the mouth of the Chao Phraya River to the mouth of the Bang Pakong River are interesting areas to study of cohabitation of diverse activities in order to achieve sustainability. These areas are used by the public and private sectors that the policy of land use in variety, leading to conflict of stakeholders.

In the areas from the Chao Phraya River mouth to the mouth of the Bang Pakong River were utilize variety of areas, including the area of government, residence, industrial sector, agriculture, fishery, and mangrove. These areas is risk of mangrove degradation or loss. To maintain or increase the mangrove in this area, it will be necessary to integrate the relevant sectors into action to maintain and increase the mangrove. Analysis model of mangrove forest management between the Chao Phraya River mouth and Bang Pakong river mouth was shown in figure 3

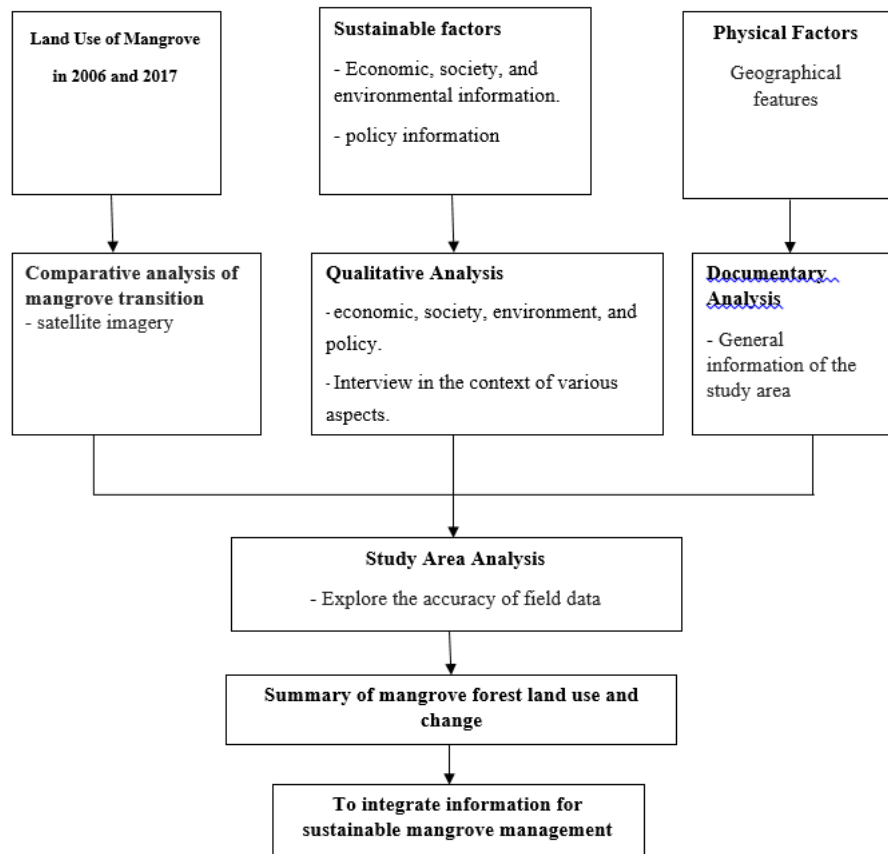

Figure 3 Analysis model of mangrove management from the Chao Phraya River mouth to Bang Pakong river mouth

From conceptual model leads to know capabilities, essential factors, and limitations of mangrove management in the areas from the Chao Phraya River mouth to the mouth of the Bang Pakong River. The result from this model is suggestion for sustainable mangrove management.

References

- Department of Marine and Coastal Resources. (2013). *Mangrove Knowledge Handbook* 5th ed. Bangkok: Ploy Media.
- Department of Marine and Coastal Resources. (2012). *Mangrove in Chachoengsao*. Retrieve 15 January 2018 from <http://www.dmcg.go.th/attachment/download/download.php?WP=q3EZMT1CM500hJatrTgWz00qmEZZJ1CM500hJatrTDo7o3Q>.
- Department of Marine and Coastal Resources. (2012). *Mangrove in Samutprakarn*. Retrieve 15 January 2018 from <http://www.dmcg.go.th/attachment/download/download.php?WP=q3EZMT1CM500hJatrTgWz00qmEZZJ1CM500hJatrTDo7o3Q>.
- Pimdee, P., & Suwanveerakamthron, R. (2011). Application of Geoinformations Technology to Determining Areas at Risk of Encroachment of Agriculture on Forest Reserve in Phu Luang Wildlife Sanctuary, Loei Province. *Journal of Remote Sensing and GIS Association of Thailand (RESGAT)*, 12(1), 43-68
- Sanit, A. (2539). *Forest and Environment*. Bagkok: Dokbeer Publisher.
- Suwaluck, S. (2011). *Coastal Management : Integration to sustainability*. Nakronpratom: Mahidol.
- Boonyobhas, C. (1975). *Mangrove Forest Management in Thailand*. Bangkok: Forest Management Division, The Royal Forest Department.
- Duke, N.C., Meynecke, J.-O., Dittmann, S., Ellison, A.M., Anger, K., Berger, U., Cannicci, S., Diele, K., Ewel, K.C., Field, C.D., Koedam, N., Lee, S.Y., Marchand, C., Nordhaus, I., and Dahdouh-Guebas, F. (2007) A world without mangroves? *Science*, 317, 41-42.

- FAO, Food and Agriculture Organization of the United Nation. (2013). *World Atlas of Mangroves*. Retrieve 15 January 2018 from <http://www.fao.org/forestry/mangrove/en/>
- FAO. (2003). *Status and Trends in Mangrove Area Extent Worldwide*. ML WilkieS. FortunaForest Resources Assessment Working Paper No. 63. Rome: Forest Resources Division, FAO. Retrieve 15 January 2018 from <http://www.fao.org/docrep/007/j1533e/j1533e00.HTM>.
- Hamilton, L.S. and S.C. Snedaker (eds.). (1984). *Handbook for Mangrove Area Management. United Nations Environment Programme and East-West Center Environment and Policy Institute*. COE / UCN. Gland-Switzerland.
- Franklin, J. F. (1994). Developing Information Essential to Policy, Planning, and Management Decision-making: The Promise of GIS. In V. A. Sample, *Remote Sensing and GIS in Ecosystem Management* (pp. 18-24). Washington, D.C.: Island Press.
- John Sessions, S. C. (1994). Resource Management Perspective: Geographic Information Systems and Decision Models in Forest Management Planning. In V. A. Sample, *Remote Sensing and GIS in Ecosystem Management* (pp. 63-75). Washington, D.C.: Island Press.
- Luther, D., & Greenburg, R. (2009). Mangroves: A Global Perspective on The Evolution and Conservation of Their Terrestrial Vertebrates. *Bioscience*, 83(11), 1328–1336.
- Hoffer, R. M. (1994). Challenges in Developing and Applying Remote Sensing to Ecosystem Management. In V. A. Sample, *Remote Sensing and GIS in Ecosystem Management* (pp.25-40). Washington, D.C.: Island Press.
- Upadhyay, V. P., Ranjan R., Singh, J.S. (2002). Human-mangrove conflicts: The way out. *Current Science*, 83(11), 1328-1336.

The survey of Thermoelectric Generator (TEG) structure for power storage applications

Nguyen Hoang QUAN^{a,*}, Nguyen Thanh LAM^a, Vu Thanh TUNG^b and Nguyen Van HIEU^a

^a Dept. Physics & Electronic Engineering, VNU HCM-University of Science, Ho Chi Minh City, Vietnam

^b Center for Training and Technology Transfer of Transport and Communications, University of Transport and Communications Campus in HCMC, Ho Chi Minh City, Vietnam

Abstract

The thermoelectric device was invented and studied by Seebeck (1821), and was applied at the very beginning such as thermocouple based on the Seebeck effect, waste heat utilization from automobile engines, etc... However, the expansion of the scope of thermoelectric equipment application still remains a challenge for scientists and technology researchers partly due to the country's infrastructure and the rest due to the access and calculation ability for building the initial standard model for the test and commercial production stages. In this report, we focus on the calculation and design of mathematical models through analyzing heat transfer equations and boundary conditions together with simulations on COMSOL software by modifying parameters and conditions that affect the performance of TEG components, for example: the type of material giving the stable ZT coefficient, the material doped concentration, the distance between two hot and cold surfaces, the distance between the thermocouple, parallelogram arrangement of parallel thermocouple pairs,... and the most efficient TEG model.

Besides, we also calculate the number of possible thermocouples on a thermocouple module and provide a calculation formula for arranging the number of thermocouples in the mxn matrix for the optimal TEG mathematical model.

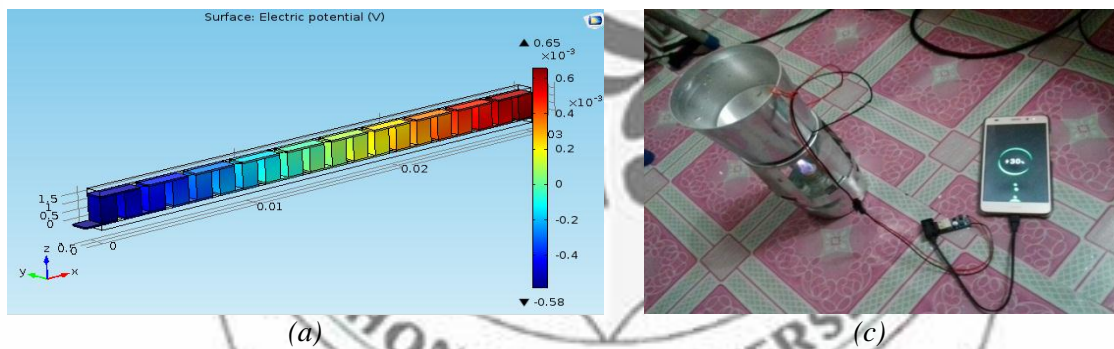

Fig.1. (a) the heat transport of TEG and, (b) the application of TEG for LED light sources.

In future, with the high efficiency thermoelectric components, they can be used for the thermal power equipment in more fields, such as medical, telecommunications, mechanical...

Keywords: TEG modules, COMSOL, thermal power, light sources

I. Introduction

A thermoelectric generator (TEG) is also called a Seebeck generator. It is a solid state device that converts heat flux (temperature differences) directly into electrical energy through a phenomenon called the Seebeck effect. A thermal gradient formed between two dissimilar conductors can produce electricity. At the heart of the thermoelectric effect is the fact that a temperature gradient in a conducting material results in heat flow; this results in the diffusion of charge carriers. The flow of charge carriers between the hot and cold regions in turn creates a voltage difference.

The results of this research provide a basis for further research into the performance and manufacturing of TEG components in the near future in Vietnam for cost reduction^[6]

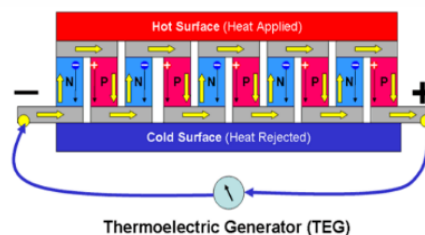

Fig.2. Cross section diagram of a TEG.

The efficiency of a given material to produce a thermoelectric power is governed by its “figure of merit” ZT and formula is ^{[2][4]}:

$$ZT = S^2\sigma T/\kappa$$

S : Seebeck coefficient

σ : high electrical conductivity

T : temperature

κ : low thermal conductivity

Most thermoelectric materials today have a ZT (the figure of merit) > 1. The ZT becomes a standard measure of efficiency of thermoelectric materials.

TEG materials should have a ZT of 2-3. Most research in thermoelectric materials has focused on increasing the Seebeck coefficient (S) and reducing the thermal conductivity, especially by manipulating the nanostructure of the thermoelectric materials. Besides improving the figure-of-merit, there is increasing focus to develop new materials by increasing the electrical power output, decreasing cost and developing environmentally friendly materials^{[3][5]}.

II. Surveying the element affecting to TEG efficiency ^[7]

The TEG was set up one side is made hot up to 300°C and the other side stayed cold up to 30°C. First, we conducted a survey of the optimal distance between serial modules, the distance between the n type and p type as well as their height in each module.

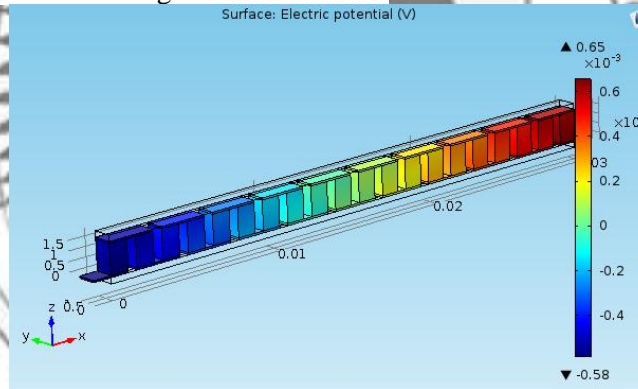

Fig.3. Surveying thermal distribution on 10 thermocouple serials.

Table 1. Data sheet between serial modules

distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)
0	0.06429	1.0	0.1865	2.0	0.1903
0.1	0.1840	1.1	0.1882	2.1	0.1714
0.2	0.1951	1.2	0.1825	2.2	0.1717
0.3	0.1944	1.3	0.1714	2.3	0.1767
0.4	0.1862	1.4	0.1809	2.4	0.1943
0.5	0.1764	1.5	0.1881	2.5	0.1846
0.6	0.1798	1.6	0.1895	2.6	0.1921
0.7	0.1808	1.7	0.1903	2.7	0.1911
0.8	0.1829	1.8	0.1851	2.8	0.1914
0.9	0.1849	1.9	0.1960	2.9	0.1710

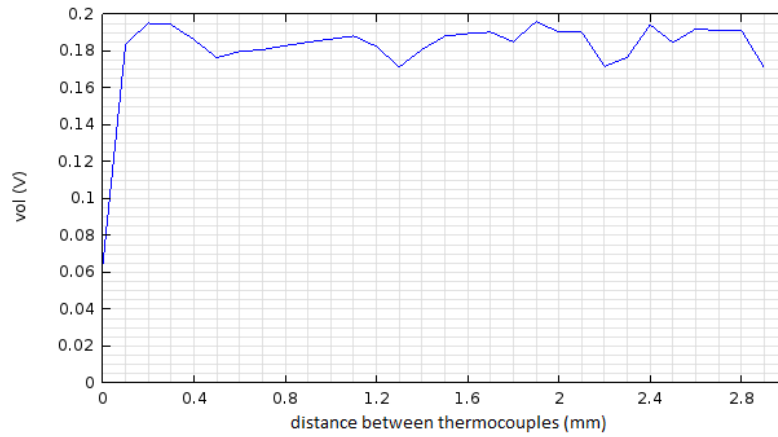

Fig.4. Voltage variation (V) when the distance between the thermocouple (mm) have changed

Table 2. Datasheet of distance of n type and p type

distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)
0	0.06429	1.0	0.1865	2.0	0.1903
0.1	0.1840	1.1	0.1882	2.1	0.1714
0.2	0.1951	1.2	0.1825	2.2	0.1717
0.3	0.1944	1.3	0.1714	2.3	0.1767
0.4	0.1862	1.4	0.1809	2.4	0.1943
0.5	0.1985	1.5	0.1881	2.5	0.1846
0.6	0.1798	1.6	0.1895	2.6	0.1921
0.7	0.1808	1.7	0.1903	2.7	0.1911
0.8	0.1829	1.8	0.1851	2.8	0.1914
0.9	0.1849	1.9	0.1960	2.9	0.1710

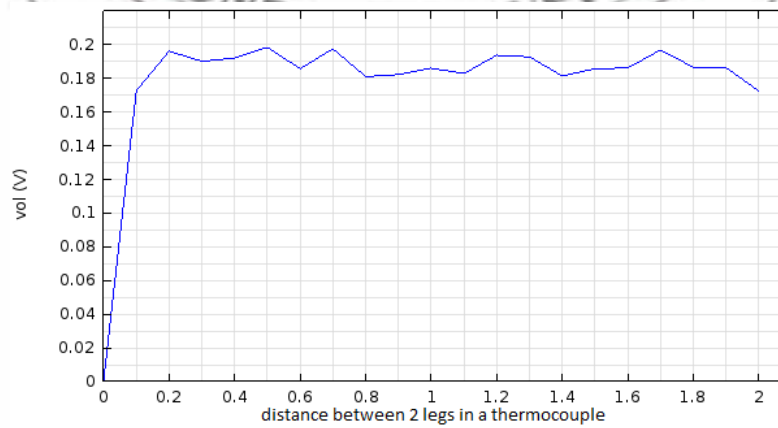

Fig.5. Voltage variation diagram (V) when the distance between the n type and p type (mm) changes

Table 3. Datasheet of distance of n type and p type

Fig.4. Voltage variation diagram (V) when the distance between the n type and p type (mm) changes

distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)
0	0.06429	1.0	0.1865	2.0	0.1903
0.1	0.1840	1.1	0.1882	2.1	0.1714
0.2	0.1951	1.2	0.1825	2.2	0.1717
0.3	0.1944	1.3	0.1714	2.3	0.1767
0.4	0.1862	1.4	0.1809	2.4	0.1943
0.5	0.1764	1.5	0.1881	2.5	0.1846
0.6	0.1798	1.6	0.1895	2.6	0.1921
0.7	0.1808	1.7	0.1903	2.7	0.1911
0.8	0.1829	1.8	0.2060	2.8	0.1914
0.9	0.1849	1.9	0.1960	2.9	0.1710

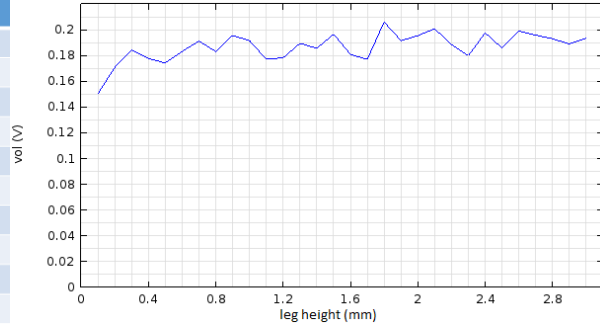

Fig.5. Voltage variation diagram (V) when the height of leg n type and p type (mm) changes

The thermocouples are sequentially connected, and when the distance between any two serial thermocouples increases from 0 to 0.1 mm, the output voltage of the TEG increases linearly and starts to reach saturation at about 0.19V quart 0.1mm or more.

At the same time, the distance between the n type and p type is also 0.1 mm or more and the height of them is 0.4 mm or higher, the saturation voltage is 0.19V. Increasing amount of serial thermocouple is the equivalent results. The TEG give a highest performance when the distance between the n type and p type is also 0.1 mm or more and the height of them is 0.4 mm.

In the case of parallel thermocouples with 3 line and 6 thermocouple, the distance between any two parallel lines is 0.1 mm or more is the output voltage starts to saturate at 0.36V .

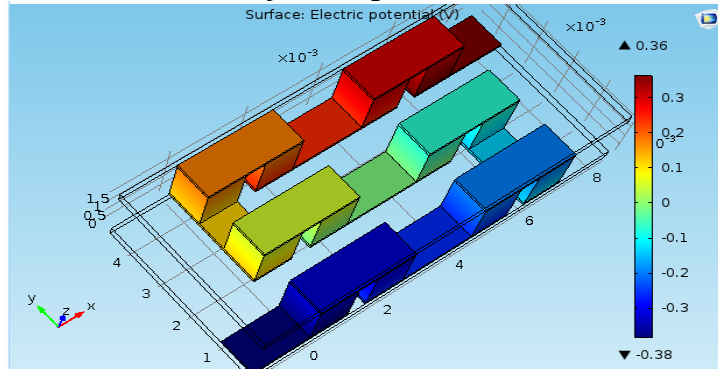

Fig.6. The data distance table between parallel rows

Table 4. The changing voltage diagram (V) when the distance between parallel rows (mm) has changed

distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)	distance (mm)	Vol (V)
0	0.04140	1.0	0.3615	2.0	0.3673
0.1	0.3509	1.1	0.3537	2.1	0.3788
0.2	0.358	1.2	0.3712	2.2	0.3641
0.3	0.3506	1.3	0.3584	2.3	0.3589
0.4	0.3645	1.4	0.3754	2.4	0.3649
0.5	0.3648	1.5	0.3585	2.5	0.3558
0.6	0.3719	1.6	0.3571	2.6	0.3672
0.7	0.3585	1.7	0.3654	2.7	0.3699
0.8	0.3603	1.8	0.3777	2.8	0.3723
0.9	0.3586	1.9	0.3814	2.9	0.3738

III. The formula for calculating the output voltage TEG 8x8

On CONSOL software, conducting a TEG survey on a serial line with a number of thermocouple increments of 1 to 10 thermocouples and the simulation value table obtained is:

Table 5. 10 thermocouples in a row

amount of thermocouples	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vol (V)	0.0674	0.1288	0.2040	0.2567	0.3245	0.3553	0.4341	0.4927	0,5708	0,6342

In the case of increasing the number of parallel lines, beginning with two parallel lines, and three parallel lines, and gradually increase the number of thermocouples from 1 to 10, the data tables obtained is:

Table 6. Two parallel line

amount of thermocouples	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
Vol (V)	0.1543	0.2562	0.3939	0.5074	0.6336	0.7591	0.8764	0.9929	1.1316	1.2543

Table 7. Three parallel line

amount of thermocouples	3	6	9	12	15
Vol (V)	0,2334	0,4216	0,6039	0,7835	0,9658

Similarly for simulation with increasing number of parallel lines, obtaining the formula for the output voltage with the 8x8 TEG model is;

Formula of TEG:

$$V = [0,067*n - 0,005*(n-1)]*m + 0,02*(m-1)$$

Here,

n is the number of n-p serial pairs in a row

m is the number of rows in parallel

IV. Surveying the thermal conversion performance of TEG1-126010-5.1 (TEG 8x8)

Here, the author survey the thermal conversion of TEG with the circuit diagram as follows:

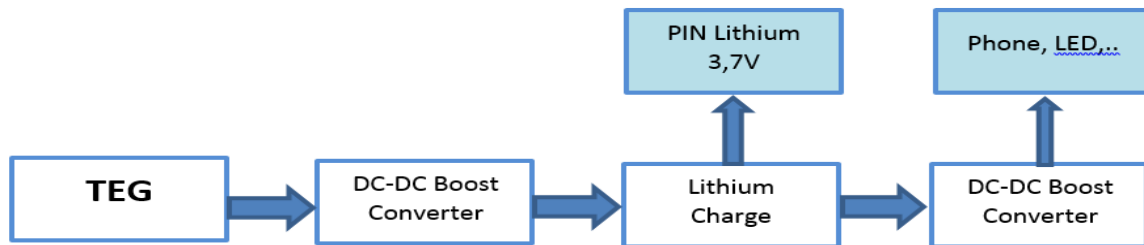

Fig.7. Circuit diagram of charging circuit

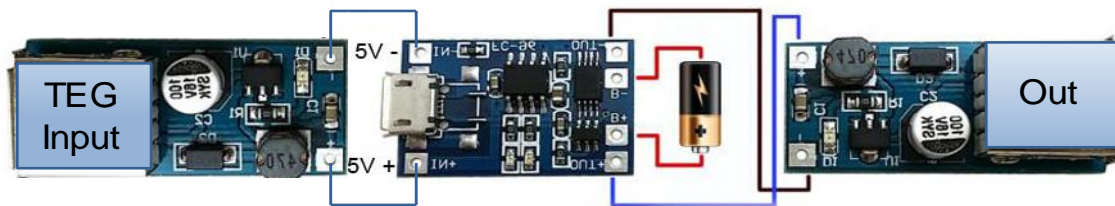

Fig. 8. The schematic assembles the circuit board together.

Fig.9. Model of actual survey.

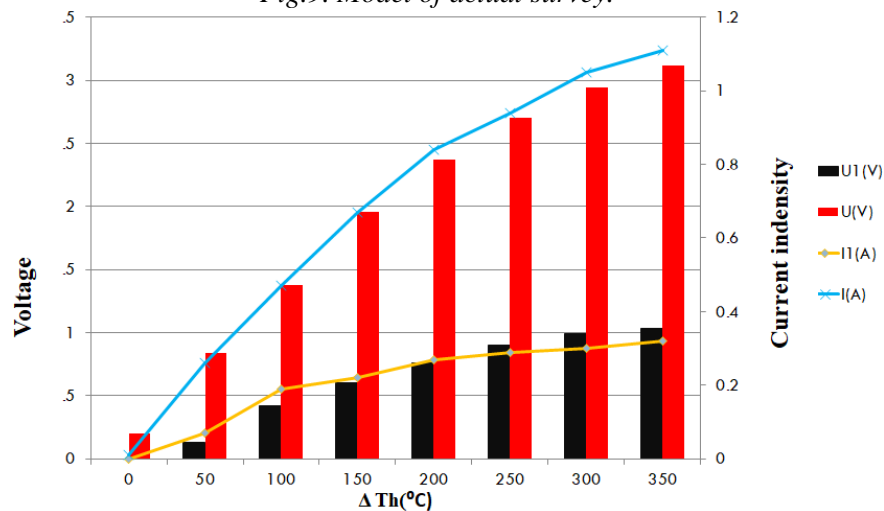

Fig.10. Graph voltage and amperage according to the temperature of the TEG

The upper side of the plates is water, the lower surface is heated by candles (or lights). When the output voltage of the thermoelectric plates is greater than 0.9V, then the voltage amplifier will amplify the voltage to 5V. If the battery is charged, the charging light will light up red, fully charged, the light will turn green. Or, if you want to light up, use a USB Led directly on the voltage amplifier and the light will go on.

Fig.11. Use TEG to charge 3.7v Lithium battery to charge smartphone.

V. Conclusion

The thermal and electrical conversion efficiency of the actual TEGs is low, due to the limited material required for TEG fabrication and the TEG structure needs to be optimized. This article examines the parameters that directly affect the performance of TEG components in order to provides the general formula for thermocouple design on the TEG mxn model, as well as performs the thermal transfer efficiency power on TEG 8x8 components and practical applications have been deployed.

Acknowledgment

The authors thank the collaborators for their research and list all the materials cited in the article. The authors sincerely thank the teachers in the Department of Electronic Physics (University of Natural Sciences-VNU-HCM) has instructed the research and exchange of expertise in the implementation process. Thank the teachers in the Center for Transportation and Communications and Transport Technology (University of Transport in Ho Chi Minh City) for creating conditions in laboratories, measuring equipment and time.

REFERENCES

- [1] Nguyen Huu Trung, Vu The Dang and Nguyen Van Hieu, The study of shape of electrodes and I-V characteristics for Ultraviolet LED, (Journal of IKEEE, Vol.17, No.3, 221-228 (Jul, 2013).
- [2] Molan Li (2011), *Thermoelectric-Generator-Based DC-DC Conversion Network for Automotive Applications*.
- [3] Haman, T.C. *Science*, 2002: 2229.
- [4] G. S. Nolas, J. Sharp, H. J. Goldsmid, *Thermoelectrics Basic Principles and New a. Materials Developments (Springer)*.
- [5] Nguyen Van Hieu (VNUHCM-University of Science), Book for study, design of MEMS and their applications (In Vietnamese), VNUHCM Publisher, 2011.
- [6] [Sergey Skipidarov and Mikhail Nikitin](#) (2016), *Thermoelectrics for Power Generation - A Look at Trends in the Technology*
- [7] Nguyen Thanh Lam, Survey on Factors influencing Thermoelectric generator's electrical performance. 2017. Bachelor thesis/VNU-HCMUS.

DESIGN AND SIMULATION ELECTRODE SHAPES FOR LIGHT EMITTING DIODE (LED) AND ULTRAVIOLET LEDS USING MEMS TECHNOLOGY

Huynh Hoang TRUNG^{1,*}, Le Tran Khanh HUY², Kohei OGAWA³, Kanae IGARASHI³, Akihiko KIKUCHI³ and Nguyen Van HIEU^{2,4}

¹ Department of Materials Technology, HCMC University of Technology and Education, 01 Vo Van Ngan Str., Thuduc Dist., Hochiminh City, 700000, Vietnam

² SDME Lab, Dept. Physics & Electronic Engineering, VNUHCM-University of Science, 227 Nguyen Van Cu Str., Dist. 5, Hochiminh City, 700000, Vietnam

³ Kikuchi lab, Dept. of Engineering Applied Science, Sophia University, 7-1 Kioi-cho, Chiyoda-ku, Tokyo, 102-8554, Japan;

⁴ SHTP labs, Saigon Hi-Tech Park, N2 road, Dist. 9, Hochiminh City, 700000, Vietnam

Abstract

Ultraviolet light-emitting diodes (UV LEDs) are promising candidates for various applications: replacing UV lamps; light sources for chemical excitation as used for resin curing, medicine, and biotechnology; excitation light sources for spectroscopy as used for banknote identification, DNA chips, and environmental monitoring; sanitary light sources for disinfection and sterilization. The LEDs are well-known, such as compact circuit, high energy efficiency, long lifetime, constant light intensity, short standby, low heat generation, no mercury used and narrow spectrum. For all these reasons, UV LEDs are expected to be more widely used in the future. Moreover, the direct band gap of III-nitride materials will be one of the advantages of MO for the wide wavelength range of ultraviolet for UV LEDs with the huge application in life sciences.

About functional parameters of a LED/UV LED, one of the most important parameters is the I-V characteristic. By researching factors affect to the I-V characteristic of LED/UV LED, we found that not only structure of the components, but also electrode materials, electrode shapes, the process of wiring and packaging. However, there was no data or papers about how effects of the efficiency of emitting of UV LED on the resistance of the shape of electrodes. Moreover, how difficult to set up the fabricating process perfect fully.

Therefore, in this work, we used to base on theoretical mathematical models, as well as the use of simulation software tool Comsol to find out the optimal mask design principles for electrode shapes of UV LED. From all results obtained, the team has improved mask design to manufacture electrodes for GaN-based UV LED. Electrode masks are designed by three softwares, which are Intellisuite, Layout Editor and Corel. The fabrication process of LED structures was studied through software Intellisuite, while Layout Editor and Corel are used to fabricate electrodes in experiments.

Keywords: UV LEDs, shape of electrodes, Layout Editor, I-V curves.

1. Introduction

The research of AlGaIn-based UV LEDs for wavelengths between 320-360nm was initiated by some research groups 20 years ago [1-3]. The shortest wavelength nitride LED was reported in 2006. However, the internal quantum efficiency (IQE) was quite low because they did not obtain sufficient electron-hole confinement or efficient carrier injection because of using the highest band-gap AlN for the emitting region. Hideki Hirayama's team in Japan RIKEN research deep UV LED based on AlGaIn. The first report performance DUV (230nm) luminescence (PL) from the AlGaIn QWS and UV LED AlGaIn-QW 333nm on SiC. The group also developed high-performance UV LED using InAlGaIn-based QWS four components. This group has achieved a high IQE of 47% for InAlGaIn QWS 338nm and 352nm four component activities of a DC line 7.4mW UV InAlGaIn QW LEDs on AlN substrates.

Some research group reported about the current spreading analysis in vertical electrode GaN-based Blue LEDs [4]. Furthermore, H. S. Kim [5,6] also published about the modeling of a GaN-based light emitting diode for uniform current spreading and the lateral current transport path, a model for

GaN-based light emitting diodes. They application in device designs and fabrication in many laboratories and the part of industrial works.

Moreover, in the calculating work, the structure of UV LED for the emission below 385nm has studied with SiLENSe software [7]. The special structures were found with the so called "double-layered wells": in MQWs of AlGaIn. The structures with resizing d of 3 QW 1nm to 6nm, change

class number (n) in the activation MQWs, change the composition of Al in QW (y) achieve emission spectra from 310-370nm. They found that the concentration of Al in MQW (y) will be effected strongly to the emission of deep UV range. Therefore, the input parameters for the UV LED structures depend on the wavelength were taken in account during the simulation steps. The study of number and thickness of InGaN/AlGaIn multiple quantum wells structure for 365nm - 385nm UV LED [8] and the study of doping concentration in $Al_xGa_{1-x}N$ Block layer based on multi quantum well of 313nm LED [9] were also discovered that the input parameter for UV LED structures was effected their wavelength of emitting.

In fact, there were no publications on the various shapes of electrodes of LEDs with their emitting and other technologies in semiconducting process. This can be the secret of companies and the security technology of LEDs / UVLEDs. Here, we will discuss about the how effects of the efficiency of emitting of UVLED on the resistance of the shape of electrodes. The structure of UVLEDs was studied by the mean of software and was fabricated. Some of the electrical and optical properties of UVLEDs are measured initially to verify the impact of the environment on their performance.

2. Experimental method

For LED and UV LED, the electrode is an important component that determines the performance, emission performance and I-V characteristics of the component. A standard process of creating a UV LED requires a lot of steps and depends on a lot of different factors.

Fig. 1. Lateral structure and vertical structure of LED and UV LED.

However, we do not have much information to understand the re-usability of particle loads from the n-type and p-type regions during their re-integration as voltage is applied between the two electrodes. Perhaps, these are still open questions for researchers.

In this paper, we conducts research, calculations, mask design, and metal coating made test electrodes for LED and UV LED. The simulation software was used firstly to study the fabrication process for these LEDs. By this, input parameters were known to adjust the experimental process.

3. Experimental Results

3.1. Calculations for modeling of LED and UV LED for uniform current spreading

At present, there are two tendencies to use substrates in the process of manufacturing LED and UV LED components: metal or insulators such as silicon and sapphire. Materials selected as a substrate will affect the structure, electrode shape, as well as the way the LED or UV LED emits. For the method of using metal material as the substrate, we will have a vertical structure. And vice versa, using the insulator as the substrate we will have a lateral (or horizontal) structure.

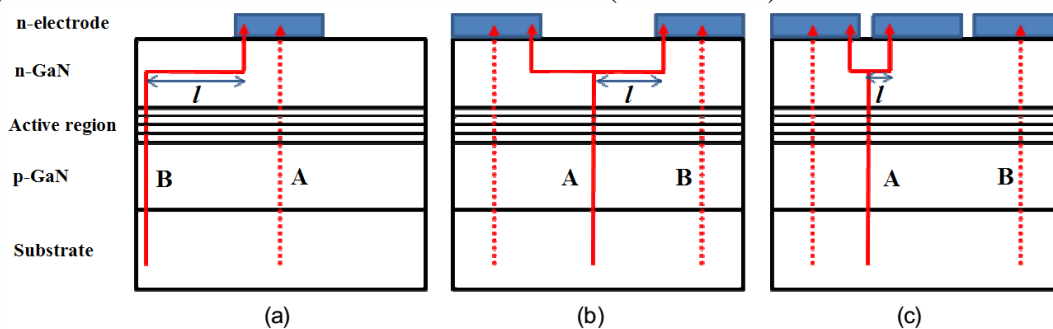

Fig.2. Electrode structure in the LED model.

Electrode mask design for LED and UV LED is a very important step in the entire process of fabrication. Electrodes are manufactured to meet small resistance requires, in order to avoid large power loss and heat [6,7,8]. On the other hand, the shape of the electrode has a huge impact on emitting performance, the I-V characteristics, of LED and UV LED devices. Therefore, a good electrode which satisfies the criteria's as mentioned plays a very important role in improving the performance and life time of devices as well.

We assume the current in LED and UV LED is uniform. With J is the current density, V_a is the voltage at the active layers, V_{road-A} is the voltage applied to both ends of the current road A in Figure 1 can be represented as equation (1):

$$V_{road-A} = J \cdot \left(\rho_{p-electrode} t_{p-electrode} + \rho_p t_p + \rho_n t_n + \rho_{n-electrode} t_{n-electrode} \right) + V_a \quad (1)$$

Where $\rho_{p-electrode}$, ρ_p , ρ_n , and $\rho_{n-electrode}$ are the resistivity of the electrode p, p-GaN layer, n-GaN layer, and electrode n, respectively. And $t_{p-electrode}$, t_p , t_n , and $t_{n-electrode}$ are the thickness of the electrode p, p-GaN layer, n-GaN layer, and electrode n, respectively. Similarly, the voltage applied to both ends of the current road B, V_{road-B} , is calculated by the model:

$$V_{road-B} = J \cdot \left(\rho_{p-electrode} t_{p-electrode} + \rho_p t_p + \rho_n l + \rho_{n-electrode} t_{n-electrode} \right) + V_a \quad (2)$$

Where l is the horizontal distance in the n-GaN layer. A perfectly uniform current spreading across the active area of the LED can be achieved when the total voltage drop across path A is equal to the voltage drop across path B which gives a condition:

$$J \cdot \rho_n (t_n - l) = 0 \quad (3)$$

In condition (3), t_n is much smaller than l . From condition (3), we can see that it is possible to adjust the current in the LED by reducing the resistivity of the n-GaN or decreasing parameter l . To reduce the resistivity ρ_n , we must increase the doping concentration in the n-GaN. But this method has a disadvantage is that the doping concentration of GaN can only be adjusted within a certain limitation [6]. When we doped into n-GaN too much, it will damage the lattice structure of GaN. Thus, the best way is to reduce the value of parameter l .

3.2. Mask design for electrodes

The mask would be designed by three software: Intellimask, LayoutEditor and Corel. Each set includes 2 masks. Those would be used in fabrication process which would be presented and simulated in the next section. The mask is designed with 2 inch standard wafer.

Inparticular, version Intellimask will be used to simulate the manufacturing process. Two versions LayoutEditor and Corel will be used to produce mask that fabricate electrodes.

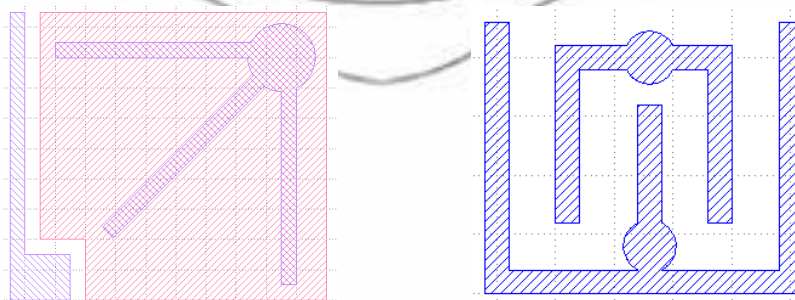

Figure 3. Electrode structure in the LED and UV LED model
While reducing the distance of l : using Layout Editor

3.3. Electrode fabrication process for LED and UV LED

Next, the fabrication process of LED and UVLED are studied that consist of 6 main steps as shown below. Two masks are used to generate the p and n semiconductor layer on EPI wafer and shaped the electrodes. We conducted simulation to support manufacturing in the clean room of the Saigon Hi-tech Park, Hochiminh City, Vietnam.

Step 1: Manipulation on LED and UV LED EPI wafer and photoresist coating

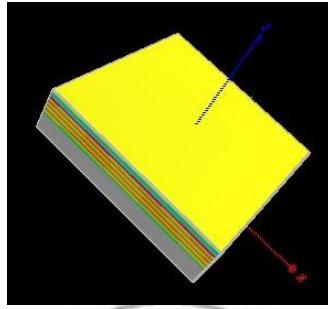

Fig.4. Cleaning wafer with equipment SRD Avengers Basic 8.

Organic contamination on the wafer is cleaned with H_2SO_4 and DI water, dried with N_2 .

Step 2: Photolithography process on EPI wafer with mask 1

Step 3: Wet etching the GaN layers

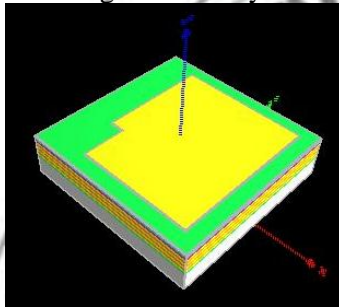

Fig. 5. Manipulation with mask 1.

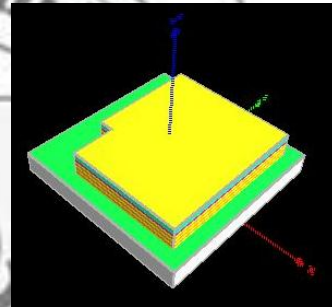

Fig. 6. Etched GaN layers with NaOH solution ratio 6:1, cleaned with DI water and N_2 gas blowing.

Step 4: Sputtering Ni/Au (500nm/1000nm). We used the DC magnetron sputtering. Gas is used is Argon. Equipment used two 200VDC power supply and RF 60 Hz with cathode.

Step 5: The process of photolithography with mask 2

Step 6: Etching the layers of Au and Ni

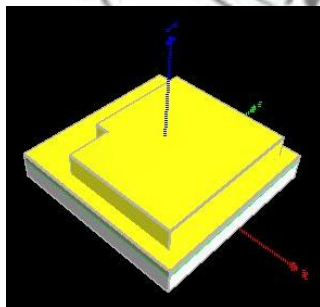

Fig. 7. Sputtering Ni/Au (500nm/1000nm) films.

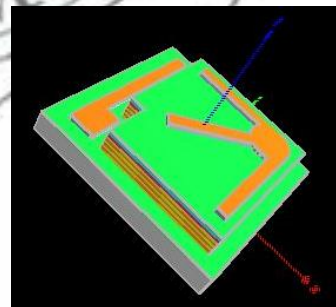

Fig. 8. Etching the layers of Au and Ni.

In summary, we are successful in fabricate masks for LED and UV LED electrodes. From those masks, we continued to fabricate electrodes for LED and UV LED structure. Here are some images of electrodes we fabricated:

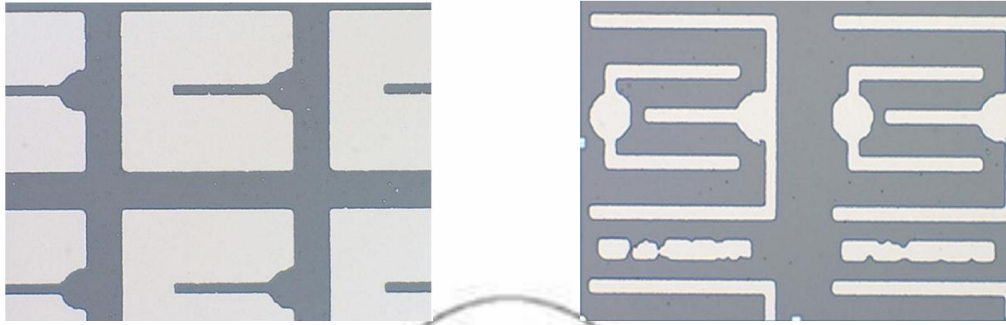

Fig. 9. Mesa and electrodes for LED and UV LED.

In addition to the parameters affect to a density of LED that has been analyzed in the section above, there is another factor also impacts on the performance of the LED. The manufacturing electrodes must meet the resistance conditions to be small, to avoid loss of power and heat. The goal of this section simulation is using Comsol tool to calculate resistance values of different electrode shapes.

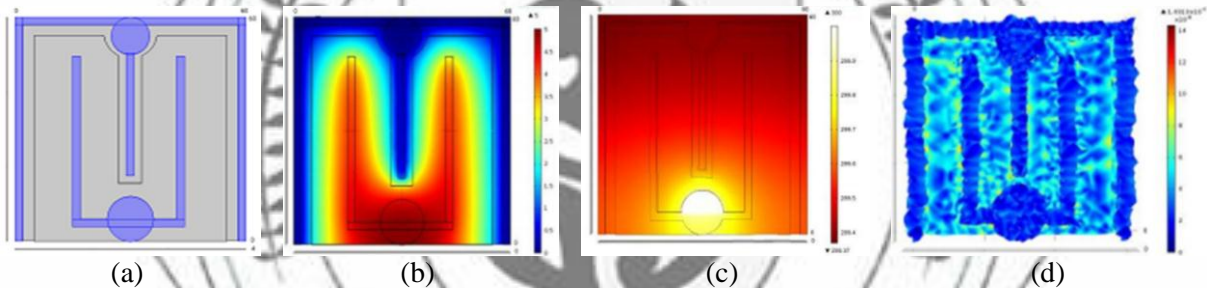

Fig. 10. (a) Shape of electrode, (b, c,d) Simulation results: Electric Current, Joule Heating, Thermal Stress.

When we survey the influence of electrode shapes to the resistance values, the electrode shapes must meet the criteria is that the cross section and the total length must be the same. This means that in theory, the resistance value would be equal because of the same input parameters. But in reality, because of influence of the shape, the resistance value is different indeed.

For each material, the resistance value also showed the same rule. Therefore, we figure out the solution for ideal resistance shape:

- The space between the positive/negative electrodes must be short, but not too short to avoid parasitic current.
- Density of metal electrode on surface must be high. Electrode shape should have many branches and uniform.
- There are many branches of electrode to reduce the value of the resistance.

4. Discussion

After the fabrication of UV LED chips with multi-quantum wells (MQWs) were successfully fabricated by MOCVD technology. The some results of PL mapping UV LED structure indicated they obtained the UV LED in the wavelength from 370 to 387nm of the deep-ultraviolet light-emitting diodes (DUV LEDs) with high efficiency.

Moreover, the IV measurements of UV LED showed that these UV LED will be emitted over 2.8VDC and the maximum current of 100mA. Moreover, there is a shift in emitting wavelength peaks around 3,94nm by the PL data (as in Fig 11.)

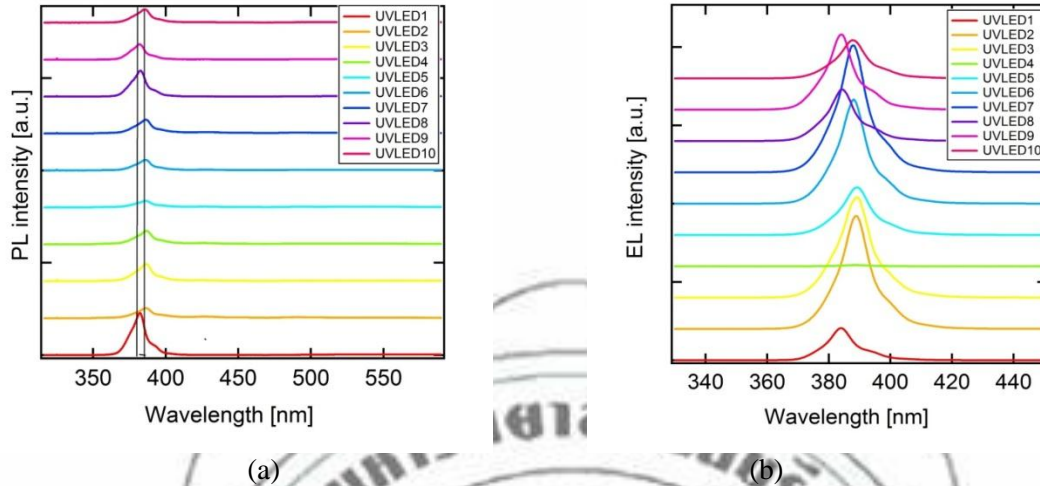

Fig. 11. (a), the shift in emitting wavelength peaks in the UV LED by PL measurements and (b), The EL measurements for 10 UV LED chips.

The EL intensity of these UV LED chips were obtained from 14687 (uvled4) to 1620000 (a.u) which can be predicted by the disadvantage of MOCVD technology for the thickness of semiconducting layers in the wafers and the effect of electrodes pattern that will be somehow for the fabricating process of UV LED.

It is important to say that the conditions for uniform current spreading during LED and UV LED performance were considered in both simulation and experimental works. Based on these conditions, a significant dependence in the current density on the LED and UV LED reliability characteristics are evident. The MQWs structure of UV LEDs.

5. Conclusion

The principles to design optimal electrode shapes using two methods is to build theoretical model calculation and simulation resistor by software Comsol. Using the results obtained in this section, the author completed mask design with 3 software's, which are Intellimask, Layout Editor and Corel.

We found that the resistance value of UV LED's electrode will be depending on the shape of electrodes in general case. For each material, the resistance value also showed the same rule. More data both in simulation and experimental works will be confirmed in next time.

Moreover, Intellimask is used in the manufacturing process as well as the obtained UV LED structures. Some UV LED MQW structures have been fabricated on MOCVD technology and measured some electrical and optical properties with varying environmental parameters for the purpose of assessing the effect of the environment on their operation.

Acknowledgement

This work is one of part in the research UV LEDs project, which support from Ministry of Science and Technology of Vietnam (CNC.06.DAPT/14). The authors would like to thanks the researchers and co-workers in SHTP Labs and Thai Duong Co. Ltd. We also thank our colleagues in CBNU (Korea) for fabrication process and Kikuchi Lab -Sophia University for their useful PL, EL measurement data.

Moreover, we would like to thank the technical committee for their fruitful comments and suggestion to improve the quality of this paper.

References

- [1]. Hirayama *et al.*, *Marked enhancement of 320-360 nm UV emission in quaternary $In_xAl_yGa_{1-x-y}N$ with In-segregation effect*, Appl. Phys. Lett. 80, 207 (2002).
- [2]. Hirayama *et al.*, *Room-Temperature Intense 320nm-Band UV Emission from Quaternary InAlGaN-Based Multi-Quantum Wells*, Appl. Phys. Lett. 80, 1589 (2002).
- [3]. Hirayama *et al.*, *High-efficiency 352 nm quaternary InAlGaN-based ultraviolet light-emitting diodes grown on GaN substrates*, Jpn. J. Appl. Phys. 43, L1241-L1243 (2004).

- [4]. Joo Su Yun, Sung Min Hwang, Jong In Shim, *Current Spreading Analysis in Vertical Electrode GaN-based Blue LEDs*, Proc. of SPIE Vol. 68410L-2, pp. 3.
- [5]. H. S. Kim, J. M. Lee, C. Huh, S. W. Kim, D. J. Kim, S. J. Park, and H. S. Hwang, *Modeling of a GaN-based light emitting diode for uniform current spreading*, Appl. Phys. Lett., Vol. 77, No. 12, pp. 1903-1904, 2000.
- [6]. H. S. Kim, S. J. Park, and H. S. Hwang, *Lateral current transport path, a model for GaN-based light emitting diodes: Applications to practical device designs*, Appl. Phys. Lett., Vol. 81, No. 7, pp. 1326-1828, 2002.
- [7]. Nguyen Cong Ky and Nguyen Van Hieu *et al.*, *The Novel of UVLED structure " Double-layered wells" in MQW for the emission of wave length from 310nm to 370nm*, In Proc. INWA 2015; FON-012-P (Nov, 2015).
- [8]. Huynh Hoang Trung and Nguyen Van Hieu *et al.*: *The study of number and thickness of InGaN/AlGaN Multiple Quantum Wells structure for 365nm - 385nm Ultraviolet-Emitting Diode*. In Proc. INWA 2015; NMD-038-P(Nov, 2015).
- [9]. Nguyen Van Hieu and Huynh Hoang Trung, *The study of doping concentration in Al_xGa_{1-x}N Block layer based on multi quantum well of 313nm LED*, Journal of Emerging Trends in Engineering and Applied Sciences (JETEAS), UK, 2011.

Factors Affecting Happiness in Personnel Working at Ekachai Hospital

Supattra Apichaimongkol, Kawissara Tanskul, and Narueta Boonpot¹

¹Thonburi University, Bangkok, 10160, Thailand

Abstract

The personnel who think that they have a part in the organization and feel secure at work, they will move forward, be willing to work, enjoy working, and have good relationship with their colleagues. This creates good atmosphere and happiness in working. Moreover, it also helps to relieve stress, and reduce conflict in workplace which can help the organization become more successful.

This research aimed to study the level of personnel's happiness at work in Ekachai Hospital. The participants were 208 personnel who work in Ekachai Hospital and were selected by quota sampling. The data collection was conducted by using questionnaire which could be divided into four parts; personal information, organization factors which were divided into 2 sections organization commitment and organization, and happiness in personnel working. The analysis used percentage, mean and multiple linear regression to predict the level of happiness in working which affected the personal and organization factors.

The results revealed that the mean of mental health commitment in organization commitment factors was the highest at 4.19. The mean of policy and administration in organization factors was the highest at 4.13. The mean of love the job in happiness in personnel working was the highest at 3.98. The correlation between variables was found that personal factors and organization factors related with happiness in personnel working. If personal factors and organization factors change, the happiness in personnel working will be changed, and the coefficient of determination of happiness at work is equal to 77.10 percent.

Keywords

happiness, personnel working, hospital

1. Introduction

Although the advanced technology plays an important role and can place human in some sections, it does not necessarily guarantee success. One of the most important factors that can guaranty success is personnel who think, plan and devote themselves to work for the company. If the personnel are qualified and happy, they will be able to achieve success or goal that they aim. Nowadays, trend to work happily is more popular in Thailand because it sustainably increases productivity and inspires motivation to work. When the personnel think that they have a part in the organization and enjoy working, they will have good attitude at work. When they think that their firms are good, they will be willing to work and they also enjoy working more. Moreover, they will have good relationship with their colleagues due to good atmosphere helps to create happiness, relieve stress, and reduce conflict in workplace. Therefore, this also helps the organization become more successful.

Health services in the hospital consist of sanitation, prophylaxis treatment, and rehabilitation which have various working methods in each department. Therefore, the personnel play an important role to cooperate between departments and create team work (Weeraya Sirijanyapong, 2013). However, a big problem that has been found about the personal in Ekachai Hospital is the high turnover rate. The information from human resources department by December 20, 2017 revealed that the turnover in the fourth quarter is as follows; 10 staffs in October, 7 staffs in November and 10 staffs in December. This affected on service quality to the hospital directly.

Researchers think that a reason of the turnover may be the personnel are unhappy to work. Therefore, the researchers decided to study factors affecting happiness in personnel working at Ekachai Hospital in order to find out the solutions to solve this problem and it can be the prototype for the same service or organization.

2. Research questions

- 2.1 What is the level of happiness in personnel working in Ekachai Hospital?
- 2.2 Do personal factors and organization factors affect the happiness in personnel working?
- 2.3 What are the recommendations and guidelines for developing factors that affect the happiness in personnel working at Ekachai Hospital?

3. Research objectives

- 3.1 To Study the level of happiness in personnel working in Ekachai Hospital.
- 3.2 To study the correlation between personal factors and organization factors with the happiness in personnel working at Ekachai Hospital.
- 3.3 To study the recommendations in order to develop factors that affect the happiness in personnel working at Ekachai Hospital.

4. Research hypotheses

- 4.1 Personal factors affect the happiness in personnel working at Ekachai Hospital.
- 4.2 Organization factors affect the happiness in personnel working at Ekachai Hospital.

5. Scope of the study

Population is 450 personnel who work in Ekachai Hospital.

Samples are 208 personnel who have been working in Ekachai Hospital more than six months and are selected by quota sampling.

6. Variables

Independent variables

1. Personal factors – age, marital status, level of education, work experience, and average income
2. Organization factors – Organization commitment factors and Organization factors
 - 2.1 Organization commitment factors – mental health, remaining permanent, and criterion commitment
 - 2.2 Organizational management factors – policy and administration, job functions, relationship in the workplace, career progression, being well-respected, spirit for working, atmosphere in the workplace

Dependent variables

- (4 components of the happiness at work (Manion, 2003) and (Weeraya Sirijanyapong, 2013)
1. Relationship in workplace
 2. Love the job
 3. Success at work
 4. Being acceptable

7. Methodology

Population in this research is the personnel who work in Ekachai Hospital. The 208 samples were selected by quota sampling from personnel who have been working in Ekachai Hospital more than six months. The instrument used in this research is questionnaire which can be divided into four parts as follows.

Part 1: The information about demographic characteristics consists of age, marital status, level of education, work experience, and average income. The questions are multiple choice and open-ended questions which have 6 questions.

Part 2: The cognition about organizational commitment factors consist of 16 five-level rating scale questions which consist of three components as follows;

Mental health commitment	5 questions
Remaining permanent commitment	5 questions
Criterion commitment	6 questions

Part 3: The information about organizational management factors which are policy and administration, job functions, relationship in the workplace, career progression, being well-respected, spirit for working, atmosphere in the workplace. Five-point Likert scale is used in this part which has 55 questions.

Part 4: The happiness in personnel working consists of four components which has 30 questions.

Relationship in workplace	8 questions
Love the job	8 questions
Success at work	8 questions
Being acceptable	6 questions

The researchers collected and analyzed the data by using statistic program as following details;

1. The personal information was analyzed by using frequency and percentage.
2. The organization factors and happiness in personnel working were analyzed by using mean and standard deviation.
3. The correlation between personal factors, organization factors, and happiness in personnel working were analyzed by using Chi-square test and Pearson's product-moment correlation coefficient.
4. The happiness in personnel working was forecast by using stepwise multiple regression analysis.

8. Results

The respondents are 208 personnel who work in Ekachai Hospital. 96 respondents who have age between 20-30 years old are the highest at 46.2 percent. 103 respondents who are single are the highest at 49.5 percent. 116 respondents who graduated with a bachelor's degree/diploma are the highest at 55.8 percent. 69 respondents who have been working in the hospital for 4-5 years are the highest at 33.2 percent. 35 respondents who work in nursing outpatient department are the highest at 16.8 percent. 154 respondents who have the average income between 10,001-20,000 baht are the highest at 74 percent.

1. The analysis of organization which were divided into two parts; organizational commitment and organizational management.

1.1 Organizational commitment can be divided into three parts; mental health commitment, remaining permanent commitment, and criterion commitment. The results were as follows;

1.1.1 Mental health commitment which has five questions is the highest average. Mean is 4.19 and SD is 0.78. The question that has the highest average is "You think that you are the part of this hospital" which mean is 4.24. The question that is the lowest average is "You are willing to attend in the special projects or activities in the hospital" which mean is 4.13.

1.1.2 Remaining permanent commitment which has five questions is the lowest average. Mean is 3.52 and SD is 0.96. Two questions that the average is in high level are "You think that you have made the right decision to work in this hospital" and "Working in this hospital make you feel secure in life" The question that is the lowest average is "You intend to work in this hospital until retirement" which mean is 2.75.

1.1.3 Criterion commitment has six questions which mean is 3.82 and SD is 0.84. The question that is in the moderate average is "You will not change the job or resign from this hospital although you have opportunity to get a new job" which mean is 3.08 and SD is 1.11. The rest of questions have mean in high level. The question that is the highest average is "You are proud that you have worked in this hospital" which mean is 4.16.

Although the level of personnel organizational commitment in Ekachai Hospital are high in all parts, the remaining permanent commitment part is the lowest level and also has the highest dispersion of data values.

Table 1 Mean, SD, and level of personnel's organizational commitment in Ekachai Hospital.

Organizational commitment	\bar{X}	SD	Level
Mental health commitment	4.19	0.78	high
Remaining permanent commitment	3.52	0.96	high
Criterion commitment	3.82	0.84	high
Total	3.84	0.86	high

1.2 The analysis of organizational management factors can be divided into seven parts which are 1) policy and administration 2) job functions 3) relationship in the workplace 4) career progression 5) being well-respected 6) spirit for working 7) atmosphere in the workplace. The results were as follows;

Table 2 Mean, SD, and level of opinion about organizational management factors.

Organizational management	\bar{X}	SD	Level
Policy and administration	4.13	0.75	High
Job functions	3.77	0.82	High
Relationship in the workplace	4.04	0.82	High
Career progression	3.41	0.89	Neutral
Being well-respected	3.59	0.77	High
Spirit for working	3.53	0.80	High
Atmosphere in the workplace	3.98	0.78	High
Total	3.78	0.80	High

From table 2, the level of personnel's opinion about organizational management factors in Ekachai Hospital is in high level. (Mean is 3.78 and SD is 0.80.) Mean of policy and administration is the highest at 4.13. Next, mean of relationship in the workplace is the second which is 4.04 and mean of atmosphere in the workplace is the third which is 3.98. The other level are mean of job functions is 3.77, mean of being well-respected is 3.59, mean of spirit for working is 3.53, and mean of career progression is 3.41 respectively. Only the personnel career progression part is in Neutral level.

2. The analysis of happiness in personnel working can be divided into four parts which are 1) Relationship in workplace 2) Love the job 3) Success at work 4) Being acceptable. The results were as follows;

Table 3 Mean, SD, and level of opinion about happiness in personnel's working.

Happiness at work	\bar{X}	S.D.	Level	Sequence
Relationship in workplace	3.96	0.80	High	2
Love the job	3.98	0.81	High	1
Success at work	3.83	0.90	High	4
Being acceptable	3.95	0.93	High	3
Total	3.93	0.86	High	

From table 3, the level of personnel's opinion about happiness at work is in high level. (Mean is 3.93 and SD is 0.86.) Mean of love the job is the highest at 3.98. Next is the mean of relationship in workplace which is 3.96, the mean of being acceptable is 3.95, and the mean of success at work is 3.83 respectively. All parts of happiness in personnel working are indifferent.

The research hypothesis which is mentioned about personal factors and organization factors relate with happiness in personnel working revealed that the correlation coefficient is between 0.574 to 0.796 and all relate positively which has statistically significant at 0.01. Being acceptable in mental health commitment relates with the happiness at work the most. Relationship in workplace in organizational commitment relates the happiness at work the least.

Table 4 The results of the stepwise multiple regression analysis about the prediction of personnel working in Ekachai Hospital.

Independent variables	b	Beta	t	Sig
Organization factors	0.650	0.504	7.782	0.001**
Personnel factors	0.356	0.408	6.374	0.001**
Fixed rates	-0.040			0.817
	R = 0.878 < 0.01	r ² = 0.771	F = 343.810	p value

From table 4, the results revealed that the coefficient of determination of happiness at work is 77.10 percent ($r^2 = 0.771$). The Regression line of Happiness from working = $-0.040 + 0.650$ (organization factors) + 0.504 (personal factors).

9. Conclusion

The personnel in Ekachai Hospital who responded the questionnaire have mean in organizational commitment factors at 3.84 which is in high level and mental health commitment's mean is the highest at 4.19. The mean of organization factors is in high level at 3.78 and policy and administration's mean is the highest level at 4.13. The mean of happiness at work is in high level at 3.93 and love the job's mean is 3.98. Moreover, personal factors and organization factors relate with happiness in personnel working. If personal factors and organization factors change, the happiness in personnel working will be changed and the power of predictivity is 77.10 percent.

Therefore, the executive should give priority to administrate the personnel management in part of organization's policy especially in mental health. Due to the personnel who love the organization, they enjoy working and will be happier to work.

10. References

- [1] Manion, J. (2003). Joy at work: Creating a positive workplace. *Journal of Nursing Administration*, 33(12), 652-655.
- [2] Weeraya Sirijanyapong.(2013). *Happiness in Work of Registered Nurses in Inpatient Department Ramathibodi Hospital*. Mahidol University. Nakhon Pathom.

The Design and Development of a 3D Stop Motion Animation as an Extra Curriculum Teaching Media in English Vocabulary of Animals

Amornvit Vatcharaphrueksadee¹, Chompunut Potiluk² and Korndet Phobampen³

¹⁻³Multimedia Technology and Animation, Faculty of Information Technology, North Bangkok University,

Abstract

This study aimed to: 1) study the design and development process of making a 3D stop motion animation; 2) design and develop the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals; 3) use the 3D stop motion animation as the extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals towards the sample, and; 4) assess the satisfaction of the sample towards the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals. The samples used in this research were 42 second grade students from Khehatongsonghong Witthaya 2 School selected by the purposive sampling method. The results showed that 1) the quality assessment result of the experts in multimedia and animation towards the design and development of a 3D stop motion animation as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals was at a high level with 4.48 avg. and 2) the satisfaction assessment of the sample towards the design and development of a 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals was at a high level with 3.96 avg. As a result, it can be concluded that the design and development of a 3D stop motion animation as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals has achieved its objectives.

Keywords: 3D Stop Motion Animation, the Knight of Language Land, English Vocabulary of Animals

1. Introduction

According to an OECD of students aged between 7-15 years old on Mathematics, Science and English tests, Thailand is one of the sixteen countries whose students failed more than others. NIDA Poll has conducted a survey to assess this issue. The results showed that there were many issues such as family, schools and educational system, which has caused this disappointment. Furthermore, 30.31 percent of the surveyed students dislike learning English for many reasons: English is not a local language. It is difficult to understand and communicate.

Media is a popular medium used in education. Generally, the main objective of using media in education is to pass on knowledge to learners. It is also used to confirm that the learners will achieve every aspect of the study. There are many kinds of media in education such as games, videos, infographics, 2D animation, and 3D animation. These Medias can help elevating good study environment both in classroom and self-study at home. Therefore, media is an efficient tool for teaching and self-study. Thanomjit Wansungnern (2003) studied the development of computer-aided instructional (CAI) media on Thai culture and found that the CAI can boost student confident and study on their own pace. Naret Boonlert (2007) created CAI media in Buddhism for 4th grade student and found that the CAI helps increase effectiveness on the Buddhism study with the .01 statistical significant. Kamol Jirapong (2012) developed an augmented reality media on Thai culture and found significant difference in using the augmented reality media to stimulate Thai culture interest.

This study focused on the importance of using media to encourage students and changing their attitudes towards the English language. The Knight of Language Land is a 3D stop motion animation as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals having A-Z in the first character of each word. Moreover, it has been designed and developed to entertain and educate the students at the same time.

2. Objectives of the study

The objectives of the study are as follows:

- 2.1 To study the development process of a 3D stop motion animation.
- 2.2 To design and develop the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals
- 2.3 To use the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals having A-Z in the first character.
- 2.4 To study the satisfaction of the samples towards the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land.

3. Research Methodology

A set of research tools in this study has been used for developing a 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, and collecting essential data from the sample group as in the following:

3.1 The design and development processes of the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land.

The design and development process of making the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, has consisted of 6 stages of development as following:

3.1.1 Studying the learning behavior of 7 years old children and above.

3.1.2 Investigating types of animation in teaching media.

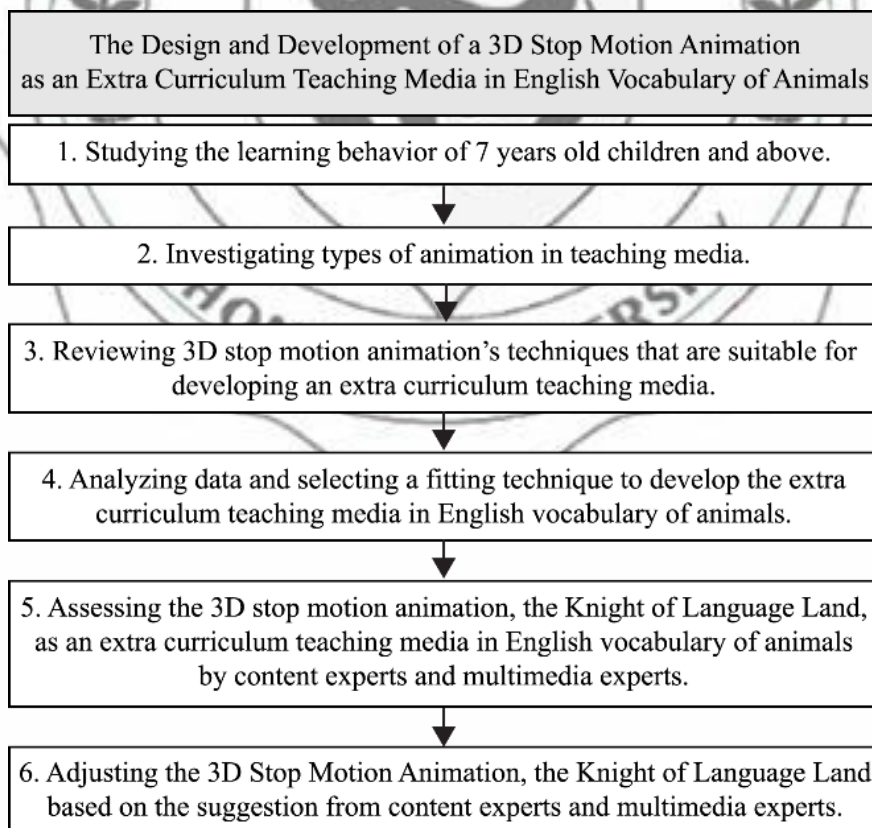
3.1.3 Reviewing 3D stop motion animation techniques that are suitable for developing an extra curriculum teaching media.

3.1.4 Analyzing data and selecting a fitting technique to develop the extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals.

3.1.5 Assessing the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals by content experts and multimedia experts.

3.1.6 Adjusting the 3D Stop Motion Animation, the Knight of Language Land, based on the suggestion from content experts and multimedia experts.

Figure 1 The design and development processes of the 3D Stop Motion Animation, the Knight of Language Land, as an Extra Curriculum Teaching Media in English Vocabulary of Animals.

3.2 The satisfaction assessment of the second grade students towards a 3D stop motion animation, the Knight of Language Land.

In order to analyse the outcome of the design and development of a 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, several tools have been used to ensure accuracy of the study. The following are steps for data collection (see Figure 2).

3.2.1 Studying available satisfaction survey forms for a sample group and quality assessment form for experts in both media and education.

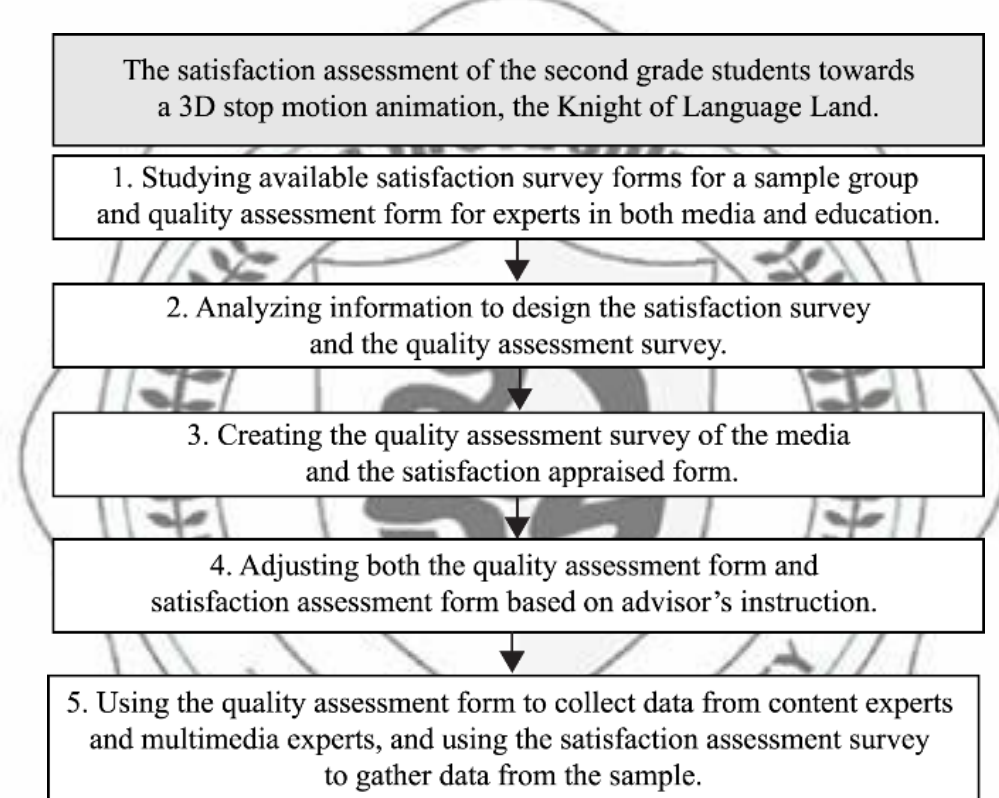
3.2.2 Analyzing information to design the satisfaction survey and the quality assessment survey.

3.2.3 Creating the quality assessment survey of the media and the satisfaction appraised form.

3.2.4 Adjusting both the quality assessment form and satisfaction assessment form based on the advisor's instruction.

3.2.5 Using the quality assessment form to collect data from content experts and multimedia experts, and using the satisfaction assessment survey to gather data from the samples.

Figure 2 The satisfaction assessment of the second grade students towards a 3D stop motion animation, the Knight of Language Land.

3.3 Data Collection

In this study, based on the design and development of a 3D stop motion animation as an extracurricular media, 38 of 42 students were selected from Khehatongsonghong Wittaya 2 School using Taro Yamane's formula (Yamane 1967) at 5% margin of error (MoE). Then, purposive sample method was used to select 38 students. Moreover, the 3D Stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media were assessed by 3 experts in contents and 3 multimedia experts to ensure accuracy of the content.

3.4 Data Analysis

Statistical tools used in this study are the analysis of samples' satisfaction towards the design and development of a 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals and the analysis of quality assessments from experts in content and multimedia. 5 points Likert scale (Likert 1962) and Boonchom Srisaard's analysis technique (Srisaard 2002) were used to create and analyze the quality and the satisfaction assessments.

4. The results

The result of design and development of a 3D stop motion animation as an extra curriculum teaching media in English vocabulary of animals for second grade students can be described in 3 following aspects.

4.1 The result of designing and developing a 3D stop motion animation as an extra curriculum teaching media (see Figure 3-6).

4.2 The quality assessment of the experts in content and multimedia was at satisfied level with 4.48 average and 0.41 SD.

4.3 The satisfaction result of the sample was at satisfied level with 3.96 average and 0.83 SD.

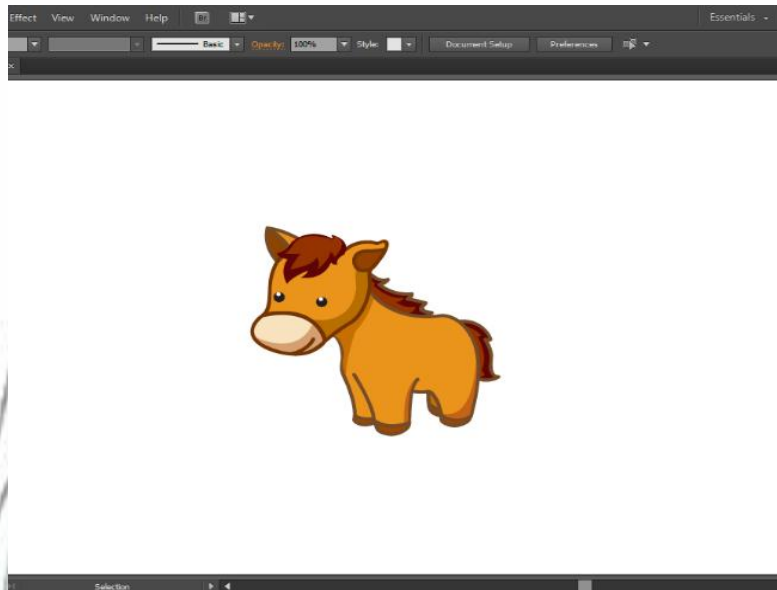

Figure 3 The design of a horse character for using in the 3D Stop Motion Animation, the Knight of Language Land.

Figure 4 The design of a scene in the 3D Stop Motion Animation.

Figure 5 The 3D scene for the 3D stop motion animation based on 2D design references.

Figure 6 The 3D rigged character, the Fox, develops for using in the 3D stop motion animation.

5. Discussion

The result of the study on the design and development of a 3D stop motion animation as an extra curriculum teaching media, the Knight of Language Land, can be discussed in 2 following aspects.

The study on the design and development of a 3D stop motion animation has presented another way of creating a 3D stop motion animation with 3D software using the same principles as clay animation.

The score of the quality assessment from experts in contents and multimedia showed that the information and contents in the 3D stop motion animation, the Knight of Language Land, was designed and developed for accurate information and content for teaching English vocabulary of animations for second grade students.

The scores of the satisfaction assessment discussed earlier show that a 3D stop motion animation can be used to teach the students aged between 7-12-year-old.

6. Suggestions

The design and development of a 3D stop motion animation as an extra curriculum teaching media in English Vocabulary of animals has achieved its objectives. However, the researcher has found a few suggestions.

6.1 It is quite difficult to select vocabulary for second grade students from different schools because the differences between A-Z vocabularies used for teaching second grade students, such as A as ants or A as alligator.

6.2 A 3D stop motion animation might not be the most popular tool for developing content for second grade students due to a lack of flowing movement of the characters and other interesting techniques such as virtual reality or augmented reality.

6.3 In the next research, there should be a comparison between types of media that are suitable for age group of the sample.

References

- [1] Aldridge J. and Goldman L. (2007). *Current Issues and Trends in Education*. Pearson/Allyn and Bacon. pp. 96-97.
- [2] Jirapong K. (2012). *Promoting Thai Cultural Art with Virtual World Technology: The Case Study of Thailand Planet Project*.
- [3] Koraneekid P., Songkram N., Khlaisang J. (2014). *Articles on Information and Comm. Technology: Multi-dimension Innovation (1st Edition)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- [4] Mehren W. and Lehmann I. (1975). *The Standardized Test in Education*. Second Edition. New York: Rinehart and Winston.
- [5] Mingsiridham K. (2016). *The Creative Design for Education*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- [6] Nimsamer C. (1991). *Arts of Composition*. Bangkok: Thai Watana Panich.
- [7] Sawananon T. (2010). *The Computer for Education*. Bangkok: Teacher's Council Press.
- [8] Senchavanich S. (2008). *English Reading Technique for Understanding*. Bangkok: Pimdee Co., Ltd.
- [9] Songkram N. (2010). *The Design and Development of Multimedia for Education*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- [10] Srisaard B. (1998). *Statistics for Research I*. Suviriyasarn.
- [11] Thaothong S. (1996). *Principles of Visual Arts*. Bangkok: Vittiyapat.
- [12] Uaaruksakul T. (2004). *2D Animation and Films*. Intelligent: Technology.
- [13] Wimonchan S. (2006). *The Cartoon Insider*. Bangkok: Ruenkaew Press.
- [14] Yamane T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third Edition. New York: Harper and Row Publication

Fish fry counting system using image processing

Nguyen Thi Le Linh¹, Tran Huu Thong¹, Nguyen Huy Hoang¹ and Nguyen Van Hieu¹

¹Dept. of Physics and Electronic Engineering, VNUHCM- University of Science
227 Nguyen Van Cu Str., District 5, Ho Chi Minh City, 700000, Vietnam

Abstract

Nowadays in our country, fish fry is counted for sale by manual methods such as estimating weight or volume. It is time-consuming and has low efficiency. So the buyer or seller will be disadvantaged if they buy fish fry with a big number.

The goal of this research is to build system counting fish fry more exactly and more quickly than traditional counting methods. It saves time, creates fairness between buyers and sellers. It was conducted on fish fry, using digital image processing technology and OpenCv source code. The main algorithm used is based on area estimation and morphology. Experimental results of system show that the algorithm has counting accuracy than 95%.

Keywords

Fish fry, counting, image processing, Open Cv

1. Introduction

Fish fry is counted for sale by manual methods such as estimating weight or volume. That are time-consuming and has low accuracy, affected fish, unfair between buyers and sellers. Now, there are currently several publications on the application of technologies in fish seed estimation and counting.

A Rahmadiansah, A Kusumawardhani, F N Duanto and F Qoonita (2018) [1] this study designed fish counting system automatically and real-time fish using the image processing based on Raspberry Pi. Image processing method used to calculate moving object is virtual loop detector or virtual detector method and the approach used is "double difference image". The "double difference" approach uses information from the previous frame and the next frame to estimate the shape and position of the object.

Jiuyi Le, Lihong Xu (2016) [3] algorithm based on endpoints of skeleton is presented to efficiently get the number of fish. This paper presents an improved adaptive thresholding method to segment the fish image better. So after segmentation and morphological processing, this paper adopts image thinning method to extract the skeleton of fish. After that, they get the fish number according to the number of corresponding endpoints in the image. The experiments prove that the average counting error is less than 6%.

The paper [5] Truong Quoc Bao, Nguyen Chanh Nghiem, Nguyen Minh Kha, Huynh Hoang Giang and Vo Minh Tri (2015), proposed an algorithm for detecting and counting using image processing and OpenCV. To identify the number of shrimp larvae, a segmentation technique based on the optimal threshold and some other algorithms such as background subtraction, morphology operations are used. Preliminary experimental results show that the algorithm has counting accuracy about 95% and processing time is about 8 seconds. Algorithm background subtraction is used to remove non- shrimp larvae. After that they use area estimation to count.

Valliappan Raman, Sundresan Perumal, Sujata Navaratnam, Siti Fazilah (2016) [6]. This research presents one of the object detection techniques for detecting young larvae and juvenile fishes from hatcheries. This work is aimed to study the implementation of machine learning technique in detecting the larvae and juvenile object in a digital image. The result shows that the system is affected by the training data and the fish image that obscured and has a lot of noise. In future work, certain measures can be taken to improve the accuracy of classification and counting the missed larvae's and juvenile fish.

However, the paper [3], [5], [6] only provide algorithms for processing and counting objects in an image and the algorithms in paper [5], [6] are limited when the fish are overlapping each other. In our research, we introduce fish fry counting system using for sellers. We using area estimation to count single fish fry and horizontal scanning to count overlap. Our system use optical sensor and arduino to recognize the pot to star image processing.

2. Methodology

Convert image to binary image, the simplest and fastest way is to use the threshold. The images were gray scaled with threshold to produce a binary image with values of 0 and 255. 255 is the

pixel value associated with a fish and 0 is the pixel value of the background, we must select a threshold so that we can distinguish between the background and the object. Each type of fish has different colors so different fish types will be different threshold. So the optimum threshold should be chosen automatically, we use adaptiveThreshold in opencv [2][4].

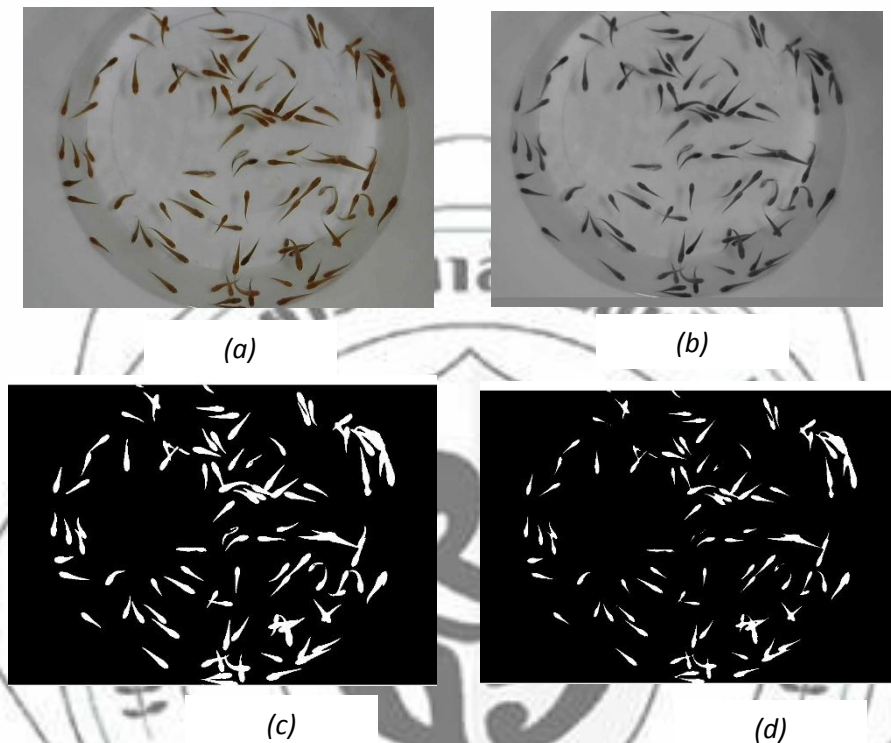

Figure 1 (a) fish fry image, (b) gray image, (c) binary image, (d) after morphology

The binary image were cleaned by Gaussian filter, it still has many black spots due to food, environment,...to solve this problem, we need to apply the morphological operations in OpenCV to remove non-object and let the objects be separated.

Once the single fish area is determined ($P_{min} = 0.9 \text{ area}$, $P_{max} = 1.1 \text{ area}$), it is simple division to approximate how many fish are present in the image. Area of each region is compared with single fish area. If it is between P_{min} and P_{max} , it is counted a fish. If single fish area larger P_{max} it is counted by horizontal scanning.

Horizontal scanning, look at each row, tracking how many fish we pass through and comparing it with the row before. It is counting less fish than before, it makes the assumption that it has completed passing through a fish. For example, let's look at the the image below:

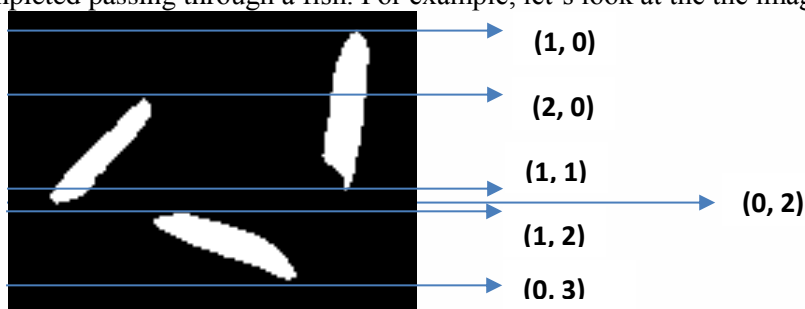

Figure 2 Illustration the horizontal scanning

Optical sensor is used to detect fish pots. Without it the state of the sensor is zero, whereas the state of the sensor is 1. The state of the sensor is sent from arduino to the computer through the COM port. When the state of arduino is 1 and the previous state is 0, the camera captures and counts the number of fish in the image.

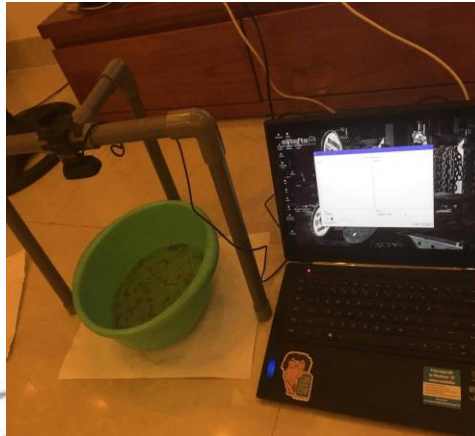

Figure 3 System

3. Results

We check the system with the following parameters:

- Pot area is 1520 cm^2 .
- The distance from the camera to the fish bowl is 32cm because the camera captures all fish at the distance.
- The water level in the pot is about 1cm because if the water level is large, fish will swim in multiple layers so it will overlap each other

Table 1. Results after using image processing

Number of	60	100	150	200	300
1st	59	102	155	202	303
2nd	60	103	155	203	305
3rd	59	101	153	202	303
4th	64	100	150	205	306
5th	64	102	155	205	301

“Number” is the actual number of fish in the pot, “Number of detection ” is the number of fish which is counted by the algorithm. The objects always move so camera captures different images. To test our system we measured it repeatedly. Specifically, table 1 is the result, each pot we measured five times.

Figure 4 GUI image

- Step 1: Enter the number of fish (N) buyer want to buy in the box Amount need to count.
 Step 2: Put the pot with a single fish fry under camera to caculate area to find P_{min}, P_{max} . It will be displayed in Take sample box.
 Step 3: Put the pot with 150-300 fish fry under camera to counting the number fish (M).
 Step 4: Calculate Sum=sum+M, this result will be displayed in the Results box.
 Step 5: Compare Sum and N. if sum<N, step 3 and step 4 are repeated.

4. Conclusion

We have built a fish fry counting system for seller with than 95% accuracy and processing time is about 6 seconds for an image processing. System is simply, easy to use however more and more fish gather together which makes our result less accurate. This system is more exactly and more quickly than traditonal counting methods. It save time, create fairness between buyers and sellers.

References

- [1] A Rahmadiansah, A Kusumawardhani, F N Duanto and F Qoonita. (15/5/2018). *Application of image processing to calculate the number of fish seeds using raspberry-pi*, International Conference on Mathematics, DOI:10.1088/1742-6596/974/1/012063.
- [2] G.Ajay, M.Suneel, K.Kiran Kumar, P.Siva Prasad. (2013). *Quality Evaluation of Rice Grains Using Morphological Methods*, pp.35-37, International Journal of Soft Computing and Engineering (IJSCE).
- [3] Jiuyi Le, Lihong Xu. (2016). *An Automated Fish Counting Algorithm in Aquaculture Based on Image Processing*, Vol.113, pp.358-366.
- [4] S.Durai, M.Thanjai Vadivel, T.Sujithra. (2017). *Grading of Rice Quality by Chalky area analysis Using Simple Digital Image Processing Techniques*, Vol.114, pp.657-664.
- [5] Truong Quoc Bao, Nguyen Chanh Nghiem, Nguyen Minh Kha, Huynh Hoang Giang and Vo Minh Tri. (2015). *Developing a new computer vision algorithm for detecting and counting shrimp larvae*, pp.323-329, Vietnam Conference on Control and Automation association VCCA2015, DOI:10.15625/vap.2015.00049.
- [6] Valliappan Raman, Sundresan Perumal, Sujata Navaratnam, Siti Fazilah. (2016). *Computer Assisted Counter System for Larvae and Juvenile Fish in Malaysian Fishing Hatcheries by Machine Learning Approach*, Vol.11, pp.423-431.

LEGAL ISSUES ON THE EMPLOYMENT OF CONTRACTORS

NAPAWAN LAPBUA-NGAM WATSITTHA AKKARATANAYAVAMON
Law/Faculty of Political Science, North Bangkok University, nissara.pr@northbkk.ac.th

Abstract

The objective of this research 1) to study the law on the employment of contractors. 2) To study the problem and obstacles hire workers. This research is qualitative research in the form of documentary research. By researching and collecting information on all related documentation, found that :1) Article 11/1 of the labor contract law allow the operator to perform the employee received. Contract workers who work in the same way. Employee under the direct employment benefits and benefits fairly, without discrimination, 2) an employee contract without labor stability. Because of the work force employed contractor. In cases where an employee of the contractor will be. Short-term temporary employment contract.

Keywords: Legal, Employment, Employment of Migrant Workers

Introduction

Economic and social conditions are growing. The employer demand to reduce costs. The Labor protection law was called “The wage labor contractor” The entrepreneur to pay the less wage lower than the standard law. They make this with the full time employee. Although The Labor Protection Act BE.2541, section 5 (3) will define that the entrepreneur is the employer of the labor contractor too. But Section 5 (3) is for the benefit of the wage labor contractor, Wages in claims paid work, Including compensation and wages. Instead of pre-announcement from the entrepreneur. In case the wage labor contractor is not responsible for paying the wage contractor. Which is not sufficient to protect the workers from discrimination, labor contractor of the operator. So that The Labor Protection Act was amended of the year BE. 2551 with the addition of Section 11/1 to provide protection for employees to pay wages, to receive treated fairly from business operators and comply with the intent of The Constitution of the Kingdom of Thailand, BE. 2560, Chapter 5, The State Basic Policy Sections, Part 7 on Economic Policies, Section 84 which stipulates that “The state must follow the economic policies below” (7) to encourage working-age population with jobs, Protection of child labor and women, Set up a labor relations system and a tripartite system where workers have the right to choose their representatives, Social Security System Including protection for valuable employees should be paid, Benefits and the welfare is fair with non-discriminatory. (VeerapongBuengkrai&uchinKritsawalwong, 2556)

Contracting or Subcontracting is means an agreement in which the employer agrees to accept or deliver a contractor or sub-contractor to operations or manufacturing, the operating or the specific service to complete within the specified period or predefined time. By regardless of the work piece, the operating or the service must be performed or completed within or outside the employer's premises. The subcontracting will be protected under The Labor Protection Act BE.2541, The Labor Relations Act BE. 2518 and the Compensation Act BE. 2537. Labor Subcontracting is the employee labor contract. This type of employee has little legal protection. Until the rights were violated. Inaccessible and earned the right to be legally in the country. And international obligations on human rights. The contractor with the employer. Whether a government agency or private sector. The popular contract management (Construction Management) by sub-contracting. The company which Sub-contractors not less are hiring a contractor wages.

The employment of Labor range or the Employment through outsiders means the employment of outsourced workers under an employment contract between an enterprise or a government organization or company. To provide an intermediary who is a contractual party to a labor contract with an employee. The employees to perform duties for the establishment or government organizations or company. The employer under contract of employment or “Contract between governmental organization and the intermediary or company”. The job description the employees from hiring sub-contractors of public organizations must practice in the government agencies. They have access to the work system of government organizations as the same as the employees who have the direct entered into a labor contract with a government organization. That mean The job of the employees hiring sub-contractors have as the same as the job employees of the government organization. But there are differences. An employee who has entered into a labor contract with a governmental organization has the right as prescribed by law in the employment protection law. They have a salary hierarchy, advancement opportunities. While The employees from hiring subcontractors of government

organizations have not rights and have not protection. Even though they are working for government agencies and for the benefit of government organizations. (PichayapornSukonthakan, 2554)

.The Labor subcontracting is a labor in the meaning of labor in the informal economy. It is well known that the informal economy plays a role as both a source of inputs and a source of support, or to fill the gaps in total production. It is a place to many job to great value. Involved the most people.Especiallythe women and the underprivileged.Because it is not strict in terms of features and diversity.The informal economy is an important component of the economy of every country by the economy plays a role in overall growth. Including a significant proportion of the gross domestic product.Or GDF. (Gross Domestic Product)

Nowadays, wage employment is expanding. It is evident that in the establishment there are workers from several companies working together in the same position but they receive different wages and benefits.The Labor subcontractor will receive lower wages and benefits than regular workers. And the employers will deny responsibility for operating the labor protection laws. This kind of employment has destroyed intent of establishments having the same employment conditions. However, when to considering the provisions of Section 11/1 found that:There are some ambiguities. That is the law allows the entrepreneur to hire a contractor who works in the same way as an employee under a direct contract, get the right and benefits without discrimination.Benefits and Welfare that the labor subcontractor has the right to receive from the entrepreneur. How much scope and fair? The unclear of the law causes problems in practice about the employment subcontractand interpretation of the law in this matter extensively. It is to cause difficulties in enforcement and legal compliance as well.(VeerapongBuengkrai &SuchinKritsawalwong, 2556)

Objectives of Research

The objectives of this research are as follows

1. To study about employment law
2. To study about problem and obstacle about employment of the migrant workers

Scope of the Research

Documentary research study about the law on the employment of contractors. Including to problem and obstacle to analyzes about the problem of employment law.

Research Objectives

This research is qualitative research. In the form of analyzing paper by researching and collecting some data from books, articles, thesis, judgments, labour law for example Labour Protection Act 1998, Labour Relation Act 1975, and Social Security Act 1990 etc.

Expected benefits

1. To know about employment law.
2. To know about problem and obstacle about employment of migrant workers

Problem and obstacle

1. Law on the employment of contractors migrant workers are unsteady. Because of they have to make a short term contract. For example 3 months or 1 year. Employer will consider renewing the contract periodically to avoid paying compensation. And easy to cancel employment or sort out. Moreover, for the flexibility of employer to increase the number of worker by ordering, goods or economic conditions in each period.

2. Law on the employment of contractors migrant workers are not daring to be a member of trade union in each establishment and claim to employer, contractor, or establishment. Because of being short-term employment. They will be risk to be cancelled employment, libeled, pressured. Some establishment is not allowing their employees interfere with trade union. The employer has authority to dismiss the employees if they go to work with trade union. Moreover, trade union found that migrant workers are going to snatch works away office workers and make trade union weaken. The problem of incomprehension and discrimination between each employees cause the bargaining power of employees is reduced. This may lead to worse employment. (Nisada Wachayanon,2008).

3. Law on the employment of contractors migrant have no chance to improve their skill, because of the will be cancelled or changed responsible. This problem is the main issue of lots labour mobility. It impact to quality of production. Moreover, if migrant workers lack of wage or skill, they will miss the good chance to do good or have a stable job. (Nisada Wachayanon,2008).

Suggestions

1. The organization should set up all labour groups. Especially, migrant workers, formal labour, and informal labour should to study some data or impact on labour entering the ASEAN economic community in Thailand. To make proposals and labour policies to government.

2. The government should adjust Thailand economic development to justice social market that based on development of industry with fair employment and a comprehensive welfare system.

3. The government should consider recruiting stable employment. In the case of employment migrant workers, wage is another case that can contribute to economic growth. When the economic development is adjusted to justice social market, it should also be noted that the employment migrant workers is fair or not.

4. Employers in the private business must have a faire wage policy that based on the cost of living, job description, risk and skill. Fair wage should be increased based on the experience and skills of workers.

Reference

Kasamson Wirawan. (2000). "*Conditions of Employment and Conditions of Employment.*"

Nonthaburi: University Press. Sukhothai Thammathirat University

Nisada Wachayanon. (2008). "*Outsourcing ? : The pressure that comes with globalization.*" In the third edition of HR Research, Bangkok: Rattanakosin.

Pichayaporn Sukanthakan (2011). *Legal Problems of Employing State Enterprises*. Thesis Master of Laws. Ramkhamhaeng university

Veerapong Buengkrai & Suchin Kritlalong. (2556). According to Labor Protection Law. *Journal of Judicial*. Vol 1. (January – April)

Influence of indium and hydrogen co-doping on optical and electrical properties of zinc oxide thin films deposited by DC magnetron sputtering

Nguyen Huu TRUONG¹, Nguyen Van TINH¹, Pham Thanh Tuan ANH¹, Hoang Van DUNG¹, Nguyen Cong HOI¹, Bui Minh THANG¹, Vu Minh HUNG¹, Nguyen Van HIEU², Phan Bach THANG^{1,3} and Tran Cao VINH^{1*}

^{1,3}Advanced Materials Laboratory, VNUHCM- University of Science, Ho Chi Minh City, 700000, Vietnam

² Dept. of Physics and Electronic Engineering, Faculty of Physic and Engineering Physics, VNU HCM- University of Science, Ho Chi Minh City, 700000, Vietnam

³ VNUHCM- Center for innovative Materials and Architectures (INOMAR), Ho Chi Minh City, 700000, Vietnam.

Abstract

Doped ZnO thin films have attracted much attention in the research community as transparent conducting oxide electrodes. In this study, Indium (In) doped ZnO (IZO) thin films were deposited by dc magnetron sputtering from ceramic targets with co-doping ratio of (0.07 ÷ 1.0) at % In and (0.0 ÷ 10%) H₂ in the gas mixture of argon and hydrogen. The electrical conductivity, crystal structure, optical transmission and photoluminescence were investigated. The films sputtered from (0.1at.% In) and hydrogen ratio of 3.5% co-doped ZnO target at substrate temperature of 100°C exhibit electron mobility of 47.03 cm²/Vs, the lowest resistivity is 4.9×10⁻⁴ Ωcm, corresponding to sheet resistance of 4.7 Ω/□ and high average transmittance of 79.93% in the visible wavelength range of 400–1100 nm, 81.96% in near-infrared region, which can be well used as transparent electrode.

Keyword: indium and hydrogen, co-doping, deposited, magnetron sputtering

1. Introduction

Transparent conducting oxide (TCO) thin films plays an important role in the optoelectronic industry. Until now, Sn-doped In₂O₃ (ITO) has still been the best TCO with preminent electrical and optical properties, which used as transparent electrodes. Because of scarcity of indium, however, it is essential to explore news TCO materials alternative for ITO, which has attracted much attraction of researchers around the world.

Based on the potential properties of ZnO material, the IIIA-group elements (such as Al, Ga, In, ...) doping into ZnO thin films can improve the conductivity owing to the increase of carrier concentration^{[1][2][3]}. In respect of hydrogen, it is well-known as a dopant which can enhance electron mobility of ZnO films^{[4][5]}, especially previous studies on the H_x:ZnO and H_xIn_yZnO. In this work, we fabricate In and H co-doped ZnO thin films with low sheet resistance ($R_s < 5 \Omega/\text{sq.}$), high electron mobility and high average transmittance (>80%) in the wavelength range from 400 –1100 nm and NIR-region, can be used as a TCO.

2. Materials

The ceramic In doped Zinc oxide were synthesis by ZnO, and In₂O₃ oxide powders which originate from Merck with high purity (99.999%). The sputtering targets with the variation in atomic percentage of In include pure ZnO include (A) In_{0.07}ZnO, (B) In_{0.1}ZnO, (C) In_{0.15}ZnO, (D) In_{0.3}ZnO, (E) In_{0.5}ZnO, (F) In_{1.0}ZnO, (G) In₀ZnO targets.

Table 1:

Target	A	B	C	D	E	F	G
Impurity (at% In)	0.07	0.1	0.15	0.3	0.5	1.0	0.0

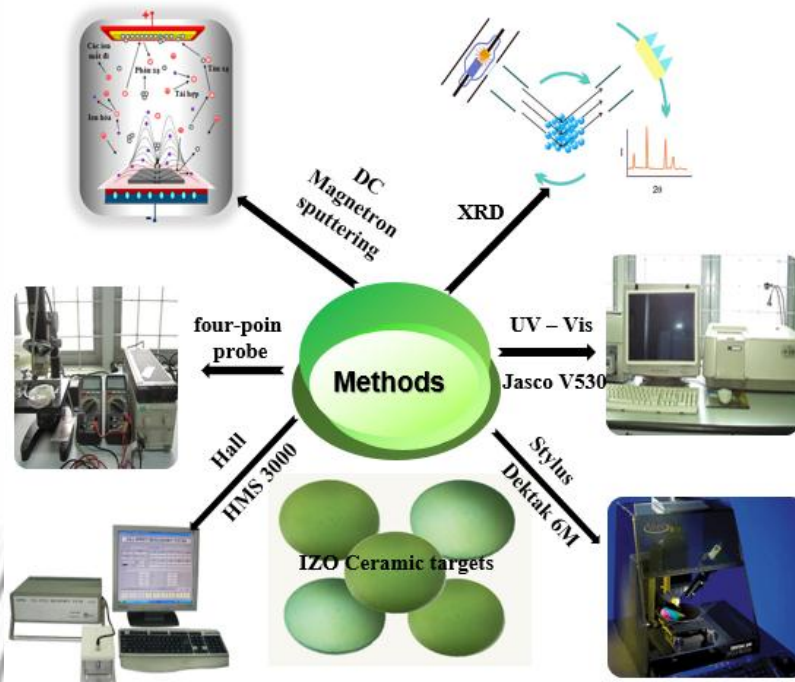

Figure. 1. The Equipment used in the research process.

3. Result and Discussion

Table 1: Properties of carrier concentration, electron mobility, sheet resistance of IZO thin films

Thin film of Targets	Ratio $H_2/(H_2 + Ar)$	Substrate temperature	Carrier concentration n ($\times 10^{20} cm^{-3}$)	Electron mobility μ (cm^2/Vs)	Resistivity ρ ($\times 10^{-4} \Omega cm$)	Sheet resistance R_s (Ω/\square)
A	3.5 %	100°C	1.9	49.1	6.8	6.6
B			2.7	47.3	4.9	4.7
C			2.3	43.4	6.2	6.0
D			2.6	36.1	6.7	6.5
E			3.9	21.7	7.3	7.2
F			7.3	27.0	7.7	7.4

Table 2: Properties of carrier concentration, electron mobility, sheet resistance and average transmittance of ZnO (G sample), IZO (B sample with 0% H_2), HIZO (B sample with 3.5% H_2) films.

Thin film of Targets	Substrate temperature	Ratio $H_2/(H_2 + Ar)$	Carrier concentration n ($\times 10^{20} cm^{-3}$)	Electron mobility μ (cm^2/Vs)	Resistivity ρ ($\times 10^{-4} \Omega cm$)	Sheet resistance R_s (Ω/\square)	T_{Vis}	T_{NIR}
G	100°C	0 %	0.733	30.07	28.32	27.8	80.53	82.75
B		0 %	1.20	32.09	15.90	14.6	78.05	79.09
		3.5 %	2.70	47.30	47.30	4.90	4.70	80.01

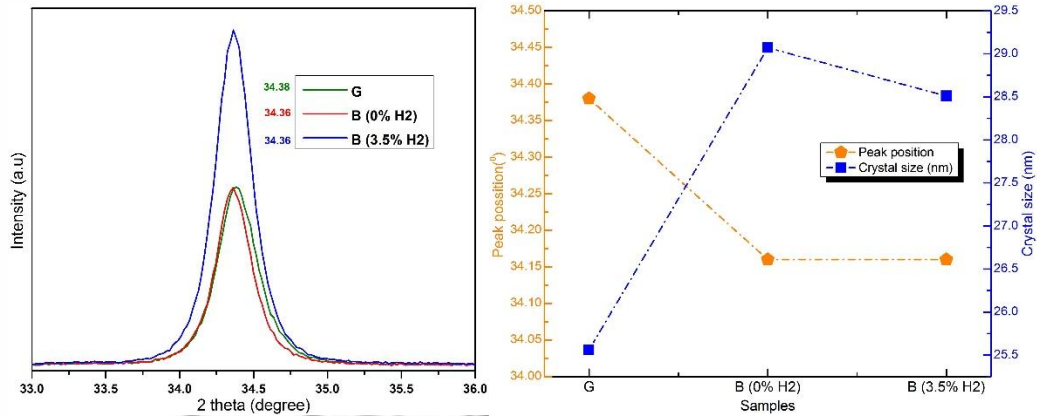

Figure 2 (a): X-ray **Figure 2 (b): (002) Peak position**

In the experimental process, the presence of hydrogen inducing the green-shift of (002) peak in the hydrogenated films as compared to the films without hydrogen is observed. It suggests the reduction of defects in the crystalline structure of B (3.5% H₂) films. Besides, the mean free paths (MFP) of electron in the G (0% H₂), B (0% H₂) and B (3.5% H₂) films (2.56 nm, 3.25 nm and 6.23 nm) are many times smaller than their crystal size (25.96 nm, 29.07 and 28.51 nm), respectively. Thus, the grain boundary scattering is not dominant mechanism inducing the increase of electron mobility from 30.07 cm²/Vs of G thin film, 32.09 cm²/Vs of B (0% H₂) thin film to 50.0 cm²/Vs of B (3.5% H₂). On the other hand, the improvement of mobility depended strongly on the dopants (ionized impurities scattering).

In literature, hydrogen can support In³⁺ substituting into Zn²⁺ sites due to charge neutrality. These replacements act an important role in increasing In³⁺ donor which can be realized from the shift of (002) peak as mentioned in XRD spectra. As a result, the reduction of scattering centers relating to ionized impurities, which leads to increase the mobility. Furthermore, H₂ can passivate some defects in crystalline structure of ZnO, such as zinc vacancies (V_{Zn}), dangling bonds,^{[6][7][8]}. This hydrogen passivation can occur through the adsorption and formation of O-H, Zn-H or Zn-OH in the crystalline lattice, grain boundaries and film's surface of ZnO films^[6].

During the deposition process, the effect of hydrogen partial pressure on the electrical properties, especially on the mobility of the films can be observed. The reason may be the “etching” in hydrogen plasma forming excited hydrogen atoms^{[6][9]}. These H atoms can make bonds with O atoms leading to the lack of oxygen atoms, which increases the number of oxygen vacancies and interstitial zinc. When the ratio H₂/(H₂+Ar) is large, therefore, number of scattering centers increase leading to reduce mobility. The control of hydrogen pressure is the most important factor deciding the electrical and structural properties of HIZO thin films.

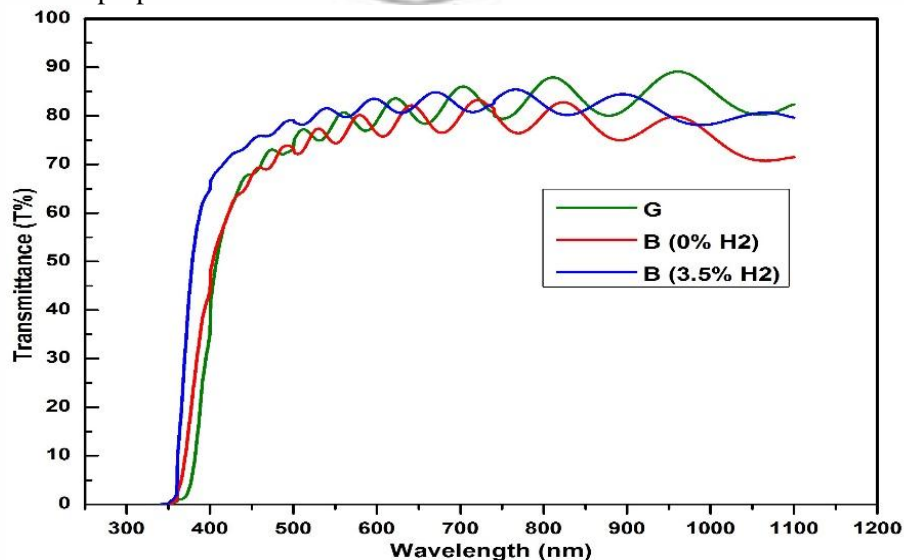

Figure 3: Transmittance of ZnO (F sample), IZO (B sample with 0% H₂), HIZO (B sample with 3.5% H₂) films.

As seen in table 2 and Figure 3, 1000-nm-thick B (3,5% H₂) thin films had very low sheet resistance of 4,7 Ω/□ and very high transmission over 80% in the Vis–NIR region.

4. Conclusion

The small amount of dopants including 0.1 at % In and H₂/(H₂+Ar) = 3.5% doping into ZnO thin films shows the potential properties of ZnO films. Typically, the carrier concentration increases significantly from 0.733x10²⁰ to 2.7x10²⁰ cm⁻³ due to In donors. The electron mobility enhances by 66.67% from 30.07 to 47.03 cm²/Vs, which thanks to the reasonable hydrogen ratio (3.5%). As a result, the sheet resistance also decreases by 83.01% from 27.8 to 4.70 Ω/sq. Through this work, we realize the H_{3,5}In_{0,1}ZnO can be used as transparent electrodes in low-temperature applications (100°C).

The authors would like to thank the professors, reviewers and technical committee of the Journal help us to upgrade the quality of this paper.

References

- [1] L.P. Peng et al “Characteristics of ZnO:In thin films prepared by RF magnetron sputtering”, *Physical E* 41 (2009) 1819–1823.
- [2] Keun Jung et al “Influence of substrate temperature on the electrical and optical properties of Ga-doped ZnO thin films fabricated by continuous composition spread”, *Ceramics International* 38S (2012) S605–S608.
- [3] A. Tubtimtae, M.W. Lee, *Superlattices and Microstructures* 52 (2012) 987–996.
- [4] Bart Macco, Harm C.M Knoop, Marcel A. Verheijen, Wolfhard Beyer, Mariadriana Creatore, Wilhelmus M.M Kessels, “Atomic layer deposition of high mobility hydrogen doped zinc oxide” *Solar Energy Material and Solar cell*”, online 25.5.2017.
- [5] Hoang Van Dung, Nguyen Duy Khanh, Tran Cao Vinh, “Deposition of high electron mobility transparent conducting aluminium doped zinc oxide thin films by dc magnetron sputtering”. *Journal of Science and Technology Vietnam*, publication on 26.10.2015.
- [6] A. Singh et al. (2014), “On the temperature dependence of mobility in hydrogenated indium doped ZnO thin films”, *Acta Materialia*, 77, pp. 125–132
- [7] A.Y. Polyakov et al. (2003), “Hydrogen plasma treatment effects on electrical and optical properties of n-ZnO”, *Journal of Applied Physics*, 94, pp. 400.
- [8] S.G. Koch et al. (2014), “Interplay between interstitial and substitutional hydrogen donors in ZnO”, *Physical Review B*, 89, 235203
- [9] L.Wang et al. (2003), “Temperature dependence of the free-exciton transition energy in zinc oxide by photoluminescence excitation spectroscopy”, *Journal of Applied Physics*, 94, pp. 973–978.

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรม

ศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู

บุษบา อู่อรุณ

คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ / สาขาวิชาการตลาด, วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, E-mail:busaba1234auroon@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้บริการร้านกาแฟ Garden Coffee สาขา กรมศุลกากรนิคมอุตสาหกรรมบางปู มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่เข้ามาใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู จำนวน 400 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ นรา ศรี ไวนานิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี (2538:104) โดยการคำนวณประชากรใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ทดสอบคือสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มี อายุ 20-30 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาตรี มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มีอาชีพนักธุรกิจ/เจ้าของธุรกิจ ในด้านความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปูเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจต่อด้านหลักฐานทางกายภาพมากที่สุด ($\bar{x} = 4.61$) รองลงมาคือด้าน ($\bar{x} = 4.33$) ด้านราคา ($\bar{x} = 4.01$) ด้านการจัดจำหน่ายบริการ ($\bar{x} = 3.94$) ด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 3.63$) ด้านบุคคล ($\bar{x} = 3.56$) และด้านการส่งเสริมการตลาดบริการ ($\bar{x} = 3.55$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ ร้านกาแฟสด ลูกค้า

Abstract

The objective of the study is to explore customer satisfaction toward Garden Coffee, the branch of Custom Department in Bang Poo Industrial Estate. The target 400 respondents is Thai customer who accesses the product and services offered by Garden Coffee, the branch of Custom Department in Bang Poo Industrial Estate. The sample size was acquired by marginal error formula with the acceptance of error with 0.05 or 95%. Convenience sampling is applied. Questionnaire was developed for data collection instrument. The statistical analysis applied in this study is descriptive statistics, includes of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The result found majority of respondents are male aging between 20-30 years old being single have been accomplished Bachelor Degree earned 10,001-15,000 Baht per month and they are business owners or entrepreneur. According to respondent's overall satisfaction, it shows they were strongly satisfied with the services offered by Garden Coffee, the branch of Custom Department in Bang Poo Industrial Estate ($\bar{x} = 3.95$). In details, it shows they were mostly satisfied with physical evidence ($\bar{x} = 4.61$), followed by product ($\bar{x} = 4.33$), price ($\bar{x} = 4.01$), place ($\bar{x} = 3.94$), process ($\bar{x} = 3.63$), people ($\bar{x} = 3.56$) and promotion ($\bar{x} = 3.55$), respectively.

Keyword: satisfaction, coffee shop, Customer

บทนำ

ธุรกิจร้านกาแฟมีการแข่งขันสูง โดยสังเกตได้จากร้านกาแฟที่เปิดขึ้นมาอย่างมากมาย มีทั้งกิจการของคนไทยและของชาวต่างชาติ อย่างเช่นธุรกิจ กาแฟยี่ห้อสตาร์บัค , ชูชูกิ, ทัม แอนด์ ทัมส์ คอฟฟี่ เป็นต้น จากข้อมูลของนิตยสาร Marketeer :2015 พบว่า ตลาดกาแฟสดเริ่มเข้าสู่ตลาดผูกขาดของแบรนด์ยักษ์ใหญ่ในอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น ร้านสะดวกซื้อ หลังจากที่ตลาดกาแฟระดับนี้ส่วนใหญ่จะเป็นตลาดของแบรนด์เล็กๆ หรือกาแฟไม่มีแบรนด์ตามร้านข้างทางและตู้คีย์ออสต่างๆ และปล่อยให้กาแฟสดระดับพรีเมียมจะผูกขาดด้วยแบรนด์หลักๆ เพียงไม่กี่แบรนด์เพียงตลาดเดียว หลังจากที่ร้านสะดวกซื้อ 7-11 เข้ามารุกตลาดกาแฟสดอย่างเต็มตัว ด้วยการขยายบริการกาแฟสดไปยัง 7-11 สาขาต่างๆ ที่ไม่ใช่แหล่งออฟฟิศมากขึ้น เนื่องจากมองว่าเป็นโอกาสทางการตลาดที่มาพร้อมกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการมาเข้าทำตลาดของ 7-11 ทำให้ร้านกาแฟบางร้าน โดยเฉพาะคีย์ออสหน้าร้าน ต้องปิดตัวลง จากยอดขายที่ลดลง เพราะราคาไม่ต่างกัน และมีรสชาติที่มาตรฐานกว่าจากการใช้เครื่องชงระดับพรีเมียมให้กาแฟที่ชงทุกแก้วมีมาตรฐานเดียวกัน ส่วนตลาดกาแฟระดับ B ยังคงผูกขาดด้วยเอมเขอน คาเฟ่ จากจุดแข็งแบรนด์กาแฟที่ผูกขาดในปั้มน้ำมัน ปตท และร้านกาแฟพรีเมียมมูลค่า 7,000 ล้านบาท เติบโตเฉลี่ย 15-20% ต่อปี ยังคงเป็นตลาดของอินเตอร์แบรนด์แข่งขันกันรุนแรงด้วยการสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นบ้านหลังที่ 2 ของนักดื่มกาแฟ ที่มีบรรยากาศสบายๆ พร้อมๆ กับคิดค้นเมนูใหม่ๆ และการสาขาไปยังแหล่งชุมชนใหม่ เช่น คอมมูนิตี้มอลล์ เป็นต้น โดยที่ผ่านมามีแบรนด์ที่มีจำนวนสาขามากกว่า 200 สาขา ทูคอฟฟี่ 200 สาขาแบ่งเป็น รูปแบบร้าน 120 สาขา และคีย์ออส 80 สาขา คอฟฟี่เวิร์ลด์มากกว่า 80สาขา Tom N Toms 16 สาขา

ด้านบริษัทสิงห์ คอร์ปอเรชั่น เห็นโอกาสของตลาดกาแฟไทย ด้วยการจับมือกับ คอยช้าง ขยายตลาดกาแฟ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจำหน่ายกาแฟในรูปแบบ B2B ไปยังโรงแรม 5 ดาว และเซอร์วิสอพาร์ทเมนต์ รวมถึงเพิ่มตลาด Coffee Capsule เจาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ต้องการความรวดเร็วในการชงกาแฟสดอีกด้วย จากข้อมูลข้างต้น ปัจจุบันกิจการร้านกาแฟมีการขยายตัวมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบเรียบง่ายหรือเน้นขายที่ผลิตภัณฑ์หรือขายรูปลักษณ์ จึงทำให้เกิดกระแสความนิยมกาแฟสูงขึ้น ทำให้ตลาดกาแฟมีการปรับโฉมใหม่ออกสู่ตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้สอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน เครื่องดื่มประเภทกาแฟจึงเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย จึงทำให้เกิดกิจการร้านกาแฟเกิดขึ้นมากมายและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันกันสูงขึ้นเรื่อยๆ

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าธุรกิจร้านกาแฟมีสถานการณ์การเติบโตอย่างรวดเร็ว จนเกิดการแข่งขันที่สูงขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านของสินค้าและการให้บริการ เน้นเรื่องของกรรมวิธีการชงกาแฟและยังมีการจัดให้มีการบริการเสริมต่าง ๆ ภายในร้าน เพื่อเป็นการดึงดูด กระตุ้นความต้องการให้กับลูกค้าและสร้างความประทับใจ ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจที่จะทำให้ลูกค้าอยากกลับมาใช้บริการอีกครั้ง ร้านกาแฟ Garden coffee มีจุดเด่นในรสชาติและวิธีการในการนำเสนอ คือ ในขณะที่จะเห็นกรรมวิธีขั้นตอนและลีลาการชงกาแฟดูมีศิลปะเพิ่มคุณค่าให้กาแฟในแก้วนั้นๆ ซึ่งมีวิธีการปรุงแก้วต่อแก้วต่างจากกาแฟแก้วใหม่จากโหลที่ปิดฝาสนิทบดสด ๆ ชงสดๆ (อันเป็นที่มาของคำว่ากาแฟสด) Garden coffee เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2553-2557 ลักษณะภายในร้านจะเป็นทันสมัย โดดเด่นด้วยผนังกระจกล้อมรอบเน้นโทนสีดำล้วนให้ความรู้สึกผ่อนคลายเวลามองผ่านกระจกจะมีสวนรอบ ๆ ร้าน เป็นสวนและน้ำตกขนาดเล็กเหมาะสำหรับคนที่อยากจะมีสวนคลาย ปัจจุบันมี 3 สาขา สาขาแรกอยู่ที่ถนนเกษตรวมมิตร สาขาที่ 2 กรมชลประทานนิคมอุตสาหกรรมบางปู และสาขาที่ 3 อยู่ในจังหวัดนครปฐม

ผู้วิจัยทราบข้อมูลมาว่าร้านกาแฟร้านนี้ประสบความสำเร็จในเวลาอันรวดเร็วจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมชลประทาน นิคมอุตสาหกรรมบางปู เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการหรือผู้ที่ประกอบกิจการร้านกาแฟสด สามารถนำข้อมูล ด้านการตลาด ด้านการบริการ ด้านการบริหารจัดการร้านที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ และยังไปปรับกลยุทธ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในธุรกิจร้านกาแฟเพื่อเกิดความพึงพอใจสูงสุดต่อไป

ทบทวนวรรณกรรม

การบริการ คือ กิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่โดยทั่วไปมีอาจจับต้องได้ ซึ่งตามปกติมักเกิดขึ้นเมื่อมีการติดต่อกันระหว่างลูกค้ากับพนักงานผู้ให้บริการและ/หรือ กับทรัพยากรที่มีตัวตนหรือสินค้า และ/หรือระบบของผู้ให้บริการนั้น ซึ่งเป็น การแก้ปัญหาให้กับลูกค้า (ธีรภักดิ์, 2557.อ้างอิงมาจาก Gronroos 1990,27)

แนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Marketing Mix) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) ได้อ้างถึงแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Mix) ของ Philip Kotler ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งจะได้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 7Ps ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาดซึ่งประกอบด้วย 1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าและลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยทั่วไปแล้ว ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจจับต้องได้ และ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ 2. ด้านราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ ในรูปตัวเงิน ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่ต่างกัน 3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็น กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอบริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอบริการ (Channels) 4. ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการและเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์ 5. ด้านบุคคล (People) หรือพนักงาน (Employee) ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือก การฝึกอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างเหนือคู่แข่งขึ้นเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ พนักงานต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่สามารถตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถสร้างค่านิยมให้กับองค์กร 6. ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) เป็นการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพให้กับลูกค้า โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม ทั้งทางด้านกายภาพและรูปแบบการให้บริการ เพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การเจรจาต้องสุภาพอ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกค้าควรได้รับ 7. ด้านกระบวนการ (Process) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในด้านการบริการ ที่นำเสนอให้กับผู้ให้บริการเพื่อมอบการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็ว และทำให้ผู้ให้บริการเกิดความประทับใจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขา กรมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู

วิธีการดำเนินวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความพึงพอใจของลูกค้า กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เข้ามาใช้บริการในร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู จำนวน 400 คน เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ นราศรี ไชวานิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี (2538:104) โดยการคำนวณประชากรใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความผิดพลาดสูงสุดที่จะเกิดขึ้น 0.05 ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 385 ตัวอย่าง สุ่มจำนวนตัวอย่าง 15 ตัวอย่างทั้งหมด 400 ตัวอย่าง ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามต่อส่วนประสมการตลาดบริการที่ได้รับจากการใช้บริการ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นคำถาม

ปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 113 คน และเพศหญิง จำนวน 87 คน อายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 28 คน อายุ 20-30 ปี จำนวน 73 คน อายุ 31-40 ปี จำนวน 57 คน อายุ 41-50 ปี จำนวน 31 คน อายุ 51-60 ปี จำนวน 3 คน และอายุ 61 ขึ้นไป จำนวน 8 คน มีสถานภาพโสด จำนวน 113 คน รองลงมา คู่สมรส จำนวน 71 คน และหย่า/หม้าย จำนวน 16 คน คิดร้อยละ 8.00 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 61 คน รองลงมา ระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. จำนวน 57 คน ระดับมัธยมตอนปลายหรือ ปวช. จำนวน 40 คน ระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า จำนวน 38.19 คน และระดับมัธยมต้นหรือต่ำกว่า จำนวน 4 คน รายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท จำนวน 93 คน รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท จำนวน 47 คน มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท จำนวน 41 คน คิด มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 16 คนและมีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 3 คน อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพนักธุรกิจ/เจ้าของธุรกิจ จำนวน 50 คน รองลงมา มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 45 คน อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 40 คน อาชีพอิสระ จำนวน 34 คน อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 16 คน อาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน/ว่างงาน จำนวน 14 คน และอาชีพอื่น ๆ จำนวน 1 คน

ตอนที่ 2 (ตารางที่ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการร้านกาแฟ Garden Coffee โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการประเมินผลความพึงพอใจต่อการใช้บริการร้านกาแฟ Garden Coffee

ตารางที่ 1

การบริการร้านกาแฟ Garden Coffee	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.33	0.55	มากที่สุด
ด้านราคา	4.01	1.15	มาก
ด้านการจัดจำหน่าย	3.94	0.79	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.55	0.77	มาก
ด้านบุคคล	3.56	0.78	มาก
ด้านกระบวนการ	3.63	0.78	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	4.61	0.43	มากที่สุด
รวม	3.95	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ด้านราคา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ด้านการจัดจำหน่ายบริการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ด้านบุคคล อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และด้านการส่งเสริมการตลาดบริการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจใน ด้านผลิตภัณฑ์ที่กลิ่นหอมของเครื่องดื่มกาแฟ และความสะอาดของกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.39 รองลงมาคือรสชาติของกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ความหลากหลายของเมนูกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และความสดของกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ด้านปัจจัยด้านราคา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในด้านราคาเหมาะสมกับคุณภาพที่ได้รับและราคาเหมาะสมกับปริมาณที่ได้รับ อยู่ระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 ตามลำดับ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ปัจจัยด้านการจัดจำหน่ายบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในด้านความพอเพียงของที่นั่ง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.03 รองลงมาคือ ด้านระยะทางระหว่างร้านกับที่บ้าน/ที่พัก เฉลี่ย 3.97 และด้านความสะดวกในการเข้า-ออกบริเวณที่ตั้งร้าน โดยค่าเฉลี่ย 4.82 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในด้านการแจกแจงเมนูแนะนำให้ทราบ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉลี่ย 3.73 รองลงมาด้านมีส่วนลดเมื่อซื้อกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.59 ด้านการแจกของแถมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.55 ด้านการจัดคูปองส่วนลดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.48 ด้านการแจกบัตรส่วนลด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.46 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ด้านปัจจัยด้านบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ ในด้านบุคลิกภาพของพนักงานชาย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 2.25 ด้านความเอาใจใส่ลูกค้าของพนักงานบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.24 และด้านมีความเป็นกันเองของพนักงานชาย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.23 ด้านความรู้เกี่ยวกับกาแฟของพนักงานบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ด้านกระบวนการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ ด้านการมีหนังสือพิมพ์ให้ลูกค้าอ่านเล่นขณะดื่มกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.77 รองลงมาด้านในด้านการบอกเวลาเปิด-ปิดทำการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.77 ด้านช่วงเวลาได้รับสินค้าหลังจากสั่งซื้อ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.66 ด้านการแก้ไขปัญหาให้แก่ลูกค้าที่มีปัญหาการสั่งซื้อ กาแฟ/อาหารว่าง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.53 ด้านความรวดเร็วในการคำนวณค่าใช้จ่าย อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 3.35 ตามลำดับ

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจ ในด้านความสะอาดภายในร้านกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.91 รองลงมา ด้านมีป้ายบอกราคาสินค้า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.62 และด้านความโดดเด่นสวยงาม ของร้านกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.54 ด้านบรรยากาศของร้านกาแฟ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.51 มีอุปกรณ์โต๊ะ เก้าอี้ และเครื่องชงเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย 4.46

สรุปผลการวิจัย

ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมศุลกากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด (3.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการบริการร้านกาแฟ Garden Coffee ในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด (4.61) รองลงมาคือด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับมากที่สุด (4.33) ด้านราคา อยู่ในระดับมากที่สุด (4.01) ด้านการจัดจำหน่ายบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด (3.94) ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมากที่สุด (3.63) ด้านบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด (3.56) และด้านการส่งเสริมการตลาดบริการอยู่ในระดับมากที่สุด (3.55)

อภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า ลูกค้ามีความพึงพอใจในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มากที่สุด ค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.61 เพราะสิ่งที่ทางร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ (Garden Coffee) สาขากรมศิลปากร นิคมอุตสาหกรรมบางปู นำเสนอคือด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในร้าน ทำให้ลูกค้าชื่นชอบความโดดเด่น สวยงามของร้าน มีความเป็นธรรมชาติ มีต้นไม้ให้ความร่มรื่น ภายในร้านสะอาด มีอุปกรณ์โต๊ะ เก้าอี้ ที่เพียงพอ สำหรับลูกค้า และจัดเรียงอย่างเป็นระเบียบ ดูสบายตา มีป้ายบอกราคาสินค้าชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับส่วนประสมทางการตลาดบริการในหัวข้อลักษณะทางกายภาพ (Physical Evidence and Presentation) เป็นการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพให้กับลูกค้า โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวม ทั้งทางด้านกายภาพและรูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ถ้าลูกค้ามีความพึงพอใจลูกค้าจะกลับมาซื้อซ้ำ รวมทั้งการบริการของร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ ที่เน้นด้านด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพโดย มีพนักงานแต่งกายสะอาด เรียบร้อย พุดจาสุภาพอ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาด้านความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมด้านการรับรู้และวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า
2. ผลการศึกษานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาแผนการสื่อสารการตลาดของร้านกาแฟสด การ์เด้น คอฟฟี่ เพื่อให้มียอดขายที่เพิ่มขึ้น
3. ควรทำการศึกษาวิจัยร้านการ์เด้น คอฟฟี่ สาขาอื่น ๆ ด้วยเพื่อนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์และวางแผนการตลาดให้ร้านมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] ฉัตยาพร เสมอใจ (2550) พฤติกรรมผู้บริโภค กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- [2] ชรีย์พร ภูมา. (2543). ความคาดหวังและความพึงพอใจในการใช้ประโยชน์จากเครือข่าย เพื่อพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [3] อีรียา นวรัตน์ ณ อยุธยา, 2547. การบริการ เป็น กิจกรรมที่ถูกเสนอขาย ซึ่งให้ผลตอบแทนใน รูปของผลประโยชน์และความพึงพอใจ.สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์แห่งมหาวิทยาลัย.
- [4] อีรียา นวรัตน์ ณ อยุธยา, 2557.การตลาดบริการ แนวคิดและกลยุทธ์.สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] อุดิ หลิมไพโรจน์. (2555). การตลาดบริการ (พิมพ์ครั้งที่ 6).
- [6] Kotler, Marketing Management,1994, pp.469 - 470;
- [7] Zenithal and Bitner, Services Marketing, 2000, pp.15-17.

ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ

โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา)

นิตยระตี วงษ์สวัสดิ์

คณะบริหารธุรกิจ/สาขาการตลาด, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, niwong@rpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ตามลักษณะทั่วไป 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) กับปัจจัยด้านพฤติกรรมบริโภค ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างคือครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 305 ครัวเรือนใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สินโดยมีหนี้สินเฉลี่ย 274,072.91 บาท แหล่งหนี้สินคือ ธนาคาร ญาติพี่น้องและเงินกู้ยืมนอกระบบ โดยเป็นหนี้สินจากการซื้อบ้าน รถยนต์และค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีภาระเงินผ่อนชำระหนี้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท การแก้ปัญหาของครัวเรือนเมื่อไม่สามารถชำระหนี้ได้คือการขอผ่อนผันไปก่อน 2) เพศ ลักษณะที่อยู่อาศัย อายุ ภาระพึ่งพิง รายได้คู่สมรส รายจ่ายรวมต่อเดือนต่างกัน มีภาวะหนี้ครัวเรือนไม่แตกต่างกันไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้และจำนวนบุตรที่กำลังศึกษาและรายได้รวมต่อเดือนต่างกัน มีภาวะหนี้ครัวเรือนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ และ 3) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้ครัวเรือน พบว่าปัจจัยด้านพฤติกรรมบริโภค มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้ครัวเรือนในระดับต่ำและเป็นความสัมพันธ์ที่ผกผัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($r=-.154, p<.05$) ส่วนปัจจัยด้านรูปแบบการดำรงชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้ครัวเรือน

คำสำคัญ: หนี้, หนี้ครัวเรือน

Abstract

The purposes of this study were 1) to investigate the household debts of the dwellers residing at the state run low cost housing Nonthaburi project (Kantana), 2) to compare the household debts of the dwellers residing at the state run low cost housing Nonthaburi project (Kantana) in general, 3) to analyze the correlation between the household debts of the dwellers residing at the state run low cost housing Nonthaburi project (Kantana) focusing on the factors such as consumer behavior, types of living style, family expenses and expenses spent for social life. Multi-stage sampling was used to select the subjects. They were 305 families residing at the state run low cost housing Nonthaburi project (Kantana). The tool of data collection used questionnaires. The data was analyzed for percentage, means, standard deviation, one-way ANOVA, and Pearson correlation. Results of the study are as follows: 1) Most of the families are in debts around 274,072.91 on average. The debt sources are: the banks, relatives and illegal loan. They are the debts for purchasing houses, cars and daily expenses. The monthly installments are lower than 10,000 baht. When the families cannot pay the debts, they will ask for a delay. 2) There is no difference found between the household debts and general factors such as gender, type of housing, age, dependence, spouse income, and monthly expenses. However, the differences in number of children in school, and monthly incomes show significant difference in household debts ($p<.05$). 3) The consumer

behavior factor reveals a regression correlation with household debts at a low level ($r = .154, p < .05$). As for the other factors of types of living style, family expenses and expenses spent for social life were not related to household debt.

Keywords: Debt, Household debt

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทยประสบความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากเกษตรกรรมมาสู่อุตสาหกรรมและบริการ ทำให้รายได้ประชาชาติต่อหัวเพิ่มจาก 140,079 บาทต่อคนต่อปี ในปี 2550 เป็น 195,995 บาทต่อคนต่อปี ในปี 2557 ส่งผลให้ภาคครัวเรือนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เห็นได้จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติระหว่างปี พ.ศ. 2550 – พ.ศ. 2558 พบว่าครัวเรือนไทยมีรายได้และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากรายได้เฉลี่ย 18,660 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2550 เพิ่มขึ้นเป็น 26,915 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2558 เป็นการเพิ่มอำนาจซื้อของครัวเรือน จากที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 14,500 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2550 เพิ่มเป็น 21,157 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2558 และภาคครัวเรือนได้ประสบกับปัญหาหนี้สินที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากที่มีหนี้สินเฉลี่ย 116,681 บาทต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2550 เพิ่มเป็น 156,770 บาทต่อครัวเรือนในปี พ.ศ. 2558 [1] ปัญหาหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เป็นสัญญาณอันตรายที่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมองข้ามไม่ได้ ถึงแม้จะเป็นปัญหาระดับครัวเรือน แต่ในที่สุดก็จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กล่าวคือ หากครัวเรือนสะสมหนี้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับที่สูงแล้วความสามารถในการใช้จ่ายใช้สอยของครัวเรือนก็จะลดลงส่งผลให้มาตรฐานการครองชีพต่ำลง เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน เกิดความเครียดและตามมาด้วยปัญหาครอบครัว อาชญากรรม การฆ่าตัวตาย ฯลฯ ความพยายามของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมาโดยการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้นด้วยการกระตุ้นการใช้จ่ายของประชาชนผ่าน “โครงการประชานิยม” เป็นการกระตุ้นให้ภาคประชาชนนำเงินในธนาคารมาใช้ด้วยการกระตุ้นการบริโภคในโครงการรถคันแรก บ้านหลังแรก จึงไม่ได้ช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตหรือมีฐานะที่ดีอย่างแท้จริงเพราะเงินที่นำมาบริโภคกลับเป็นภาระหนี้สินที่พอกพูนขึ้นจากแรงกระตุ้นของภาครัฐ ซึ่งจะทำให้ความสามารถในการใช้จ่าย การอุปโภค บริโภคของประชาชนในเวลาต่อมาน้อยลงย่อมไม่ส่งผลดีต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระยะยาว จากผลการศึกษาร่วมกันระหว่างกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย [2] ได้ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์คนขับรถแท็กซี่ คนขับ 3 ล้อ วิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์เดินรถ พบว่าสมาชิกสหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนมีหนี้ ร้อยละ 94.57 มีหนี้สินประมาณคนละ 210,387.20 บาท โดยเป็นหนี้ในระบบ ร้อยละ 66.70 หนี้นอกระบบ ร้อยละ 33.30 เงินผ่อนชำระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน 8,282.80 บาท เป็นการชำระหนี้ในระบบเฉลี่ย 7,612.62 บาทและนอกระบบเฉลี่ย 3,591.84 บาท สาเหตุของการก่อหนี้ส่วนใหญ่เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย รองลงมาเป็นการลงทุนและค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เมื่อพิจารณาระดับรายได้และการผ่อนชำระหนี้แล้วจะเห็นว่าสถานการณ์การผ่อนชำระของคนที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท จะมีการผ่อนชำระเกินรายได้ของตนเองกว่าร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการผ่อนชำระหนี้สินของผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 1,000 บาท นั้นค่อนข้างน้อย คนกลุ่มนี้จึงมีโอกาสในการก่อหนี้ค่อนข้างสูงและมีแนวโน้มก่อหนี้นอกระบบมากขึ้นเพราะไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ในระบบได้ จากงานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าสถานการณ์หนี้ครัวเรือนระดับฐานรากมีแนวโน้มที่จะประสบกับปัญหาหนี้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ซึ่งเป็นโครงการของรัฐในการแก้ไขปัญหาความยากจนของผู้มีรายได้น้อยที่ขาดแคลนที่อยู่อาศัย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา)

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) จำแนกตามลักษณะทั่วไป

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) กับปัจจัยด้านพฤติกรรมบริโภค ปัจจัยด้านการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ลักษณะทั่วไปของครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ที่แตกต่างกันมีผลให้ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) แตกต่างกันไป

3.2 ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านพฤติกรรมบริโภค ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

4.1 ทำให้ทราบถึงภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

4.2 ทำให้ทราบถึงภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ที่มีลักษณะทั่วไปแตกต่างกัน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่กำลังศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระพึ่งพิง ที่อยู่อาศัย รายได้ รายได้ของกลุ่มสมรสและรายจ่าย

4.3 ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรมบริโภค ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคมกับภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

4.4 ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการเคหะแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐฯ ที่กำกับและดูแลโครงการบ้านเอื้ออาทร นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือนผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐโครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) และโครงการอื่น ๆ

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ขอบเขตการวิจัย

1) ขอบเขตด้านประชากร

รายงานการวิจัยนี้ศึกษาจากครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี กำหนด 1 ครัวเรือน : 1 หน่วยที่พัก จำนวน 1,270 หน่วย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 304 หน่วย ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 305 หน่วย การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้มีรายได้น้อย โดยสรุปเป็นตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้
ตัวแปรอิสระ

ลักษณะทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่กำลังศึกษา จำนวนสมาชิกที่เป็นภาระพึ่งพิง ลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้ รายได้ของคู่สมรส รายจ่ายรวมในครอบครัวต่อเดือน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างภาวะหนี้ คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภค ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม

ตัวแปรตาม คือ ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี

5.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานของตัวแทนครัวเรือนในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนบุตร จำนวนบุตรที่กำลังศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นภาระพึ่งพิง ลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้รวมต่อเดือน รายได้ของคู่สมรส รายจ่ายรวมในครอบครัวต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ภาวะหนี้ครัวเรือน เป็นคำถามเกี่ยวกับหนี้สินของครัวเรือน จำนวน 7 ข้อ แบ่งเป็นข้อความแบบปรนัย คือ ปัจจุบันครอบครัวมีหนี้สินหรือไม่ แหล่งเงินที่เป็นหนี้สิน สาเหตุที่ต้องมีหนี้สิน ในแต่ละเดือนนำเงินไปชำระค่าผ่อนส่งอะไรบ้าง ในแต่ละเดือนจะต้องส่งเงินเพื่อผ่อนชำระหนี้เงินกู้จำนวนเท่าไร ในกรณีที่ไม่สามารถชำระเงินกู้ตามกำหนดได้มีวิธีดำเนินการอย่างไร และข้อความแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ คือ ครอบครัวของท่านมีหนี้สินเป็นจำนวนเงินเท่าไร

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือน เป็นแบบตรวจสอบรายการวัดระดับความคิดเห็น 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือนออกเป็น 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภค ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม แต่ละปัจจัยมีข้อความปัจจัยละ 12 ข้อความ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความเชิงบวก คือ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 21, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 45, 47, และข้อ 48 มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วย	ได้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้	1 คะแนน

ข้อความเชิงลบ คือ ข้อ 7, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 28, 37, 43, 44, และข้อ 46 มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วย	ได้	1 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ได้	3 คะแนน

การแปลความหมาย คะแนนเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือนโดยรวม ซึ่งได้กำหนดช่วงคะแนนและความหมายเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 – 3.00 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือนในระดับสูง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.67 – 2.33 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือนในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.66 หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือนระดับต่ำ

5.3 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว (Independent Sample t- Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance: ANOVA) ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

6. ผลการวิจัย

6.1 ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สิน โดยมีหนี้สินเฉลี่ย 274,072.91 บาท แหล่งหนี้สินที่ครัวเรือนกู้ยืม อันดับแรก คือ ธนาคาร รองลงมา ญาติพี่น้อง และเงินกู้ธนาคาร สาเหตุที่ครัวเรือนมีหนี้สิน จากการซื้อบ้าน การเช่าซื้อรถยนต์และนำเงินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน จำนวนเงินที่ผ่อนชำระหนี้ต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท การแก้ปัญหาของครัวเรือนเมื่อไม่สามารถชำระหนี้สินได้จะใช้วิธีขอผ่อนหนี้ไปก่อน

6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือนของครัวเรือนผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรบริโภค ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านสังคม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ดังแสดงในตารางที่ 1) เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ($\bar{x} = 2.03$) โดยสามอันดับแรก พบว่า ค่าเล่าเรียนบุตรเป็นสาเหตุให้กู้ยืมเงิน ภาระรายจ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในครัวเรือนและเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพียงผู้เดียว ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค ($\bar{x} = 1.95$) โดยสามอันดับแรก พบว่า ตัดสินใจซื้อสินค้าจากความต้องการก่อนการพิจารณาความจำเป็น การใช้เงินแต่ละเดือนทำให้ไม่สามารถออมเงินได้และซื้อเสื้อผ้าเป็นประจำเพราะเป็นคนชอบแต่งกายตามสมัยนิยม ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{x} = 1.85$) โดยสามอันดับแรก พบว่า การกู้ยืมเงินเพื่อเสริมสร้างฐานะทำให้ดูดีและเป็นที่ยกย่องในหมู่เพื่อนบ้านเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผล การไม่ไปร่วมรับประทานอาหารกับเพื่อน ๆ เพราะสิ้นเปลืองและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นและปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ($\bar{x} = 1.74$) โดยสามอันดับแรก พบว่า ซื้อโทรศัพท์มือถือเพราะความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสาร ซื้ออาหารบำรุงสุขภาพ เช่น อาหารเสริมและยังไม่มีวางแผนว่าจะใช้เวลาที่ปีจึงจะสามารถปลดหนี้สินได้หมด

ตารางที่ 1

ภาวะหนี้ครัวเรือน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านพฤติกรรมการบริโภค	1.95	.265	ปานกลาง
2. ด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต	1.74	.187	ปานกลาง
3. ด้านครอบครัว	2.03	.235	ปานกลาง
4. ด้านสังคม	1.85	.207	ปานกลาง
โดยรวม	1.89	.152	ปานกลาง

ตารางที่ 2

ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือน	\bar{X}	S.D.
ปัจจัยด้านครอบครัว	2.03	.235
1. ค่าเล่าเรียนของบุตรเป็นสาเหตุทำให้กู้ยืมเงิน	2.35	.729
2. ภาระรายจ่ายในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในครัวเรือน	2.32	.661
3. เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพียงผู้เดียว	2.27	.613
ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค	1.95	.265

1. ตัดสินใจซื้อสินค้าจากความต้องการก่อนพิจารณาความจำเป็น	2.43	.694
2. การใช้จ่ายเงินแต่ละเดือนทำให้ไม่สามารถออมเงินได้	2.19	.679
3. ซื้อเสื้อผ้าเป็นประจำเพราะเป็นคนชอบแต่งกายตามสมัยนิยม	2.05	.613
ปัจจัยด้านสังคม	1.85	.207
1. การกู้ยืมเงินมาเพื่อสร้างฐานะทำให้ดูดีและเป็นที่ยกย่องในหมู่เพื่อนบ้านเป็นการกระทำที่ไม่มีเหตุผล	2.09	.584
2. การไม่ไปร่วมรับประทานอาหารกับเพื่อน ๆ เพราะสิ้นเปลือง	2.08	.696
3. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น	2.04	.745
ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต	1.74	.187

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะหนี้ครัวเรือน	\bar{X}	S.D.
1. ซื้อโทรศัพท์มือถือเพราะความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสาร	2.56	.610
2. ซื้ออาหารบำรุงสุขภาพ เช่น อาหารเสริม	2.24	.639
3. ยังไม่มีการวางแผนว่าจะใช้เวลาที่ปีจึงจะสามารถปลดหนี้สินได้หมด	2.09	.718

6.3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) จำแนกตามข้อมูลลักษณะทั่วไป พบว่า ครัวเรือนผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ที่หัวหน้าครัวเรือนมีเพศ ลักษณะที่อยู่อาศัย อายุ ภาระพึ่งพิง รายได้ของคู่สมรส รายจ่ายต่อเดือนต่างกันมีภาวะหนี้ครัวเรือนไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) ที่หัวหน้าครัวเรือนมีจำนวนบุตรที่กำลังศึกษา รายได้รวมต่อเดือน ต่างกัน มีภาวะหนี้ครัวเรือนต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

6.4 ภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริโภค โดยเป็นความสัมพันธ์ที่ผกผันในระดับต่ำ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($r=-.154$, $p < .05$) ส่วนปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิต ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้ครัวเรือน (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้ครัวเรือน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value
1. ด้านพฤติกรรมการบริโภค	-.154*	.047
2. ด้านรูปแบบการดำรงชีวิต	.027	.727
3. ด้านครอบครัว	-.135	.082
4. ด้านสังคม	-.018	.812

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. อภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้ พบว่า ครัวเรือนฯ มีหนี้สินเฉลี่ย 274,072.91 บาท ซึ่งใกล้เคียงกับหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในช่วงปี พ.ศ. 2549-2556 ในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรีและปทุมธานี มีหนี้สินเฉลี่ย 273,795 บาทต่อครัวเรือน ภาวะหนี้ครัวเรือนฯ จากการซื้อบ้าน รถยนต์และนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน อาจเป็นผลมาจากการใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐโดยผ่านทางโครงการ “บ้านหลังแรก” และ “รถ

คันแรก” ซึ่งทั้งสองนโยบายเร่งกระตุ้นให้มีการซื้อบ้านและรถยนต์มากขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐและเอกชน เช่น การเปิดการค้าเสรี การปล่อยสินเชื่อให้แก่ภาคครัวเรือนและการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ส่งผลให้ภาคครัวเรือนมีหนี้สินสูงขึ้นจากหนี้สินเฉลี่ย 68,405 บาทต่อครัวเรือนในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็น 134,900 บาทต่อครัวเรือนในปี 2554 เมื่อพิจารณาเฉพาะครัวเรือนที่มีหนี้ในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ชลบุรี สมุทรสาคร พบว่า มากกว่าร้อยละ 40 ของหนี้สิน นำไปซื้อ/เช่าซื้อ บ้านและที่ดิน ส่งผลให้การวิจัยนี้ พบว่า ครัวเรือนมีภาวะหนี้สินเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยมากกว่าด้านอื่น ๆ ส่วนหนี้สินที่เกิดจากการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันอาจมาจากภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้นและเพื่อรักษาระดับการบริโภคของครัวเรือนเมื่อรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ครัวเรือนจะกู้ยืมเพื่ออุปโภคบริโภค สอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคตามสมมติฐานรายได้เปรียบเทียบในทางเศรษฐศาสตร์ของ Jame S. Duesenberry พฤติกรรมการบริโภคของครัวเรือนแต่ละครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมากกว่าการบริโภคภายในครัวเรือน โดยครัวเรือนจะทำการเปรียบเทียบการบริโภคของครัวเรือนกับการบริโภคของครัวเรือนในสังคมให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับรายได้ที่ครัวเรือนได้รับ เช่น ถ้าเพื่อนบ้านมีรถยนต์ราคาดีต้องมีรถยนต์เช่นเดียวกัน แม้ว่ารายได้จะไม่สามารถซื้อรถยนต์ได้แต่ก็ซื้อด้วยการสร้างภาระหนี้สิน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธิดา ว่องวันดี [3] ปิยรัตน์ พรหมงาม [4] นันทรัตน์ จิโรภาส [5] กรรณิการ์ ศิริชาญ [6] และ ศิริวรรณ คงศิลา [7] ที่พบว่า ภาวะหนี้สินเกิดจากการนำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเพื่อการบริโภคอุปโภค การปลูกบ้านและ/หรือการซื้อบ้านและการซื้อรถยนต์ นอกจากนี้สอดคล้องกับการศึกษาของพระคมสัน เจริญวงศ์ [8] ที่พบว่า การเป็นหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรเกิดจากการบริโภคที่เลียนแบบหรือการเอาอย่างกันของเพื่อนบ้าน

การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะหนี้ครัวเรือนของผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (กันตนา) กับลักษณะทั่วไป พบว่า ด้านที่ภาวะหนี้ครัวเรือนไม่แตกต่างกัน คือ เพศ ลักษณะที่อยู่อาศัย อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ จำนวนบุตร ภาระฟังกิจ รายได้คู่สมรส รายจ่ายรวมต่อเดือน ทั้งนี้เนื่องจากหนี้สินคือความไม่พอค้ำระหว่างรายได้และรายจ่าย โดยรายจ่ายบางอย่างเป็นความจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค ซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต งานวิจัยนี้ พบว่า ครัวเรือนมีหนี้สินเกี่ยวกับบ้านและรถยนต์ หนี้สินในส่วนของบ้านเป็นหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นของครอบครัวและบ้านเป็นสินค้าที่มีราคาสูง ถ้าครัวเรือนออมเงินให้ได้เท่ามูลค่าบ้านที่ต้องการซื้อก็ต้องใช้เวลาหลายสิบปีและเมื่อถึงเวลานั้นราคาบ้านก็ปรับตัวไปเป็นอีกระดับราคาหนึ่งตามอัตราเงินเฟ้อหรือราคาวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ ที่ปรับตัวสูงขึ้น การตัดสินใจซื้อบ้านจึงควรกระทำในปัจจุบันและยอมรับภาระหนี้สินนี้เพื่อสมาชิกทุกคนในครอบครัวได้มีที่อยู่อาศัยเพราะบ้านเป็นสิ่งจำเป็นของทุกคนในครอบครัว ไม่ว่าหัวหน้าครัวเรือนจะเป็นหญิงหรือชาย จะมีอายุเท่าไร ประกอบอาชีพอะไร มีการศึกษาระดับใด มีภาระฟังกิจมากหรือน้อย คู่สมรสจะมีรายได้หรือไม่ ฯลฯ ทุกครัวเรือนย่อมมีความปรารถนาบ้านที่อยู่อาศัยไม่ต่างกัน หนี้สินที่เกิดจากการซื้อรถยนต์เป็นหนี้ที่เกิดจากความต้องการตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ [10] ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองหรือบำบัดความต้องการแล้ว ความต้องการด้านอื่น ๆ ของมนุษย์ในระดับที่สูงขึ้นก็จะเกิดขึ้นได้ เมื่อครัวเรือนได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตแล้ว ลำดับขั้นต่อไปครัวเรือนต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและมีความต้องการให้สังคมที่ครัวเรือนเป็นสมาชิกอยู่ยกย่องและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น การซื้อรถยนต์จึงเป็นการตอบสนองด้านความปลอดภัยในการเดินทาง ความสะดวกสบายที่ไม่ต้องเบียดเสียดกับผู้อื่นที่แย่งกันใช้บริการรถสาธารณะซึ่งความปลอดภัยไม่ได้มาตรฐานสำหรับประเทศไทย การมีรถยนต์จะช่วยให้ชีวิตมีความปลอดภัยจากการเดินทางในระดับหนึ่ง การมีรถยนต์ทำให้สังคมมองว่าเป็นคนมีฐานะดี เป็นความโก้หรู เป็นเครื่องประดับให้รู้สึกว่าคุณมีหน้าตาในสังคมและสามารถเลื่อนขั้นทางสังคมได้ ดังนั้นหัวหน้าครัวเรือนทั้งเพศหญิงหรือชาย ทุกระดับอายุ จะประกอบอาชีพอะไร มีการศึกษาระดับใด มีภาระฟังกิจมากหรือน้อย คู่สมรสจะมีรายได้หรือไม่ ย่อมมีความปรารถนารถยนต์เพื่อตอบสนองความต้องการข้างต้นไม่ต่างกัน

ครัวเรือนที่มีบุตรที่กำลังศึกษาต่างก็มีภาวะหนี้ครัวเรือนต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ครัวเรือนที่มีบุตรที่กำลังศึกษา 2 คน ครัวเรือนที่ไม่มีบุตรและครัวเรือนที่มีบุตรที่กำลังศึกษา 1 คน มีภาวะหนี้ครัวเรือนมากกว่าครัวเรือนที่มีบุตรที่กำลังศึกษา มากกว่า 2 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะครัวเรือนที่มีบุตรที่กำลังศึกษา 2 คน ครัวเรือนที่ไม่มีบุตร และครัวเรือนที่มีบุตรที่กำลังศึกษา 1 คน ย่อมมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของบุตรน้อยและไม่ต้องกังวลเรื่องภาระค่าใช้จ่าย ด้านการศึกษาของบุตรในอนาคตจึงมีการใช้จ่ายด้านอื่น ๆ รวมทั้งมีภาระหนี้สินมากกว่าครัวเรือนที่มีบุตรที่กำลังศึกษามากกว่า 2 คน ย่อมมีภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของบุตรสูง จึงต้องระมัดระวังการใช้จ่ายรวมทั้งภาระหนี้สินที่ต้องไม่สูงมากนักเพราะ อาจไปกระทบกับค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรได้

ครัวเรือนที่มีรายได้ต่างกันก็มีภาวะหนี้ครัวเรือนต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ครัวเรือนที่มีรายได้รวมต่อเดือน 25,001-30,000 บาท มีภาวะหนี้ครัวเรือนมากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้รวมต่อเดือน 10,000-15,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะครัวเรือนที่มีรายได้มากย่อมมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีความน่าเชื่อถือหรือมีเครดิต มากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้น้อยจึงเป็นไปได้ที่ครัวเรือนที่มีรายได้มากมีภาวะหนี้สินมากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้น้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตา ว่องวันดี [3] ที่พบว่า ข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางที่ไม่เป็นหนี้จะมีรายได้น้อยกว่าข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลางที่เป็นหนี้

ภาวะหนี้ครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการบริโภค ในลักษณะผกผันและมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก ($r=-.15$) เนื่องจากถ้าครัวเรือนมีภาระหนี้สินจะส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคของครัวเรือนจะลดลงแต่ไม่มากนัก อาจเป็นเพราะภาระหนี้ที่ครัวเรือนต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือน ได้แก่ ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ ผ่อนเครื่องใช้ไฟฟ้า ทำให้ครัวเรือนต้องลดการบริโภคลงเพื่อนำรายได้ส่วนหนึ่งไปชำระหนี้และการที่ภาวะหนี้ครัวเรือน กับปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำมาก อาจเป็นเพราะครัวเรือนมีพฤติกรรมตัดสินใจซื้อสินค้าจากความต้องการก่อนการพิจารณาความจำเป็น ถ้าครัวเรือนมีความพึงพอใจในสินค้าและบริการและไม่อาจจะยับยั้งความต้องการได้ถึงแม้ครัวเรือนจะมีภาระหนี้ ครัวเรือนก็สามารถตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้ การใช้จ่ายเงินแต่ละเดือนทำให้ไม่สามารถออมเงินได้และครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีพฤติกรรมซื้อเสื้อผ้าเป็นประจำเพราะเป็นคนชอบแต่งกายตามสมัยนิยม สอดคล้องกับการศึกษาของสรรพสิทธิ์ กุลประสิทธิ์

[9] ที่พบว่า พฤติกรรมการบริโภคของข้าราชการนายทหารประทวน สังกัดกองพันซ่อมบำรุง กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 15 มีความสัมพันธ์กับการสร้างภาระหนี้สิน ในส่วนที่ไม่สอดคล้องกันคือเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวกโดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ภาวะหนี้ครัวเรือน จากการซื้อบ้าน รถยนต์และนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน หนี้สินเกี่ยวกับบ้านถือเป็นสิ่งจำเป็น แต่หนี้เกี่ยวกับรถยนต์ เมื่อพิจารณาแล้วความจำเป็นน้อยกว่าบ้าน ครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท กับภาระหนี้ที่ต้องผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงค่อนข้างสูงในการผ่อนชำระ ประกอบกับครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างเอกชน ถ้าต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สถานประกอบการปิดกิจการหรือปรับลดการจ้างงาน ครัวเรือนอาจได้รับผลกระทบจากการจ้างงานเมื่อไม่มีรายได้ก็ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ การทำงานเพียงด้านเดียวจึงมีความเสี่ยง ครัวเรือนจึงควรหารายได้เสริมหรือปรับลดการบริโภค โดยพิจารณาความจำเป็นก่อนการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ การใช้จ่ายเงินแต่ละเดือนของครัวเรือนทำให้ไม่สามารถออมเงินได้ ครัวเรือนจึงควรจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อพิจารณารายจ่ายใดจำเป็น รายจ่ายใดไม่จำเป็น เพื่อครัวเรือนจะได้มีเงินออม หลุดพ้นจากลัทธิบริโภคนิยม หลุดพ้นจากความ เป็นหนี้ได้

8.2 การเคหะแห่งชาติ ควรมีบทบาทในการจัดให้มีการอบรม ฝึกอบรม เพื่อสร้างงาน สร้างโอกาส สร้างรายได้ให้คน ในชุมชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำบัญชี

ครัวเรือน เพื่อให้ครัวเรือนได้นำความรู้ในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตให้หลุดพ้นจากวงจรภาวะหนี้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

8.3 ภาวะหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นมีสาเหตุมาจากการใช้นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐผ่านทางโครงการ “บ้านหลังแรก” และ “รถคันแรก” โครงการบ้านหลังแรกเป็นโครงการที่ดีที่จะทำให้ประชาชนได้เข้าถึงที่อยู่อาศัยและการซื้อบ้านเป็นการลงทุน (Investment) เมื่อเวลาผ่านไปมูลค่าจะสูงขึ้นโดยเฉพาะราคาที่ดินซึ่งจะให้ผลตอบแทนแก่เจ้าของด้วยมูลค่าที่มากกว่าค่าเริ่มต้น แต่โครงการ “รถคันแรก” เป็นโครงการที่ดีสำหรับครัวเรือนที่มีกำลังซื้อ มีรายได้ที่มากพอสำหรับการผ่อนส่งที่ไม่กระทบกับการดำรงชีวิตโดยทั่วไป แต่สำหรับครัวเรือนผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (ก้นตนา) ที่มีรายได้ต่อเดือน 10,000-15,000 บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่สูงพอที่จะแบกรับภาระหนี้ทั้งผ่อนบ้านและผ่อนรถ ดังนั้นนโยบาย “รถคันแรก” เป็นการสร้างภาระหนี้ให้กับครัวเรือนฯ รัฐบาลควรพิจารณาการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยความระมัดระวัง เพราะผลที่ได้อาจเป็นกับดักต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่จริง ภาระหนี้ครัวเรือนอาจส่งผลกระทบต่อผลการบริโภค เมื่อกำลังซื้อถดถอยนำไปสู่การลดการผลิต ปรับลดคนงาน เกิดการว่างงานในระบบเศรษฐกิจ นอกจากนี้อาจกระทบต่อภาคการลงทุน เพราะเงินทุนส่วนหนึ่งของภาคธุรกิจมาจากเงินออมของภาคครัวเรือน ถ้าภาคครัวเรือนมีภาระหนี้สินการออมจะลดลงซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ประชาชาติ ระดับการพัฒนาประเทศรวมทั้งคุณภาพชีวิตของคนในประเทศด้วย

9. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่ได้สนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ดร. อธิวัฒน์ เจียวิวรรธน์กุล ขอขอบพระคุณ อาจารย์จุฑามาศ ชูจินดา อาจารย์ กิตติยานภลัย ภูตระกูล อาจารย์ประจำศูนย์วิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ และครัวเรือนผู้ที่อาศัยอยู่ในโครงการที่ดำเนินการโดยภาครัฐ โครงการบ้านเอื้ออาทรนนทบุรี (ก้นตนา) ที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). บริการข้อมูล. ค้นเมื่อ 17 เมษายน 2559 จาก http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center/23project-th.htm.
- [2] ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย [ม.ป.ป.]. อ้างถึงในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์. [ม.ป.ป.]. มองผ่านสหกรณ์ : สถานการณ์หนี้ครัวเรือนในระดับฐานราก. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2557, จาก http://www.cad.go.th/ewt_news.php?nid=5815&filename=faq.
- [3] ธิตา ว่องวันดี. (2550). การวิเคราะห์ภาวะหนี้สินของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษาข้าราชการตำรวจในสังกัดส่วนกลาง. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [4] ปิยรัตน์ พรหมงาม. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหนี้สินของครอบครัวพนักงานนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. ปริญญาโทเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มนุษยนิเวศศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [5] นันทรัตน์ จิโรภาส. (2551). ภาวะหนี้สินของข้าราชการครู โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [6] กรรณิการ์ ศิริชาญ. (2552). ภาวะหนี้สินของผู้บริโภคในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [7] ศิริวรรณ คงศิลา. (2552). ภาวะหนี้สินของข้าราชการกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาข้าราชการกรุงเทพมหานครสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน ทวีวัฒนาและบางกอกน้อย. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [8] พระคมสัน เจริญวงศ์. (2554). ภาวะหนี้สินของครัวเรือนในเขตอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

[9] สรรพสิทธิ์ กุลประสิทธิ์. (2554). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการสร้างภาระหนี้สินของข้าราชการนายทหารชั้น
ประทวน สังกัดกองพันซ่อมบำรุง กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 15 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สังกะมหาวิทยาลัยพระยุคลฑ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

[10] Maslow, A.H. 1970. *Motivation and Personolity*. New York: Harper & Brathers.

ความแตกต่างด้านการปฏิบัติงานด้านการบัญชี ระหว่าง Generation X กับ Generation Y

พัชราภรณ์ ใจบุญมา¹, นงลักษณ์ เจริญทอง²

¹คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ/สาขาวิชาการบัญชี,วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก,phatcharapornSBC58045@gmail.com

²คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ/สาขาวิชาการบัญชี,วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, nongluck@southeast.ac.th

บทคัดย่อ

ในสังคมปัจจุบันนี้การทำงานร่วมกันในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะในองค์กรมีบุคลากรที่ต่างอายุ หรือเรียกว่าเป็นการแบ่งตามเจนเนอเรชันของแต่ละช่วงอายุซึ่งการปฏิบัติงานของแต่ละเจนเนอเรชันไม่เหมือนกันฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาระบบการปฏิบัติก็เปลี่ยนไปเช่นกัน นักบัญชีต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา และเจนเนอเรชันถือว่าเป็นประกอบที่สำคัญมา จุดเด่น จุดด้อยของแต่ละเจนเนอเรชันไม่เหมือนกัน อาทิเช่นเจนเนอเรชันวายจุดเด่นที่เห็นได้ชัดคือมีชำนาญด้านเทคโนโลยีสูง เพราะเป็นวัยที่เกิดในยุคที่เทคโนโลยีกำลังพัฒนาอย่างมาก มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานสูง แต่มีจุดด้อยด้านความอดทน และทนแรงกดดันค่อนข้างต่ำ ซึ่งตรงข้ามกับบุคคลที่เกิดในยุคเจนเนอเรชันเอ็กซ์ ที่ถึงแม้จะไม่มี ความชำนาญด้านเทคโนโลยีมากเหมือนเจนเนอเรชันวาย แต่มีความถนัดอยู่บ้าง มีความมั่นใจในตัวเองสูง มีความอดทนต่อการทำงานได้มากกว่ากว่าเจนเนอเรชันวาย ดังนั้น ความแตกต่างในด้านช่วงวัยของประชากร หรือ Generation Gap เป็นปัจจัยสำคัญ การเข้าใจในความแตกต่างระหว่างช่วงวัยจะช่วยให้เข้าใจคนแต่ละคนในสังคมมากยิ่งขึ้น สังคมย่อมจะเกิดการอยู่ร่วมกันได้ดีขึ้น

Abstract

Nowadays, collaboration in the organization is important. There are different people in the organization. The change of time, the operating system was changed as well. Accountants need to be constantly adjusted. And the generation is considered an important component. Featured and weakness of each generation is not the same. For example, the generality of the obvious is high technology because of the age in which the technology is developing and highly flexible in operation. On the other hand there are weaknesses that are tolerant and relatively low pressure. The X generation, there is not much technology expertise like the Y Generation. It has some aptitude and confidence in yourself. The difference in population ages or generation gaps is a major factor. Understanding the difference between ages will help to understand each person in the society more. Society will be better together.

บทนำ

ในปัจจุบันการทำงานในองค์กรมีพนักงานหลายรูปแบบ หลายเจนเนอเรชัน ที่ทำงานหรือปฏิบัติงานร่วมกัน ประกอบด้วย Baby Boomer, Generation X, Generation Y และ Generation Z ซึ่งแต่ละเจนเนอเรชันมีพฤติกรรม นิสัย ค่าความนิยม ความคิด รวมถึงการปฏิบัติงานที่ต่างกันไป ซึ่งรวมถึงนักบัญชีในปัจจุบัน ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับบัญชีในองค์กรต่างๆ มีพนักงานที่มีช่วงอายุที่หลากหลายที่ต้องทำงานร่วมกันซึ่งในแต่ละเจนเนอเรชันก็มีจุดแข็งที่ต่างกันไป อาทิเช่น เจนเนอเรชันวาย มีความถนัดในการใช้เทคโนโลยีและความเร็ว เพราะคนรุ่นนี้เกิดมาในยุคที่เทคโนโลยีพัฒนาอย่างรวดเร็ว และมีจิตวิญญาณแบบกล้าแค้นและสร้างโปรเจกต์ใหม่ที่ทำเงินได้เร็ว แก้ปัญหาเก่ง เพราะคนกลุ่มนี้รักในอาชีพอิสระ เป็นนายของตัวเอง แต่คนที่เกิดในยุคเจนเนอเรชันวาย มีจุดอ่อนที่เห็นได้ชัด คือ ขี้เบื่อ อยากได้เงินไว และจากไปเร็ว เพราะคนหรือพนักงานที่เกิดในยุคเจนเนอเรชันวาย ไม่ความอดทน ทำงานเร็ว แต่ทำงานได้ไม่นานก็ออก ไม่มีความซื่อสัตย์ผูกพันภาคต่อองค์กร ซึ่งตรงข้ามกับคนหรือพนักงานที่เป็นยุคเจนเนอเรชันเอ็กซ์ ที่มีจุดแข็งที่เห็นได้ชัดเงินที่มีความอดทนต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความซื่อสัตย์ต่อองค์กร มีความภาคต่อองค์กร แต่จุดอ่อนของคนหรือพนักงานที่เกิดเจนเนอเรชันเอ็กซ์ คือ

ด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปองค์กรได้มีการพัฒนามากขึ้น และมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง องค์กรได้มีการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานแบบเดิมที่ใช้ตัวพนักงานหรือถ้าเป็นในทางบัญชีก็จากการปฏิบัติงานบัญชีด้วยมือ เปลี่ยนเป็นใช้เทคโนโลยีมาทดแทน ซึ่งคนหรือพนักงานที่เกิดในยุคเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ มีความชำนาญด้านเทคโนโลยีน้อยกว่าเจนเนอเรชั่นวาย จึงทำให้ยากต่อการปฏิบัติงาน และจุดอ่อนอีกอย่างหนึ่งของคนหรือพนักงานที่เกิดในยุคเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ คือ มีความเชื่อมั่นกับความคิดของตัวเองค่อนข้างสูง เชื่อมั่นในสิ่งที่ทำว่าถูกเสมอ ไม่ยอมรับสิ่งใหม่เข้ามาในการปฏิบัติงาน เพราะฉะนั้นถ้าองค์กรมีคนหรือพนักงานที่เกิดในยุคเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ จึงยากที่จะเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิมได้ [1]

ดังนั้น ในองค์กรในยุคสมัยนี้ มีพนักงานที่มีเจนเนอเรชั่นที่แตกต่างและมีจุดแข็ง จุดอ่อนที่แตกต่างกัน ฉะนั้นคนที่ผู้นำขององค์กรต้องเรียนรู้นิสัย ค่านิยม พฤติกรรมของแต่ละเจนเนอเรชั่นเพื่อดึงความสามารถของคนในแต่ละเจนเนอเรชั่นออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นมาและความหมายของเจนเนอเรชั่น

ทฤษฎีเจนเนอเรชั่นวาย เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายความแตกต่าง ของคนต่างรุ่น โดยแบ่ง เจนตามช่วงปีเกิด ทฤษฎีเจนมี 4 รุ่นหลัก ได้แก่ 1)ไซเลนต์เจเนอเรชั่น (Silent Generation) อยู่ในช่วง พ.ศ.2468 – 2485 มีลักษณะ ชอบความเป็นระเบียบแบบแผน ไม่ชอบความเสี่ยง อนุรักษ์นิยม 2) เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) อยู่ในช่วง พ.ศ. 2486 – 2503 มีลักษณะทุ่มเทชีวิตให้กับการทำงาน สู้งาน อดทน ชอบงานที่มีความมั่นคง มีความภักดีต่อองค์กร ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่พลเมือง 3) เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ (Generation X) และ 4)เจเนอเรชั่นวาย (Generation Y) โดย ปัจจุบันคนเจนวายมีสัดส่วนสูงที่สุด คือร้อยละ 39 ของ ประชากรโลกทั้งหมด ตามด้วยเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ ที่ร้อยละ 27 ประเทศที่รายได้สูงมีสัดส่วนเจนวายน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศรายได้ปานกลางและรายได้ต่ำกว่าซึ่งสะท้อนถึง โครงสร้างอายุประชากรของแต่ละประเทศ (Strauss & Howe, 2007) จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่าเจนเนอเรชั่นวาย และ เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ มีประชากรอยู่จำนวนมาก และลักษณะที่แตกต่างกัน

เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ (Generation X) เป็นกลุ่มประชากรที่เติบโตมาด้วยการดูแลตัวเองเป็นส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เป็นกลุ่มที่แสวงหาอำนาจด้วยตนเอง และเป็นกลุ่มคนที่ต้องการความเป็นอิสระและต้องการยอมรับ อุปนิสัยของคนเจนเนอเรชั่นนี้ จึงมีอุปนิสัยชอบเสี่ยงชอบทำอะไรใหม่ๆ ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ดีมีความยืดหยุ่น ชอบความเป็นอิสระ และมักทำหายกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่อาจไม่เหมาะสมกับยุคสมัย [3] ประชากรในกลุ่มนี้ได้รับผลกระทบจากรอยต่อระหว่างการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในยุคสมัยนั้นค่อนข้างมาก เช่น การเปลี่ยนแปลงจาก Analog ไปสู่ Digital การเปลี่ยนแปลงจากคอมพิวเตอร์เมนเฟรมที่มีขนาดใหญ่ไปสู่คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีขนาดเล็กลง ประกอบกับบรรยากาศของการขยายตัวอุตสาหกรรมในวงกว้าง ทำให้เกิดการผลิตเครื่องมือเครื่องที่อำนวยความสะดวกมากมายเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต จึงส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจมุ่งเน้นไปทางความเป็นปัจเจกบุคคล และมีความเป็นวัตถุนิยมสูงขึ้น กลุ่มเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์มักพึ่งพาความรู้ความสามารถของตนเอง ในการดำเนินชีวิตและทำงาน บางครั้งเอาตนเองเป็นศูนย์กลางในการคิดการทำงาน อย่างไรก็ตาม เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์สามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงด้วยสาเหตุเหล่านี้จึงส่งผลให้ประชากรกลุ่มนี้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ทันยุค ทันสมัย และเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานได้อย่างดี [4]

ด้านการทำงาน ประชากรกลุ่มเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์มักมองว่า งานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเท่านั้น จึงทำให้คนกลุ่มนี้สร้างสมดุลในการทำงานกับการใช้ชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว และสัมพันธ์กับเพื่อนรอบข้างได้ดี ซึ่งกลุ่มเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์เป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงระยะกลางของการทำงานที่กำลังมีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน มีความทะเยอทะยาน ขยันขันแข็ง และชอบทำงานแบบพึ่งพาตัวเอง มีการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนเองและมีการตั้งเป้าหมายในงานอยู่เสมอ [2] โดยมีเอกลักษณ์โดดเด่นเหนือกลุ่มอื่นๆ มีดังนี้

1. เจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ อาศัยอยู่ในโลกของผู้สูงอายุที่เป็น Baby Boomers : Gen B และอยู่ในสังคมการทำงานที่คนเจนเนอเรชั่นบี เป็นผู้ทำงานตำแหน่งอาวุโสกว่า อีกทั้งสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่ออกแบบโดยคนวัย เจนเนอเรชั่นบี อีกด้วย

ทำให้พวกเขาได้รับอิทธิพลในด้านความคิดและการตัดสินใจหลายๆ อย่างมาจาก เจเนอเรชันปี อาทิ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความมีน้ำอดน้ำทนในสถานการณ์ต่างๆ แต่ในขณะที่เดียวกันความมุ่งมั่นในการทำงานของคนเจเนอเรชันเอ็กซ์ ก็จะทำเนิ่นไปโดยอยู่บนเงื่อนไขของความคุ้มค่ากับสิ่งตอบแทนในการทำงานที่พวกเขาทุ่มเทด้วย และพร้อมจะต่อรองเพื่อสร้างโอกาสที่ดีในการทำงานให้กับตนเองอยู่เสมอ ส่วนในด้านการดำเนินชีวิตของเจเนอเรชันเอ็กซ์ เป็นกลุ่มวัยที่มีความกระตือรือร้นในการดำเนินชีวิต ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ มีความคิดเปิดกว้าง และชอบพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับประสบการณ์ของช่วงวัยชีวิตของพวกเขาที่อยู่ในยุคของการแสวงหาเป้าหมายของชีวิต ความก้าวหน้า ความสำเร็จ รวมไปถึงความท้าทายต่างๆ

2. ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ทำได้จริง (Pragmatic) เนื่องจากเป็นกลุ่มวัยที่ถัดจากคนเจเนอเรชันปี จึงทำให้คนวัยเจเนอเรชันเอ็กซ์ ได้รับอิทธิพลทางความคิดจากคนเจเนอเรชันปี ในด้านการคิดและตัดสินใจโดยอาศัยอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ทำได้จริง ทั้งการทำงาน การดำเนินชีวิต รวมไปถึงการตัดสินใจด้านต่างๆ พวกเขาจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าสามารถดำเนินการต่อไปได้จริงหรือไม่แล้วจึงตัดสินใจปฏิบัติตามสิ่งที่ตัดสินใจแล้ว อาทิ การเปลี่ยนงานคนเจเนอเรชันเอ็กซ์ จะนำข้อดีข้อเสียของการเปลี่ยนงานขึ้นมาประเมินเปรียบเทียบแล้วจึงตัดสินใจว่าจะเปลี่ยนงานหรือไม่ โดยไม่ตัดสินใจด้วยอารมณ์ เช่นคนวัยเจเนอเรชันวัย ขณะเดียวกันก็ไม่ใช้หลักการด้านความอดทนหรือจงรักภักดีที่ต้องศิโรตม์มากเท่าคนเจเนอเรชันปี มาใช้ หากแต่จะใช้หลักการของความคุ้มค่าทั้งทางเศรษฐกิจ ความรู้ และความพึงพอใจ มารวมตัดสินใจทุกๆ ด้าน

3. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative) Gen X เป็นกลุ่มวัยที่เกิดมาหลังช่วง Baby Boomers ซึ่งเป็นช่วงที่มีการลดลงของประชากรและผ่านพ้นช่วงภาวะสงครามมาพอสมควรแล้ว คนวัยเจเนอเรชันเอ็กซ์ จึงอยู่ในช่วงของการแสวงหาเป้าหมายของชีวิตและความรู้ต่างๆ รวมไปถึงการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่น่าตื่นตาตื่นใจมากมาย มีการสร้างสรรค์เทคโนโลยีต่างๆ และนวัตกรรมมากมาย รวมไปถึงศิลปะแขนงต่างๆ เกิดขึ้นในยุคของคน เจเนอเรชันเอ็กซ์ จำนวนมาก อีกทั้งในปัจจุบันคนเจเนอเรชันเอ็กซ์ ได้กลายเป็นผู้นำทางความคิดในแนวทางสร้างสรรค์มากมายหลายเรื่อง

4. มีความเป็นตัวของตัวเองสูง (Strongly Independent) เนื่องจากเกิดมาในยุคที่ผ่านพ้นความลำบากมาแล้ว และได้เห็นความลำบากของคนรุ่นพ่อแม่จึงทำให้คนวัยเจเนอเรชันเอ็กซ์ มีความคิดที่เด็ดขาดต้องการความก้าวหน้าให้กับตนเองค่อนข้างมาก อีกทั้งได้รับการส่งเสริมจากคนเจเนอเรชันปี ให้มีอิสระทางการดำเนินชีวิตและมีความคิดสร้างสรรค์คน เจเนอเรชันเอ็กซ์ จึงมีความเป็นตัวของตัวเองสูง สามารถคิดและตัดสินใจเรื่องต่างๆ ด้วยตนเองได้อย่าง เด็ดเดี่ยว แต่ขณะเดียวกันก็เคารพความคิดเห็นของคนอื่นๆ ที่แตกต่างกับตนเองได้อย่างดีด้วยเช่นเดียวกัน ความเป็นตัวของตัวเองจะสะท้อนออกมาในรูปแบบของการดำเนินชีวิตที่โดดเด่น โดยพวกเขาดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย แต่ขณะเดียวกันจะคิดและตัดสินใจต่างๆ อย่างรอบคอบ โดยไม่พึ่งพาความคิดคนอื่น

5. มั่นใจในตัวเอง (Self-Reliant) ชาวเจเนอเรชันเอ็กซ์ มีความมั่นใจในตนเองค่อนข้างสูงจากความเป็นตัวของตัวเอง พวกเขาเติบโตมาในช่วงที่ครอบครัวพ่อแม่มีความพร้อมในชีวิตแล้ว จึงได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น และจากการเติบโตมาในยุคของการแข่งขันทั้งทางการเรียนและการทำงาน รวมไปถึงการดำเนินชีวิต ความมั่นใจจึงอยู่ควบคู่มากับคนเจเนอเรชันเอ็กซ์ ตลอดเวลานับแต่เป็นเด็กจนถึงปัจจุบัน

6. เจเนอเรชันเอ็กซ์ มีความ ต้องการเป็นเจ้าของกิจการโดยสายเลือด (Entrepreneur by Nature) และ ทำงานเสมือนเป็นผู้รับจ้างอิสระ (Independent Contractor) มากกว่าเป็นพนักงานบริษัทตลอดชีวิต กล่าวคือ ด้วยความมั่นใจในตนเองและรักความท้าทาย อีกทั้งมีความคิดที่สร้างสรรค์ จึงทำให้เจเนอเรชันเอ็กซ์ ต้องการอิสระ เสรีในการดำเนินชีวิต เมื่อช่วงชีวิตดำเนินมาถึงวัยผู้ใหญ่เต็มที่ เราจึงได้เห็นคนวัย เจเนอเรชันเอ็กซ์ สร้างธุรกิจของตนเองขึ้นมากมายทั้งธุรกิจขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ในธุรกิจเมืองไทยกลุ่มเจเนอเรชันเอ็กซ์ ก็เป็นชนกลุ่มใหญ่ที่เข้ามาเป็นผู้บริหารระดับสูงและเจ้าของกิจการทั้งขนาดใหญ่และขนาดย่อม รวมไปถึงขนาดเล็ก

7. เป็นผู้ที่ทำงานหนัก (Hard-Working) และมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อความสำเร็จและความก้าวหน้าขององค์กร ที่ตนทำงานด้วย ทั้งนี้คนเจเนอเรชันเอ็กซ์ จะทำงานอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ โดยมองว่า

ความก้าวหน้าทางอาชีพของตนเองจะดำเนินไปพร้อมกับความเจริญก้าวหน้าขององค์กร โดยถือว่าเมื่อองค์กรก้าวหน้า ตนเองย่อมเติบโตไปพร้อมๆ กันด้วย

8. มีจริยธรรมในการทำงาน (Good Work Ethic) แม้ว่าจะอยู่ในยุคของการแข่งขันและมีนิสัยของการขอการต่อสู้อย่างรุนแรง แต่คนเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์ ก็มีแนวคิดเชิงอนุรักษ์นิยม และมีจริยธรรมในการทำงานค่อนข้างสูงจากอิทธิพลของคนวัยเจนเนอเรชั่นบี พวกเขาจะมีความจงรักภักดีกับองค์กรอย่างมาก หากองค์กรเห็นคุณค่าและสนับสนุนการทำงานของพวกเขาอีกทั้งยึดมั่นในแนวความคิดเรื่องความตรงไปตรงมาและความซื่อสัตย์ต่อความคิดและการดำเนินชีวิตทั้งของตนเองและของผู้อื่น และมีความคิดด้านการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำงานอย่างเปิดกว้าง

เจนเนอเรชั่นวาย (Generation Y) คือ กลุ่มประชากรที่เกิดตั้งแต่ ค.ศ.1977-1999 (พ.ศ.2520-2542) ประชากรกลุ่มนี้กำลังจะเป็นอัตรากำลังหรือทรัพยากรบุคคลที่สำคัญขององค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบันและอนาคต อันใกล้ ลักษณะของเจนวาย ที่ชัดเจนมากที่สุดคือ [1]

1. ความถนัดในการใช้เทคโนโลยีและความเร็ว คนเกิดรุ่นนี้เกิดมาในยุคที่เทคโนโลยีสื่อสาร ดังนั้นการแข่งขันทางธุรกิจที่ต้องใช้เทคโนโลยีใหม่ ต้องใช้ความเร็วในการมองหาคำคิดใหม่ การสร้างนวัตกรรมใหม่คว้าโอกาสใหม่จึงเป็นเรื่องถนัดของคนวันนี้ที่มีเหนือคนยุคเจนเอ็กซ์
2. มีจิตวิญญาณแบบเจ้าแก๊งและสร้างโปรเจกต์ ใหม่ที่ทำเงินได้เร็ว แก้ปัญหาเก่ง เจนวายมีความสามารถในการบริหารโครงการใหม่ที่สร้างเม็ดเงินให้องค์กรได้รวดเร็วกว่าพนักงานวัยอื่น คนกลุ่มนี้รักการทำงานที่มีอิสระ เป็นนายตัวเองสไตล์เจ้าแก๊ง ถ้าองค์กรให้อิสระและโอกาสในการคิดและตัดสินใจมากพอควรแก่คนเจนวาย ในการสร้างธุรกิจใหม่แตกตัวจากบริษัทแม่ มีโอกาสที่พวกเขาจะนำเม็ดเงินมาให้รวดเร็ว
3. หัวไว แต่ขี้เบื่อ อยากรู้อยากเห็น และจากไปเร็ว คนที่อยู่ในช่วงเจนเอ็กซ์มักบ่นกันหนาหูว่า เจนวาย ไม่ค่อยมีน้ำอดน้ำทนทำงานได้แค่ปีสองปีก็อยากเลื่อนขั้นขึ้นเงินเดือนได้เงินเดือนสูงเร็วๆ แต่ทำงานไม่นานก็ออก ไม่มีความซื่อสัตย์ผูกพันภักดีต่อองค์กร ซึ่งตามการสำรวจแล้วก็มีแนวโน้มเป็นเช่นนี้จริง
4. เก่งโซเชียลมีเดียแต่ไม่ถนัดการสื่อสารแบบตัวต่อตัว เมื่อใช้เวลาอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์และมือถือเกือบทั้งวัน เจนวายย่อมต้องเก่งโซเชียลมีเดียและสร้างเครือข่ายออนไลน์
5. การชดเชย ไม่สามารถสื่อสารทางวาจาได้ดีเท่าที่ควร
6. ขาดประสิทธิภาพในการบริหารต้นทุนและขาดประสบการณ์ คนเจนวาย เกิดมาในสังคมที่มีเครื่องอำนวยความสะดวกมากมาย มีทรัพยากรนานาชนิดให้เลือกใช้ ไม่เหมือนคนรุ่นเจนเอ็กซ์ ที่เกิดมาในสังคมที่ไม่ได้พร้อมพรุ่งไปเสียทุกอย่าง ดังนั้น เจนเอ็กซ์ จึงมีสำนึกในการประหยัดมากกว่าคนเจนวาย ที่มุ่งเน้นเรื่องนวัตกรรมและความทันสมัยของเทคโนโลยีจนอาจพร้อมหรือพลาดในการดูแลต้นทุน

ลักษณะของงานบัญชี

ลักษณะโดยทั่วไปของงานบัญชี ได้แก่ การรับทำบัญชี การตรวจสอบบัญชี การวางระบบบัญชี การบัญชีต้นทุน การพยากรณ์ทางการเงิน การวางแผนภาษีอากร การบัญชีเพื่อการบริหาร เป็นต้นโดยนักบัญชีจะมีความรับผิดชอบหลัก ๆ ดังนี้

1. ทำหน้าที่บันทึกข้อมูลทางการเงินตามระบบของการบัญชี
2. ทำบัญชีรายรับ บัญชีรายจ่าย ให้กับองค์กร
3. ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารทางบัญชี
4. บันทึกการจ่ายเงิน การรับเงิน และธุรกรรมทางการเงิน
5. ทำงบแสดงฐานะการเงิน และรวบรวมรายงานการเงินตามระยะเวลาที่กำหนด
6. จัดแสดงรายรับรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของบริษัท
7. ทำรายงานปิดงบการเงินประจำเดือนให้กับบริษัท

นักบัญชีในอดีต มีความชำนาญด้านการทำบัญชีด้วยมือ ซึ่งทำให้เกิดการช้าในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงนักบัญชีในอดีตจะต้องมีบุคลิกภาพไม่ชอบเข้าสังคม ใส่แว่นหนาๆ เพราะวุ่นวายแต่เรื่องตัวเลข เสียเวลาในการคำนวณ หาตัวเลขได้ตลอดเวลา เพื่อให้บังคลงตัว

แต่ในปัจจุบัน นักบัญชีได้มีการปรับเปลี่ยนมุมมองในการทำงานและการดำเนินงานของงานที่ทำ ได้มีการพัฒนาในรูปแบบการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้กับหน้าที่ การทำงาน ทำให้นักบัญชีมีการทำงานที่รวดเร็วขึ้นและสะดวกขึ้น ทำให้อาชีพนักบัญชีเป็นอาชีพที่ไม่น่าเบื่อ อีกต่อไป และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ดังผลการสำรวจความคิดเห็นของนักบัญชี ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า [2]

1. ด้านภาพพจน์และการเป็นที่ยอมรับ คนในองค์กรให้การยอมรับนักบัญชีมากขึ้น เพราะสามารถช่วยพัฒนาระบบไอทีขององค์กร และสามารถให้ข้อมูลและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางธุรกิจ สามารถสื่อสารกับแผนกอื่น ปัจจุบันนักบัญชีมีความสามารถในการสื่อสารกับผู้คนในแผนกอื่นมากขึ้น

2. การพัฒนาด้านบทบาทการทำงานนักบัญชี ได้เปลี่ยนบทบาทจากการทำงานอยู่แต่ในแผนกบัญชีไปสู่การพัฒนาเป็นผู้บริหารที่ช่วยทางด้านการจัดการได้มากขึ้น ความรู้สึกต่อบทบาทของตนเอง นักบัญชีพอใจที่จะได้รับผิดชอบทั้งด้านบัญชีและการเงิน และอยากให้ผู้อื่นมองว่าตนเองเป็นนักการเงินมากกว่าเพราะดูทันสมัย

3. ความรู้พิเศษนอกเหนือจากบัญชี เมื่อถูกถามว่านอกเหนือจากความรู้ในสายงานโดยตรงแล้ว เขาคิดว่าควรเสริมความรู้ทางด้านใดที่จะทำให้ก้าวหน้าขึ้น คำตอบก็คือ การสื่อสารกับคนรอบข้าง การทำงานเป็นทีม ความสามารถในการวิเคราะห์ ความแม่นยำในหลักการบัญชี การคิดแบบนักธุรกิจ

4. คุณภาพชีวิต งานบัญชีเป็นงานหนัก นักบัญชีจึงมักเลือกที่จะ จมปลักอยู่กับงานมากกว่าการที่จะได้พักผ่อนแบบส่วนตัว

5. งานประจำวัน งานประจำวันของนักบัญชีในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นในงานด้านต่างๆ ดังนี้ การให้คำปรึกษาภายในองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ ในระยะยาว การจัดการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ การบัญชีเพื่อการจัดการ การวิเคราะห์การเงินและเศรษฐกิจ ฯลฯ และเมื่อถูกถามว่า เขาคิดว่า อีก 5 ปีข้างหน้า งานของเขาจะมีพัฒนาการ ไปทางใดเพิ่มขึ้น คำตอบที่ได้คือ การวิเคราะห์ผลกำไรเป็นรายผลิตภัณฑ์หรือรายลูกค้า การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้กับงานบัญชีทำให้หน้าที่ของนักบัญชีเปลี่ยนแปลงไปเวลาที่นักบัญชีเคยใช้ให้หมดไปอย่างมากมายกับงานประมวลผลข้อมูลหรือประมวลรายการค่า เช่น การลงรายการค่าในสมุดรายวันผ่านบัญชี และจัดทำงบการเงินต่างๆ ซึ่งเป็นงานที่ใช้เวลาและแรงงานมาก เมื่อนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ ทำให้ประมวลผลได้อย่างรวดเร็วและใช้แรงงานน้อยกว่า ดังนั้นนักบัญชีมีเวลากับหน้าที่อื่นที่ไม่ซ้ำซากแต่ปรับเปลี่ยนจากเดิม อาทิเช่น นำเสนอข้อมูลหรือรายงานในรูปแบบลักษณะที่จะช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจได้ถูกต้องและทันสมัยต่อเหตุการณ์มากขึ้น ดังนั้นนักบัญชีมีบทบาทในการตัดสินใจทางธุรกิจมากขึ้น

ความแตกต่างการปฏิบัติงานทางการบัญชีของเจนเอ็กซ์กับเจนวาย

ทั้งสองวัย ความคิดไม่ค่อยต่างกันมาก เพราะเป็นยุคของเทคโนโลยีเหมือนกัน แต่ว่าคน เจนเอ็กซ์จะมีความมั่นใจในตัวเองสูงมาก และยังไม่ไวใจเด็กรุ่นหลังง่ายๆคนเจนวาย จึงควรเปิดรับฟังความคิดเห็นของคนเจนเอ็กซ์ ก่อน จากนั้นลองนำมาพิจารณาดูกับความคิดเห็นของตนเองว่ามีส่วนไหนที่ตรงกัน และไม่ตรงกัน จากนั้นคุยกันด้วยเหตุผล เลือกสิ่งที่ดีที่สุดแล้วประเมินผลออกมาเมื่อทำได้ดังนี้ การทำงานก็จะไปอย่างดี คนเจนเอ็กซ์ ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนหัวแข็ง เพียงแต่เป็นเขามั่นใจในความคิดของตนเองสูง หากเราสามารถทำลายกำแพงนี้ไปได้ คนเจนเอ็กซ์ ก็จะมีใจ และมอบหมายงานที่เหมาะสมกับเรามาให้เองในบางครั้ง คนเจนวาย อาจจะต้องบริหารคนเจนเอ็กซ์ ที่มีอายุมากกว่า จากที่กล่าวไปข้างต้น คนเจนวาย จำเป็นต้องแสดงความเป็นผู้นำ ให้กับคนเจนเอ็กซ์ เห็นเสียก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำลายสำหรับคนเจนวาย เป็นอย่างยิ่ง [5]

เจนวาย ส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูและปลูกฝังจากครอบครัวรุ่นใหม่ที่คุณพ่อและคุณแม่ตั้งใจ ทำงานทั้งสองคน ประกอบกับขนาดของครอบครัวเล็กลงผู้ปกครองจึงมักดูแลเอาใจใส่ ประคบประหงม พุ่มพัก ให้ความสะดวกสบายและให้

การศึกษาแก่เจนเนอเรชันวายเป็นอย่างดีเจนเนอเรชันวายใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หลายประเภทในเวลาเดียวกัน ประเด็นนี้ส่งผลให้เจนเนอเรชันวายมีความคล่องตัว ยืดหยุ่น เรียนรู้ได้เร็ว และปรับตัวได้ดีในสถานการณ์หรือวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงการเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ง่ายและมากขึ้นกว่าในยุคก่อนๆ นั้น ทำให้เจนเนอเรชันวายมีโอกาสได้เห็นบุคคลซึ่งประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงมีฐานะร่ำรวย หรือเป็นดาราศิลปิน หรือนักกีฬาที่มีความโดดเด่นในสังคมได้อย่างใกล้ชิดมากขึ้นบุคคลเหล่านั้นจะเป็นตัวแบบในการเรียนรู้ของประชากรกลุ่ม เจนเนอเรชันวายที่สำคัญ ซึ่งแตกต่างกับเจนเนอเรชันเอกซ์ ที่เกิดจากการเลี้ยงดูและปลูกฝังจากครอบครัวในยุคสมัยเก่าที่คุณพ่อเป็นคนทำงานหาเลี้ยงครอบครัว คุณแม่มีหน้าที่เลี้ยงดูลูกและคุณพ่อและคุณแม่สมัยก่อนมีครอบครัวขนาดใหญ่ เพราะฉะนั้นการดูแลเอาใจใส่ลูกมีน้อย และการศึกษาของลูกต่ำ มีอุปกรณ์สื่อสารที่หายาก ฉะนั้นเจนเนอเรชันเอกซ์จึงมีความใฝ่รู้เรียนมาก และความอดทนในการทำงานการอยู่ร่วมกับคนอื่น[6]

เพราะฉะนั้นเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะ ความต้องการ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการบัญชี จะเห็นว่า เจนวายมีลักษณะการเลี้ยงดูจากครอบครัวที่มีความพร้อมมากกว่า เจนเน็กซ์ แต่ความอดทนต่อการทำงานเจเน็กซ์มากกว่าเจนวาย เพราะเจเน็กซ์เกิดการเลี้ยงดูที่ต้องดูแลตนเอง ดังนั้น ความต้องการ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานทางการบัญชี สำหรับเจเน็กซ์ด้วยที่พื้นฐานครอบครัวที่ไม่ได้สนับสนุนเรื่องการศึกษาเป็นหลักเท่าไร คนเจเน็กซ์ต้องมีการแสวงหาความรู้ด้วยตัวเองและเรียนด้วยตนเองดังนั้นแรงจูงใจในการปฏิบัติและความอดทนต่อการทำงานจะมีมากกว่าเจนวายที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม

ลักษณะของงาน ได้แก่ความน่าสนใจของงานความท้าทายของงาน ความแปลกใหม่ของงาน โอกาสที่จะได้เรียนรู้และศึกษาให้โอกาสที่จะทำให้งานนั้นสำเร็จ ความรู้หน้าที่รับผิดชอบการควบคุมการทำงานและวิธีการทำงานการที่ผู้ทำงานของรู้สึกต่องานที่ทำอยู่ว่า มีคุณค่า สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานมีความต้องการที่จะปฏิบัติงานนั้นๆและเกิดความผูกพันต่องาน ความท้าทายในงานที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน เนื่องจากว่าถ้างานที่พนักงานมีความท้าทายสูงจะทำให้พนักงานเกิดความ กระตือรือร้นในการทำงานมากจึงสามารถทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น แต่ถ้างานที่พนักงานได้รับมีความจำเจไม่ท้าทายต่อความรู้ความสามารถของผู้ทำจะทำให้พนักงานเกิดความเบื่อหน่ายในงานมีผลกระทบทำให้ความพึงพอใจในการทำงานต่ำ [7]

ดังนั้นเนื่องด้วยลักษณะงานทางด้านบัญชีมีมาตรฐานและรูปแบบตายตัวในการปฏิบัติงานที่บังคับจากสภาวิชาชีพบัญชีหรือตามมาตรฐานทางการบัญชี แต่ลักษณะงานทางด้านบัญชีมีหลายรูปแบบอาทิเช่น การเป็นลูกจ้าง และนายตัวเอง ถ้าเปรียบเทียบเจนเนอเรชันวาย กับเจนเนอเรชันเอกซ์แล้ว จะเห็นได้ชัดเจนว่า บุคลิกของเจนเนอเรชันวาย ต้องการลักษณะที่เป็นอิสระมากกว่าการเป็นลูกจ้างเพราะด้วยนิสัยที่รักอิสระไม่ชอบจำเจ แต่เจนเนอเรชันเอกซ์จะเลือกงานที่เป็นลูกจ้างไม่ชอบการพัฒนา ทำในสิ่งที่เคยทำ มีใจรักองค์กร

การพัฒนาความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการปฏิบัติงานทางการบัญชี คนทำงานเจนเนอเรชันเอกซ์ (Generation X) และวาย (Generation Y) หรือมิลเลนเนียล (Millennial) ต้องการสไตล์การทำงานที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น จากรายงาน Cisco Connected World Technology Report (CCWTR) ประจำปี 2557 ระบุว่า ภายในปี 2563 คนทำงาน Gen X และ Y ส่วนใหญ่เชื่อว่าสมาร์ตโฟนและอุปกรณ์สวมใส่ (Wearable Device) จะกลายเป็นอุปกรณ์ "เชื่อมต่อ" ที่สำคัญที่สุด ขณะที่ "แล็ปท็อป" เป็นอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับสถานที่ทำงานรายงาน CCWTR แสดงให้เห็นถึงสิ่งๆ เทคโนโลยีจะส่งผลต่อรูปแบบการทำงานในอนาคต อุปกรณ์ แอปพลิเคชัน และโซลูชันที่คนเหล่านี้ชื่นชอบจะรองรับการทำงานในรูปแบบใหม่อย่างไรบ้าง รวมถึงการเกิดใหม่ของสุดยอดคนทำงาน (Supertasker) ซึ่งใช้อุปกรณ์ 4 เครื่อง และทัศนคติที่เปลี่ยนไปของคนทำงาน และองค์กรที่มีต่อการทำงานจากที่ใดก็ได้ [8]

ตารางเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง เจนเอ็กซ์กับ เจนวาย [9]

เจนเอ็กซ์	เจนวาย
1. ชอบอิสระ Independent	1. ชอบกลุ่ม Team-oriented
2. ตนเองเป็นศูนย์กลาง Self-centered	2. กลุ่มเป็นศูนย์กลาง We-oriented
3. แสวงหาสังคม Looking for Community	3. สร้างสังคม Create Community
4. รู้จักใช้เทคโนโลยี Tech Savvy	4. รู้จักใช้เทคโนโลยี Tech Savvy
5. ป้างเจก Individualistic	5. ให้คุณค่ากับกลุ่ม Communitarian Values
6. มีทักษะการเอาตัวรอด Survival-minded	6. มองโลกในแง่ดี Optimistic
7. ต้องการได้รับการยกย่อง Crave Respect	7. คาดหวังว่าจะได้รับปฏิบัติดี Expect to be Treated Well
8. ต้องการคำวิพากษ์หรือแนะนำ Want Feedback	8. ต้องการคำวิพากษ์หรือแนะนำ Want Feedback
9. ต้องการเป็นผู้ควบคุม Want to be in Control	9. ต้องการการชี้แนะ หรือทิศทาง Want Guidance / Direction
10. ต้องการพัฒนาเรียนรู้ Want Training	10. ต้องการพัฒนาเรียนรู้ Want Training
11. มักวิพากษ์วิจารณ์สิ่งต่างๆ Often Cynical	11. เชื่อมั่นในความอาวุโส More Trusting of Elders
12. ชอบทำงานด้วยตนเอง Free Agents	12. เข้ากับกลุ่มได้ดีเวลาทำงาน Comfortable With Organizations
13. ช่างสงสัย Skeptical	
14. ชอบความตรงไปตรงมา Appreciate Directness	

ตารางเปรียบเทียบการปฏิบัติระหว่าง เจนเอ็กซ์ กับ เจนวาย

เจนเอ็กซ์	เจนวาย
เจนเอ็กซ์มีความใฝ่รู้เรียนมาก และความอดทนในการทำงาน การอยู่ร่วมกับคนอื่น เจนเอ็กซ์ เป็นเจนที่เกิดในยุคที่ เทคโนโลยีกำลังพัฒนาแต่ก็ยังไม่ถึงที่สุด ฉะนั้นเจนเอ็กซ์เลย ไม่มีความถนัดด้านเทคโนโลยีหรือโปรแกรมสำเร็จรูปทาง บัญชีมากเท่าที่ควร แต่จุดเด่นของเจนเอ็กซ์ในการปฏิบัติ ทางการบัญชีคือ มีความละเอียด มีความรอบครอบ ในการทำ บัญชี รวมไปถึงชอบพัฒนาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีความ อดทนในการปฏิบัติงานที่รับมอบหมายได้ดี	เจนเนอเรชั่นวายมีความคล่องตัว ยืดหยุ่น เรียนรู้ได้เร็ว และ ปรับตัวได้ดีในสถานการณ์หรือวัฒนธรรมต่างๆ รวมถึงการ เข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ง่ายและมากขึ้นกว่าในยุคก่อนๆ นั้น เพราะฉะนั้นเจนวายเป็นเจนที่เกิดในยุคที่เทคโนโลยีที่มีการ พัฒนามากที่สุด ความถนัดของเจนวายเลยมีมากกว่าเจนอื่นๆ ในการปฏิบัติงานทางบัญชีของเจนวายเลยจะเห็นได้ชัดเจน คือ เจนวายจะมีความถนัดในเรื่องของโปรแกรมสำเร็จรูปทาง บัญชีมากกว่าการทำบัญชีด้วยมือ มีการปรับตัวในการเรียนรู้ ได้ดี แต่ด้วยการบัญชีต้องมีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดในการ ปฏิบัติงาน นักบัญชีเจนวายจะไม่ชอบในการทำงานในกรอบที่ มาตรฐานกำหนด ชอบการทำงานอิสระ

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศรียุพา รุ่งเรืองสุข . (2559). จุดเด่น จุดด้อยของผู้นำ Gen Y”บทความ.กรุงเทพฯธุรกิจ. สิงหาคม. สืบค้นวันที่ 5 มีนาคม 2561.
- [2] ประนอม ตั้งปรีชาพาณิชย์. (2555). คุณลักษณะและคุณสมบัติของพนักงานบัญชีที่พึงประสงค์ตามทัศนคติของสถานประกอบการ ศึกษากรณีสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร. บทความ.วารสารธุรกิจปริทัศน์. พฤศจิกายน.

- [3] รัชฎา อสิสนธิสกุล. (2548). การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเจนเนอเรชั่นวาย(Generation Y) เพื่อการประยุกต์ใช้ในที่ทำงาน. วิทยานิพนธ์. ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์.
- [5] ความแตกต่างเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์กับเจนเนอเรชั่นวาย.สืบค้นเมื่อ วันที่ 10 มีนาคม 2561.www.ideaboy.co.th
- [6] กานต์พิชชา เก่งการช่าง, (2556) .เจนเนอเรชั่นวายกับความท้าทายใหม่ในการบริหารทรัพยากรบุคคล.วารสารสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ หน้า 15-27.
- [7] สมบูรณ์ ปัญญาพานิช .(2541).ความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [8] ประชาชาติธุรกิจการ.(2559).พัฒนาความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านการปฏิบัติงานทางการบัญชี.สืบค้นเมื่อ วันที่ 11 มีนาคม 2561.www.prachachat.net
- [4] Glass, A. 2007, 'Understanding generation differences for competitive success', Industrial and commercial training,vol. 2, pp. 98-103.
- [9] Haserot, P.W. (2004). Another look at how Gen X and Gen Y differ, IOMA's Report on Compensation and Benefits for Law Offices.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ไอศวรรย์ พัทยากร¹, ดร.นภัทร จันทราภรณ์², ดร.วิมลวัลย์ ทรงศิริยศ³

¹สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, isawan@hotmail.com

²สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ubol2001@yahoo.com

³สาขาการจัดการโลจิสติกส์ คณะโลจิสติกส์และเทคโนโลยีการบิน วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, ppp_ram@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3) ศึกษาการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว 4) ศึกษาการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว โดยมีสมมติฐานในการวิจัย คือ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อ 1) จำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ 2) จำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ 3) การให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว 4) การให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจไม่ออกเดินทางท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ออกเดินทางท่องเที่ยวภายใน 3 ปี โดยนับตั้งแต่ปี 2559 จนถึง ปี 2561 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

จากการศึกษาพบว่า 1) นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศ 1-5 ครั้ง มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 229 คน มีออกเดินทางท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวภายในประเทศคือบุคคลในครอบครัว และมีส่วนตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศคือตนเอง มักเดินทางด้วยตนเอง โดยการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเฉลี่ย 2 คืน และต่างประเทศเฉลี่ย 3 คืน โดยใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม และให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติมากที่สุด

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศแตกต่างกัน ส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว และ ไม่ส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจไม่ออกเดินทางท่องเที่ยว

คำสำคัญ : การท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว ส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

Factors Influencing Travelling Behaviors of Thai Tourists, This study aimed to; 1) examine tourism behavior of Thai tourists; 2) determine the factors affecting domestic and international tourism decision-making behavior of Thai tourists by gender, age, occupation, and monthly income; 3) investigate the priority of marketing mix factors affecting on tourism decision-making behavior; and 4) identify the priority

of internal and external factors affecting on denied tourism decision-making behavior. The hypotheses established for testing as following; the different demographic characteristics had effect on: 1) the frequency of domestic tourism, 2) the frequency of international tourism, 3) the priority of marketing mix factors affecting on tourism decision-making behavior, and 4) the priority of internal and external factors affecting on tourism decision-making behavior.

Four hundred Thai tourists who had travelled within 3 years from 2016 to 2018 were participated in this study. The questionnaire was used for collecting data. The statistics used for analyzing data including percentage, frequency, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The results revealed that most of Thai tourists were female, 31-40 years old, company employee, monthly income of 10,001 – 20,000 baht, domestic travelling 1-5 times within 3 years. There were 229 tourists who used to international travelling and often travel on their holiday (Saturday-Sunday) during October – December. The person who involved in their domestic tourism decision-making was their family members, while the person who involved in their international tourism decision-making was themselves. They often travelled by their own and search the information from Internet basis. Averagely, the duration of domestic travel was 2 nights and international travel was 3 nights by using hotel accommodation services. They mostly interested in and focused on natural attractions.

Thai tourists who had different gender had statistically significant effect on the frequency of domestic tourism at 0.05. Thai tourists who had different monthly income had statistically significant effect on the frequency of international tourism at 0.05.

There were not found the effect of different demographic characteristics on the priority of marketing mix factors affecting on tourism decision-making behavior and the priority of internal and external factors affecting on denied tourism decision-making behavior.

Keywords : Tourism, Tourist Behavior, Tourism Mode, Marketing mix

1.รายละเอียดทั่วไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบ เศรษฐกิจของโลกจนเป็นที่ยอมรับกันว่าเกือบจะทุกประเทศ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตและกลายมาเป็นสินค้าหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีผลต่อการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น ก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่างๆซึ่งนำไปสู่อุตสาหกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมขนส่ง อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมโรงแรมที่พัก และนำไปสู่การจ้างงาน การสร้างอาชีพและรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวมแล้วจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ และมีความเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

แต่ทั้งนี้ก็ได้มีผลการสำรวจแผนการท่องเที่ยวระดับโลกของวีซ่าปี 2558 ระบุว่าในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศกว่าร้อยละ 89 การท่องเที่ยวและการใช้จ่ายในต่างประเทศของคนไทยจึงเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจของประเทศและอุตสาหกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องของภาคเอกชนอีกด้วย^[1]

เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2560 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการจัดการประชุม เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยมีคณะกรรมการ ผู้บริหาร ผู้อำนวยการสำนักงานททท. ทุกภูมิภาคทั่วโลกเข้าร่วมประชุม

จัดทำแผน แผนการดำเนินงานในปี 2561 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยวางเป้าหมายการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวในปีหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยมีรายได้ 3.1 ล้านล้านบาท โดยรัฐบาลจะเน้นการขยายโครงสร้างรายได้ตลาดในประเทศให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 33 เพื่อกระจายความเสี่ยง และลดการพึ่งพาสถานต่างประเทศหรืออิงตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไป^[2] และเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2560 ได้รับฟังความคิดเห็นในการเตรียมจัดทำโครงการ “เที่ยวทั่วไทย ไปถึงถิ่น” เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายในท้องถิ่นผ่านการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ และกระจายตัวไปยังเมืองรองด้านการท่องเที่ยวไว้ 2 แนวทางดำเนินงาน ได้แก่ 1. การใช้มาตรการทางภาษี ซึ่งภาคเอกชนได้เห็นด้วยในหลักการในการให้ประชาชนนำค่าใช้จ่ายด้านท่องเที่ยว ประกอบด้วย ที่พัก อาหาร ของที่ระลึกร้านค้าชุมชน ค่าบริการบริษัทนำเที่ยว มาหักลดหย่อนภาษี ซึ่งจะมีการกำหนดเงื่อนไขการเดินทางท่องเที่ยวในเมืองหลัก เมืองรอง สามารถลดหย่อนเป็นลำดับขั้นบันได แบ่งเป็น โซน 1 เมืองท่องเที่ยวหลัก 14 จังหวัด ลดหย่อนภาษีได้ 15,000 บาท โซน 2 ได้แก่ 12 เมืองห้ามพลาด จำนวน 12 จังหวัด สามารถลดหย่อนภาษีได้ 30,000 บาท และโซน 3 จังหวัดท่องเที่ยวรองอื่นๆ จำนวน 51 จังหวัด สามารถลดหย่อนภาษีได้สูงสุด 50,000 บาท^[3]

ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ออกเดินทางท่องเที่ยว เพื่อศึกษาค้นคว้าพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างไร ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลในการตัดสินใจในการออกเดินทางท่องเที่ยว ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลในการตัดสินใจไม่ออกเดินทางท่องเที่ยว และลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวหรือไม่ เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงการท่องเที่ยวภายในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศและต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว
4. เพื่อศึกษาการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว

ขอบเขตการวิจัย

เนื้อหาของการศึกษาวิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ภายใน 3 ปี โดยนับตั้งแต่ ปี 2559 จนถึง ปี 2561 โดยจะเป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่เก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรจากสูตร W.G. Cochran โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ ระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจำนวน 400 คน^[4] โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์

ทบทวนวรรณกรรม

ธีรวัฒน์ บุตตะโยธี (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ ระหว่าง 15-25 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้ต่อเดือน 15,001-25,000 บาท โดยนักท่องเที่ยวเห็นว่าเมืองโบราณยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการมาเที่ยวเมืองโบราณ และโดยมากมาเที่ยววันหยุด เสาร์-อาทิตย์ บุคคลที่มีผลต่อการเที่ยวเมืองโบราณคือเพื่อน และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนในการเที่ยวเมืองโบราณแต่ละครั้ง คือ 592 บาท^[5]

นางสาวจันทิมา รักมันเจริญ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม และรีสอร์ทของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมและรีสอร์ทของนักท่องเที่ยวชาวไทย ดังนี้ ปัจจัยด้านกระบวนการและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และทัศนียภาพ ปัจจัยด้านบุคลากรและการส่งเสริมทางการตลาด ปัจจัยด้านราคาและความสะอาดเรียบร้อยของห้องพัก และปัจจัยด้านสถานที่ ในส่วนของปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ (เพศและรายได้) ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศและระดับรายได้ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมและรีสอร์ทที่แตกต่างกัน^[6]

เมธยา แสนใจยา (บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศของคนไทย ในการวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศของคนไทย ส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศของคนไทย พบว่าได้รับข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต สถานที่ท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ คือ ประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เหตุผลในการเดินทางคือการพักผ่อน เหตุผลที่ไปประเทศนั้นๆคือความสะดวกในการเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเป็นสิ่งดึงดูดใจในการเดินทาง^[7]

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) กับนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วย 5 ตอน

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อาชีพ ใช้มาตราวัดแบบ นามบัญญัติ (Nominal Scale) ในขณะที่ อายุ และรายได้ต่อเดือน ใช้มาตราวัดแบบเรียงลำดับ (Ordinal Scale)

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทย โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็น Rating Scales โดยมีระดับค่าคะแนนตามระดับความสำคัญแบ่งออกเป็น 5 ระดับความสำคัญ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ของ Likert^[8]

แบบสอบถามตอนที่ 5 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยใช้ Google form ในการสร้างแบบสอบถาม ใช้สื่อออนไลน์ในการแจกแบบสอบถาม และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยในประเทศไทย ได้แจกแบบสอบถามจำนวน 430 ฉบับ ได้แบบสอบถามตอบกลับจำนวน 400 ฉบับ

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและค้นคว้าจากหนังสือ บทความ เอกสาร นิตยสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้ข้อมูลในการสนับสนุนผลการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 319 คน อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 179 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 146 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 123 คน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวไทย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ 1-5 ครั้ง จำนวน 169 คน มีก้อออกเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลาวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ จำนวน 194 คน เดินทางในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม จำนวน 239 คน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวคือบุคคลในครอบครัว จำนวน 218 คน ในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมักเดินทางด้วยตนเอง จำนวน 390 คน ค้นหาข้อมูลในการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 376 คน ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในแต่ละครั้งเฉลี่ย 2 คืน จำนวน 208 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม จำนวน 244 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติภายในประเทศ จำนวน 354 คน ถ้ามีโอกาสนักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกที่จะเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศอีก จำนวน 400 คน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและประสบการณ์การเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยเคยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ 1-5 ครั้ง จำนวน 179 คน รองลงมาคือไม่เคยท่องเที่ยวต่างประเทศ จำนวน 171 คน นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศรวมทั้งสิ้นจำนวน 229 คน ส่วนใหญ่มักออกเดินทางในช่วงวันธรรมดา และ วันลาพักร้อน จำนวนเท่ากันอย่างละ 80 คน เดินทางในช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม จำนวน 111 คน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวคือตนเอง จำนวน 119 คน ในการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมักเดินทางด้วยตัวเอง จำนวน 153 คน ค้นหาข้อมูลในการท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 215 คน ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศในแต่ละครั้งเฉลี่ย 3 คืน จำนวน 62 คน เลือกใช้บริการที่พักโรงแรม จำนวน 165 คน ให้ความสนใจแหล่งท่องเที่ยวต่างประเทศประเภทการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ จำนวน 227 คน และถ้ามีโอกาสนักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกที่จะเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศอีก จำนวน 370 คน

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว โดยจำแนกตามด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ของการออกเดินทางท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมีความสำคัญมาก โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อทัศนียภาพและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.55 ให้ความสำคัญด้านราคาของการออกเดินทางท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมีความสำคัญมาก โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อความคุ้มค่าในการเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.40 ให้ความสำคัญด้านสถานที่ของการออกเดินทางท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมีความสำคัญมาก โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อความปลอดภัยของสถานที่แหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.51 ให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมการตลาดของการออกเดินทางท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมีความสำคัญมาก โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการขาย เช่น ตัวเครื่องบินราคาพิเศษ แพคเกจทัวร์ราคาพิเศษ ที่พักราคาพิเศษมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.10 พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกในการตัดสินใจไม่ออกเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อปัจจัยภายในของการออกเดินทางท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมีความสำคัญมาก นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อปัญหาด้านการเงินมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.24 และนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อปัจจัย

ภายนอกของการออกเดินทางท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมีความสำคัญมาก โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม ภูเขาไฟระเบิดมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบสมมติฐานซึ่งมี 4 ข้อ โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1. เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน ส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ

พบว่า เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ

สมมติฐานข้อที่ 2. เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน ส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ

พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่เพศ อายุ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ

สมมติฐานข้อที่ 3. เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน ส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว

พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว วิเคราะห์รายด้านพบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว เฉพาะสิ่งดึงดูดใจพิเศษ อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว เฉพาะความสะดวกในการท่องเที่ยวและความปลอดภัยของสถานที่แหล่งท่องเที่ยว และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว เฉพาะความปลอดภัยของสถานที่แหล่งท่องเที่ยว

สมมติฐานข้อที่ 4. เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน ส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว

พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว วิเคราะห์รายด้านพบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายนอกเฉพาะความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ อายุที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายในเฉพาะปัญหาด้านการเงิน อาชีพที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายนอกเฉพาะความไม่มั่นคงทางการเมือง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการให้ระดับความสำคัญต่อปัจจัยภายในเฉพาะปัญหาด้านการเงิน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธยา แสนใจยา [7]

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศ 1-5 ครั้ง มักออกเดินทางในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวคือบุคคลในครอบครัว ในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมักเดินทางด้วยตนเอง โดยการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในแต่ละครั้งเฉลี่ย 2 คืน โดยใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติภายในประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ บุตตะโยธี [5]

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 229 คน มักออกเดินทางในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวคือตนเอง ในการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมักเดินทางด้วยตนเอง โดยการค้นหาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ต ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศในแต่ละครั้งเฉลี่ย 3 คืน โดยใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติต่างประเทศมากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธยา แสนใจยา [7]

เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา รักมั่นเจริญ [6]

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศ 1-5 ครั้ง มักออกเดินทางในช่วงวันหยุด เสาร์-อาทิตย์ ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่มีช่วงอายุอยู่ในวัยทำงานมีการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนมากที่สุด และมักออกเดินทางในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เดือนตุลาคม-ธันวาคม ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมเพื่อการเดินทางในช่วงเวลาอื่นๆเช่น ช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว (low season) ให้มีกิจกรรมหรือการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อการกระจายรายได้

2. ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจออกเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อส่วนประสมทางการตลาดในทุกๆด้านมากเท่ากัน ดังนั้นสถานที่ท่องเที่ยวควรที่จะส่งเสริมและพัฒนาในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว ความคุ้มค่าในการเดินทาง ความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยว หรือการส่งเสริมการขายเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวชาวไทยออกเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

3. ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่ออกเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ ปัญหาด้านการเงิน และ ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นส่วนที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไม่ออกเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด ดังนั้นสถานที่ท่องเที่ยวควรมีการเพิ่มความปลอดภัยและการป้องกันภัยพิบัติ เพื่อเพิ่มความไว้วางใจแก่นักท่องเที่ยว

4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศแตกต่างกันส่งผลต่อจำนวนครั้งที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ดังนั้นสถานที่ท่องเที่ยวจึงควรที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับทุกเพศ เช่นการส่งเสริมการจัดกิจกรรมผจญภัยแก่นักท่องเที่ยวเพศชาย หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลผ่อนคลายแก่นักท่องเที่ยวเพศหญิง หรือแม้กระทั่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว

ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่พร้อมที่จะสนับสนุนการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เพราะการใช้ภาษาเดียวกัน และการอุดหนุนเศรษฐกิจประเทศไทย เพราะแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศยังมีสถานที่ท่องเที่ยวอีกมากมาย จึงอยากเสนอแนะให้สังคมและภาครัฐช่วยส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น และการส่งเสริมความเป็นไทย ด้านการแต่งตัว และภาพลักษณ์ เพื่อความเป็นเอกลักษณ์แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ได้เข้ามาสัมผัสกับความสวยงามที่แท้จริงของเมืองไทย สถานที่ท่องเที่ยวทุกพื้นที่ ควรมีการจัดเตรียมข้อมูลให้พร้อมในทุกๆด้าน เช่น การเดินทาง ที่พัก อาหาร ของฝาก หรือหมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ เพื่อสะดวกในการสอบถามข้อมูล พร้อมทั้งการให้ข้อมูล

และประชาสัมพันธ์บนอินเทอร์เน็ตที่เป็นแหล่งค้นคว้าสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด ควรมีการให้ข้อมูลที่ครอบคลุม ถูกต้องและทั่วถึง

2. กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิจัย และ ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย สำหรับข้อบกพร่องต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] สรัฐญา จันท์สว่าง. (2559). *อาการน่าเป็นห่วง! คนไทยเที่ยว-ซื้อต่างประเทศพุ่ง*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/637165>
- [2] ประชาชาติธุรกิจ. (2561). *จับตา ! ท่องเที่ยวไทยปี'61 ททท.ตั้งเป้าควมตรายได้รวม 3.1 ล้านล้าน*. สืบค้นจาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-95937>
- [3] นฤมล เกษมสุข. (2560). *ททท.ชงลดหย่อนภาษีแบ่ง 3 โซนสูงสุด 5 หมื่น*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/768225>
- [4] กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *การวิเคราะห์ทางสถิติ. สถิติเพื่อการตัดสินใจ*, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] อีรวัฒน์ บุตตะโยธี. (2551). *ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อเมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] จันทิมา รักมันเจริญ. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม และรีสอร์ทของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [7] เมธยา แสนใจยา และ ดร.เขมมาวี รัชชชูป. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศของคนไทย*. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [8] รองศาสตราจารย์ ดร.ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, หน้า 75

กลวิธีการจำคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาภาษาจีนธุรกิจ

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

วิชญ์สุตา ภูษณะวิวัฒน์¹, กัญญาสุญา ศรีอมรทัต²

¹ภาควิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, wichsuda@feu.edu

²ภาควิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, kansuchaya@feu.edu

บทคัดย่อ

บทความนี้เขียนขึ้นมาเพื่อรวบรวมและสรุปกลวิธีการจำคำศัพท์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จากปัญหาของผู้เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่ที่พบก็คือ คำศัพท์ จึงทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาจีนซึ่งนักเรียนไทยส่วนมากมักมีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ค่อนข้างน้อยและไม่เพียงพอ นอกจากนี้ คำศัพท์ ยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ดังนั้น ผู้เรียนจึงต้องมีวิธีการจำคำศัพท์ เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะภาษาจีนของตนเอง จากการสำรวจกลวิธีการจำคำศัพท์ ภาษาจีนของนักศึกษาพบว่าวิธีการจำรูปร่างตัวอักษร เป็นวิธีที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด รองลงมาคือวิธีการจำแบบกลุ่มก้อน วิธีที่ผู้เรียนใช้น้อยที่สุดคือวิธีการจำแบบประยุกต์ใช้

คำสำคัญ : การเรียนภาษาจีน กลวิธีการจำคำศัพท์ภาษาจีน

Abstract

The objective of this article were to collect data and summarize Chinese Vocabulary Memorize Strategies of majoring Business Chinese students of The Far Eastern University. The problem that usually find in Chinese learners is vocabulary. It effects to the development of knowledge and understanding of Chinese language learning. However, Thai students have still not much enough of vocabulary. In addition, vocabulary is an important basis for the development of listening, speaking, reading and writing skills. Therefore, students need to have a Chinese vocabulary memory strategy. To improve their Chinese language skills. According to the survey of students' Chinese vocabulary memory strategies, it was found that the character recognition strategy is the strategy that the students use most. The second strategy that the students use is clustered memorize strategy. And the least that the students use is applied memorize strategy.

Keywords: Learning Chinese Chinese Vocabulary Memorize Strategy

บทนำ

ปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศจีนเริ่มเติบโตขึ้น ขณะที่เศรษฐกิจของประเทศทางฝั่งตะวันตกเริ่มอ่อนตัวลง ทำให้ประเทศต่างๆ หันมาเรียนภาษาในภูมิภาคอาเซียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะจีน ญี่ปุ่น และ เกาหลี โดยภาษาที่มีผู้นิยมเรียนมากที่สุด 3 อันดับ ขณะนี้ คือ ภาษาจีน มีโรงเรียนเปิดสอนภาษาจีนประมาณ 700 โรงเรียน มีนักเรียนประมาณเกือบ 300,000 คน รองลงมา ภาษาญี่ปุ่น มีสอนประมาณ 175 โรงเรียน มีนักเรียนประมาณ 34,000 คน และภาษาเกาหลี เพิ่งเปิดสอนไปเมื่อปี 2553 แต่มีผู้สนใจเรียนมากถึง 12,000 คน (ผ่องศรี เอื้องไพโรจน์ , 2558)

ภาษาจีนกลางเป็นภาษาที่มีคนพูดมากที่สุดในโลกกว่า 1 พันล้านคน มากเป็นสองเท่าของจำนวนคนที่พูดภาษาอังกฤษ และยังได้บรรจุเป็นภาษาในการทำงานของสหประชาชาติ (UN) ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 2 ของโลก การเรียนรู้ภาษาจีนกลางจึงจำเป็นและสำคัญมากในอนาคต รวมไปถึงผลการสำรวจภาษาที่มีการใช้มากที่สุดในอินเทอร์เน็ตภาษาจีนติดอยู่ในอันดับที่ 2 ของโลก รองจากภาษาอังกฤษ แม้จะเป็นภาษาที่ถือได้ว่ายากต่อการเรียนรู้ภาษาหนึ่ง (สถาบันสอนภาษาและวัฒนธรรมจีนซีซีซี, 2560)

ในการเรียนภาษาจีนปัญหาที่พบเจอในผู้เรียนนอกจากปัญหาด้านการออกเสียง ด้านไวยากรณ์ ปัญหาอีกอย่างหนึ่งที่พบเจอได้บ่อยก็คือปัญหาด้านการจดจำคำศัพท์ ซึ่งการจดจำคำศัพท์ภาษาจีนถือว่าเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการเรียนภาษาจีน เนื่องจากรูปแบบของตัวอักษรจีนนั้นเป็นรูปแบบสี่เหลี่ยม ดังนั้นเราจึงเรียกว่าตัวอักษรสี่เหลี่ยม ตัวอักษรสี่เหลี่ยมนี้แตกต่างไปจากอักษรประสมเสียง เช่น ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทย อักษรประสมเสียงประกอบขึ้นจากการประสมอักษร แต่อักษรสี่เหลี่ยมประกอบขึ้นจากเส้นขีดที่แตกต่างกัน (ศิริลักษณ์ ชัยพรหมประสิทธิ์, 2547)

จากปัญหาดังกล่าวผู้เขียนจึงทำการสำรวจกลวิธีในการจดจำคำศัพท์ภาษาจีนของผู้เรียนที่เรียนภาษาจีนในระดับปริญญาตรี เพื่อรวบรวมและนำเสนอเทคนิคการจดจำคำศัพท์ภาษาจีนของผู้เรียน และจะเป็นการพัฒนาทักษะด้านการจำคำศัพท์ภาษาจีนที่ในผู้เรียนต่อไป

นิยามความสามารถด้านความจำ

ความจำ คือ ความสามารถของสมองในการบันทึกเรื่องราวต่างๆรวมทั้งที่มีสติระลึกจนสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างถูกต้อง (ชวาล แพร์ตกุล, 2514)

ความจำ หมายถึง ความสามารถในการเก็บรักษาบันทึกเรื่องราวต่างๆไว้ในสมองอย่างถูกต้องรวดเร็วและสามารถระลึกได้โดยสามารถถ่ายทอดสิ่งที่จำได้ออกมา (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์, 2525)

ความจำเป็นความสามารถที่จะทรงไว้ซึ่งสิ่งที่รับรู้ไว้แล้วระลึกออกมาอาจจะระลึกออกมาในรูปของรายละเอียด ภาพ ชื่อ สิ่งของ วัตถุ ประโยคและแนวคิด ฯลฯ ความจำมี 2 ชนิดใหญ่ๆ คือ จำอย่างมีความหมายและจำอย่างไม่มี ความหมาย (อเนก เพ็ชรอนุกุลบุตร, 2527)

ความจำเป็นความสามารถในการระลึกนึกออกสิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้มีประสบการณ์ ได้รับรู้มาแล้ว ความจำเป็นความสามารถพื้นฐานอย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งจะขาดเสียมิได้ ความคิดทั้งหลายก็มาจากการหาความสัมพันธ์ของความจำนั่นเอง แบบทดสอบวัดความจำจึงใช้วัดความสามารถในการระลึกนึกออกว่า สมองได้ส่งสมอะไรไว้ จากที่เห็นๆมาแล้ว และมีอยู่มากน้อยเพียงใดด้วย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2541)

จากความหมายของความจำที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความจำเป็นความสามารถของสมองในการบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ และสิ่งของต่างๆได้อย่างถูกต้องแม่นยำแล้วสามารถระลึกหรือถ่ายทอดสิ่งที่จำออกมาได้อย่างถูกต้อง

ความหมายของคำศัพท์

คำศัพท์ คือ กลุ่มเสียงที่มีความหมาย แบ่งออกได้เป็นหลายประเภทขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น แบ่งตามรูปคำหรือแบ่งตามลักษณะการนำไปใช้ เป็นต้น (สมพร วรวิทย์ศรี 2541: 12)

คำศัพท์ คือ กลุ่มคำกลุ่มเสียงหนึ่ง ซึ่งมีทั้งความหมายให้รู้ว่าเป็นคน สิ่งของ อากาศ หรือลักษณะอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง คำศัพท์เป็นส่วนหนึ่งของภาษา (ศิธร แสงธนู และ คิต พงษ์ทัต 2541: 35-41)

คำศัพท์ หมายถึง คำ หรือ กลุ่มคำสำหรับภาษาใดภาษาหนึ่งที่ผู้พูดอาจจะใช้สื่อความหมายในแต่ละภาษา นอกจากนี้ยังหมายถึงคำทุกคำในภาษาที่เป็นที่รู้จักของแต่ละบุคคล รวมถึงคำในกลุ่มคำพิเศษต่างๆ ที่ถูกใช้ในจุดประสงค์เฉพาะ เช่น ธุรกิจ กฎหมายและรายการคำที่เรียงตามตัวอักษร (Hatch & Brown : 1995)

ดังนั้น คำศัพท์ หมายถึง กลุ่มเสียงที่ใช้สื่อความหมายในแต่ละภาษา ซึ่งมีทั้งความหมายที่เป็นคน สิ่งของ อากาศ หรือลักษณะอาการอย่างใดอย่างหนึ่ง สามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป

วิธีการเรียนคำศัพท์โดยใช้กลวิธีจำของนักศึกษามหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

การสำรวจวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนโดยใช้แบบสอบถามในการสำรวจ กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 50 คน ในแบบสอบถามได้อ้างอิงการออกแบบการสอนคำศัพท์ภาษาจีนตามทฤษฎีกลยุทธ์การจำของ Zhao Minghui (赵明慧) (2012) โดยได้เสนอวิธีการเรียนคำศัพท์โดยใช้กลวิธีจำ และได้ผลการสำรวจวิธีการเรียนรู้คำศัพท์ของผู้เรียนต่อไปนี้

1.วิธีการจำรูปร่างตัวอักษร

วิธีการเรียนแบบนี้ผู้เรียนจะต้องมีความรู้อักษรภาษาจีนมาผสมผสานกับการเรียนรู้คำศัพท์ จึงจะกลายเป็นความสามารถในการทำความเข้าใจคำศัพท์ อักษรจีนเป็นอักษรที่ใช้เส้นขีดรวมกันเป็นตัวอักษรสี่เหลี่ยม ใช้วิธีการพิเศษในการแสดงถึงความหมายและเสียง ผู้เรียนต้องเข้าใจและวิเคราะห์วิธีการสร้างคำและปัจจัยทางวัฒนธรรมของตัวอักษรนั้นๆจึงจะสามารถรวมเอา “เสียง รูป และความหมาย” 3 ปัจจัยรวมไว้ด้วยกันในการจดจำตัวอักษรมองซีกซ้ายและขวาต้องทำงานร่วมกัน การเรียนรู้สัมผัสกับตัวอักษรจีนด้วยวิธีการที่หลากหลาย จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความทรงจำเกี่ยวกับคำศัพท์

ตารางที่ 1 วิธีการจำรูปร่างตัวอักษร

ข้อ	วิธีการจำศัพท์	ค่าเฉลี่ย
1	จำคำศัพท์โดยการสร้างภาพด้วยตัวอักษร	3.22
2	จำโดยการเขียนซ้ำกันหลายๆครั้ง	4.02
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		3.61

2.วิธีการวิเคราะห์หน่วยคำ

ตัวอักษรจีนเป็นตัวอักษรที่มีระบบสื่อความหมายในตัวเอง ตัวอักษรได้บันทึกเอาหน่วยคำและคำไว้ หน่วยคำนี้อาจจะใช้เป็นคำเดี่ยวๆ หรือสร้างเป็นคำใหม่ได้ ผลการสำรวจพบว่า หน่วยคำเหล่านี้เมื่อไปผสมหน่วยอื่นสร้างเป็นคำศัพท์ คำกริยา และคำคุณศัพท์ที่ยังรักษาความหมายเดิมของตัวเองอยู่คิดเป็นร้อยละ 93.2 ร้อยละ 87.8 และ ร้อยละ 87.0 ตามลำดับ ดังนั้นการศึกษาความหมายของหน่วยคำเหล่านี้ จะทำให้การเรียนรู้คำศัพท์ในภาษาจีนได้ดี เพราะเมื่อในความทรงจำมีการสร้างหน่วยคำเหล่านี้และ เมื่อเรียนรู้คำศัพท์เข้าไปจะมีการเชื่อมโยงเข้ากับข้อมูลที่มีอยู่ สร้างเป็นเครือข่ายคำศัพท์ จะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในการระลึกและดึงเอาข้อมูลมาใช้

ตารางที่ 2 วิธีการวิเคราะห์หน่วยคำ

ข้อ	วิธีการจำศัพท์	ค่าเฉลี่ย
1	จำโดยจำตามส่วนประกอบของคำศัพท์	2.78
2	เมื่ออ่านภาษาจีนกลางแล้วมีคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจ จะเดาความหมายของศัพท์นั้นจากส่วนประกอบของคำ	3.25
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		3.02

3.วิธีการจำคำศัพท์เป็นกลุ่มก้อน

นักภาษาศาสตร์ Beacher มีความเห็นว่าการจดจำและการจัดเก็บภาษา การถ่ายทอดและการใช้ภาษาไม่ได้มีการจัดเก็บหรือใช้เพียงอาศัยคำศัพท์ตัวเดียวเป็นหน่วย ทฤษฎีความจำในจิตวิทยาการเรียนรู้ชี้ให้เห็นว่าช่วงความจำระยะสั้นของผู้เรียนในแต่ละหน่วยสามารถจำได้ 7 ± 2 ตัวอักษรหรือตัวเลข การรวมกันที่มีความหมายมากเท่าใดก็จะสามารถจำได้มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นการจำศัพท์เป็นกลุ่มจะไม่สร้างความยากในการจำ เพราะการจำแบบกลุ่มคำเหล่านี้มีบริบทมีพื้นหลังและมีการสร้างความทรงจำที่มีความหมายจะสามารถทำให้จำได้ดีกว่าการจำคำศัพท์เป็นคำๆผู้เรียนสามารถสร้างเป็นกลุ่มคำหรือเป็นประโยคได้วิธีนี้เหมาะกับผู้เรียนระดับพื้นฐานเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนค่อยๆเข้าใจระบบภาษาจีนและค่อยๆใช้ภาษาจีนเป็น

ตารางที่ 3 วิธีการจำคำศัพท์เป็นกลุ่มก้อน

ข้อ	วิธีการจำศัพท์	ค่าเฉลี่ย
1	จำเป็นชุดคำศัพท์	3.20
2	จำโดยการพูดซ้ำกันหลายๆครั้ง	3.73
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		3.46

4. วิธีการวิเคราะห์คำศัพท์

วิธีนี้คือการนำคำศัพท์ที่คล้ายคลึงกันมาวิเคราะห์ผลก็คือทำให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ได้แม่นยำขึ้นลดปัญหาของการอ่าน ใช้ และเข้าใจผิดของคำที่ใกล้เคียงกัน แต่ต้องระวังสำหรับระดับการรับรู้ของเรียนการวิเคราะห์คำศัพท์ที่ไม่เหมาะสมกับระดับผู้เรียนจะทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้เรียน เช่น

ด้านความหมาย ในภาษาจีนมีคำที่ความหมายเหมือนกันหลายคำ บางตัววิธีการใช้ยังเหมือนกันเสียด้วย แต่ในด้านของความหมายอาจมีความต่างกันบ้างเล็กน้อย ดังนั้นการแยกวิเคราะห์คำศัพท์เหมือนกันและคำศัพท์คล้ายกันนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ด้านรูปร่างหน้าตาของคำศัพท์ ตัวอักษรจีนประกอบขึ้นด้วยขีดต่างๆบางตัวมีลักษณะคล้ายกันมาก ผู้เรียนที่ไม่คุ้นเคยกับลักษณะอักษรเช่นนี้มักจะไม่สามารถแยกแยะได้

ด้านการออกเสียง ผู้เรียนในบางประเทศเช่นประเทศไทยมาสามารถแยกคำศัพท์ที่มีเสียงเดียวกัน ดังนั้นการสอนคำศัพท์ให้แก่ผู้เรียนชาวไทย ควรจะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์คำศัพท์ที่มีเสียงเหมือนกัน

ตารางที่ 4 วิธีการวิเคราะห์คำศัพท์

ข้อ	วิธีการจำศัพท์	ค่าเฉลี่ย
1	จำคำศัพท์ใหม่มาฝึกแต่งประโยค	3.49
2	แยกตามประเภทหรือความหมายที่ไปในทิศทางเดียวกัน	3.12
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		3.30

5. วิธีจำแบบเชื่อมโยง

นักภาษาศาสตร์ Ferdinand de Saussure มีความคิดเห็นว่า ความสัมพันธ์ของประโยคและความสัมพันธ์ของการคิดเชื่อมโยงเป็นความสัมพันธ์พื้นฐานภายในระบบภาษา ความสัมพันธ์ของการเชื่อมโยงก็คือการนำปัจจัยสำคัญที่ไม่ปรากฏในบทออกมาสวมรวมกันเป็นชุดความจำที่แฝงตัวอยู่ หากนำเอาวิธีจำแบบเชื่อมโยงมาใช้กับการเรียนรู้คำศัพท์จะช่วยกระตุ้นการสร้างขอบข่ายความหมาย และถ้าหากคำศัพท์ภายในขอบข่ายความหมายรวมตัวกันเป็นเครือข่ายจะเพิ่มเบาะแสให้กับการจำ และถ้าหากการจัดประเภทในขอบข่ายความหมายชัดเจน มีระเบียบแบบแผนจะเป็นประโยชน์ต่อการจดจำคำศัพท์มากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 5 วิธีจำแบบเชื่อมโยง

ข้อ	วิธีการจำศัพท์	ค่าเฉลี่ย
1	ในระหว่างการสนทนาภาษาจีนกลาง หากนึกคำศัพท์ไม่ออกใช้วิธีใดในการแก้ปัญหา	2.92
	ก. ใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียง	
	ข. อธิบายคำศัพท์เพิ่มเติม	
	ค. ใช้ท่าทางประกอบ	
	ง. วาดภาพประกอบ	
ค่าเฉลี่ย (ก-ง)		2.95
2	จำคำศัพท์ใหม่ในภาษาจีนกลางโดยเชื่อมโยงคำศัพท์ในภาษาจีนกลางกับเสียงที่คล้ายกับเสียงคำในคำศัพท์ภาษาไทย	3.16
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		3.05

6. วิธีจำแบบอาศัยบริบท

บริบทจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจคำศัพท์ กลุ่มคำ การเรียนรู้คำศัพท์จากบริบทจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายที่ชัดเจน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนรู้วิธีการใช้คำศัพท์เหล่านั้นอีกด้วย

ตารางที่ 6 วิธีจำแบบอาศัยบริบท

ข้อ	วิธีการจำศัพท์	ค่าเฉลี่ย
1	จำโดยการจำสถานที่หรือตำแหน่งหรือสถานการณ์ที่เจอ คำศัพท์เป็นครั้งแรก	3.37
2	เมื่ออ่าน / ฟังภาษาจีนกลาง หากมีศัพท์ที่ไม่เข้าใจจะเดาความหมายของศัพท์จากคำศัพท์อื่นๆที่อยู่รอบข้าง โดยไม่ใช้พจนานุกรม	3.06
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		3.22

7.วิธีการจำแบบประยุกต์ใช้

วิธีนี้เป็นการเรียนรู้จากบริบทเช่นกัน การประยุกต์ใช้นี้ส่วนใหญ่หมายถึงการประยุกต์ใช้จากชีวิตจริงแล้วทำให้ผู้เรียนเพิ่มความเข้าใจคำศัพท์ลึกซึ้งขึ้นไปอีกขั้น ทั้งยังเพิ่มระดับการจำ วิธีการเรียนในรูปแบบนี้ได้แก่ใช้คำศัพท์ที่เรียนมาแต่งประโยค อ่านนิตรสาร วารสาร ดูโทรทัศน์จุดศัพท์จากการสนทนากับผู้อื่น เป็นต้น วิธีการนี้ช่วยสร้างปัจจัยทางอารมณ์และความรู้สึกให้แก่ผู้เรียน แล้วจึงทำให้ระดับความจำสูงขึ้นอีกด้วย

ตารางที่ 7 วิธีการจำแบบประยุกต์ใช้

ข้อ	วิธีการจำศัพท์	ค่าเฉลี่ย
1	กล้าพูดภาษาจีนกลาง แม้ว่าอาจจะมีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์	2.88
2	กล้าเขียนภาษาจีนกลาง แม้ว่าอาจจะมีข้อผิดพลาดในการใช้คำศัพท์	2.55
3	หากมีเพื่อนหรือคนรู้จักที่สามารถใช้ภาษาจีนกลางได้ จะพยายามหาโอกาสในการฝึกฝนภาษาจีนกลาง	3.18
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด		2.87

จากการสำรวจกลวิธีการจำคำศัพท์ภาษาจีน โดยอ้างอิงการออกแบบการสอนคำศัพท์ภาษาจีนตามทฤษฎีกลยุทธ์การจำของ Zhao Minghui (赵明慧) (2012) พบว่าวิธีการจำรูปร่างตัวอักษร เป็นวิธีที่ผู้เรียนใช้มากที่สุด อันได้แก่ วิธีการจำคำศัพท์โดยการสร้างภาพด้วยตัวอักษรและวิธีการจำโดยการเขียนซ้ำกันหลายๆครั้ง รองลงมาคือวิธีการจำคำศัพท์เป็นกลุ่มก้อน ได้แก่ วิธีการจำเป็นชุดคำศัพท์ เช่นคำที่ออกเสียงเหมือนกัน ซึ่งตรงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาไทยของ Li Yamei (李雅梅) (2005) ที่ใช้วิธีการทำแบบสอบถามและการทดสอบคำศัพท์ในการสำรวจกลยุทธ์ในการเรียนรู้คำศัพท์ของนักศึกษาไทย ซึ่งพบว่าวิธีการศึกษาที่นักศึกษาไทยใช้มากที่สุดในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน คือ กลยุทธ์การจำ

แนวทางในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน

ในการเรียนภาษาต่างประเทศ คำศัพท์ถือเป็นทักษะขั้นพื้นฐานที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง ดังนั้นผู้เขียนขอเสนอแนะวิธีการจดจำคำศัพท์ เพื่อให้เป็นแนวทางในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาจีน ดังนี้

ผู้เรียนที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมและหมั่นฝึกฝนเป็นประจำด้วยตนเอง โดยนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน เช่น การดูหนังภาษาจีน ฟังเพลงภาษาจีน หาโอกาสแลกเปลี่ยนพูดคุยกับเจ้าของภาษา เพื่อยกระดับการเรียนภาษาจีนของผู้เรียน ข้อดีของการเรียนรู้คำศัพท์ด้วยกลวิธีการจำนั้นสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอยากเรียนมากขึ้นและยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน

ผู้สอนต้องออกแบบการสอนคำศัพท์ที่หลากหลายตรงตามสภาพผู้เรียนที่ตนสอนโดยอาศัยกลวิธีการจำ เป็นแนวทางในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาคำศัพท์ใหม่ด้วยตัวเอง นอกเหนือจากหนังสือเรียน ให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความเป็นอิสระในการศึกษาค้นคว้า เกิดความสนุกสนานในการเรียนได้อีกวิธีหนึ่ง

กิตติกรรมประกาศ

บทความเรื่อง “กลวิธีการจำคำศัพท์ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาภาษาจีนธุรกิจมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น” นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์นผู้ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากครอบครัวและเพื่อนๆ ตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่ผู้เขียนไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมดในที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] Zhao Minghui. (2012). *Chinese Vocabulary Teaching of Thai College Student based on Memory Strategies*. Master's Thesis, College of International Education Shandong University.
- [2] ขวาล แพร่ตฤณ. (2514). *การทดสอบเพื่อค้นหาและพัฒนาสมรรถภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- [3] เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์. (2525). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร.
- [4] ผ่องศรี เอื่องไพโรจน์. (2558). *การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจากการศึกษาและหลักฐานทางประวัติศาสตร์*.สืบค้นจาก http://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/mcp/main_php/print_informed.php?id_count_inform=13261
- [5] ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2541). *เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- [6] Li Yamei. (2005). *泰国学生汉语词汇学习策略调查研究*. Master 's Thesis, School of Arts and Communications Yunnan Normal University.
- [7] ศิธร แสงธนู และ คิต พงศ์ทัต. (2541). *คู่มือภาษาอังกฤษภาคทฤษฎีและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช.
- [8] ศิริลักษณ์ ชัยพรหมประสิทธิ์. (2004). *สมุดฝึกหัดเขียนอักษรจีน 1*. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนอัสสัมชัญพานิชยการ.
- [9] สมพร วราวิทย์ศรี. (2541). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลการเรียนต่ำจากการสอนโดยใช้แบบฝึกที่มีเกมและไม่มีเกมประกอบ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [10] อนเนก เพียรอนุกุลบุตร. (2527). *การสร้างแบบทดสอบวัดความถนัด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- [11] Hatch, E., & Cheryl, B. (1995). *Vocabulary, Semantics, and Language Education*. Cambridge: Cambridge University Press.

การลดของเสียในขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้ง

พิชัย เหลี้ยวเรืองรัตน์¹, วารุณี คำภีโร², วิชนนท์ พงศตระกูล³

¹ภาควิชาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, pichai@feu.edu

²ภาควิชาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, Warunee17@outlook.com

³ภาควิชาการจัดการโลจิสติกส์อุตสาหกรรม คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, wichanon@feu.edu

บทคัดย่อ

การศึกษาการลดของเสียในขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดของเสียในการผลิตลำไยอบแห้ง และลดปริมาณของเสียในขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้งลงอย่างน้อย 5% ของปริมาณลำไยอบแห้งทั้งหมด คณะวิจัยจึงนำทฤษฎีเครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด และ การวิเคราะห์ทำไม-ทำไม มาประยุกต์ใช้ คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลของเสียในแต่ละขั้นตอนการผลิต โดยใช้แผนตรวจสอบ และใช้แผนผังพาเรโต ในการจัดลำดับสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เกิดของเสีย โดยใช้กฎ 80/20 จึงพบว่า ขั้นตอนการรับวัตถุดิบและการคัดเกรด และขั้นตอนการอบ มีเปอร์เซ็นต์ของเสียสูงรวมกันถึง 83% จึงดำเนินการปรับปรุงขั้นตอนในการดำเนินงาน 2 ขั้นตอนนี้เป็นหลัก คือ มีการกำหนดมาตรฐานในการรับวัตถุดิบที่แน่นอน มีการตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องจักรเป็นประจำทุก 2 เดือน มีการฝึกอบรมพนักงานที่จะมารับผิดชอบในตำแหน่งควบคุมเชื้อเพลิง และมีการกำหนดมาตรฐานปริมาณลำไยในตะแกรงทุกครั้งก่อนจะนำเข้าตู้อบ โดยข้อมูลของเสียทุกขั้นตอนการผลิตก่อนการปรับปรุงคิดเป็น 10.71% ของน้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด หลังดำเนินการปรับปรุงขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้ง พบว่า ของเสียรวมหลังการปรับปรุงคิดเป็น 4.22% ของน้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบผลต่างในขั้นตอนการรับวัตถุดิบและการคัดเกรด และขั้นตอนการอบ พบว่า มีของเสียลดลงรวมคิดเป็น 4.67% ของน้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด

คำสำคัญ : ของเสีย ลำไยอบแห้ง เครื่องมือควบคุมคุณภาพ การวิเคราะห์ทำไม-ทำไม

Abstract

This project is to study the reduction of waste in dried longan process, The objectives were to find the cause of waste in this process and reduce the amount of waste in each procedure by at least 5% of the total longan weight. Thus, the researchers took the 7 QC Tools and The Why-Why analysis to implement in this study. The researchers collected waste data in each production step by using check sheet and found 10.71% of the waste of total longan weight, then the pareto diagram was applied to classify cause of waste problem by using the 80/20 rule . It was found that the raw material receiving the grading step and the baking process had high percentage of total waste about 83%. The improvement of the process had 2 steps by setting the standard for obtaining raw materials, inspecting the maintenance of the machine in every two months, training the staff to take charge of the fuel control position and setting the standard to determine the amount of longan in the grill before each baking. After the improvement of drying process of dried longan, it was found that the percentage of improvement waste was 4.22% of the total longan. In comparison with previous percentage of defect, the sum of waste reduced to 4.67% of total longan in the raw and grading material procedure.

Keywords : Waste, Dried Longan, QC Tool, Why-Why Analysis

บทนำ

ลำไยเป็นผลไม้ที่มีเปลือกหุ้ม มีเนื้อในสีใสขุ่น รสชาติหวาน กรอบ ส่วนใหญ่ปลูกพื้นที่ทางภาคเหนือของประเทศไทย พื้นที่ปลูกแหล่งใหญ่คือ เชียงใหม่และลำพูน สำหรับข้อมูลภาพรวมจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2559 มีแหล่งผลิตลำไย ทั้งสิ้น 312,985 ไร่ แบ่งเป็นลำไยในฤดู มีพื้นที่ยืนต้น 221,226 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต 205,684 ไร่ และได้ผลผลิต 134,106 ตัน เฉลี่ย 652 กิโลกรัมต่อไร่ และลำไยนอกฤดู มีพื้นที่ยืนต้น 91,759 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต 91,759 ไร่ มีผลผลิต 120,113 ตัน เฉลี่ย 1,309 กิโลกรัมต่อไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) สำหรับแนวทางการบริหารจัดการผลผลิตลำไยในฤดู ปริมาณ 134,106 ตัน แบ่งเป็นความต้องการแปรรูป 80,463 ตัน คิดเป็น 60% และความต้องการบริโภคสด 53,643 ตัน คิดเป็น 40% (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2560) สิ่งที่น่าห่วง คือ ช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปี จะเป็นช่วงที่ลำไยออกพร้อม ๆ กัน อาจจะทำให้ราคาลำไยราคาตกลงได้ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมวางแผนบริหารจัดการลำไย โดยใช้กลไกตามการตลาดในการซื้อขายปกติ นำลำไยมาแปรรูป ทั้งในรูปแบบของโรงงานกระป๋อง โรงงานการแปรรูปอบแห้ง (อบแห้งทั้งเปลือก / อบแห้งสีทอง) และใช้กลไกกระตุ้นการบริโภคลำไยสด ซึ่งมีทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ จากการศึกษาที่คณะผู้วิจัยเข้าไปสำรวจและศึกษาข้อมูล ห้างหุ้นส่วนจำกัดวิภาดา จำกัด พบว่า ขั้นตอนการคัดเกรดของลำไยอบแห้งมีการแบ่งเกรดเป็น 4 เกรด ได้แก่ AA , A , B และ C ตามลำดับ สำหรับข้อมูลผลผลิตลำไยอบแห้งของบริษัทกรณีศึกษา เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 น้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด 759,418.32 กิโลกรัม พบของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต 81,379.02 กิโลกรัม คิดเป็น 10.71% ของน้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด ซึ่งปริมาณของเสียเหล่านี้อาจทำให้ผู้ประกอบการต้องสูญเสียรายได้ค่อนข้างมาก หากสามารถหาวิธีการลดปริมาณของเสียในขั้นตอนการผลิตให้น้อยลงได้ ก็จะสามารถเพิ่มรายได้และประสิทธิภาพในการผลิตให้แก่บริษัทกรณีศึกษาด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดของเสียในกระบวนการผลิตลำไยอบแห้ง
2. เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงเพื่อลดปริมาณของเสียขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้งลงอย่างน้อย 5% ของน้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมในครั้งนี้ มีอยู่สามส่วนคือ การทบทวนเกี่ยวกับเครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิดการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

1.1 เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด (7 QC Tools)

เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด (กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ, 2553) คือ เครื่องมือที่ช่วยในงานควบคุมคุณภาพ และพัฒนาระบบงานควบคุมคุณภาพ ใช้ในการแก้ไขปัญหาทางด้านคุณภาพในกระบวนการทำงาน ซึ่งช่วยศึกษาสภาพทั่วไปของปัญหา การสำรวจสภาพปัจจุบันของปัญหา การค้นหา และวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง เพื่อการแก้ไขได้ถูกต้องตลอดจนช่วยในการจัดทำมาตรฐาน และควบคุมติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดที่สำคัญของเครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด

เครื่องมือ	วัตถุประสงค์
แผนผังแสดงเหตุและผล	แผนภาพที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกับสาเหตุ ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์นั้นๆ เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจและการหาแนวทางแก้ปัญหาให้ตรงประเด็น
แผ่นตรวจสอบ	ตาราง แผนผัง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตควบคุม และติดตามผลการดำเนินการผลิตที่มีต่อปัญหาใดปัญหาหนึ่ง
กราฟ	แผนภาพที่แสดงถึงตัวเลขผลการวิเคราะห์ทางสถิติ ที่สามารถทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ใช้

เครื่องมือ	วัตถุประสงค์
	แสดงข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือสัดส่วนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณที่เปลี่ยนแปลงไป
แผนผังพาเรโต	แผนผังที่ใช้สำหรับตรวจสอบปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ว่าปัญหาใดเป็นปัญหาสำคัญที่สุด จากนั้นนำปัญหาหรือสาเหตุเหล่านั้น มาจัดหมวดหมู่ แล้วเรียงลำดับความสำคัญจากน้อยไปหามาก
แผนภูมิการควบคุม	แผนภูมิ ที่ใช้เพื่อติดตามคุณแนวโน้มหรือผลการปฏิบัติงาน โดยใช้ข้อมูลจากการติดตามงานสร้างขอบเขตการควบคุม ขอบเขตการควบคุมจะมีช่วงที่ให้การปฏิบัติดำเนินการได้
ฮิสโตแกรม	กราฟแท่งแสดงความถี่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตามตัวแปรตัวหนึ่งใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้มีแนวโน้มสู่ศูนย์กลางที่เป็นค่าสูงสุด แล้วกระจายลดหลั่นลงตามลำดับ
แผนผังการกระจาย	แผนผังที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการผลิต ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ข้อมูลที่เกิดจะเป็นจุดของการกระจายตัวของข้อมูล 2 ชุด

1.2 การวิเคราะห์ทำไม-ทำไม (Why-Why Analysis)

การวิเคราะห์ทำไม-ทำไม เป็นการวิเคราะห์หาสาเหตุรากเหง้าของปัญหา หากสามารถค้นพบสาเหตุรากเหง้าและกำจัดได้แล้ว ปัญหาเดิมจะไม่เกิดซ้ำ หากปัญหาเดิมเกิดซ้ำ แสดงว่าการวิเคราะห์ของเรานั้นมาผิดทางหรือ อาจมีบางสาเหตุตกหล่นไป อาจจะต้องมาทำการวิเคราะห์ใหม่ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ที่สำคัญ คือ กำหนดหัวข้อปัญหาให้ชัดเจน การกำหนดหัวข้อจะต้องมีการตรวจสอบสถานที่จริง คุณภาพปัญหาที่แท้จริง เก็บข้อมูล และแยกแยะปัญหาให้ชัดเจนโดยใช้แผนผังพาเรโต หาสาเหตุของปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาหรือปรากฏการณ์ โดยถาม “ทำไม” เฉพาะหัวข้อที่พบข้อบกพร่องเท่านั้น ถาม “ทำไม” ไปเรื่อยๆจนกว่าจะพบสาเหตุที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การแก้ไขป้องกัน ตรวจสอบความถูกต้องโดยอ่านย้อนหลังจาก “ทำไม” ช่องสุดท้ายมาซึ่งปรากฏการณ์เพื่อตรวจสอบความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน และกำหนดมาตรฐานการแก้ไขที่ป้องกันการเกิดซ้ำ หลังจากได้ทราบสาเหตุที่แท้จริงในช่อง “ทำไม ” (ธวัชชัย สุวรรณวุฒิวิพา, 2559)

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป็นการสังเคราะห์ของการทบทวนงานวิจัย เพื่อวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด และการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้แต่ง	กลุ่มตัวอย่าง/ กระบวนการ	เครื่องมือ/ทฤษฎีที่ ใช้ ในการวิจัย	ผลการศึกษา
วิชรากร อรุณ วิราม บุญชัย แช่สั่ว และ ศุภรัชชัย วรรัตน์ (2558)	กระบวนการขึ้น รูปพลาสติกด้วย ระบบสูญญากาศ	เทคนิคการควบคุม คุณภาพ 7 ชนิด และการลดเวลา ปรับตั้งเครื่องจักร	อาการของเสีย 3 ลำดับ (จีบ-ไม่คม บาง และเสียรูป) คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของเสียทั้งหมด 20.5% มูลค่า 18,988.40 บาทต่อเดือน หลังการปรับปรุงพบว่าของเสียทั้งหมดเหลือ 5.35% ซึ่งสามารถลดมูลค่าของเสียได้ 18,039.04 บาท โดยลดเวลาการปรับตั้งเครื่องจักรจากเดิม 341 นาทีเหลือ 296 นาทีต่อครั้งการผลิต 1,000 ชิ้น ซึ่งผลิตภาพในกระบวนการผลิตคิดเป็นผลต่าง 15.02%

ชื่อผู้แต่ง	กลุ่มตัวอย่าง/ กระบวนการ	เครื่องมือ/ทฤษฎีที่ ใช้ ในการวิจัย	ผลการศึกษา
ยุทธณรงค์ จงจันทร์ (2557)	การลดของเสียใน กระบวนการนึ่ง ยางรถยนต์	เครื่องมือควบคุม คุณภาพ และแผนผัง ต้นไม้	ปัญหาที่พบ คือ เกิดจากการที่แบลตเตอร์หลุดและพิมพ์ เหลื่อม สาเหตุหลักเกิดมาจากปัญหา 3 ประการได้แก่ วิธีการปฏิบัติงาน พนักงาน เครื่องจักรและอุปกรณ์ ผลจาก การดำเนินการแก้ไขปัญหา พบว่า ของเสียในกระบวนการ ผลิตลดลงจาก 2.39% เหลือ 0.04% คิดเป็นร้อยละ 98.33 มูลค่าของเสียหลังการปรับปรุงลดลงจาก 5,245,240 บาท เหลือ 83,336 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.41
กิม พรประเสริฐ และ คณิศร ภูนิคม (2556)	การปรับปรุง ประสิทธิภาพ กระบวนการผลิต เครื่องปั้นดินเผา	การสนทนากลุ่ม เครื่องมือควบคุม คุณภาพ และการ วิเคราะห์ ทำไม- ทำไม	จากการวิเคราะห์ปัญหา พบว่า เครื่องตัดดินไม่ได้คุณภาพ และเกิดความสูญเสียจากการรอคอย จึงทำการกำจัด ความแปรผัน ได้ผลลัพธ์ คือ ค่าสมรรถนะในกระบวนการ ตัดดินสูงขึ้น ค่าความเสี่ยงลดลง ระยะทางในสายการผลิต ลดลง และระยะเวลาที่ใช้ลดลง
อรธณพ สรรพคุณ และ กาญจนา กาญ จนสุนทร (2555)	การลดต้นทุนใน กระบวนการผลิต ภายใน รถจักรยานยนต์	หลักการทางสถิติ การคัดเลือกหัวข้อ การแก้ปัญหาอย่าง เป็นระบบ การ วิเคราะห์หาสาเหตุที่ แท้จริงโดยใช้ การ วิเคราะห์ทำไม- ทำไมรวมถึงการใช้ ไคเซ็น	ปัญหาของเสีย บางอย่าง มีสาเหตุหลัก อยู่ 4 สาเหตุ คือ การ ออกแบบบรรจุใส่บรรจุภัณฑ์ไม่ดี ยางที่มาจากแหล่งที่ไม่ เหมือนกัน ขนาดไดร์ไม่เหมาะสม และการวางยางของ พนักงาน แนวทางการแก้ปัญหา คือ การออกแบบบรรจุใส่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ การลดอัตราส่วนของแหล่งที่มาของยางใน แต่ละแหล่งของการผลิต การทดลองเปลี่ยนขนาดไดร์ใหม่ รวมถึงการเปลี่ยนวิธีการทำงานของพนักงานใหม่ เมื่อ ดำเนินการวิธีการแก้ไขดังกล่าว ของเสียบางรอยพับจากเดิม 1.13% ลดลงเหลือ 0.45% สามารถลดต้นทุนให้กับบริษัท ได้ถึง 794,454 บาท/เดือน
สุพัฒตรา เกษราพงศ์ และ คณะ (2555)	การลดของเสียใน กระบวนการผลิต ชิ้นส่วนท่อไอเสีย รถจักรยานยนต์	เทคนิควิศวกรรม อุตสาหกรรม และการ วิเคราะห์ทำไม- ทำไม	จากการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และทำการแก้ไข แต่ละปัญหา โดยปรับเปลี่ยนแกนตัวหมุดหยุดที่ตัวแม่พิมพ์ ขึ้นรูปสำหรับปัญหาฝาท่อฉีก ปรับปรุงพื้นที่จัดวางสำหรับ ปัญหาชิ้นงานบวม และควบคุมการปฏิบัติงานของพนักงาน ในการตั้งค่าพารามิเตอร์ สำหรับปัญหาเชื่อมทะลุ ตามลำดับ หลังการปรับปรุงสามารถลดเปอร์เซ็นต์ของเสีย จาก 10.82% เป็น 4.71%

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ 2 คณะผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด ได้แก่ แผ่นตรวจสอบ
และแผนผังพาเรโต บูรณาการร่วมกับการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม มาแก้ปัญหาของเสียขึ้นตอนการผลิตลำโพงแห่ง เนื่องจาก
แผ่นตรวจสอบใช้ในการบันทึก และตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ว่ามีอาการของเสีย, จำนวนของเสีย, จุดบกพร่องเล็กน้อย
เพียงใด จากนั้นใช้แผนผังพาเรโตในการแสดงให้เห็นขนาดของปัญหาและเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และมุ่งแก้ไข

ปัญหาหลักก่อน และดูว่าอะไรเป็นปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้ปัญหาเกิดขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ทำไม-ทำไม ซึ่งเริ่มตั้งคำถามว่า “ทำไม” โดยตั้งคำถามไปเรื่อยๆ จนกระทั่งได้ปัจจัยที่เป็นต้นตอของปัญหา ปัจจัยที่อยู่หลังสุด จะต้องเป็นปัจจัยที่สามารถพลิกกลับกลายเป็นมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเดิมเกิดขึ้นซ้ำอีก

วิธีการวิจัย

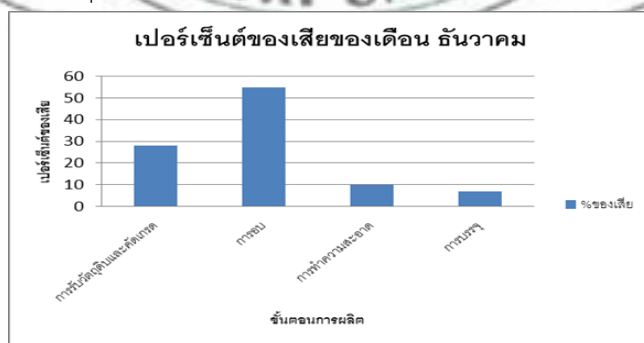
คณะผู้วิจัยนำแนวคิดเครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด และการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตลำไยอบแห้ง ตั้งแต่การรับวัตถุดิบ จนถึงการบรรจุ มีขั้นตอนดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาและสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ จำนวนคนงานทั้งหมด ขั้นตอนการผลิต เริ่มตั้งแต่การรับลำไยสดจากเกษตรกรและพ่อค้าคนกลาง ไปจนถึงการสิ้นสุดขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้ง และถูกบรรจุเป็นผลิตภัณฑ์พร้อมในการขนส่งไปยังกลุ่มลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยใช้แผนตรวจสอบ
2. วิเคราะห์และจำแนกประเภทของเสียที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิต และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการผลิต โดยใช้แผนผังพาเรโต
3. วิเคราะห์หาสาเหตุของของเสียโดยใช้หลักการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่เป็นต้นเหตุของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ได้ต้นตอ หรือสาเหตุที่แท้จริงเพื่อนำไปสู่การแก้ไข และป้องกันการเกิดซ้ำต่อไป
4. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามสาเหตุที่วิเคราะห์ได้ และจัดทำเอกสารการปฏิบัติงานตามแนวทางการแก้ไขปัญหา
5. วิเคราะห์ผลที่ได้จากการปรับปรุงเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ อภิปรายผลการศึกษาและสรุป

ผลการวิจัย

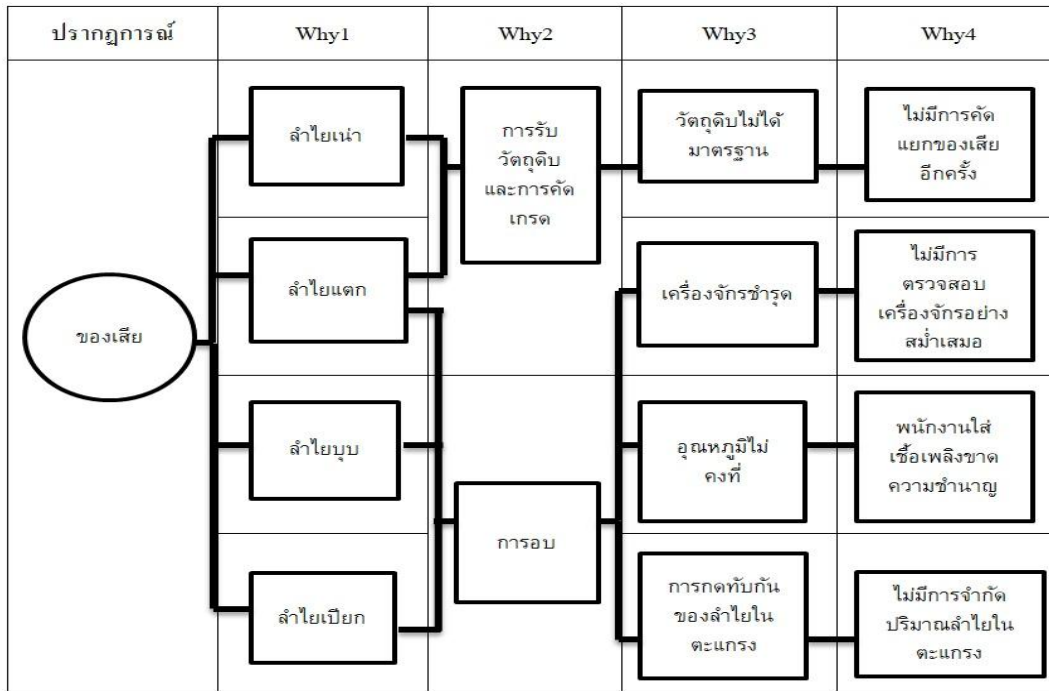
ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลลำไยอบแห้งและข้อมูลของเสียที่เกิดขึ้นแต่ละขั้นตอนการผลิตของบริษัทกรณีศึกษา เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 พบว่า น้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด 759,418.32 กิโลกรัม มีของเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต 81,379.53 กิโลกรัม คิดเป็น 10.71% ของน้ำหนักลำไยอบแห้งทั้งหมด ปริมาณของเสียทั้งหมดนี้ถูกจำแนกตามขั้นตอนการผลิต ได้แก่ ขั้นตอนการคัดเกรด 22,786.27 กิโลกรัม คิดเป็น 28% ของน้ำหนักของเสียทั้งหมด ขั้นตอนการอบ 44,758.75 กิโลกรัม คิดเป็น 55% ของน้ำหนักของเสียทั้งหมด ขั้นตอนการทำความสะอาด 8,137.95 กิโลกรัม คิดเป็น 10% ของน้ำหนักของเสียทั้งหมด และขั้นตอนการบรรจุ 5,696.56 กิโลกรัม คิดเป็น 7% ของน้ำหนักของเสียทั้งหมด แสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 เปอร์เซ็นต์ของเสียก่อนการปรับปรุงขั้นตอนการผลิตของบริษัทกรณีศึกษา เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลน้ำหนักของเสียและเปอร์เซ็นต์ของเสียแต่ละขั้นตอนการผลิต สร้างเป็นแผนผังพาเรโต เพื่อจัดหมวดหมู่ แล้วเรียงลำดับความสำคัญของขั้นตอนการผลิตจากมากไปหาน้อย สามารถอธิบายได้ว่า สาเหตุหลักที่ทำให้เกิดของเสียจากขั้นตอนการผลิตลำไยอบแห้ง คือ สาเหตุที่เกิดจาก ขั้นตอนการอบ และขั้นตอนการรับวัตถุดิบและคัดเกรด ที่มีเปอร์เซ็นต์ของเสียสะสมสูงถึง 83% ส่วนปัญหาอื่นๆ รวมกันมีเพียง 17% เท่านั้น จากการจัดลำดับความสำคัญของขั้นตอนการผลิตที่ทำให้เกิดของเสีย จึงนำปัญหามาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุของการเกิดของเสียโดยใช้การวิเคราะห์ทำไม-ทำไม ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 การวิเคราะห์ทำไม-ทำไมเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริงที่ทำให้เกิดของเสีย

จากรูปที่ 2 จะเห็นได้ว่าของเสียที่เกิดขึ้น คือ ลำไยเน่า ลำไยแตก ลำไยบวม และลำไยเปียก ซึ่งเกิดจากขั้นตอนการรับวัตถุดิบและคัดเกรด และขั้นตอนการอบ ซึ่งปัญหาหลักที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ วัตถุดิบไม่ได้มาตรฐาน เครื่องจักรเกิดการชำรุดในขณะที่เดินเครื่อง อุณหภูมิที่ใช้ในการอบไม่คงที่ และการกดทับกันของลำไยในตะแกรง สาเหตุมาจากพนักงานไม่ได้มีการตรวจสอบลำไยหลังผ่านเครื่องคัดแยกเกรดอีกครั้ง ไม่มีการตรวจสอบเครื่องจักรอย่างสม่ำเสมอ พนักงานขาดความชำนาญ และไม่มีการจำกัดปริมาณของลำไยที่ใส่ในตะแกรงก่อนอบ

จากการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดของเสียของลำไยอบแห้ง ทำให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่ทำให้เกิดของเสีย จึงกำหนดมาตรการและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงเพื่อลดของเสีย ดังนี้

1. ขั้นตอนการอบ

1.1 พนักงานใส่เชื้อเพลิงขาดความชำนาญ ทำให้อุณหภูมิในตู้อบไม่สม่ำเสมอ

พนักงานที่ใส่เชื้อเพลิงจะไม่ตรวจสอบอุณหภูมิหลังตู้อบแต่ละตู้ และไม่สังเกตเครื่องวัดความดันของหม้อไอน้ำที่ส่งผ่านความร้อนไปยังตู้อบ ทำให้อุณหภูมิไม่คงที่ ทำให้ต้องฝึกอบรมพนักงาน ฝึกสอนงานที่หน้างานจริง เพื่อให้พนักงานเข้าใจก่อนปฏิบัติงาน รวมถึงการควบคุมเตาสังเกตความดันของหม้อไอน้ำ และประเมินความสามารถของพนักงานหลังการปฏิบัติงาน

1.2 ไม่มีการกำหนดปริมาณลำไยในตะแกรง

การเทลำไยในตะแกรงลำไย พนักงานไม่มีการจำกัดปริมาณของลำไยให้เป็นมาตรฐาน พนักงานจะเทโดยการกะปริมาณด้วยสายตา ทำให้ตะแกรงบางตะแกรงมีปริมาณลำไยที่สูง เมื่อนำลำไยเข้าตู้อบ ลำไยเกิดการกดทับกัน และความชื้นไม่สามารถแทรกผ่านลำไยที่อยู่ในชั้นกลางได้ คณะผู้วิจัยจึงกำหนดมาตรฐานปริมาณลำไยทุกครั้ง ก่อนที่จะนำลำไยใส่ตะแกรงและนำเข้าตู้อบ ขนาด 51 x 56 x 135 เซนติเมตร โดยแต่ละตะแกร้าต้องมีน้ำหนักลำไยสดทั้งหมด 27 กิโลกรัม 1 ตะแกรงจะใช้ปริมาณตะแกร้าทั้งหมด 10 ตะแกร้า เท่ากับว่า 1 ตะแกรงจะมีน้ำหนักลำไยเท่ากับ 270 กิโลกรัม

2. ขั้นตอนการรับวัตถุดิบและการคัดเกรด

2.1 ไม่มีการคัดแยกของเสียอีกครั้งหลังจากใช้เครื่องคัดเกรด

เมื่อพนักงานได้รับลำโพงที่ถูกต้องมาแล้วจากพ่อค้าคนกลางและเกษตรกร พนักงานมีการสังเกตโดยใช้สายตาในการมองหาของเสีย และนำลำโพงที่ได้ใส่เครื่องคัดแยกเกรดลำโพง เมื่อคัดเกรดลำโพงเสร็จไม่มีการคัดแยกของเสียอีกครั้ง จึงกำหนดมาตรฐานในการรับวัตถุดิบที่แน่นอน โดยหลังจากการคัดแยกเกรดลำโพง ตามขนาดของลำโพงโดยผ่านเครื่องคัดเกรดแล้ว ให้พนักงานมีการคัดแยกวัตถุดิบอีกครั้ง โดยใช้สายตา และมือ ก่อนที่จะนำลำโพงเข้าสู่ขั้นตอนการอบ

2.2 ไม่มีการตรวจสอบเครื่องจักรอย่างสม่ำเสมอ เช่น หม้อไอน้ำที่เปิดเดินเครื่องตลอด 24 ชั่วโมง

การตรวจสอบสภาพของเครื่องจักร ปัจจุบันทำการตรวจสอบ เมื่อกำลังเข้าสู่ฤดูกาลอบลำโพง และจะตรวจสอบอีกครั้งหลังจบฤดูกาลอบลำโพง จึงกำหนดการตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องจักรก่อนและหลังการใช้งานทุกครั้ง ถ้ามีความชำรุดและแก้ไขทันที และจัดทำตารางการตรวจสอบสภาพเครื่องจักรทุก 2 เดือนโดยวิศวกร

หลังจากดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการรับวัตถุดิบและการคัดเกรด และขั้นตอนการอบ คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลของเสียหลังการปรับปรุง โดยขั้นตอนการรับวัตถุดิบและคัดเกรดพบของเสียทั้งหมด 3,671.04 กิโลกรัม ขั้นตอนการอบพบของเสียทั้งหมด 9,925.73 กิโลกรัม ซึ่งเมื่อรวมของเสียทั้งหมดหลังการปรับปรุง มีของเสียรวมกันทั้งหมด 13,597.77 กิโลกรัม คิดเป็น 4.22% ของน้ำหนักลำโพงทั้งหมด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า เปอร์เซ็นต์ของเสียหลังการปรับปรุงที่เกิดขึ้นรวมทุกขั้นตอนคิดเป็น 4.67% ของปริมาณลำโพงทั้งหมด ผลลัพธ์ที่ได้มีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ ลดลงอย่างน้อย 5% ของปริมาณลำโพงทั้งหมด แสดงว่าการนำเครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิด และการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม มาประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัฒตรา เกษราพงศ์ และคณะ (2555) ในการทำวิจัยเรื่อง การลดของเสียในกระบวนการผลิตชิ้นส่วนท่อไอเสียรถจักรยานยนต์ โดยศึกษากระบวนการผลิตชิ้นส่วนท่อไอเสียและเก็บข้อมูลของเสียก่อนปรับปรุงเป็น ระยะเวลา 3 เดือน ในช่วงเดือนมิถุนายน - สิงหาคม ปี 2554 โดยใช้แผนตรวจสอบ จัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยใช้แผนผังพาเรโต และใช้หลักการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาอย่างเป็นระบบ ภายหลังจากปรับปรุงพบว่าสามารถลดเปอร์เซ็นต์ของเสียจาก 10.82% เป็น 4.71% ต่อมาพบว่า บวีณา นิงนาน (2551) ทำการศึกษาการลดของเสียจากกระบวนการปั๊มขึ้นรูปชิ้นงานในกระบวนการผลิตโคมไฟฟ้า โดยทำการศึกษารายละเอียดขั้นตอนการผลิต และการเก็บสถิติของเสียในกระบวนการผลิต โดยได้นำเครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ชนิดในการควบคุมคุณภาพมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และทำการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามาเพื่อปรับใช้จริง และติดตามผลปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นซึ่งก่อนทำการปรับปรุงอัตราส่วนของเสียต่อยอดขายอยู่ที่ร้อยละ 0.42 และหลังปรับปรุงอัตราส่วนของเสียต่อยอดขายอยู่ที่ร้อยละ 0.04 ซึ่งสามารถลดของเสียที่เกิดจากกระบวนการปั๊มขึ้นรูปชิ้นงานในอัตราส่วนของเสียต่อยอดขายลดลงที่ร้อยละ 0.38 นอกจากนี้งานวิจัยของ ยุทธณรงค์ จงจันทร์ (2557) ทำการลดของเสียในกระบวนการนึ่งยางรถยนต์ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือควบคุมคุณภาพสำหรับการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความรุนแรงของปัญหา ได้แก่ แผนตรวจสอบ ผังพาเรโต จากนั้นใช้แผนผังต้นไม้ซึ่งเป็นเครื่องมือควบคุมคุณภาพแบบใหม่ในการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ผลจากการวิเคราะห์พบว่า สาเหตุหลักเกิดมาจากปัญหา 3 ประการ คือ 1) เกิดจากวิธีการปฏิบัติงาน 2) เกิดจากตัวพนักงานเอง 3) เกิดจากเครื่องจักรและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผลจากการดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดจากสาเหตุ 3 ประการหลัก พบว่า ของเสียในกระบวนการผลิตลดลงจาก 2.39% เหลือ 0.04% คิดเป็นร้อยละ 98.33 มูลค่าของเสียหลังการปรับปรุงลดลงจาก 5,245,240 บาท เหลือ 83,336 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.41 และผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้น 1.06 คิดเป็นร้อยละ 5.66

สรุป

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดของเสียในการผลิตลำโพงอบแห้ง และลดปริมาณของเสียในขั้นตอนการผลิตลำโพงอบแห้งลงอย่างน้อย 5% ของปริมาณลำโพงทั้งหมด คณะผู้วิจัยประยุกต์ใช้เครื่องมือควบคุมคุณภาพ ได้แก่ แผนตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลของเสีย พบเปอร์เซ็นต์ของเสียก่อนการปรับปรุง ในขั้นตอนการคัดเกรด ขั้นตอนการอบ ขั้นตอนการทำความสะอาด และขั้นตอนการบรรจุ คิดเป็น 10.71% ของน้ำหนักลำโพงทั้งหมด จากนั้นทำการจัดลำดับ

ความสำคัญของปัญหาในขั้นตอนการผลิตโดยใช้แผนผังพาเรโตโดยใช้กฎ 80/20 พบว่า ขั้นตอนหลักที่ทำให้เกิดของเสีย ได้แก่ ขั้นตอนการอบ และขั้นตอนการรับวัตถุดิบและคัดเกรด ที่มีเปอร์เซ็นต์ของเสียสะสมรวมสูงถึง 83% เมื่อทราบถึงสาเหตุของปัญหาที่ทำให้เกิดของเสีย จึงนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทำไม-ทำไม จากการวิเคราะห์ พบว่า ของเสียที่เกิดขึ้น คือลำไยมีลักษณะเน่า แตก บุบ และเปียก ซึ่งปัญหาหลักที่ได้จากการวิเคราะห์ คือ วัตถุดิบไม่ได้มาตรฐาน เครื่องจักรเกิดการชำรุด ในขณะที่เดินเครื่อง อุณหภูมิที่ใช้ในการอบไม่คงที่ และการกดทับกันของลำไยในตะแกรง คณะผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทางปรับปรุงและดำเนินแก้ไขปัญหา โดยกำหนดมาตรฐานในการรับวัตถุดิบที่แน่นอน ตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องจักรก่อนและหลังการใช้งานทุกครั้ง ฝึกอบรมพนักงาน รวมถึงประเมินความสามารถของพนักงานหลังการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐานการกำหนดปริมาณลำไยทุกครั้ง ก่อนที่จะนำลำไยใส่ตะแกรงและนำเข้าตู้อบ เมื่อดำเนินการตามวิธีการแก้ไขในการปรับปรุงเพื่อลดของเสีย ขั้นตอนการรับวัตถุดิบและคัดเกรด จากเดิมมีของเสียอยู่ 3.00% หลังทำการปรับปรุง มีจำนวนของเสียเพียง 1.14 % ซึ่งของเสียลดลงจากเดิม 1.86% ขั้นตอนการอบ จากเดิมพบของเสียอยู่ 5.89% เมื่อทำการปรับปรุง พบว่า มีจำนวนของเสียเพียง 3.08% ซึ่งลดลงจากเดิม 2.81% ดังนั้นสามารถลดจำนวนของเสียในกระบวนการผลิตรวมคิดเป็น 4.67%

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (18 พฤศจิกายน 2560). ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านเกษตร. สืบค้นจาก <http://production.doae.go.th>
- กิตติศักดิ์ พลอยพานิชเจริญ. (2553). *หลักการการควบคุมคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- ธวัชชัย สุวรรณวุฒิวิพา. (30 พฤศจิกายน 2559). *การแก้ไขปัญหานำงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วย Why – Why Analysis + 5Gen*. สืบค้นจาก <http://leanmanufacturingtawatchai.blogspot.com/2009/12/why-why-analysis-5-gen.html>
- ปวีณา นิงนาน. (2551). *แนวทางในการลดของเสียในกระบวนการขึ้นรูปชิ้นงาน กรณีศึกษา : โรงงานผลิตคอมพิวเตอร์*. วิทยานิพนธ์อุตสาหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กิม พรประเสริฐ และ คณิศร ภูนิคม. (2556). *การลดความสูญเปล่าในกระบวนการผลิตกระถางกรณีศึกษา:กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ยุทธณรงค์ จงจันทร์. (2557). *การลดของเสียในกระบวนการนึ่งยางรถยนต์*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. ปีที่ 8, ฉบับที่ 15, 49-57.
- วัชรกร อรุณวิราม และคณะ. (2558). *การลดเวลาสูญเปล่าและของเสียในกระบวนการขึ้นรูปพลาสติกด้วยระบบสูญญากาศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทางวิศวกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุพัฒตรา เกษราพงศ์ และคณะ. (2555). *การลดของเสียในกระบวนการผลิตชิ้นส่วนท่อไอเสียรถจักรยานยนต์*. การประชุมวิชาการช่างงานวิศวกรรมอุตสาหกรรมประจำปี พ.ศ. 2555. ปีที่ 29, ฉบับที่ 1, 951-958.
- อรรณพ สรรพคุณ และกาญจนา กาญจนสุนทร. (2555). *การศึกษาการลดต้นทุนในกระบวนการผลิตยางในรถจักรยานยนต์โดยการใช้ Quality Control Cycle*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ โลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

การจัดตั้งระบบการบำรุงรักษาเชิงป้องกันเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องจักรใหญ่เรือขนส่งน้ำมันสิริกมลขนาด
3,000 เดทเวทตัน กรณีศึกษา บริษัท พรินมา มารีนจำกัด (มหาชน)

อัสริยากร สง่าอารีย์กุล¹, วิชญ์ ธิมาบุตร²

¹คณะโลจิสติกส์และเทคโนโลยีการบิน วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก Email Address: atsareeyaporn@southeast.ac.th

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก Email Address: witchayut@southeast.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่เรือขนส่งน้ำมันสิริกมล ซึ่งมีปัญหาการหยุดกะทันหันของเครื่องจักรใหญ่ อีกทั้งยังไม่มี ระบบบริหารงานซ่อมบำรุงที่ดี สภาพพื้นฐานของเครื่องจักรเก่า เพราะขาดการดูแลและการบำรุงรักษา รวมถึงสภาวะแวดล้อมในการทำงานบนเรือขนส่งน้ำมัน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องจักรใหญ่

แนวทางวิธีการดำเนินงานเริ่มจากการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการหยุดกะทันหันของเครื่องจักรใหญ่ จากนั้นวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข แล้วดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงเครื่องจักรใหญ่ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานรวมถึงการเพิ่มอัตราการเดินเครื่องจักรใหญ่ โดยการบำรุงรักษาด้วยตนเอง และจัดทำระบบบำรุงรักษาเชิงป้องกันด้วยการกำหนดรายละเอียดของแผนการบำรุงรักษา โดยดัชนีชี้วัดงานวิจัยฉบับนี้ จะใช้ค่าประสิทธิภาพโดยรวม (OEE) และค่าการเดินเครื่องจักรเฉลี่ย (MTBF) เป็นตัวชี้วัด โดยใช้เครื่องจักรใหญ่ของเรือชื่อ “สิริกมล” ขนาด 3,000 เดทเวทตัน เป็นเครื่องต้นแบบ (Model Line)

หลังจากดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ พบว่า ความถี่ และเวลาสูญเสียจากการหยุดเครื่องจักรใหญ่มีค่าลดลง อัตราการเดินเครื่องจักรใหญ่มีค่าสูงขึ้น มีระบบบำรุงรักษาเชิงป้องกันดีขึ้น ส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพโดยรวม (OEE) ของเครื่องจักรใหญ่เรือสิริกมล มีค่าเพิ่มขึ้นจากเดิม 62 % เพิ่มขึ้นเป็น 76% ค่าการเดินเครื่องจักรใหญ่เฉลี่ย (MTBF) เพิ่มขึ้นจากเดิม 36,960 นาที เพิ่มขึ้นเป็น 40,800 นาที หรือเพิ่มขึ้นเท่ากับ 9 %

คำสำคัญ: เครื่องจักรใหญ่, เรือขนส่งน้ำมัน บำรุงรักษาเชิงป้องกัน

Abstract

This research aims to improve the efficiency of main engine of Oil Motor Tanker have a problem of breakdown of the main engine and the inefficient maintenance management system of machine resulted from the background of machinery which were old and lack of well maintenance, the environmental conditions on board, these factors will after the performance of the machine as well as the main engine.

The method of operation of the data was collected to analyze the cause of the main engine stopping to define the solutions. Then the main engine was improve the main engine is ready to use. The rate of loading time of main engine was increased by self - maintenance and preventive maintenance system by determining the detail of the maintenance planning. The indicator indexes of this research were Overall Equipment Effectiveness (OEE) and Mean Time between Failure (MTBF) is a measure. The oil motor tanker name “Sirikamol” Size 3,000 Deadweight tonnage in a prototype (Model Line)

After performing various activities found that the frequency and time lost from stopping the main engine is reduced. The rate of loading time of main engine was increased. The preventive maintenance system was better. As a result, the Overall Equipment Effectiveness (OEE) of Sirikamol’s main engine increased from 62 % to be 76%. The MRBF value increased from 36,960 minutes to be 40,800 minutes or increased for 9 %

Keywords: Main Engine, Oil Motor Tanker, Preventive Maintenance

1. บทนำ

ในอุตสาหกรรมการขนส่งน้ำมันทางเรือ เครื่องจักรใหญ่ (Main Engine) ถือเป็นเครื่องจักรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ใช้ในการขับเคลื่อนตัวเรือ โดยอาศัยการควบคุมจากสะพานเดินเรือ (Bridge) และการควบคุมภายในห้องเครื่อง (Engine Control Room) โดยการทำงานของคนประจำเรือที่ดูแล ต้องมีการตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องจักรอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เรือสามารถควบคุมทิศทาง และลอยลำอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินของบริษัท และคนประจำเรือ จากที่กล่าวมาเครื่องจักรใหญ่ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนของเรือ การที่เครื่องจักรใหญ่จะสามารถทำงานจนสำเร็จตลอดทั้งเที่ยวขนส่งได้ ต้องอาศัยการทำงานของพนักงาน และอุปกรณ์ช่วยหลาย ๆ ระบบเข้าด้วยกัน การทำงานที่ต่อเนื่องยาวนานเกินไปย่อมทำให้ชิ้นส่วน และอุปกรณ์สึกหรอเกิดการขัดข้อง หรือที่เราเรียกว่าการหยุดเครื่องขณะปฏิบัติงาน (Breakdown) ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลให้ชิ้นส่วนหรือเครื่องจักรไม่สามารถทำงานต่อได้ ยังส่งผลให้การส่งมอบน้ำมันล่าช้า และไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนประจำเรือ

การดำเนินการเริ่มต้นจากการจัดทำแบบฟอร์ม การบำรุงรักษาเชิงป้องกันมาตรฐานการบำรุงรักษา และระบบเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และประเมินผลการศึกษาดูด้วยดัชนีชี้วัดที่กำหนดไว้ ได้แก่ ดำเนินกิจกรรมโดยการบำรุงรักษาด้วยตนเอง และจัดทำระบบบำรุงรักษาเชิงป้องกันด้วยดัชนีชี้วัดที่กำหนด โดยใช้ค่าประสิทธิผลโดยรวมค่าการเดินเครื่องจักรเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัดผล โดยจะนำเสนอตัวอย่างจาก เครื่องจักรใหญ่ เรือสิริกมล เป็นเครื่องแม่แบบ (Model line) มานำเสนอในงานวิจัยฉบับนี้

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงเครื่องจักร

ภัททริยา กิตติเจริญเกียรติ (2547) [1] ได้ให้คำนิยามของสัมประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักร (Overall Equipment Efficiency : OEE) ว่ามีด้วยกันหลายความหมาย โดยในเชิงของการบำรุงรักษาที่ทุกคนมีส่วนร่วม (Total Productive Maintenance : TPM) เป็นการรวบรวมการปฏิบัติงานการบำรุงรักษา การจัดการเครื่องมือและทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต การใช้ TPM ในการแก้ไขปัญหาการสูญเสียทางการผลิต ค่าใช้จ่ายทางอ้อมและค่าใช้จ่ายที่ซ่อนอยู่นั้น OEE เป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นถึงค่าใช้จ่ายดังกล่าวที่ซ่อนอยู่ได้ และได้อ้างอิงว่าการใช้งาน OEE ให้เกิดประสิทธิภาพสูงนั้น ควรใช้ร่วมกับ 7 QC Tools เช่น ผังพาเรโต ผังก้างปลา เป็นต้น

ศักดา ปรีชาวัฒนสกุล (2550) [2] กล่าวว่า การวางแผนการบำรุงรักษานั้น สามารถนำเครื่องมือ 7 QC Tools มาใช้ในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาหรือสร้างระบบการบำรุงรักษา ซึ่งในงานวิจัยเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องทอผ้าโดยการบำรุงรักษาเชิงป้องกันได้ใช้แผนผังพาเรโต ในการแสดงประวัติการทำงานของเครื่องจักร และใช้แผนภูมิ ก้างปลาในการวิเคราะห์สาเหตุความสูญเสียประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องจักร

สุรชาติ วิชัยดิษฐ, กิตติ เจตรังษี, สัมพันธ์ กลั่นพิกุล (2551) [3] ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ระบบการบำรุงรักษาแบบทีผลที่ทุกคนมีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมเครื่องตัดแก๊ส เพื่อลดเวลาหยุดชะงักของเครื่องจักรและปรับปรุงประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร พบว่า หลังจากการทดลองประยุกต์ใช้ระบบ TPM เป็นเวลา 3 เดือน ค่า OEE สูงขึ้นเฉลี่ย 21.18% อัตราการหยุดชะงักของเครื่องจักรลดลง 15% นอกจากนี้ ค่าเวลาเฉลี่ยในการซ่อมบำรุงจะชำรุด (Mean Time to Repair : MTTR) ของเครื่องจักรแต่ละตัวสามารถนำมาใช้จัดกลุ่มเครื่องจักรเพื่อใช้ในการจัดทำแผนการบำรุงรักษาต่อไป

ธานี อ่วมอ้อ (2547) [4] กล่าวว่า iva การบำรุงรักษาด้วยตนเอง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการบำรุงรักษาเครื่องจักรที่กระทำโดยผู้ใช้เครื่องโดยไม่ปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายซ่อมบำรุงเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปกป้องเครื่องจักรตนเอง และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครื่องจักรของตนเอง เพื่อให้การบำรุงรักษาเครื่องจักรด้วยตนเองทำได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย พนักงานผู้ใช้เครื่องจักรต้องมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ของตนเอง ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการบำรุงรักษาขั้นพื้นฐาน เช่น การทำความสะอาด การหล่อลื่น การตรวจสอบ รวมถึงระบบอัตโนมัติต่างๆ ที่มาพร้อมกับเครื่อง

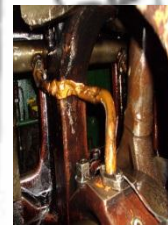
3. วิธีการดำเนินงาน

3.1 ศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในเรือกรณีศึกษา

ในเบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุที่ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งด้านของเวลา ผลิตผลและค่าใช้จ่ายต่างๆ นั้น พบว่า เครื่องจักรใหญ่ และอุปกรณ์ภายในเรือ เป็นเครื่องจักรที่มีอายุการใช้งานมาแล้วมากกว่า 10 ปี ทำให้เกิดปัญหาขึ้น

การบำรุงรักษาเกิดขึ้นเมื่อเครื่องจักรใหญ่และอุปกรณ์ย่อยเกิดการชำรุด	สูญเสียเวลาเนื่องจากเครื่องจักรใหญ่และอุปกรณ์ย่อยหยุดชะงักจนเป็นระยะ
เครื่องจักรเรือทหารใช้งานมากกว่า 10 ปี	
การขัดข้องของเครื่องจักรใหญ่และอุปกรณ์ย่อยระหว่างปฏิบัติการรบส่งต่อครั้ง	ระบบเอกสารและรายงานจนถึงประวัติการบำรุงรักษาไม่แม่นยำไม่สม่ำเสมอ

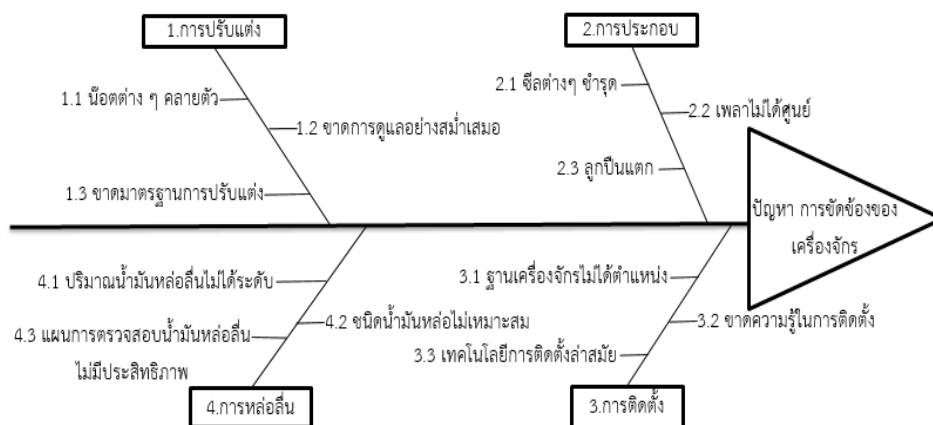
รูปที่ 1 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเครื่องจักรใหญ่และอุปกรณ์

รูปที่ 2 เครื่องจักรเสียหายจาก Breakdown

3.2 ศึกษาเครื่องจักรเพื่อทำการปรับปรุง

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อที่จะทำการปรับปรุง จะพิจารณาเลือกกลุ่มของเครื่องจักรใหญ่ตัวอย่าง และชิ้นส่วนที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเครื่องจักรใหญ่มากที่สุดเป็นตัวช่วยในการจัดทำระบบในการวางแผนงาน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจากการศึกษาพบว่าสาเหตุการขัดข้องของเครื่องจักรมีสาเหตุหลักซึ่งพอจะสรุปสาเหตุสำคัญได้ดังนี้

รูปที่ 3 แสดงสาเหตุและผลการขัดข้องของเครื่องจักรใหญ่ในฝ่ายห้องเครื่อง

3.3 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่ เรือสิริกมล

ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่มีค่าค่อนข้างต่ำ อีกทั้งข้อมูลที่นำมาแสดงอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากการเก็บบันทึกข้อมูลไม่ชัดเจน ดังนั้นควรมีการวางแผนวิเคราะห์แล้วกำหนดระดับความสนใจ เพื่อทำการบำรุงรักษาเชิงป้องกันเครื่องจักรให้ได้ผลดีขึ้น จะสามารถเพิ่มค่าประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรให้สูงขึ้นได้

จากข้อมูลประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่เรือสิริกมล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติของเครื่องจักรใหญ่เรือสิริกมลเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการบำรุงรักษาเครื่องจักรใหญ่ เฉลี่ยต่อเดือนก่อนการปรับปรุง มีดังนี้

เวลาเดินเครื่องทั้งหมด (นาทิต)	110,880	นาทิต
เวลาที่เครื่องจักรใหญ่เสีย (นาทิต)	21,600	นาทิต
จำนวนเครื่องจักรหยุด(ครั้ง)	1	ครั้ง/เดือน
จำนวนเที่ยวเรือ(เที่ยว/เดือน)	4-5	เที่ยว/เดือน
จำนวนหยุดชะงัก(เที่ยว/เดือน)	1-2	เที่ยว/เดือน
ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักร	62	เปอร์เซ็นต์
ข้อมูลได้จากการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือน สิงหาคม - ตุลาคม ปี 2560		

3.4 วิธีดำเนินการปรับปรุง

1. กำหนดนโยบาย 5 ส และความสะอาดของผู้บริหารอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับนโยบายอื่นๆ เช่น ความปลอดภัย ความประหยัดพลังงาน ฯลฯ โดยนโยบายที่กำหนดขึ้นนี้จะต้องกระจายให้เป็นที่รับรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานบนเรือทุกระดับ
2. สร้างสิ่งจูงใจในการรักษาความสะอาดเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานบนเรือร่วมมือในการรักษาความสะอาด ผู้บริหารมีหน้าที่สร้างสิ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานบนเรือเกิดความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการตามนโยบายความสะอาดของเรือ เช่น มีการประกวดความสะอาดระหว่างเรือ และมีการแจกรางวัลแก่ผู้ชนะ เป็นต้น ข้อที่ควรระวังในเรื่องสิ่งจูงใจเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดคือ อย่าให้สิ่งจูงใจในรูปของเงินรางวัลเนื่องจากการจูงใจในชนิดนี้จะไม่สามารถปลูกฝังความรู้สึกที่จะรักความสะอาดให้กับผู้ปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง
3. จัดทำแผนการทำความสะอาดแบบตรวจสอบเพื่อหาจุดผิดปกติและเสื่อมสภาพ อย่างเป็นทางการรวมถึงการตรวจสอบจากผู้บริหารเรือเพื่อป้องกันความสม่ำเสมอในการทำความสะอาดตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้

รูปที่ 4 ภาพแสดงการทำความสะอาดด้วย นโยบาย 5 ภายในฝ่ายห้องเครื่องเรือสิริกมล

4. การปรับปรุง PM Schedule และ PM Check sheet ให้สะท้อนความเป็นจริงจากข้อมูลปัจจุบันที่ Breakdown บ่อยครั้งในรอบเดือน เพื่อให้การเดินเครื่องจักรใหญ่มีระยะเวลายาวนานขึ้น การ Breakdown น้อยลง ระยะเวลาการซ่อมทำสั้นลงรวมถึง ค่าใช้จ่ายการซ่อมทำแต่ละครั้งน้อยลงตามลำดับ และมีการตรวจสอบจากผู้บริหารเรืออย่างสม่ำเสมอ

รูปที่ 5 ภาพแสดงการบำรุงรักษาเครื่องใหญ่ตามแผน PM Schedule

5. มีการแบ่งหน้าที่และขอบเขตรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดการทำความสะอาดเป็นความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานฝ่ายปากเรือ และห้องเครื่องแต่หน้าที่หลักในเรื่องความสะอาดควรแบ่งกันให้เด่นชัด คือ

5.1 พนักงานฝ่ายห้องเครื่องเป็นผู้รับผิดชอบการทำความสะอาดเครื่องจักรและบริเวณรอบเครื่องจักรใหญ่ และส่วนที่เป็นเขตในการปฏิบัติงานรอบ ๆ เครื่องจักรและลงบันทึกในใบตรวจสอบประจำวันของเครื่องจักรใหญ่อย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ

5.2 พนักงานฝ่ายปากเรือ รับผิดชอบความสะอาดของเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในกรณีที่ต้องปฏิบัติงานภายในห้องเครื่อง และจะต้องมีการทำความสะอาดเครื่องจักรให้กลับเข้าสู่สภาพปกติทุกครั้ง

6. ปรับปรุงวิธีการ Visual Control โดยการให้ความรู้เชิงลึก จากผู้มีประสบการณ์ภายนอก (External Knowledge Sharing) รวมถึงการให้ความรู้กันเองภายในเรือ (Internal Knowledge Sharing) เก็บบันทึกและติดตามจากผู้บริหารเรืออย่างสม่ำเสมอ

รูปที่ 6 ภาพแสดงการแบ่งหน้าที่และให้ความรู้คนประจำเรือ (External & internal Knowledge Sharing)

4. ผลการดำเนินงาน

4.1 ดัชนีที่ใช้ในการวัดผลการศึกษา และปรับปรุงผลการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน

1. เวลาเฉลี่ยในการทำงานของเครื่องจักรใหญ่ให้ยาวนานขึ้นก่อนที่จะเกิดความเสียหายโดยการเพิ่มค่า MTBF ให้เพิ่มสูงขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5% โดยหากจากสูตร

$$MTBF = \text{Available Hours} / \text{Event of Downtime}$$

$$MTTR = \text{Repair Time} / \text{Event of Downtime}$$

$$\% \text{ Machine Availability (A)} = \text{MTBF} / (\text{MTBF} + \text{MTTR}) \times 100$$

2. ประสิทธิภาพโดยรวมเครื่องจักร (OEE) ให้มีค่าเพิ่มสูงขึ้น

$$\% \text{ Machine Availability (A)} = \text{MTBF} / (\text{MTBF} + \text{MTTR}) \times 100$$

$$\% P = (\text{Operation Timex Actual Output}) / \text{Loading Time} \times 100$$

$$\% Q = (\text{Actual Output} - \text{Defect}) / \text{Actual Output} \times 100$$

$$\% OEE = (\% A) \times (\% P) \times (\% Q)$$

ซึ่งผลการดำเนินการที่ได้จากการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 ถึง ตารางที่ 4 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 การคำนวณหาค่าประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่ เรือสิริกมล (ก่อน-หลังการปรับปรุง)

กิจกรรม	สูตร	ค่าเฉลี่ยเวลา(นาที)	
		ส.ค. - ต.ค. 60	พ.ย. 60 – ม.ค. 61
เวลาเดินเครื่องจักรทั้งหมด (Available hours>Loading Time)	วัน x 24 ชั่วโมง x 60 นาที	77 วัน (110,880)	85 วัน (122,400)
เวลาเดินเครื่องจักร (Cycle Time / Operation Time)	Loading Time - เวลาเรือวิ่งขาส่ง	22,392	24,912
จำนวนเที่ยวเรือที่วิ่งได้ (Actual output)	จำนวนเที่ยวเรือที่วิ่งได้	14 เที่ยว	15 เที่ยว
จำนวนครั้งที่เครื่องจักรใหญ่เสีย (Event of downtime/Defect)	จำนวนครั้งที่เครื่องจักรใหญ่เสีย	3 ครั้ง	3 ครั้ง
เวลาที่เครื่องจักรใหญ่เสียทั้งหมด (Downtime)	เวลาที่เครื่องจักรใหญ่เสีย	21,600	5,760
เวลาเฉลี่ยในการทำงานของเครื่องจักรใหญ่ (MTBF)	Available Hours /Event of Downtime	36,960	40,800
เวลาเฉลี่ยในการซ่อมทำเครื่องจักรใหญ่ (MTTR)	Repair Time / Event of Downtime	7,200	1,920
อัตราการเดินเครื่อง (% Availability)	MTBF/(MTBF+MTTR) x 100	84	96
สมรรถนะการเดินเครื่อง (% Performance)	(Operation Time x Actual Output) / Loading Time x100	94	100
อัตราคุณภาพ (% Quality)	(Actual Output- Defect)/Actual Output x100	78	80
ประสิทธิภาพโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่ (OEE)	(% A) x (% P) x (% Q)	62	76

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่ได้จากแผนการบำรุงรักษาเชิงป้องกันสำหรับเครื่องจักรใหญ่ เรือสิริกมล (ก่อน - หลังการปรับปรุง)

	เดือน/ปี	Loading Time (นาที)	Operation Time (นาที)	MTTR (นาที)	MTBF (นาที)
ก่อนปรับปรุง	ส.ค - ต.ค 60	110,880	22,392	7,200	36,960
หลังปรับปรุง	พ.ย 60- ม.ค 61	122,400	24,912	1,920	40,800

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการดำเนินงานที่ได้จากแผนการบำรุงรักษาเชิงป้องกันสำหรับเครื่องจักรใหญ่ เรือสิริกมล ก่อน และ หลังการปรับปรุงโดยรวมเวลาเดินเครื่องจักรทั้งหมด (Loading Time) เพิ่มขึ้นจากเดิม 110,880 นาที เพิ่มเป็น

122,400 นาที เวลาเดินเครื่องจักร (Operation Time) เพิ่มขึ้นจากเดิม 22,392 นาที เพิ่มขึ้นเป็น 24,912 นาที เวลาเฉลี่ยในการซ่อมทำเครื่องจักรใหญ่ (MTTR) ลดลงจากเดิม 7,200 นาที เป็น 1,920 นาที เวลาเฉลี่ยในการทำงานของเครื่องจักรใหญ่ (MTBF) เพิ่มขึ้นจากเดิม 36,960 นาที เพิ่มขึ้นเป็น 40,800 นาที

ตารางที่ 3 ค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่ (OEE) เรือสิริกมล ก่อน-หลังปรับปรุง

	เดือน/ปี	อัตราการเดินเครื่อง % (A)	สมรรถนะการ เดินเครื่อง % (P)	อัตราคุณภาพ % (Q)	OEE (%)
ก่อนปรับปรุง	ส.ค - ต.ค 60	84	94	78	62
หลังปรับปรุง	พ.ย 60- ม.ค 61	96	100	80	76

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่ (OEE) เรือสิริกมล มีค่าอัตราความพร้อมใช้งานเพิ่มขึ้นจาก 84 % เพิ่มขึ้นเป็น 96 % อัตราความเร็ว หรือสมรรถนะเพิ่มขึ้นจาก 94.0 % เพิ่มขึ้นเป็น 100 % และอัตราคุณภาพเพิ่มสูงขึ้นจากเดิม 78.0 % เป็น 80.0 % ซึ่งส่งผลให้ค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน จากเดิม 62 % เพิ่มขึ้นเป็น 76 %

ตารางที่ 6 แสดงผลตัวชี้วัดชี้วัดของงานวิจัย

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ยก่อนปรับปรุง	ค่าเฉลี่ยหลังปรับปรุง	เปอร์เซ็นต์เปลี่ยนแปลง
MTBF(MIN)	36,960	40,800	เพิ่มขึ้น 9%
MTTR(MIN)	7,200	1,920	ลดลง 275%
OEE (%)	62	76	เพิ่มขึ้น 18%

ตารางที่ 4 พบว่า เวลาเฉลี่ยในการทำงานของเครื่องจักรใหญ่ (MTBF) เพิ่มขึ้นจากเดิม 36,960 นาที เพิ่มขึ้นเป็น 40,800 นาที เพิ่มขึ้น 9% ในส่วนของเวลาเฉลี่ยในการซ่อมทำเครื่องจักรใหญ่ (MTTR) ลดลงจากเดิม 7,200 นาที เป็น 1,920 นาที ลดลง 275% และค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่ (OEE) เพิ่มขึ้นจากเดิม 62% เพิ่มขึ้นเป็น 76% เพิ่มขึ้น 18%

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การสรุปผลการดำเนินงานเชิงปริมาณ

ตัวชี้วัดคือ ค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักร ค่าเวลาการเดินเครื่องจักรเฉลี่ย (MTBF) และค่าเวลาซ่อมทำเฉลี่ย (MTTR) ภายหลังจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุงค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรใหญ่ตัวอย่าง เรือสิริกมล ผลที่ได้คือ เครื่องจักรใหญ่มีค่าอัตราความพร้อมใช้งานเพิ่มขึ้นจาก 84 % เพิ่มขึ้นเป็น 96 % อัตราความเร็ว หรือสมรรถนะเพิ่มขึ้นจาก 94.0 % เพิ่มขึ้นเป็น 100 % และอัตราคุณภาพเพิ่มสูงขึ้นจากเดิม 78.0 % เป็น 80.0 % ซึ่งส่งผลให้ค่าประสิทธิผลโดยรวมของเครื่องจักรเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน จากเดิม 62 % เพิ่มขึ้นเป็น 76 % ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานบนเรือมีทักษะการซ่อมทำและบำรุงรักษาเครื่องจักรใหญ่ได้อย่างถูกต้องมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาการขัดข้องเล็กน้อยได้ดีขึ้น มีมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน และมีการดำเนินกิจกรรมด้านการบำรุงรักษาเครื่องจักรเชิงป้องกันได้ดีขึ้น ทำให้เครื่องจักรมีความน่าเชื่อถือสูงขึ้น และค่าเฉลี่ยในการซ่อมทำ (MTTR) ลดต่ำลง ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมา ถือเป็นประโยชน์ที่ได้จากการกำหนดนโยบาย 5 ส การจัดการเรื่องงานของคนประจำเรือ และการอบรมจากผู้มีประสบการณ์ ทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการวางแผนบำรุงรักษาให้เหมาะสมกับสภาพ อายุ และการใช้งานของเครื่องจักรนั่นเอง

5.2 การสรุปผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ

5.2.1 ผู้ปฏิบัติงานบนเรือตื่นตัวในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากเห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมรวมถึงระบบการจัดการที่ดี เอกสารประกอบการทำงานที่ชัดเจน และการตรวจสอบทั้งสำนักงานและเรืออย่างมีประสิทธิภาพทำให้ระบบการทำงานทุกด้านดีขึ้นตามลำดับ

5.2.2 สภาพแวดล้อมในการทำงานดีขึ้นเนื่องจากนโยบาย 5 ส ที่มุ่งเน้นเรื่องการทำงานสะอาดพื้นที่ทำงานและระบบการจัดเอกสารที่ถูกต้องส่งเสริมให้ระบบการบำรุงรักษาเครื่องจักรใหญ่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และแม่นยำมากขึ้น

5.2.3 ความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้นเนื่องจากการจัดการระบบความปลอดภัยในการทำงาน(Safety Management System) โดยการให้ความรู้กับพนักงานเรื่องทุกฝ่ายให้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงการฝึกอบรมให้เข้าใจถึงเอกสารต่าง ๆ ที่ประกอบการทำงานด้านต่าง ให้เกิดความเข้าใจและปลอดภัยสูงสุด

5.2.4 ผู้ปฏิบัติงานบนเรือทำงานอย่างมีระบบมากขึ้นเนื่องจากได้รับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอกให้ทราบถึงหลักการ ขั้นตอน วิธีการ ของการบำรุงรักษาเครื่องจักรใหญ่ และเครื่องจักรช่วยต่าง ๆ อย่างถูกต้องรวมถึงการกระตุ้น และสร้างแรงจูงใจให้พนักงานเรือมั่นใจในศักยภาพของตนเองในการซ่อมทำด้วยตนเอง ผ่านระบบการทำงานที่ถูกต้องตามแผน และคู่มือที่กำหนดไว้

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้เลือกเครื่องจักรใหญ่ เรือสิริกรมขนาด 3,000 เดทเทจตัน เป็นตัวอย่าง เพื่อการทำงานวิจัยนี้ ผู้จัดทำวิจัยได้เสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อการปรับปรุงดังนี้

5.3.1 การศึกษากระบวนการทำงาน และปัญหาที่เกิดขึ้นในฝ่ายห้องเครื่อง จำเป็นต้องศึกษาจากการปฏิบัติงานจริงของเรือตัวอย่าง ทำให้เกิดข้อจำกัดในเรื่องการควบคุมปัจจัยบางตัว เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษาเป็นเวลานาน ดังนั้น ข้อมูลจากการทำงานวิจัยครั้งนี้จึง ถือเป็นขั้นแรกของการวิจัยทางด้านนี้ จึงควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ความเร็วของน้ำ ความเร็วลม คลื่น พายุเป็นต้น ร่วมด้วยเพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์และ เป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป

5.3.2 ควรมีการติดตามข้อมูลการเกิดเหตุขัดข้องของเครื่องจักรใหญ่ หลังจากที่ได้นำระบบการบำรุงรักษาเชิงป้องกันที่ได้ปรับปรุงใหม่ไปใช้อย่างต่อเนื่อง จากนั้นควรนำข้อมูลมาปรับปรุงระบบให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.3.3 เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานบนเรือยังคงชินกับการปฏิบัติงานลักษณะเดิมอยู่ ดังนั้นจึงควรมีการอบรมชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจถึงระบบใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้แน่ใจว่าคนประจำเรือสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และต้นทุนต่ำสุด เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเครื่องจักร ลักษณะการทำงาน และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยรอบ

5.3.4 ควรมีการนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบงานบำรุงรักษา (ERP) เพื่อการบันทึกข้อมูลที่แม่นยำมากขึ้น รวมถึงการส่งข้อมูลให้สำนักงานได้ทราบถึงสถานะของเครื่องจักรใหญ่ และเครื่องจักรช่วยต่างๆ สามารถประมวลผลข้อมูลด้านต่างๆ เช่น ความร้อน รอบเครื่องจักร อัตราการสั่น ชั่วโมงการใช้งาน และผลการบำรุงรักษาทั้งจากตัวพนักงานเองและจากระบบอัตโนมัติที่ส่งให้สำนักงานเป็นระยะ จะช่วยให้ข้อมูลที่ได้มีความแม่นยำสามารถนำมาวิเคราะห์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำ มากขึ้น

5.3.5 เพื่อให้การจัดทำแผนครั้งนี้ส่งผลในภาพรวม ควรมีการปรับปรุงระบบการวางแผนงานบำรุงรักษาเชิงป้องกันเครื่องจักรนี้ไปใช้กับเครื่องจักรใหญ่และเครื่องจักรช่วยอื่นๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันในเรือขนาดอื่นๆ ด้วย

5.3.6 ควรนำข้อมูลด้านการสูญเสียรายได้จากการ Break down แต่ละครั้ง รวมถึงค่าใช้จ่ายของการซ่อมทำเข้ามาร่วมวิเคราะห์ด้วย เพื่อออกแบบและกำหนดให้แผนการบำรุงรักษาไม่ส่งผลกระทบต่อรายได้ และสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายของการซ่อมทำให้อยู่ในงบประมาณที่กำหนด และสามารถนำผลของรายได้และค่าใช้จ่ายใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูงได้

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ คุณเชิดชู ปานบุญหอม ประธานกรรมการบริษัททลทิน คุณสุรพล มีเสถียร ประธานเจ้าหน้าที่บริหารกลุ่มบริษัททลทิน คุณอนันต์ นนทน์ภาพันธุ์ รองผู้อำนวยการฝ่ายเทคนิคและปฏิบัติการ บริษัท พรินมา มารีน จำกัด (มหาชน) คุณวุฒิชัย สุริยรังษี ผู้จัดการฝ่ายวางแผนธุรกิจ และระบบงานองค์กรคุณศิษฏิกิจ สัตยวินิจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคและปฏิบัติการ รวมถึงทีมงานฝ่ายเทคนิคและปฏิบัติการบริษัท

นทลินแมนเนจเม้น และขอขอบคุณ กัปตัน ต้นเรือ ต้นกล รองต้นกล และคนประจำทุกท่านของเรือศิริกมล ที่ให้ข้อมูลในด้านต่างๆ ให้งานวิจัยฉบับนี้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และสุดท้ายขอขอบคุณท่านที่ไม่ได้กล่าวนามทั้งหมดไว้ ณ ที่นี้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] ภัททรียา กิตติเจริญเกียรติ. (2547). *คำนิยามของค่าสัมประสิทธิ์ผลโดยรวมของเครื่องจักร(OEE)*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็มแอนจี จำกัด.
- [2] ศักดา ปรีชาวัฒน์สกุล. (2550). *การใช้ TPM ในการแก้ไขปัญหาการสูญเสียทางการผลิต*. กรุงเทพฯ: สำนัก พัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [3] สุรชาติ วิชัยดิษฐ, กิตติ เจตริงษ์, สันหทัย กลิ่นพิกุล. (2551). *การประยุกต์ใช้ระบบการบำรุงรักษาแบบทวิผลที่ทุกคนมีส่วนร่วม(Total Productive Maintenance, TPM) ในอุตสาหกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย – ญี่ปุ่น.
- [4] ธาณี อ่วมอ้อ. (2547). *การบำรุงรักษาด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: อี.ไอ.สแควร์ สำนักพิมพ์.

กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

อรณพ ชัยวุฒิ¹

¹คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, unnop@northcm.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) และเพื่อหาผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระหว่างผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเรียน โดยการทดสอบการแจกแจงแบบที (t-test) และคำนวณหาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาก่อนการเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.12 และคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.41 และพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาเท่ากับร้อยละ 65.84

คำสำคัญ: การเรียนการสอน ปัญหาเป็นฐาน การวิจัยตลาด

Abstract

The purpose of this research was to develop a Problem-based Learning method and to find an achievement of Problem-based Learning results in course 55-308 Marketing Research from a comparison of learning achievement between pre-test and post-test results. The data were analyzed by using t-test which were mean, standard deviation and compared the statistical differences between pre-test and post-test results and calculated a Relative Gain Score founded that the average of post-test score was higher than the average of pre-test score. There was significantly different at 0.05 levels. The average of pre-test score was 6.50 (S.D. = 2.12) and the average of post-test score was 16.00 (S.D. = 1.41). And the improvement of student learning was 65.84 %.

Keywords: Learning Method, Problem-based, Marketing Research

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาการวิจัยตลาด (Marketing Research) เป็นวิชาเอกบังคับสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบบทบาทและความสำคัญของกรวิจัยตลาดที่มีต่อธุรกิจ กระบวนการงานวิจัย การวางแผนงานวิจัย การกำหนดงบประมาณ และเทคนิคการวิจัย การเลือกแบบวิธีการวิจัย การใช้ผลของการวิจัยให้เป็นประโยชน์ในการบริหารการตลาด โดยเน้นความสำคัญของการวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางการตัดสินใจในการวางแผน รวมทั้งการบริหารงานทางการตลาด ซึ่งความรู้ในวิชาสัมมนาการจัดการถือเป็นการนำความรู้ต่างๆ ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเข้าใจอย่างถ่องแท้

รายวิชานี้มีการเรียนการสอนด้วยการบรรยายและการปฏิบัติ เพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษาเข้าใจในภาคทฤษฎีและมีความสามารถในทางปฏิบัติ โดยนำความรู้ที่ได้จากภาคทฤษฎีไปปรับใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามพบว่าในปีการศึกษา 2558 คือ ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจับประเด็นปัญหาในการวิจัย ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดทักษะทางด้านความคิดวิเคราะห์และการสรุปประเด็นสำคัญ นักศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับเนื้อหาแต่ละบทเข้าด้วยกันได้ ขาดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ในปัจจุบัน นอกจากนี้พบว่านักศึกษายังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นข้อมูลและทักษะการนำเสนอรายงาน จึงทำให้นักศึกษาบางส่วนไม่สามารถทำความเข้าใจและนำความรู้ที่มีมาปรับใช้และนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาจากการเรียนรู้แบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง คือ นักศึกษาส่วนใหญ่เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ ขาดทักษะการแสวงหาความรู้ ขาดทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล และขาดทักษะในการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาร่างองค์ความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาที่ตนเองศึกษาไปพร้อมกันอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด
2. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

วิจัยตลาด

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยทั้งด้านเนื้อหาและด้านประชากร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ของนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

2. ขอบเขตด้านประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูลจะเก็บจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 คน (เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสุดท้ายของหลักสูตรฯ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการปิดหลักสูตร)

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. วิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด
2. ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

การวิจัยตลาด

5. นิยามศัพท์

กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการเรียนและการสอนที่ทำการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนโดยรูปแบบหรือวิธีการต่างๆ

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการเรียนรู้โดยการนำปัญหามาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

6.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) [1]

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษา ไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ปัญหาเป็นหลัก ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอน PBL เป็นเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจารณ์ญาณ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ได้แก่ ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Student-centered learning) จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ ให้มีจำนวนกลุ่มละประมาณ 5-8 คน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก

(Facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (Guide) ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น (สิ่งเร้า) ให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้ ต้องมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ ผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหา โดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ๆ ด้วยตนเอง (Self-directed learning) การประเมินผลจะใช้การประเมินผลจากสถานการณ์จริง (authentic assessment) ดูจากความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียนในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning process) และพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (Learning product)

6.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน [2]

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ คุณลักษณะและความสามารถในการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรม หรือเกิดจากการสอนและสามารถตรวจวัดได้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นดัชนีชี้วัดสำคัญอย่างหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษา การเรียนการสอนในปัจจุบันอาจารย์จะประเมินผลการเรียนของผู้เรียนว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนหรือไม่นั้น ส่วนหนึ่งของการประเมินได้จากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้น ในสภาพปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแตกต่างกัน ปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กันและมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา ดังนั้นนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะศึกษาและวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด

7. วิธีดำเนินการวิจัย

7.1 แหล่งข้อมูลและประชากร

1. การวิจัยเรื่องนี้ได้รวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้มาจากการใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์จากเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้มาจากการค้นคว้าผ่านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 คน (เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาปีสุดท้ายของหลักสูตรฯ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการปิดหลักสูตร) [3]

7.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมและเครื่องมือในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา (Problem-based Learning) ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

7.3 วิธีการศึกษา

1. ทำการทดสอบวัดความรู้ก่อนการเรียน เพื่อทดสอบว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดโจทย์ปัญหา

2) แบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย (เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาปีสุดท้ายของหลักสูตรฯ ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการปิดหลักสูตร จึงไม่เพียงพอต่อการแบ่งเป็นกลุ่มย่อย)

3) ให้นักศึกษาทำความเข้าใจคำศัพท์และข้อความที่ปรากฏอยู่ในโจทย์ปัญหาให้ชัดเจน

4) นักศึกษาระดมความคิดวิเคราะห์ปัญหา โดยอาศัยความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่มทุกคน และทำการสรุปรวบรวมความรู้และแนวคิดของกลุ่ม

5) นักศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเพิ่มเติมจากสื่อและแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต การจัดสัมมนาให้ความรู้ เป็นต้น จากนั้นทำการรวบรวมความรู้ที่ได้จากการค้นคว้าเพิ่มเติม และสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม

6) นักศึกษานำเสนอข้อมูลที่ได้อีกกับกลุ่มใหญ่ จากนั้นทำการอภิปรายร่วมกัน และวิเคราะห์เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้

3. ทำการทดสอบวัดความรู้หลังจากการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน

7.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดเก็บข้อมูลการดำเนินกิจกรรมและเครื่องมือในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

2. เก็บรวบรวมผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

7.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลจากแบบทดสอบที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้

1. ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการทดสอบการแจกแจงแบบที (t-test) ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$ [4]

2. นำผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มาทำการบันทึกและคำนวณหาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ [5]

$$DS = \frac{100 \times (B-A)}{(F-A)}$$

โดยที่ DS คือ คะแนนร้อยละของพัฒนาการนักศึกษา (Development Scale)
 F คือ คะแนนเต็มในการวัด
 A คือ คะแนนการวัดครั้งแรก
 B คือ คะแนนการวัดครั้งหลัง

8. ผลการวิจัย

ผลจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จากการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ ซึ่งใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด จำนวน 10 ข้อ 20 คะแนน ระยะเวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากผลการทดสอบก่อนและหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ด้วยการใช้การทดสอบ t-test

การทดสอบ	จำนวนนักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	t-test
ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	2	6.50	2.12	19.00*
ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	2	16.00	1.41	

* หมายถึง ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$)

จากตารางที่ 1 แสดงคะแนนทดสอบก่อนกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 6.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.12 และคะแนนทดสอบหลังกระบวนการเรียนการสอน

สอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 16.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.41 เมื่อพิจารณาผลคะแนนทดสอบก่อนและหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาก่อนการเรียน และเมื่อทดสอบทางสถิติโดยค่า t-test พบว่าค่า t จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 19.00 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t ที่ได้จากรางที่มีค่าเท่ากับ 1.98 แสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ส่วนที่ 2 ผลการวัดคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

ตารางที่ 4.2 ผลการวัดคะแนนพัฒนาการเรียนรู้เฉลี่ยของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

คนที่	ผลการประเมิน		ผลต่างคะแนน		พัฒนาการของนักศึกษา (ร้อยละ)
	ก่อนเรียน (A)	หลังเรียน (B)	(B)-(A)	คะแนนเต็ม (F)-(A)	
1	5	15	10	15	56.67
2	8	17	9	12	75.00
ค่าเฉลี่ย	6.50	16.00	9.50	13.50	65.84

จากตารางที่ 2 แสดงคะแนนการทดสอบก่อนเรียน การทดสอบหลังเรียนและร้อยละของพัฒนาการของนักศึกษา ซึ่งผลต่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบมีค่า เท่ากับ 9.50 ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ทำให้คะแนนเฉลี่ยของทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน เมื่อนำมาวิเคราะห์หาพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา พบว่าพัฒนาการของนักศึกษา เท่ากับ ร้อยละ 65.84

9. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

9.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัย ได้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด จำนวน 10 ข้อ 20 คะแนน ระยะเวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง ทำให้คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาก่อนการเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยคะแนนทดสอบก่อนกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 6.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.12 และคะแนนทดสอบหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 16.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.41

2. พัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มีพัฒนาการของนักศึกษา เท่ากับ 65.84

9.2 อภิปรายผล

จากการผลการศึกษาวิจัยกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด หลังจากได้รับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด สูงกว่าก่อนได้รับกระบวนการเรียนการ

สอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ทั้งนี้เนื่องจาก กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักศึกษาสร้างองค์ความรู้จากปัญหาหรือสถานการณ์ที่สนใจ ผ่านทางกระบวนการทำงานกลุ่ม การสืบค้น กระบวนการทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล เป็นตัวกระตุ้นให้นักศึกษานำความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ภูมิ [6] ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning: PBL) เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. จากผลการวิจัย พบว่า พัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มีพัฒนาการของนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น เมื่อดูในรายละเอียดจะพบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด หลังจากได้รับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด สูงกว่าก่อนได้รับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะเน้นประสบการณ์ที่ได้จากการสำรวจ ค้นคว้า และแก้ไขปัญหา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษา และวิธีที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำและจัดสภาพแวดล้อม คอยส่งเสริมให้นักศึกษาคิดและสำรวจเพื่อมาแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทชนก นันทะไชย และอินทรา ลิจันทรพร [7] ที่ได้ศึกษากระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบ Problem-based Learning ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร พบว่าผู้เรียนมีเสรีภาพในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นจึงทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบทั้งในด้านการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน การประเมินผล และการวิพากษ์วิจารณ์งานของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจเรียน โดยสังเกตได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจเนื่องจากผู้เรียนได้มีการปฏิบัติกิจกรรม ค้นคว้า แสดงความคิดเห็น อภิปรายภายในกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน เนื่องจากผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาแนะนำเท่านั้น ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องค้นหาคำตอบของปัญหาและสรุปผลด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการเรียนมากขึ้น

9.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลมาใช้ประโยชน์ ควรมีการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปบูรณาการหรือประยุกต์ใช้ในกิจกรรมอื่นๆ เช่น การวิจัยภายนอก เป็นต้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม และควรจัดเวลาในการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมกับระยะเวลา

สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทำวิจัยในลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยใช้เนื้อหารายวิชาอื่นๆ และควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งกลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน ที่ได้รับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

10. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2559

เอกสารอ้างอิง

- [1] ไพศาล สุวรรณน้อย. (2558). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL)*. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [2] เกรียงศักดิ์ พลอยแสง. (2553). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษากับการสื่อสารที่จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning/PBL)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- [3] ศูนย์บริการการศึกษา. (10 กันยายน 2559). *Class Attendance List*. สืบค้นจาก URL <http://www.northcm.ac.th>

- [4] ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน
สามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- [5] ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- [6] วาสนา ภูมิ. (2555). *ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Base Learning: PBL) เรื่อง อัตราส่วน
และร้อยละ ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความสามารถในการให้เหตุผลทาง
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- [7] นันทชนก นันทะไชย และอินทิรา ลิจันทรพร. (2554). *กระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบ Problem-based Learning
ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอาหาร (รายงานผลการวิจัย)*. ปทุมธานี: คณะเทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาโครงการการท่องเที่ยวและการบริการ หลักสูตรบริหารธุรกิจ
บัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

ณัฐสุดา ผาลา

คณะบริหารธุรกิจ,มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่,nutsuda.p.1987@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประยุกต์การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาโครงการการท่องเที่ยวและการบริการ (2) เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ วางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์รายวิชา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบประเมิน และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ให้ความสนใจ มีความกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และได้คะแนนเฉลี่ยในส่วนการรวบรวมความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับที่ดี คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 8.1 จากคะแนนเต็ม 10 จากการปรับใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่าลักษณะของรายวิชาและพฤติกรรมผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีวินัย มีความสนใจในการเรียนรู้จะมีประสิทธิผล นอกจากนี้การกำหนดโจทย์ปัญหาควรกำหนดรายละเอียดให้เหมาะสมกับพฤติกรรมนักศึกษา หรืออาจจะจำแนกกลุ่มนักศึกษาและกำหนดปัญหาที่ใช้เป็นฐานแตกต่างกัน

คำสำคัญ : โครงการ , การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, การท่องเที่ยวและการบริการ

Abstract

The objective of this subject has twofold; (1) to apply the problem-based learning (PBL) method to Tourism and Hospitality Project which is a major subject for the last year students in Tourism and Hospitality Management program; (2) to develop students' skills for operating the PSU dummy travel company according to the course objectives. In this work, the last year students are representative sample. Questionnaires, achievement testing papers and statistical manner are used in this work. The assessments show that learners who have CGPA more than 3.00 are interested in the PBL method and, consequently, they have enthusiasm in the PBL process. In addition, the characteristics of the subject and learners' behaviors are the significant factor to consider whether the PBL method is applicable. Moreover, in the class with many learners, instructors should group the learner and assign different problems.

Keywords : Project, Problem-based learning, Tourism and Hospitality Project

ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

ในชั้นปีสุดท้ายของแผนการเรียนหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ นักศึกษาจำเป็นต้องบูรณาการความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมดตลอดระยะเวลาศึกษาจำลอง “บริษัทนำเที่ยว” ซึ่งเป็นวิชาบังคับให้ผู้เรียนเพื่อฝึกประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจทางด้านการท่องเที่ยวและบริการ พิจารณาถึงโอกาสการลงทุน การวิเคราะห์การตลาด เทคนิคการบริหารการเงิน การจัดการ การประเมินงาน และการเขียนรายงานสรุปปัญหาที่ผ่านมาผู้เรียนเลือกสถานที่ท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาอาศัยความสะดวกของตนเองเป็นหลัก ไม่พิจารณาการตลาด ความต้องการของลูกค้า ทำให้มีปัญหาดำเนินการ เช่น ผู้เรียนไม่ได้แสดงให้เห็นว่ามีความรู้ด้านการนำเที่ยว อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวสูง ในปีการศึกษาล่าสุดคณาจารย์ในสาขา เห็นชอบให้ทดลองการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน โดยกำหนดโจทย์ในการจัดโปรแกรมนำเที่ยว และนำความรู้

ทักษะการนำเที่ยวและการบริการโดยบูรณาการองค์ความรู้ที่เรียนผ่านมาในชั้นปีต้น ๆ เพื่อหวังแก้ปัญหาทั้งผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อประยุกต์การเรียนการสอนโดยมีปัญหาเป็นฐานกับวิชาโครงการการท่องเที่ยวและการบริการ
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติ วางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวด้วยตนเองตามวัตถุประสงค์รายวิชา

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ประยุกต์การเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาโครงการการท่องเที่ยวและการบริการในภาคการศึกษาที่ 2/2559 (มกราคม – พฤษภาคม 2560)
2. โจทย์ปัญหาที่ตั้งครอบคลุมเนื้อหาในคำอธิบายรายวิชา และความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหาได้จากการบูรณาการความรู้จากรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เชิงปริมาณ รายวิชาที่สามารถใช้การเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานที่กระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการศึกษาจากปัญหาที่กำหนด
2. เชิงคุณภาพ แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาโครงการการท่องเที่ยวและการบริการ และนำไปขยายประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ใส่ใจรวบรวมความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา

ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในรายวิชาโครงการจำลองบริษัทนำเที่ยวเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากปัญหาที่กำหนด รายละเอียดของการเรียนการสอนแบบนี้กล่าวในหัวข้อที่ 1 ในหัวข้อที่ 2 กล่าวถึงการประยุกต์การเรียนการสอน โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาโครงการนี้ และหัวข้อ 3 กล่าวถึงงานวิจัยบางงานที่ประยุกต์รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

1.การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีการพัฒนารูปแบบมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 รูปแบบการสอนแบบนี้มีการพัฒนาใช้ในการศึกษาหลายระดับตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา จนถึงระดับบัณฑิตศึกษา ในแรกเริ่มรูปแบบนี้ใช้ได้ในคณะแพทยศาสตร์ แต่ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยหลายแห่งใช้รูปแบบนี้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ หรือรายวิชาโครงการในรายวิชา คณะวิชาที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการคิด การวิเคราะห์ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาตามหลักเหตุผล

โดยทั่วไปกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีอยู่ 8 ดังนี้ แผนผังนี้

กระบวนการที่ 1. ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์รายวิชา วางแผนการเรียนการสอนประเมินความเหมาะสมในการประยุกต์การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กำหนดแผนการสอนและวิธีการประเมินอย่างละเอียด

กระบวนการที่ 2. ทั้งผู้สอนและผู้เรียนกำหนดโจทย์ปัญหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้รายวิชาด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้องค์ความรู้ที่จะนำมาแก้ปัญหาอยู่ในเนื้อหาวิชา

กระบวนการที่ 3. ผู้เรียนต้องร่วมกันวางแผน จัดลำดับองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา ประเมินผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้จากการแก้ปัญหา

กระบวนการที่ 4 และ 5. เป็นกระบวนการที่ดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน ผู้สอนแนะนำ ให้แนวทางในการค้นหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ในขณะที่กระบวนการที่ 5 ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้

กระบวนการที่ 6. เมื่อผู้เรียนลำดับองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหาแล้ว ผู้เรียนสามารถลงมือแก้ปัญหา โดยการ ทดลองรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล สรุปและประเมินผล

กระบวนการที่ 7, ขณะที่ผู้เรียนดำเนินการในการแก้ปัญหา ผู้สอนควรติดตามการปฏิบัติของผู้เรียน ประเมินและให้คำปรึกษา หรือในขณะนำการแก้ไขในกรณีที่ผู้เรียนดำเนินการไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ปัญหา

กระบวนการที่ 8, ผู้สอนต้องประเมินกระบวนการทั้งหมดในการดำเนินการทั้งตัวผู้สอนเองและตัวผู้เรียน ตั้งแต่การวางแผนการสอน จนถึงผลลัพธ์สุดท้ายจากการแก้ปัญหา

2. แนวคิดการประยุกต์การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาโครงการ

เนื่องจากเนื้อหาวิชาเป็นวิชาโครงการมุ่งหวังให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ตลอดหลักสูตรจัดทำโครงการจำลองบริษัทท่องเที่ยว ตามหลักแนวคิดด้านการจัดการธุรกิจนำเที่ยว เสนอขายโปรแกรมนำเที่ยว และนำเที่ยวกับผู้ใช้บริการ ทำให้รายวิชานี้ น่าจะมีความเหมาะสมในการประยุกต์กับการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การวัดประสิทธิผลของการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานในงานนี้ ประเมินจากความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบจากคะแนนเก็บเน้นตามกระบวนการที่ 2, 3, 4 และ 6 ที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อที่ 2.1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงทดลองกับประชากรเป้าหมาย เน้นการวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้การเรียนการสอนปัญหาเป็นฐาน ประเมินผลจากสัดส่วนคะแนนเก็บในรายวิชา พิจารณาจากการที่นักศึกษาสามารถระบุขอบเขตและเงื่อนไขของปัญหา การลำดับความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหา และการสรุปวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งเฉพาะหน้าที่ภาพรวม

ประชากรเป้าหมาย

การทดลองใช้การเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานนี้มีขอบเขตการกับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 504403 โครงการท่องเที่ยวและบริการ (Tourism and Hospitality Project) ในภาคการศึกษาที่ 2/2559 จำนวน 18 คน นักศึกษาทั้งหมดเป็นนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายสังกัดหลักสูตรการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ

ขั้นตอนการดำเนินการทดลองการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การวัดผลที่เกิดขึ้นนอกจากจะเกิดกับนักศึกษาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงผู้รับบริการการนำเที่ยว การรวบรวมข้อมูลเพื่อวัดผลการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานมีลำดับดังนี้

1. รายงานการประชุมต่าง ๆ ในหมู่นักศึกษาที่ใช้เป็นฐานในการเรียนรู้ ได้แก่ รายงานการจัดตั้งโจทย์ปัญหา พฤติกรรมการมีส่วนร่วมผู้เรียนเสนอการวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน ประเมินความรู้ที่ใช้ในการแก้ปัญหา ทั้งนี้ผู้เรียนต้องแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสามารถลำดับองค์ความรู้จากรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา
2. แบบประเมินจากผู้ให้บริการนำเที่ยว นอกจากจะบรรลุการแก้โจทย์ปัญหาแล้วสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดตั้งบริษัทจำลอง คือความพึงพอใจของผู้ให้บริการนำเที่ยว
3. แบบทดสอบก่อนและหลังนำเที่ยว เป็นแบบทดสอบหนึ่งที่วัดความรู้ในภาพรวมของนักศึกษาแต่ละรายบุคคล ผ่านการทดสอบกลางภาคและปลายภาคตามลำดับ
4. รายงานสรุปการนำเที่ยวของนักศึกษา เพื่อเป็นการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ นักศึกษาต้องประมวล สรุปกิจกรรมทั้งหมดในกระบวนการเรียนเพื่อให้ผู้สอนสามารถการวัดผล

ในการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้คะแนนสอบปลายภาค และใช้ลำดับชั้นเฉลี่ยวิเคราะห์เทียบกับการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมในภาคการศึกษาที่ผ่านมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการประชุม การให้ข้อคิดเห็น ให้บทวิเคราะห์ เพื่อกำหนดโจทย์ปัญหา จากการเรียนการสอนในภาคการศึกษา ก่อน และกำหนดความรู้ที่ใช้ในการแก้โจทย์ วัดผลในรูปงานที่ได้รับมอบหมาย (Assignment) มีสัดส่วนคะแนนคิดเป็นร้อยละ 10 ของคะแนนรวม
- 2) การทดสอบความรู้ก่อนออกน่านำเที่ยวโดยการวัดจากการสอบกลางภาค คิดเป็นร้อยละ 20 ของคะแนนรวม

- 3) คะแนนจากการนำเที่ยว (Assign Project) คะแนนข้อมูลในส่วนนี้พิจารณาจากหลายปัจจัย อาทิเช่นข้อมูลในการนำเสนอ ผู้รับบริการ (หรือลูกค้าท่องเที่ยว) การจัดการแผนการนำเที่ยว ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการท่องเที่ยว ข้อมูลในส่วนนี้คิดเป็นร้อยละ 40 ของคะแนนรวม นับว่าเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด เนื่องจากเป็นผลลัพธ์สุดท้ายในการวัดผลการเรียนรู้ในรายวิชา
- 4) คะแนนรายงานกลุ่ม สรุปความเข้าใจและนำเสนอในรูปแบบของรายงานประจำวิชา สัดส่วนคะแนนคิดเป็นร้อยละ 10 ของคะแนนรวม
- 5) การทดสอบความรู้รอบยอดท้ายสุด เป็นการสอบปลายภาค สัดส่วนคะแนนคิดเป็นร้อยละ 20 ของคะแนนรวม

ค่าเฉลี่ย (Average) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนในส่วนต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้จำแนกตามลักษณะของนักศึกษาจากผลการเรียน เพื่อกลุ่มนักศึกษาที่ได้คะแนนในแต่ละสัดส่วนอย่างไร ซึ่งคาดว่าจะสะท้อนถึงความสนใจในรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สังเกตว่าคะแนนเต็มในการเรียนรู้ด้วยตนเองและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน (ส่วนการนำเที่ยว) มีสัดส่วนที่มากกว่าคะแนนจากการสอบทั้งกลางภาคและปลายภาค ทั้งนี้เพื่อเป็นการวัดผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาโจทย์ตามหลักการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน คะแนนสอบกลางภาคและปลายภาคเป็นการวัดผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยประเมินสรุปดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานเหมาะสมสำหรับวิชาโครงการการท่องเที่ยวและบริการ โดยเฉพาะกับกลุ่มนักศึกษาที่กระตือรือร้นในการศึกษา มีวินัย มีความใส่ใจการเรียนรู้ การจัดตั้งปัญหาร่วมกันช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการค้นคว้าเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับโจทย์ที่ตนเองมีส่วนร่วม
2. โปรแกรมการท่องเที่ยวที่นักศึกษาจัดทำได้แก้ปัญหาที่เคยมีมา นักศึกษามีกระบวนการในการวางแผนการทำงาน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบติดตามแผนงาน และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา

ข้อมูลผู้เรียน

ในการวิเคราะห์สมรรถิ์การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานอาจจะต้องคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ ลักษณะการเรียนรู้ที่ผ่านมาของนักศึกษา ตารางที่ 1 จำแนกจำนวนนักศึกษาตามช่วงเกรดเฉลี่ยสะสม นักศึกษาส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสมในระดับพอใช้ (ในช่วงคะแนน 2.00 - 2.49)

ระดับผลการศึกษานักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
3.50 - 4.00	2	11.11
3.00 - 3.49	5	27.78
2.50 - 2.99	3	16.67
2.00 - 2.49	7	38.89
ไม่ถึง 2.00	1	5.55
รวม	18	100

ตารางที่ 1 ประเภทแผนการศึกษาของนักศึกษาในรายวิชา

ค่าสถิติการประเมินผลการศึกษารายวิชา

คะแนนประเมินในรายวิชาแบ่งเป็น 5 ส่วน การวัดผลการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานวัดจากการกำหนดปัญหาและการระบุมความรู้ การนำเที่ยวบริษัทจำลอง และรายงานสรุปการนำเที่ยว ค่าสถิติคะแนนส่วนต่าง ๆ ในการวัดผลแสดงในตารางที่ 2 ในภาพรวมนักศึกษาส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการหารวบรวมความรู้เพื่อแก้โจทย์ปัญหาที่ได้รับ

ร่วมกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 8.1 คะแนนการนำเที่ยวบริษัททัวร์ประเมินจากการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว การจัดการนำเที่ยวและผลประเมินจากผู้ให้บริการนำเที่ยวคะแนนเฉลี่ยของคะแนนอยู่ในระดับที่สูง คือ 32.7 และค่าความเบี่ยงเบนของคะแนนไม่มาก กล่าวคือคะแนนในส่วนนี้ไม่แตกต่างกันมา ซึ่งนักศึกษาโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการทัวร์ แต่มีบางส่วนที่นำเสนอข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวได้ไม่เท่าที่ควร อนึ่งคะแนนในส่วนรายงานผู้สอนให้รับผิดการทำงานรายงานสรุปรวมกันผลคะแนนเท่ากัน ทั้งนี้การเรียนการสอนแบบนี้ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเนื้อหาสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้นดูได้จากคะแนนสอบกลางภาคและปลายภาค ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนในระดับดี คือ 13.52 และ 11.26 ตามลำดับ

	การกำหนดปัญหาและการระบุมความรู้	การนำเที่ยวบริษัททัวร์จำลอง	รายงานสรุปนำเที่ยว	กลางภาค	ปลายภาค
คะแนนเต็ม	10	40	10	20	20
คะแนนที่นักศึกษาได้มากที่สุด	10	40	8	18	15
คะแนนที่นักศึกษาได้ต่ำสุด	6	31	8	7	5.5
ค่าเฉลี่ยของคะแนน, หรือ \bar{X}	8.1	32.7	8	13.52	11.26
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน หรือ σ	1.26	1.32	0	3.19	3.09

ตารางที่ 2 ค่าสถิติของคะแนนส่วนต่าง ๆ ของนักศึกษา

วิเคราะห์ความคะแนนในสัดส่วนต่าง ๆ กับเกรดเฉลี่ยของผู้เรียน

ในการวิเคราะห์ผลคะแนนนักศึกษาจากการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนพิจารณาจากคะแนนในส่วนต่าง ๆ โดยจำแนกคะแนนเป็นช่วงต่างในแต่ละส่วนเป็น 3 ช่วงได้แก่ มากกว่า $\bar{X} + \sigma$ ในช่วง $\bar{X} \pm \sigma$ และ น้อยกว่า $\bar{X} - \sigma$ โดยที่ \bar{X} และ σ แทนค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนของคะแนนในส่วนต่าง ๆ ตามลำดับ (ข้อมูลจากตารางที่ 4.2) รายละเอียดการเก็บคะแนน และวิเคราะห์คะแนนแยกตามส่วนคะแนนต่าง ๆ ดังนี้

การกำหนดปัญหาและระบุมความรู้

ภายใน 2 สัปดาห์หลังจากเปิดภาคการศึกษาหลังจากที่นอกจากผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์รายวิชา และรูปแบบกิจกรรมรายวิชา ผู้สอนยังถ่ายทอดประสบการณ์ ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในการจัดทำบริษัทจำลองนำเที่ยวให้นักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการตั้งโจทย์ร่วมกัน คะแนนในส่วนนี้ผู้สอนพิจารณาจาก

การวิเคราะห์ปัญหาจากกิจกรรมที่ผ่านมาและคาดการณ์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ,การระบุโจทย์ปัญหาอย่างละเอียด,การจำแนกองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ไขปัญหา และวางแผนเพื่อแก้ปัญหา และการมีส่วนร่วมในการประชุมคะแนนรวมทั้งหมด 10 คะแนน นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจ มีประมาณร้อยละ 30 หรือ 5 คนที่ร่วมกันวิเคราะห์โจทย์ปัญหา โจทย์ปัญหาที่กำหนดมีดังนี้

1. จัดเส้นทางนำเที่ยวในช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาล โดยเลือกสถานที่ท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น
2. เส้นทางนำเที่ยวไม่ไกลจากเชียงใหม่ และใช้เวลาในการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปสถานที่หนึ่งไม่ไกล
3. ราคานำเที่ยวไม่สูงมากนัก (ไม่เกิน 3,000 บาท)

เมื่อกำหนดปัญหาแล้วกระบวนการต่อไปคือ นักศึกษาลำดับความรู้ที่ต้องใช้โดยมีผู้สอนชี้แนะแนวทางอย่างคร่าวๆ ในการประเมินส่วนนี้ผู้สอนประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยการเขียนรายงานส่ง แม้ไม่มีนักศึกษาคนใดเขียนลำดับองค์ความรู้ที่ใช้แก้ปัญหาได้ไม่หมด แต่ส่วนใหญ่สามารถระบุได้ครอบคลุม

ผลจากจำแนกจำนวนนักศึกษาตามช่วงคะแนนและเกรดเฉลี่ยแสดงในตารางที่ 3 นักศึกษาส่วนใหญ่ได้คะแนนจากส่วนนี้ในระดับกลาง มี 3 คนจาก 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 22.22) ที่มีคะแนนสูง ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำมีเพียง 1 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.56) เนื่องจากนักศึกษาไม่สามารถระบุความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาได้

ระดับผลการศึกษา ของนักศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนในช่วง (คน)			รวม
	มากกว่า $\bar{x} + \sigma$	ในช่วง $\bar{x} \pm \sigma$	น้อยกว่า $\bar{x} - \sigma$	
3.50-4.00	2	0	0	2
3.00-3.49	1	4	0	5
2.50-2.99	1	2	0	3
2.00-2.49	0	6	1	7
ไม่ถึง 2.00	0	1	0	1
รวม	4	13	1	18
คิดเป็นร้อยละ	22.22	72.22	5.56	100

หมายเหตุ $\bar{x} = 8.1$ และ $\sigma = 1.26$ จากคะแนนเต็ม 10

ตารางที่ 3 จำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนการกำหนดปัญหาและการระบุองค์ความรู้แยกตามระดับเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา
จำนวนนักศึกษา

การนำเที่ยวบริษัทจำลอง

ผู้เรียนกำหนดโปรแกรมนำเที่ยวที่ตอบโจทย์ปัญหาในลวดลายใกล้จังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดในช่วงวันที่ วันที่ 30 มีนาคม - 1 เมษายน 2560 นำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภอป่าฝาง ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นนอกฤดูกาลท่องเที่ยว และจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่อยู่ไกลจากเชียงใหม่ ระยะเวลาแนะนำเที่ยว 3 วัน 2 คืน ทั้งโปรแกรมการนำเที่ยว สถานที่นำเที่ยว ช่วงเวลานำเที่ยวต่างตอบโจทย์ปัญหาที่กำหนด นอกจากนี้ผู้เรียนจะต้องวางแผนการนำเที่ยว การให้ข้อมูลนำเที่ยวตามความรู้ที่ได้ศึกษาด้วยตนเอง การประเมินผลในส่วนนี้ประเมินจาก

1. การบรรยายข้อมูลสถานที่ต่าง ๆ ให้ผู้ใช้บริการระหว่างนำเที่ยว
2. บุคลิกภาพการเป็นมัคคุเทศก์
3. การนำทัวร์ การประสานงานสถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก
4. การจัดกิจกรรมนันทนาการให้ผู้ใช้บริการ
5. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

ตัวประเมินผลอันดับที่ 1-3 ประเมินผลเป็นรายบุคคล ส่วนตัววัด 4 และ 5 วัดเป็นกลุ่มนักศึกษา โดยเฉพาะตัวชี้วัดการประเมินที่ 5 ได้จากแบบสอบถามผู้ใช้บริการนำเที่ยว แบบสอบถามนี้สำรวจผู้ให้บริการนำเที่ยวถึงความพึงพอใจในภาพรวมของตัวชี้วัดข้อ 1-3 แยกตามสถานที่ท่องเที่ยว ผลสำรวจแสดงในภาคผนวก แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับ 4 (ในเชิงคุณภาพคือ ระดับดี)

เนื่องจากคะแนนการวัดผลเป็นกลุ่มมีสัดส่วนที่มาก ค่าเบี่ยงเบนในตารางที่ 4.4 ไม่สูง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามมีนักศึกษาร้อยละ 22.22 ที่มีคะแนนสูง ซึ่งนักศึกษาในกลุ่มที่ได้คะแนนดีนี้สามารถให้ข้อมูลสถานที่เที่ยวได้อย่างดี มีบุคลิกภาพการเป็นมัคคุเทศก์

ระดับผลการศึกษา ของนักศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนในช่วง (คน)			รวม
	มากกว่า $\bar{x} + \sigma$	ในช่วง $\bar{x} \pm \sigma$	น้อยกว่า $\bar{x} - \sigma$	
3.50-4.00	2	0	0	2
3.00-3.49	1	4	0	5
2.50-2.99	1	1	1	3
2.00-2.49	0	6	1	7
ไม่ถึง 2.00	0	1	0	1
รวม	4	12	2	18
คิดเป็นร้อยละ	22.22	66.67	11.11	100

หมายเหตุ $\bar{x} = 32.7$ และ $\sigma = 1.32$ จากคะแนนเต็ม 40

**ตารางที่ 4 จำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนการนำเที่ยวบริษัททัวร์จำลองแยกตามระดับเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา
การประเมินจากคะแนนสอบกลางภาคและปลายภาค**

การวัดผลสัมฤทธิ์ว่าผู้เรียนมีความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาวิกฤตจากการสอบกลางภาค ส่วนการสอบปลายภาคเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมของการเรียนการสอน ค่าสถิติคะแนนสอบกลางภาคจากตารางที่ 2 และ 5 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ทำข้อสอบได้ ในขณะที่คะแนนสอบปลายภาคไม่ค่อยดีมากนักเนื่องจากนักศึกษาทราบคะแนนเก็บและประเมินว่าตนเองผ่านในรายวิชา

ระดับผลการศึกษาของ นักศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนในช่วง (คน)			รวม
	มากกว่า $\bar{x} + \sigma$	ในช่วง $\bar{x} \pm \sigma$	น้อยกว่า $\bar{x} - \sigma$	
3.50-4.00	1	1	0	2
3.00-3.49	4	1	0	5
2.50-2.99	0	2	1	3
2.00-2.49	0	5	2	7
ไม่ถึง 2.00	0	1	0	1
รวม	5	10	3	18
คิดเป็นร้อยละ	27.77	55.56	16.67	100.00

หมายเหตุ $\bar{x} = 13.52$ และ $\sigma = 3.19$ จากคะแนนเต็ม 20

ตารางที่ 5 จำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนกลางภาคแยกตามระดับเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา

ระดับผลการศึกษาของ นักศึกษา	จำนวนนักศึกษาที่มีคะแนนในช่วง (คน)			รวม
	มากกว่า $\bar{x} + \sigma$	ในช่วง $\bar{x} \pm \sigma$	น้อยกว่า $\bar{x} - \sigma$	
3.50-4.00	1	1	0	2
3.00-3.49	0	4	1	5
2.50-2.99	0	2	1	3
2.00-2.49	0	6	1	7
ไม่ถึง 2.00	0	1	0	1
รวม	1	14	3	18
คิดเป็นร้อยละ	5.55	77.78	16.67	100.00

หมายเหตุ $\bar{x} = 11.26$ และ $\sigma = 3.06$ จากคะแนนเต็ม 20

ตารางที่ 6 จำนวนนักศึกษาที่ได้คะแนนปลายภาคแยกตามระดับเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา

ตารางที่ 3 ถึง 6 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 มีความสนใจในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จากการสังเกตในชั้นเรียนผู้เรียนมีความสนใจในการรวบรวม สรุปความรู้ที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาที่กำหนดเป็นโจทย์ ทั้งนี้การรวบรวมข้อมูลสำหรับนำมาเกี่ยวข้องทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ทำข้อสอบกลางภาคได้ นักศึกษาสามารถรวบรวมความรู้และต่อยอดความรู้เพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าในการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ในระดับที่พึงพอใจ ผู้เรียนสนใจการแก้ปัญหาโจทย์ที่ได้กำหนดคร่อมกัน ใส่ใจการรวบรวมความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้ตอบโจทย์ปัญหา เส้นทางนำเที่ยวในโปรแกรมที่เสนอครอบคลุมข้อกำหนดของโจทย์ ประชากรเป้าหมายประกอบด้วยนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเรียนแตกต่างกัน ทำให้มีนักศึกษาบางกลุ่มอาจจะไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย หากต้องการให้การเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้สอนอาจจะจำแนกกลุ่มประชากรตามพฤติกรรมผู้เรียนเพื่อจะได้กำหนดกรอบปัญหาให้เหมาะสม นอกจากนี้ผู้จัดการเรียนการสอนควรกำหนดสัดส่วนผู้สอนต่อผู้เรียน สัดส่วนที่น่าจะเหมาะสมกับรายวิชานี้ เช่น สัดส่วนผู้สอนต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 10 เนื่องจากรายวิชานี้ใช้เนื้อหาที่หลากหลายบูรณาการในการตอบโจทย์ปัญหา ผู้สอนจึงควรมีเวลาและมุ่งเน้นการตรวจติดตามการแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุนวิจัยในชั้นเรียน มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ที่ได้อนุมัติทุนสนับสนุนการพัฒนาโครงการวิจัยครั้งนี้ด้วย พร้อมทั้งขอบคุณนักศึกษาที่เรียนรายวิชา 504403 โครงการการท่องเที่ยวและการบริการ ที่ให้ความร่วมมือตลอดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่สร้างประสบการณ์ในการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธีแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเวลาที่มอบให้ในการดำเนินการเรียนการสอนในกระบวนวิชานี้ ที่สำคัญอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนโดยการเป็นหนึ่งในผู้ใช้บริการนำเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการจัดการองค์ความรู้ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร (2558). คู่มือ การเรียนการสอนจากวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-Based Learning : PBL), เอกสารการจัดการความรู้ (KM) ด้านการพัฒนาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ.

ประกิจ ณ สมบูรณ์ (2551). รายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การสอนวิชาผลิตสื่อเพื่อการท่องเที่ยว โดยใช้ Project-based-learning ตามทฤษฎี Constructionism เพื่อกระตุ้นความสนใจ และจูงใจในการเรียนของนักศึกษา, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

ยรรยง สิ้นธุ์งาม (2551). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน Problem-Based Learning (PBL).

สืบค้นจาก <http://www.vcharkarn.co>

โสภา โคนทองโอ (2556). วิจัยในชั้นเรียน 5 บท เรื่อง การใช้รางวัลเพื่อส่งเสริมเจตคติต่อวิชา กระบวนการ

บัญชีของนักเรียนระดับชั้น ปวช. 3 สาขาวิชาการบัญชี. วิทยาลัยการอาชีพพนมแดน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สกลธ์ ภู่งามดี (2559). “รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง การสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริม

พฤติกรรมกรเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ ของนักศึกษารายวิชา DGA321 แนวคิดศิลปะ สาขาวิชาดิจิทัลอาร์ตส์ คณะ
ดิจิทัลมีเดีย.” สาขาวิชาดิจิทัลอาร์ตส์ คณะดิจิทัลมีเดีย มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Problem Based Learning (n.d), In “*Presently Gifted: Problem Based Learning*,” Retrieved

December 12, 2016 from <http://presentlygifted.weebly.com/problem-based-learning.html>.

การใช้วิธีสอนแบบทักษะปฏิบัติการ และการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การสอนวิชาทักษะการศึกษาวิชา
นิติศาสตร์ แก่นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

รุ่งอรุณ หน่อคำ

คณะนิติศาสตร์ , มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ , kor-kung25@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ และการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา มาใช้ประกอบการบรรยาย เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ ในภาคเรียนต่อไป โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนและเข้าสอบในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 21 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า

ประการแรกนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากว่าในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ ด้วยวิธีเน้นทักษะปฏิบัติที่นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ใช้ วิเคราะห์ ตีความกฎหมาย การพัฒนาบุคลิกภาพ และการฝึกฝนทักษะการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายจากรายวิชานี้ไปพัฒนาเพื่อต่อยอดความรู้ได้ ตลอดจนทักษะปฏิบัติจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น ประการที่สอง นักศึกษามีความพึงพอใจกับการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน มาใช้ประกอบการเรียนการสอนในกิจกรรมเจตคติของนักศึกษาต่อรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ และกิจกรรมการแสดงความคิดเห็นในหัวข้อ เส้นทางอาชีพสู่การเป็นผู้ดำรงตนในฐานะนักกฎหมายที่ดี อันจะนำมาซึ่งการสร้างพื้นฐานที่ดีในปัจจุบัน อนาคตเพื่อก้าวสู่การเป็นนักกฎหมายที่ดี ดำรงตนในฐานะนักกฎหมายที่ดี

ดังนั้น จากผลการวิจัยการใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติการ และการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอนวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์แก่นักศึกษาจึงมีความเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา สร้างรากฐานในรายวิชากฎหมายอื่นๆ ของนักศึกษาในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ : แบบทักษะปฏิบัติ , คุณธรรมจริยธรรม, วิชานิติศาสตร์

Abstract

The purpose of this research was to study the appropriateness of teaching method in the course of Law Study Skills. It was learner center method which focused on practicing skills and also included the moral and ethics while giving lecture for the result is an approach to teaching skills to students of jurisprudence in the next semester. Using quantitative research. Participants were students enrolled in the course and exam skills, education, law 21 persons was collected using test. The study indicated that. It was a quantitative research that used questionnaire. The finding revealed as follow:

The first point students are satisfied the answer from the questionnaire in overall revealed that the students had high expectation that this course would be the fundamental of studying about analyzing and interpreting laws, personality development, practicing writing skills for answering law examination and also included the moral and ethics, too.

The second point was about the opinion toward teaching method in this course. The students were really agree about including the moral and ethics in this course. in activities in the attitude of students towards academic study skills course in law. And comments on the topic. The career path to becoming a living as a lawyer at their best. This will entail building a good foundation today. The future to become the good lawyer. Its existence as a legal good.

Therefore, on the findings based of a teaching method focused on operating skills. And teaching fielded moral skills of law students is appropriate. This will lead to development and foundation course in other legislation. The students in the future

Keywords: design skills, The insertion of morality, School of Law

บทนำ

วิชาทักษะการศึกษาวិชานิติศาสตร์เป็นวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ของคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ เป็นวิชาที่ศึกษาถึงแนวทางและวิธีการศึกษากฎหมาย การใช้ การวิเคราะห์ การตีความกฎหมาย ภาษากฎหมายเพื่อจับประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ ฝึกฝนการเขียน ตลอดจนการพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติของนักศึกษาเพื่อความพร้อมในการศึกษากฎหมายและการประกอบอาชีพในอนาคต

กล่าวถึงศตวรรษที่ 21 ถือเป็นยุคที่ท้าทายความสามารถของผู้สอน ยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ เพียงแค่คลิกปลายนิ้ว ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะคิด ทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตอย่างถูกต้องและเหมาะสม (ประภาศรี, 2557) โดยผู้วิจัยเลือกการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติการ กล่าวคือคือทักษะที่ประเมินพฤติกรรม ความสามารถของผู้เรียน จากงานที่ให้ปฏิบัติจริง เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่กำหนดได้มากเพียงใด และปฏิบัติได้อย่างไร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2544) และการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เข้าในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรมส่งเสริมศักยภาพของคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิตของผู้เรียน สำหรับวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ เป็นวิชาที่มีได้บรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของทุก ๆ มหาวิทยาลัย และมีได้มีตำราเรียนดังเช่นวิชากฎหมายโดยทั่วไป แต่เป็นรายวิชาที่นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ทุกคนต้องลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่ารายวิชานี้จะสามารถสร้างอัตลักษณ์ให้กับนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ในการเป็นผู้ชำนาญการปฏิบัติ และยึดมั่นในคุณธรรมอันสอดคล้องกับอัตลักษณ์บัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ด้วย อีกทั้งผู้ทำวิจัยเห็นว่าวิชานี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างรากฐานในการศึกษา ใช้ วิเคราะห์ ตีความกฎหมาย และหล่อหลอมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา ยิ่งไปกว่านั้น ในภาวะที่สังคมปัจจุบัน โลกได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทางด้านวัตถุนิยมอย่างไม่หยุดนิ่ง ภายใต้การครอบงำของค่านิยมทางวัตถุได้ส่งผลให้คุณธรรม จริยธรรมภายในจิตใจของมนุษย์เริ่มลดน้อยลง โดยมักจะมีคำกล่าวต่าหน้อยบ่อยครั้งว่า “แท้จริงแล้วความยุติธรรมมีอยู่จริงหรือ” ซึ่งคำกล่าวนี้ได้สะท้อนถึงความเชื่อมั่นในความยุติธรรมที่ลดน้อยถอยลงจากผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนั้นวิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ และการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา ในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์จะเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษากฎหมายเพื่อการพัฒนาต่อยอดความรู้ได้ ตลอดจนรักษาและปกป้องเกียรติภูมิของนักกฎหมายในการรักษาความเป็นธรรม ความยุติธรรมในสังคมต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ การสอนวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์โดยใช้การบรรยายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ และการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา มาใช้ประกอบการบรรยายโดยยึดถือการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความเหมาะสมในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนในวิชาดังกล่าว เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุงและนำไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้น เพื่อความพร้อมในการศึกษากฎหมายและพัฒนาเพื่อต่อยอดความรู้ ตลอดจนความพร้อมในการประกอบอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ และการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษามาใช้ประกอบการบรรยาย
2. เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมในการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ และการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษา มาใช้ประกอบการบรรยายประกอบการบรรยาย
3. เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์

ต่อไป

วิธีการศึกษา

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี-เชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนและเข้าสอบในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 21 คน โดยถามถึงความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติการ และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของการใช้วิธีการสอนแบบทักษะปฏิบัติการ และการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์
2. เมื่อรวบรวมเอกสารและข้อมูลแล้ว จึงจะนำไปสู่การศึกษาโดยวิธีพรรณนา วิเคราะห์หลักการ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อไป

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

1. แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นแนวคิดที่ปฏิรูปการศึกษาจากการยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้วิจัยได้ศึกษา ดังนี้
 - 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ
แนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติสามารถตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2544 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการศึกษายึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ โดยแนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา: 2550) มีดังนี้
 - (1) เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ
 - (2) ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกค้นคว้า ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม
 - (3) ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติตามแนวทางประชาธิปไตย การแบ่งกลุ่มทำงานผู้สอนดำเนินการร่วมกับผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อยมอบให้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเช่น ศึกษาค้นคว้า แก้ปัญหา หรือปฏิบัติกิจกรรม ฯลฯ
 - (4) เน้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามแบบประชาธิปไตย
 2. แนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม
จากนโยบายในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เน้นการพัฒนา และส่งเสริมศักยภาพของคนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีส่วนทำให้สถาบันอุดมศึกษามุ่งเน้นการผลิตบัณฑิต

ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพอย่างต่อเนื่อง แต่ผลสะท้อนจากสังคมและจากผู้ใช้บัณฑิตในสายวิชาต่างๆ พบว่าคุณภาพบัณฑิตโดยรวมยังต้องแก้ไข และพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น ประกอบกับในภาวะที่โลกที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสทางด้านวัตถุนิยมอย่างไม่หยุดนิ่ง คนในสังคมตกอยู่ภายใต้การครอบงำของค่านิยมทางวัตถุ ปัญหาความเสื่อมทรามด้านศีลธรรมตามมา ดังนั้น การให้ความสำคัญกับการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเข้าในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิตของผู้เรียน

โดยการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักศึกษานั้น สามารถทำได้ทุกรายวิชา ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะใช้วิธีการใดในการสอดแทรก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) การให้นักศึกษาได้ค้นพบคุณธรรม จริยธรรมจากประสบการณ์ตรงจากเนื้อหาของกิจกรรมหรือตัวบุคคลต้นแบบ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะได้แก่ การให้นักศึกษาไปศึกษาและปฏิบัตินอกสถานที่ เช่นการปลูกป่า ปลูกศีลธรรม บำเพ็ญประโยชน์ ลักษณะต่อมาคือการเชิญบุคคลต้นแบบทางคุณธรรมจริยธรรมมาให้ข้อคิดแก่นักศึกษา โดยผู้สอนกำหนดถึงความเหมาะสมของบุคคลต้นแบบ โดยไม่ได้คำนึงว่าบุคคลดังกล่าวต้องเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง โด่งดังระดับชาติ และลักษณะสุดท้ายการศึกษาจากบุคคลตัวอย่าง ที่ต้องกำหนดให้หลากหลายอาชีพ เน้นให้นักศึกษาค้นพบคุณธรรม จริยธรรม และวิสัยทัศน์ที่เป็นหลักแห่งการดำเนินชีวิตที่ประสบความสำเร็จ ความสุขตามบุคคลตัวอย่างที่ไปศึกษา

(2) การสอดแทรกโดยการใช้สื่อการเรียนรู้ ซึ่งทางกลุ่มผู้สอนได้ร่วมกันคัดเลือกสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาและสามารถสร้างจิตสำนึก หรือปลูกเร้าให้นักศึกษาได้ซึมซับคุณธรรม จริยธรรม เช่น สื่อรายการคนค้นคนของบริษัททีวีบูรพา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนาธิป ชินะนาวิน (ชนาธิป ชินะนาจิน.2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสอนกฎหมาย:ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบถามตอบ และการสอนแบบทบทวนและถาม” ซึ่งเป็นการที่ศึกษาโดยใช้การวิจัยเอกสาร การใช้แบบสอบถาม และการใช้การทดสอบโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิจัยทั้ง การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบถามตอบและการสอนแบบทบทวน หาข้อดี ข้อด้อยของแต่ละวิธีการ โดยมีสมมุติฐานว่า การใช้การสอนแต่ละวิธีการจะส่งผลกระทบต่อตัวผู้เรียนในลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนการสอนแต่ละประเภท มีความ

แตกต่างกันและนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่ต่างกัน ดังนี้

1. การสอนแบบบรรยาย เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจกฎหมายได้ดี และถือเป็นวิธีการที่ผู้สอนกฎหมายส่วนใหญ่เลือกใช้วิธีการดังกล่าวในการเรียนการสอน แต่การใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายในการสอนกฎหมายก็มีข้อเสียตรงที่วิธีการดังกล่าวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียนน้อย เพราะวิชากฎหมายนั้นมีเนื้อหาบางช่วงที่น่าเบื่อ

2. การสอนแบบถามตอบ ผู้วิจัยพบว่า การสอนในลักษณะนี้ ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งจะสร้างความทรงจำได้ดีกว่า การสอนแบบบรรยาย แต่วิธีการสอนในรูปแบบนี้จะประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียน และผู้สอน ด้วย

3. การสอนแบบทบทวนและถาม ผู้วิจัยพบว่า การใช้วิธีการสอนแบบทบทวนและถามนี้ เป็นวิธีการที่พัฒนาความรู้ของผู้เรียนให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพราะผู้สอนต้องยอดทางความคิดจากที่ผู้เรียนได้ทบทวนและทำการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสอนแบบทบทวนและถามจึงเป็นวิธีการสอนที่พัฒนาความคิดของผู้เรียนได้ดีที่สุดเมื่อเทียบกับการสอนแบบอื่น

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาถึงความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีการสอนแบบเน้นทักษะการปฏิบัติ และการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม

ประกอบการบรรยายในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการสร้างแบบสอบถามโดยใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยมีลำดับคะแนน

$$\text{พิสัย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

ค่าเฉลี่ยในการวิเคราะห์มีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- 1.0 – 1.50 หมายความว่า ระดับความสำคัญน้อยที่สุด
- 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับความสำคัญน้อย
- 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับความสำคัญปานกลาง
- 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับความสำคัญมาก
- 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับความสำคัญมากที่สุด

การประเมินพึงพอใจของนักศึกษา ในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 21 คน ปรากฏผลดังนี้

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ ต่อการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติการ			
1) กิจกรรมการฝึกเขียนตอบข้อสอบกฎหมาย	4.76	0.44	มากที่สุด
2) กิจกรรมการฝึกวิเคราะห์ ใช้ กฎหมาย	4.24	0.44	มาก
3) กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ บทบาทสมมุติ	4.36	0.44	มาก
4) กิจกรรมปฏิบัติการกลุ่ม	4.14	0.53	มาก
รวม	4.33	0.28	มาก
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ ต่อการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม			
1) กิจกรรมเจตคติต่อของนักศึกษาต่อรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์	4.52	0.51	มากที่สุด
2) กิจกรรมการแสดงความคิดเห็นในหัวข้อเส้นทางอาชีพสู่การเป็นผู้ดำรงตนในฐานะนักกฎหมายที่ดี	4.57	0.51	มากที่สุด
รวม	4.55	0.38	มากที่สุด
3. ผลการประเมินหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอน			
1) โดยเนื้อหาของรายวิชานี้ ผู้เรียนเห็นว่า	4.52	0.51	มากที่สุด

การจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความเหมาะสม			
2) โดยเนื้อหาของรายวิชานี้ ผู้เรียนเห็นว่าการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีเน้นทักษะปฏิบัติ มีความเหมาะสม	4.14	0.36	มาก
3) ทักษะปฏิบัติทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาได้ดียิ่งขึ้น	4.00	0.77	มาก
4) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ใช้ วิเคราะห์ ตีความกฎหมาย การพัฒนาบุคลิกภาพ และการฝึกฝน ทักษะการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายจากรายวิชานี้ไปพัฒนาเพื่อต่อยอดความรู้ได้	4.05	0.59	มาก
5) โดยเนื้อหาของรายวิชานี้ ผู้เรียนเห็นว่าการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน มีความเหมาะสม	4.52	0.51	มากที่สุด
6) ผู้เรียนได้นำคุณธรรม จริยธรรมที่ได้ศึกษาจากรายวิชานี้ไปใช้ในระหว่างที่ศึกษา	4.52	0.51	มากที่สุด
7) ผู้เรียนจะยึดคุณธรรมและจริยธรรมที่ได้ศึกษาจากรายวิชานี้ใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป	4.57	0.51	มากที่สุด
8) ในภาพรวมผู้เรียนได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับคุณธรรม จริยธรรม	4.57	0.51	มากที่สุด
รวม	4.20	0.26	มาก

อภิปรายผลการศึกษา ผู้ทำวิจัยแยกอภิปรายเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ประการแรก ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ ต่อการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติการ พบว่า กิจกรรมการฝึกเขียนตอบข้อสอบกฎหมายนักศึกษาพึงพอใจมากที่สุดคะแนนเฉลี่ย 4.76 ลำดับถัดมาคือ กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ บทบาทสมมุติ คะแนนเฉลี่ย 4.36 กิจกรรมการฝึกวิเคราะห์ ใช้กฎหมาย 4.24 และ กิจกรรมปฏิบัติการกลุ่ม 4.14 ซึ่งอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ ต่อการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม พบว่ากิจกรรมการแสดงความคิดเห็นในหัวข้อเส้นทางอาชีพสู่การเป็นผู้ดำรงตนในฐานะนักกฎหมายที่ดี และกิจกรรมเจตคติต่อของนักศึกษาต่อรายวิชาทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.57 และ 4.52 ตามลำดับ

ประการที่สอง ผลประเมินของนักศึกษาหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนทักษะการศึกษาวิชานิติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า

- (1) ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ โดยลักษณะการให้ความสำคัญกับการเรียนมากกว่าการสอน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้เลือกวิธีสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติมาใช้ประกอบการบรรยายในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากผู้ทำวิจัยเห็นว่าวิธีสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติจะสนองตอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างสูงสุด โดยนักศึกษาเห็นด้วยในระดับมากกว่าวิธีสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติมีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนตามปรากฏตามผลประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้ได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของตนเอง นอกจากนี้ นักศึกษายังเห็นด้วยในระดับมากกว่าในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้ด้วยวิธีเน้นทักษะปฏิบัตินั้นสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ใช้วิเคราะห์ ตีความกฎหมาย การพัฒนาบุคลิกภาพ และการฝึกฝนทักษะการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายจากรายวิชานี้ไปพัฒนาเพื่อต่อยอดความรู้ได้ ตลอดจนทักษะปฏิบัติทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาได้ดียิ่งขึ้นในลำดับถัดมาที่ระดับมากเช่นกัน

(2) ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนแบบอื่นควบคู่กับการเรียนการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้เลือกเอาการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการสอนแบบสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน มาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์ เนื่องจากผู้ทำวิจัยเห็นว่าในโลกยุคปัจจุบันคุณธรรม จริยธรรมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการหล่อหลอมและพัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้ยืนหยัดในคุณธรรม ตลอดจนการเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ จริยธรรมที่สอดแทรกในวิชาที่สอนจะแปรรูปไปสู่คุณภาพในที่สุด เพื่อพร้อมที่จะประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งนักศึกษาเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง ในระดับมากที่สุดว่าการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม

ดังนั้น จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติ และการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการสอนวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์แก่นักศึกษามีความเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านต่าง สร้างรากฐานในรายวิชากฎหมายอื่นๆ ของนักศึกษาในอนาคตต่อไป

สรุป

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของซิมป์สัน (Simpson : 1972) ที่กล่าวว่าทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้วจะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทนผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ประกอบกับในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นยุคที่ท้าทายความสามารถของผู้สอน ยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ เพียงแค่คลิกปลายนิ้ว ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องปรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายแทนการใช้วิธีแบบเดิมคือการบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะคิด ทักษะปฏิบัติ ทักษะชีวิตอย่างถูกต้องและเหมาะสมสอดคล้องกับงานวิจัยของของ ชนาธิป ชินะนาวิน ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง “การสอนกฎหมาย: ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบบรรยาย การสอนแบบถามตอบ และการสอนแบบทบทวนและถาม” ที่ได้ศึกษาแล้วพบข้อเสียของการสอนแบบบรรยายเช่นเดียวกับผู้วิจัยว่า การใช้วิธีการสอนกฎหมายโดยการบรรยายมีข้อเสียตรงที่เป็นวิธีการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจเรียนน้อย นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ชนาธิปฯ ยังพบว่า การเลือกใช้วิธีการในการเรียนการสอนที่ต่างกันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการศึกษาของนักศึกษาที่ต่างกันอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การใช้วิธีการสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติ และการสอนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการสอนวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์แก่นักศึกษาจึงมีความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ให้มีการติดตามผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่อไปภายหลังจากที่นักศึกษาได้เข้ารับการศึกษาในรายวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์สำเร็จแล้ว ว่านักศึกษาสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ปรับใช้กับ

ชีวิตประจำวันของนักศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาดังกล่าวต่อไป

2. ให้มีการติดตามผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อไปภายหลังจากที่นักศึกษาได้เข้ารับการศึกษารายวิชาทักษะการศึกษาวิชาคณิตศาสตร์สำเร็จแล้ว โดยนำผลการสอบในรายวิชานี้ มาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

3. นำรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติและสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พันธ์ทิพย์ นवानุช คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ให้นำแนวทาง ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ณรงค์ ขวสินธุ์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ที่ได้สนับสนุนงบประมาณ ในการทำวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กุลภัทร ขจิตตานนท์. (2558). ความเหมาะสมในการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการใช้ตัวอย่างกรณีศึกษา ประกอบการบรรยาย รายวิชากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557
- [2] คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2553). คู่มือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
- [3] ชนาธิป ชินะนาวิน.(2557,พฤษภาคม - สิงหาคม). การสอนกฎหมาย: ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบบรรยายการสอนแบบถามตอบ และการสอนแบบทบทวนและถาม.วารสารดุขฎี.บัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่ 4 (ฉบับที่ 2)
- [4] มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (2552). คู่มือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
- [5] สุวิทย์ มูลคำ. (2545). 21 จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา กระบวนการคิด. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- [6] สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.

ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนธุรกิจผ้าฝ้าย

กรณีศึกษาร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย

สุประวิณ ฌ เชียงใหม่¹, นลินรัตน์ ทิมจรัส², มัลลิกา ตรีประเคน³, กรวิทย์ กันระอุตม⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้ายร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลการเลือกแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายเกี่ยวกับกระบวนการผลิต ต้นทุนการผลิต แหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต และโครงสร้างการดำเนินการเพื่อนำมาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

จากการศึกษาพบว่าร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าและของใช้จากผ้าฝ้าย ในปี 2559 ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 9,370 ชิ้น รายได้รวม 2,111,658 บาท รายได้เฉลี่ยต่อผลิตภัณฑ์ 225.36 บาท ต้นทุนผลิตภัณฑ์ 1,022,804 บาท ประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 523,400 บาท ค่าแรงงานทางตรง 420,900 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต 78,504 บาท (จำแนกเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 71,874 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 6,630 บาท) และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 192,347 บาท ผลตอบแทนจากร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย โดยอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย 38.36% อัตรากำไรขั้นต้น 51.56% และอัตรากำไรจากการดำเนินงาน 42.46% จุดคุ้มทุน 1,538 หน่วย หรือ 347,020 บาท อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเท่ากับ 29.92% และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจเท่ากับ 809,006 บาท ผลการดำเนินงานของร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายมีรายได้รวมสูงกว่าจุดคุ้มทุน 1,764,638 บาท ปริมาณขายสูงกว่า จุดคุ้มทุน 7,832 ชิ้น การดำเนินงานค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจและสร้างกำไรให้กับธุรกิจ

คำสำคัญ : ต้นทุนและผลตอบแทน, การลงทุนธุรกิจผ้าฝ้าย, ร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย

Abstract

The objective of this research is to study about cost and benefit of the cotton business with a case of Boonmuang Cotton Shop. This research is qualitative with the focus group by interviewing the owner of the shop about processing, costing, sources of materials, and the structure of the operations in order to analyse the costs and benefits.

The result of the case study which is a sole proprietorship showed that in Year 2016, it can produce and distribute the clothes and accessories made from the cotton 9,370 units. Total income was 2,111,658 baht or 225.36 baht per unit. The product costs as 1,022,804 baht can be classified into direct material 523,400 baht, direct labor 420,900 baht, factory overhead cost 78,504 baht (variable cost 71,874 baht and fixed cost 6,630 bath) and sale and administration cost 192,347 baht. However, the return of the case study can be showed in terms of net profit margin 38.36%, gross profit margin 51.56%, operating profit margin 42.46%, return on investment (ROI) 29.92% and economic value added 809,006 baht. Furthermore, the break-even point was 1,538 units or 347,020 baht. The performance of the shop showed that total incomes and quantities sold were higher than the break-even point as 1,764,638 baht or 7,832 units. With this performance, it was quite satisfactory and generated the profit to the business.

Keyword : Cost and Benefit, on Investment Cotton Business, Boonmuang Cotton Shop

1. รายละเอียดทั่วไป

1.1 บทนำ

การทอผ้าฝ้ายเป็นภูมิปัญญาไทยอย่างหนึ่งที่สืบทอดกันมาช้านานมีอยู่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย ศิลปะและความงดงามเป็นเอกลักษณ์แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความชำนาญ ค่านิยมและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการทำให้การทอผ้าเพื่อสร้างรายได้เริ่มเข้ามามีบทบาทแทนการทอผ้าเพื่อใช้สอย ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายของไทยเป็นหนึ่งในสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน และเป็นสินค้าในอุตสาหกรรมสิ่งทอที่มีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจสร้างรายได้ติดอันดับต้นๆ ของประเทศ จากข้อมูลในปี 2555 การผลิตผ้าฝ้ายของประเทศไทยมีการผลิตผ้าพิมพ์ฝ้ายอยู่ในลำดับที่ 3 มูลค่าการส่งออกสูงถึง 1,344 ล้านบาท นอกจากมูลค่าการส่งออกที่เป็นเม็ดเงินมหาศาลแล้ว ธุรกิจผ้าฝ้ายมีการจ้างงานสูงก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ประชากร ทั้งที่เป็นแรงงานมีฝีมือ และแรงงานไร้ฝีมือ อีกทั้งยังมีความเกี่ยวโยงไปในธุรกิจอื่นนับตั้งแต่วัตถุดิบฝ้าย ไหม ไปจนถึงการทอผ้าฝ้าย และการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นธุรกิจที่สร้างงานและรายได้กระจายตามโรงงานกว่า 4,500 แห่งทั่วประเทศ (กระทรวงการคลัง, 2559 : ระบบออนไลน์)

บ้านดอนหลวง จังหวัดลำพูนเป็นชุมชนผลิตผ้าฝ้ายขนาดใหญ่ ซึ่งได้รับการสืบทอดวัฒนธรรม การทอผ้าจากบรรพบุรุษมาหลายชั่วอายุคนปัจจุบันได้นำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้า และของใช้จากผ้าฝ้ายร่วมสมัยแต่ยังคงเอกลักษณ์พื้นถิ่นเช่นเดียวกับร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายที่จำหน่ายเสื้อผ้าและของใช้จากผ้าฝ้ายโดยมีจุดเด่นที่ผ้าฝ้ายเป็นการทอมือแบบโบราณแต่มีการพัฒนารูปแบบให้หลากหลายร่วมสมัย ร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายเป็นร้านที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในเรื่องคุณภาพสินค้าในพื้นที่บ้านดอนหลวง แม้ว่าจะเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับกว้างขวางแต่ยังพบปัญหาในเรื่องขาดการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายตามแนวคิดทางการบัญชี ทำให้การประมาณการรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนไม่สามารถนำมาใช้ในการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงไม่สามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ ดังนั้นจึงสนใจศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้ายร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์สำหรับร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายและผู้ประกอบการอื่นในการนำไปวางแผน ตัดสินใจและควบคุมในการผลิต การจำหน่าย การขยายการลงทุน รวมถึงนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้าย กรณีศึกษาร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย

1.3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบการวิจัย แหล่งที่มาของข้อมูล และวิธีการวิจัยดังนี้

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา เน้นศึกษาการดำเนินงาน ต้นทุนและผลตอบแทนตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี

1.3.1.2 ขอบเขตประชากรผู้ประกอบการธุรกิจผ้าฝ้ายในพื้นที่บ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

1.3.1.3 การสุ่มตัวอย่างใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ที่มีปัญหาขาดการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายตามแนวคิดทางการบัญชี ทำให้การประมาณการรายได้ ต้นทุน และผลตอบแทนไม่ถูกต้อง คือธุรกิจผ้าฝ้ายร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย บ้านดอนหลวง ตำบลแม่แรง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

1.3.2 แหล่งที่มาของข้อมูล

1.3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลการเลือกแบบเจาะจง โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการบุญเมือง คำปัน เจ้าของร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต แหล่งที่มาของปัจจัยการผลิต และโครงสร้างการดำเนินการ

1.3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาทำความเข้าใจกับข้อมูล แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล ซึ่งได้มีการศึกษามาจากหนังสือ ตำราเรียน งานวิจัย และข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้าย

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรกิจผ้าฝ้าย ข้อมูลด้านรายได้ ต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

1.3.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.4.1 เตรียมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

1.3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป การดำเนินงานของธุรกิจ โดยนำเสนอในรูปแบบข้อมูลเชิงพรรณนา

1.3.4.3 จำแนกต้นทุน จำแนกข้อมูลต้นทุนออกเป็น 3 ประเภท คือ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต และจำแนกตามพฤติกรรมต้นทุนออกเป็น 2 ประเภทคือ ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร โดยพิจารณาข้อมูลที่ใช้ลงรายการโดยพิจารณาความสัมพันธ์กับปริมาณผลิต

1.3.4.4 วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนประกอบด้วย อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขาย อัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากการดำเนินงาน จุดคุ้มทุน อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ

1.4 ผลการวิจัย

1.4.1 ด้านการดำเนินงาน

1.4.1.1 การบริหารจัดการ

ร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายเป็นกิจการเจ้าของคนเดียว ผลิตและจำหน่ายเสื้อผ้าและของใช้จากผ้าฝ้าย มีหน้าร้านเป็นของตนเอง ลูกจ้างที่เป็นช่างทอผ้า จำนวน 4 คน โดยทอผ้าตามแบบที่เจ้าของออกแบบหรือแบบตามความต้องการของลูกค้า แล้วจ่ายค่าจ้างตามชิ้นงานที่ทอได้ และช่างเย็บผ้าจำนวน 2 คน โดยการเย็บผ้าจะเป็นการช่วยกันของคนในครอบครัว มีการจ้างช่างเย็บผ้าเพียงคนเดียว มีโรงทอเป็นของตนเองดำเนินการมานานกว่า 20 ปี การวางแผนดำเนินงานจะออกแบบผลิตภัณฑ์ออกมาจนถึงฤดูกาลหรือตามเทศกาลต่าง ๆ และออกบูธตามงานแสดงสินค้าต่างๆ การตั้งเป้าหมายในการทำกำไรที่เพิ่มขึ้นทุกปี ไม่มีการจัดผังองค์กร การสั่งการแบบไม่เป็นทางการ มีการประสานงานกันเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานร่วมกัน เจ้าของกิจการจะควบคุมกิจการด้วยตัวเอง และจัดทำวางแผน การจัดหน่วยงาน การสั่งการ และประสานงาน รวมถึงการทำบัญชี และการจัดการด้านการเงิน ถ้าหากมีข้อแก้ไขเจ้าของกิจการก็จะทำการแก้ไขด้วยตัวเอง

1.4.1.2 การตลาด

ร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย มีจุดแข็งคือมีชื่อเสียงในด้านการผลิตหัตถกรรมผ้าทอ กิจการได้รับการคัดเลือกในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP) จึงมีโอกาสมหาขายข้อมูลทาง Internet และมีช่างทอผ้าที่มีประสบการณ์ในการทอมากกว่า 20 ปี จุดอ่อนช่างทอส่วนใหญ่มีอายุมากแล้ว ทำให้ทอผ้าได้ล่าช้า โอกาสคือได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน และได้รับการส่งเสริมจากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม อุบลราชธานี มีสินค้าทดแทนที่เป็นผ้าฝ้ายที่ทอจากเครื่องจักรอุตสาหกรรม และมีผู้ประกอบการมากมายในตลาด จากทฤษฎี Five-Force Model (Michael E. Porter อ้างใน มณีรัตน์ สุวรรณวารี, 2554) ภัยคุกคามจากคู่แข่งรายใหม่ มีต่ำ เนื่องจากมีเจ้าของตลาดเดิมที่ครองส่วนแบ่งทางตลาดอยู่มากแล้ว ความรุนแรงของการแข่งขันระหว่างร้านค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันมีสูง เนื่องจากมีผู้ขายให้เลือกมาก ผู้ซื้อจึงสามารถเลือกได้จากหลายที่ ในราคาที่ถูกลงกว่า แคมป์ได้คุณภาพในระดับเดียวกัน สินค้าทดแทน มีสูง เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากผ้า ผ้าจึงมีให้เลือกอย่างหลากหลายและมีราคาถูกกว่าทดแทน เช่น ผ้าไหม ผ้าเบติง ผ้ามัดย้อม ผ้าฮ่อม เป็นต้น อำนาจการต่อรองของผู้ซื้อ มีสูง เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ทดแทนจำนวนมากที่มีราคาถูกกว่า และผู้ขายในกลุ่มเดียวกันที่ขายในราคาถูกลงกว่าก็มีมากเช่นกัน ผู้ขายวัตถุดิบมีอำนาจการต่อรองต่ำ เนื่องจากทางกิจการได้มีการสั่งซื้อวัตถุดิบจากผู้ขายหลายราย ทำให้มีตัวเลือกในการซื้อ

วัตถุประสงค์หลายช่องทาง และจากทฤษฎี STP Model (ไชยเชษฐา สุพิมพา, 2558) โดย Segmentation จะแบ่งส่วนตลาดโดยกำหนดกลุ่มลูกค้าตามวัย ได้แก่ วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยชรา Targeting ไม่มีการกำหนดตลาดเป้าหมาย แต่จะเป็นการมุ่งผลิตสินค้าให้ได้ตามความต้องการของลูกค้าทุกรูปแบบเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ Positioning ไม่มีการวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ไว้ แต่จะเน้นในเรื่องคุณภาพและราคาของผลิตภัณฑ์ และสุดท้ายจากส่วนประสมทางการตลาดผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของสินค้าสำเร็จรูป แบ่งเป็นกลุ่ม คือ เครื่องนุ่งห่มและของใช้ในครัวเรือน มีการกำหนดราคาโดยพิจารณาจากราคาตลาด มีช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่ หน้าร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย Facebook Line และตามบูธงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และมีการส่งเสริมการตลาดหลากหลายช่องทาง ได้แก่ จัดทำเพจเป็นการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ร้านผ่านทาง Facebook และมีการลดราคาในช่วงที่มีเทศกาลต่าง ๆ อีกด้วย

1.4.1.3 การบริหารการผลิต

ร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย มีปัจจัยนำเข้าในการลงทุนโดยใช้เงินทุนของเจ้าของกิจการ 50,000 บาท และเงินกู้ระยะสั้น 50,000 บาท ที่ดินและอาคารที่ใช้ในการทอผ้า ราคาทุนอาคาร 65,000 บาท 1 หลัง อาคารสำนักงานสำหรับทำการขายและแปรรูปผ้าทอให้เป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่าง ๆ ราคาทุนอาคาร 1,200,000 บาท 1 หลัง การลงทุนในการผลิตประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง คือ ฝ้ายยืนและฝ้ายพุ่ง แรงงานทางตรงใช้ในการทอผ้าฝ้าย 4 คน และการตัดเย็บ 2 คน กระบวนการผลิตและแปรรูป 3 ขั้นตอนคือ เขียนแบบ ทำการทอผ้าฝ้าย และตัดเย็บเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ ผลผลิตที่ได้มีความตรงต่อเวลา และกิจการจะรับทำตามคำสั่งซื้อจากลูกค้าทั้งแบบและลวดลายตามที่ลูกค้าต้องการสร้างความพึงพอใจในสินค้าและสามารถสร้างยอดขายเพิ่มมากยิ่งขึ้น

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

ต้นทุนของร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย ในปี 2559 รายได้รวม เท่ากับ 2,111,658 บาท ปริมาณผลิตภัณฑ์ เท่ากับ 9,370 ชิ้น และรายได้เฉลี่ยต่อผลิตภัณฑ์ 225.36 บาท ต้นทุนประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง 523,400 บาท ค่าแรงงานทางตรง 420,900 บาท ค่าใช้จ่ายในการผลิต 78,504 บาท (ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการผลิตผืนแปรรูป 71,874 บาท และค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ 6,630 บาท) และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร 192,347 บาท (ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารคงที่เท่ากับ 163,500 บาท และค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารผืนแปรรูปเท่ากับ 28,847 บาท และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต้องชำระเท่ากับ 86,501 บาท

ผลตอบแทนจากผลิตภัณฑ์ของร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย คือ อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 38.36% อัตรากำไรขั้นต้น 51.56% และอัตรากำไรจากการดำเนินงาน 42.46% จุดคุ้มทุน 1,538 หน่วย หรือ 347,020 บาท อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน 29.92% และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ 809,006 บาท ดังนั้นผลการดำเนินงานของร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายมีรายได้รวมสูงกว่าจุดคุ้มทุน 1,764,638 บาท ปริมาณขายสูงกว่า จุดคุ้มทุน 7,832 ชิ้น ก่อนข้างเป็นที่น่าพอใจและสร้างกำไรให้กับธุรกิจ

1.4.3 ข้อเสนอแนะ

1.4.3.1 ด้านการจัดการ ควรมีการทำแผนระยะยาวสำหรับการขยายกิจการในอนาคต รวมถึงแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรแต่ละคนให้ชัดเจน

1.4.3.2 ด้านการตลาด ควรเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่ายให้มากขึ้น และกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อให้การผลิตและจำหน่ายสินค้าตรงกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

1.4.3.3 ด้านการผลิตควรจัดหาเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรที่สามารถทดแทนกำลังการผลิตจากแรงงานคนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือและรองรับการเจริญเติบโตของธุรกิจผ้าฝ้าย

1.4.3.4 ด้านต้นทุนและผลตอบแทน

ควรจัดทำงบที่รายการค้าตามหลักการบัญชีรับรองทั่วไป เพื่อให้สามารถทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริง

1.5 อภิปรายผล

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้ายร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายพบว่าร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายได้เข้าร่วมกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP) ของสำนักงานพัฒนาชุมชน ผลตอบแทนจากการดำเนินงาน คำนวณโดยใช้อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อค่าขายเท่ากับ 38.36% อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุนเท่ากับ 29.92% สอดคล้องกับผลการศึกษาของชัยญา บุญบุรี (2550) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่ากลุ่มและองค์กรที่ร่วมกันจัดตั้งเพื่อผลิตผ้าฝ้ายทอมือจำนวน 9 กลุ่ม ได้เข้าร่วมกับโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์(OTOP) ของสำนักงานพัฒนาชุมชนมีสมาชิกทั้งสิ้น 162 ราย การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนคำนวณจากอัตราส่วนกำไรต่อค่าขายสูงสุดในกรณีขายปลีกและขายส่งคือรองเท่าขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 39.94 และ 29.93 ตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุดในกรณีการขายส่งคือผ้าผืนคิดเป็นร้อยละ 809.74 และ 440.90 ตามลำดับ

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้ายร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายพบว่า การคำนวณคิดราคาต้นทุนผันแปรของร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายประกอบด้วยวัตถุดิบทางตรง ได้แก่ เส้นฝ้ายยืน เส้นฝ้ายพุ่ง ค่าแรงงานทางตรงได้แก่ค่าแรงทอผ้า ค่าแรงช่างเย็บผ้า ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปรได้แก่วัสดุที่ใช้ในการผลิตใช้ไป เช่น ด้ายเย็บ ด้ายเนา กระจุดม ค่าประปา ค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร จากการคำนวณต้นทุนคงที่ของร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาเครื่องทอ ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรเย็บ ค่าเสื่อมราคาอาคารโรงทอ ค่าเสื่อมราคาอาคารสำนักงานและค่าเสื่อมราคายนต์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ ปามุทาม (2555) ได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน พบว่าต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าวัสดุ ที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงในการทอ ค่าแรงในการเตรียมการผลิต เงินเดือน ค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่า น้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าซ่อมแซม ค่าขึ้นทะเบียน GI ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน และอื่นๆ ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ค่าเช่า และค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้ายร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายพบว่า ผลการดำเนินงานของร้านบุญเมืองผ้าฝ้ายมีรายได้รวมสูงกว่าจุดคุ้มทุน 1,764,638 บาท หรือปริมาณขายสูงกว่า จุดคุ้มทุน 7,832 ชิ้น ก่อนข้างเป็นที่น่าพอใจและสร้างกำไรให้กับธุรกิจสอดคล้องกับผลการศึกษาธนิษฐ์ ไซยเชษฐ์. (2558) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ จังหวัดบุรีรัมย์ประจำปี 2553 เมื่อนำรายได้จากการขายและปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน ในแต่ละสถานการณ์ไปเปรียบเทียบกับรายได้รวมเท่ากับ 314,260 บาท ปริมาณขายจำนวน 498 ผืน ในปี พ.ศ. 2553 เห็นได้ว่า ผลตอบแทนที่ทางกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ได้รับก่อนข้างเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ รายได้รวม และปริมาณขายที่ได้รับนั้น อยู่ในระดับที่สูงกว่ารายได้จากการขายและปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน

1.6 ข้อค้นพบ

จากการศึกษาวิจัยพบว่าในการจดบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการไม่มีการทำอย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะจดเฉพาะรายที่รับหรือจ่ายที่เป็นเงินสดเท่านั้น ดังนั้นในการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนจึงไม่ครอบคลุมกับรายได้และต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงการคำนวณต้นทุนขาดการคำนึงถึงบางรายการเช่น ค่าแรงงานของเจ้าของกิจการ ค่าเสื่อมสภาพของเครื่องจักร ทำให้การหาต้นทุนของผลิตภัณฑ์จึงไม่ถูกต้องนัก ส่งผลถึงการคำนวณหาราคาขายและกำไรที่ต้องการยังไม่ถูกต้อง

ปัญหาอีกประการพบว่าปัญหาสำคัญสำหรับธุรกิจผ้าฝ้ายคือปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือโดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าทอที่ต้องการลดเวลาการทอที่ต้องใช้ทักษะการทอสูง เนื่องจากแรงงานปัจจุบันเป็นแรงงานสูงวัยขาดคนสืบทอดดังนั้นอุตสาหกรรมนี้ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนแรงงานรุ่นใหม่วัยหนุ่มสาวเพื่อป้องกันการขาดแคลนฝีมือแรงงานในอนาคต

2. กติกรรมประกาศ

งานวิจัย ต้นทุนและผลตอบแทนในธุรกิจผ้าฝ้ายร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ คุณบุญเมือง คำปัน เจ้าของร้านบุญเมืองผ้าฝ้าย ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลการลงทุน การดำเนินงานทั้งด้านการบริหารจัดการ การตลาด การผลิต รวมไปถึงการซื้อขายวัตถุดิบ ราคาการจำหน่าย

ผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตและการดำเนินงาน รวมไปถึงค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีกทั้งยังช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในเรื่องของสถานที่และการเดินทางหาข้อมูลต่าง ๆ การให้ข้อเสนอแนะ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ อย่างดียิ่ง

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงการคลัง. 2559. คลินิกภาษี ผ้าฝ้าย. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://taxclinic.mof.go.th/pdf/CEEDF610_0C1F_156D_1687_91146A13B18A.pdf
- [2] ชัญญา บุญบุรี. (2550). ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [3] ไชยเชษฐ์ สุทธิพิทา . 2558 . STP Model .[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา :<http://thbusinessinfo.blogspot.com/2015/02/> .
- [4] ธาณินทร์ ไชยเชษฐ์ . 2558 . การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกกลุ่มทอผ้าไหมบ้านหนองตาไก่ จังหวัดบุรีรัมย์. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามปีที่ 9 ฉบับที่ 19 เดือนพฤษภาคม –สิงหาคม 2558
- [5] มณีนรัตน์ สุวรรณวาร . 2554 . ทฤษฎี Five-Force Model . [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/460692>.
- [6] วราภรณ์ ปามุทาม. (2555). ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน. บทความวิจัย, วารสารเกษตรพระจอมเกล้า ปีที่ : 30 ฉบับที่ : 2 เลขหน้า : 50-58 ปีพ.ศ. : 2555.

**การวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน
ระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน : ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา กระบวนการจัดการแหล่งเรียนรู้**

อรรถวัฒน์ ตูยาสัย¹, พัชรวิธรรม กิจมี²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น,

a.tuyasai@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น, nye_nai@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 13 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 13 คน และหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน รวม 78 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 104 คน ปีการศึกษา 2560 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แบบสอบถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) 2) การสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) คัดเลือกตัวแทนผู้บริหารและบุคลากร ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน จำนวน 4 คน วิเคราะห์เนื้อหาจัดหมวดหมู่สาระและนำเสนอในรูปความเรียง ผลการวิจัย การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบริเวณ/สถานที่ ด้านบุคลากรและด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน มีดังนี้ 1) ด้านงบประมาณ ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำงานงบประมาณอย่างรอบคอบ รัดกุม โดยปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้องชัดเจน ในระหว่างการทำงานตามแผน จัดทำรายงานการวิเคราะห์ และรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงาน 2) ด้านบริเวณ/สถานที่ ควรกำหนดมาตรการ การใช้แหล่งเรียนรู้ โดยปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณแหล่งเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น สนามกีฬา ห้องสุขา ถังขยะ บริการน้ำดื่ม ฯลฯ 3) ด้านบุคลากร ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม จัดอบรมให้แก่ครู/บุคลากรในโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี 4) ด้านการนิเทศ ติดตาม ควรรับฟังข้อคิดเห็น นำผลการนิเทศ ติดตาม มาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมให้บริการ

คำสำคัญ : การจัดการแหล่งเรียนรู้ /โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน/ แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้

ABSTRACT:

The purpose of this study was to analyze the management of learning resources and to study the development of learning resources management of private primary schools in Lamphun. The sample consisted of 13 school principals, 13 vice principals, 13 academic administrators, and 1 - 6 elementary school teachers and educational personnel. In total, there were 78 students in Lamphun province. The instruments used in the research were questionnaires and data analysis using frequency, percentage, mean and standard deviation and content analysis. The result of research is that the management of learning resources of private primary schools in Lamphun Province in 4 aspects: budget, location personnel and supervision, overall and individual monitoring and revenue, It was found that moderate learning resources were managed. The Development of Learning Resource Management of Private Elementary Schools in Lamphun Province should manage in each sides is as follows; Firstly, the budget side should be reformed in order to be flexible and quick to withdraw the budget and spend it effectively. Secondly, area and location the landscape should be adjusted within the framework of

learning resources to be beautiful and shady. Furthermore, it should be kept clean within the learning resources. Thirdly, Personnel should promote teamwork of staff and teachers that responsible in the learning resources. Also, there should be a training in the service and care of staff and teachers and should provide sufficient number of staff and teachers to providing consultancy services to those in need. Lastly, Supervision of the management should have a plan and project to develop the management of learning resources, check, improve and develop the learning resources to always be in good condition.

KEYWORDS: Management, Learning resource, Develo

บทนำ

สภากรรมการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและคาดการณ์ได้ยาก ในขณะที่ผล การจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับยังคงมีปัญหา ทั้งในด้านคุณภาพของคนไทยที่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะและทักษะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ และกำลังแรงงานของประเทศที่มีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ในภาพรวมคนไทยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและมีความเสมอภาคทางการศึกษา มากขึ้นจากนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียน 15 ปีของรัฐ แต่ระบบบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันก็ยังไม่ มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสภากรรมการลดลงของประชากรและการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็วของประเทศ รวมถึงสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดนในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถเชื่อมทั้งโลกให้เป็นหนึ่งเดียว การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นทางออกสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพสามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จร่วมกันในสังคมของชนในชาติ และลดความเหลื่อมล้ำในสังคมให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 20 ปีข้างหน้า [1]

การจัดการเรียนการสอนในอดีตมักจะถูกจำกัดอยู่ภายในชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้ถ่ายทอดความคิด ให้แก่ผู้เรียน ทำให้คุณภาพการศึกษาของคนไทยมีค่าเฉลี่ยต่ำลง และมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน การศึกษาขาดเอกภาพด้านนโยบาย สถานศึกษาขาดอิสระและความคล่องตัว ในการบริหารจัดการขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชนและสถาบันทางสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ศิลปะไทยที่ทรงคุณค่าถูกละเลย สถาบันศาสนาซึ่งเคยเป็นพลังสำคัญและเป็นแหล่งเรียนรู้ได้รับการยอมรับในฐานะที่พึ่งทางใจน้อยลง[2] ดังนั้น จึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาไทย โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ยึดหลักการบูรณาการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าและนำเสนอมากขึ้น ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การสอบถามจากผู้รู้ การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้ง การศึกษาเพิ่มเติมจากการแสวงหาความรู้ในพื้นที่จริงหรือที่เรียกว่า “การศึกษาแหล่งเรียนรู้” [3]

จังหวัดลำพูน มีการจัดระบบการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ตั้งแต่อนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา จำแนกการศึกษา แบ่งเป็น 2 เขต ได้แก่ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ดูแลรับผิดชอบโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง ลำพูน อำเภอแม่ทา อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านธิ มีโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน [4] และ 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 รับผิดชอบดูแลสถานศึกษา ในเขตอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอลี้ อำเภอทุ่งหัวช้าง และเวียงหนองล่อง มีโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 6 โรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 26 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2560 มีจัดการเรียนการสอน ระดับชั้นอนุบาล 1 -

อนุบาล 3 จำนวน 9 โรงเรียน ระดับชั้นอนุบาล 1 – ชั้น ป.6 จำนวน 6 โรงเรียน ระดับชั้นอนุบาล 1 – ม.3 จำนวน 4 โรงเรียน ระดับชั้นอนุบาล 1 – ม.6 จำนวน 1 โรงเรียน ระดับป.1 – ป. 6 จำนวน 4 โรงเรียน และระดับม.1 – ม.6 จำนวน 2 โรงเรียน มีกระบวนการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา สนามกีฬา และการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ใช้สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนของครู แต่โรงเรียนส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านการนำแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มา ใช้ ใน การ จัด การ เรี ย น การ สอน ซึ่ง จาก การ สัม ภา ษณ์ นาย วา ติ ตย์ ตั้งรพีเลิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนรพีเลิศ วิทยา [5] กล่าวถึง การจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีข้อจำกัด ด้านบุคลากร มีความรู้ที่ไม่ตรงสายงาน โดยเฉพาะด้านสื่อเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอน และการจัดการแหล่งเรียนรู้ ยังขาดการบูรณาการ สอดคล้องกับนางสาวกาญจนา พรหมจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโสมวิทยา[6] กล่าวว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีข้อจำกัด เกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรมีจำนวนจำกัด และจบไม่ตรงตามสายงานสอน อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ เช่นเดียวกับนางจิตติมา หาญขว้าง ผู้อำนวยการโรงเรียนจिरพิทยา [7]กล่าวถึง การจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีข้อจำกัด เกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ มีบุคลากรที่จบไม่ตรงตามสายงานสอน ส่วนนางสาวน้ำอ้อย อินคำ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอัยยสิริ[8] กล่าวว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีข้อจำกัด ด้านการจัดสรรงบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี ไม่เพียงพอกับกิจกรรมโครงการของโรงเรียน บุคลากรมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับสายงานที่รับผิดชอบ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ขาดการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วม

จะเห็นได้ว่าการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ที่มีการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน ส่วนหนึ่งมีข้อจำกัด ด้านการบริหารงบประมาณ ที่ได้รับมาน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดการแหล่งเรียนรู้ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและขาดประสบการณ์ ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการในการจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่หลากหลายเชิงบูรณาการ เมื่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนไม่สามารถบริหารแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพแล้ว หลักสูตรการศึกษาแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็คงไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ สมตามเจตนารมณ์ได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลำพูน เพื่อวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน และเพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการ หมายถึง การดำเนินการ ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดลำพูน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ครบถ้วนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

การจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้อของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านงบประมาณ ด้านบริเวณ/สถานที่ ด้านบุคลากรและด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

- 1.ด้านงบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินงานในการจัดหาเงินงบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
- 2.ด้านบริเวณ/สถานที่ หมายถึง บริเวณ อาคาร สถานที่ พื้นที่ ของโรงเรียนที่ใช้ในการบริหารจัดการเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้
- 3.ด้านบุคลากร หมายถึง ครู เจ้าหน้าที่ บุคลากร ที่ทำหน้าที่ในโรงเรียน
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม หมายถึง กระบวนการพัฒนา ครู เจ้าหน้าที่ บุคลากร เพื่อให้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่ วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม เป็นศูนย์รวมข่าวสาร สารสนเทศ เทคโนโลยี ทั้งจากสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่มีส่วนช่วย สนับสนุน ส่งเสริม ให้ผู้เรียนได้ ใฝ่ รู้ ใฝ่ เรียน แสวง หา ความ รู้ และ เรียน รู้ ด้วย ตน เอง ตาม อธิ ยา ศัย อย่าง ต่อ เนื่ อ ง **ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย**

สามารถนำผลงานวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดลำพูน ต่อไป

ทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาต้องยึดหลักปรัชญาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดแหล่งเรียนรู้ ให้เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียนโดยแหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ ในการจัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย และการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

- 1.ด้านงบประมาณ ดำเนินการด้านการวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานงานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมโดยจัดทำแผน การระดมทรัพยากรทางการศึกษา โดยกำหนดวิธีการ สนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบพร้อมทั้งเสนอแผนการ ระดมทรัพยากรทางการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการ ในรูปคณะกรรมการ

- 2.ด้านบริเวณ/สถานที่ ดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนถึงบรรยากาศของแหล่งเรียนรู้ให้น่าอยู่ สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบเรียบร้อย จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียนให้ดียิ่งขึ้น และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ครู อาจารย์ทุกคนในสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงบรรยากาศ ที่ดีนั้น โดยการบอกกล่าว แนะนำ และกระตุ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้เข้าไปใช้แหล่งเรียนรู้นั้น ๆ อย่างแท้จริง

- 3.ด้านบุคลากร ดำเนินการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีที่หลากหลาย และสนับสนุน ครูภูมิปัญญาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

- 4.ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการดำเนินงาน และนำผลการปฏิบัติงาน ร่วมวางแผน ตัดสินใจ แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาเพื่อให้การจัดการแหล่งเรียนรู้มีประสิทธิภาพและเกิด ประโยชน์ต่อผู้เรียนยิ่งขึ้น

แนวทางพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้

สรุปแนวทางจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบให้มีประสิทธิภาพ มีแนวทาง ดำเนินการ โดยสถานศึกษาควรมีระบบการจัดการทุกด้านโดยกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ขอความร่วมมือ

ด้านงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ รวมทั้งมีการนิเทศติดตาม ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วง เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาและเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูนซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1.กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 13 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 13 คน และหัวหน้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน รวม 78 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 104 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดลำพูน จำนวน 13 โรงเรียน ปีการศึกษา 2560 โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 โรงเรียน ปีการศึกษา 2560 ได้แก่ 1) โรงเรียนเลาหิจิตรวิทยา 2)โรงเรียนใบบุญป่าซาง 3)โรงเรียนบ้านโฮ้งวิทยา4) โรงเรียนนครพัฒนา5)โรงเรียนมงคลวิทยา 6)โรงเรียนธนรัตน์วิทยา7)โรงเรียนธรรมสาธิตศึกษา 8)โรงเรียนใบบุญลำพูน 9)โรงเรียนลำพูนพัฒนา 10)โรงเรียนจิรพิทยา 11)โรงเรียนอัยยสิริ 12)โรงเรียนอรพินวิทยา 13)โรงเรียนรพีเลิศวิทยา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check list) เกี่ยวกับ วิทยฐานะ ประสบการณ์ในการทำงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้

ตอนที่ 2 การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ

ชุดที่ 2 การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) คัดเลือกตัวแทนผู้บริหารและบุคลากร ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน จำนวน 4 คน โดยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม

1.ศึกษาค้นคว้า แนวคิด เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ

2.กำหนดกรอบเนื้อหาจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เพื่อสร้างเครื่องมือ

3.สร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์เพื่อปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องและครอบคลุมกรอบแนวคิด นิยามศัพท์เฉพาะ ความเหมาะสมของภาษาข้อความ เมื่อปรึกษาให้ความเห็นชอบแล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การใช้ภาษา (Wording) ความสอดคล้องระหว่างข้อความถาม กับนิยามศัพท์เฉพาะ(Index of Congruence) เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

3.1 นางนงคราญ เสนสุภา ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำพูน เขต 2

3.2 นายสมบุญ ผ่องศรีใส ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเวียงเจดีย์วิทยา

3.3 นางสาววราภรณ์ เสนสุภา ผู้เชี่ยวชาญมาตรฐานอาหาร (ระดับ9) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (ข้าราชการบำนาญ)

4. นำเสนอแบบสอบถามทั้งฉบับต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จำนวน 3 คน

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณา และให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุง และเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนโรงเรียนอนุบาลคริสเตียนลำพูน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน โรงเรียนละออทิพย์ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ 48 พรรษา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

8. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป
ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ของ เกียรติสุตา ศรีสุข [9]

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย, วิเคราะห์จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการจัดการแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน 1) ด้านงบประมาณ 2) ด้านอาคารสถานที่ 3) ด้านบุคคล 4) ด้านการนิเทศ ติดตาม ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน

2. กำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์

3. รวบรวมคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ ตามประเด็นที่กำหนดไว้ พิจารณาแต่ละคำถามว่า ความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษาเหมาะกับการถามกลุ่มตัวอย่างหรือไม่

4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและรูปแบบของคำถาม

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

6. จัดทำแบบสัมภาษณ์แล้วนำไปสัมภาษณ์ที่ได้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 1 – 2 คน ว่ามีความเข้าใจในข้อคำถามตามที่ต้องการได้หรือไม่

7. ปรับปรุงข้อคำถามโดยผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

8. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูลวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน จำนวน 13 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบด้วยตนเอง เมื่อวันที่ 20 – 26 มีนาคม 2561 โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด ด้วยตนเอง และรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้ว หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยไปรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนในวันที่ 27 มีนาคม 2561 จำนวน 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำมาทำการตรวจสอบ พบว่า มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ ในตอนที่ 1 และตอนที่ 2 จึงนำผลไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ชุดที่ 2 การสัมภาษณ์

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น ถึง ผู้บริหารโรงเรียนพีเลศวิทยา โรงเรียนบ้านโฮ้งวิทยา โรงเรียนจิริพิทยา โรงเรียนอัยยสิริ เพื่อขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งสิ้น 4 คน ได้แก่ นายวาทิตย์ ตั้งรพีเลิศ ผู้อำนวยการโรงเรียนพีเลศวิทยา นางสาวกาญจนา พรหมจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโฮ้งวิทยา นางจิตติมา หาญสว่าง ผู้อำนวยการโรงเรียนจิริพิทยา นางสาวน้ำอ้อย อินคำ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอัยยสิริ

2. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ ในวันที่ 27 - 28 มีนาคม 2561 เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน โดยการจดบันทึกและบันทึกเสียงในเครื่องบันทึกเสียง

ผลการวิจัย

การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำพูน ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบริเวณ/สถานที่ ด้านบุคลากรและด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.13 - 2.22 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านงบประมาณ พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.12 - 2.34 จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน ด้านงบประมาณ ผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งหมดกล่าวว่า การจัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงให้ทุกส่วนงานได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณบนพื้นฐานของระบบงาน และระบบบัญชีที่ดี การบริหารงานด้านงบประมาณต้องจัดทำให้อุปโภคและรัดกุมที่สุด และสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำงบประมาณ รูปแบบของงบประมาณ ขั้นตอนจัดทำงบประมาณ เป็นต้น เมื่อจัดทำงบประมาณเสร็จ และนำไปใช้ในการดำเนินงานแล้ว ในระหว่างการดำเนินงานตามแผน ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์และรายงานผล การปฏิบัติงาน เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานตามงบประมาณด้วย ซึ่งรายงานเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน ขององค์กรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง 2) ด้านบริเวณ/สถานที่ พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.90 - 2.35 จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน ด้านบริเวณ/สถานที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ 3 ใน 4 คน กล่าวว่า โรงเรียนควรกำหนดมาตรการการใช้แหล่งเรียนรู้โดยปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณการจัดแหล่งเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น สนามกีฬา ห้องสุขา ถังขยะ บริการน้ำดื่ม ให้มีความสวยงามและร่มรื่น รักษาความสะอาด เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน 3) ด้านบุคลากร พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.02 - 2.28 จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน ด้านบุคลากร ผู้ให้สัมภาษณ์ ทุกคน กล่าวว่า เนื่องจากบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและงานด้านอื่น ๆ ทำให้การบริหารเวลาที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการทำงานเป็นทีม การให้คำปรึกษา การช่วยเหลือในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ควรจัดอบรมให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี และจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน 4) ด้านการนิเทศ ติดตาม พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.84 - 2.33 จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน ด้านการนิเทศ ติดตาม ผู้ให้สัมภาษณ์

3 ใน 4 คน กล่าวถึง การนิเทศติดตาม เป็นการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ครูมีการแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน มีการตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมให้บริการ และสุดท้ายควรมีการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนให้การใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ จึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

ประเด็นแรกด้านงบประมาณ พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การตรวจสอบเอกสารและบัญชีการเงินงบประมาณ การเสนอขอ จัดตั้ง การจัดสรรงบประมาณ และการปรับงบประมาณหรือจัดทำงบประมาณใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีข้อจำกัด ด้านการจัดสรรงบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินงานตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี ไม่เพียงพอต่อกิจกรรมโครงการของโรงเรียน และมีการคาดการณ์ว่าจะต้องใช้จ่ายล่วงหน้า ดังนั้นการประมาณการจัดสรรงบประมาณจึงมีโอกาสผิดพลาดซ้ำ ในการเบิกจ่ายงบประมาณ ดังที่ อนุรักษ์ ทองสุขโขวงศ์ (2555) [10] กล่าวว่า งบประมาณนั้นเป็นการประมาณการทางการเงินหรือทรัพยากรอื่นที่กำหนดขึ้นล่วงหน้า ซึ่งช่วยให้กิจการได้พิจารณาและทบทวนข้อมูลรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง งบประมาณจึงกลายเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการสร้างความร่วมมือและสร้างความเข้าใจอันดีของทุกส่วนงาน ทั้งนี้การจัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงให้ทุกส่วนงานได้มีส่วนร่วมในการจัดทำบนพื้นฐานของระบบงานและระบบบัญชีที่ สอดคล้องกับ ริดาร์ตัน คงบุญ [11] ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงบประมาณโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการระดมทุนเพื่อการศึกษาที่มีปัญหอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับสายชล วัฒนเกษกรณ์, สุพัฒนา หอมบุปผา และสาธิต ทรัพย์รวงทอง[12] ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีอันดับสูงสุด คือ ด้านทรัพยากร อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง

ประเด็นที่สองด้านบุคลากร พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดสรรทรัพยากรสอดคล้องตามแผน อัตรากำลังความสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการทำงานเป็นทีม และการให้บริการและเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ /ครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรมีความรู้ที่ไม่ตรงสายงาน โดยเฉพาะด้านสื่อเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอน และการจัดการแหล่งเรียนรู้ ยังขาดการบูรณาการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ขาดการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย และขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วม อีกทั้งบุคลากรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและงานด้านอื่น ๆ ทำให้การบริหารเวลาที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอและการประสานงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ศักดิ์ชัย เพชรเกษมทอง[13] ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ได้แก่ ครูผู้สอนให้ความสำคัญในการวางแผน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ค่อนข้างน้อย การดำเนินงานโครงสร้างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน เช่นเดียวกับพิชัย เรืองดี [14] ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ควรมีการสำรวจ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา แล้วประชุมคณะครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นถึงความสำคัญ และมีความเข้าใจตรงกัน ตามแผนงานนั้น และควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผน แต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสม ตามความรู้ความสามารถ ร่วมกันกำหนดกิจกรรมให้เป็นไปอย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ประเด็นที่สามด้านบริเวณ/สถานที่ พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศภายในบริเวณจัดแหล่ง ความสวยงามและร่มรื่นของภูมิทัศน์ภายในบริเวณการจัดแหล่งเรียนรู้ และการจัดมุมพักผ่อนให้กับผู้ใช้บริการในบริเวณแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ไม่สามารถใช้ประโยชน์ด้านบริเวณ /สถานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อันเนื่องมาจากพื้นที่มีจำกัด ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญในการวางระบบการพัฒนาและบริหารจัดการอาคาร สอดคล้องกับ สุทธิพงศ์ บุญผดุง[2]ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า ด้านการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ แหล่งเรียนรู้มีปริมาณจำกัด ไม่ทันสมัย และอยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน การใช้และการติดตามผลการใช้แหล่ง การเรียนรู้ไม่เป็นระบบและไม่ต่อเนื่อง และขาดงบประมาณในการสนับสนุน หรือพัฒนาทำให้แหล่งเรียนรู้มีวัสดุและอุปกรณ์ เพียงพอ ความต้องการในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมีความทันสมัยพัฒนาการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนโครงการและเพียงพอ ได้แก่ พัฒนาการจัดการและการกำกับติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ด้านบุคลากรและการใช้บริการ

ประเด็นสุดท้ายด้านการนิเทศ ติดตาม พบว่า มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อเรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ และแผนงาน/โครงการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการนิเทศ กำกับ ติดตาม ซึ่งแท้จริงแล้วการนิเทศ ติดตามจะเป็นประโยชน์มาก ในการพัฒนาองค์กรสอดคล้องกับ วิชา เล่าเรียนดีและประเสริฐ มงคล.[15] กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของคณะครูและผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับภักดิ์ภรณ์ มานิตย์[16] ได้ศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า การจัดการแหล่งเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนรวมถึงการนิเทศติดตามผล เพื่อการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ ศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง[13]ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีการตรวจสอบประเมินผล มีการปรับปรุงและการพัฒนาติดตาม แก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการจัดระบบการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบ ผลการประเมินไม่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงและการพัฒนา ไม่ได้นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน สอดคล้องกับรัชดาวรรณ ทองดา[17] ได้ทำวิจัย ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านพันเสด็จนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านพันเสด็จ ด้านวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จัดการเรียนการสอน ครูขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล การจัดระบบการเก็บข้อมูลและตรวจสอบผลการประเมินผลไม่ต่อเนื่อง และด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ค่อนข้างน้อย ไม่ได้สรุปตามกระบวนการแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นการดำเนินการแล้วนำไปกำหนดเป็นนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

สรุป

จากการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน : ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.ด้านงบประมาณ โรงเรียนควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำงบประมาณอย่างรอบคอบ รัดกุม ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างถูกต้องชัดเจน ในระหว่างการทำงานตามแผน ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์และรายงานผลการปฏิบัติงาน

เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานตามงบประมาณ ซึ่งรายงานเหล่านี้จะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการดำเนินงาน ของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.ด้านบริเวณ/สถานที่ โรงเรียนควรกำหนดมาตรการ การใช้แหล่งเรียนรู้โดยปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณแหล่งเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น สนามกีฬา ห้องสุขา ถึงขยะ บริการน้ำดื่ม ฯลฯ ให้มีความสวยงามร่มรื่น รักษาความสะอาด เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน

3.ด้านบุคลากร โรงเรียนควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน จากผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ควรจัดอบรมให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี และจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

4.ด้านการนิเทศ ติดตาม โรงเรียนควรรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ นำผลการนิเทศ ติดตาม มาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน มีการตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพดีพร้อมให้บริการ และสุดท้ายควรมีการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนให้การใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน เชิงลึกเฉพาะด้าน เช่น การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ ฯลฯ โดยเป็นการปฏิบัติการเพื่อนำไปสู่การใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาจัดทำคู่มือการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดลำพูน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

- เอกสารอ้างอิง**
- [1] กระทรวงศึกษาธิการ.(2560).แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.กรุงเทพฯ
 - [2] สุทธิพงศ์ บุญผดุง.(2558). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถม ศึกษา นครนายก. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
 - [3]เกษม วัฒนชัย. (2545). การปฏิรูปการศึกษาไทย.กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 - [4]สำนักงานจังหวัดลำพูน.(2560). แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน (พ.ศ.2557 – 2560) ฉบับทบทวนใหม่ (รอบปี พ.ศ.2560). กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด. จังหวัดลำพูน
 - [5]วาทิตย์ ตั้งรพีเลิศ.(2560).บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนรพีเลิศวิทยา.(การสื่อสารส่วนบุคคล 27 มีนาคม 2561)
 - [6]กาญจนา พรหมจันทร์.(2560). บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโฮ้งวิทยา. (การสื่อสารส่วนบุคคล, 27 มีนาคม 2561)
 - [7]จิตติมา หาญขว้าง.(2560). บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจิริพิทยา. (การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 มีนาคม 2561)
 - [8]น้ำ อ้อย อินคำ.(2560). บทสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอัยยสิริ. (การสื่อสารส่วนบุคคล,28 มีนาคม 2561)
 - [9]เกียรติสุดา ศรีสุข.(2549).ระเบียบวิธีวิจัย. เชียงใหม่: ครองช่าง.
 - [10]อนุรักษ์ ทองสุโขวงศ์. (2555). การบัญชีต้นทุนเพื่อการบริหาร. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
 - [11]ธิดารัตน์ คงบุญ.(2553).ปัญหาการบริหารงบประมาณโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- [12]สายชล วัฒนเกษกรณ์, สุพัฒนา หอมบุปผา และสาธิต ทรัพย์รวงทอง.(2560).แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- [13]ศักดิ์ชัย เพชรแกมทอง.(2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1, เขต 2. ว.ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(4),130-131.
- [14]พิชัย เรืองดี.(2558).การศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- [15]วัชรวิภา เล่าเรียนดี. และประเสริฐ มงคล. (2545). การศึกษาพฤติกรรมการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศและการนำพฤติกรรมการนิเทศไปใช้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาชั้นปีที่ 4. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม :คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [16]ภัครภรณ์ มานิตย์. (2550). การจัดการแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียนโป่งสา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [17]รัชดาวรรณ ทองดา.(2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนพื้นที่นอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่

นิติกานต์ กรรมสิทธิ์

“นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ”

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งยังเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 113 คน ในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ในการ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ของครูผู้สอนจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการกำกับติดตาม ด้านการประเมินผล และขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ด้านการวางแผน มีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมคิด ด้านการดำเนินงาน มีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมคิด และ ร่วมแก้ปัญหา ตามลำดับ ด้านการกำกับติดตาม มีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมคิด และด้านการประเมินผล ทุกข้อมีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมคิด และ ร่วมแก้ปัญหา ตามลำดับ

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to analyze the participation of the teachers in the Schools Affiliated to the Office of the Educational Expanded School Mae Rim District, Chiang Mai Province about the Academic Affairs Administration, 2) to study the participation of the teachers in the Schools Affiliated to the Office of the Educational Expanded School Mae Rim District, Chiang Mai Province about the Academic Affairs Administration, and 3) to search the developmental approach of the teachers in the Schools Affiliated to the Office of the Educational Expanded School Mae Rim District, Chiang Mai Province about the Academic Affairs Administration. The samples were 113 of the teachers in the Schools Affiliated to the Office of the Educational Expanded School Mae Rim District, Chiang Mai Province. The instruments were the questionnaires and the interviews. The Data were analyzed to calculate the Frequency, Percentage, Mean and Analyzation. The research findings found that: The participation of the teachers in the Schools Affiliated to the Office of the Educational Expanded School Mae Rim District, Chiang Mai Province about the Collaboration of Thinking, Doing and Solving problems in 4 fields: 1) Planning field, 2) Operation field, 3) monitoring and Controlling field, 4) Evaluation field and the Academic Management Scope field in 7 parts, there were 1) The Development of the School Curriculum, 2) Learning Management, 3) Learning Evaluation, 4) The Development of Innovation and Technology in Education, 5) The development of Learning Resources, 6) The School Internal Supervision, and 7) The School Quality Assurance. The research found that in the Planning field, the most

collaboration was planning, next was Solving problems and the last was doing. In the Operation field, the most collaboration was doing, next was Planning and the last was solving the problems. In the Monitoring and Controlling field, the most collaboration was doing, next was Solving problems and the last was doing. And in the Evaluation field, the most collaboration was doing, next was Planning and the last was solving problems.

KEYWORD

The participation of teachers, Academic Affairs Administration.

บทนำ

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดจนช่วยวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้

โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติการทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด เพราะผลการจัดการศึกษาจะเป็นอย่างไรนั้นจะขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสอนให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มี จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝัง จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและ ส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็น ไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และ ความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะการศึกษาเป็น กระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถ เกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับมนุษย์ ถ้าประชาชนในประเทศได้รับการศึกษาทั่วถึงแล้ว ก็จะส่งผลให้ประเทศชาติ พัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

ปัจจัยที่ทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คือ การบริหารโรงเรียน ซึ่งจะบรรลุผลตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความร่วมมือร่วมใจของคณะครูในโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญ ผู้บริหารย่อมอาศัยวิธีการแบบต่าง ๆ มาช่วยดำเนินงาน เพื่อให้การ บริหารงานโรงเรียนได้บรรลุเป้าหมายการบริหาร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของงาน โรงเรียน ดังที่ สมยศ นาวิกาน [1] ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ กระบวนการของการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามี ส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคล การบริหาร แบบมีส่วนร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ การบริหาร แบบมีส่วนร่วม อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้เข้ากับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของพวกเขา ประการสุดท้าย การบริหารแบบมีส่วนร่วม ต้องการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วน เกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การไม่ใช่เพียงแต่สัมผัสปัญหาหรือแสดงความห่วงใย

ซึ่งสอดคล้องกับที่ อนุศักดิ์ สมิตสันต์ [2] การบริหารงานโรงเรียนนั้นงานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารงาน มาตรฐาน และคุณภาพของสถาบันการศึกษาทุกระดับ อาจพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการเป็นประการสำคัญผลงานด้าน

วิชาการจะเป็นสิ่งบ่งชี้ให้เป็นถึงมาตรฐาน และคุณภาพของสถาบันนั้น ๆ ว่ามีอยู่มากหรือน้อยเพียงใด งานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่นั้น ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบทบาท และความรับผิดชอบของผู้บริหารว่าจะให้ความสำคัญ และทุ่มเทสติปัญญา กำลังกายกำลังใจเพื่อการบริหารงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้จากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และนักเรียนทุกคน ถ้าหากบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนให้ความร่วมมือ มีความตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังความสามารถ และ มีความรับผิดชอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนั้น ย่อมจะเป็นปัจจัยสำคัญอื่นที่จะทำให้งานวิชาการของสถานศึกษาพัฒนาต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน และมีคุณภาพตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งอันหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาหรือการบริหารโรงเรียน เพราะวิชาการเป็นเป้าหมายอันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนโดยตรงการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเพื่อดำเนินการ และพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ [3] ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดในการส่งเสริมวิชาการในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร และ ครู ในโรงเรียนการปฏิบัติงานนั้นผู้บริหารมีงานหลายด้านจึงจำเป็นต้องมีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการดำเนินการโดยมีหัวหน้าหมวด หัวหน้าฝ่าย และครูสายการบังคับบัญชาสนับสนุน การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร ดังนั้น การมีส่วนร่วมของครูจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เพราะความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของครูจะส่งผลให้ผลงานที่ออกมาดีมีคุณภาพ และ การพัฒนาผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดไว้

การจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (2556) มีโรงเรียนในการควบคุมจำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ บ้านสันคะยอม เจ้าพ่อหลวงอุบลรัตน์ 7 บ้านทุ่งโป่ง บ้านแม่สา และ บ้านป่าดิว ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน ครูผู้สอนจำนวน 113 คน และนักเรียนจำนวน 1,895 คน ในปัจจุบันได้จัดการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สภาพปัญหาที่พบในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ คือ ครูส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์ในงานด้านวิชาการ ยังขาดความเข้าใจในเรื่องของขั้นตอนและระเบียบในการบริหารงานวิชาการ เพราะครูส่วนใหญ่เป็นครูที่บรรจุใหม่ประสบการณ์ในการทำงานน้อย ที่สำคัญครูยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการส่งผลให้งานวิชาการของสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษา จากบทสรุปผู้บริหาร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สรุปภาพรวมของทั้ง 5 โรงเรียนได้ผลดังนี้ (1) ด้านครู ควรจัดทำบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคล และวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปพัฒนาปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน พัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในการพัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพเป็นรายบุคคล รวมทั้งใช้สื่อและเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนแบบใหม่ ๆ ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย พร้อมทั้งนำผลมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเน้นการเรียนการสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากขึ้น โดยครูเป็นเพียงผู้ร่วมอภิปราย ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดกระตุ้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การใช้คำถามบอกเหตุผล และให้ข้อเสนอแนะ รวมทั้งปรับปรุงสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และมีการประเมินสื่ออย่างเป็นระบบ (2) ด้านผู้บริหาร ควรมีแนวทางในการบริหารจัดการ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ผู้บริหารและทีมงานทุกคนต้องทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ผู้บริหารและครูทุกคนควรปรึกษากันหรือร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมประชุมและสร้างบรรยากาศของความร่วมมือความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน และสร้างความตระหนักเพื่อให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการทำงานแต่ละขั้นโดยใช้กระบวนการสร้างความตระหนัก และสร้างความพยายาม

จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการในเรื่อง (1) การวางแผน (2) การดำเนินงาน (3) การกำกับติดตาม และ (4) การประเมินผล และ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (3) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ (4) ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียน และเทคโนโลยีทางการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (6) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนา แก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรเป้าหมาย เป็นครูผู้สอน จำนวน 113 คน ในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ปีการศึกษา 2556 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบเลือกตอบปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ 0.85
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านแบบสอบถามผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านสันคยะยอม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 23 คน โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 7 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 คน โรงเรียนบ้านทุ่งโป่ง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 18 คน โรงเรียนบ้านแม่สา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 26 คนโรงเรียนบ้านป่าดัว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 113 คน ในปีการศึกษา 2560 คิดเป็นร้อยละ 100 โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาทำการตรวจสอบ พบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยจัดบันทึกและบันทึกเสียง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์เนื้อหา โดยจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระและนำเสนอในรูปแบบความเรียงใต้ตาราง

ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกและการบันทึกเสียงมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ สรุปเป็นข้อค้นพบตามประเด็นแต่ละด้าน และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ทุกข้อมีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมแก้ปัญหา และ ร่วมคิด

2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ทุกข้อมีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมคิด และ ร่วมแก้ปัญหา

3. การมีส่วนร่วมด้านกำกับติดตามของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ทุกข้อมีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมแก้ปัญหา และ ร่วมคิด

4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ทุกข้อมีการร่วมทำมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมคิด และ ร่วมแก้ปัญหา

จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู จำนวน 15 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมคิดในการวางแผนให้มากขึ้น เพื่อให้ทุกคนในองค์กรเกิดความรู้สึกรับผิดชอบและภาคภูมิใจในผลงานที่เกิดขึ้นร่วมกัน

2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาในการดำเนินงานให้มากขึ้น และผู้บริหารควรลงมือปฏิบัติกำกับติดตามด้วยตนเอง เพื่อที่จะเห็นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง อีกทั้งยังเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อตัวครูผู้สอน

3. การมีส่วนร่วมด้านกำกับติดตามของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมคิดในการกำกับติดตามให้มากขึ้นเพื่อเป็นการตรวจสอบและพัฒนา การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ ควรส่งเสริมให้ครูเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาในการประเมินผลให้มากขึ้น ผู้บริหารควรลงมือปฏิบัติกำกับติดตามด้วยตนเอง และควรให้ครูมีบทบาทในส่วนของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อที่จะประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามสภาพจริง

อภิปรายผล

เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจจึงนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประเด็นแรก การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ครูผู้สอนมีส่วนร่วมทำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.23 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีความเข้าใจถึงความสำคัญ ของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จึงออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน และสามารถนำหลักสูตรไปใช้จริงในการจัดการเรียนการสอนอย่างได้ผล ดังที่ เมตต์ เมตต์การุณจิต [4] ได้กล่าวถึงปรัชญาของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจในปัญหาของหน่วยงาน เมื่อสำเร็จผู้ปฏิบัติย่อมมีความภาคภูมิใจ ซึ่งสอดคล้องกับ พลอยงาม พะลา ยานนท์ [5] ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนมีส่วน

ร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านกาณ์เทศภายใน อยู่ในระดับมาก

2. ประเด็นที่สอง การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน ของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อที่ 22 ปลุกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม โดยจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมทำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.35 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูมีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ออกแบบและจัดกิจกรรม ที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความสนใจของนักเรียน รวมถึงให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ดังที่ องค์การ อินทรมัทธิพรย์ [6] ได้กล่าวว่า งานวิชาการในโรงเรียนหมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถที่จะนำมาหาเลี้ยงชีพได้มีความสุขความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร ซึ่งสอดคล้องกับ มานิตา สุทธิหา [7] ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และอันดับที่ 3 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3. ประเด็นที่สาม การมีส่วนร่วมด้านการกำกับติดตาม ของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อที่ 39 กำกับติดตามการใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมทำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.67 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูเป็นผู้ที่ทักษะการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ รวมถึงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันสมัย ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุดรโรจน์ [3] ระบุขอบข่ายงานด้านวิชาการว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ที่ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและ การส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือและ กิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา วาทีทอง [8] ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับแรกในงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน อันดับรองลงมาเท่ากันในงานด้านการวางแผนและวิธีดำเนินงานวิชาการ และด้านประชุมอบรมทางวิชาการ อันดับสุดท้าย

4. ประเด็นที่สี่ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการประเมินผล ของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อที่ 51 จัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ครูผู้สอนมีส่วนร่วมทำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.07 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูได้มีส่วนร่วมประเมินตนเองรายบุคคลตามแผนพัฒนาตนเอง และนำข้อมูลที่ได้กลับมาพัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับ คุณภาพของนักเรียน ดังที่พรชัย ภาพันธ์ [8] ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นภารกิจหลักโดยมีงานอื่น ๆ สนับสนุนงานวิชาการ การให้สถานศึกษาบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ภารกิจด้านวิชาการจึงประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนา แหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณี ชั่งตั้งเติมพงษ์ [9] ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตวัฒนา ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน และด้านการบริหารวิชาการ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทร์ปัญญา และดร.พรรษวีรธรณ กิจมี ในการแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้งสองท่านนี้เป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโชคชัย โชคภัทรชัย คุณครูจิตตานาล ปลอดสกุล และคุณครูอาจารย์ บัวหลวง ผู้เชี่ยวชาญทั้งสามท่านที่ได้กรุณาสละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของแผนการสอน ตรวจทานความถูกต้องของภาษา และพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร คณาจารย์ และนักเรียน โรงเรียน ขยายโอกาส อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากคุณพ่อสวัสดิ์ กรรมสิทธิ์ คุณแม่ภรณ์วิภา กรรมสิทธิ์ และภรรยา คุณ วรัญญา กรรมสิทธิ์ ตลอดจนพี่น้อง เพื่อนๆ และบุคคลต่างๆที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้หมดในที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและความปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] สมยศ นาวิกาน. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [2] อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2540). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน. (อัคราเนนา).
- [3] ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- [4] เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2547). *การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการ*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- [5] พลอยงาม พะลายานนท์ (2550). *ศึกษาศาสตร์มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1. ภาคนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*.
- [6] องค์การ อินทร์มพรรย์. (2526). *“การบริหารงานวิชาการ” การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- [7] มานิดา สุทธิหา (2556). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 1. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา*
- [8] จรรยา วาทีทอง (2547). *ศึกษาศาสตร์มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- [9] อรุณี ชั่งตั้งเต็มพงษ์ (2553). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตวัฒนา. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*.

การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นภาพร ทองคำ¹, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทระปัญญา²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูผู้สอนจำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 101 คน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 11 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีการจัดการความรู้ในระดับมาก มีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้ด้านกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า สถานศึกษาได้สนับสนุนให้บุคลากรแต่ละคนมีการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้แก่บุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี ด้านภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ พบว่าผู้บริหารสามารถสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาและผู้บริหารยังประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ด้านวัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ พบว่าสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น ด้านเทคโนโลยีในการจัดการความรู้พบว่า บุคลากรมีการพัฒนาตนเองในด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ในกลุ่มสาระของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และด้านการวัดผลการจัดการความรู้ พบว่าครูผู้สอนมีการเปรียบเทียบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ

การจัดการความรู้, ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน

Abstract

This research aimed to study the knowledge management of schools in Sa La Win Education Quality Development Network Center, Sop Moei District, Mae Hong Son Province. The research population included 11 school administrators and 90 teachers, so the total number of 101 people from 11 schools in Sa La Win Education Quality Development Network Center, Sop Moei District, Mae Hong Son Province in the academic year 2014. The research tools comprised questionnaires and interview from about the knowledge management of schools in Sa La Win Education Quality Development Network Center, Sop Moei District, Mae Hong Son Province. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The findings were summarized as follows:

The knowledge management of schools in Sa La Win Education Quality Development Network Center, Sop Moei District, Mae Hong Son Province including 5 aspects revealed that the overall and each aspect of knowledge management were at high level with the details of each aspect as follows; In the knowledge management process, the schools encouraged each personnel to transfer knowledge and

skills to other people very well; In the knowledge management leadership, it was found that the administrators could create their visions and missions in line with the school knowledge management and also behaved themselves as good models of the school knowledge management as well; In the knowledge management organizational culture, it showed that the school should promote the personnel to develop themselves continuously to be good models for other people; In the technology knowledge management, it was found that the personnel developed themselves by using technology for teaching and learning and used technology for creating new teaching innovations in their own subject courses consistently. In addition, regarding the knowledge management measurement, it revealed that the teachers compared the student's knowledge before and after learning regularly to use the results for developing the teaching and learning management more effective.

Keywords

Knowledge Management, Sa La Win Education Quality Development Network Center

บทนำ

การแข่งขันในยุคปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการสร้างและใช้สินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความรู้ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมองค์กร เป็นต้น ในการเพิ่มคุณภาพ ลดต้นทุน ลดระยะเวลาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ ๆ สร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว และการที่องค์กรจะสร้างและรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถขององค์กรในการทำให้การเรียนรู้ในองค์กรไหลเวียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อองค์กรมีกระบวนการที่เป็นระบบในการค้นหา สร้าง รวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ ถ่ายทอด แบ่งปัน และใช้ความรู้ กระบวนการที่ว่านี้คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บุญดี บุญญากิจ และคณะ (2548, หน้า 7-8) กล่าวว่า ความรู้เป็นสิ่งที่มีความค่าและมีลักษณะเฉพาะตัว เพราะความรู้เป็นสิ่งที่ไม่มีจำกัด ยิ่งใช้ยิ่งเพิ่ม ยิ่งใช้มากยิ่งมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ยิ่งบุคลากรในองค์กรมีความรู้มากเท่าใด ก็ยิ่งสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นอีก และยังสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น จึงกลายเป็นวงจรที่เพิ่มพูนได้ในตัวเองอย่างไม่มีสิ้นสุด เรียกว่าวงจรการเรียนรู้ที่องค์กรจะรักษาความได้เปรียบในการแข่งขันได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคลากรในองค์กรที่ทำให้วงจรการเรียนรู้นี้หมุนได้รวดเร็วและต่อเนื่อง ซึ่งองค์กรจะต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบในการค้นหา สร้าง รวบรวม จัดเก็บ เผยแพร่ ถ่ายทอด แบ่งปัน และใช้ความรู้ กระบวนการที่ว่านี้ คือ การจัดการความรู้ นั่นเอง องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้ คือ คน เทคโนโลยี และกระบวนการความรู้ โดย “คน” ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นแหล่งความรู้ และเป็นผู้นำเอาความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยการจัดการความรู้ประกอบด้วย (1) กระบวนการจัดการความรู้ (2) ภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ (3) วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ (4) เทคโนโลยีในการจัดการความรู้ และ (5) การวัดผลการจัดการความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546)

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาละวิน ประกอบด้วยโรงเรียนทั้งหมด 11 โรงเรียน สภาพของโรงเรียนตั้งอยู่บนที่ราบสูง ท่ามกลางชุมชนซึ่งเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ครอบครัวในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองมีอาชีพทำไร่ ทำนา ขาดความรู้ มีการศึกษาน้อย การเดินทางยากลำบาก และอยู่ห่างไกล บุคลากรส่วนใหญ่ไม่ใช่คนในพื้นที่จึงทำให้มีการโยกย้ายอยู่ตลอดเวลา ประกอบกับระยะทางที่ตั้งของแต่ละโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวินอยู่ห่างไกลกันและการเดินทางยากลำบาก ซึ่งทำให้การเผยแพร่ความรู้ที่แต่ละบุคคลได้ไปอบรมสัมมนามานั้นเป็นไปได้อย่าง และบุคลากรแต่ละคนก็มีข้อจำกัดด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบจึงไม่สามารถทำงานด้านอื่นทดแทนกันได้ เพราะขาดความรู้ที่แท้จริงในเรื่องที่ตนไม่ได้ไปอบรมสัมมนาและไม่ได้รับผิดชอบงานนั้น ถึงแม้ว่าจะมีการเผยแพร่ความรู้ที่ได้ไปอบรมสัมมนามานั้น แต่ส่วนมากการเผยแพร่ความรู้เป็นเพียงการบรรยาย นำเสนอในภาพรวมถึงสิ่งที่ได้ไป

อบรมหรือสัมมนาในรูปแบบไม่เป็นทางการในที่ประชุมเท่านั้น ไม่ได้มีการเผยแพร่ความรู้อย่างละเอียดลึกซึ้งรวมถึงการไม่เปิดใจกว้างรับความรู้จากบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้ จึงส่งผลให้งานนั้นขาดประสิทธิภาพเพราะบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการความรู้ จึงทำให้โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวินไม่สามารถรักษาองค์ความรู้ในตัวของแต่ละคนให้คงอยู่ได้

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูผู้สอนจำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 101 คน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2557

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (2546) ในด้านต่อไปนี้ (1) กระบวนการจัดการความรู้ (2) ภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ (3) วัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ (4) เทคโนโลยีในการจัดการความรู้ และ (5) การวัดผลการจัดการความรู้

วิธีการดำเนินงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม

การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูผู้สอนจำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 101 คน

ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการความรู้ จากแบบสอบถามการจัดการความรู้ KMAT (The Knowledge Management Assessment Tool) ของ The American Productivity & Quality Center(APQC) และบริษัท Arthur Andersen ที่แปลโดย สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ (2548) มาปรับปรุงและแก้ไขให้ครอบคลุมและตรงประเด็นในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา มี 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 การจัดการความรู้ในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของการจัดการความรู้ในสถานศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน ขนาดกลาง 1 โรงเรียน และขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน รวม 3 โรงเรียน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอน โรงเรียนละ 1 คน รวม 9 คน

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในด้านกระบวนการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

- ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในด้านภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา
ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในด้านวัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา
ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในด้านเทคโนโลยีในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา
ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในด้านการวัดผลการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ขออนุญาตผู้บริหารของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์
2. นำแบบสอบถามไปแจกในงานประชุมผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2557 วันที่ 27 พฤศจิกายน 2557 เวลา 09.00 น. ณ โรงเรียนบ้านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครู
3. เก็บแบบสอบถามคืนหลังจากเลิกประชุม และตรวจสอบรายการความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์
4. ตรวจสอบและสรุปรายละเอียดในแต่ละประเด็นคำถาม
5. เรียบเรียงข้อมูลเพื่อสรุปเป็นรายงานการวิจัยเรื่องจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูผู้สอนจำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 101 คน ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 11 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การจัดการความรู้ของสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาสาละวิน ด้านกระบวนการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาได้สนับสนุนให้บุคลากรแต่ละคนมีการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้แก่บุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาไม่มีกระบวนการแก้ไขจุดบกพร่องที่ชัดเจน ครูมีภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนเยอะเกินไป จึงทำให้ครูขาดความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีกระบวนการแก้ไขจุดบกพร่อง และเติมเต็มความรู้อย่างเป็นระบบ ลดภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนของครู และส่งเสริมให้มีการจัดการความรู้ให้มากขึ้น นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษาได้ใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) และกระบวนการ PDCA ที่ย่อมาจากคำ 4 คำ คือ Plan (วางแผน), Do (ปฏิบัติตามแผน), Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน), Act (ปรับปรุงแก้ไข) มาใช้ในด้านกระบวนการจัดการความรู้ทำให้มีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายบุคลากรแต่ละคนสามารถนำไปปรับใช้และพัฒนางานของตนเองให้มีคุณภาพต่อไป

ด้านภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสามารถสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา และผู้บริหารยังประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารไม่มีการนำข้อเสนอแนะจากครูและนักเรียนไปปรับปรุงแก้ไข และ

สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผู้บริหารเป็นตำแหน่งรักษาราชการแทนผู้บริหารยังขาดภาวะผู้นำในบางโอกาส โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการบริหารและภาวะผู้นำสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งรักษาราชการแทนผู้บริหาร และควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รู้จักบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจ เพื่อเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงาน และมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรม สัมมนา ตามความถนัดและความเหมาะสมในการปฏิบัติงานของแต่ละคน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อบุคลากรในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ด้านวัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรไม่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ส่วนใหญ่จะปิดกั้นความคิดเห็นของคนอื่นโดยถือความคิดของตนเองเป็นหลัก โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดบรรยากาศให้ทุกคนได้มีการเชื่อมโยงกันเพื่อเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันเน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ส่งเสริมวัฒนธรรมในการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ทุกคนตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศในการทำงานโดยยึดหลักการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจเสริมสร้างความเข้าใจ ดูแลช่วยเหลือกันตลอดเวลา มีความเคารพให้เกียรติกัน และมีการแบ่งปันความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ

ด้านเทคโนโลยีในการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า บุคลากรมีการพัฒนาตนเองในด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ในกลุ่มสาระของตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอ ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน และสถานศึกษาตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดารไม่มีไฟฟ้าใช้จึงเป็นอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานในด้านเทคโนโลยี จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอต่อความต้องการ มีการปรับปรุงระบบสารสนเทศให้ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และควรมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูกต้อง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษามีการสรรหาและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยส่วนหนึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาล และการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมาพัฒนาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้มีความพร้อมในการเข้าใช้บริการของคณะครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน แต่บางครั้งก็มีข้อจำกัดในเรื่องของไฟฟ้าที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน

ด้านการวัดผลการจัดการความรู้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าครูผู้สอนมีการเปรียบเทียบความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัญหาที่พบ คือ สถานศึกษาขาดงบประมาณในการดำเนินงาน คณะครูไม่มีการประเมินผลจุดต่อของของตนเอง และขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดผลการจัดการความรู้จึงทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดปฏิทินการนิเทศการสอนในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดเกณฑ์การวัดผล ประเมินผลให้ชัดเจน แม่นยำ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดสรรงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของแต่ละฝ่าย นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบ และวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอโดยผู้บริหารมีการนิเทศการสอนของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้บริหารจะเข้านิเทศครูผู้สอนในทุกห้องโดยนิเทศตามปฏิทินการนิเทศที่ฝ่ายวิชาการได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ครูมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาตนเองในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และวิธีการสอน มีการกำหนดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและมีการนำผลการประเมินก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมาเปรียบเทียบเพื่อประเมินผล

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่สำคัญมาอภิปรายไว้ ดังนี้

ด้านกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า มีการจัดการความรู้ปานกลางในข้อสถานศึกษาใช้กระบวนการที่ชัดเจนในการแก้ไขจุดบกพร่อง และเติมเต็มความรู้ใหม่ๆ อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขาดกระบวนการจัดการความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังที่ จิระประภา อัครบวร และคณะ (2552, หน้า 23) ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการความรู้เป็นการบริหารจัดการเพื่อนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปใช้เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและนวัตกรรมและสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นจนกลายเป็นวงจรการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนอย่างไม่รู้ที่สิ้นสุด

ด้านภาวะผู้นำในการจัดการความรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับการจัดการความรู้ของสถานศึกษา เพื่อเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงาน และมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยให้บุคลากรได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรม สัมมนา ตามความถนัดและความเหมาะสมในการปฏิบัติงานของแต่ละคน ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อบุคลากรในการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการตั้งเป้าหมายการจัดการความรู้ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 15) ได้ให้ความสำคัญของการจัดทำแผนกลยุทธ์ ไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีเป้าหมายในการจัดการความรู้เพื่อให้วิสัยทัศน์พันธกิจของสถานศึกษาบรรลุผล การจัดการความรู้เพื่อมุ่งให้วิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษาบรรลุผล สถานศึกษาก็จะต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ก่อน โดยในแผนจะต้องมีการระบุวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อให้การจัดการความรู้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบในการจัดการความรู้

ด้านวัฒนธรรมองค์กรในการจัดการความรู้ พบว่าสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลอื่น พึงตระหนักว่าการเรียนรู้เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคน มีการสร้างบรรยากาศในการทำงานโดยยึดหลักการอยู่ร่วมกันแบบพี่น้อง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ เสริมสร้างความเข้าใจ ดูแลช่วยเหลือกันตลอดเวลา มีความเคารพให้เกียรติกัน และมีการแบ่งปันความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันอยู่เสมอ ซึ่งจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และ ทำให้บุคลากรทุกคนมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นแล้วนำมาพัฒนา ปรับปรุง ในจุด บกพร่องของตนเอง ดังที่ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2548, หน้า 15) ได้เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องถลงค่านิยมสร้างสรรค์และจรรยาบรรณของข้าราชการ เพื่อสร้างค่านิยมและพฤติกรรมทำงานใหม่โดยเน้นที่ความซื่อสัตย์ อดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต รักษาเกียรติของอาชีพและมุ่งมั่นอุทิศสละในการทำงานให้มีคุณภาพ

ด้านเทคโนโลยีในการจัดการความรู้ พบว่า บุคลากรมีการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนอยู่เสมอ สามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ในกลุ่มสาระของตนเองได้ และสถานศึกษามีการสรรหาและเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยส่วนหนึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเพื่อนำมาพัฒนาห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ให้มีความพร้อมในการเข้าใช้บริการของคณะครู บุคลากร และนักเรียนทุกคน แต่บางครั้งก็มีข้อจำกัดในเรื่องของไฟฟ้าที่ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ซึ่งจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บริบทของสถานศึกษามีความคล้ายคลึงกัน คือ สถานศึกษาตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ไม่มีไฟฟ้าใช้จึงเป็นอุปสรรคในการจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีในบางครั้งเพราะอาจทำให้การติดต่อสื่อสารไม่เป็นปัจจุบันและ

ทันสมัยเท่าที่ควร ดังที่ ขวลิต ขอดศิริ (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารต้องพัฒนาองค์การด้านความรู้และนวัตกรรมที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์การศึกษาในปัจจุบัน จัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน ให้ความสำคัญต่อบุคคลทุกระดับโดยไม่ปิดกั้นความคิด ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ทุกครั้งที่มีโอกาสนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมกลับมาพัฒนาตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างแก่บุคคลอื่น

ด้านการวัดผลการจัดการความรู้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่า มีการจัดการความรู้ปานกลางในข้อสถานศึกษามีการนิเทศการสอนของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการจัดปฏิทินการนิเทศจริงแต่มีกิจกรรมอื่นๆ มาแทรกจึงทำให้การนิเทศการสอนไม่เป็นไปตามปฏิทินที่วางไว้ ซึ่งการนิเทศเป็นเรื่องที่สำคัญ ดังที่ กริชเพชร โสภภาพ (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ในสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองยางห้วยสะแบก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร พบว่า รูปแบบการจัดการความรู้โรงเรียนบ้านหนองยางห้วยสะแบก ได้กำหนดแผนภูมิง่ายต่อการปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบการจัดการความรู้ และสามารถนำเสนอได้ง่ายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ มีการขี้ความรู้จากการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายให้ชัดเจน และต้องสำรวจความรู้ที่จำเป็น นำความรู้มาประมวลผลและกลั่นกรองให้ได้ความรู้ที่มีประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการจัดการความรู้ นำความรู้เหล่านั้นมาจัดการและเก็บไว้ให้เป็นระบบเพื่อให้เกิดการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นวงจรการจัดการความรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาเป็นอย่างดี จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทร์ปัญญา ประธานกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์อ้ออาจ โฆษณุนันท์ และอาจารย์ ดร.พัชรวิวัฒน์ กิจมี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มทำการวิจัยค้นคว้าจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณนายนิรัฐ เหลืองอร่าม นางสาวทอง ปันฟู และนางวรรณพร สิทธิตัน ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชีวาเดอ โรงเรียนบ้านแม่สามแลบ โรงเรียนบ้านบุญเลอและโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 ที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือตลอดจนรักษาราชการแทนคณะครูในโรงเรียนประถมศึกษาดำบลแม่สามแลบทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในการทำงานจากบุคคลในครอบครัวที่ให้อกำลังใจและสนับสนุนในเรื่องต่างๆ ด้วยดีมาโดยตลอดอันเป็นผลทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยขอมอบไว้เพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของบิดา - มารดา ญาติมิตรและครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ระศาสตร์ความรู้ตลอดจนกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] บุญดี บุญญาภิจ. (2548). การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2 จีวีดีเอ็มเอ็ทเพรส.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). คู่มือคำอธิบายแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: สิริบุตรการพิมพ์.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- [4] จีระประภา อัครบวร และคณะ. (2552). การจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ก. พลพิมพ์ (1996) จำกัด.
- [5] สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2548). การจัดการความรู้ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [6] ขวลิต ขอดศิริ. (2550). การจัดการความรู้ของโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย แผนกมัธยม จังหวัดเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์ ศีลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- [7] กริชเพชร โสภภาพ. (2552). การนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ในสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองยาง
ห้วยสะแบก อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ

อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

พรพิมล พงษ์กลาง

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูผู้สอนจำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 101 คน ของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ชุมชนมาก โดยแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับโรงเรียน พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมีการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน ด้านการสนับสนุนงานและใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านต่างๆ อาทิ การศึกษาผู้ใหญ่ การกีฬา ห้องสมุด ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ ด้านการสร้าง ความไว้วางใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยมีทัศนคติ มีแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน และด้านการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาโดยใช้วิธีประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดในหมู่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง

คำสำคัญ

บทบาทผู้บริหาร, ความสัมพันธ์ชุมชน, โรงเรียนขยายโอกาส

Abstract

This research aimed to study the school-community relationships roles of educational institute administrators in Maesamlape Sub-district, Sop Moie District, Mae Hong Son Province. The research population included 11 educational institute administrators and 90 school teachers with the total number of 101 people from the primary schools in Maesamlape Sub-district, Sop Moie District, Mae Hong Son Province. The research tools were questionnaires and interviews. The data were analyzed by frequency, percentage, standard deviation and content analysis. The findings were as follows:

The school-community relationships roles of educational institute administrators in Maesamlape Sub-district, Sop Moie District, Mae Hong Son Province with all 5 aspects revealed that the administrators' performances in community relationships were at high level with both in general and each aspect divided into each aspect as follows. In terms of the community relationship planning, the item with the highest mean score was that the school administrators had knowledge and understanding about the school administration.

According to the relationship creation between the communities and the schools, the item with the highest mean score was that the administrators dealt with communication to create a good understanding among administrators, teachers, parents, students and communities. Regarding the work support and learning resources, the item with the highest mean score was the schools were arranged to be the centers of communities in various aspects, such as adult education, sports, library, leisure center, etc. Related to the trust creation between the school administrators and the communities, the item with the highest mean score was that the school administrators built up a good understanding between the schools and the communities with the consistent attitude and approach for developing education as well as communities. In terms of the relationship performance between the schools and the communities, the item with the highest mean score was that the school administrators encouraged the people to recognize the education importance through the public relations to raise awareness of knowledge and understanding among teachers, students and parents.

Keywords Executive role , Community relation, Opportunity School

บทนำ

ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามมาตรฐานตำแหน่งให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นั้นผู้บริหารจะต้องบริหารงานให้ครบทั้ง 4 ด้าน ตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ที่ให้กระทรวงศึกษาธิการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ใน 4 ด้านคือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543, หน้า 82 – 84) นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดระบบของการติดต่อสื่อสารหลายช่องทางและหลายรูปแบบจะต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าพบและทำความเข้าใจได้ทุกครั้ง จะต้องเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนจะต้องมีระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันกับชุมชน เมื่อระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์จะช่วยความเข้าใจอันดี ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจทำงานเพื่อโรงเรียนทั้งนี้งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นผลงานที่สำคัญยิ่งต่อผลสำเร็จของงานอื่น ๆ ดังที่ ทองทิพภา วิริยะพันธ์ (2546, 2210) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์สัมพันธ์สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานในลักษณะของการจูงใจให้ทุกคนทำงานด้วยความเต็มใจทำให้บรรยากาศของการทำงานหรือร่วมงานเป็นไปในลักษณะของการทำงานอย่างตั้งใจ มุ่งมั่น พยายามทำให้เป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา คือในการบริหารงานความสัมพันธ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการบริหารงานสมัยใหม่จะเน้นในเรื่องมนุษย์สัมพันธ์ (Human

Relation) เป็นอย่างมากโดยกรยึดหลักศีลธรรม มนุษยธรรม และใช้สามัญสำนึกประกอบและรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราตามหลักของมนุษย์สัมพันธ์ซึ่งจะช่วงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้บริการสรรเสริญนับถือตลอดไป ทองทิพภา วิริยะพันธ์ (2546, 245-251) ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จเพื่อให้บรรลุผลต่อการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในมาตราที่ 29 ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา ซึ่งปัจจุบันความพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและโรงเรียนกับชุมชนมีเพิ่ม

มากขึ้นตามลำดับเพราะมุ่งหวังที่จะให้การศึกษาเข้าถึงชุมชนมุ่งหวังให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและเข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกัน อนึ่งการสร้างความสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในฐานะที่สถานศึกษาหรือโรงเรียนอยู่ในชุมชน เป็นของชุมชนจะแยกออกจากชุมชนไม่ได้ ดังนั้น ตัวชี้วัดถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษาหรือโรงเรียนประการหนึ่งคือ บทบาทของผู้บริหารในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนนั่นเอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540, หน้า 25)

อนึ่งงานบริหารเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะสูง ผู้บริหารควรเป็นคนที่มีความสามารถ วิสัยทัศน์กว้างไกลมีภาวะผู้นำเพราะผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารสถานศึกษา (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2542, 6-10) แต่ทั้งนี้ยังมีปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์ชุมชนมีหลายปัญหาด้วยกัน ซึ่งปัญหาที่เห็นชัดเจนก็คือ เรื่องของการสื่อสาร ซึ่งเป็นปัญหาอันดับแรก ๆ ที่พบในขณะนี้เพราะการสื่อสารบางที่ถ้าแปลสารหรือสื่อสารกันไม่เข้าใจหรือเข้าใจไม่ตรงกันก็ทำให้การทำงานชะงักหรือล่าช้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริบทของชนเผ่าที่อยู่บนดอย ชุมชนมีความรู้ไม่มากนัก การสื่อสารแต่ละครั้งต้องมีล่ามแปล ซึ่งบางครั้งล่ามก็แปลไม่ได้เนื่องจากเข้าใจในภาษาไทยไม่หมดทุกคำจึงเกิดเป็นปัญหาด้านความสัมพันธ์ชุมชนขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อไป

คำถามการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีบทบาทด้านความสัมพันธ์ชุมชนเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนตำบลแม่สามแลบ จำนวน 11 คน และครูโรงเรียนในโรงเรียนตำบลแม่สามแลบ จำนวน 11 โรงเรียนจำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 101 คน ปีการศึกษา 2557

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาในการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษาตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนตามสรุปแนวคิดพื้นฐานด้านภาวะผู้นำ ของ(สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, ภาวะผู้นำฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2, หน้า 23 - 45) ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา 3) การสนับสนุนงานและแหล่งเรียนรู้ 4) การสร้างความเชื่อมั่นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับชุมชน และ 5) การดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1.แบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยบางส่วนพัฒนามาจากวิธีการสร้างแบบสอบถามของ ดร.ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์ (ระเบียบวิธีวิจัย:หลักการและแนวคิดการเขียนรายงานการวิจัย, (2556,118) และบางส่วนผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาเอง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check list)ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง ผู้บริหารมีบทบาทในการการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ผู้บริหารมีบทบาทในการการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง ผู้บริหารมีบทบาทในการการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ผู้บริหารมีบทบาทในการการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้บริหารมีบทบาทในการการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. เครื่องมือแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2543, 63-78) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชน ทั้ง 5 ด้านได้แก่

- การวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
 - การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
 - การสนับสนุนงานและแหล่งเรียนรู้
 - การสร้างความไว้วางใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
 - การดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
- และแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ดังกล่าว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน ชิวาเดอ เพื่อขอความอนุเคราะห์เพื่อทำการศึกษางานวิจัยรวมถึงการใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนในโรงเรียนตำบลแม่สามแลบ ด้วยตนเอง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2557 ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 101 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. ตรวจสอบข้อมูลและสรุปรายละเอียดในแต่ละประเด็นข้อคำถาม

5. จัดเรียงข้อมูลเพื่อสรุปเป็นรายงานการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูผู้สอนจำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 101 คน ของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 11 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสัมพันธ์ชุมชนโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ผู้บริหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้ ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาในทุกฝ่ายของสถานศึกษามาช่วยในเรื่องของการวางแผนยุทธศาสตร์และการจัดทำของการบริหารงานโรงเรียนในระดับน้อย ซึ่ง ผู้ที่จะได้ร่วมทำและวางแผนมีเฉพาะฝ่ายวิชาการและผู้บริหารเท่านั้น ซึ่งแผนยุทธศาสตร์นั้นบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนจะต้องรับรู้รับทราบและร่วมกันจัดทำ เพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่มีการบรรจุลงไปในแผนอันมีเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งสำคัญของการบริหารงานและดำเนินงานให้ไปตามวัตถุประสงค์อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ จากการสัมภาษณ์ พบว่า สถานศึกษามีการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยมีการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายและในเรื่องของการขอความร่วมมือจากชุมชนผู้บริหารสถานศึกษาจะไม่เน้นเป็นหนังสือแจ้งหรือหนังสือเชิญเพียงอย่างเดียวแต่จะออกพื้นที่เชิญด้วยตนเองเพื่อให้ชุมชนเห็นถึงความต้องการของการสร้างความสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะทำให้ความสำคัญกับทุกฝ่ายและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมการวางแผนและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย

ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการจัดตั้งเครือข่ายชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันหรือมีน้อย สาเหตุหลัก คือ เรื่องของการคมนาคมที่ลำบาก โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายชุมชน ของแต่ละหมู่บ้าน และในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้ความสะดวกและเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยให้ผู้นำชุมชนเป็นตัวเชื่อมและนำคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีส่วนสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในทางที่ดีกับชุมชนและเป็นบุคลากรที่ชุมชนให้ความเคารพนับถือ นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้ที่ชุมชนให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทำหน้าที่ที่แสดงออกต้องบ่งบอกถึงความจริงใจ จึงจะทำให้ได้รับความศรัทธาและความสัมพันธ์ที่ดีกลับคืนมา ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำบุคลากรทางการศึกษาเข้าถึงชุมชนเพราะเมื่อใดที่ผู้บริหารมีความสัมพันธ์ที่ดีแล้วชุมชนจะเกิดความศรัทธาต่อสถานศึกษาตามมา

ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดตั้งเครือข่ายชุมชนแต่ละหมู่บ้านและในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้ความสะดวกและเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นโดยให้ผู้นำชุมชนเป็นตัวเชื่อมและนำคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

ด้านการสนับสนุนงานและแหล่งเรียนรู้ พบว่า ยังขาดการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยการจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมได้อย่างสม่ำเสมอ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ทางสถานศึกษามีการสนับสนุนงานและใช้แหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ชุมชนหรือหน่วยงานจากภายนอกได้เข้ามาศึกษาและใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษาตามวาระและโอกาสโดยการให้ความรู้ในเรื่องที่ใกล้ตัวกับชุมชนหรือในเรื่องที่ชุมชนต้องได้ใช้ในการดำรงชีวิต

ข้อเสนอแนะ ทางสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรมที่ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมได้อย่างสม่ำเสมอ เริ่มจากกิจกรรมที่ทำเป็นประจำปีของนักเรียน ได้แก่กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรม

กีฬาภายใน กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ ฯลฯ เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนทำให้สถานศึกษาได้รับทราบข้อเสนอแนะจากทางชุมชนกลับมา

ด้านการสร้างความไว้วางใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พบว่า สถานศึกษาขาดการแจ้งหรือมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ทางสถานศึกษามีการจัดทำหรือดำเนินการและไม่มี การเชิญชวนประชาชนที่สนใจเป็นคณะกรรมการสถานศึกษามาร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ พบว่า การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาต้องอาศัยความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากบุคคลทุกฝ่ายในชุมชนมาร่วมจัดทำและร่วมประชาสัมพันธ์เป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาของกันและกัน อันจะทำให้เกิดการเชื่อมความสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ อีกทั้งยังต้องเชิญชุมชนร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ ควรให้สิทธิ์กับผู้ที่มีความเต็มใจที่จะมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา เพราะการเข้าเพื่อทำหน้าที่นี้ ถ้ามาด้วยความสมัครใจก็จะทำงานได้อย่างมีความสุขและสามารถสื่อสารกันเข้าใจเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยชุมชนเปรียบเหมือนกระจกที่สะท้อนให้ได้รับทราบข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข

ด้านการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า มีบุคลากรทางการศึกษาชายในจำนวนหลายคน ยังไม่สามารถเป็นต้นแบบของการประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีมีคุณธรรมและจริยธรรมให้เป็นแบบอย่างกับนักเรียนและชุมชนได้ จากการสัมภาษณ์ พบว่า ตัวผู้บริหารต้องรู้จักใช้หลักประชาธิปไตยในการบริหารงาน รับฟังเสียงสะท้อนที่มาจากชุมชน รู้จักพิจารณาและไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณ มีความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่ายไม่กระทำการใด ๆ ที่สื่อให้เห็นว่า แยกฝ่ายหรือแบ่งพวกอันจะทำให้ความสัมพันธ์ภายในองค์กรบั่นทอนแล้วลุกลามไปถึงชุมชน การให้นักเรียนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนเนื่องจากต้องมีการใช้ภาษาถิ่นกับชาวบ้านที่ฟังภาษาไทยไม่ออกแม้แต่คำเดียวจึงต้องอาศัยนักเรียนเป็นผู้ถ่ายทอดสารนั้น ๆ อีกทั้งบุคลากรทางการศึกษาต้องตั้งอยู่ในฐานะความเป็นกลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ขัดต่อกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน

ข้อเสนอแนะ ควรปรับพฤติกรรมที่บกพร่องนั้นให้รู้จักกาลเวลาในการกระทำอันจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรและชื่อเสียงเกียรติยศของตนเอง ฟังระลึกไว้เสมอว่าเป็นข้าราชการที่ต้องทำให้ชุมชนเกิดความเคารพศรัทธาและไว้วางใจมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ค่อยจะ เปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษาในทุกฝ่ายของสถานศึกษามาช่วยในเรื่องของการวางแผนยุทธศาสตร์และการจัดทำของงานบริหารงานโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในมุมมองของผู้บริหารเห็นว่าการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เป็นหน้าที่ของฝ่ายวิชาการซึ่งเป็นฝ่ายที่มีคุณลักษณะเหมาะสม เพราะมีความรู้มีทักษะ มีความชำนาญและมีประสบการณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อยู่แล้ว ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557,7) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมและการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก แต่ส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย เนื่องจาก เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นตัวบ่งชี้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพงศ์ บุญวาที (2546,51) ได้ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน อันจะทำให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในองค์กรมีความแตกต่างกันในด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิ จึงทำให้บรรยากาศและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ใน

องค์กรไม่มีความอบอุ่นหรือขาดความเป็นกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชญู เรื่องโอชา (2554 ,2)ที่ พบว่า บรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในงานเนื่องมาจากมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายบางอย่างขององค์กรและสอดคล้องกับ ไสว พักขาว (2542,243) ที่กล่าวว่า บรรยากาศโรงเรียนที่ดีควรจะต้อง 1) บรรยากาศจะต้องเป็นแบบประชาธิปไตย คือทุกคนมีความเคารพในสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น 2) บรรยากาศจะเป็นแบบร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน 3) บรรยากาศจะเป็นแบบผ่อนคลายมากกว่าเคร่งเครียดและ 4)บรรยากาศจะเป็นแบบยกย่องชมเชยมากกว่าตำหนิ ดิเตียน ลงโทษ

ด้านการสนับสนุนงานและใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนในด้านต่าง ๆ อาทิ การศึกษาผู้ใหญ่ การกีฬา ห้างสรรพสินค้า ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับชุมชนจึงให้หน่วยงานนอกเข้ามาให้ความรู้สู่ชุมชน ซึ่งการให้บริการทางวิชาการ กับชุมชน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นได้อีกทาง โดยการให้ความรู้ในเรื่องที่ใกล้ตัวกับชุมชนหรือในเรื่องที่ชุมชนต้องได้ใช้ในการดำรงชีวิต เช่นการทำเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเป็นการถ่ายทอดความรู้จากสถานศึกษาสู่ชุมชนซึ่งสอดคล้องกับ พรณี เสี่ยงบุญ

(2553,109) ที่ได้ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ถ้าสถานศึกษามีแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการและแหล่งเรียนรู้สนับสนุนด้านวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ทันสมัยและเพียงพอมีสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติได้จริง จะทำให้ชุมชนสนใจมาใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษามากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ อังนุ สุขชม (2546, 36) ที่ว่าการบริการชุมชน คือ กิจกรรมต่างๆที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อเป็นการให้บริการแก่ชุมชน เช่นการจัดกิจกรรมด้านความรู้ บริการอาคารสถานที่ เป็นต้นตลอดจนบริการต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาจัดให้แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่สถานศึกษากระทำได้เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจให้บริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการ อาชีพและสุขภาพอนามัย โภชนาการ ศิลปกรรม ประเพณี ส่งเสริมจริยธรรม อาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสารด้านต่าง ๆ

ด้านการสร้างความไว้วางใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สร้างหลักความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจเป็นไปอย่างต่อเนื่องและรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของความจริงใจต่อกันเพื่อการประสานสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ให้พัฒนาและเจริญก้าวหน้า ซึ่งถ้าต่างฝ่ายต่างมีความบริสุทธิ์ใจให้กันก็จะทำให้เกิดความไว้วางใจขึ้น ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธนา สุนทรสถิต (2558,168) ได้ศึกษาเรื่องความไว้วางใจในผู้บังคับบัญชาและความไว้วางใจในองค์กร ของบุคลากรเทศบาลนครปฐมผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาและวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจในองค์กรซึ่งจะแปรผันตามความเปลี่ยนแปลงของผู้บังคับบัญชา

ด้านการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาโดยใช้วิธีประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดในหมู่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจากการได้รับความไว้วางใจที่เห็นผลจากความสำเร็จของการทำกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาได้จัดให้กับนักเรียน ชุมชนจึงตระหนักและเห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นซึ่ง สอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ แก้วพรรัตน์และคณะ(2551) ได้ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในหลาย ๆ ด้าน คือการบริการชุมชนและการรับความช่วยเหลือสนับสนุนชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดการศึกษา รวมทั้งให้โรงเรียนครู และบุคลากรของโรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมให้การศึกษและพัฒนาอย่างจริงจังซึ่งสอดคล้องกับกับรายงานของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540,หน้า 30) ที่กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจทำงานให้สำเร็จได้โดยลำพัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูอาจารย์และคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมปรึกษาหารือ ร่วมกันคิดร่วมกันแก้ปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน โดยทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเกี่ยวพันอยู่กับการดำเนินงานเพื่อให้ผู้บริหาร ครูและชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ในทุกด้าน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพร จันทร์ปัญญา ประธานกรรมการที่ปรึกษาอาจารย์ อาจารย์อองอาจ โฆษณุนันท์ และอาจารย์ ดร.พัชรีวรรณ กิจมี ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มทำการวิจัยค้นคว้าจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์นิรันดร์ เหลืองอร่าม อาจารย์สายทอง ปันฟู และอาจารย์วรรณพร สิทธิตัน ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชีวาเดอ โรงเรียนบ้านแม่สามแลบ โรงเรียนบ้านบุญเลอและโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 ที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ ตลอดจนรักษาราชการแทนคณะครูในโรงเรียนประถมศึกษาตำบลแม่สามแลบทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีและการสนับสนุนช่วยเหลือในการทำงานจากบุคคลในครอบครัวที่ให้กำลังใจและสนับสนุนในเรื่องต่างๆด้วยดี มาโดยตลอดอันเป็นผลทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยขอขอบไว้ เพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณของบิดา – มารดา ญาติมิตรและครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ระศาสตร์ความรู้ตลอดจนกำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชสุโขทัยธรรมมาธิราช(2540).การประเมินนโยบาย แผนงานและโครงการ

หน่วยที่ 11-15.กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พรธณี เสียงบุญ.วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)ปีที่ 6 ฉบับที่ 1.(2554),

อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

บุญชม ศรีสะอาด .(2543). การวิจัยเบื้องต้น.ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย,กรุงเทพฯสำนักงานคณะกรรมการการ

ประถมศึกษาแห่งชาติ.(2543).การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.กรุงเทพฯ:คุรุสภา.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. ภาวะความเป็นผู้นำ.กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส (1998),2550.ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:

บุ๊คลิ้งค์,2545.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ความขัดแย้ง:การบริหารเพื่อความสำเร็จสรรค์ กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ,2540สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยบูรพา.

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา การวิเคราะห์และออกแบบระบบโดยใช้

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ณัฐกิตติ์ ตรีวิทยากรานต์¹

¹คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, tri.natthakit@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและเพื่อหาผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โดยทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการทดสอบการแจกแจงแบบที (t-test) และคำนวณหาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ พบว่าคะแนนทดสอบก่อนกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.08 และคะแนนทดสอบหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.18 และคะแนนพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 50.51

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

Abstract

The purpose of this research was to develop the ability to solve problems of students in system analysis and design (51-305, 202301) by problem based learning and learning achievement in the first semester of academic year 2560 from a comparison of learning achievement between pre-test and post-test results. The data were analyzed by using t-test which were mean, standard deviation and compared the statistical differences between pre-test and post-test results and calculated a relative gain score. The average of pre-test score was 4.02 (SD, 1.08) and the average of post-test score was 7.45 (SD, 1.18). And the improvement of student learning was 50.51 %.

Keywords: Achievement, Problem-based Learning, System Analysis and Design

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม และศีลธรรมจรรยา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม อันจะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป และเพื่อให้การเรียนการสอนในสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ว่า มหาวิทยาลัยที่ภาคภูมิใจของภาคเหนือ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยจะต้องจัดการบริการทางวิชาการ เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนา และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ซึ่งในปัจจุบันพบว่า ธุรกิจค้ามีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมาก ธุรกิจต่างๆต้องปรับตัวหรือปรับใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อต่อสู้กับคู่แข่งให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้

รายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ (System analysis and design) เป็นวิชาเอกบังคับสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทราบถึง การวิเคราะห์ระบบงาน การออกแบบ และการใช้ระบบสารสนเทศสำหรับหน่วยงาน วงจรการพัฒนา ระบบงาน การวิเคราะห์ปัญหาและการกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์ การพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำระบบงานคอมพิวเตอร์มาใช้ การออกแบบระบบงานคอมพิวเตอร์ การพิจารณาเลือกฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่เหมาะสม การเขียนข้อกำหนดรายละเอียดสำหรับโปรแกรม การออกแบบพัฒนาซอฟต์แวร์ การนำระบบไปใช้งาน และการประเมินผลหลังจากการใช้งาน โดยอาศัยเครื่องมือในการออกแบบระบบงาน

รายวิชานี้มีการเรียนการสอนด้วยการบรรยายและการปฏิบัติ เพื่อมุ่งเน้นให้นักศึกษาในรายวิชาดังกล่าวมีความเข้าใจในภาคทฤษฎีและมีความสามารถในทางปฏิบัติ โดยในปีการศึกษา2559ที่ผ่านมา นักศึกษาในรายวิชาได้มีการฝึกปฏิบัติในการจัดทำโครงการ แต่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถทำได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากนักศึกษายังขาดความเข้าใจถึงกระบวนการวิธีการคิด การสร้างคำถาม การแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงการสังเคราะห์ปัญหาต่างๆ ในรายวิชานี้

ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาจากการเรียนรู้แบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดังกล่าว ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ โดยมีการให้นักศึกษาในรายวิชาได้ทำการสำรวจสถานประกอบการจริง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาสร้างองค์ความรู้ใหม่และสามารถแก้ไขปัญหาจากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง อีกทั้งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และคิดแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งได้ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาที่ตนเองศึกษาไปพร้อมกันอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301การวิเคราะห์และออกแบบระบบ ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา (Problem-based Learning) ในรายวิชา51-305, 202301การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยทั้งด้านเนื้อหาและด้านประชากร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เน้นพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301การวิเคราะห์และออกแบบระบบ ประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560
2. ขอบเขตด้านประชากร การเก็บรวบรวมข้อมูลจะเก็บจากนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบประจำปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 คน [1]

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. นักศึกษารายวิชา 51-305, 202301การวิเคราะห์และออกแบบระบบ สามารถคิดแก้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชานี้ได้ (Problem-based Learning)
2. ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา (Problem-based Learning) 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ คุณลักษณะและความสามารถของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน อบรม หรือเกิดจากการสอนและสามารถตรวจวัดได้

รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) หมายถึง วิธีการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการเรียนรู้โดยการนำปัญหามาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 51-305, 202301การวิเคราะห์และออกแบบระบบ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 [1]

ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหอย่างเป็นระบบ

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

6.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) [2]

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎี การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงใน

โลกเป็นบริบท (context) ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะใน การคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตาม ศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทางานที่ต้อง อาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก

ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอนใช้ปัญหาเป็นฐาน PBL เป็นเทคนิคการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิจารณ์ญาณ คิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ ลักษณะทั่วไปของ การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน PBL ให้ผู้เรียน เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Student-Centered Learning) จัดกลุ่มผู้เรียนให้มีขนาดเล็ก (ประมาณ 3 – 5 คน) ครูทำหน้าที่ เป็นผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (Guide) ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น (สิ่งเร้า) ให้เกิด การเรียนรู้ ลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้ ต้องมีลักษณะคลุมเครือ ไม่ชัดเจน มีวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบ ได้หลายคำตอบ ผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง (self-directed learning) การประเมินผลใช้ การประเมินผลจากสถานการณ์จริง (authentic assessment) ดูจากความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน

6.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน [3]

ได้กล่าวถึงแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไว้ว่า “เป็นแบบทดสอบวัดความรู้เชิงวิชาการ มักใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนเน้นการวัดความรู้ความสามารถจากการเรียนในอดีต หรือในสภาพปัจจุบันของแต่ละบุคคล”

กล่าวโดยสรุป แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้ได้ทราบ ถึงความรู้ที่นักเรียนแต่ละคนได้รับ เป็นการวัดพฤติกรรมทางด้านสมองของผู้เรียนว่าได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพียงใด

7. วิธีดำเนินการวิจัย

7.1 แหล่งข้อมูลและประชากร

1. แหล่งข้อมูล (Source of data) ได้รวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้มา จากการใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบ ระบบ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ได้มาจากการค้นคว้าผ่านเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ ประจำปีการศึกษา 2560 จำนวน 12 คน [1]

7.2 วิธีการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้

1. ทำการทดสอบวัดความรู้ก่อนการเรียน เพื่อทดสอบว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนในรายวิชา การวิเคราะห์และออกแบบระบบมากน้อยเพียงใด

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามรูปแบบของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

2.1 ขั้นกำหนดปัญหา หมายถึงสถานการณ์ปัญหาที่ผู้สอนสร้างขึ้นหรือเป็นสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ที่ผู้เรียนและผู้สอนกำหนดเพื่อการเรียนรู้ในครั้งหนึ่งๆ

2.2 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา ผู้เรียนวิเคราะห์ ตั้งคำถามที่อยากรู้ ระบุประเด็นปัญหาให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัญหา บอกแนวทางและวิธีการค้นหาคำตอบ

2.3 ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนแบ่งภาระงาน ลำดับการทำงานกำหนดเป้าหมายการทำงาน ตั้ง ประเด็นการเรียนรู้เพื่อค้นคว้าด้วยตัวเอง

2.4 ชั้นสังเคราะห์ความรู้ รวบรวมข้อมูลและนำความรู้จากการศึกษาค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมเพื่อคัดเลือกวิธีการแก้ปัญหาว่าสอดคล้องกับสาเหตุของปัญหา มากน้อยเพียงใด

2.5 ชั้นสรุปเป็นหลักการและเมินค่าของคำตอบกลุ่มนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาประมวลสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่อะไรบ้าง

2.6 ชั้นนำเสนอและประเมินผลงาน เสนอผลการปฏิบัติงานต่อเพื่อนและอาจารย์ผู้สอน

3. ทำการทดสอบวัดความรู้หลังจากการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน

7.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรมและเครื่องมือในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้แบบสำรวจที่นักศึกษาจัดทำขึ้น (Problem-based Learning) ในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

7.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดเก็บข้อมูลการดำเนินกิจกรรมและเครื่องมือในการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

2. เก็บรวบรวมผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

7.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. จัดเก็บข้อมูลการดำเนินกิจกรรมและเครื่องมือในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

2. เก็บรวบรวมผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด

7.5 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลจากแบบทดสอบที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้

1. ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างทางสถิติระหว่างคะแนนก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยการใช้การทดสอบการแจกแจงแบบที (t-test) ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$ [4]

2. นำผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชา 55-308 การวิจัยตลาด มาทำการบันทึกและคำนวณหาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ [5]

$$DS = \frac{100 \times (B-A)}{(F-A)}$$

(F-A)

โดยที่	DS	คือ คะแนนร้อยละของพัฒนาการนักศึกษา (Development Scale)
	F	คือ คะแนนเต็มในการวัด
	A	คือ คะแนนการวัดครั้งแรก
	B	คือ คะแนนการวัดครั้งหลัง

8. ผลการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของการวิเคราะห์และออกแบบระบบที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบด้วยการทดสอบ t-test

การทดสอบ	จำนวนนักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	t-test
ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)	12	7.02	1.48	12.41*
ทดสอบหลังเรียน (Post-test)	12	9.45	1.28	

* หมายถึง ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 1 แสดงคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ส่วนที่ 2 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบด้วยการทดสอบ t-test

การทดสอบเรียน	จำนวนนักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	t-test
ทดสอบก่อน (Pre-test)	12	4.02	1.08	16.26*
ทดสอบหลังเรียน (Post-test)	12	7.45	1.18	

* หมายถึง ค่าเฉลี่ยของตัวอย่างมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 2 แสดงคะแนนทดสอบก่อนกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.08 และคะแนนทดสอบหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.18 เมื่อพิจารณาผลคะแนนทดสอบก่อนและหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาก่อนการเรียน และเมื่อทดสอบทางสถิติโดยค่า t-test พบว่าค่า t จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 16.26 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า t ที่ได้จากรายงานที่มีค่าเท่ากับ 1.98 แสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ส่วนที่ 3 ผลการวัดคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

ตารางที่ 3 ผลการวัดคะแนนพัฒนาการเรียนเฉลี่ยของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

คนที่	ผลการประเมิน		ผลต่างคะแนน		พัฒนาการของนักศึกษา (ร้อยละ)
	ก่อนเรียน (A)	หลังเรียน (B)	(B) – (A)	คะแนนเต็ม (F) – (A)	
1	4	7	3	6	46.67
2	5	8	3	5	25.00
3	4	7	3	6	55.00
4	3	6	3	7	53.14
5	2	9	7	8	60.50
6	7	10	3	3	30.33
7	6	8	2	4	55.00
8	8	9	1	2	80.00
9	4	6	2	6	50.00
10	5	9	4	5	60.00
11	4	8	4	6	65.67
12	8	9	1	2	75.50
ค่าเฉลี่ย	5.00	8.00	3.25	4.54	50.51

จากตารางที่ 3 แสดงคะแนนการทดสอบก่อนเรียน การทดสอบหลังเรียนและร้อยละของพัฒนาการของนักศึกษา ซึ่งผลต่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบมีค่า เท่ากับ 3.25 ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ ทำให้คะแนนเฉลี่ยของทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยการทดสอบก่อนเรียน เมื่อนำมาวิเคราะห์หาพัฒนาการการเรียนรู้ของนักศึกษา พบว่า พัฒนาการของนักศึกษา เท่ากับ ร้อยละ 50.51

9. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

9.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบด้วยการทดสอบ t-test ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

2. ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2560 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบจำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน ระยะเวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง ทำให้คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาหลังการเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาก่อนการเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยคะแนนทดสอบก่อนกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.08 และคะแนนทดสอบหลังกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 7.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.18

3. ผลการวัดคะแนนพัฒนาการการเรียนรู้ของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ มีพัฒนาการของนักศึกษาเท่ากับ 50.51

9.2 อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่าผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบด้วยการทดสอบ t-test ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเรียนการสอนโดยการนำปัญหามาใช้ในกระบวนการเรียน โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [6] ที่ได้อธิบายว่านักศึกษาจะได้พบกับปัญหาจากการจัดทำแบบสำรวจที่ได้จัดทำขึ้นและรู้จักการคิดหาวิธีแก้ปัญหาอย่างเป็นเหตุเป็นผล ผ่านกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนกำหนดปัญหา ขั้นตอนสมมติฐาน ขั้นตอนวางแผน ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนสรุปผลและประเมินผล ในแต่ละขั้นตอนจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิดพิจารณาอย่างรอบคอบ มีความรู้ความเข้าใจกับปัญหาที่ได้รับ ได้วางแผนการค้นคว้า และสามารถนำมาข้อมูลมาวิเคราะห์ และใช้ข้อมูลที่ได้รับมาสรุปและประเมินผลวิธีแก้ปัญหา ซึ่งทำให้นักศึกษาสามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ อีกทั้งยังสามารถนำวิธีแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่าผลพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา มีพัฒนาการของนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น เมื่อดูในรายละเอียดจะพบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ หลังจากได้รับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ สูงกว่าก่อนได้รับกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทั้งนี้มาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานจะเน้นประสบการณ์ที่ได้จากการสำรวจ ค้นคว้า และแก้ไขปัญหา ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตประจำวันของนักศึกษา และวิธีที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำและจัดสภาพแวดล้อม คอยส่งเสริมให้นักศึกษาคิดและสำรวจเพื่อมาแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสเซลล์ [7] ได้ศึกษาผลการสอนแบบแก้ปัญหาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลต่อความสามารถในการประยุกต์ใช้และการวิเคราะห์ในวิชาโลกและสาระ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 8 พบว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ด้านการนำไปประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์ในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นผลที่เสริมให้มีการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

3. จากผลการวัดคะแนนพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาจากกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในรายวิชา 51-305, 202301 การวิเคราะห์และออกแบบระบบ มีพัฒนาการของนักศึกษาเท่ากับ 50.51 ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการค้นคว้าหาคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนอยากรู้หรือสงสัยด้วยวิธีการต่างๆ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจของตนเอง โดยสอดคล้องกับแนวคิดของสุพิน บุญชูวงศ์ [8] ที่ได้อธิบายว่าการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเป็นการฝึกคิด การแก้ปัญหา การเน้นกระบวนการ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งจากความสนใจ อยากรู้อยากเรียนของผู้เรียนเอง ผู้เรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงกับแหล่ง ความรู้เบื้องต้น สามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น มีความคิดในการแก้ปัญหาและเป็นการเรียนที่ทำให้มีการพัฒนาการที่ดีขึ้น

9.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลมาใช้ประโยชน์ ควรมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และฝึกให้นักศึกษาคิดอย่างเป็น ระบบผ่านขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหา ทำให้นักศึกษามีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้มากขึ้น ทั้งยังช่วยกระตุ้นให้นักศึกษารู้จักรับผิดชอบงาน เกิดความสนใจที่จะไปค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์สรุปผล และสามารถประเมินผลวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ฝึกให้กล้าคิดกล้าแสดงออก มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ควรมีการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปบูรณาการหรือประยุกต์ใช้ในกิจกรรมอื่นๆ เช่น การวิจัยภายนอก การบริการวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหาไปใช้กับ

นักเรียนในระดับชั้นอื่นๆและวิชาอื่นๆด้วย และควรนำการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหาไปศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบต่อการเรียน ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

10. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2560

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศูนย์บริการการศึกษา. (23 ตุลาคม 2560). *Class Attendance List*. สืบค้นจาก URL <http://www.northcm.ac.th>
- [2] ทิศนา ขมมณี. (2544). *ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- [3] เยวดี วิบูลย์ศรี.(2549). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- [4] ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- [5] ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์.
- [7] Russell, John Michael.(1979).*The Effects of Problem Solving on Junior High School Students' 'Ability to Apply and Analyze Earth Science Subject Matter" Dissertation Abstracts .International. 40(3) (September, 1979) : 1386-1387-A.*
- [8] สุพิน บุญชูวงศ์. (2544). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

การลดต้นทุนการถือครองสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้า กรณีศึกษาบริษัทผู้จัดจำหน่ายตะแกรงเหล็กฉีก

รวมพล จันทศาสตร์¹, ดร.เสาวนีย์ สมบูรณ์ตรีพร², ชาริณี พลวุฒิ³

สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะโลจิสติกส์และเทคโนโลยีการbin วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, ruompol@southeast.ac.th

สาขาบริหารคุษย์บัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Film.phd5@gmail.com

สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, charinee_tu@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนการถือครองสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้า โดยนำเทคนิค ABC Analysis มาใช้ในการจัดการปรับปรุงสต็อกสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้าของบริษัทผู้จัดจำหน่ายตะแกรงเหล็กฉีก โดยก่อนการดำเนินงานปรับปรุง ได้จัดเก็บข้อมูลยอดขาย ปริมาณ และมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูป ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2560 และนำมาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในเดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2560 สรุปผลจากการดำเนินงานดังกล่าว สามารถลดต้นทุนรวมการถือครองสินค้าสำเร็จรูปได้ 0.52 ล้านบาท คิดเป็นต้นทุนที่ลดลงร้อยละ 15.90 ซึ่งส่งผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นและความพร้อมในการให้บริการให้กับฝ่ายขาย รวมถึงข้อมูลสต็อกของสินค้าสำเร็จรูปที่มีความเที่ยงตรง ทำให้การกำหนดนโยบายในการจัดซื้อสินค้าเข้ามาเติมในคลังสินค้า เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ลดต้นทุน, สินค้าสำเร็จรูป, เทคนิค ABC Analysis

Abstract

The purpose of this study was to reduce inventory holding cost in warehouse by using ABC Analysis technique to improve inventory of expanded metal trading company. Prior to the implementation of the update had collected the sales, volume and value of inventory value were collected from June to August 2017 and compared the results of operations in September - November 2017. Summary of the results of such operations can reduce total cost of inventory was 0.52 million Bht. or a decrease of 15.90%, which contributed to the confidence and readiness of the service provider, including stock information of the inventory with accuracy and make a policy to buy inventory into the warehouse to be effective.

Keywords: Reduce the cost, Inventory holding, ABC Analysis technique

1. บทนำ

การควบคุมสินค้าคงคลังให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม จัดว่าเป็นโจทย์ใหญ่ของนักปฏิบัติการด้านโลจิสติกส์ว่าควรจะมีปริมาณเท่าใด ให้เพียงพอในแต่ละประเภท ซึ่งจะเห็นได้ว่าสินค้าคงคลังนั้นจะเกี่ยวข้องกับต้นทุนการดำเนินงานของธุรกิจ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง (Inventory Carrying Cost) ซึ่งจะผันแปรไปกับปริมาณของสินค้าคงคลัง ซึ่งจะทำให้เกิดต้นทุนด้านต่าง ๆ อาทิ ต้นทุนเงินทุน (Capital Cost) และต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ต้นทุนในการดูแลสินค้า ได้แก่ ค่าประกันภัย และภาษี ต้นทุนพื้นที่การจัดเก็บสินค้า ได้แก่ ต้นทุนด้านสถานที่ซึ่งสัมพันธ์กับปริมาณของสินค้า รวมถึงต้นทุนความเสี่ยงในการจัดเก็บสินค้า ได้แก่ ความล้าสมัย ความเสียหายของสินค้า เป็นต้น [1]

ปัจจุบันสินค้าประเภทตะแกรงเหล็กฉีกซึ่งจัดเป็นหนึ่งในธุรกิจก่อสร้าง โดยตลาดในประเทศมีการแข่งขันกันอย่างดุเดือด ซึ่งซัพพลายเออร์ทุกรายพยายามมุ่งเน้นตอบสนองได้ตรงต่อคำสั่งซื้อของลูกค้าได้ตลอดเวลา ดังนั้นทางบริษัทผู้จัดจำหน่ายตะแกรงเหล็กฉีก จึงปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการให้บริการลูกค้า โดยเน้นความรวดเร็วและการจัดเตรียมสินค้าพร้อมส่งให้ได้ตามข้อกำหนดของลูกค้า อีกทั้งต้องควบคุมปริมาณสินค้าที่สต็อกในคลังสินค้าซึ่งจัดเป็นต้นทุนที่สำคัญ ผู้ศึกษาจึงนำเทคนิค ABC Analysis มาประยุกต์ใช้ในระบบการจัดการสินค้าคงคลังโดยดำเนินการควบคุมไปกับการพยากรณ์ความต้องการของลูกค้าจากฝ่ายขายอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นการบูรณาการในการใช้สารสนเทศและการทำงานร่วมกันของทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เพื่อตอบโจทย์ลูกค้า

2. การทบทวนวรรณกรรม

2.1 โลจิสติกส์ และการจัดการโลจิสติกส์

โลจิสติกส์ (Logistics) หมายถึง การจัดการลำเลียงสินค้าเพื่อให้เกิดต้นทุนโดยรวมในการกระจายสินค้าต่ำที่สุด เกี่ยวข้องตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบไปสิ้นสุด ณ จุดที่มีการบริโภค หรือเป็นกระบวนการในการจัดการวางแผนจัดสายงานและควบคุมกิจกรรมทั้งในส่วนที่มีการเคลื่อนย้ายและไม่มี การเคลื่อนย้าย การอำนวยความสะดวกในกระบวนการไหลของสินค้า ตั้งแต่จุดจัดหาวัตถุดิบไปจนถึงจุดที่มีการบริโภค การจัดการโลจิสติกส์ (Logistics Management) เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโซ่อุปทาน ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการในการวางแผน การนำไปปฏิบัติ และการควบคุมของกระบวนการไหลของสินค้าและบริการไปยังลูกค้า กระบวนการในการรับคืนสินค้า กระบวนการจัดเก็บสินค้า กระบวนการเชื่อมโยงข้อมูล ตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดของการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า [2]

2.2 กิจกรรมด้านโลจิสติกส์

กิจกรรมด้านโลจิสติกส์แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กิจกรรมหลักขององค์กร และกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร ดังแสดงตารางที่ 1 [3]

ตารางที่ 1 การแบ่งกลุ่มกิจกรรมโลจิสติกส์

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมสนับสนุน
1. การบริการลูกค้า 2. การดำเนินงานตามคำสั่งซื้อ 3. การพยากรณ์ความต้องการของลูกค้า 4. การจัดการสินค้าคงคลัง 5. คลังสินค้าและการจัดเก็บ 6. การขนส่ง 7. การจัดซื้อ-จัดหา 8. โลจิสติกส์ย้อนกลับ	1. การสนับสนุนผลิตภัณฑ์และบริการ 2. การเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้า 3. การเคลื่อนย้ายวัสดุ 4. บรรจุภัณฑ์ 5. การสื่อสารด้านโลจิสติกส์

1. การบริการลูกค้า (Customer Service) มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยมีลักษณะเป็นตัวเชื่อมและรวมกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ อื่นๆ เข้าด้วยกันเพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า

2. การดำเนินงานตามคำสั่งซื้อ (Order Processing) เป็นจุดเริ่มของกระบวนการด้านโลจิสติกส์ และการปฏิบัติงานที่รวดเร็วเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า กิจกรรมนี้อาจแบ่งเป็น 3 ส่วนย่อยได้ดังนี้คือ ส่วนการปฏิบัติงานส่วนการติดต่อสื่อสาร และส่วนการให้เครดิตและการเรียกเก็บค่าสินค้า

3. การพยากรณ์ความต้องการของลูกค้า (Demand Forecasting) เป็นกิจกรรมที่มีการพิจารณาถึงความต้องการผลิตภัณฑ์หรือบริการในอนาคตของลูกค้า

4. การจัดการสินค้าคงคลัง (Inventory Management) เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญเนื่องจากปริมาณสินค้าคงคลังที่องค์กรมีอยู่นั้นจะกระทบถึงสถานะการเงิน การจัดหาวัสดุให้ได้ตามความต้องการของลูกค้า รวมทั้งการวางแผนในการผลิต

5. คลังสินค้าและการจัดเก็บ (Warehouse and Storage) เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมถึงการจัดการพื้นที่ ที่ใช้ในการจัดเก็บหรือดูแลสินค้าคงคลัง อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานในคลังสินค้า

6. การขนส่ง (Transportation) เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมถึงการจัดการ การเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ การเลือกวิธีการในการส่งสินค้า นอกจากนี้ยังครอบคลุมการเลือกเส้นทางทางการขนส่ง

7. การจัดซื้อจัดหา (Procurement) เป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้มาซึ่งวัสดุหรือบริการ เพื่อเป็นการประกันว่าการปฏิบัติงานส่วนผลิตของบริษัทยังคงมีประสิทธิภาพ

8. โลจิสติกส์ย้อนกลับ (Reverse Logistics) เป็นกิจกรรมที่ดูแลหรือจัดการกับสินค้าที่ถูกส่งกลับคืน

9. การสนับสนุนผลิตภัณฑ์และการบริการ (Part and service support) เป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมถึงการบริการหลังการขาย โดยเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการซ่อมแซมและบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ได้ขายไป

10. การเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้า (Plant and Warehouse Site Selection) มีส่วนสำคัญทั้งในการพิจารณาการสร้างหรือเช่าคลังสินค้าหรือโรงงานช่วยให้ระดับการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าสูงขึ้นซึ่งจะต้องพิจารณาถึงระยะทางใกล้-ไกลของแหล่งวัตถุดิบ และลูกค้า

11. การเคลื่อนย้ายวัสดุ (Material Handling) เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายหรือการไหลของวัตถุดิบ (Raw Material) วัสดุที่อยู่ระหว่างการผลิต (Work in Process) และผลิตภัณฑ์สุดท้าย (Finished Product) ภายในโรงงานหรือคลังสินค้า

12. การบรรจุภัณฑ์ (Packaging) เกี่ยวข้องกับการบรรจุและบรรจุภัณฑ์ โดยบรรจุภัณฑ์มีบทบาทใน 2 มุมมอง คือ มุมมองด้านการตลาด ซึ่งมุ่งเน้นที่การออกแบบที่สามารถดึงดูดลูกค้าได้ และมุมมองด้านโลจิสติกส์ ที่บรรจุภัณฑ์มีบทบาทในการปกป้องผลิตภัณฑ์ไม่ให้เกิดความเสียหาย จากการจัดเก็บและการขนส่ง

13. การสื่อสารด้านโลจิสติกส์ (Logistics Communications) มีส่วนสนับสนุนงานด้านโลจิสติกส์และความสำเร็จขององค์กร โดยการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นจะช่วยให้มีการตัดสินใจและการดำเนินงานที่รวดเร็ว ลดปัญหาความล่าช้าระหว่างแผนก สามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้รวดเร็ว

2.3 ต้นทุนโลจิสติกส์

การวิเคราะห์ต้นทุนรวมในงานด้านโลจิสติกส์เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการโลจิสติกส์ โดยเน้นการลดต้นทุนรวมมากกว่าที่จะลดต้นทุนในแต่ละกิจกรรม เนื่องจากการที่มุ่งลดต้นทุนเพียงกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนของกิจกรรมอื่นให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้ ต้นทุนโลจิสติกส์นั้นจะเกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมในกระบวนการโลจิสติกส์ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 6 ต้นทุนหลัก [4]

1. ต้นทุนการให้บริการลูกค้า (Customer Service Costs) ประกอบด้วยต้นทุนในกิจกรรมการบริการลูกค้า การสนับสนุนผลิตภัณฑ์และการบริการ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความรับรู้และเข้าใจในระดับความสามารถในการบริการขององค์กร

2. ต้นทุนการขนส่ง (Transportation Costs) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากกิจกรรมการขนส่ง จะพิจารณาแตกต่างกันไปตามสิ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์

3. ต้นทุนคลังสินค้า (Warehouse Costs) เกิดจากกิจกรรมคลังสินค้า และการจัดเก็บ เช่น การตรวจรับสินค้า การจัดเก็บ การตรวจคำสั่งซื้อที่เข้ามา การประกอบชิ้นส่วน การติดฉลาก การแยกหรือรวมสินค้า และการเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้า

4. ต้นทุนการดำเนินงานตามคำสั่งซื้อและระบบข้อมูลข่าวสาร (Order processing and information system costs) เป็นต้นทุนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดำเนินงานตามคำสั่งซื้อการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการพยากรณ์ความต้องการของลูกค้า

5. ต้นทุนปริมาณการสั่งซื้อหรือสั่งผลิต (Quantity Costs) เป็นต้นทุนที่เกิดจากกิจกรรมการจัดซื้อ-จัดหา และการเคลื่อนย้ายวัสดุ

6. ต้นทุนการถือครองสินค้าคงคลัง (Inventory Carrying Costs) เป็นต้นทุนที่เกิดจากการจัดการสินค้าคงคลังบรรจุภัณฑ์ และโลจิสติกส์ย้อนกลับ

2.4 เทคนิคการจัดการสินค้าคงคลัง ABC Analysis

สำหรับระบบ ABC Analysis หมายถึง เทคนิคการจัดการสินค้าคงคลังโดยแบ่งตามลำดับชั้นความสำคัญออกเป็น 3 ชั้น คือ A B และ C ดังนี้ [1]

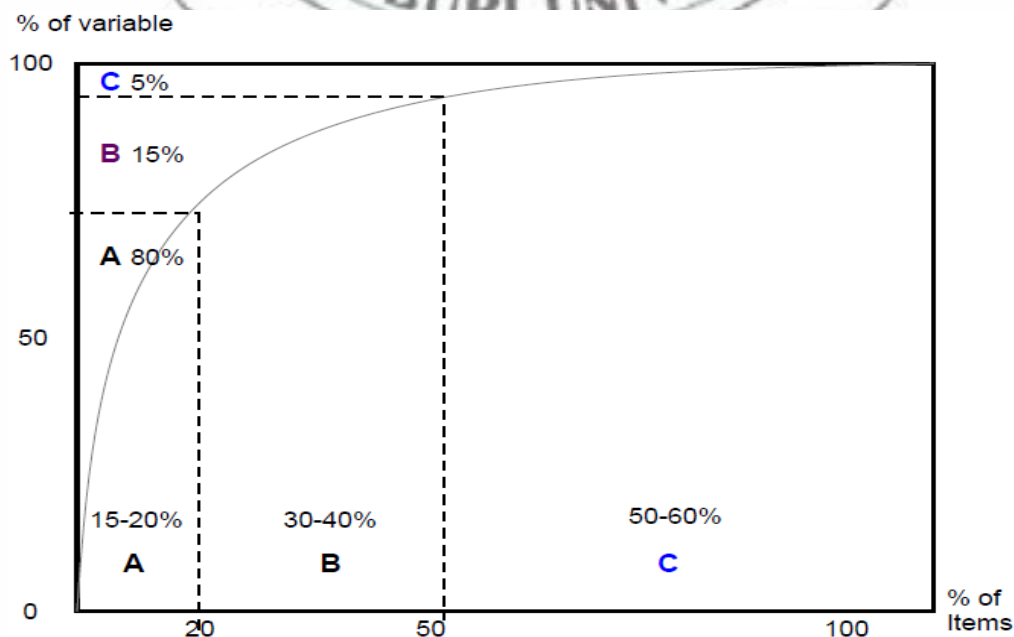
สินค้าคงคลังกลุ่ม A หมายถึง ผลจากวิเคราะห์ ABC Analysis จัดเป็นกลุ่ม A มีสินค้าคงคลังอยู่ที่ 15-20% ของรายการสินค้าคงคลังทั้งหมด แต่มีมูลค่าอยู่ประมาณ 75-80% ของมูลค่าสินค้าคงคลังทั้งหมด ดังนั้น ต้องได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดมาก อาจจะมีการตรวจสอบทุกสัปดาห์

สินค้าคงคลังกลุ่ม B หมายถึง ผลจากวิเคราะห์ ABC Analysis จัดเป็นสินค้าคงคลังกลุ่ม B มีสินค้าคงคลังอยู่ที่ 30-40% ของรายการสินค้าคงคลังทั้งหมด แต่มีมูลค่าอยู่ประมาณ 10-15% ของมูลค่าสินค้าคงคลังทั้งหมด ต้องได้รับการควบคุมสินค้าเข้มงวดปานกลาง อาจจะมีการตรวจสอบทุกเดือน

และสินค้าคงคลังกลุ่ม C หมายถึง ผลจากวิเคราะห์ ABC โดยสินค้าคงคลังกลุ่ม C มีสินค้าคงคลังอยู่ที่ 50-60% ของรายการสินค้าคงคลังทั้งหมด แต่มีมูลค่าอยู่ประมาณ 3-5% ของมูลค่าสินค้าคงคลังทั้งหมด การควบคุมอาจจะไม่เข้มงวด อาจจะมีการตรวจสอบทุก ๆ ไตรมาสก็ได้

กลุ่มสินค้า	มูลค่ารวมสินค้าคงคลัง	ปริมาณรวมสินค้าคงคลัง
A	75-80 % ของมูลค่ารวม	15-20 % ของปริมาณรวม
B	10-15 % ของมูลค่ารวม	30-40 % ของปริมาณรวม
C	3-5 % ของมูลค่ารวม	50-60 % ของปริมาณรวม

รูปที่ 1 การแบ่งประเภทสินค้าคงคลังด้วยระบบ ABC Analysis

รูปที่ 2 การแบ่งกลุ่มประเภทสินค้าตามหลักพาเรโต (Pareto ABC Analysis)

	(A) น้อยกว่า 1	(B) 1 - 3 เดือน	(C) มากกว่า 3 เดือน	
มูลค่ายอดขาย (บาท)	AA	AB	AC	(A) มากกว่า 1 ล้านบาท
	BA	BB	BC	(B) 0.1 - 1 ล้านบาท
	CA	CB	CC	(C) น้อยกว่า 0.1 ล้านบาท
	ระยะเวลาการจัดเก็บสินค้า (เดือน)			

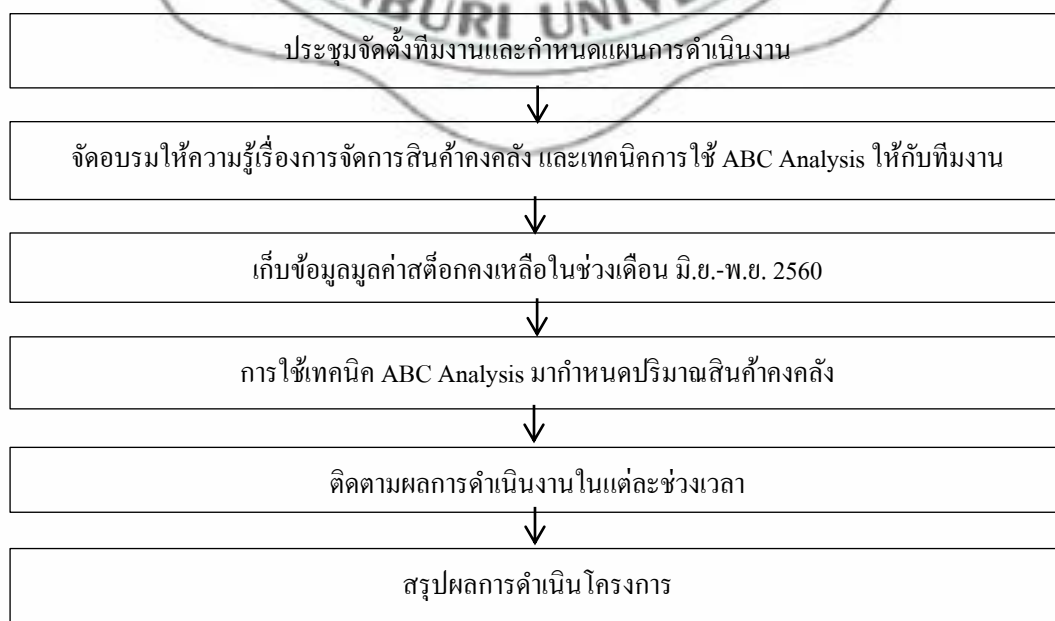
รูปที่ 3 แนวคิดในการจัดการใช้ ABC Analysis (9 Boxes) เพื่อกำหนดนโยบายสินค้าคงคลังที่เหมาะสม

2.5 ขั้นตอนการจัดลำดับสำคัญ ABC Analysis มีดังนี้

1. จัดทำข้อมูลสินค้าคงคลัง โดยมีรายละเอียดเป็นจำนวนที่สั่งซื้อต่อปี และราคาต่อหน่วยของสินค้าคงคลังแต่ละชนิด
2. คำนวณหามูลค่าในการซื้อสินค้าคงคลังแต่ละชนิดที่หมุนเวียนในรอบปีนั้น
3. จัดเรียงลำดับข้อมูลตามลำดับของมูลค่าในการซื้อสินค้าคงคลังจากมากไปหาน้อย
4. หาค่าเปอร์เซ็นต์ของจำนวนหน่วยสะสมในแต่ละชนิดของสินค้าคงคลังจำนวนมูลค่าการซื้อสะสม
5. นำเอาค่าเปอร์เซ็นต์มาเขียนกราฟ แล้วแบ่งชนิดของสินค้าคงคลังเป็นชนิด A B และ C

3. การดำเนินงานศึกษา

สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ได้คัดเลือกเทคนิคการจัดการสินค้าคงคลังมาใช้ในการปรับปรุงการทำงานภายในคลังสินค้าของบริษัทผู้จัดจำหน่ายเหล็กถัก และได้เก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาการถือครองสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังรูปที่ 4

รูปที่ 4 แผนผังแสดงลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน

รูปที่ 5 การศึกษาในบริษัทผู้จัดจำหน่ายตะแกรงเหล็กฉีก

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลลัพธ์เชิงปริมาณ

ก่อนการดำเนินงานปรับปรุง ได้จัดเก็บข้อมูลยอดขาย และมูลค่าของสินค้าสำเร็จรูป ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2560 และนำมาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในเดือน กันยายน-พฤศจิกายน 2560 ตามตารางด้านล่าง ตารางที่ 2 แสดงการแบ่งกลุ่มสินค้าสำเร็จรูปตามมูลค่าโดยวิธี ABC Analysis

รายการ	หน่วย	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ค่าเฉลี่ย	
								มิ.ย.-ก.ค.	ก.ย.-พ.ย.
มูลค่าสินค้าสำเร็จรูป คงเหลือ (ล้านบาท)	A	2.1	1.69	2.22	2.12	2.09	2.13	2.14	2.11
	B	0.82	0.56	0.78	0.44	0.49	0.45	0.72	0.46
	C	0.65	0.58	0.43	0.24	0.18	0.12	0.55	0.18
	รวม	3.57	2.83	3.43	2.80	2.76	2.70	3.27	2.75

จากตารางที่ 2 พบว่า มูลค่าสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ เดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2560 มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ล้านบาท และในช่วงเดือนกันยายน - พฤศจิกายน 2560 มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 ล้านบาท

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลมูลค่ายอดขาย และมูลค่าสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ ตั้งแต่ เดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2560 และนำมาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในเดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2560

หัวข้อ	หน่วย	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ค่าเฉลี่ย		ผลต่าง
								มิ.ย.-ก.ค.	ก.ย.-พ.ย.	
1.มูลค่ายอดขาย	ล้านบาท	14.65	12.03	12.09	10.91	14.82	14.27	12.89	13.33	+ 0.44
2.มูลค่าสินค้าสำเร็จรูปคงเหลือ (ล้านบาท)	ล้านบาท	3.57	2.83	3.43	2.8	2.76	2.7	3.27	2.75	- 0.52

จากตารางที่ 3 พบว่า มูลค่ายอดขายเฉลี่ยเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2560 เท่ากับ 12.89 ล้านบาท เปรียบเทียบในช่วงเดือน กันยายน-พฤศจิกายน 2560 เท่ากับ 13.33 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.44 ล้านบาท ส่วนมูลค่าสินค้าสำเร็จรูป

คงเหลือเฉลี่ยเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2560 เท่ากับ 3.27 ล้านบาท เปรียบเทียบในช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2560 เท่ากับ 2.75 ล้านบาท สามารถลดต้นทุนการถือครองสินค้าสำเร็จรูปเท่ากับ 0.52 ล้านบาท

4.2 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

1. ข้อมูลสต็อกของสินค้าสำเร็จรูปมีความเที่ยงตรง
2. สร้างความเชื่อมั่นและความพร้อมในการให้บริการให้กับฝ่ายขาย
3. นำไปวางแผนในการกำหนดนโยบายในการจัดซื้อสินค้าเข้ามาเติมในคลังสินค้า

5. สรุปผล

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนการถือครองสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้า โดยนำเทคนิค ABC Analysis มาใช้ในการจัดการปรับปรุงสต็อกสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้าของบริษัทผู้จัดจำหน่ายเหล็กถัก โดยจัดเก็บข้อมูลของสินค้าสำเร็จรูป ก่อนการปรับปรุงตั้งแต่เดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2560 และนำมาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในเดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2560 ผลการศึกษาพบว่า ผลลัพธ์เชิงปริมาณ มูลค่าเฉลี่ยของสินค้าสำเร็จรูปในคลังสินค้ามีมูลค่าลดลงจากเดิม เดือนมิถุนายน – สิงหาคม 2560 เท่ากับ 3.27 ล้านบาท เปรียบเทียบกับ ช่วงเวลาในเดือนกันยายน – พฤศจิกายน 2560 เท่ากับ 2.75 ล้านบาท สามารถลดต้นทุนการถือครองสินค้าสำเร็จรูปได้เท่ากับ 0.52 ล้านบาท คิดเป็นต้นทุนที่ลดลงร้อยละ 15.90 ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ ข้อมูลสต็อกของสินค้าสำเร็จรูปมีความเที่ยงตรง สร้างความเชื่อมั่นและความพร้อมในการให้บริการให้กับฝ่ายขาย และสามารถนำไปวางแผนเพื่อใช้กำหนดนโยบายในการจัดซื้อสินค้าเข้ามาเติมในคลังสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถดำเนินการสำเร็จคล่องตามวัตถุประสงค์ ผู้จัดทำขอขอบคุณ คุณทวีชัย ยิ่งประภาภรณ์ คุณโช่ทอง จีรนากู คุณ นุสรุา รักษาชาติ ผู้บริหารบริษัท วี แอนด์ พี เอ็กซ์แพนด เมททัล จำกัด ที่ให้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณท่านทั้งหมดไว้ ณ ที่นี้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2560). *ABC Analysis*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2561 จาก www.dip.go.th/th.
- [2] กมลชนก สุทธิวาทนฤพุดิ, ศลิษา ภมรสถิตย และจักรกฤษณ ดวงพิศตรา. (2544). *การจัดการโลจิสติกส์*. กรุงเทพฯ: แมรคคอคฮิล อินเทอร์เน็ตเซ็นแนลเอ็นเตอร์ไพรส์อิงส์.
- [3] รุธีร์ พนมยงค์. (2547). *การจัดการโลจิสติกส์ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เวลาดี.
- [4] Stock, J.R. and Lambert, D.M. (2001). *Strategic Logistics Management 4th edition*. New York : McGraw-Hill Book.

พัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพแบบจำลองระบบควบคุมความชื้นสัมพัทธ์การปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี

ณัฐพร พุ่มพ้อมจิตร¹, ศรสวรรค์ สว่างดาว², ชยดิฐ ฉิมโชติ³, เขาวลิต จันภิรมย์⁴ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์⁵
สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก E-mail: sornsawanwanh@gmail.com
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก E-mail: Lukmoonoy_ping@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของต้นอ่อนข้าวสาลี โดยการพัฒนาระบบควบคุมความชื้นเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นอ่อนข้าวสาลี และสามารถดูค่าอุณหภูมิ วัดค่าของแสงได้ โดยวิธีการควบคุมการจ่ายน้ำแบบอัตโนมัติซึ่งมีอุปกรณ์ตรวจวัดความชื้นภายในดิน ที่ส่งสัญญาณทางไฟฟ้าเข้ามายังชุดควบคุมอุณหภูมิความชื้น เพื่อนำความชื้นที่วัดได้จากอุปกรณ์ตรวจวัดอุณหภูมิความชื้นเมื่อความชื้นอยู่ที่ 40 % เกิดมีค่าของความชื้นในดินไม่ตรงตามค่าที่กำหนดเอาไว้ ระบบจะสั่งให้ตัวรีเลย์ทำงาน แล้วตัวรีเลย์ก็จะสั่งให้ปั้มน้ำทำงาน โดยที่ปั้มน้ำทำงานโดยการจ่ายน้ำผ่านท่อ PE และหัวสปริงเกอร์ที่ได้ออกแบบให้มีการกระจายน้ำทั่วบริเวณต้นอ่อนข้าวสาลีพอความชื้นอยู่ที่ 40 % แล้ว ตัวรีเลย์ก็จะสั่งให้ปั้มน้ำหยุดการทำงานทันที ผลจากงานวิจัยดังกล่าว พบว่ากลุ่มผู้จัดทำ มีความพึงพอใจในปริมาณและคุณภาพของต้นอ่อนข้าวสาลีอยู่ในระดับมากและมีความรู้ความเข้าใจในการควบคุมความชื้นในแบบจำลองระบบควบคุมความชื้นสัมพัทธ์ของต้นอ่อนข้าวสาลี

คำสำคัญ : ตรวจสอบอุณหภูมิ,ควบคุมความชื้น,การรดน้ำอัตโนมัติ,การเจริญเติบโตของต้นอ่อนข้าวสาลี

Abstract

This research aims to increase the yield and quality of wheatgrass. By developing a suitable moisture control system for the growth of wheatgrass and can see the temperature. Measurement of light by automatic water supply control, which has a humidity sensor. The electrical signal to the humidity control. The moisture content measured by the humidity measuring device when humidity is 40% causes the moisture content in the soil to be unstable. The system will instruct the relay to work. The relay will then instruct the water pump to run. The water pump works by supplying water through a PE pipe and sprinkler heads that have been designed to distribute water throughout the wheat seedlings. As long as the humidity is at 40%, the relay will then instruct the water pump to stop. Immediately The results of this research. Found that the group. Wheat seed moths were satisfied and their knowledge of moisture control was very good.

Keywords : Temperature monitoring, moisture control, automatic watering, growth of wheatgrass

ความสำคัญของปัญหา

ต้นอ่อนข้าวสาลีจัดอยู่ในประเภทพืชล้มลุก พอโตขึ้นจะแตกกอคล้ายต้นหญ้าและเรียงตัวกันอย่างหนาแน่น ลำต้นเรียบมีสีเขียวเข้ม อายุราวๆ 1 ปี สามารถเพาะปลูกได้ด้วยการหว่านเมล็ดลงดินและรดน้ำให้ชุ่มทุกวัน จะเติบโตเป็นต้นอ่อนงอกขึ้นมาพร้อมนำไปรับประทาน และเมื่อปล่อยให้โตเต็มที่ก็จะมีส่วนที่เป็นจุกข้าวสาลี รำข้าวสาลี และเมล็ดข้าวสาลีที่มีคุณภาพโภชนาการสูง ต้นอ่อนข้าวสาลีเป็นพืชที่นิยมปลูกกันมากในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา รัสเซีย และจีน สำหรับในประเทศไทยนั้นปลูกกันอย่างประปรายบ้าง แต่เพิ่งจะได้รับความนิยมมากขึ้นในกลุ่มผู้ผลิตอาหารเพื่อสุขภาพเนื่องจากปัญหาที่พบเมล็ดข้าวสาลีไม่งอก หรืองอกน้อยและมีเชื้อราปัญหาที่เมล็ดข้าวไม่งอก หรืองอกน้อยอาจเนื่องจากความชื้นไม่เพียงพอช่วงบ่มเมล็ดในหีอก หรือแช่น้ำไม่ถึง 8 ชม. ต้องคอยดูอย่าให้เมล็ดข้าวแห้งรักษาความชื้นตลอดเวลาความสดใหม่ของเมล็ดข้าวมีผลต่อเปอร์เซ็นต์การงอกเมล็ดข้าวสาลีที่ออกมาใหม่ ปัญหาที่เชื้อราเกิดจากเมล็ดข้าวสาลีที่ไม่งอกจะเกิดการบูด บางทีก็มีทั้งถาดเลย เนื่องจากเมล็ดข้าวที่เน่าเสียมีมาก ถ้าจะไม่ให้มีเชื้อราเลยก็ต้องเก็บเมล็ดที่ไม่งอกออกให้หมด ดังนั้นต้นอ่อนข้าวสาลีที่รับประทานกันทั่วไปจะเป็นต้นอ่อนข้าวสาลีที่มีผู้นิยมบริโภคกันมากขึ้น จึงทำให้เกิด

การพัฒนาไปสู่การเพาะต้นอ่อนข้าวสาลีในเชิงการค้ามากขึ้นและ การสร้างแบบจำลองการปลูกต้นอ่อนข้าวสาลีนั้นจำเป็นต้อง มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการเพาะต้นอ่อนข้าวสาลีที่ดีโดยส่วนใหญ่จะต้องมีลักษณะดังนี้คือ สถานที่ที่จะใช้ควบคุมควรจะมีลักษณะเป็นที่ที่ทึบและใช้ระบบควบคุมแสงไฟที่ช่วยในการสังเคราะห์แสงของต้นอ่อนข้าวสาลี

- วัตถุประสงค์การวิจัย**
1. เพื่อพัฒนาแบบจำลองระบบควบคุมความชื้นสัมพัทธ์การปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี
 2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแบบจำลองระบบควบคุมความชื้นสัมพัทธ์การปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี

วิธีดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมเอกสาร และอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการวิจัย การออกแบบและ สร้างชุดควบคุมอุณหภูมิกับความชื้นเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของต้นอ่อนข้าวสาลี ในการออกแบบตัว ควบคุมอุณหภูมิกับความชื้น ได้พิจารณาถึงความง่ายในการออกแบบ และการนำไปใช้งานได้ยิ่ง หลากหลาย จึงออกแบบให้ระบบใช้ คอนโทรลเลอร์ที่สามารถเขียนโปรแกรมได้เร็วโดยใช้ภาษาชั้นสูง รวมถึงการมีไลบรารี อุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ ที่มีอย่าง มากมายโดยได้เลือกใช้ ESP-WROOM-32 นำมาใช้งาน ร่วมกับตัวเซนเซอร์ Soil Moisture Sensor ที่สามารถวัดอุณหภูมิ และความชื้นได้ภายในตัวเดียวกันในส่วนของการควบคุมโดยอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ ให้เปิดหรือปิดตามเงื่อนไขที่เกิดขึ้นจะทำการ วัดค่าความชื้นในดิน

1. อุปกรณ์ในการออกแบบจำลองระบบควบคุมความชื้นสัมพัทธ์การปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี [1] [3]

NodeMCU-32S WiFi+Bluetooth Development Board (ESP-WROOM-32)

เป็นศูนย์กลางในการเก็บค่า และประมวลผล เปรียบเสมือน CPU ของ Computer

เซนเซอร์วัดความชื้นในดิน Soil Moisture Sensor

ใช้งานเพื่อการวัดความชื้นในดิน โดยการวัดค่าความต้านทานระหว่างอิเล็กโทรด

โมดูลจอแสดงผล OLED

จอแสดงผลแบบ OLED LCD สำหรับ Arduino หน้าจอ เชื่อมต่อแบบ IIC สีขาว ใช้ไฟได้ทั้ง 3.3V หรือ 5Vให้จอสว่างแสดงผลมองเห็นได้อย่างชัดเจน

โมดูลบอร์ดรีเลย์

บอร์ดรีเลย์ 5 โวลต์ แบบแยกอิสระ Isolation Control 4 ช่อง แบบ Active LOW ทำงานเมื่อมีสัญญาณ 0 มาทริก พร้อมไฟ LED แสดงผลการทำงาน

2.การออกแบบตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลี

1.นำเหล็กแผ่นพับขึ้นรูปมานำมาเชื่อมกับเหล็กฉากเป็นชั้น

2.นำท่อ PE มาติดกับชั้นเพาะ

3.นำฟิวเจอร์บอร์ดมาติดด้านข้างทั้งหมด

4.นำสปริงเกอร์มาเจาะรูตรงท่อ PE

5.นำแผ่นอะคริลิกมาติดทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

6.นำต้นอ่อนข้าวสาลีมาปลูกและทำประตูเปิด-ปิด

7.ตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีเสร็จสมบูรณ์โดยมีการใช้แสงในการเพาะและไม่ใช้แสงในการเพาะ

3. ขั้นตอนการเริ่มปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี [4]

1.เตรียมเมล็ดต้นอ่อนข้าวสาลีในการปลูก

2. เมื่อเราได้เมล็ดมาแล้วก่อนปลูกล้างน้ำ 2 -3 ครั้ง หลังจากนั้นก็นำเมล็ด

3.ไปแช่น้ำ 6-8 ชม. (ช่วงนี้ ถ้าเป็นไปได้ควรเปลี่ยนน้ำสัก 1-2 ครั้ง แล้วเติมน้ำใหม่

4.หลังจากที่แช่น้ำแล้ว 12 ชม.เมล็ดจะมีรากออกมาให้เห็น

5.ทำการเตรียมดินใส่ทั้ง 4 ถาด

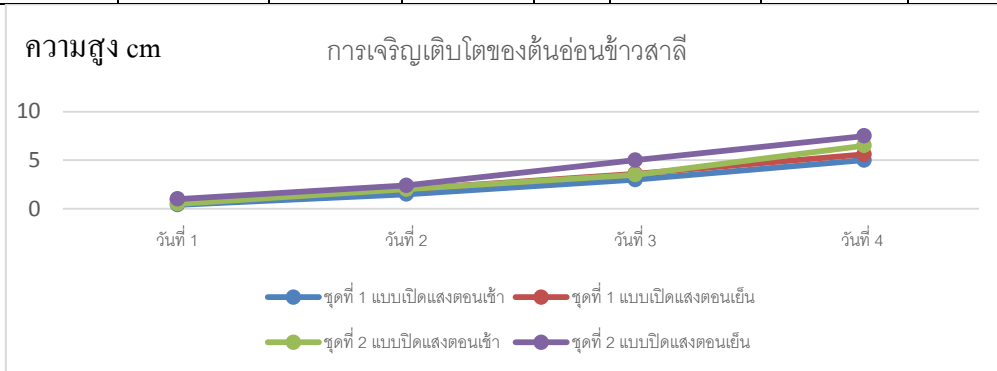
6. นำเมล็ดมาโรยให้ทั่วโดยโรยให้กระจายๆกัน

ผลการวิจัย

เพื่อให้แบบจำลองระบบควบคุมความชื้นสัมพัทธ์การปลูกต้นอ่อนข้าวสาลีที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นอ่อนข้าวสาลีในตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลี เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมบูรณ์ ทางคณะผู้จัดทำโครงการวิจัย ทำการควบคุมอุณหภูมิ ความชื้นและแสงภายในตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีในช่วงเวลาเช้าและเวลาเย็น ตามช่วงเวลาการให้น้ำปกติของกลุ่มผู้จัดทำ นำค่าที่วัดได้ภายในตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีเปรียบเทียบกับค่าการวัดค่าจากชุดควบคุมอุณหภูมิความชื้นและแสงแสดงในตารางดังกล่าว [2]

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระหว่างการวัดค่าแบบเปิดให้แสงเข้าหมดเป็นชุดที่ 1 และการวัดค่าแบบปิดไม่ให้แสงเข้าชุดที่ 2 ในการทดลอง

ชุดที่ 1 แบบเปิดให้แสงเข้าทั้งหมด						ชุดที่ 2 แบบปิดไม่ให้มีแสงเข้า					
วัน	ความสูงต้นอ่อนข้าวสาลี (CM) เวลา 08.00 18.00	อุณหภูมิ (°C) เวลา 08.00 18.00	ความชื้นในดิน 08.00 น. (%)	ความชื้นในดิน 18.00 น. (%)	วัน	ความสูงต้นอ่อนข้าวสาลี (CM) เวลา 08.00 18.00	อุณหภูมิ (°C) เวลา 08.00 18.00	ความชื้นในดิน 08.00 น. (%)	ความชื้นในดิน 18.00 น. (%)		
1	0.4 0.9	29 31	40	30	1	0.5 1	29 31	40	30		
2	1.5 2.0	29 30	50	30	2	2 2.4	29 30	50	30		
3	3 3.6	29 31	40	51	3	3.5 5	29 31	40	51		
4	5 6.5	30 31	51	40	4	6.5 7.5	30 31	51	40		

จากตารางที่ 1 พบว่าชุดที่ 1 และชุดที่ 2 มีการเจริญเติบโตไม่เท่ากันเนื่องจากการรับแสงของต้นอ่อนข้าวสาลีที่นำมาเปรียบเทียบนั้นต่างกันโดยใช้ชุดที่ 1 แบบเปิดให้แสงเข้าทั้งหมดและชุดที่ 2 แบบปิดไม่ให้มีแสงเข้าโดยชุดที่ 1 ได้รับแสงมีการเจริญเติบโตช้ากว่าชุดที่ 2 ที่ไม่มีการได้รับแสงเจริญเติบโตเร็วกว่าชุดที่ 1 ที่ได้รับแสงมากกว่า

สรุปและอภิปรายผล

การออกแบบและพัฒนาระบบควบคุมความชื้นที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นอ่อนข้าวสาลีในตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีมีความเข้าใจและมองเห็นภาพรวมของระบบการให้น้ำซึ่งมีความสัมพันธ์กับความชื้นที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นอ่อนข้าวสาลี จากกรณีศึกษาพบว่า ปัญหาของผลผลิตของกลุ่มผู้จัดทำการเพาะต้นอ่อนข้าวสาลีออกไม่สม่ำเสมอโดยมีหลายปัจจัย อาจเกิดจากเชื้อราภายในเมล็ดต้นอ่อนข้าวสาลีที่เจริญเติบโตไม่ทั่วถึง เชื้อราในโรงเพาะต้นอ่อนข้าวสาลีและระบบการให้น้ำตลอดจนไม่มีการควบคุมความชื้นของอากาศภายในโรงเพาะต้นอ่อนข้าวสาลี เป็นสาเหตุที่ทำให้ปริมาณผลผลิตต้นอ่อนข้าวสาลีแต่ละชนิดไม่ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการของกลุ่มผู้จัดทำเพาะต้นอ่อนข้าวสาลีดังกล่าวซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นอ่อนข้าวสาลีอย่างหนึ่งมาจากสภาพอุณหภูมิของอากาศภายนอกตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีการให้น้ำในตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีอาจจะส่งผลให้ปริมาณผลผลิตต้นอ่อนข้าวสาลีที่ได้ไม่สม่ำเสมอ บางครั้งปริมาณการให้น้ำตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีอาจน้อยหรือมากเกินไปเกินความต้องการผลจากการออกแบบและพัฒนาเครื่องควบคุมความชื้นในตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลีที่ได้จัดทำขึ้นนี้สามารถควบคุมความชื้นโดยทำการปรับตั้งค่าจากชุดควบคุม ซึ่งสามารถปรับตั้งค่าได้ตามการใช้งานจริง เพื่อให้ตรงตามความต้องการของต้นอ่อนข้าวสาลี ทำให้ผลผลิตต้นอ่อนข้าวสาลีที่ได้ออกอย่างสม่ำเสมอ สามารถประหยัดเวลาในการให้น้ำในตู้เพาะต้นอ่อนข้าวสาลี

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาให้มีการใช้แอปพลิเคชันในการควบคุมแสงในการเจริญเติบโต
2. ตรวจสอบเช็คระบบและนำมาปรับปรุงพัฒนาในการใช้งานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] พ็อาร์ทเฮชเอเอส .(2557).การติดตั้งไลบรารี OLED i2c และการใช้งานเบื้องต้น แหล่งที่มา <http://www.praphas.com/forum/index.php?topic=312.0>
- [2] สงกรานต์ สว่างวัล .(2557). โครงงานเครื่องรดน้ำต้นไม้อัตโนมัติ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [3] เจโอเอ็กซ์โฮพี.(2561).การใช้ Arduino วัดอุณหภูมิและความชื้นด้วย DHT11 แหล่งที่มา www.ioxhop.com/article/16/การใช้-arduino-วัดอุณหภูมิและความชื้นด้วย-dht11
- [4] ไอแอลไอเคอ์ดับเบิลยูเอสไอทีจีอาร์เอเอสเอส.(2555).วิธีปลูกต้นอ่อนข้าวสาลี แหล่งที่มา <https://www.ilikewheatgrass.com/737380/วิธีปลูกต้นข้าวสาลี-ง่ายมากๆ>

ทดสอบประสิทธิภาพและพัฒนาแบบจำลองคอนโดปลูกผักด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติ

ยุพารัตน์ สัมหวาน¹, ปวีณา เรืองแจ่ม², ณัฐวิมล สังข์แก้ว³, สันติ โสภาประดิษฐ์⁴ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์⁵

¹สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก E-mail: pim-08112538@hotmail.com

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก E-mail: Lukmoonoy_ping@hotmail.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันเทคโนโลยีการเกษตรได้ถูกพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ ด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ มากมาย แต่ยังมีไม่พบนเรื่องของการเกษตรที่ใช้ในการทำเกษตร จึงมีอัตราเสี่ยงสูงในการรับประทานสารเคมีที่มีในผักของผู้บริโภค ทางคณะผู้จัดทำได้คิดค้นระบบควบคุมอัตโนมัติปลูกผักปลอดสารพิษในคอนโด การใช้ชีวิตแบบคนเมืองอยู่ในคอนโดห้องเล็ก ๆ อาจทำให้ไม่สะดวกสบายเหมือนอยู่บ้านเท่าไรนัก ยิ่งการจัดสวนหรือปลูกต้นไม้ก็ยิ่งเป็นไปได้ยากแต่ก็ไม่ใช่ว่าจะเป็นไปได้เลย เพราะคณะผู้จัดทำได้คิดค้นวิธีการปลูกผักในคอนโด พร้อมทั้งมีการศึกษาถึงลักษณะพันธุ์ผักที่ดีต่อสุขภาพ ซึ่งคุณสมบัติและประโยชน์ของผักแต่ละชนิดจะแตกต่างกันออกไป ตัวอย่างเช่น ต้นอ่อนทานตะวันจัดเป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายอย่างมาก เพราะมีสารชนิดหนึ่งที่มีชื่อเรียกว่า GABA ซึ่งเจ้าสารชนิดนี้มีคุณสมบัติในการช่วยป้องกันโรคมะเร็งหลายชนิด อาทิเช่น โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน ช่วยในการควบคุมน้ำหนัก บำรุงเซลล์สมอง ป้องกันการเกิดโรคอัลไซเมอร์ ช่วยบำรุงผิวพรรณ สายตา ชะลอความแก่ชรา นอกจากนี้ก็ยังอุดมไปด้วยวิตามินบี 1 บี 6 วิตามินอี วิตามินซี และเซเลเนียม กรดไขมันโอเมก้า 3, 6, 9 มีโฟเลตสูง เหมาะสำหรับหญิงตั้งครรภ์ และขจัดเชื้อโรคต่าง ๆ ในปอด โดยในศาสตร์ของแพทย์แผนอายุรเวทโบราณนั้น ต้นอ่อนทานตะวันสามารถช่วยป้องกันการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจได้อีกด้วย มีระยะเวลาในการเจริญเติบโตประมาณ 7-11 วัน คณะผู้จัดทำยังใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพที่ไร้สารเคมีมาช่วยเร่งการเจริญเติบโตของพืชให้สมบูรณ์ แข็งแรงตามธรรมชาติ และปรับสภาพหน้าดิน การปลูกผักในคอนโดนั้นไม่เป็นเพียงแค่ผลประโยชน์ในการรับประทานผักแค่นั้นแต่ยังเป็นการจัดสวนหย่อมผักขนาดเล็กไว้ในห้องอีกด้วย เป็นการฝึกความรับผิดชอบในตัวเอง รับผิดชอบที่จะดูแลผักให้เจริญเติบโตอย่างเต็มที่ หมดปัญหาการซื้อผักออกไปซื้อผักที่ตลาดสดอีกด้วย สรุปโดยรวมแสดงให้เห็นว่า คอนโดที่ติดตั้งระบบควบคุมอัตโนมัติผ่านระบบเครือข่ายให้คุณภาพผลผลิตที่ดี อีกทั้งยังสะดวกและง่ายต่อการใช้งาน

คำสำคัญ : แบบจำลองระบบรดน้ำอัตโนมัติ , ควบคุมผ่านแอปพลิเคชัน (Application) บนมือถือ

Abstract

Nowadays, Agricultural technology has been developed with new innovations. but are inevitable that the chemicals used in agriculture. Therefore high risk of eating the chemicals in the vegetables of consumers. The team have invented automatic control system to grow organic vegetables within condo. Live style for city and living in a small condo may be do not as comfortable as home. The gardening and tree planting is even more difficult but not impossible. Because the organizers have invented how to grow vegetables in the condo And with education to characteristics of healthy vegetables. The properties and benefits of each vegetable will vary. For example. Sunflower The food is very beneficial. It contains a substance called GABA, which is a substance that helps prevent many diseases such as cancer, diabetes, weight control. Nourish brain cells Preventing Alzheimer's Disease Nourish the skin, slow down aging. It is also rich in vitamin B1, B2, vitamin E, vitamin C and selenium. Omega 3, 6, 9 fatty acids are highly suitable for pregnant women. And eliminate the various pathogens in the lungs. In the medical science of the ancient Ayurvedic plan. Sunflower can help prevent respiratory infections as well. The duration of growth is about 7-11 days. The team also uses organic fertilizers that are free of chemicals to accelerate the growth of plants. Natural and the soil. Growing vegetables in a condo is not just about the benefits of eating vegetables. It also has a small vegetable garden in the room. Practice in self-responsibility. Responsible to

take care of the vegetables to grow fully. The problem of lazy out to buy vegetables at the market as well. The overall summary shows that the condominium is equipped with automatic system through network to provide good quality. It is also convenient and easy to use.

Keywords: Automatic watering system modeling, Controlled via application on mobile.

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันผักและพืชต่างๆต้องการน้ำ ซึ่งน้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยถ้าพืชนั้นได้รับน้ำมากเกินไปก็จะทำให้พืชนั้นตายได้หรือถ้าหากพืชนั้นได้รับน้ำที่น้อยเกินไปก็จะทำให้พืชนั้นไม่เจริญเติบโต รวมถึงการออกดอก ออกผล ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย การรดน้ำต้นไม้ให้ถูกวิธี พืชต่างๆ จึงจะเจริญเติบโตนั้นก็จะมีปัจจัยที่สำคัญอยู่หลายปัจจัยที่จะนำเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของเราเป็นอย่างมาก เนื่องจากการปลูกผักในพื้นที่คอนโดเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยากลำบาก เพราะคอนโดมีเนื้อที่จำกัดเราจึงสร้างแปลงปลูกที่ใช้พื้นที่น้อยและมีขนาดเล็กกะทัดรัดเหมาะสมสำหรับพื้นที่ที่มีเนื้อที่จำกัดแบบคอนโดมิเนียม และปัญหาอีกอย่างคือการที่เจ้าของไม่มีเวลาในการรดน้ำต้นไม้เมื่อตอนที่เจ้าของไม่อยู่เป็นเวลาหลายๆ วัน เราจึงสร้างระบบตรวจวัดความชื้นในดิน ระบบควบคุมการรดน้ำอัตโนมัติผ่านเครือข่ายสัญญาณไร้สาย และการตั้งเวลาในการรดน้ำต้นไม้ขึ้นมาด้วย ดังนั้นเราจึงได้คิดค้นเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น ซึ่งเป็นระบบควบคุมรดน้ำอัตโนมัติที่มีการตรวจวัดความชื้นในดิน มีการควบคุมโดยตั้งเวลารดน้ำ มีการส่งผ่านแอปพลิเคชัน โดยผ่าน WIFI ในการเปิด - ปิดและตั้งเวลาระบบรดน้ำ จะช่วยลดการใช้ปริมาณน้ำประหยัดเวลาในการรดน้ำต้นไม้ ประหยัดพลังงานไฟฟ้า ลดค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไป โดยอาศัยระบบไฟฟ้าในการทำงานประกอบไปด้วยระบบควบคุมผ่านแอปพลิเคชัน และ ระบบตั้งเวลา [4]

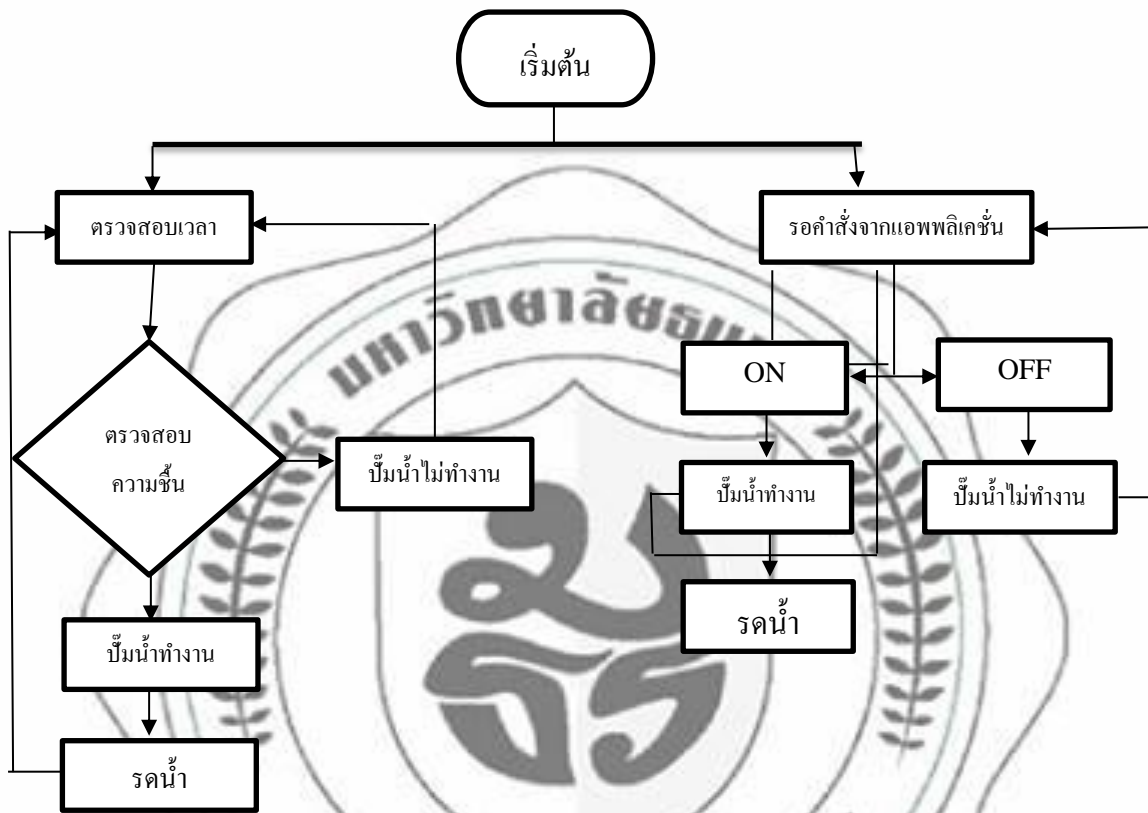
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบจำลองคอนโดปลูกผักและระบบควบคุมอัตโนมัติ
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของแบบจำลองคอนโดปลูกผักและระบบควบคุมอัตโนมัติ
3. เพื่อพัฒนาผลงานที่ประดิษฐ์ขึ้นให้เข้าสู่ความเป็นมาตรฐาน สามารถนำไปใช้งานได้อย่างปลอดภัย และประหยัด

วิธีดำเนินงาน

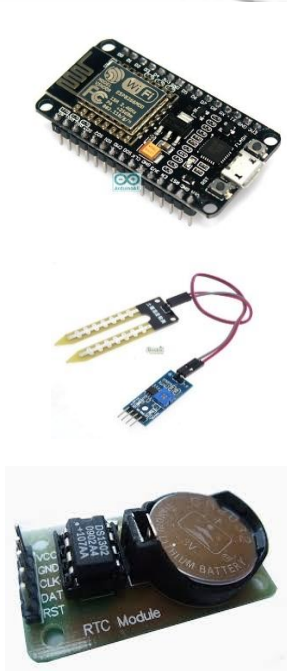
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมเอกสาร และอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการวิจัยการออกแบบและสร้างชุดควบคุมการรดน้ำอัตโนมัติ เปิด-ปิด, ตั้งเวลาและความชื้นแบบอัตโนมัติ เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผัก ในการออกแบบตัวควบคุมการรดน้ำอัตโนมัติ เปิด-ปิด,ตั้งเวลากับความชื้น ได้พิจารณาถึงความง่ายในการออกแบบ และการนำไปใช้งานได้ อย่างหลากหลาย จึงออกแบบให้ระบบใช้คอนโทรลเลอร์ที่สามารถเขียนโปรแกรมได้เร็วโดยใช้ภาษาขั้นสูง รวมถึงการมีไลบรารี อุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย โดยได้เลือกใช้ ESP8266 นำมาใช้งานร่วมกับตัวเซนเซอร์วัดความชื้นในดิน Soil Moisture Sensor ที่สามารถวัดอุณหภูมิความชื้นได้ภายในตัวเดียวกันในส่วนของ การควบคุม โดยอุปกรณ์ไฟฟ้าต่างๆ ให้เปิดหรือปิดตามเงื่อนไขที่เกิดขึ้น จะทำผ่านแอปพลิเคชัน

1. โครงสร้างขั้นตอนในการทำงานของแบบจำลองคอนโตปลุกผักและระบบควบคุมอัตโนมัติ [1]

รูปภาพที่1 โครงสร้างการทำงานของแบบจำลองคอนโตปลุกผักและระบบควบคุมอัตโนมัติ

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง ประกอบไปด้วย [5]

NodeMCU V2 LUA based ESP8266-12E NodeMCU V2 Development Kit

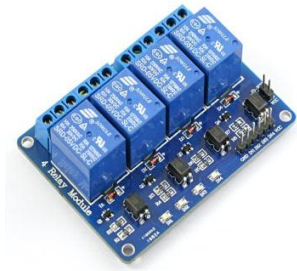
เป็นศูนย์กลางในการเก็บค่า และประมวลผล เปรียบเสมือน CPU ของ Computer

เซ็นเซอร์วัดความชื้นในดิน Soil Moisture Sensor

ใช้งานเพื่อการวัดความชื้นในดิน โดยการวัดค่าความต้านทานระหว่างอิเล็กโทรด

DS1302 RTC Real Time Clock Module with Free CR2032 3V Battery

เป็นโมดูลที่ทำการตั้งเวลาเพื่อใช้เก็บค่าความชื้น

Channel 5V relay 4 ช่อง แบบ
isolation control Relay Module
Shield 250V/10A แบบ Active Low

บอร์ดรีเลย์ 5 โวลต์ แบบแยกอิสระ
Isolation Control 4 ช่อง แบบ
Active LOW ทำงานเมื่อมีสัญญาณ 0
มาทริก พร้อมไฟ LED แสดงผลการ
ทำงาน

ปั้มน้ำDC แบบจุ่มแช่ Bilge Pump รุ่น
1100 GPH

ต่อตรงกับแบตเตอรี่ เป็นปั้มน้ำแช่
สามารถสูบน้ำได้ตลอดเวลา ไม่ต้อง
ถอดแบตเตอรี่ไปชาร์จไฟ

มอเตอร์ฉีดน้ำฝนทั่วไป พร้อมยาง 12V
No.VK03 WAGNER (Washer Pump)

ต่อตรงกับพาวเวอร์แบงค์ เป็นปั้มน้ำแช่
สามารถสูบน้ำได้ตลอดเวลา

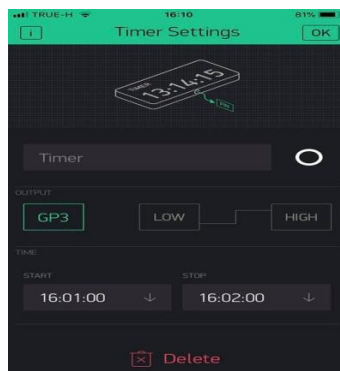

Power Bank 13000 MAH

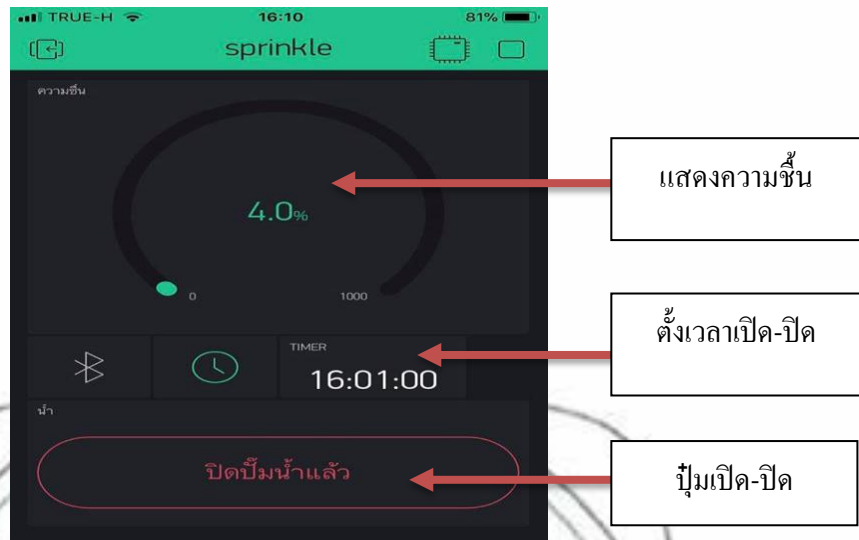
เป็นแหล่งจ่ายไฟ ในการทำงานของ
ระบบทั้งหมด

รูปแบบในการทำงานของระบบ

ระบบจะทำงานด้วยการควบคุมผ่านแอปพลิเคชัน ในการเปิด - ปิด การรดน้ำ ตัวระบบจะมีการทำงานแบบตั้งเวลา ในการเปิด-ปิด ในกรณีที่ผู้ใช้งานไม่อยู่บ้านหลายวันผู้ใช้งานสามารถเข้าแอปพลิเคชันและทำการตั้งค่าเวลาในการเปิด-ปิดน้ำได้ด้วยตัวเอง นอกจากนั้นยังมีระบบวัดความชื้นในดินหน้าแอปพลิเคชันจะมีการแสดงค่าความชื้นโดยทางผู้จัดทำได้กำหนดไว้ ถ้ามีความชื้นต่ำกว่า 50% ระบบจะทำการรดน้ำโดยอัตโนมัติและเมื่อความชื้นเกิน 50% ระบบก็จะหยุดการทำงานโดยอัตโนมัติ [2]

รูปภาพที่2 เป็นหน้าจอแอปพลิเคชันในการแก้ไขตั้งเวลาเปิด-ปิด

รูปภาพที่ 3 แสดงกรหน้าจการทำงานของแอปพลิเคชัน

ผลการทดลอง

เพื่อให้แบบจำลองคอนโดปลูกผักและระบบควบคุมอัตโนมัติ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทางคณะผู้จัดทำโครงการวิจัย ทำการควบคุมระบบตั้งเวลา ซึ่งนาฬิกาสามารถตั้งเวลา 24 ชั่วโมง 7 วัน เป็นระบบดิจิตอล สามารถทำงานได้ทุกวัน หรือ ทำงานแบบอิสระ (จะให้ทำงานหรือไม่ทำงานวันไหนก็ได้ ในสัปดาห์) และทำการควบคุมอุณหภูมิความชื้นในช่วงเช้า และเย็นตามช่วงเวลาการให้น้ำปกติของกลุ่มผู้จัดทำ นำค่าที่วัดได้จากการให้น้ำธรรมดาเปรียบเทียบกับการที่วัดได้จากการให้น้ำแบบมีปั๊ว [3]

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระหว่างการวัดค่าแบบธรรมดา โดยใช้แถวที่ 1 และแถวที่ 2

วัน	ช่วงเวลา	ความชื้น (%)	ความสูงของผัก (CM)
1	เช้า (7.00 น.)	45	แถวที่1 0
	เย็น (18.00 น.)	50	แถวที่2 0
2	เช้า (7.00 น.)	60	แถวที่1 0.4
	เย็น (18.00 น.)	49	แถวที่2 0.6
3	เช้า (7.00 น.)	55	แถวที่1 1-2
	เย็น (18.00 น.)	50	แถวที่2 1-2
4	เช้า (7.00 น.)	50	แถวที่1 2-3
	เย็น (18.00 น.)	35	แถวที่2 2-3
5	เช้า (7.00 น.)	50	แถวที่1 4-5
	เย็น (18.00 น.)	48	แถวที่2 4-6
6	เช้า (7.00 น.)	52	แถวที่1 5-7
	เย็น (18.00 น.)	30	แถวที่2 6-8
7	เช้า (7.00 น.)	49	แถวที่1 7-9
	เย็น (18.00 น.)	50	แถวที่2 8-10

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระหว่างการวัดค่าแบบรดน้ำแบบธรรมดา โดยใช้แถวที่ 1 และแถวที่ 2 ในการทดลอง พบว่า ความชื้นในตอนเช้าจะมีอุณหภูมิความชื้นราวๆ 45%-50% ในช่วงเวลากลางคืนจะมีความชื้นมากกว่าเวลากลางวัน ทำให้ดินมีความชื้นคงที่ ส่วนความชื้นในตอนเย็นจะมีอุณหภูมิความชื้นราวๆ 30%-55% ในช่วงเวลาตอนเย็นดินจะมีความชื้นน้อยกว่าช่วงเวลาตอนเช้าเพราะต้องผ่านช่วงเวลาในตอนกลางวันที่มีแสงแดด มาทำให้น้ำในดินระเหยความชื้นจึงลดต่ำลง และความสูงของผักในแต่ละแถวจะแตกต่างกันแถวที่2จะเติบโตเร็วกว่าแถวที่1 เพราะมันโดยแสงแดดน้อยกว่าแถวที่1 และ ได้รับความน้ำจากแถวที่1ทำให้มีดินมีความชื้นคงที่

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระหว่างการวัดค่าแบบรดน้ำแบบมีปุ๋ย โดยใช้แถวที่ 3

วัน	ช่วงเวลา	ความชื้น (%)	ความสูงของผัก (CM)
1	เช้า (7.00 น.)	45	แถวที่ 3 0
2	เช้า (7.00 น.)	60	แถวที่ 3 0.5-2
3	เช้า (7.00 น.)	55	แถวที่ 3 2-4
4	เช้า (7.00 น.)	50	แถวที่ 3 4-5.5
5	เช้า (7.00 น.)	50	แถวที่ 3 5.5-7
6	เช้า (7.00 น.)	52	แถวที่ 3 7-9
7	เช้า (7.00 น.)	49	แถวที่ 3 9-12

จากตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระหว่างการวัดค่าแบบรดน้ำแบบมีปุ๋ย โดยใช้แถวที่ 3 ในการทดลอง พบว่า ความชื้นในตอนเช้าจะมีอุณหภูมิความชื้นราวๆ 45%-60% ปุ๋ยจะกักเก็บความชื้นได้ดีกว่าดินปกติทำให้ผักเติบโตได้อย่างรวดเร็ว

รูปภาพที่4 ภาพรวมของแบบจำลองคอนโดปลูกผักและระบบควบคุมอัตโนมัติ

รูปภาพที่5 ภาพผลผลิต ผักต้นแรกใส่ปุ๋ยแข็งแรงโตเร็วกว่าผักที่ไม่ได้ใส่ปุ๋ย

สรุปผลการทดลอง

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระบบเปิด-ปิดน้ำด้วยแอปพลิเคชันและการควบคุมการเปิด-ปิดน้ำโดยการตั้งเวลา การทดสอบประสิทธิภาพของระบบควบคุมการเปิด-ปิดน้ำผ่านแอปพลิเคชัน บนโทรศัพท์มือถือ และระบบการตั้งเวลา หลังจากมีการทดสอบ เพื่อหาข้อผิดพลาดของวงจรโดยพบปัญหาหลายอย่าง ผู้จัดทำได้ทำการแก้ไข ปรับปรุง ผลปรากฏว่า ระบบสามารถทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์และชิ้นงานเป็นไปตามเป้าหมาย ที่วางไว้และเป็นสิ่งที่พึงพอใจของผู้จัดทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้ใช้งานสะดวกในการจัดการควบคุมการเปิด-ปิดน้ำได้อย่างง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เหมาะสำหรับผู้บุคคลทั่วไปที่ต้องการเพาะปลูกในบริเวณพื้นที่จำกัดและชิ้นงานเป็นไปตามเป้าหมาย ที่วางไว้และเป็นสิ่งที่พึงพอใจของผู้จัดทำ

ข้อเสนอแนะ

- 1.พัฒนาอุปกรณ์ให้มีการเพิ่มการแจ้งเตือนเมื่อน้ำไม่ทำงานหรือน้ำไม่ไหล
- 2.การนำระบบการใช้งานพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อเป็นแหล่งจ่ายในวงจร
- 3.ควรตรวจเช็คระบบทุกครั้งก่อนใช้งานและสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาในการใช้งานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] นราธิป ทองปาน. (2559). *ระบบรดน้ำอัตโนมัติ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [2] ราชิน กะมินสิน. (2557). *IOS: ควบคุมการรดน้ำต้นไม้*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [3] วิลาศ แซ่เตีย. (2553). *เครื่องรดน้ำต้นไม้อัตโนมัติ*. วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต.
- [4] สุประวีณ์ หิรัญบุญยาพร. (2558). *Green Organic ชุดปลูกผักในคอนโด*. วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและ บริหารธุรกิจ
- [5] Modcumram. (2561). *การใช้งาน ESP8266 กับ Blynk เบื้องต้น ด้วย Sensor แบบ Analog และ Digital*. แหล่งที่มา <https://havespirit.blogspot.com/2017/03/esp8266-blynk.html>

ระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

พริยาภรณ์ ไชยนามสถิตย์¹, สาธิตา เรืองอุไร², สุกัญญา ก้อนทรัพย์³, สันติ โสภาประดิษฐ์⁴ และ สุดาสวรรค์ งามมงคลวงศ์⁵

¹สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซนต์อีสท์บางกอก E-mail: charnit_123@hotmail.com

²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยเซนต์อีสท์บางกอก E-mail: Lukmoonoy-ping@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำระบบควบคุมการเปิด-ปิดน้ำของฝักบัวแบบอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุโดยระบบประกอบด้วยวงจรแหล่งจ่ายไฟจากไฟบ้าน เซ็นเซอร์ตรวจจับวัตถุ และรีเลย์ ซึ่งระบบเซ็นเซอร์จะทำการตรวจจับวัตถุ อีกทั้งยังมีระบบควบคุมการเปิด-ปิดน้ำผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ เมื่อใช้งานในห้องน้ำ ปัญหาหนึ่งที่ได้พบคือ ผู้ใช้บางคนลืมปิดน้ำ จากปัญหาดังกล่าวพบว่ามีการใช้พลังงานอย่างสิ้นเปลือง งานวิจัยนี้ได้พัฒนาระบบควบคุมระบบโดยใช้เซ็นเซอร์ในการตรวจจับวัตถุ เมื่อเซ็นเซอร์ตรวจจับวัตถุได้เซ็นเซอร์(Sensor)จะทำการส่งค่าตรวจจับไปยังบอร์ดESP8266เป็นตัวประมวลผลและควบคุมให้วงจรรีเลย์นั้นทำงาน เพื่อนำมาประมวลผลและสร้างสัญญาณควบคุมการเปิด-ปิดน้ำภายในห้องน้ำ เมื่อตรวจพบวัตถุ ระบบเซ็นเซอร์ก็จะทำงานในระบบเปิด-ปิดน้ำซึ่งในการทดสอบระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการนี้ระบบเซ็นเซอร์สามารถตรวจจับและควบคุมระบบการเคลื่อนไหวได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ ทำให้สะดวกและง่ายต่อผู้ใช้งาน และเหมาะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ ระบบฝักบัวอัจฉริยะมีศักยภาพในการนำไปประยุกต์ใช้ในการควบคุมการเปิด-ปิดน้ำได้จริงตลอดจน สามารถพัฒนาต่อยอดเพื่อประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการด้านพลังงานได้ เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : แบบจำลอง, ควบคุมผ่านแอปพลิเคชันบนมือถือ, ระบบอัจฉริยะ, ระบบเซ็นเซอร์แสง

Abstract

The purpose of this research is to provide an intelligent shower control system for the disabled and the elderly. The system consists of a power supply circuit from the house. The sensor detects objects and relays, where the sensor detects objects. The system also controls the opening - closing water through the application on the mobile phone. When used in the bathroom one problem that is encountered. Some users forget to turn off the water. The problem is that it consumes energy. This research has developed a system control system using sensors to detect objects. When the sensor detects the object. The sensor sends the detection value to the ESP8266 board as a processor and controls the relay circuit. To process and create control signals to open - close the bathroom. When the object is detected. In order to test the intelligent shower system for the disabled, the sensor system can detect and control the movement system accurately, making it convenient and easy for the user. And ideal for the mobility impaired and the elderly Intelligent Shower System has the potential to be applied in real-time control of the water. Developed for use in energy management as well.

Keywords: Modeling, Controlled via application on mobile, Intelligence system, Light sensor

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเทคโนโลยีที่มีความต่อเนื่องและต้องมีการพัฒนาตลอดเวลาผู้ใช้จะต้องมีการติดตามและพัฒนาด้านตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันกับเทคโนโลยีทางด้านระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัยซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสามารถนำเอาเทคโนโลยี ไปใช้ได้อย่างเป็นประโยชน์สูงสุดเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของเราเป็นอย่างมาก การนำเทคโนโลยี โดยเฉพาะบริการด้านระบบอัจฉริยะเข้ามาช่วยให้สำหรับผู้พิการ เนื่องจากปัญหาที่พบ คือภายในห้องน้ำ ผู้ใช้ มักจะมีการเปิดน้ำขึ้นมาและปัญหาที่ตามมา นั่น คือ เมื่อผู้ใช้ออกจากห้องน้ำผู้ใช้ส่วนใหญ่มักจะลืมปิดน้ำ เมื่อทำการตรวจสอบการวัดใช้พลังงานภายในห้องน้ำ พบว่ามีการใช้พลังงานมากและเกิดการสิ้นเปลือง และปัญหาที่สำคัญที่สุดคือปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ

ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนทรัพยากรน้ำเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่กำลังอยู่ภาวะวิกฤติ ซึ่งการขาดแคลนน้ำเกิดจากหลายสาเหตุ พุทธกรรม การใช้น้ำฟุ่มเฟือยเป็นอีกหนึ่งสาเหตุของการขาดแคลนน้ำ เช่น พุทธกรรมการอาบน้ำแล้วไม่ปิดระหว่างถูสบู่หรือสระผม ซึ่งงานวิจัยระบบฝักบัวอัจฉริยะนี้ภายในระบบจะสามารถมีการตรวจจับตำแหน่งผู้ใช้ได้ด้วยระบบเซนเซอร์ อีกทั้งการควบคุมระบบเปิด-ปิดน้ำผ่านapplicationบนโทรศัพท์มือถือหรือผู้พิการ ดังนั้นเราจึงได้ทำการคิดค้นเทคโนโลยีที่ทันสมัยขึ้น ซึ่งเป็นระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการ ที่มีระบบเซนเซอร์ตรวจจับตำแหน่งของผู้ใช้ ถ้ามีคนอยู่ในตำแหน่งของฝักบัวน้ำก็จะไหล แต่ถ้าไม่อยู่ในตำแหน่งของฝักบัวน้ำก็จะหยุดโดยอาศัยระบบไฟฟ้าในการทำงานและควบคุมผ่านapplicationโดยประกอบด้วย วงจรแหล่งจ่ายไฟจากแบตเตอรี่ เช่น เซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหว และรีเลย์ ซึ่งระบบเซนเซอร์จะทำการตรวจจับการเคลื่อนไหว อีกทั้งยังมีระบบควบคุมการเปิด-ปิดน้ำผ่านapplicationบนโทรศัพท์มือถือซึ่งการนำเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านบริการด้านระบบอัจฉริยะเข้ามาช่วยให้สำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุและง่ายต่อการใช้งาน

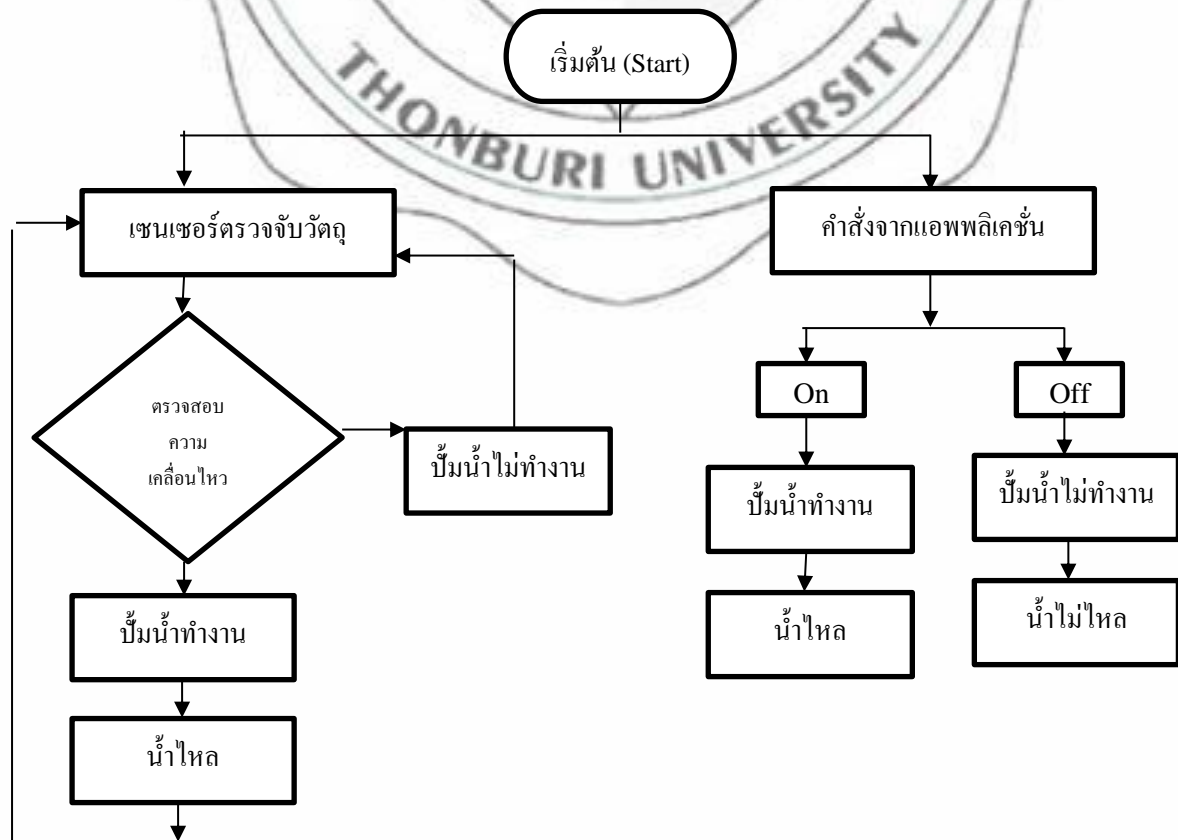
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวช่วงล่างและผู้สูงอายุ
2. เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวช่วงล่างและผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมเอกสาร และอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการวิจัยการออกแบบระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ เปิด-ปิดน้ำผ่านแอปพลิเคชัน และระบบเซนเซอร์ และการนำไปใช้งานได้อย่างหลากหลาย จึงออกแบบให้ระบบใช้คอนโทรลเลอร์ที่สามารถเขียนโปรแกรมได้เร็วโดยใช้ภาษาขั้นสูง รวมถึงการมีไลบรารี อุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ ที่มีอย่างมากมาย โดยได้เลือกใช้ESP8266 นำมาใช้งานร่วมกับตัวเซนเซอร์ตรวจจับวัตถุที่สามารถตรวจจับความเคลื่อนไหวของวัตถุได้ และทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกในการทำงานมากยิ่งขึ้น

1.ระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้¹¹

รูปภาพที่1 โครงสร้างการทำงานของระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง ประกอบไปด้วย ^{[4],[5]}

NodeMCU V2 LUA based
ESP8266-12E NodeMCU V2
Development Kit

เป็นศูนย์กลางในการเก็บค่า และ
ประมวลผล เปรียบเสมือน CPU ของ
Computer

Channel 5V relay 4 ช่อง แบบ
isolation control Relay Module
Shield 250V/10A แบบ Active Low

บอร์ดรีเลย์ 5 โวลต์ แบบแยกอิสระ
Isolation Control 4 ช่อง แบบ
Active LOW ทำงานเมื่อมีสัญญาณ 0
มาทริก พร้อมไฟ LED แสดงผลการ
ทำงาน

ปั้มน้ำDC แบบจุ่มแช่ Bilge Pump รุ่น
1100 GPH

ต่อตรงกับมอเตอร์ เป็นปั้มน้ำแช่
สามารถสูบน้ำได้ตลอดเวลาไม่ต้อง
ถอดแบตเตอรี่ไปชาร์จไฟ

AC Adapter
Input : 220VAC 50Hz
Output : 12.5VDC 1A

เป็นแหล่งจ่ายไฟ ในการทำงานของ
ระบบทั้งหมด

เซนเซอร์ตรวจจับวัตถุInfrared
Proximity Sensor E18-D80NK

เซนเซอร์ตรวจจับวัตถุที่ใช้หลักการ
สะท้อนของคลื่นอินฟราเรด สามารถ
กำหนดระยะในการทำงานได้โดยปรับ
ค่าที่ Potentiometer

3.รูปแบบในการทำงานของระบบ

ระบบมีการทำงานโดยใช้เซนเซอร์ตรวจจับวัตถุในการเคลื่อนไหว ถ้าตรวจพบการเคลื่อนไหวของวัตถุปั้มน้ำก็จะทำงาน แต่ถ้าไม่พบการเคลื่อนไหวของวัตถุปั้มน้ำก็จะไม่ทำงาน และระบบมีการทำงานผ่านแอปพลิเคชัน คือ การควบคุมการทำงานของปั้มน้ำ ในกรณีที่ผู้ใช้ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้สะดวก สามารถเปิด - ปิดน้ำโดยผ่านแอปพลิเคชันได้ ^[2]

MOTIONPASS | Arduino 1.8.5

File Edit Sketch Tools Help

MOTIONPASS

```
int ledPin= 13;
int inputPin= 2;

void setup() {

  Serial.begin(9600); //Start serial communication boud rate at 9600
  pinMode(inputPin,INPUT); //Pin 5 as signal input
  pinMode(ledPin,OUTPUT);
}
void loop() {
  while(1) {
    delay(500);
    if(digitalRead(inputPin)== 0) {
      // If no signal print collision detected
      Serial.println("Lelay Work");
      digitalWrite(ledPin, LOW);
    }
    else {
      // If signal detected print collision detected
      Serial.println("Not thing");
      digitalWrite(ledPin, HIGH);
    }
  }
}
```

Wifipass | Arduino 1.8.5

File Edit Sketch Tools Help

Wifipass

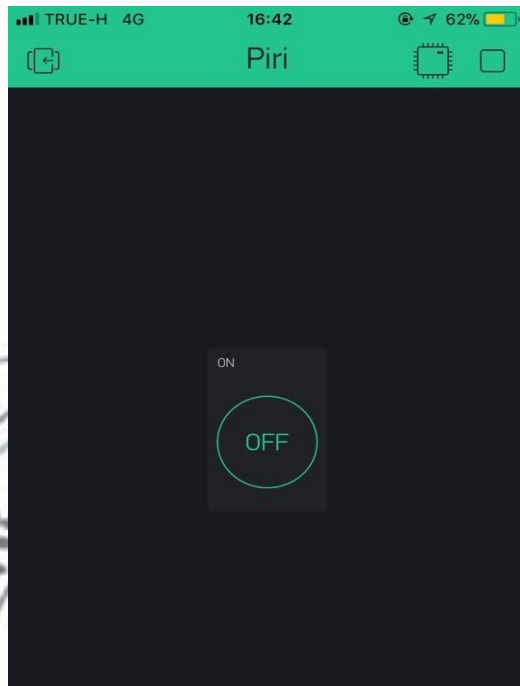
```
#define BLYNK_PRINT Serial

#include <ESP8266WiFi.h>
#include <WiFiClient.h>
#include <BlynkSimpleEsp8266.h>

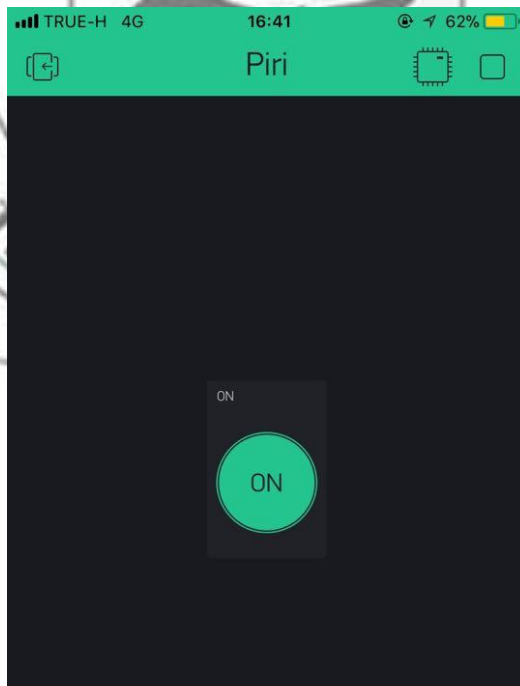
char auth[] = "f056238351f94dec94e3b06a5cdbab9a";
char ssid[]="MaSri6s+";
char pass[]="Mapenting5";

void setup() {
  // put your setup code here, to run once:
  Serial.begin(9600);
  Blynk.begin(auth, ssid, pass);
}

void loop() {
  // put your main code here, to run repeatedly:
  Blynk.run();
}
```


รูปภาพที่4 เป็นหน้าจอแอปพลิเคชันในการเปิดน้ำของระบบ (เมื่อกด OFF จึงปิด)

รูปภาพที่5 เป็นหน้าจอแอปพลิเคชันในการปิดน้ำของระบบ (เมื่อกด ON จึงเปิด)

4.ผลการทดลอง

เพื่อให้ระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทางคณะผู้จัดทำโครงการวิจัย จึงทำการทดสอบประสิทธิภาพของระบบเซนเซอร์ในการควบคุมการเปิด - ปิด ของน้ำ ซึ่งมีผลการทดลอง ดังนี้

[3]

จำนวน ครั้ง	ระยะเซนเซอร์ ตรวจจับวัตถุ	ผลการทดลอง	ปริมาณ การไหลของน้ำ / 1 นาที
1	0 – 30 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก	2.1 มิลลิลิตร
2	0 – 30 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก	2.0 มิลลิลิตร
3	0 – 30 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก	2.2 มิลลิลิตร
4	0 – 30 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก	2.1 มิลลิลิตร
5	0 – 30 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก	2.2 มิลลิลิตร

ตารางที่ 1 การทดลองระยะการใช้งานของเซนเซอร์ตรวจจับวัตถุ ตั้งแต่ 0 – 30 เซนติเมตร พบว่าประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก โดยทดสอบ 5 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 2.1 มิลลิลิตร

ครั้งที่ 2 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 2.0 มิลลิลิตร

ครั้งที่ 3 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 2.2 มิลลิลิตร

ครั้งที่ 4 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 2.1 มิลลิลิตร

ครั้งที่ 5 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 2.2 มิลลิลิตร

จำนวน ครั้ง	ระยะเซนเซอร์ ตรวจจับวัตถุ	ผลการทดลอง	ปริมาณ การไหลของน้ำ / 1 นาที
1	31 – 50 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง	2.0 มิลลิลิตร
2	31 – 50 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง	1.9 มิลลิลิตร
3	31 – 50 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง	1.9 มิลลิลิตร
4	31 – 50 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง	1.9 มิลลิลิตร
5	31 – 50 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง	2.1 มิลลิลิตร

ตารางที่ 2 การทดลองระยะการใช้งานของเซนเซอร์ตรวจจับวัตถุ ตั้งแต่ 31 – 50 เซนติเมตร พบว่าประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง โดยทดสอบ 5 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 2.0 มิลลิลิตร

ครั้งที่ 2 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 1.9 มิลลิลิตร

ครั้งที่ 3 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 1.9 มิลลิลิตร

ครั้งที่ 4 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 1.9 มิลลิลิตร

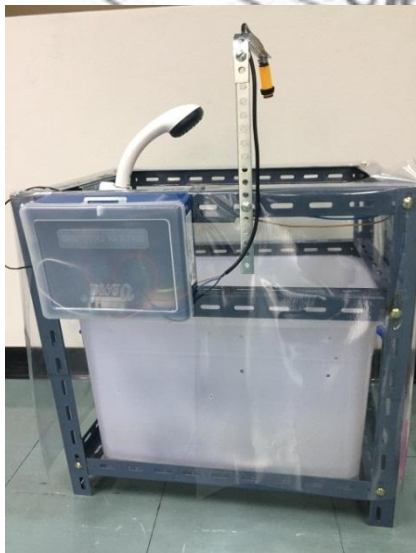
ครั้งที่ 5 ปริมาณการไหลของน้ำ เท่ากับ 2.1 มิลลิลิตร

จำนวนครั้ง	ระยะเซนเซอร์ตรวจจับวัตถุ	ผลการทดลอง	ปริมาณการไหลของน้ำ / 1 นาที
1	51 cm. ขึ้นไป	เซนเซอร์ตรวจจับไม่ได้	0 มิลลิลิตร
2	51 cm. ขึ้นไป	เซนเซอร์ตรวจจับไม่ได้	0 มิลลิลิตร
3	51 cm. ขึ้นไป	เซนเซอร์ตรวจจับไม่ได้	0 มิลลิลิตร
4	51 cm. ขึ้นไป	เซนเซอร์ตรวจจับไม่ได้	0 มิลลิลิตร
5	51 cm. ขึ้นไป	เซนเซอร์ตรวจจับไม่ได้	0 มิลลิลิตร

ตารางที่3 การทดลองระยะการใช้งานของเซนเซอร์ตรวจจับวัตถุ ตั้งแต่ระยะ 51 เซนติเมตรขึ้นไปพบว่าเซนเซอร์ไม่สามารถตรวจจับได้

ตาราง	ระยะเซนเซอร์ตรวจจับวัตถุ	ผลการทดลอง
1	0 – 30 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก
2	31 – 50 cm.	ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง
3	51 cm. ขึ้นไป	เซนเซอร์ตรวจจับไม่ได้

ตารางที่4 การทดลองระยะการใช้งานของเซนเซอร์ตรวจจับวัตถุ ตั้งแต่ระยะ 0 – 30 เซนติเมตร พบว่าประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ดีมาก ระยะตั้งแต่ 31 – 50 เซนติเมตร ประสิทธิภาพการทำงานของเซนเซอร์ลดลง เพราะระยะเริ่มห่างขึ้นทำให้เซนเซอร์ตรวจจับได้บ้างไม่ได้บ้าง และระยะ 51 เซนติเมตรขึ้นไป เซนเซอร์ไม่สามารถตรวจจับการเคลื่อนไหวของวัตถุได้

รูปภาพที่6 ภาพรวมของระบบฝักบัวอัจฉริยะสำหรับผู้พิการทางการเคลื่อนไหวและผู้สูงอายุ

สรุปผลการทดลอง

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับระบบเปิด-ปิดน้ำด้วยเซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหวและการควบคุมการเปิด-ปิดน้ำ การทดสอบประสิทธิภาพของระบบควบคุมการเปิด-ปิดน้ำผ่านระบบwifiแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ และระบบเซ็นเซอร์แสงตรวจจับการเคลื่อนไหว หลังจากมีการทดสอบ เพื่อหาข้อผิดพลาดของวงจรโดยพบปัญหาหลายอย่าง ผู้จัดทำทำการแก้ไข ปรับปรุง ผลปรากฏว่า ระบบสามารถทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์และชิ้นงานเป็นไปตามเป้าหมาย ที่วางไว้ และเป็นสิ่งที่พึงพอใจของผู้จัดทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้ใช้งานสะดวกในการจัดการควบคุมการเปิด-ปิดน้ำได้อย่างง่าย สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เหมาะสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ และชิ้นงานเป็นไปตามเป้าหมาย ที่วางไว้และเป็นสิ่งที่พึงพอใจของผู้จัดทำ

ข้อเสนอแนะ

1. พัฒนาอุปกรณ์ให้มีการเพิ่มการแจ้งเตือนเมื่อผู้ใช้เข้าห้องน้ำนานเกินไป
2. เพิ่มอุปกรณ์การเก็บข้อมูลการใช้น้ำแต่ละเดือนว่าใช้ไปเท่าไร
3. ควรตรวจเช็คระบบทุกครั้งก่อนใช้งานและสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาในการใช้งานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] นราธิป ทองปาน. (2559). *ระบบรดน้ำอัตโนมัติ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [2] สรกลุขและพิมพ์ลักษณ์. (2551). *การพัฒนาระบบควบคุมไฟฟ้าโดยใช้ Zigbee*.
- [3] เสฐียรพงษ์ สมบัติใหม่. (2553). *ระบบควบคุมไฟฟ้าแสงสว่างผ่านเครือข่ายไร้สาย*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.
- [4] Modcumram. (2561). *การใช้งาน ESP8266 กับ Blynk เบื้องต้น ด้วย Sensor แบบ Analog และ Digital*. แหล่งที่มา <https://havespirit.blogspot.com/2017/03/esp8266-blynk.html>
- [5] อีชีดอทไอเอ็นดอททีเอช. (2013). *การใช้งาน Arduino Uno*. แหล่งที่มา http://www.ec.in.th/index.php?route=cms/article&article_id=32

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้

จิตรา โภคาพานิช¹, ปรีชา อินทรสมพันธ์²

¹โรงเรียนบ้านศาลาแม่ทา ตำบลทาสบเสา อำเภอมะหา จังหวัดลำพูน 51140

²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, pcha2499@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและใช้แผนจัดการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2) พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้นี้ ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 13 คน ซึ่งเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านศาลาแม่ทา จังหวัดลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแผนจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 แผน ใช้เวลา 20 ชั่วโมง และแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การผ่านที่ตั้งไว้ ร้อยละ 70 นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย ผลการศึกษา ได้แผนจัดการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ จำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการเรียนการสอน 20 ชั่วโมง พบว่าหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น นักเรียนมีคะแนนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูงเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 76.92 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70

คำสำคัญ เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้, ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

Abstract

This study was to construct and use the learning plans on substances in everyday life using learning together technique for Prathom Suksa 6 and to study the scientific process skills of the students learning through the learning plans. The Population included 13 Prathom Suksa 6 enrolled in the 1st semester of 2014 academic year at Ban Sala Mae Tha, Lamphun Province. The instruments used included 10 learning plans utilizing learning together techniques for Prathom Suksa 6 taking 20 hours and test on scientific process skills. The data were analyzed in term of mean percentage of the scores gained from doing the test. As a result of the study, there were 10 learning plans on everyday life substances utilizing learning together techniques taking 20 hours and it was found that after using the constructed learning plans, the students had advanced science process skill mean scores at 76.92% by average passing the 70% set criterion.

Keywords Learning together technique, scientific process skills

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยีเครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงานเหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิจัยค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและมีประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม ความรู้วิทยาศาสตร์ไม่

เพียงแต่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ยังช่วยให้คนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์การดูแลรักษาตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลยั่งยืน และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ จะช่วยเพิ่มให้ความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจสามารถแข่งขันกับนานาประเทศและดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข การที่จะสร้างความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์นั้น องค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้อยู่ในสังคมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, 92)

การค้นคว้าความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้ความรู้ที่น่าเชื่อถือขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ นอกเหนือจากวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์แล้ว สิ่งหนึ่งที่ถือว่ามีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากันก็คือ ผู้ศึกษาต้องมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ผู้ศึกษาพึงมีประกอบด้วยทักษะขั้นพื้นฐาน 8 ทักษะ และทักษะขั้นสูง 5 ทักษะ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ถือเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์แต่ละครั้งมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งในแต่ละขั้นตอนของวิธีการทางวิทยาศาสตร์นั้น ผู้ศึกษาจะใช้ทักษะกระบวนการใดก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาที่กำลังศึกษาอยู่ ขณะนั้น ซึ่งบางครั้งอาจจะใช้เพียงทักษะกระบวนการขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ ทักษะการสังเกต ทักษะการวัด ทักษะการคำนวณ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปสและสเปสกับเวลา ทักษะการลงความคิดเห็นข้อมูล ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการทำนาย หรืออาจจะใช้ทักษะขั้นสูง อันประกอบด้วย ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการให้คำนิยามเชิงปฏิบัติการ ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการทดลอง ทักษะการแปลความหมายข้อมูลและการลงข้อสรุปหรืออาจจะใช้ทักษะทั้ง 2 ส่วน (พันธ์ทองชุมนุม, 2547, 44) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับทุกคนเพราะไม่เพียงแต่จะเป็นแนวทางในการค้นคว้าหาความรู้หรือหาคำตอบสำหรับปัญหาต่างๆ เท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเราอย่างใกล้ชิด ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกฝนจนเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้ได้เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้เป็นคนช่างสังเกต รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีระบบและรู้จักค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เขาเหล่านั้นเป็นคนคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาได้ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่าต่อตนเองและมีความสุขการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนบ้านศาลาแม่ทาที่ผ่านมามีปรากฏว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานของโรงเรียน โดยเฉพาะทักษะการทดลอง การให้คำนิยามเชิงปฏิบัติการ การแปลความหมายข้อมูลและการลงข้อสรุป และขาดทักษะการทำงานกลุ่มการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กกลุ่มเก่งยังคงเห็นแก่ตัวในขณะที่เด็กอ่อนจะเรียนไม่ทันเพื่อน ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ผู้ศึกษาได้ศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาในเรื่องทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยได้ศึกษา ข้อดีข้อเสียของวิธีการสอนแต่ละประเภทที่จะนำมาใช้ จากผลการศึกษาจึงได้เลือกการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีการทำงานร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน มีบทบาทและหน้าที่ร่วมกันมีการทำงานอย่างเป็นกระบวนการโดยผู้ศึกษาได้เลือกเทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ (Learning Together LT) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ 3-5 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม(สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2550, 149)

จากที่กล่าวแล้วข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ และเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างและใช้แผนจัดการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิคร่วมมือ-ร่วมรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, 19) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ได้อย่างเหมาะสมวิธีหนึ่ง เนื่องจากขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม นักเรียนจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับสมาชิกของกลุ่ม และการที่แต่ละคนมีวิถีใกล้เคียงกันทำให้สามารถสื่อสารกันได้เป็นอย่างดี

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคร่วมมือ-ร่วมรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิคร่วมมือ-ร่วมรู้ ไว้ดังนี้

ทิตินา แคมมณี (2548, 69-70) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคร่วมมือ-ร่วมรู้ ไว้ว่า เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมืออีกรูปแบบหนึ่งที่มีกระบวนการที่ง่ายไม่ซับซ้อนที่แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4 คน โดยจัดนักเรียนเข้ากลุ่มละความสามารถทั้งเก่ง ปานกลาง อ่อน อยู่ด้วยกัน กลุ่มย่อยกลุ่ม 4 คน ศึกษาเนื้อหาพร้อมกันโดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ช่วยกลุ่มในการเรียนรู้ เช่น สมาชิกคนที่ 1 : อ่านคำสั่ง สมาชิกคนที่ 2 : หาคำตอบ สมาชิกคนที่ 3 : หาคำตอบ สมาชิกคนที่ 4 : ตรวจสอบคำตอบ กลุ่มย่อยสรุปคำตอบร่วมกันส่งคำตอบนั้นเป็นผลงานของกลุ่ม ผลงานของกลุ่มได้คะแนนเท่าไรสมาชิกทุกคนจะได้คะแนนนั้นเท่ากันทุกคน ดังนั้นผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้นสมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ช่วยเหลือกัน เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

ลินดา พัฒนมาศ (2550, 51) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคร่วมมือ-ร่วมรู้ว่าไม่ใช่การสอนโดยให้นักเรียนเข้ากลุ่มกัน นักเรียนเข้ากลุ่มกันเรียนรู้แบบปกติที่ครูใช้เป็นประจำ แต่จะต้องเป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างจริงจังของสมาชิกกลุ่มทุกคน ครูจะต้องติดตามดูแลการเรียนรู้และปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียนตลอดเวลา ให้ทุกคนรับผิดชอบต่อผลงานของตนเองและของกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่กันในการทำงาน ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตน ทุกคนต้องมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันฟังพากัน ยอมรับกันและกัน รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกให้สามารถเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ลินดา พัฒนมาศ (2550, 52) กล่าวถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคร่วมมือ-ร่วมรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เตรียมความพร้อมของนักเรียน โดยทบทวนความรู้เดิม ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีเรียน และการวัดผลประเมินผล ทบทวนความรู้เดิม และทบทวนความรู้เดิม และทบทวนวิธีเรียนรู้ร่วมกัน จัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 4-6 คน โดยแนะนำการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเรียนรู้ร่วมกัน บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม การช่วยเหลือกัน การยอมรับและฟังพาทักษะกันในกลุ่ม
2. ขั้นจัดการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ มอบหมายใบงาน ใบกิจกรรม พร้อมสาธิตและยกตัวอย่างให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ โดยครูคอยเป็นผู้ให้คำแนะนำ
3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม จัดกลุ่มนักเรียนให้เรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนปฏิบัติตามใบงาน ใบกิจกรรม ใบประเมินผลการปฏิบัติงานกลุ่ม นักเรียนร่วมกันเรียนตามใบความรู้ และฝึกปฏิบัติตามใบงาน ผู้จัดการเรียนรู้ติดตามดูแลการปฏิบัติงานกลุ่ม และปรับแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
4. ขั้นสรุปและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้จัดการเรียนรู้ ร่วมกันตรวจให้คะแนน บันทึกผลการทดสอบ คำนวณคะแนนพัฒนาการของบุคคลและกลุ่ม ประเมินผลงานกลุ่มให้รางวัลกลุ่มที่ประสบความสำเร็จสูงสุด

วิธีการวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนบ้านศาลาแม่ทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 1 จำนวน 13 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมมือ-เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 แผน ใช้เวลา 20 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
3. แผนจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมมือ-เรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
2. สร้างแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้ครอบคลุมทั้ง 5 ทักษะ ทักษะละ 6 ข้อ รวมทั้งหมด 30 ข้อ เป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก เกณฑ์การให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน
3. นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่สร้างขึ้นไปเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระตรวจสอบพิจารณาในเบื้องต้น
4. นำแบบทดสอบที่ผ่านการพิจารณาจากประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบ ความเหมาะสมของภาษาและความสอดคล้องของเนื้อหาระหว่างคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.88
5. นำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านหลายทา จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในการใช้ภาษาความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์กับเวลาที่กำหนดแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง
6. จัดทำแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ดำเนินการสอนกลุ่มเป้าหมายตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 20 ชั่วโมง
 - 1.2 ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนแต่ละคนมาคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนที่ตั้งไว้คือร้อยละ 70.00 นำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Concurrence) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง
 $\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดคะแนนของผู้เชี่ยวชาญอาจจะเป็น + 1 หรือ 0 หรือ - 1 ดังนี้

+1 หมายถึง แนใจว่าถูกต้อง/สอดคล้อง/ตรงกับจุดประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ
 - 1 หมายถึง แนใจว่ายังไม่ถูกต้อง/ไม่สอดคล้อง/ไม่ตรงจุดประสงค์

ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยเรียนด้วยเทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ โดยหาค่าเฉลี่ย

(μ) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อกำหนดให้

μ	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

ผลการวิจัย

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและใช้แผนจัดการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพื่อศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การสร้างและใช้แผนจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 ผลการวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้

ตอนที่ 1 การสร้างและใช้แผนจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตรสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้สาระการเรียนรู้เกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงของสาร จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ การละลาย การหลอมเหลว การควบแน่น การแข็งตัว การเกิดสารใหม่ และการแยกสาร จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ การร่อน การกรอง การตกตะกอน การระเหิด

2) นำสาระการเรียนรู้ในข้อ 1 มาเป็นเนื้อหาหลักในการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ ผ่านการทำกิจกรรมการทดลองมาฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นสูง จำนวน 5 ทักษะได้แก่ ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ทักษะการทดลอง และทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป

3) จัดทำแผนจัดการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้

จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 20 ชั่วโมง โดยในแต่ละแผนมีเนื้อหาและกิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

แผนที่ 1 เรื่อง ความหมายของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

แผนที่ 2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารโดยการละลาย

แผนที่ 3 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารโดยการหลอมเหลว

แผนที่ 4 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารโดยการควบแน่น

แผนที่ 5 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารโดยการแข็งตัว

แผนที่ 6 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของสารโดยการเกิดสารใหม่

แผนที่ 7 เรื่อง การแยกสารด้วยการร่อน

แผนที่ 8 เรื่อง การแยกสารด้วยการกรอง

แผนที่ 9 เรื่อง การแยกสารด้วยการตกตะกอน

แผนที่ 10 เรื่อง การแยกสารด้วยการระเหิด

โดยแต่แผนการจัดการเรียนรู้จะสอดแทรกกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไว้ด้วยทุกแผน

4) การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิครวมเรียน-ร่วมรู้ ผู้ศึกษาได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทำการทดลองก่อนนำไปใช้จริงกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนบ้านหลายทา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 10 คน ได้มีการพัฒนาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพพบว่าเมื่อนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองพบปัญหาที่เกิดขึ้นคือนักเรียนยังไม่เข้าใจในเรื่องของการตั้งสมมติฐาน เช่น มีการตั้งสมมติฐานเป็นประโยคปฏิเสธ/ประโยคคำถาม มีการใช้คำฟุ่มเฟือย เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและการกำหนดและควบคุมตัวแปร ได้อย่างถูกต้อง ผู้ศึกษาจึงได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปปรับปรุงแก้ไขโดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกการตั้งสมมติฐานจากการให้ดูคลิปวิดีโอ ทำการทดลองแบบง่าย ๆ ให้นักเรียนได้มองเห็นเป็นรูปธรรม แล้วให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของลักษณะของสมมติฐาน การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและการกำหนดและควบคุมตัวแปรที่ถูกต้อง

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ของโรงเรียนบ้านศาลาแม่ทา อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 13 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นอย่างดีทุกคนต่างพยายามช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะคะแนนของสมาชิกในกลุ่มทุกคนจะนำไปคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มและคะแนนของตนเองมีส่วนช่วยเพิ่มหรือลดคะแนนของกลุ่ม รวมทั้งกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ดังนั้นนักเรียนทุกคนจึงพยายามทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละทักษะ ตั้งแต่ทักษะการตั้งสมมติฐาน การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ

การกำหนด และควบคุมตัวแปร ทำให้สามารถออกแบบการทดลอง เลือกวัสดุอุปกรณ์ในการทำการทดลองและบันทึกสรุปผลการทดลองและตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุปจากสรุปผลการทดลองได้ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ครบทั้ง 5 ทักษะสังเกตได้จากการที่นักเรียนมีการนำความรู้ไปต่อยอดเพื่อปรับใช้กับชีวิตประจำวัน

ตอนที่ 2 ผลการวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เทคนิครวมเรียน-ร่วมรู้ ดังแสดงในตาราง 1

ตารางที่ 1 คะแนนค่าร้อยละของผลการวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน และเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนร้อยละ 70

นักเรียนคนที่	คะแนนที่ได้ (30 คะแนน)	ร้อยละ	เกณฑ์ที่ตั้งไว้
1	23	76.66	ผ่าน
2	22	73.33	ผ่าน
3	24	80.00	ผ่าน
4	22	73.33	ผ่าน
5	21	70.00	ผ่าน
6	25	83.33	ผ่าน
7	24	80.00	ผ่าน
8	26	86.66	ผ่าน
9	22	73.33	ผ่าน
10	22	73.33	ผ่าน
11	23	76.66	ผ่าน
12	21	70.00	ผ่าน
13	25	83.33	ผ่าน
ค่าเฉลี่ย	23.07	76.92	ผ่าน

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหลังจากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิคร่วมมือเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 76.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินของโรงเรียนที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 70.00

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแผนจัดการเรียนรู้เรื่องสารในชีวิตประจำวันโดยใช้เทคนิคร่วมมือเรียนรู้ สามารถทำให้พัฒนาการในด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ชั้นสูง 5 ทักษะได้แก่ ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ ทักษะการทดลอง และทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 13 คน มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นขั้นตอนมีระบบและวิธีการที่เหมาะสม คือการศึกษาเอกสารหลักสูตร และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร การวิเคราะห์เนื้อหาอย่างละเอียด สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พุทธศักราช 2551 ตลอดจนเทคนิคการเรียนการสอนรูปแบบร่วมมือเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพโดยเริ่มตั้งแต่ การตรวจสอบ แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านเนื้อหา ได้ทำการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในด้านสาระสำคัญ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านสาระการเรียนรู้ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และก่อนที่จะนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายได้ผ่านการทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำส่วนที่บกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมมือเรียนรู้ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียม เป็นการแนะนำทักษะในการเรียน ระเบียบกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกวัสดุประสงคในการเรียน การทำกิจกรรมกลุ่ม

ร่วมกัน ชั้นที่ 2 ชั้นสอน นำเข้าสู่บทเรียน สรุปเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว แนะนำเนื้อหา แหล่งข้อมูล มอบหมายงาน ชั้นที่ 3 ชั้นทำกิจกรรมกลุ่มเป็นการเรียนรู้ร่วมกันแบบร่วมเรียน-ร่วมรู้ ร่วมกันทำกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและร่วมตัดสินใจ ชั้นที่ 4 ชั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ชิ้นงานของกลุ่ม 1 ชิ้นงานหรือกระดาษคำตอบที่เป็นตัวแทนกลุ่มพร้อมตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขปรับปรุงและทดสอบความรู้ ชั้นที่ 5 ชั้นสรุปและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม จากขั้นตอนการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบแบ่งหน้าที่การทำงานที่ได้รับมอบหมายภายในกลุ่มและลงมือทำ ทุกคนต้องฟังความคิดเห็นของกลุ่ม ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและนักเรียนกล้าแสดงออกเพราะกิจกรรมจะเปลี่ยนหมุนเวียนบทบาทหน้าที่การนำเสนอกิจกรรมของกลุ่มให้สมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วม ผลงานที่ได้เป็นความสำเร็จของกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม ไม่แข่งขันกันแต่ร่วมกันเรียนรู้อย่างมีความสุข เนื้อหาที่สมาชิกในกลุ่มไม่เข้าใจ เพื่อนในกลุ่มที่เข้าใจกว่าต้องอธิบายเป็นการพึ่งพาอาศัยกัน สอดคล้องกับอาภรณ์ ใจเที่ยง (2546, หน้า 121) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม ได้ฝึกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดค้นคว้า ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การตั้งคำถาม ตอบคำถาม การพูด การใช้ภาษาฝึกทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ การยอมรับกันและกัน การไว้วางใจ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม เป็นต้น นอกจากนี้ทัศนศึกษา แคมป์ (2548, หน้า 49-61) ได้อธิบายถึงหลักการเรียนแบบร่วมมือ ไว้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือต้องประกอบไปด้วย หลักการ 5 ประการ คือ (1) หลักการพึ่งพาอาศัยกัน ต้องพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม (2) หลักการหันหน้าเข้าหากัน มีปฏิสัมพันธ์กันเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของข้อมูล (3) หลักการทักษะทางสังคม เป็นการทำงานร่วมกัน (4) หลักการวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม เพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น (5) หลักการเรียนรู้ร่วมกัน จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มที่สามารถตรวจสอบและวัดประเมินผลได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของบัวผัน คະណະน (2553) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะทางสังคมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม มีการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของบรรดล ภูพานเช้า (2552) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือตามเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบปกติ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือตามเทคนิค STAD เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (LT) มีทักษะการคิดขั้นสูงและความมีวินัย สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบปกติ

ข้อเสนอแนะ

1) ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรสำรวจและเตรียมอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ ให้เหมาะสมและเพียงพอกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และอธิบายการใช้สื่อการเรียนรู้ให้ชัดเจน

2) ควรมีการบริหารจัดการเวลาให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างเต็มที่ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคร่วมเรียน-ร่วมรู้ ในเนื้อหาสาระอื่น ๆ
- 2) ควรศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

เอกสารอ้างอิง

[1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- [2] ทิศนา แคมมณี. (2548). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] บรรดล ภูพานเช้า. (2552). การเปรียบเทียบผลการเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือตามเทคนิค STAD เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน (LT) และการเรียนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [4] บัวผัน คะเนนอก. (2553). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ เทคนิค LT เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การค้นคว้าแบบอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [5] พันธุ์ ทองชุมนุม. (2547). การสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [6] ลินณา พัฒนมาศ. (2550). การพัฒนาผลการเรียนรู้วิชางานบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้ร่วมกัน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [7] สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). คู่มือวัดผลประเมินผลวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.
- [8] สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). 19 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. พิมพ์ครั้งที่ 6 . กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- [9] อารณ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

การพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชนลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท: กรณีศึกษา ตำบลสารภี อำเภอ
สารภี จังหวัดเชียงใหม่

นิรุช บุญฤทธานนท์¹, ประพันธ์ อภิวงศ์², ประภากร สัมพันธ์สวาท³

¹คณะบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, ninooch@feu.edu

²คณะนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, prabhan@feu.edu

³คณะบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, prapakorn@feu.edu

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยในโครงการ “การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม: ลานสารภีรวมใจ” ซึ่งเป็นโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยมีประเด็นการวิจัยที่สำคัญซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเครื่องมือสื่อสารสาธารณะของชุมชนลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท คือ “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม” ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มุ่งศึกษาว่า เครื่องมือการสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชนที่มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทควรเป็นรูปแบบใด

ผลการศึกษา พบว่า สื่อที่ชุมชนในตำบลสารภีใช้มากที่สุด คือ เสียงตามสายในหมู่บ้าน สรุปได้ว่า 1) ผู้ส่งสารเป็นผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 2) สารที่ส่งเป็นเนื้อหาในท้องถิ่น/ เป็นสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเฉพาะสมาชิกหรือผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง 3) ช่องทางหรือสื่อที่ใช้มากที่สุด คือ เสียงตามสาย และ 4) ผู้รับสาร คือ คนในชุมชนเฉพาะกลุ่มที่มีศักยภาพเข้าทำงานกับชุมชนหรือประชาชนที่มีทัศนคติด้านบวกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เพราะการได้รับประโยชน์จากความสะดวกสบายบางอย่าง โดยช่องทางที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารหลัก คือ เสียงตามสายในหมู่บ้านเช่นกัน แต่กลุ่มตัวอย่างกลับเห็นว่าสื่อบุคคลมีความเหมาะสมกับคนในชุมชนตำบลสารภีมากที่สุด อย่างไรก็ตามกระบวนการสื่อสารสาธารณะของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทนั้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจบริบทชุมชนและสภาพสังคมปัจจุบัน การสื่อสารสาธารณะที่สร้างการมีส่วนร่วมได้นั้น รูปแบบการสื่อสารควรเป็นรูปแบบการสื่อสารที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเสนอมุมมองและความรู้สึกร่วมกัน

คำสำคัญ การสื่อสารสาธารณะ เครื่องมือสื่อสารสาธารณะ การมีส่วนร่วม ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท

Abstract

This article was a part of a research project, "Promoting Involvement by public communication through social space: Lan Sarapee Ruam Jai", there was the development of public communication tools from the study that found the key research issue which had a great influence on the development of community participation, semi-urban, semi-rural is "participation communication". This research was an action research for the data collection that what type of public communication equipment should be used in semi-urban semi-rural appropriately.

The results found the most media which the people in Sarapee sub-district community used was the voice on the line in the village, it can be concluded that 1) the messenger was a community leader or government official, 2) the message which was sent, had the local content. It was the message content that was related to the relevant local members or have been directly affected, 3) the most used channels or media are the voice on the line, and 4) the receivers were the people in a particular community who had the potential to work with the community or who had the positive attitude to local government. The results from data collection including qualitative. The study indicated that most of them have participated in community activities because of to get benefit from some certain comfort which the

most channel was used as the main communication tool to publicize the news in Sarapee sub-district was the voice on the line in the village. In this point, the population media format was the best suited to people in Sarapee sub-district community.

However, the public communication process of semi-urban communities is need to understand the context of the community and current social conditions. The public communication which can created the participation should be a communication style that the messenger and the receiver are equal in commenting to offer a view and feel together.

Keyword Public communication, Public communication tool, Participation, Semi-urban semi-rural

1. รายละเอียดทั่วไป

ตำบลสารภี เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอสารภี มีหมู่บ้านจำนวน 10 หมู่บ้าน มีสภาพภูมิประเทศลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา สภาพเดิมทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการเกษตรกรรม พื้นที่ของทั้งตำบลถูกแบ่งแยกส่วนทางภูมิศาสตร์ด้วยเส้นทางคมนาคมระหว่างเมือง ทั้ง ถนนเชียงใหม่-ลำพูน ถนนเลียบริางรถไฟ เชียงใหม่-ลำพูน และถนนชุปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และเมื่อมีการศึกษาในเรื่องบริบทพื้นที่ตำบลสารภีในระยะเริ่มแรกของการวิจัย ได้มีการศึกษาด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมผ่านการจัดเวทีชุมชนต่างวาระ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในตำบลสารภีในช่วงก่อนมีโครงการวิจัย พบว่าปัจจุบันชุมชนเทศบาลตำบลสารภีมีลักษณะเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท และเป็นชุมชนหนึ่งที่ประสบปัญหาในหลายด้าน อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงภายในพื้นที่เองและปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อคนในชุมชนและชุมชน ทั้งสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

และจากการทบทวนปัญหาของชุมชนร่วมกันด้วยกระบวนการวิจัย ข้อค้นพบที่น่าสนใจที่ได้จากการทำเวทีประชาคมคือ ลักษณะปัญหาสำคัญลำดับต้นๆ เกี่ยวกับความเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ในบริบททางสังคมคือ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและคนในชุมชนขาดจิตสำนึกพลเมือง ด้วยตำบลสารภีแม้จะเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท แต่ด้วยภูมิศาสตร์ที่ติดเขตแดนอำเภอเมือง ชุมชนจึงได้รับอิทธิพลจากสิ่งรอบด้าน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ฯลฯ ปัจจัยแวดล้อมต่างๆล้วนทำให้ตำบลสารภีมีความเป็นสังคมเมืองสูง ทำให้คนในชุมชนมีความเป็นปัจเจกสูง มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ขาดการรวมตัวและความสามัคคีในการจัดกิจกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างอิสระ คนหนุ่มสาวเดินทางออกจากชุมชนไปทำงานที่ตัวเมือง ในชุมชนมีแต่คนชราและเด็กเล็ก การดำเนินการใดๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่มักมาจากคนที่เคยทำงานกลุ่มเดิมๆ ไม่มีอาสาสมัครใหม่มาร่วมผลักดันเปลี่ยนหมุนเวียนหรือเกื้อหนุนการทำงานในพื้นที่ ผลที่เห็นได้ชัดคือ การขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การพัฒนากลุ่มอาชีพไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ แผนพัฒนาต่างๆมาจากกลุ่มผู้นำ แต่ไม่มีการเสนอแนะความคิดเห็นร่วมกันในชุมชนอย่างทั่วถึง ฉะนั้นที่ผ่านมากการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในตำบลเป็นลักษณะการป้อนและขึ้นจากองค์กรภาครัฐและผู้นำชุมชนเฉพาะคนที่มีความรู้ (นินช บุนยฤทธานนท์ , ประพันธ์ อภิวงค์, ประภากร สัมพันธ์สวาท, 2559)

บริบทชุมชนด้านการสื่อสาร

เมื่อมีการศึกษาบริบทชุมชน มีการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาตรวจสอบสภาพปัญหาและพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันกับประชาชนในพื้นที่ในหลายครั้ง ทั้งกับกลุ่มผู้นำชุมชน รวมถึงการเชิญตัวแทนภาคประชาชน ได้แก่ ประธานกลุ่มแม่บ้านและอาสาสมัครชุมชน จากทั้ง 10 หมู่บ้าน มาประชุมร่วมกันโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการสรุปและอภิปรายสภาพปัญหา ปรากฏผลดังนี้ ชุมชนตำบลสารภีมีปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพชุมชนถูกแบ่งกลางจากถนนเชียงใหม่-ลำพูน และทางรถไฟ รวมถึงการมีอาณาเขตต่อเนื่องยาวไปกับตำบลอื่นๆ เช่น ตำบลยางเนิ้ง ตำบลลูโม่งค์ ทำให้การประสานงานระหว่างกันมีปัญหาในแง่การระดมความคิดเห็นที่เป็นองค์รวม ขณะที่เมื่อพิจารณาในรายหมู่บ้าน พบว่า ปัญหาหมู่ที่ 1, 3, 5 และ 6 มีลักษณะความเป็นชุมชนเมืองสูง ประชาชนมีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ ไม่มีพื้นที่ทางเกษตรมากนัก ส่วนใหญ่เป็นบ้านเรือนอาศัย มีผู้สูงอายุอยู่ในพื้นที่มาก แต่ยังขาดการจัดการที่ดี ขณะที่ชุมชนหมู่ที่ 4, 7, 8, 9 และ 10 เป็นชุมชนที่มีอาชีพและภูมิ

ปัญหาท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนมีอาชีพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่นำสนใจหลายอย่าง แต่ไม่สามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ตลาดได้มากนัก และมีปัญหาในด้านการจัดการหลายอย่าง ด้วยเหตุว่าการขับเคลื่อนเรื่องการพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมาจากกลุ่มคนเดิมๆ ขาดการรวมพลังจากประชาชนในพื้นที่ ปัจจุบันแต่ละหมู่บ้านมีจุดศูนย์กลางในการแสดงความคิดเห็นที่แยกไปตามความสะดวกของคนในพื้นที่ แต่ไม่มีจุดศูนย์กลางในเรื่องพื้นที่สาธารณะที่เป็นศูนย์รวมใจชาวบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างกันภายในชุมชน อันเนื่องจากการศึกษาชุมชนด้วยกระบวนการการมีส่วนร่วมที่ผ่าน มาเห็นได้ชัดว่า ในพื้นที่ตำบลสารภีมีปัญหาในเรื่องการสื่อสารระหว่างกันอันเนื่องมาจาก ได้แก่ 1) การแบ่งฝั่งของถนน ซุปเปอร์ไฮเวย์สายเชียงใหม่-ลำปาง ทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างหมู่บ้านลดทอนลงไปในการไปมาหาสู่ระหว่างหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นอุปสรรคในการเดินทางข้ามถนนที่อันตรายด้วยรถล้นจระเข้ไปมา 2) บางหมู่บ้านติดต่อกับเขตจังหวัดลำพูนหรือ ตำบลใกล้เคียง ทำให้การดูแลความเรียบร้อยและความปลอดภัยเป็นได้ลำบาก เนื่องจากหากเกิดเหตุการณ์ไม่ปรกติต้องมีการประสานงานข้ามจังหวัดในส่วนของพื้นที่ดูแลรับผิดชอบคนละส่วน 3) การที่พื้นที่ถูกตัดทอนด้วยเส้นทางสัญจร 3 สายหลัก ได้แก่ เส้นทางสายสารภีเชียงใหม่-ลำพูน (สายเก่า) เส้นทางรถไฟเชียงใหม่-กรุงเทพฯ และเส้นทางซุปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการเดินทางและคนต่างถิ่นเคลื่อนย้ายอพยพไป-มามากขึ้น ฉะนั้นชุมชนจึงมีลักษณะกายภาพที่ถูก ผ่ากลางออกจากกันด้วยเส้นทางคมนาคม รวมถึงความแตกต่างของลักษณะพื้นที่ตั้งที่กล่าวข้างต้น ประกอบกับชุมชนมีปัญหา จากกระบวนการสื่อสารภายในและภายนอก เช่น เครื่องมือในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ กลไกการทำงานบางอย่าง เช่น คนไม่ได้ เชื่อมโยงไปทั่วถึง ในพื้นที่มีปัญหาเรื่องความชำรุดของอุปกรณ์เครื่องมือในการสื่อสารระหว่างกัน ฉะนั้นการสร้างเครื่องมือ สื่อสารสาธารณะในพื้นที่เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง

จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของชุมชนในตำบลสารภีที่มีปัญหาอันเนื่องมาจากสภาพชุมชนถูกแบ่งกลางจากถนน ทำให้ การประสานงานระหว่างกันมีปัญหาในแง่การระดมความคิดเห็นที่เป็นองค์รวม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงชุมชนจากชุมชนชนบท ไปสู่ชุมชนเมืองที่มีลักษณะความเป็นปัจเจกชนต่างคนต่างอยู่ ขาดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ปัจจัยแวดล้อมทางกายภาพเอง ยิ่งทำให้ชุมชนเองมีปัญหาจากกระบวนการสื่อสารภายในและภายนอก รวมไปถึงปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาค ประชาชน อย่างไรก็ตามโอกาสจากการเข้ามาของภาคีความร่วมมือที่สาม เช่น นักวิจัยจากสถาบันการศึกษาเป็นอีกตัวแปร สำคัญของการพัฒนากระบวนการการมีส่วนร่วมภายในชุมชน จึงทำให้การสร้างเครื่องมือสื่อสารสาธารณะในพื้นที่ที่เป็นเรื่อง สำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดการสร้างความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งในการนี้คณะผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัยหลัก “เพื่อสร้างเครื่องมือสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชนที่มีลักษณะกึ่งเมือง กึ่งชนบท” โดยเน้นการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสื่อชุมชนที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารและศึกษาการมีส่วนร่วมของตำบลสารภี เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาเครื่องมือสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลสารภี (นิรุช บุญฤทธิฐานนท์ , ประพันธ์ อภิวงค์, ประภากร สัมพันธ์สวาท, 2558)

รูปที่ 1 การศึกษาชุมชนด้วยเครื่องมือแบบมีส่วนร่วม: แผนที่วงใน

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้เครื่องมือการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยใช้แบบสำรวจ และแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การจำแนกและจัดกลุ่มผ่านเทคนิควิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น เวทีชุมชน เครื่องมือการศึกษาชุมชน แบบมีส่วนร่วม แผนที่ความคิด แบบสำรวจข้อมูลชุมชน แบบสอบถามความคิดเห็นประชาชนกลุ่มตัวอย่าง การสนทนากลุ่ม เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก ภาพถ่าย การศึกษาจากเอกสารราชการ เป็นต้น เพื่อเก็บข้อมูลในส่วนของปัญหาการมีส่วนร่วมและกลุ่มความร่วมมือต่างๆในพื้นที่ รวมไปถึงการพัฒนากระบวนการการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ตามเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามคำถามการวิจัยหลักที่ว่า “เครื่องมือการสื่อสารสาธารณะที่เหมาะสมกับชุมชนที่มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบทควรเป็นรูปแบบใด” ซึ่งในส่วนของการประชากรที่ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยของการวิเคราะห์ แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มประชาชนในเขต10หมู่บ้านในตำบลสารภีจำนวนทั้งสิ้น 2,402 คน และ 2. กลุ่มพลเมืองอาสาสมัคร (โครงการนาร่อง/พื้นที่ทดลอง) ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลสารภี อันประกอบไปด้วย ผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองในเขตพื้นที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มต่างๆในชุมชน และคณะกรรมการหมู่บ้าน ในโครงการนาร่องการทำกิจกรรมลานสารภีรวมใจ (ระยะที่สอง) ที่สมัครใจเข้าร่วมและดำเนินการในลักษณะโครงการปฏิบัติการเพื่อทดลองกระบวนการการมีส่วนร่วมหรือการจัดพื้นที่ทดลองจัดทำเวทีลานสารภีรวมใจ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณที่วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขณะที่ข้อมูลเชิงคุณภาพก็มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลผ่านเวทีชุมชนและการประเมินเปรียบเทียบกับโมเดลตัวแบบทางวิชาการ ร่วมกับการตรวจสอบจากสมาชิก การสร้างข้อสรุปผลการค้นพบและการสรุปเป็นบทเรียนและสร้างโมเดลกระบวนการความคิด (นิรุช บุญฤทธานนท์ , ประพันธ์ อภิวงค์, ประภากร สัมพันธ์สวาท, 2559)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการโครงการในด้านการสื่อสารสาธารณะในเชิงคุณภาพผ่านเวทีชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จากทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 42 คน พบว่า สื่อที่ชุมชนตำบลสารภีใช้มากที่สุดคือ เสียงตามสายในหมู่บ้าน และหากจำแนกตามองค์ประกอบการสื่อสารสามารถสรุปได้ว่า 1) ผู้ส่งสารเป็นผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ 2) สารที่ส่งเป็นเนื้อหาในท้องถิ่นและขาดการจัดการข้อมูลให้เป็นระบบ เป็นสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเฉพาะสมาชิกที่มีใกล้ชิดหรือผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง 3) ช่องทางหรือสื่อที่ใช้มากที่สุดคือ เสียงตามสาย และ 4) ผู้รับสาร คือ คนในชุมชนเฉพาะกลุ่มที่มีศักยภาพเข้าทำงานกับชุมชนหรือประชาชนที่มีทัศนคติด้านบวกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการสื่อสารที่พบในชุมชนตำบลสารภี

องค์ประกอบการสื่อสาร	ลักษณะที่พบ	ปัญหาและข้อจำกัดของการสื่อสารฯ
ผู้ส่งสาร	1. เป็นผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน (พ่อหลวง/แม่หลวง) 2. เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐของเทศบาล 3. เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่หลายบทบาทในพื้นที่ เช่น เป็นผู้นำชุมชนหรือเป็นสมาชิกสภาเทศบาล	ขึ้นอยู่กับทักษะ/ความสามารถในการสื่อสาร และความรู้ความเข้าใจในสารของผู้ส่งสาร
สาร	1. เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชน 2. ใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสาร 3. ข้อมูลที่ส่งสารเป็นเรื่องเฉพาะกลุ่ม	สารมีความกระจัดกระจายในแง่ของเทคนิคการนำเสนอสารที่สื่อออกไป เนื่องจากธรรมชาติของผู้ส่งสารที่มีความสนใจ/ทักษะความชำนาญที่

องค์ประกอบการสื่อสาร	ลักษณะที่พบ	ปัญหาและข้อจำกัดของการสื่อสารฯ
		แตกต่างกันในแต่ละหมู่บ้าน จึงอาจทำให้สารบิดเบือนหรือตกหล่นระหว่างการสื่อสาร เกิดเป็นอุปสรรคจากการสื่อสาร (Noise)
ช่องทาง/สื่อ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ช่องทางหรือสื่อที่ทุกหมู่บ้านใช้มากที่สุด คือ เสียงตามสาย 2. ในการระดมความร่วมมือของคนในชุมชนจะใช้เสียงตามสายเป็นเครื่องมือหลัก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ในบางพื้นที่ที่เครื่องกระจายเสียงตามสายชำรุดหรือเสียหาย จนไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ ทำให้ข้อมูลไม่เข้าถึงชาวบ้านในพื้นที่นั้นๆ ประสิทธิภาพของการสื่อสารในชุมชนลดลง 2. ปัจจุบันแม้จะ มีการพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก ฯลฯ แต่ยังคงมีการเลือกใช้ช่องทางเดิมที่เคยใช้อยู่
ผู้รับสาร	<ol style="list-style-type: none"> 1. คนในชุมชนเฉพาะกลุ่มที่มีศักยภาพเข้าทำงานกับชุมชน 2. ประชาชนที่มีทัศนคติด้านบวกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทัศนคติมีผลต่อการรับสาร เนื่องจากตัวผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านมีทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ อาจก่อให้เกิดการเปิดรับหรือปิดกั้นข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลางที่ส่งออกไป 2. มีชาวบ้านบางกลุ่มที่ไม่สนใจกิจกรรมส่วนรวมของชุมชน จึงมักเพิกเฉยต่อการส่งสารหรือข้อมูลข่าวสารจากสื่อสารสาธารณะ

รูปที่ 2 เวทีประชาคมการสื่อสารสาธารณะ: กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข

ด้านการสำรวจข้อมูลเชิงปริมาณนั้นได้สำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับการสื่อสารสาธารณะของชุมชนตำบลสารภี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างตัวแทนประชากรโดยการสุ่มแบบสัดส่วนจากทั้ง 10 หมู่บ้าน จำนวน 402 ชุด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน (ร้อยละ 71.64) โดยมีระดับข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เพราะการได้รับประโยชน์จากความสะดวกสบายบางอย่าง อาทิเช่น ค่าจ้างหรือผลประโยชน์ต่างตอบแทน

ในระดับ เห็นด้วยมาก (ค่าเฉลี่ย 2.59) โดยช่องทางที่ใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารหลัก เพื่อเผยแพร่ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ตำบลสารภีที่ผ่านมามากที่สุดตามลำดับได้แก่ เสียงตามสายในหมู่บ้าน (ร้อยละ 86.32) ทั้งนี้มีความคิดเห็นว่ารูปแบบสื่อประเภท สื่อบุคคล มีความเหมาะสมกับคนในชุมชนตำบลสารภีมากที่สุด (ร้อยละ 62.44) และวิธีการสื่อสารกับคนในชุมชนตำบลสารภี เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเหมาะสมมากที่สุด คือมีความหลากหลายของผู้เข้าร่วมสื่อสารในชุมชน (ร้อยละ 73.13)

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งข้อมูลที่ได้จากการจัดทำเวทีชุมชนร่วมกับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จากทั้ง 10 หมู่บ้าน และการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างตัวแทนประชากร 10 หมู่บ้าน ทำให้ทราบว่า ตัวแทนจากคนในชุมชนเฉพาะกลุ่มและชาวบ้านในพื้นที่ตำบลสารภี มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ในประเด็นด้านการสื่อสารของคนในชุมชนผ่านเครื่องมือหลักที่ผ่านมา ได้แก่ เสียงตามสายในหมู่บ้าน โดยส่วนใหญ่ในพื้นที่มีผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้แจ้งข้อมูลข่าวสารเป็นหลัก แม้ว่าเครื่องมือการสื่อสารสาธารณะที่ใช้มากที่สุดในปัจจุบันจะเป็นสื่อเสียงตามสาย แต่ตัวแทนประชากรจากทั้ง 10 หมู่บ้าน เห็นว่าวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนมากที่สุด คือ การใช้สื่อบุคคล เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับชาวบ้านผ่านตัวแทนของคนในชุมชนเฉพาะกลุ่ม และในบางพื้นที่เครื่องกระจายเสียงตามสายในชุมชนชำรุดหรือเสียหาย จนไม่สามารถใช้งานได้ตามปกติ ทำให้ข้อมูลไม่สามารถเข้าถึงชาวบ้านในบางพื้นที่ จึงมีความจำเป็นต้องใช้การบอกต่อจากบุคคล ทั้งซึกจูงใจในเนื้อหาสารได้ดีกว่าเครื่องมือสื่ออื่นๆ เพื่อเป็นการป้องกันการปิดกั้นข้อมูลข่าวสารและการเพิกเฉยต่อสารนั้นๆ

ส่วนประเด็นด้านกิจกรรม คนในชุมชนเฉพาะกลุ่ม และกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากการได้รับประโยชน์จากความสะดวกสบายบางอย่าง อาทิเช่น ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์ต่างตอบแทน เป็นต้น สอดคล้องกับประเด็นด้านคนในชุมชนเฉพาะกลุ่มที่มีศักยภาพเข้าทำงานกับชุมชนหรือประชาชนที่มีทัศนคติด้านบวกกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่มีผลต่อการรับสาร ทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ก่อให้เกิดการเปิดรับหรือปิดกั้นข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลาง ดังเช่นปัญหาที่พบและข้อจำกัดของการสื่อสาร ได้แก่ กลุ่มชาวบ้านที่ไม่ได้ให้ความสนใจในประเด็นด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน มักเพิกเฉยต่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน เนื่องด้วยไม่ได้รับประโยชน์จากการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากส่วนกลาง

ในขณะที่การส่งสารในมุมมองของตัวแทนคนในชุมชน มองว่าเนื้อหาสารที่ผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐส่งออกไปนั้น เป็นข้อมูลที่ขาดการจัดการในองค์กรรวม ข้อมูลมีความกระจัดกระจาย สารส่งไปตามความเข้าใจและความสนใจของผู้ส่งสารเป็นหลัก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติการนำเสนอของผู้ส่งสารที่แตกต่างกัน หรือสารที่ส่งอาจเป็นข้อมูลที่เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกบางกลุ่มหรือผู้ได้รับผลกระทบ ทำให้กระบวนการสื่อสารที่ใช้อยู่ในปัจจุบันขาดการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 10 หมู่บ้าน ที่มีความคิดเห็นว่า วิธีการสื่อสารกับคนในชุมชนตำบลสารภี เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนร่วมกันอย่างเหมาะสม คือมีความหลากหลายของผู้เข้าร่วมสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมในชุมชน ไม่เพียงแต่สมาชิกกลุ่มใดหรือตัวแทนคนในชุมชนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

อย่างไรก็ตามกระบวนการสื่อสารที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วม จะเห็นได้ว่าการผูกขาดช่องทางการสื่อสารของผู้ส่งสารเพียงทางเดียว มีผลต่อการรับรู้และความเข้าใจของผู้รับสาร มากกว่าลักษณะช่องทางหรือรูปแบบเครื่องมือการสื่อสารที่ใช้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกิดได้ด้วยความเข้าใจหรือการเพิกเฉย ความทันสมัยของช่องทางการสื่อสารต่างๆ ล้วนไม่มีผลต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของคนในชุมชนที่ยังคุ้นชินกับเครื่องมือการสื่อสารสาธารณะในรูปแบบเดิม ได้แก่ ระบบเสียงตามสายในหมู่บ้าน ฉะนั้นการพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารสาธารณะ สำหรับพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบริบทของปัญหาในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งกับผู้รับสาร หรือคนในพื้นที่ต่อสารที่ส่งออกไป การใช้ช่องทางสื่อที่มีมากและหลากหลายกลับไม่สำคัญเท่าการสร้างเป้าหมายแห่งการรับรู้ร่วมกัน ด้วยวิธีการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม จำเป็นต้องทำให้สอดคล้องกับวิถีชุมชน ซึ่งในแต่ละชุมชนมีธรรมชาติวิถีของการสื่อสารที่แตกต่างกัน หากแต่คนในชุมชนมีความรู้สึกมีส่วนร่วมกับสารนั้นๆ คนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและสัมพันธ์ต่อสารนั้นๆ การกระทำใดๆ ย่อมมีผลสืบต่อสารด้วยเช่นกัน ดังเช่นเกิดในกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำ

ตำบล สอดคล้องกับภัทรา บุรารักษ์ (2558) ที่เสนอว่า การพัฒนาเครื่องมือการสื่อสารที่ดี ต้องเป็นการรับและนำมาปรับใช้ให้ สอดรับและเป็นส่วนหนึ่งกับวิถีของชุมชน โดยการลงมือปฏิบัติและทำการสื่อสารด้วยคนในชุมชนด้วยกันเอง ไม่ใช่แค่สื่อสาร เชิงวิชาชีพ และการทำการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ยังต้องสามารถสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของ ต้องช่วยกันดูแลให้ ดำรงอยู่ได้ในชุมชนต่อไป

2.กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณสำนักสนับสนุนกองทุนวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์นที่สนับสนุนทุนวิจัยมาต่อเนื่องในทั้งสอง โครงการ และขอขอบคุณประชาคมและกลุ่มความร่วมมือต่างๆในเขตพื้นที่ตำบลสารภีที่ให้ความอนุเคราะห์ทีมงานวิจัยด้วยดี ตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- [1] นิรุช บุญยฤทธิฐานนท์ , ประพันธ์ อภิวงศ์, ประภากร สัมพันธ์สวาท (2558). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “การส่งเสริม กระบวนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารสาธารณะเพื่อพัฒนาจิตสำนึกความเป็นพลเมืองผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ” สำนักสนับสนุนกองทุนวิจัย และ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- [2] นิรุช บุญยฤทธิฐานนท์ , ประพันธ์ อภิวงศ์, ประภากร สัมพันธ์สวาท (2559). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “การส่งเสริม กระบวนการมีส่วนร่วมด้วยการสื่อสารสาธารณะผ่านพื้นที่ทางสังคม : ลานสารภีรวมใจ(ระยะที่สอง)” สำนัก สนับสนุนกองทุนวิจัย และ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- [3] ภัทรา บุรารักษ์. (2558). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความหมายใหม่ของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. ธีรสุพงศ์ สุขโสต. ชุมชนศึกษากับทรัพยากรมนุษย์. หน้า 14-36. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

การประมาณค่าและพยากรณ์อัตราการตายของผู้สูงอายุไทย
Estimation and Prediction Thai Elderly Mortality Rate

ปริญญญา ภาควิชา

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Patinya.Markrajan@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อประมาณค่า และพยากรณ์อัตราการตายของผู้สูงอายุไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า ตัวแบบที่ใช้ในการประมาณค่าอัตราการตายคือ ตัวแบบ อินเวอร์ส-เมคแฮม โดยใช้วิธีภาชนะน่าจะเป็น ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ และใช้วิธีโคล-กิสเกอร์ ในการประมาณค่าอัตราการตายในช่วงอายุ 70 ปีขึ้นไป ส่วนการพยากรณ์อัตราการตายใช้ตัวแบบลี-คาร์เตอร์ ใช้วิธีการแยกด้วยค่าเจาะจง ในการหาค่าพารามิเตอร์ในตัวแบบ ข้อมูลที่ใช้ คือ ข้อมูลจำนวนประชากรปลายปีและข้อมูลจำนวนประชากรที่ตาย ระหว่างปี พ.ศ.2545-2559 แยกตามอายุและเพศ จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และจากสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข ตามลำดับ

ผลการศึกษาพบว่าตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮมสามารถประมาณค่าอัตราการตายของไทยได้ถึงช่วงอายุประมาณ 70 ปี และเมื่อจะใช้วิธีโคล-กิสเกอร์ในการประมาณค่าอัตราการตายจากอายุ 70 - 110 ปี จากนั้นใช้ตัวแบบลี-คาร์เตอร์ในการพยากรณ์อัตราการตายของอายุ 50-110 ปี ในอีก 20 ปีข้างหน้า พบว่าค่าอัตราการตายมีแนวโน้มลดลงทั้งเพศหญิงและเพศชาย นอกจากนี้ค่าอัตราการตายของเพศชายมีค่าสูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย

คำสำคัญ : การประมาณค่า การพยากรณ์ อัตราการตายของผู้สูงอายุไทย

Abstract

The main objective of this research is to make an estimation and forecasting the elderly mortality rates for 20 years in the future. The Inverse-makeham model is used to estimate the mortality rates. Maximum likelihood estimation is used to estimate the parameters in the Inverse-makeham model whereas the Coale-Kisher method will estimate the mortality rates for over 70 years older. The Lee-Carter model is used to predict the mortality rates, and the Singular Value Decomposition method is used to identify the parameters of the model. The data sets for this study are the number of population by age and sex and the number of death by age and sex for 2002 to 2016 from the Department of Local Administration, Ministry of Interior and Ministry of Public Health.

The study found that it implies that the Inverse-makeham model is capable of determining the mortality rates for up to the ages of 70. The Coale-Kisker method is then used to estimate the mortality rate for 70 ages up to 110. After using the Lee- Carter model to predict mortality rates for ages of 50 to 110. In the next 20 years, it is concluded that the mortality rates will decline for both genders. Moreover, the mortality rates for males are slightly higher than females.

Keywords : Estimation Prediction Thai Elderly Mortality Rate

บทนำ

ปัจจุบันโครงสร้างประชากรประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ อันเนื่องมาจากการวางแผนครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพทำให้อัตราการเกิดลดลง และอายุขัยเฉลี่ยที่มากขึ้นจากเทคโนโลยีทางการแพทย์และการเอาใจใส่สุขภาพที่มากขึ้น จากรายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2558 ของกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNFPA) พบว่าสัดส่วนประชากรสูงอายุขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และสัดส่วนประชากรวัยเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ลดน้อยลง ในปีพ.ศ. 2513 มีจำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีคิดเป็นครึ่งหนึ่งของประชากรไทยทั้งหมด ส่วนประชากรผู้สูงอายุมี

สัดส่วนเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ในปี พ.ศ. 2553 สัดส่วนประชากรวัยเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปีลดลงเหลือเพียงร้อยละ 19.2 ขณะที่ผู้สูงอายุกลับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.0 นอกจากนี้ ยังมีการคาดประมาณว่าภายในปี พ.ศ. 2583 สัดส่วนประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีจะคิดเป็นเพียงร้อยละ 15.9 ของประชากรทั้งหมด ขณะที่ประชากรผู้สูงอายุนั้นจะมีสัดส่วนถึงร้อยละ 32.1 จากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรข้างต้น ทำให้กระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ธุรกิจประกันชีวิต ธุรกิจบริการ เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทย โดยการใช้ตัวแบบที่เหมาะสมซึ่งเป็นตัวประมาณที่ให้ค่าความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด และตัวแบบในการพยากรณ์ที่ให้ค่าความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประมาณค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทย โดยใช้ตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮม
2. เพื่อพยากรณ์ค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทย โดยใช้ตัวแบบลี-คาร์เตอร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 - 2578

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการศึกษา

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาการประมาณค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2559 จากตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮม ร่วมกับตัวแบบโคล-กิสเกอร์ และพยากรณ์อัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทยในอีก 20 ปีข้างหน้าด้วยตัวแบบลี-คาร์เตอร์ โดยวิธีการแยกด้วยค่าเจาะจง (Singular Value Decomposition : SVD)

2. ประชากรที่ศึกษา

ข้อมูลจำนวนประชากรปลายปี และจำนวนประชากรที่ตายระหว่างปี พ.ศ.2545 – 2559 แยกตามอายุและเพศ

3. เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้โดยทำแบบฟอร์มขอข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Excel, minitab และโปรแกรม R ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ตามลำดับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่าอัตราการมรณะกลางปี ($m_{x,t}$) ของปีที่ t แยกเพศและอายุ (x) โดยนำค่าจำนวนการตายของปีที่ $t-1, t, t+1$ มารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนประชากรกลางปีของปีที่ $t-1, t, t+1$
2. คำนวณค่าอัตราการมรณะ ($q_{x,t}$) ของปีที่ t แยกตามเพศและอายุ (x) จากสมการ

$$q_{x,t} = \frac{m_{x,t}}{1 + 0.5m_{x,t}}$$

3. ประมาณค่าพารามิเตอร์ในตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮมโดยวิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุด จากสมการ

$$l(\theta) = \sum_{x=50}^u \{d_x(\theta) \times \log(q_x(\theta)) + (l_x(\theta) - d_x(\theta)) \times \log(p_x(\theta))\}$$

4.

โดยที่ $q_x(\theta)$ คือ อัตราการมรณะของคนอายุ x ปี ถึง $x+1$ ปี

$p_x(\theta)$ คือ อัตรารอดชีพของคนอายุ x ปี ถึง $x+1$ ปี

$d_x(\theta)$ คือ จำนวนคนตายในช่วงอายุ x ปี ถึง $x+1$ ปี

$l_x(\theta)$ คือ จำนวนปีที่คาดหมายทั้งหมดที่คนจะมีชีวิตอยู่ระหว่างอายุ x ปี ถึง $x+1$ ปี ของกลุ่มคนทั้งหมด

โดยค่าพารามิเตอร์ที่นำไปใช้ คือค่าพารามิเตอร์ที่ทำให้ $l(\theta)$ มีค่ามากที่สุด โดยใช้โปรแกรม R ในการคำนวณ จากนั้นนำค่าพารามิเตอร์ที่ได้ไปแทนในสมการตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮม โดยใช้ค่าของฟังก์ชัน ภาวะน่าจะเป็นในการประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยแทนค่า l_x และ d_x ลงในฟังก์ชัน และแทน p_x และ q_x สำหรับตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮม

จากนั้นตรวจสอบความสมนัยของตัวแบบกับข้อมูลด้วยค่าไคส์แควร์จากสมการ

$$\chi^2 = \sum_{x=50}^u \left\{ \frac{(d_x(\text{ข้อมูล}) - d_x(\text{ตัวแบบ}))^2}{d_x(\text{ตัวแบบ})} \right\} \quad (3)$$

โดยจะเลือกพารามิเตอร์จากค่า u ที่มากที่สุด ที่ทำให้ค่าของ $\chi^2_{0.05} < \chi^2_{u-49, 0.95}$ เมื่อ กำหนดระดับนัยสำคัญ 0.05 เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการประมาณค่าอัตราการณะของผู้สูงอายุที่อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ทำให้ค่าองศาอิสระ (degree of freedom) เท่ากับ $u-49$

5. ประมาณค่าอัตราการณะจากตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮม โดยนำค่าประมาณพารามิเตอร์ D , m และ σ ไป

แทนในสมการ

$$q_x = \frac{1 - \exp\left\{-e^{-\frac{x+1-m}{\sigma}}\right\}}{1 - \exp\left\{-e^{-\frac{x-m}{\sigma}}\right\}} \exp\left\{-e^{-\frac{D}{\sigma}}\right\}$$

6. ประมาณค่าอัตราการณะในช่วงอายุ 70 – 110 จากตัวแบบโคล-กิสเกอร์ โดยใช้สมการ

$$m_x = m_{x-1} \exp(k_{70} + (x-70)R)$$

7. ประมาณค่าพารามิเตอร์ a_x , b_x , k_x ในตัวแบบลี-คาร์เตอร์โดยวิธีการแยกด้วยค่าเจาะจง

8. พยากรณ์ค่าพารามิเตอร์ k_x ในตัวแบบลี-คาร์เตอร์ โดยวิธีการถดถอยเชิงเส้นปกติ

9. พยากรณ์ค่าอัตราการณะตั้งแต่ปี พ.ศ.2559-2578 โดยวิธีลี-คาร์เตอร์

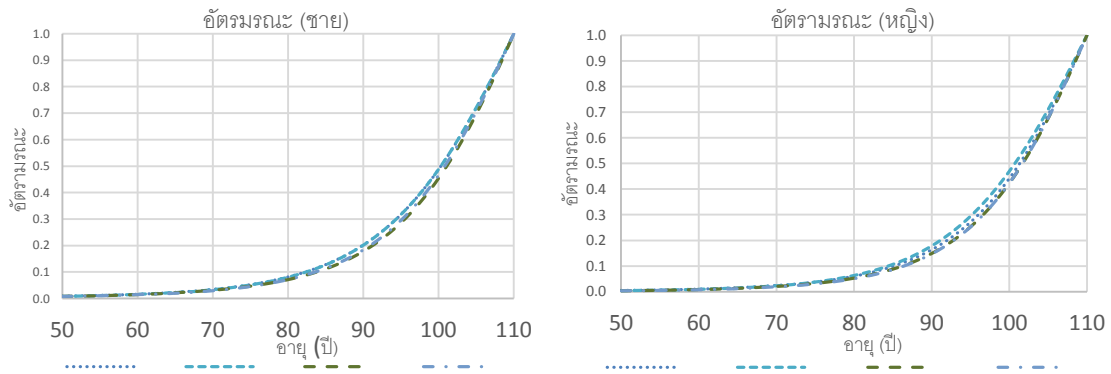
5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าประมาณอัตราการณะของผู้สูงอายุตั้งแต่ 50 ปี โดยตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮมสามารถประมาณค่าได้ถึงช่วงอายุ u ที่แตกต่างกันในแต่ละปี แสดงดังตารางที่ 1

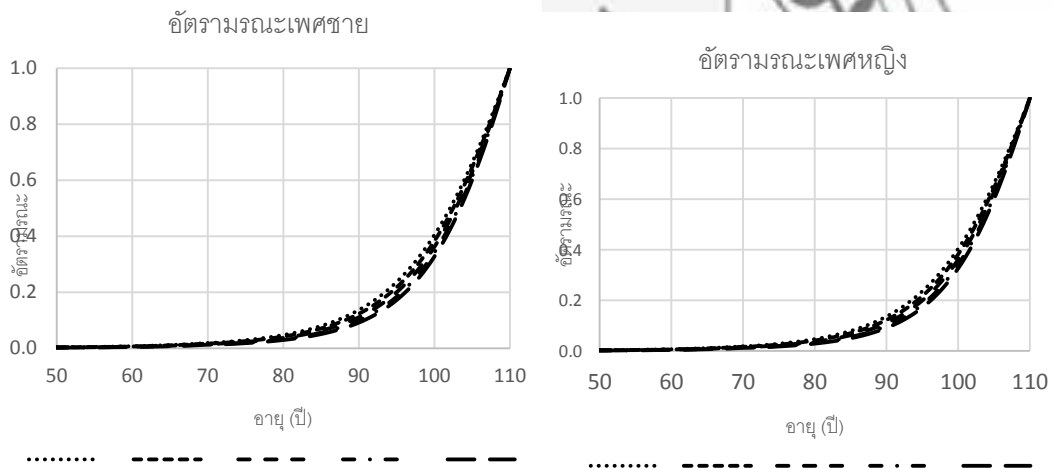
ตารางที่ 1 แสดงค่า u ตั้งแต่ปีพ.ศ.2546 – 2558 ทั้งเพศชาย และเพศหญิง

ปี	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558
ชาย	77	77	76	75	74	79	79	79	80	78	77	70	70
หญิง	76	75	76	76	73	73	75	75	75	76	78	80	80

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮมสามารถประมาณค่าอัตราการณะได้ถึงช่วงอายุ 70 – 80 ปี แต่ไม่สามารถประมาณค่าได้ถึงอายุ 110 ปี จึงใช้วิธีโคล-กิสเกอร์ในการประมาณค่าตั้งแต่อายุ 70 ปีจนถึง 110 ปี จากการแปลงค่า m_x เป็นค่าอัตราการณะ (q_x) ได้ผลดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงค่าอัตราตายนะที่ประมาณได้จากตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮม และวิธีโคล-กิสเกอร์ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย จากรูปที่ 1 พบเห็นว่าอัตราตายนะมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และอัตราตายนะในแต่ละปีมีค่าแตกต่างกันไม่มาก แต่จะเห็นว่าอัตราตายนะมีแนวโน้มลดลงเมื่อใกล้ปีปัจจุบัน
เมื่อทำการพยากรณ์ค่าอัตราตายนะในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยใช้ตัวแบบลิ-คาร์เตอร์ได้ค่าพยากรณ์แสดงดังรูปที่ 2

รูปที่ 2 แสดงค่าพยากรณ์อัตราตายนะจากตัวแบบลิ-คาร์เตอร์ ของเพศชายและเพศหญิง ในปี พ.ศ. 2559 - 2578 จากรูปที่ 2 พบว่าค่าพยากรณ์อัตราตายนะมีค่าใกล้เคียงกันในช่วงอายุ 50 – 70 ปี แต่ในช่วงอายุ 80 – 105 ปี ค่าพยากรณ์อัตราตายนะมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้พบว่าค่าอัตราตายนะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตั้งแต่อายุ 90 ปีขึ้นไป จนกระทั่งอายุ 110 ปี ซึ่งค่าอัตราตายนะมีค่าเท่ากับ 1

ตารางที่ 2 แสดงค่าอายุคาดหมายเฉลี่ย (life expectancy) ตั้งแต่อายุ 50-110 ปี เพศชาย และเพศหญิง

อายุ	ชาย					หญิง				
	ปี 2559	ปี 2564	ปี 2569	ปี 2574	ปี 2578	ปี 2559	ปี 2564	ปี 2569	ปี 2574	ปี 2578
50	27.17	27.79	28.42	29.05	29.56	31.89	32.99	34.07	35.13	35.96
55	23.28	23.89	24.50	25.11	25.61	27.44	28.50	29.53	30.55	31.35
60	19.55	20.13	20.71	21.29	21.76	23.15	24.14	25.12	26.08	26.84
65	16.03	16.57	17.11	17.65	18.09	19.08	19.99	20.89	21.79	22.50
70	12.78	13.27	13.76	14.26	14.66	15.32	16.14	16.97	17.78	18.43

อายุ	ชาย					หญิง				
	ปี 2559	ปี 2564	ปี 2569	ปี 2574	ปี 2578	ปี 2559	ปี 2564	ปี 2569	ปี 2574	ปี 2578
75	9.83	10.26	10.69	11.13	11.48	11.87	12.60	13.33	14.05	14.63
80	7.26	7.61	7.96	8.32	8.61	8.78	9.39	10.00	10.61	11.09
85	5.09	5.35	5.62	5.89	6.11	6.15	6.61	7.08	7.55	7.93
90	3.33	3.52	3.70	3.89	4.04	4.00	4.32	4.64	4.97	5.24
95	2.00	2.11	2.22	2.33	2.42	2.37	2.56	2.75	2.95	3.11
100	1.04	1.10	1.15	1.20	1.25	1.21	1.30	1.39	1.49	1.57
105	0.40	0.42	0.44	0.46	0.47	0.45	0.48	0.51	0.55	0.57

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าอายุคาดหมายเฉลี่ยมีค่าเพิ่มขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 – 2578 ทั้งเพศชายและเพศหญิง และอายุคาดหมายเฉลี่ยของผู้หญิงมีค่ามากกว่าผู้ชาย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าตัวแบบอินเวอร์สเมคแอมสามารถประมาณค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทยได้ตั้งแต่อายุ 50 – 70 ปี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนช่วงอายุ 70 - 110 ปี ต้องใช้วิธีโคล-กิสเกอร์ในการประมาณค่าอัตราการมรณะที่สอดคล้องกับกฎของอัตราการมรณะ คือเมื่ออายุเพิ่มขึ้นค่าอัตราการมรณะก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และเมื่อพยากรณ์ค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า โดยใช้ตัวแบบลี-คาร์เตอร์ที่ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีแยกด้วยค่าเจาะจง พบว่า ค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทยมีอัตราการลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทย เพศชายมีค่ามากกว่าผู้สูงอายุ เพศหญิง

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อนำอัตราการมรณะของผู้สูงอายุที่ประมาณได้ตั้งแต่อายุ 50 ปี ถึง 110 ปี โดยใช้ข้อมูลจำนวนประชากรปลายปี และจำนวนประชากรที่ตายระหว่างปีพ.ศ.2545 – 2559 เปรียบเทียบกับงานวิจัยของสยมภู สายชลพิทักษ์ เรื่อง การประมาณค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทยโดยใช้ตัวแบบคานนิสโต ตัวแบบเมคแอม ตัวแบบอินเวอร์สเมคแอม และทฤษฎีค่าสุดขีด จัดทำขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2553 พบว่าค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุที่ประมาณได้จากตัวแบบอินเวอร์สเมคแอมมีค่าไปในทิศทางเดียวกันคือตัวแบบอินเวอร์สเมคแอมสามารถประมาณค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุทั้งเพศชายและเพศหญิงได้ในช่วง 20 – 30 ปี คือช่วงอายุ 70 – 80 ปี โดยในงานวิจัยได้ทำการประมาณค่าอัตราการมรณะต่อไปจนถึงอายุ 110 ปี โดยใช้ตัวแบบโคล-กิสเกอร์ และได้พยากรณ์ค่าอัตราการมรณะต่อไปจนถึงปี พ.ศ.2578 พบว่าค่าอัตราการมรณะทั้งเพศชายและเพศหญิงมีค่าลดลง ซึ่งสอดคล้องกับการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่กล่าวว่าในอนาคตจะมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น และอายุคาดการเฉลี่ยของเพศหญิงมีค่ามากกว่าเพศชาย อันเนื่องมาจากการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพที่เพศหญิงจะมีความเสี่ยงน้อยกว่าเพศชาย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการประมาณค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุไทยด้วยตัวแบบอินเวอร์สเมคแอม สามารถประมาณค่าอัตราการมรณะได้ถึงประมาณอายุ 70 ปี จึงต้องใช้ตัวแบบโคล-กิสเกอร์ในการประมาณค่าอัตราการมรณะในช่วงอายุ 70-110 ปี งานวิจัยครั้งต่อไปอาจหาตัวแบบอื่นที่สามารถใช้ในการประมาณค่าอัตราการมรณะของผู้สูงอายุในช่วงอายุ 50 – 110 ปีได้ทั้งหมด

2. เนื่องจากข้อมูลจำนวนประชากรปลายปี และจำนวนประชากรที่ตายนำมาศึกษามีเพียง 13 ปีย้อนหลัง ทำให้ต้องใช้วิธีการถดถอยเชิงเส้นในการพยากรณ์ค่าดัชนีเวลาในอนาคต ถ้าข้อมูลที่ศึกษามีมากกว่า 15 ปี การใช้ตัวแบบ ARIMA จะให้ค่าที่แม่นยำ และเหมาะสมมากกว่า

เอกสารอ้างอิง

[1] สยมภู สายชลพิทักษ์. (2553). การประมาณค่าอัตราการระยะของผู้สูงอายุไทยโดยใช้ตัวแบบคานนิสโต ตัวแบบเมคแฮม ตัวแบบอินเวอร์สเมคแฮม และทฤษฎีค่าสุดขีด. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

[2] Coale, A. J., and Kisker E. E. (1990). Defects in data on old-age mortality in the United States : new procedure for calculating mortality schedules and life tables at the highest ages. *Asian and pacific population forum* 4: 1-32.

[3] Terblanche, W. Retrospective testing of mortality forecasting methods for the projection of very elderly populations in Australia. *Jornal of Forecasting, J. Forecast* 35 (2016) : 703-717.

[4] Thomas Buettner Dr. (2002). Approaches and Experiences in Projecting Mortality Patterns for the Oldest-Old. *North American Actuarial Journal*. 6:3, 14-29.

การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความสูญเปล่าของธุรกิจด้วยระบบ ERP
Increasing Efficiency Wastes Management of Business with ERP System

สิริกอร์ ประทุม¹, ณฐา ธรเจริญกุล², ชาริณี พลวุฒิ³

¹คณะโลจิสติกส์และเทคโนโลยีการบิน วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก E-mail : sirikom@southeast.ac.th

²คณะบัญชีและวิทยาการจัดการ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก E-mail : ann.natha@hotmail.com

³คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี E-mail : charinee_tu@hotmail.com

บทคัดย่อ

การดำเนินธุรกิจไม่ได้ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานของระบบ ERP แต่ระบบ ERP (Enterprise Resource Planning) รุ่นล่าสุดให้การสนับสนุนโครงการริเริ่มแบบลีน เพื่อหาข้อได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ ทุกธุรกิจที่ออกแบบมาสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ต้องการความได้เปรียบทางการแข่งขันเพื่อความแตกต่างในการแข่งขัน ผู้ผลิตที่กำลังมองหาการปรับปรุงประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ มักจะมองหาหลายทางเลือก การใช้ระบบ ERP หรือการใช้เครื่องมือและเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการผลิตแบบลีน เป็น ERP ที่มีแนวคิดแบบลีน ในการเรียนรู้และเน้นการลดของเสียและกิจกรรมที่ไม่เพิ่มมูลค่า การใช้ ERP ส่วนใหญ่จะไร้ประสิทธิภาพและการใช้จ่ายเกินงบประมาณ SAP Business One เป็นระบบ ERP ที่มีประสิทธิภาพมากซึ่งสามารถให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับธุรกิจได้

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ, การจัดการความสูญเปล่า, ระบบ ERP

Abstract

A business practice is not directly dependent on the implementation of an ERP system, but the latest generation of Enterprise resource planning (ERP) systems offer support for lean initiatives then how to gain a competitive advantage in business. Every business designed for small and medium-sized enterprises needs a competitive advantage to distinguish itself from the competition. Manufacturers looking for significant performance improvements often look to multi choices to implementing ERP system, or applying the tools and techniques associated with lean production. ERP Implementations more often than not run counter-intuitive to lean concepts. While learn and focus on reducing waste and non-value-add activities, most ERP implementations are bloated with inefficiencies and cost overruns budget. SAP Business One is an extremely powerful ERP system, one that can give you deep business insight into important areas of business

Keywords : Efficiency, Waste Management, ERP System

บทนำ

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันภายใต้การแข่งขันที่สูง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เป็นสาเหตุให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวตามไปด้วย การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่นำมาช่วยในการตัดสินใจทางธุรกิจให้ทันต่อเหตุการณ์และสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุดมีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) แต่เดิมเก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Office และใช้ระบบปฏิบัติการ DOS ในปี ค.ศ. 1960 ได้นำระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนความต้องการวัสดุ (Material Resource Planning : MRP) มาใช้ในการควบคุมแผนการผลิต การจัดการสินค้าคงคลัง ในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต และในปี ค.ศ. 1980 ได้มีการพัฒนามาเป็นระบบวางแผนและการควบคุมกำลังการผลิต (Manufacturing Resource Planning : MRP II) โดยการนำ Closed loop MRP , ระบบบัญชี และการจำลองสถานการณ์ (Simulation) รวมเข้าด้วยกัน ทำให้ระบบปฏิบัติการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งพอนำมาใช้งานแล้วก็ยังทำให้พบปัญหาแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลักดังนี้ 1) การประมวลผลข้อมูล ถ้าข้อมูลเกิดความผิดพลาด ก็จะส่งผลให้ข้อมูลในรายการวัสดุ (Bill of Materials : BOM) และตารางการผลิตหลัก (Master Production Schedule : MPS) ไม่ถูกต้องไป

ด้วย โดยที่ระบบไม่มีการเตือนหรือระบบป้องกันความผิดพลาด 2) สัดส่วนปริมาณและเวลาในการผลิต ถ้าระบบกำหนดมาแล้วไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งทำให้การผลิตตามคำสั่งซื้อในบางครั้งไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการธุรกิจสามารถนำการบูรณาการ โลจิสติกส์ เข้ามาช่วยในการกำจัดความสูญเปล่าเพื่อสร้างคุณค่า ด้วยระบบการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กรโดยรวม (Enterprise Resource Planning : EPR) และองค์กรสามารถสร้างคุณค่าสินค้าด้วยการเสนอสินค้าที่ลูกค้าต้องการ ในเวลาที่ต้องการ ณ ที่ที่ต้องการ ในปริมาณที่ต้องการ การส่งมอบสินค้าในสภาพสมบูรณ์ รวมถึงต้นทุนที่เหมาะสม การเสนอสินค้าตามเงื่อนไขข้างต้น บริษัทจะต้องใช้วิธีการจัดการเชิงกระบวนการที่เพิ่มคุณค่า ซึ่งเป็นวิธีการทำงานที่ป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุด

จากข้อมูลข้างต้น วัตถุประสงค์การจัดทำมุ่งเน้นให้ทราบถึงแนวทางในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน โดยการจัดการความสูญเปล่าของธุรกิจด้วยระบบ ERP เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้กับธุรกิจ โดยจะศึกษาวิธีการจัดการข้อมูลและกระบวนการดำเนินธุรกิจตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันรวมถึงทางเลือกในอนาคต รวมถึงการตัดสินใจเลือกโปรแกรมที่เหมาะสมกับองค์กรอีกด้วย

การจัดการองค์กร (Organizing) เป็นการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ทั้งบุคลากร และภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ เริ่มจากการกำหนดโครงสร้างองค์กร (Organization Structure) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างงาน ผู้ปฏิบัติงาน และเป้าหมายขององค์กร ดังนั้นการจัดการองค์กรที่ดีจะช่วยให้บุคลากรทำงานได้ตามความถนัดและเหมาะสม เพื่อป้องกันความสูญเปล่าที่อาจจะเกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน ส่งผลให้การทำงานล่าช้าได้

ใน ค.ศ. 1980 ได้เกิดคำว่า Lean เพื่อใช้อธิบายระบบการผลิตรถยนต์ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยลีน (Lean) หมายถึง ความผอม เปรี้ยวบาง และมีการพัฒนาประสิทธิภาพของการออกแบบการผลิต การตลาดและการบริการ ซึ่งการพัฒนาที่มีปัจจัยความสำเร็จอยู่ที่การจัดความสูญเสียน้อยในกระบวนการ และการใช้ประโยชน์จากบริษัทที่จัดส่ง ชิ้นส่วนให้โตโยต้า เพื่อร่วมกันสร้างคุณค่าให้กับลูกค้าที่ใช้รถยนต์ โดย Moden (1993), Ohno (1990) และ Shingo (1989) ได้อธิบายลักษณะของการผลิตแบบ Lean ไว้ในเชิงเปรียบเทียบกับการผลิตคราวละมากๆ ว่าต้องใช้เวลาเพียงครั้งเดียวในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ต้องใช้ชั่วโมงการทำงานของวิศวกรเพียงครั้งเดียวในการออกแบบ และต้องใช้แรงงานเพียงครั้งเดียวในการผลิต ต้องลงทุนเพียงครั้งเดียวในส่วนของเครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่การใช้งานภายในโรงงาน และถ้าเปรียบเทียบกับคน หมายถึง ร่างกายที่สมส่วน ปราศจากชั้นไขมัน แข็งแรง ว่องไว ถ้าเปรียบเทียบกับองค์กร หมายถึง องค์กรที่ดำเนินการโดยปราศจากความสูญเปล่าในทุกๆกระบวนการ มีความสามารถในการปรับตัว ตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้รับผลงานได้ทันที และมีประสิทธิภาพเหนือคู่แข่ง

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร กล่าวคือ ในอดีตแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเน้นคนเป็นหลัก โดยมองที่การวางรูปแบบการทำงานที่ง่ายไม่ซับซ้อน ในปัจจุบันเน้นกระบวนการ (Process) และการพัฒนากระบวนการ โดยการประกันคุณภาพกระบวนการ เช่น การนำการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management : TQM) และ Six Sigma ซึ่งเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งที่น่ามาช่วยในการลดของเสียในกระบวนการปฏิบัติงาน และในอนาคตเน้นที่กระบวนการและบุคลากรในองค์กร โดยบุคลากรในองค์กรมีการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงานเน้นการลดความสูญเสียน้อยกิจกรรมหรืองานที่เพิ่มค่าใช้จ่ายและไม่เพิ่มประโยชน์ในการทำงานขององค์กร การนำระบบการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กรโดยรวม (Enterprise Resource Planning : EPR) มาใช้จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของกิจการ ที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในด้านระบบการทำงานตั้งแต่เริ่มกระบวนการสั่งซื้อและจบด้วยการชำระเงิน ทำให้กิจการสามารถจัดการเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กรเข้าด้วยกัน ง่ายต่อการใช้งาน ราคาไม่แพง ซึ่งในปัจจุบันหลายกิจการมีโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีราคาสูง แต่ใช้ความสามารถไม่เต็มที่ ทำให้กิจการเสียโอกาสในการพัฒนา อีกทั้งสาเหตุบางประการที่ทำให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

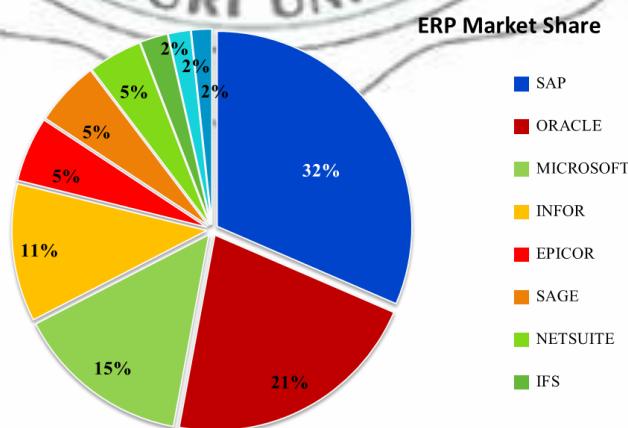
เกิดความล้มเหลว คือการกำหนดราคาสู้กับคู่แข่งไม่ได้ ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์ต้นทุนที่แท้จริง ทำให้กิจการต้องแบกภาระต้นทุนที่ส่งผลต่อเงินทุนหมุนเวียน ขาดการบริหารสินค้าคงคลัง ทำให้มีสินค้าคงเหลือมากเกินไป ไม่สามารถระบายสินค้าออกไปจำหน่ายได้ [1] ดังนั้นจึงมีการพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับ SMEs เพื่อช่วยผู้บริหารในการลดข้อผิดพลาดในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการประมวลผล ทำให้สามารถนำเสนอรายงานทางการเงินได้อย่างถูกต้อง ทันเวลา ผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการ และรองรับการขยายตัวทางธุรกิจในอนาคต

ในปัจจุบันมีการออกแบบและพัฒนาระบบ ERP ออกมาหลากหลาย เพื่อตอบสนองความต้องการของธุรกิจ ดังนั้นผู้ประกอบการจะทราบได้อย่างไรว่าควรเลือกใช้โปรแกรมของบริษัทใด เพื่อตอบโจทย์ขององค์กรและคุ้มค่าที่สุด บางบริษัทนำหลากหลายโปรแกรม เข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล แต่บางบริษัทเลือกที่จะใช้เพียงโปรแกรมเดียว เนื่องจากเหตุที่ว่าสามารถเชื่อมต่อข้อมูลได้เป็น Real Time ง่ายต่อการใช้งานและประหยัดเวลา ซึ่งมุมมองของผู้ประกอบการแต่ละรายมีความต้องการที่แตกต่างกัน ผู้ออกแบบและพัฒนาระบบ จึงต้องใช้วิธีการเรียนรู้กระบวนการของธุรกิจนั้นๆ เพื่อสามารถนำกลับมาพัฒนาโปรแกรมให้เป็นไปตามความต้องการ นอกเหนือจากฟังก์ชันพื้นฐานที่โปรแกรมมี

SAP Business One

SAP Business One เป็นระบบ ERP ที่มีการออกแบบและพัฒนาขึ้น สำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก เน้นความง่ายในการใช้งาน สะดวก รวดเร็ว มีการเชื่อมโยงการทำงานทุกหน่วยงานในองค์กร ตั้งแต่ระบบบัญชี การเงิน การจัดซื้อ คลังสินค้า การขาย และระบบการผลิต เพื่อให้ผู้บริหารได้ข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ และทันต่อการตัดสินใจ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพในการใช้งาน ให้ข้อมูลที่ถูกต้องและปรับเปลี่ยนรูปแบบรายงานต่าง ๆ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

จากการสำรวจของ Panorama ที่สำรวจส่วนแบ่งทางการตลาดของระบบ ERP 10 อันดับ ในปี 2017 พบว่าระบบ ERP ที่มีผู้นิยมใช้มากที่สุดคือ SAP 20.4% รองลงมา ORACLE 13.9% MICROSOFT 9.4% INFOR 7.4% EPICOR 3.5% SAGE 3.5% NETSUITE 2.9% IFS 1.5% IQMS 1.2% และ SYSPRO 1.1% [2]

รูปที่ 1 ส่วนแบ่งทางการตลาด ERP

ที่มา : Panorama Consulting Solutions, LLC.

ซึ่งจากการสำรวจ พบว่าส่วนแบ่งทางการตลาดของ SAP ที่มีจำนวนมากเนื่องจากมีความเชี่ยวชาญด้าน ERP มา นานกว่า 40 ปี รองรับบริษัทขนาดใหญ่ บริษัทข้ามชาติ และ iDatalabs [3] ได้ทำการสำรวจส่วนแบ่งทางการตลาดของ SAP Business One พบว่า SAP Business One มีส่วนแบ่งทางการตลาด 3.4% เนื่องจากเป็นระบบที่มีการจัดการธุรกิจแบบง่าย

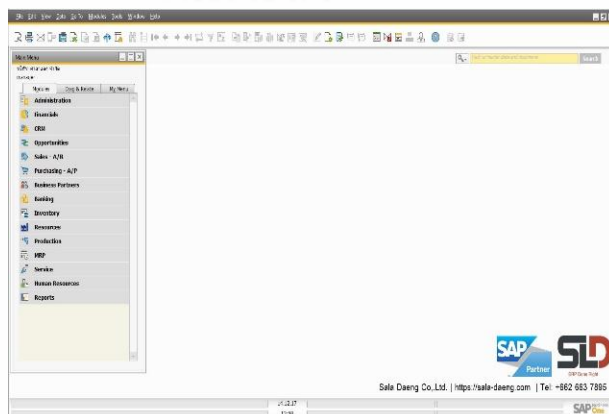
ราคาไม่แพง เป็นระบบที่ออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่กำลังเติบโต ที่สำคัญเป็นระบบที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงข้อมูลแบบทันที (Real time)

คุณสมบัติพิเศษของ SAP Business One

SAP Business One ได้มีการออกแบบและพัฒนา เพื่อกิจการขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยมีลักษณะพิเศษ ในเรื่องระบบการทำงานและการบันทึกบัญชี มีระบบงานพื้นฐานที่เชื่อมโยงการทำงานในองค์กร ณ เวลานั้นทันที (Real Time) ด้วยเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ตั้ง ฐานข้อมูลแบบสมุดบัญชี เช่น ระบบการจัดการชั้นพื้นฐานที่จำเป็น (Administration) ระบบการจัดการข้อมูลลูกค้า/เจ้าหนี้ (Business Partner) ระบบการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ (Sales Opportunity) ระบบการจัดการขายและการส่งสินค้า (Selling and Account Receivable) ระบบการจัดการซื้อและการรับสินค้า (Purchasing and Account Payable) ระบบการจัดการชำระเงินและจ่ายเงินให้ลูกค้าและเจ้าหนี้ (Banking) ระบบการจัดการด้านบัญชีและการเงิน (Financial, Costing, Budget, Fixed Assets) ระบบการจัดการสินค้าคงคลัง (Warehouse and Inventory Management) ระบบการจัดการวางแผนการผลิต (MRP and Production) ระบบการจัดการต้นทุนโครงการต่าง ๆ (Project Management) ระบบการจัดการให้บริการสินค้าหลังการขาย (Servicing) และระบบการจัดการข้อมูลพนักงาน (Employee Profile) ทำให้กิจการสามารถปิดบัญชี และเรียกดูรายงานได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ข้อมูลมีความถูกต้องและโปร่งใส ทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจได้ทันต่อเวลา อีกทั้งการติดตั้งระบบทำได้อย่างรวดเร็วและง่ายต่อการใช้งาน [4]

รูปที่ 2 ฐานข้อมูล

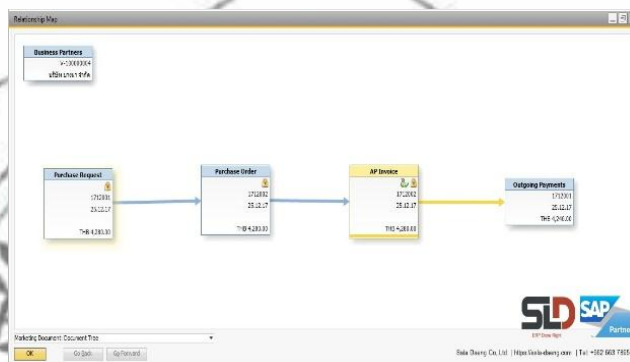

รูปที่ 3 หน้าหลักของโปรแกรม SAP Business One

ระบบการจัดการด้านบัญชีและการเงิน (Financial, Costing, Budget, Fixed Assets)

ระบบการจัดการด้านบัญชีและการเงิน ของ SAP Business One ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ลดความผิดพลาดในการทำงาน ทำให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ทันต่อเวลา ทำให้รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ และคุณภาพ อีกทั้งยังช่วยลดปริมาณการใช้กระดาษ การประมวลผลข้อมูลทางการบัญชีทำได้อย่างรวดเร็ว ทำให้กิจการสามารถสืบค้นข้อมูลที่ซับซ้อน และสร้างร่องรอยทางการบัญชี เพื่อค้นหารายการที่บันทึกไว้ ไว้อย่างเป็นระบบ

การเชื่อมโยงข้อมูลในระบบการขายจากกระบวนการออกใบเสนอขายไปยังการบันทึกบัญชีและชำระหนี้ในระบบบัญชี ทำให้ลดขั้นตอนในการทำงานที่ซ้ำซ้อนลง

รูปที่ 4 การเชื่อมโยงข้อมูลใน Module การขายสินค้าไปยังการชำระบัญชี ใน SAP Business One

ระบบการจัดการด้านบัญชีและการเงินของ SAP Business One ประกอบด้วยบัญชีแยกประเภททั่วไป สมุดรายงาน งบประมาณ ต้นทุน การบันทึกกรีบ-จ่ายเงิน การกระทบยอดเงินฝากธนาคาร และรายงานทางการเงิน ซึ่งหลักการทำงานเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย

ระบบคลังสินค้าและการกระจายสินค้า

ระบบคลังสินค้าและการกระจายสินค้าของ SAP Business One มีการเชื่อมโยงระหว่างการจัดการซื้อจัดจ้าง การผลิต การขายสินค้า ตลอดจนการกระจายสินค้า สามารถจัดการและดำเนินงานสินค้าคงคลังได้ทันที (Real Time) ที่เรียกว่านวัตกรรมจัดการซื้อจัดจ้าง (Innovative Procurement) โดยเริ่มตั้งแต่การสั่งซื้อสินค้า การบันทึกการขายการซื้อสินค้า การรับสินค้าเข้าคลังสินค้า ระบบจะมีการเชื่อมโยงแต่ละแผนก และส่งข้อมูลไปที่แผนกบัญชี เป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การเรียกดูรายงานก็ทำได้อย่างรวดเร็ว ตลอดจนการเบิกสินค้า การบรรจุหีบห่อ การส่งมอบและการวางบิล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถประเมินค่าสินค้าคงคลัง ปรับปรุงและตรวจสอบ ได้อย่างถูกต้อง ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผนการขายไปจนถึงการจัดซื้อจัดจ้าง ควบคุมและสำรวจวัตถุดิบในการผลิต การเก็บข้อมูลประวัติผู้ขายสินค้า ประวัติการสั่งซื้อสินค้า [5] สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์และพิจารณาตัดสินใจในการบริหารคลังสินค้าได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ

2. การทบทวนวรรณกรรม

2.1 ระบบบริหารทรัพยากรองค์กร

ระบบบริหารทรัพยากรองค์กร หรือระบบ ERP เป็นระบบที่มีการพัฒนาจากแนวความคิดในการวางแผนทรัพยากรทางธุรกิจขององค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด [6][7] ซึ่งระบบ ERP จะเชื่อมโยงระบบงานต่าง ๆ ในองค์กรเข้าด้วยกัน เช่น การผลิต การบริหารทรัพยากรบุคคล การบัญชี การเงิน การจัดหาห่วงโซ่อุปทาน ตลอดเวลา (real time) เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนของข้อมูลและการทำงาน

ข้อดีของระบบ ERP คือ 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกระบวนการทำงานงานในองค์กร เนื่องจากลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานระยะยาว [8] 2) เพื่อลดขั้นตอน และความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานในองค์กรให้ลดน้อยลง 3) ลดข้อผิดพลาดในการทำงานทุกแผนกในองค์กร 4) มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยน ให้ตรงตามความต้องการทางธุรกิจในปัจจุบันและอนาคต 5) ส่งเสริมให้มีระบบการควบคุมภายในและการรักษาความปลอดภัยที่ดี

ข้อเสียของระบบ ERP คือ 1) ราคาแพง 2) ผู้ใช้ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบได้ เนื่องจากระบบมีความซับซ้อนในการบันทึกข้อมูล หรือการปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงาน ผู้ใช้อาจไม่มีความมั่นใจว่าเมื่อมีการประยุกต์ใช้ระบบ ERP แล้ว จะทำให้ขั้นตอนการทำงานลดน้อยลง

2.2 แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model : TAM)

แบบจำลองการยอมรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model : TAM) เป็นแบบจำลองที่ใช้ทดสอบพฤติกรรมของผู้ใช้เทคโนโลยี และพยากรณ์การยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหลักการ TAM จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย ตัวแปรภายนอก (External variables) การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากเทคโนโลยีสารสนเทศ (Perceived usefulness หรือ PU) การรับรู้ว่าเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน (Perceived ease of Use หรือ PEOU) และทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน (Attitude toward using) [9]

การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานให้กับธุรกิจด้วย การนำ ERP มาประยุกต์ใช้ในองค์กร ด้านการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรไม่แสวงหากำไร ช่วยในการบริหารต้นทุนการดำเนินงานขององค์กร เนื่องจาก ERP ที่นำมาประยุกต์ใช้นั้น มีความง่ายต่อการใช้งาน ทำให้ผู้ใช้มีความตั้งใจที่จะใช้งานในระบบนี้ ข้อมูลที่ออกมาจึงมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตัดสินใจได้เร็วขึ้น [10] และจากการศึกษาของ กฤษภูมิ เบญจประภาพร [11] ที่ศึกษาถึงการวางแผนและควบคุมวัสดุโดยใช้ระบบ SAP Business One พบว่า การนำโปรแกรม SAP Business One มาใช้กับการวางแผนและควบคุมวัสดุ ทำให้กระบวนการและเวลา การจัดทำหมาย การเบิกสินค้าการตรวจนับสินค้า ลดลง และเมื่อกระบวนการและระยะเวลาในการปฏิบัติงานลดลง จึงทำให้ยอดมูลค่าสินค้าคงคลังและต้นทุนการบริหารคลังสินค้าลดลง หลังจากที่มีการนำโปรแกรม SAP Business One มาใช้ และจากการวิจัยของ กัญญทอง หรดาล ที่ศึกษาถึงปัญหาที่พนักงานต้องใช้เวลาในการรับจ่ายสินค้าในคลังสินค้าห้องเย็น ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า ปัญหาเกิดจากการไม่ทราบตำแหน่งและจำนวนสินค้า [12]

การประยุกต์โปรแกรม SAP Business One ในงานบัญชี มีประโยชน์อย่างมากเนื่องจากระบบ SAP Business One เป็นระบบที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลจากแผนกต่าง ๆ ไปยังแผนกบัญชี ไม่ว่าจะเป็น การออกใบขอซื้อ คำสั่งซื้อ การรับสินค้า การขายสินค้า การเบิกจ่ายสินค้าออกจากคลังสินค้า ทำให้ขั้นตอนในการบันทึกบัญชีบางขั้นตอนถูกตัดลง ลดข้อผิดพลาดจากการบันทึกข้อมูลด้วยคน ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการคิดคำนวณต้นทุนมีความถูกต้อง รวดเร็ว [13] ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องสินทรัพย์ถาวรจะถูกส่งไปยังระบบทะเบียนทรัพย์สินถาวร มีการจัดการสินทรัพย์ให้ผู้ใช้ระบุหมวดหมู่ของสินทรัพย์ถาวร เพื่อง่ายต่อการค้นหาและจัดเก็บข้อมูล การคิดคำนวณค่าเสื่อมราคา อายุการใช้งาน ค่าซาก ซึ่งรายละเอียดของรายการสินค้าจะมี TAG Number ที่ผูกกับรายการสินทรัพย์ สามารถออกรายงานทะเบียนสินทรัพย์ ได้อย่างถูกต้อง

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกใช้ SAP Business One เนื่องจากมีประโยชน์ต่อธุรกิจที่ตนดำเนินการอยู่และมีความง่ายต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีของ Davis [14] และสิ่งที่ควรพิจารณาในการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปให้เหมาะสมกับธุรกิจ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านคุณภาพของโปรแกรม ด้านการเลือกผู้พัฒนาโปรแกรมที่น่าเชื่อถือ ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาโปรแกรม และด้านความคุ้มค่าต่อการลงทุน [15]

สรุป

คุณภาพของการจัดการความสูญเปล่าในองค์กร มีความสำคัญอย่างมากในการแข่งขันและความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ ผู้บริหารจึงต้องหาวิธีในการจัดทำข้อมูลของกิจการให้มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง แม่นยำ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ให้ธุรกิจประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินและคาดคะเนผลการดำเนินงานของกิจการได้ ซึ่งคุณภาพรายงานทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหาร [16] ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญในการพิจารณาเลือกใช้โปรแกรม ในด้านความน่าเชื่อถือของบริษัทผู้ผลิต ด้านการสนับสนุนและการ

ให้บริหารหลังการขาย และด้านขีดความสามารถของโปรแกรม ให้ตอบสนองความต้องการใช้งาน [17][18] ซึ่งหากเลือกได้อย่างเหมาะสมกับกิจการ จะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ประหยัดเวลา และทรัพยากร รวมถึงช่วยลดต้นทุนในการจัดทำงบการเงินที่กิจการจะต้องนำเสนอให้กับหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ หากกิจการเลือกโปรแกรมที่ไม่มีคุณภาพ จะทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ เพิ่มค่าใช้จ่าย สร้างปัญหาในการปฏิบัติงาน การทำงานล่าช้า เนื่องจากขาดเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ อีกทั้งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการเลือกนักบัญชีมืออาชีพมาปฏิบัติงานเพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

เอกสารอ้างอิง

- [1] จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล (2555). “ การเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีให้เหมาะสมสำหรับธุรกิจ SMEs ”. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 32,1, 23-37
- [2] Panorama Consulting Solutions, LLC. (2016). “ TOP 10 2017 ERP SYSTEM RANKINGS ” <http://www.erpnews.com/downloads/Top-10-ERP-Systems-Report-2017.pdf>
- [3] <https://idatalabs.com/tech/enterprise-resource-planning-erp>
- [4] อัจฉรวรรณ กองเพชร (2555). “ นวัตกรรมการจัดซื้อ กรณีศึกษาองค์กรไม่แสวงหากำไรที่ให้บริการด้านสุขภาพ ” การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, วิทยาลัยนวัตกรรม, สาขาวิชาการบริหารเทคโนโลยี.
- [5] L. Gange and L. Xiangdong, “ Implementing problems and solutions in ERP procurement management ” In: International Conference on Computer Application and System Modeling (ICCASM'10), Taiyuan, China, October 22-24, 2010, pp. V5-82-V5-85.
- [6] Y. F. Su and C. Yang, “ A Structural equation model for analyzing the impact of ERP on SCM ”, *Expert Systems with Applications*, Vol.37, 2010, pp.456-469.
- [7] อัจฉรวรรณ กองเพชรและคณะ. (2555). *การยอมรับและใช้งานระบบ SAP B.1: กรณีศึกษาการบริหารงานจัดซื้อจัดจ้างในองค์กรไม่แสวงหากำไร*. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยนวัตกรรม : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [8] พงษ์ชัย อธิคมรัตน์กุล. (2550). การจัดการโลจิสติกส์. <www.pongchai.blogspot.com/2007/08/Logistics-management.html> (4 พฤศจิกายน).
- [9] สิงหะ ฉวีสุขและคณะ. (2555). ทฤษฎีการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. *วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศลาดกระบัง*. 1(1)
- [10] ธนสิทธิ์ นิตยะประภา. (2559). การประยุกต์ใช้ ERP Open Source ในงานโลจิสติกส์. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*. 11 : 1-10.
- [11] กฤษณิมา เบญจประภาพร. (2554). *การวางแผนและควบคุมวัสดุโดยใช้ระบบ SAP Business One : กรณีศึกษาบริษัทผลิตสื่อสิ่งพิมพ์*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย
- [12] กัญญทอง หรดาล. (2551). *การใช้ระบบสารสนเทศในการจัดการคลังสินค้าสำหรับอุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการจัดการงานวิศวกรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [13] ณัฐชานันท์ เจริญไชยศิริกุล. (2550). *การศึกษากระบวนการจัดทำและพัฒนาระบบ ERP ของแผนกผลิต กรณีศึกษาบริษัท ไอแลนด์แคนนิ่ง จำกัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- [14] F. D. Davis, “ Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology ”, *MIS Quarterly*, Vol.13, No.3, 1989, pp.318-330.
- [15] จารุณี อภิวัฒน์ไพศาล. (2555). การเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีให้เหมาะสมสำหรับธุรกิจ SMEs. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย*. 32(1) : 23-37

- [16] ปิยมาศ เหลือล้ำ. (2555). ผลกระทบของคุณภาพรายงานทางการเงินที่มีต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์บริหารบัญชีมหาบัณฑิต.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [17] อรัญญา จินาชาญและคณะ. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพิจารณาเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs). วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 11(2): 385-397
- [18] ปัทมาวดี ดวงดาราร. (2558). ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีของสถานประกอบการในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). 4(1) : 9-20.

การจัดการตลาดชุมชนแบบมีส่วนร่วมบนพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท
ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่

นุชจรี ศรีอุบโย^{1*} ณิชชา ทองจำรูญ, นงลักษณ์ ธารารวรรณ, วิจิตรา บุญตัน, เขียวรัถ สุตรสุข, นรเศรษฐ์ บุญเหมย, ณัชชา กุลวัฒน์ภคิน,
พรนิภา จันทร์น้อย, กัญจนันดา สิทธิประเสริฐ, เฉลิมชัย พิสิษฐวานิช
คณะบริหารธุรกิจ,มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, Nutchari@feu.edu

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการตลาดชุมชนแบบมีส่วนร่วมบนพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ.เชียงใหม่ เพื่อศึกษาบริบทชุมชนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท แนวทางการจัดการตลาดชุมชน และปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตลาดชุมชนในพื้นที่ตำบลหนองผึ้ง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเป้าหมายหลักได้แก่ กลุ่มเกษตรกรและผู้จำหน่ายผัก ผลไม้ ตำบลหนองผึ้ง 10 คน ทีมวิจัย ม.ฟาร์อีสเทอร์น 10 คน เทศบาลและเกษตรตำบล 5 คน กลุ่มเป้าหมายรองคือตัวแทนชุมชน และภาคีเครือข่าย 25 คน ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน อสม. กลุ่มเครือข่ายเกษตร ร่วมขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ตามกำหนดไว้ดังนี้ 1. เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 2. เป็นกลุ่มคนที่สนใจและเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนงาน ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ผ่านเทคนิคการบริหารจัดการเทคนิค (PDCA) 1.การวางแผน (Planning) 2. การลงมือทำ (Do) 3.ตรวจสอบ (Check) 4.ปรับใช้ (Action) และเทคนิคการวิเคราะห์สภาพองค์การ (SWOT) 1.จุดแข็ง (Strength) 2.จุดอ่อน (Weakness) 3. โอกาส (Opportunities) 4. อุปสรรค (Threats) จนเกิดแนวทางการจัดการตลาดชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่าบริบทชุมชนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบทตำบลหนองผึ้งนั้นมีการเจริญเติบโตของเมืองขยายไปในพื้นที่โดยเฉพาะบริเวณถนนต้นยางที่เป็นถนนสายหลักของอำเภอสาร์ภีนั้นมีหมู่บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ และชุมชนอยู่อาศัยเป็นจำนวนมากแต่สำหรับพื้นที่ที่ไม่ติดถนนนั้นยังคงมีการทำเกษตร ปลูกกล้วย เลี้ยงสัตว์ โดยต.หนองผึ้งนั้นยังไม่มีตลาดชุมชนที่จะสามารถนำสินค้าเกษตรต่างๆเหล่านั้นออกมาจำหน่ายให้กับคนในพื้นที่เมื่อวิเคราะห์สภาพองค์การ (SWOT) แล้วพบว่าตลาดท้องถิ่นควรมีจุดแข็งที่บ่งบอกถึงท้องถิ่นของตน มีการอำนวยความสะดวกด้านสถานที่จอดรถ การจำหน่ายสินค้าให้หลากหลาย อีกทั้งควรคำนึงถึงวัน เวลาในการเปิดตลาดให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายด้วย ด้านการนำเทคนิคการบริหารจัดการ (PDCA) มาใช้นั้นพบว่าจากการทดสอบเปิดตลาดชุมชนต.หนองผึ้ง ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากคนในชุมชนอันเนื่องมาจากชุมชนมีส่วนร่วมคิดและลงมือปฏิบัติจริงโดยมีการกำหนดจุดเด่นของตลาดคือตลาดผักปลอดสารพิษเกิดและเกิดการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งภายในชุมชนต่อไป

คำสำคัญ : การจัดการตลาดชุมชน, กระบวนการมีส่วนร่วม, พื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท

Abstract

This research is focused to study Participatory based of Local Market management in the semi-urban, semi-rural society T.Hnongpueng A.Sarapi Chiang Mai province in order to study community context in semi urban semi-rural area, Guideline to local marketing management and all factors from SWOT analysis in local market of T.Hnongpueng Chiang Mai. The target group are 10 of farmers and crop sellers in T.Hnongpueng, 10 person of The Far Eastern University research team, 5 person of municipal and agriculture. The sub target group is 25 person of representative of community and network association such as senior people, child representative, volunteer and network agriculture who join to push the participatory management by selective condition in each area which are 1. Local people in T.Hnongpueng 2. People who want to join the participatory research method by PDCA technique-planning, do, check and action and analysis technique by SWOT until they get an appropriate local marketing management to each area and each group.

From research, the context of local people in semi urban semi-rural area has expanded their society nearby the road in rubber tree area. In the contrast, remote area from rubber tree still has run the local activities as agriculture such as longan garden, animal husbandry. Therefore, T.Hnongpueng still has no local market to sell their product directly to people in area. From SWOT analysis, local market should have their own identity and kimmic to attract people to buy their local food or product. Besides, parking area, variety of product and time of business should have take them to consider. After using PDCA technique, feedback from local people are clearly positive way especially the unique product from T.Hnongpueng is an organic vegetable.

Keyword: Local Market Management, Participatory Based, The Semi-urban Semi-rural Society

บทนำ

กระทรวงมหาดไทย (2560) รัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์ในกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีให้ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม สร้างโอกาสให้ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึง ทรัพยากร แหล่งทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อยกระดับรายได้และขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากและยุทธศาสตร์การสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และเป็นการวางรากฐานไทยแลนด์ 4.0 เพื่อดูแลคนไทยทุกคนให้ก้าวไปพร้อม กันโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ประกอบกับนายกรัฐมนตรีน้อมรับข้อสั่งการ ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2560 ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมตลาดชุมชน เพื่อให้เกษตรกร ผู้มีรายได้น้อยชุมชน รวมทั้ง ผู้ประกอบการที่เดือดร้อนจากการไม่มีสถานที่ค้าขาย มีพื้นที่ในการค้าขายรวมทั้งเป็นการยกระดับการค้าขายในชุมชนภายใต้ ความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวง อุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวัฒนธรรม ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บริษัท ประชาธิปไตยร่วมใจเพื่อสังคม (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท ประชาธิปไตยร่วมใจเพื่อสังคม (วิสาหกิจเพื่อ สังคม) จำกัด โดยบูรณาการตลาดประชารัฐทั้ง ๙ ประเภท แบ่งออกเป็น 9 ประเภทได้แก่ 1. ตลาดประชารัฐ Green Market 2. ตลาดประชารัฐคนไทยยิ้มได้ 3. ตลาดประชารัฐท้องถิ่นสุขใจ 4. ตลาดประชารัฐ กทม. คืบความสุข 5. ตลาดประชารัฐ ของดีจังหวัด 6. ตลาดประชารัฐ Modern Trade 7. ตลาดประชารัฐของดีวิถีชุมชน ธ.ก.ส. 8. ตลาดประชารัฐต้องชม 9. ตลาดประชารัฐ ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

จังหวัดเชียงใหม่ได้ดำเนินโครงการตลาดประชารัฐจากกระทรวงมหาดไทยไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ พร้อมประชุมแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายตลาดประชารัฐในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ แก่นายอำเภอ หัวหน้าส่วนราชการและ ผู้เกี่ยวข้อง โดยผู้ประกอบการสามารถลงทะเบียนได้ที่ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดและอำเภอทั่วประเทศเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง

การจัดตั้งตลาดระดับตำบลนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นหลักสามารถพึ่งพาตนเองได้แต่ สภาพการณ์ปัจจุบันการจัดตั้งตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้ามีจำนวนมากเกิดการแข่งขันหากไม่มีการศึกษาการจัดตั้งตลาดโดย อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนเข้ามาเกี่ยวข้องจะไม่สามารถดำเนินการให้ตรงกับความต้องการของทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ได้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงร่วมกันกับเทศบาลตำบลหนองผึ้งนั้นในการนำกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมได้ ดำเนินการในประเภทที่ 3 ตลาดประชารัฐท้องถิ่นสุขใจดำเนินการโดย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นลักษณะตลาดเป็น สินค้าเกษตรกรในท้องถิ่น แนวคิด 1.บริหารจัดการเพิ่มพื้นที่การขายในตลาดเดิม ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารตลาด ลด ค่าธรรมเนียมการเช่า เปิดโอกาสให้เกษตรกรนำผลผลิตมาขายเอง 2. เพิ่มวันทำการ โดยเฉพาะตลาดถนนคนเดินเดิม 3. ลด ค่าธรรมเนียมให้ผู้ค้ารายใหม่ โดยเฉพาะเกษตรกรที่นำผลผลิตมาค้าขายเอง พื้นที่ดำเนินการตลาดขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ตลาดของเทศบาล และตลาดเอกชน ทั่วประเทศ 76 จังหวัด จำนวน 3,822 แห่ง เวลาทำการทุกวัน สินค้าที่จำหน่าย 1. ผลผลิตทางการเกษตร 2. อาหารท้องถิ่น 3.สินค้าแปรรูป 4.ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น ฯลฯ มาศึกษาให้เกิดการจัดการตลาดชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนให้ตรงกับบริบทของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการตลาดชุมชน
3. ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตลาดชุมชน

ทฤษฎีและ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการตลาดชุมชนแบบมีส่วนร่วมบนพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ต.หนองผึ้ง อ.สารภี จ. เชียงใหม่นั้น เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) โดยมีประเด็นเพื่อการศึกษาบริบทชุมชนในพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท แนวทางการจัดการตลาดชุมชนและปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตลาดชุมชนโดยมีแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดตลาดประชารัฐ โครงการที่ดำเนินการเกี่ยวกับตลาดที่อยู่ในความรับผิดชอบ มุ่งเน้นการขยายพื้นที่ตลาดที่มีอยู่เดิมและพัฒนาตลาดใหม่ เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการตลาด ให้ผู้ประกอบการแต่ละกลุ่มอันจะนำมาซึ่งรายได้เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

2. แนวคิดทฤษฎีวงล้อเดมมิ่ง (PDCA) เดมมิ่ง (Deming in Mycoted, 2004) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

3. แนวคิดทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพองค์กร (SWOT) เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต

4. กระบวนการมีส่วนร่วม ระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน (บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2558) การแบ่งระดับขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสิ่งสำคัญ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชาญชัย สุขสกุล (2553) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการตลาดธุรกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงประเภทธุรกิจเกษตรของเกษตรกรปลูกมะขามหวานเพื่อการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการจัดการการตลาดธุรกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ชุมชนจะต้องร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมทางการตลาด เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งองค์กร การแบ่งงานกันทำตามความถนัด เพื่อร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผนการตลาดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

มนัสสินี บุญมีศรีสง่าและคณะฯ (2556) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาถนนคนเดินตลาด 200 ปีปราณบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนผลการศึกษาพบว่าถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปราณบุรี มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากมีความพร้อมในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

วรรณวิมล ภู่นาค (2558) ศึกษาเรื่องศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมพบว่าชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติด้านการเมือง พบว่า ไม่สามารถดำเนินการจัดการอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนได้

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่า แนวทางการจัดการตลาดชุมชน รวมถึงปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตลาดชุมชนนั้นควรเป็นอย่างไรเพื่อให้ได้องค์ความรู้จากกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการตลาดชุมชนร่วมกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องบริบทชุมชนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท แนวทางการจัดการตลาดชุมชน และปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตลาดชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่

ขอบเขตด้านประชากร ชุมชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น

- 1.1 กลุ่มเกษตรกรและผู้จำหน่ายผัก ผลไม้ ตำบลหนองผึ้ง 10 คน
- 1.2 ทีมวิจัย ม.พาร์อีสเทอร์น 10 คน
- 1.3 เทศบาลและเกษตรกรตำบล 5 คน
- 1.4 ตัวแทนชุมชน และภาคีเครือข่าย 25 คน ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนสภาเด็กและเยาวชน อสม. กลุ่ม

เครือข่ายเกษตร ฯลฯ ร่วมขับเคลื่อนให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ตามกำหนดไว้ดังนี้

1. เป็นผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. เป็นกลุ่มคนที่สนใจและเป็นแนวร่วมในการขับเคลื่อนงาน

2. ขอบเขตเนื้อหา

ทำการศึกษาบริบทชุมชน แนวทางการจัดการตลาดชุมชน รวมถึงปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตลาดชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นกระบวนการมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึกและสนทนากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนในชุมชนอำเภอสารภี ประเภทของข้อมูลได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การสำรวจภาคสนามโดยเก็บข้อมูลจากแบบการจดบันทึก การจัดกิจกรรม การสัมภาษณ์เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเชิงลึก เวทีระดมความคิดเห็นระหว่างผู้วิจัย ตัวแทนกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการ แผนพัฒนาสามปีเทศบาล ตำบลหนองผึ้ง ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลการวิจัย

บริบทชุมชนในพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบท

ภาพที่ 1 แสดงที่ตั้ง ต.หนองผึ้ง และเทศบาลตำบลหนองผึ้งที่จำหน่ายสินค้า

ตำบลหนองผึ้งประกอบด้วย 8 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองผึ้งเหนือ หมู่ที่ 2 บ้านเชียงแสน หมู่ที่ 3 บ้านดอนจัน หมู่ที่ 4 บ้านหนองผึ้งใต้ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแคเียง หมู่ที่ 6 บ้านกองทราย หมู่ที่ 7 บ้านป่าเกิดลี หมู่ที่ 8 บ้านสันคือ จำนวนประชากรทั้งสิ้น 13,849 คน

มีเนื้อที่ประมาณ 12.62 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,888 ไร่ เนื้อที่การเกษตร 2,008 ไร่ที่อยู่อาศัย 5,880 ไร่ ลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ไม่มีป่าไม้และภูเขา

ทิศเหนือ ติดกับ ต.หนองหอย อ.เมือง จ.เชียงใหม่

ทิศใต้ ติดกับ ต.ยางเนิ้ง และ ต.หนองแฝก อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดกับ ต.ไชยสถาน อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.ท่าวังตาล อ.สารภี จ.เชียงใหม่

สภาพกิ่งเมืองกิ่งชนบทเมื่อวิเคราะห์แล้วแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. เศรษฐกิจ

สภาพสาธารณูปโภคมีถนน น้ำ ไฟ อีกทั้งพื้นที่หลักซึ่งติดถนนต้นยางเป็นแหล่งค้าขาย อาทิ ดึงแถว ห้างร้านต่างๆ สำหรับพื้นที่ชุมชนที่ไม่ติดถนนนั้นสามารถประกอบอาชีพเกษตรได้เนื่องจากมีพื้นที่เพียงพอ อาทิ ปลูกกล้วย พืชผักสวนครัว โดยชุมชนนิยมปลูกผักทานเองเมื่อเกินจากนั้นก็นำไปขายแต่พื้นที่ซึ่งไม่มีตลาดรองรับสินค้าเกษตร

2. สังคม

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรที่มีอายุ 15 – 60 ปี อยู่ในกำลังแรงงาน ร้อยละ 95 ปัญหาที่พบคือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ บริษัท ห้างร้านใหญ่ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการจ้างแรงงาน โดยในพื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย ปัญหานี้ยังไม่สามารถแก้ไขได้

3. วิถีชีวิต

มีการรวมกลุ่มกันโดยส่วนมากเป็นผู้สูงอายุขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ อันเนื่องมาจากสภาพสังคมข้างต้นมีภูมิปัญญาอันหลากหลายอาทิด้านการเกษตร วัฒนธรรม สมุนไพร แต่เยาวชนยังคงให้ความสนใจน้อยซึ่งต้องมีการดึงเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น

4. วัฒนธรรม

ผู้นำมีความเข้มแข็ง เสียสละ สามารถรวมกลุ่มได้หลากหลายอาชีพ อสม. ผู้สูงอายุ กลุ่มเกษตรกร จากการศึกษาที่ต.หนองผึ้งมีโรงเรียนผู้สูงอายุที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องเกิดศักยภาพในการรวมกลุ่มโดยมีปราชญ์ชุมชนที่เก่งในด้านต่างๆ มาแบ่งปันและเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมที่ร่วมกันทำให้วัฒนธรรมยังคงสืบสานต่อไปได้

แนวทางการจัดการตลาดชุมชน

ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ผ่านเทคนิคการบริหารจัดการเทคนิค (PDCA) ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

- 1.1 จัดเวทีชุมชนเพื่อแนะนำโครงการพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำงาน
- 1.2 สำรวจบริบทชุมชน
- 1.3 สร้างเครือข่ายและศึกษาความต้องการของตลาดเป้าหมาย

ผลปรากฏว่าจากการวางแผนเบื้องต้นได้รับความร่วมมืออย่างดีจาก เทศบาล ชุมชน อันเนื่องมาจากทางมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์นได้เข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากร่วมคิดหาตลาดเพื่อจัดตั้งตลาดชุมชนขึ้น

2. การลงมือทำ (Do)

- 2.1 จัดเวทีระดมสมอง
- 2.2 การให้ความรู้ด้านการทำแผนธุรกิจแก่ผู้ประกอบการในชุมชน
- 2.3 อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่ม
- 2.4 การใช้เครื่องมือ POLC ทำกิจกรรมร่วมกัน
- 2.5 การใช้เครื่องมือ SWOT ทำกิจกรรมร่วมกัน

มีการนำความรู้และผลจากการสำรวจตลาดชุมชนอำเภอสารภีที่มีบริบทใกล้เคียงทั้ง 7 มาทดสอบการเปิดตลาดเพื่อดูศักยภาพของชุมชนต.หนองผึ้งในการซื้อขายสินค้าจนได้ตลาดผักปลอดสารพิษที่เป็นจุดเด่นของชุมชนเกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน

3. ตรวจสอบ (Check)

จัดเวทีสมาชิกเพื่อร่วมกันตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม โดยมีเจ้าหน้าที่ของเทศบาลและตัวแทนชุมชนสังเกตการณ์ซื้อขายสินค้าในตลาด โดยอาศัยการนับจำนวนผู้ขายและผู้ซื้อพร้อมทั้งเปิดรับข้อเสนอแนะของผู้ที่เข้ามาจับจ่ายสินค้า ผลปรากฏว่าผู้ซื้อส่วนมากเป็นคนที่อยู่ในเทศบาล ผู้เข้ามาติดต่องาน รวมถึงผู้ซื้อที่สนใจทานผักปลอดสารพิษจากกลุ่มชุมชน

ตลาดชุมชนมีผู้ร่วมจำหน่ายดังนี้

- 3.1 หมู่ 1 ต.หนองผึ้ง แม่แก้ว จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพร
- 3.2 หมู่ 2 ต.หนองผึ้ง จำหน่ายไข่อาร์มรมดี
- 3.3 หมู่ 3 ต.หนองผึ้ง ป้าตา น้องจิม จำหน่ายผักปลอดสารพิษ
- 3.4 หมู่ 7 ต.หนองผึ้ง แม่แดง พ่อทร จำหน่ายผักปลอดสารพิษ
- 3.5 อำเภอสารภี โดยสมาชิกเกษตรอินทรีย์ จำหน่าย ผัก ผลไม้ที่เป็นเกษตรอินทรีย์
- 3.6 บูธจำหน่ายผลิตภัณฑ์อ.สารภี
- 3.7 และอื่นๆ อาชีพผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพร เสื่อสาน อาหารปลอดภัย เป็นต้น

4. ปรับใช้ (Action)

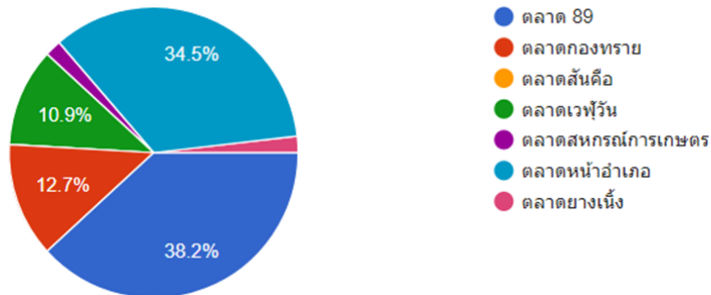
- 4.1 จัดเวทีคืนข้อมูล
- 4.2 สรุปผลการวิจัยเพื่อจัดทำรายงาน

ผลปรากฏว่ามีผู้จำหน่ายจำนวนน้อยรายจึงต้องมีการเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น สำหรับวันในการจำหน่ายสินค้านั้นได้มีการจำหน่ายทุกวันจันทร์ของสัปดาห์เริ่มตั้งแต่ 8.00 – 15.00 น. ซึ่งจำหน่ายแค่ 1 วันจึงต้องมีการเพิ่มวันเพื่อเพิ่มปริมาณการ

ซื้อโดยวันที่กำหนดไว้เพื่อพิจารณาคือวันพุธเนื่องจากมีการเปิดโรงเรียนผู้สูงอายุที่เทศบาลซึ่งผู้เรียนมีประมาณ 150 คน เป็นกำลังซื้อสำคัญได้อีกทางหนึ่ง

ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของตลาดชุมชนต.หนองผึ้ง

ได้มีการสำรวจโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเฉพาะคนที่อยู่ในพื้นที่อ.สารภีและซื้อของที่ตลาดเป็นประจำจำนวน 55 คน เพื่อนำผลมาใช้วิเคราะห์ตลาด

ภาพที่ 2 กราฟตัวอย่างจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยแสดงสัดส่วนการซื้อในตลาดอำเภอสารภีเมื่อนำมาประกอบแล้ววิเคราะห์ตลาดชุมชนต.หนองผึ้งผลปรากฏว่า

1.จุดแข็ง

- 1.1 เป็นตลาดผักปลอดสารพิษ
- 1.2 ชุมชนสามารถนำสินค้าเกษตรของตนมาจำหน่ายโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง
- 1.3 มีพื้นที่กว้างขวาง
- 1.4 ทำเลดีติดถนนใหญ่
- 1.5 ไม่เสียเงินค่าเช่าพื้นที่

2.จุดอ่อน

- 2.1 เปิดแค่ 1 วันคือทุกวันจันทร์ของสัปดาห์
- 2.2 ผู้จำหน่ายน้อยราย
- 2.3 ยังไม่เป็นที่รู้จัก

3.โอกาส

- 3.1 เทศบาลตำบลหนองผึ้งให้การสนับสนุน
- 3.2 มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นได้นำความรู้และคืนข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนได้นำไปใช้
- 3.3 เศรษฐกิจปัจจุบันคนนิยมจับจ่ายตลาดชุมชนเพราะสินค้าราคาถูกและมีความมั่นใจในสินค้าชุมชนเนื่องจาก

มองเห็นการผลิตว่าผัก ผลไม้ในชุมชนของตนเองว่าปลอดสารพิษ

4. อุปสรรค

- 4.1 สินค้า อาทิ ผักผลไม้ส่วนมากเป็นสินค้าตามฤดูกาลควรมีพืชผักของท้องถิ่นให้มากกว่าเดิม
- 4.2 การเกษตรต้องอาศัยดินฟ้าอากาศเป็นปัจจัยหลักทำให้ไม่สามารถควบคุมการผลิตได้

ภาพที่ 3 การจำหน่ายสินค้าตลาดชุมชน.หนองผึ้ง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงมหาดไทย.(2560).คู่มือแนวทางการดำเนินการโครงการตลาดประชารัฐ.เข้าถึงได้จาก <http://www.market.moi.go.th/download/manual.pdf>

ชาญชัย สุขสกุล.(2553).การพัฒนารูปแบบการจัดการการตลาดธุรกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ประเภทธุรกิจเกษตรของเกษตรกรปลูกมะขามหวานเพื่อการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์.วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

โทชาวะ บุญจิ. 2544. คิดใหม่ทำใหม่ ด้วยไคเซ็น. แปลโดยชไมพร สุธรรมวงศ์. กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส.

บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล.(2558).ระดับชั้นการมีส่วนร่วมของประชาชน. หนังสือชุดความรู้ด้านการจัดการ ความขัดแย้งด้วยสันติวิธี เล่มที่ 3.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ.

มนัสสินี บุญมีศรีสง่าและคณะ.(2556). การพัฒนาถนนคนเดินตลาด 200 ปีปรามบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. Veridian E-Journal.มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรรณวิมล ภูนาศ.(2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา.วารสารวิทยบริการ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อรุณี และคณะ. (2548).ฐานความเชื่อของนักพัฒนาสังคมในการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับประชาชน.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.ฟิลิซซึ ไทย ออฟเซต.

Deming in Mycoted, 2004 เข้าถึงได้จาก <http://www.ftpi.or.th/2015/2125>

ปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน

นายพรเทพ พิสุทธีวานิชย์¹, พนมพร จันทระปัญญา², สุกัญญา นิมนันท์³

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, pisutwanitch@gmail.com

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

³อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, snimanandh@gmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูชาวต่างประเทศที่ทำการสอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 4 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 197 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนที่สำคัญที่สุด 5 อันดับแรกคือ ความสนใจในงานซึ่งเป็นปัจจัยด้านบุคคล รองลงมาคือลักษณะของงานซึ่งเป็นปัจจัยด้านงาน ตามด้วยรายรับและสภาพการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยด้านการจัดการ และระดับเงินเดือนซึ่งเป็นปัจจัยด้านบุคคล ตามลำดับ

คำสำคัญ: ปัจจัยการคงอยู่ ครูชาวต่างประเทศ

ABSTRACT:

This research aimed to study the existence factors of foreign teachers in private schools. The sample groups selected for this study were 197 foreign teachers who were teaching in private schools in Chiang Mai under control of Chiang Mai primary educational area office 4. The tools used in the research were questionnaires about the existence factors of foreign teachers in private schools and interviews. The data were analyzed by descriptive statistics and content analysis. The findings were as follows: From the top 5 important existence factors, the most important factor was job interest which was a part of personal factors followed by work itself which was a part of work factors. The third and fourth factors were income and work conditions which were parts of factors controllable by management. The fifth was salary which was a part of personal factors.

KEYWORDS: Existence Factors, Foreign Teachers

บทนำ

ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษานั้น ปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดการศึกษามากที่สุดคือครู เพราะครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ให้ความรู้แก่นักเรียน หากครูมีความรู้ความสามารถ มีความสุข มีความพึงพอใจในการทำงาน มีกำลังใจในการทำงาน มีความมั่นคงในหน้าที่ ก็จะตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหากมีการคงอยู่ในงานที่ยาวนานต่อเนื่องก็จะเกิดความรู้สึผูกพันกับโรงเรียน ช่วยคิดและพัฒนาให้โรงเรียนเจริญก้าวหน้าต่อไป ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี ได้รับความรู้และทักษะตามหลักสูตร การบริหารบุคลากรที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งครูดี มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถดึงดูด อารมณ์รักษาและพัฒนาครู เพื่อให้จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษาของชาติต่อไป

โรงเรียนยุวทูตศึกษาพัฒนาที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ เป็นโรงเรียนเอกชนสองภาษา เปิดสอนหลักสูตร English Program (EP) โดยสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา [1] ได้ให้ความหมายของโรงเรียนสองภาษา ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการไว้ว่า เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของความเป็นผสมผสานกับความเป็นสากล สำหรับรูปแบบการจัด สามารถทำได้ 2 แบบ คือ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) ซึ่งมีความแตกต่างกัน คือ EP จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นภาษาไทยและสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้โรงเรียนยุวทูตศึกษาพัฒนาได้เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจ้างครูชาวต่างประเทศซึ่งเป็นเจ้าของภาษาทำการสอนเป็นจำนวนมาก โดยจากรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

ของโรงเรียนยุวศูตศึกษาพัฒนาประจำปีการศึกษา 2558 [2] ที่ผ่านมาพบว่า มีครูชาวต่างประเทศที่ทำงานภายในโรงเรียนมากกว่า 50 คน แต่ข้อมูลจากฝ่ายบุคคลตั้งแต่ต้นปี 2559 จนถึงปัจจุบันพบว่า มีครูชาวต่างประเทศลาออกเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ขาดความต่อเนื่องในการเรียนการสอน ขาดแคลนครูผู้สอน ทำให้ครูที่มีอยู่รับภาระเพิ่มโดยการสอนแทน ทำให้จัดการเรียนการสอนได้ไม่เต็มที่ โรงเรียนยุวศูตศึกษาพัฒนาที่มีความจำเป็นต้องรับทำการสรรหาครูใหม่ ซึ่งมีคุณสมบัติตาม ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ [3] สำหรับชาวต่างประเทศที่ไม่มีสัญชาติไทย ทั้งนี้สถานศึกษาที่รับครูชาวต่างประเทศเข้าประกอบวิชาชีพครูในสถานศึกษา ต้องให้ความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับการเป็นครูในประเทศไทยอย่างน้อยในเรื่อง ภาษาไทย วัฒนธรรมไทย และกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ด้วยข้อจำกัดดังกล่าวทำให้โรงเรียนฯ ไม่สามารถคัดครูที่มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ในระยะเวลาจำกัด ไม่มีเวลาในการอบรมนิเทศครู ครูที่รับมาใหม่บางคนก็อยู่ได้ไม่นาน เกิดปัญหาต่อเนื่องตามมาโดยเฉพาะไม่สามารถจัดการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ นักเรียนขาดความต่อเนื่องในการเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง การคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศจึงมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนของทางโรงเรียนฯ เป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน ว่ามีปัจจัยการคงอยู่ อะไรบ้างที่สำคัญที่จะทำให้ครูชาวต่างประเทศปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนต่อเนื่อง ไม่ลาออกจากการงาน เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้ครูชาวต่างประเทศคงอยู่ในองค์กรต่อไป ส่งผลให้ทางโรงเรียนสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการทำให้ครูชาวต่างประเทศคงอยู่ในโรงเรียนเอกชน

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. *กลุ่มเป้าหมาย* ได้มีการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ครูชาวต่างประเทศที่ทำการสอนในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 197 คน จากรายงานการปฏิบัติการของครูชาวต่างประเทศของกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4 (2559)

2. *เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย* คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจัดหมวดหมู่ นำเสนอเนื้อหาสาระในรูปความเรียง ซึ่งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำไปทดลองหาค่าความเชื่อมั่นกับโรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.867

3. *การเก็บรวบรวมข้อมูล* ด้านแบบสอบถามผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพอีสเทิร์น ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 34 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากครูชาวต่างประเทศของทางโรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย โดยนำข้อมูลที่นำมาทำการตรวจสอบ พบว่า มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ ส่วน การ สัม ภา ษณ์ ผู้ วิ จั ย ทำ การ สัม ภา ษณ์ ครูชาวต่างประเทศที่มีประสบการณ์ 3-5 ปี จำนวน 35 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน โดยการจดบันทึกและบันทึกเทป

4. *การวิเคราะห์ข้อมูล* ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ส่วนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกและการบันทึกเสียงมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดหมวดหมู่ สรุปเป็นข้อค้นพบตามประเด็นแต่ละด้าน และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนด้านบุคคล ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าเป็นปัจจัยการคงอยู่สูงสุดคือความสนใจในงาน มีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือแรงจูงใจในงาน จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 78.17 บุคลิกภาพ และระดับเงินเดือน มีจำนวนเท่ากันที่ 127 คน คิดเป็นร้อยละ 64.47 ในส่วนของปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนด้านงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าลักษณะของงานเป็นปัจจัยการคงอยู่สูงสุด มีจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 85.79 รองลงมาคือทักษะและความชำนาญในงาน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 78.68 ส่วนโครงสร้างของงาน มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 63.96 และปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนด้านการจัดการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ารายรับ เป็นปัจจัยการคงอยู่สูงสุด มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 92.89 รองลงมาคือสภาพการทำงาน จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 64.47 ส่วนความศรัทธาในตัวผู้บริหาร และความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน มีจำนวนเท่ากันที่ 71 คน คิดเป็นร้อยละ 36.04

เมื่อนำผลที่ได้มาจัดอันดับความสำคัญ 5 อันดับ พบว่าปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนที่สำคัญเป็นอันดับหนึ่งคือ ความสนใจในงาน โดยมีคะแนนอยู่ที่ 340 คะแนน รองลงมาคือลักษณะของงาน มี 322 คะแนน อันดับที่สามคือรายรับ มี 257 คะแนน อันดับที่สี่ได้แก่สภาพการทำงาน มี 255 คะแนน ส่วนอันดับที่ห้าได้แก่ระดับเงินเดือน มี 224 คะแนน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยมีข้อค้นพบในประเด็นที่สมควรยกมาอภิปราย เรียงตามลำดับ ผลดังนี้

ความสนใจในงาน มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้อาจเนื่องจากในบุคคลทุกระดับ การเลือกอาชีพ หรืองาน มักเลือกมาจากความสนใจในงานของตนเองเสมอ ๆ การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพที่ต้องการตามความสนใจ ย่อมจะมีความสุขมากกว่าในการทำงาน และโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพย่อมจะสูงขึ้นตามไปด้วย [4] สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรยสร์ รัตนธรรม [5] ที่ศึกษาปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อความจงรักภักดีของพนักงานต่อองค์กร: กรณีศึกษาบริษัทเอพีซี จำกัด ที่ว่าปัจจัยจูงใจให้พนักงานคงอยู่กับองค์กร ในส่วนของความน่าสนใจของงานอยู่ในระดับมาก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความจงรักภักดีของพนักงาน

ลักษณะของงาน เป็นปัจจัยด้านงานที่มีความสำคัญต่อการคงอยู่ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ถ้าเป็นลักษณะงานที่พนักงานต้องการทำ มีอิสระในการทำงาน มีความหลากหลาย ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์กรในระดับสูง [6] ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รั้งสรณ์ อ่วมมี [7] ซึ่งศึกษาคุณลักษณะงานที่มีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท กม.18 วิศวกรรม ว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะงานกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมีความสัมพันธ์อย่างมาก และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ รองแขวง [8] ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของคุณลักษณะงานกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ นิคมอุตสาหกรรมนวนคร ว่า คุณลักษณะของงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความหลากหลายของทักษะ ด้านความเกี่ยวเนื่องกันของงาน ด้านความสำคัญของงาน ด้านความมีอิสระในการทำงาน และด้านผลสะท้อนจากงาน มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

รายรับ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการคงอยู่ของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow [9] หรือทฤษฎีลำดับความต้องการ ดังที่ สมยศ นาวิการ [10] กล่าวว่าลำดับความต้องการขั้นที่ 1 คือความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการ ฉะนั้นด้านร่างกายจะถูกตอบสนองด้วยรายได้ที่เพียงพอและสภาพแวดล้อมในการทำงาน เมื่อสามารถทำให้พนักงานมีความพึงพอใจได้แล้วก็จะทำให้สามารถรักษาพนักงานให้คงอยู่กับองค์กรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ สุนทรวัฒน์กิจ [11] ที่ศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลต่อการรักษาพนักงาน ให้คงอยู่กับองค์กร ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานในธุรกิจ Wedding Studio ในเขตกรุงเทพฯ ที่ว่า ผลตอบแทนส่งผลต่อการรักษาพนักงานให้คงอยู่กับองค์กรดีที่สุด

สภาพการทำงาน เป็นปัจจัยการคงอยู่ของผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจาก สภาพการทำงานสำคัญอย่างมากต่อบุคลากร หากสภาพการทำงานไม่ดี ก็จะส่งผลให้พนักงานเหนื่อยล้าจนมีผลต่อผลงาน หรือแม้แต่เรื่องของทรัพยากรต่าง ๆ ในการทำงานที่ไม่พร้อม และไม่เอื้ออำนวยให้พนักงานสร้างผลงานได้ [12] ก็จะทำให้ครูลาออกในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล สุวรรณแสง [13] ซึ่งศึกษาปัจจัยการคงอยู่ของโรงเรียนเอกชนในระบบ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่าปัจจัยการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนในระบบทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง โดยมีสภาพการทำงานอยู่ในระดับมาก

ระดับเงินเดือน มีความสำคัญต่อการคงอยู่ ทั้งนี้เป็นเพราะ เงินเดือนจะป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน หมายถึงความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในเงินเดือนหรืออัตราการเพิ่มเงินเดือน ตามทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (อ้างใน เพ็ญแข ช่อมณี) [14] สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิ อ่วมเพ็ง [15] ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลาออกของพนักงานระดับบังคับบัญชา สำนักงานบัญชีกลาง บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ว่า เงินเดือนที่พนักงานได้รับเหมาะสมกับความสามารถและงานที่ได้รับผิดชอบ จะส่งผลให้พนักงานไม่ยอมลาออกจากองค์กร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศริย์ ไทรตระกูล [16] ซึ่งได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าแรงจูงใจที่มีอิทธิพลสูงสุดคือแรงจูงใจด้านตำแหน่งงาน รองลงมาคือเงินเดือน

สรุป จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศในโรงเรียนเอกชน สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการคงอยู่ของครูชาวต่างประเทศ มี 5 อันดับดังนี้ (1) ความสนใจในงาน เหตุผลหลักที่ครูชาวต่างประเทศเลือกที่จะปฏิบัติงานในหน่วยงานคือความสนใจในอาชีพครู ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการที่จะเป็นครู ทำการสอนเด็ก ๆ ในชั้นเรียนที่ตนเองมีความรู้ความสามารถ รักเด็ก อยากเห็นพัฒนาการที่ดีของเด็ก (2) ลักษณะของงาน ลักษณะของงานมีความน่าสนใจ เป็นงานที่ตนเองรัก ผู้ให้สัมภาษณ์รักเด็ก รักในอาชีพครู การได้ทำการสอนเด็กในโรงเรียน ได้ทำงานที่ท้าทายความสามารถ มีอิสระในการทำงาน ก็จะทำให้ตนเองทำงานอย่างมีความสุข (3) รายรับควรมากกว่าที่จะเหลือเก็บหลังจากหักค่าใช้จ่าย นอกเหนือจากเงินเดือนแล้วโรงเรียนควรมีช่องทางอื่นที่จะช่วยให้ครูมีรายรับเพิ่มขึ้น รวมถึงการขึ้นเงินเดือนควรเป็นไปอย่างยุติธรรมและมากกว่าพอที่จะทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ (4) สภาพการทำงาน ควรมีสสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่มีมลภาวะ มีสุขอนามัยที่ดี มีห้องพักครู มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีสื่อและอุปกรณ์ที่ดีและเพียงพอเพื่อให้ครูสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ห้องเรียนไม่ควรมียานนักเรียนที่มากเกินไป และ (5) ระดับเงินเดือน ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการที่จะให้เป็นเงินเดือนที่มาตรฐาน แข่งขันกับโรงเรียนอื่นได้

แนวทางในการทำให้ครูต่างชาติคงอยู่ในโรงเรียนเอกชน

1. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายการปรับเงินเดือนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและงานที่ได้รับผิดชอบ มีการประเมินผลการทำงานที่ชัดเจน โปร่งใสและยุติธรรม เพื่อป้องกันไม่ให้ครูเกิดความไม่พึงพอใจ
2. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจในงานแก่ครูชาวต่างประเทศ เพื่อให้ครูมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น มีการยกย่องชมเชยครูที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น สนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติการให้มากขึ้น ขยายสัญญาเพิ่มขึ้นกับครูที่มีผลปฏิบัติงานดี เพื่อให้ครูรู้สึกว่าคุณค่า มีความสำคัญต่อองค์กร

3. ผู้บริหารควรกำหนดโครงสร้างองค์การจัดทำผังองค์การที่ชัดเจน มีการจัดทำคู่มือแผนกชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน และให้อิสระในการทำงานกับครูมากขึ้น

4. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายให้มีการให้ค่าตอบแทนพิเศษแก่ครู เช่นค่าสอนพิเศษ โบนัสหรือ ค่าตอบแทนพิเศษในโอกาสต่าง ๆ เพื่อให้ครูรู้สึกว่าได้รายรับมากเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ

5. ผู้บริหารควรเพิ่มสวัสดิการและผลประโยชน์ให้ครูมากขึ้น เช่น ค่าการศึกษาบุตร อาหารกลางวันฟรี ค่ารักษาพยาบาล ประกันอุบัติเหตุ ที่พัก เป็นต้น เพื่อให้ครูรู้สึกทำงานที่มีความมั่นคงสร้างความมั่นใจในความมั่นคงของอาชีพครู

6. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการปรับสภาพการทำงาน มีชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม มีอุปกรณ์การสอนที่พร้อมและทันสมัย สำหรับครูทุกคนจัดให้มีห้องพักครูที่ครูจะสามารถนั่งทำงานร่วมกัน สังสรรค์ พูดคุยกันได้ผ่อนคลายหลังจากการทำงาน เพื่อให้ครูจะไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยล้าจนเกินไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเฉพาะปัจจัยด้านการจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทางโรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้ โดยการศึกษาข้อมูลเชิงลึก
2. ควรศึกษา โดยการใช้สนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พนมพร จันทระปัญญา และอาจารย์ ดร. สุกัญญา นิมาพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูชาวต่างประเทศโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 4 ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2546). *โรงเรียนสองภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ.
- [2] โรงเรียนยุวศูตศึกษาพัฒนา. (2558). *รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ปีการศึกษา 2558*. เชียงใหม่.
- [3] ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ. (2559, 9 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 133 ตอนพิเศษ 286 ง หน้า 68-69.
- [4] นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2532). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [5] พีรยสร์ รัตนธรรม. (2560). *ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อความจงรักภักดีของพนักงานต่อองค์กร: กรณีศึกษาบริษัท เอบีซี จำกัด*. งานนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [6] Baron, R.A. (1986). *Behavior in Organization*. Boston: Allyn and Bacon.
- [7] รังสรรค์ อ่วมมี. (2550). *คุณลักษณะงานที่มีความสัมพันธ์ต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท กม.18 วิศกรรม จำกัด*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- [8] ทวีศักดิ์ รองแขวง. (2555). *ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะงานกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษาอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ นิคมอุตสาหกรรมนวนคร*. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [9] Maslow, Abraham. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row Publishers.
- [10] สมยศ นาวิการ. (2550). *การบริหาร*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- [11] ศิริพงษ์ สุพรรณวัฒนกิจ. (2554). *ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการรักษาพนักงานให้คงอยู่กับองค์กร ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานในธุรกิจ Wedding Studio ในเขตกรุงเทพฯ*. งานวิจัย บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[12] ประคัลภ์ ปิ่นทพลั้งกูร. (2556). วันที่สี่บคััน 25 กุมภาพันธ์ 2561. จากเว็บไซต์<https://prakal.wordpress.com/2013>

[13] สุรพล สุวรรณแสง. (2553). ปัจจัยการคงอยู่ของครูโรงเรียนเอกชนในระบบที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

[14] เพ็ญแข ช่อมณี. (2544). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.

[15] ศศิ อ่วมเพ็ง. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจลาออกของพนักงานระดับบังคับบัญชาสำนักงานบัญชีกลาง บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[16] อีสริย์ ไทรตระกูล. (2553). แรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

นักบัญชียุคดิจิทัล

Digital Accountants

เจนจิรา ฤาปิตา¹¹ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, janejira@feu.edu

บทคัดย่อ

ธุรกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันที่รุนแรงอันเนื่องมาจากทรัพยากรมีจำกัด การแข่งขันดังกล่าวยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ทำให้ธุรกิจและนักบัญชีต้องปรับตัว ประเด็นสำคัญที่เห็นได้ชัด คือการทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีที่จะนำมาสนับสนุนการตัดสินใจในทางธุรกิจ การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านต่าง ๆ นั้น มีทั้งข้อดีและประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน จะเห็นได้จากการนำเศรษฐกิจยุคดิจิทัลเข้ามา มีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดกว้างโลกของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้ทำงานที่ไหนก็ได้เวลาใดก็ได้ เพราะข้อมูลทุกอย่างสามารถอัปโหลดออนไลน์ได้ ทำให้ผู้บริหารมีเวลาในการวางแผน และทำการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจการได้ดีขึ้นและเร็วขึ้น เพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ ดังนั้นนักบัญชีในยุคดิจิทัลต้องวางแผนและมองการณ์ไกล ต้องมีการพัฒนาศักยภาพต่างๆ นอกจากความรู้ทางด้านบัญชีแล้ว นักบัญชียังต้องพัฒนาความรู้ด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี หรือความรู้ข้ามสายงานมากขึ้น ทั้งเรื่องของการเงิน เศรษฐศาสตร์ การเมือง กฎหมาย นักบัญชีต้องมีความเข้าใจในธุรกิจ มีความเข้าใจด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ สามารถนำความรู้รอบด้านและเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือในการประยุกต์ใช้กับงานบัญชีได้ และต้องเปลี่ยนบทบาทจากเพียงผู้สนับสนุนข้อมูล มาเป็นผู้นำเสนอข้อมูล ช่วยวางแผน วิเคราะห์ และเป็นที่ปรึกษาที่ดีในการช่วยตัดสินใจทางธุรกิจ อีกทั้งการทำความเข้าใจและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง จะสามารถใช้เทคโนโลยีในทางที่ถูก เพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

คำสำคัญ : นักบัญชี ดิจิทัล เทคโนโลยี

Abstract

Nowadays, there are severe competitions in business due to natural resources are limited. The competitions have caused dramatic and swift changes, both of information technology and business management model. Companies and accountants have been trying to adapt to the changes. The obvious issue is to understand the technology that supports business decision makings. Technology is main tool to take various advantages for economy. It can be seen that digital economy has major role in daily life. Regardless of exploring globe, whenever and wherever information is able to connect, professional accountants can do any tasks because every data can be uploaded online. These benefits get managers have periods to plan and make better decision about corporates. Accountants in digital economy must plan and forecast trends including develop cross functional knowledge such as finance, economics, politics, law. They must realize business, technology and modern innovation that can be applied to accounting works. They have to change characters from data supporting providers to be presenters who have potential to analyze business. In addition, trying to understand and adapt accountant roles to the changes. They will able to use proper technology for the maximum benefit.

Keywords: Accountants Digital Technology

บทนำ

การบัญชี (Accounting) หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี ก็คือ การให้ข้อมูลทางการเงิน หรือรายงานทางการเงิน อันจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่าย และผู้ที่สนใจในกิจกรรมของกิจการ (พัชรินทร์ ใจเย็นและคณะ, 2560) ขณะที่คอมพิวเตอร์ (Computer) ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กล่าวว่า เครื่องคำนวณอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติ ทำหน้าที่เหมือนสมองกล ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่างๆ ที่ง่ายและซับซ้อนโดยวิธีทางคณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์จึงเป็นเครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้งานแทนมนุษย์ด้านการคิด คำนวณ และสามารถจำข้อมูลทั้งตัวเลขและตัวอักษรได้ เพื่อการเรียกใช้งานในครั้งต่อไป ส่งผลให้การทำงานของมนุษย์ สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถจัดการกับสัญลักษณ์ได้ด้วยความเร็วสูง โดยปฏิบัติตามขั้นตอนของโปรแกรม การรับส่งข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลในตัวเครื่อง และสามารถประมวลผลจากข้อมูลต่างๆ ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า การบัญชีกับคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งที่มีการพัฒนาการของการนับหรือการต้องการคำนวณ รวมถึงการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ และสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับการนับ การคำนวณ ก็คือ การจดบันทึกซึ่งเป็นวิวัฒนาการที่คู่ขนานกันไปทั้งการบันทึกบัญชีและการใช้คอมพิวเตอร์

วิวัฒนาการของการบันทึกบัญชีจากอดีตถึงปัจจุบัน เริ่มต้นจากการทำบัญชีด้วยมือ จำเป็นต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก บุคลากรอาจเกิดความเหนื่อยล้าได้ง่าย ลายมือไม่สม่ำเสมอ ทำให้มีโอกาสผิดพลาดโดยเฉพาะตัวเลข ขั้นตอนในการผ่านบัญชีมีโอกาสผิดพลาดสูง การแก้ไขตัวเลขยุ่งยากและเสียเวลา เนื่องจากต้องตรวจสอบตัวเลขย้อนหลัง ต้องลงรายการให้ครบทุกรายการก่อนจึงจะสามารถออกรายงานต่าง ๆ ได้ อีกทั้งการเงินล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์ไม่ทันต่อความต้องการของฝ่ายบริหาร เป็นต้น (พัชรินทร์ ใจเย็นและคณะ, 2560) เมื่อเปรียบเทียบกับการทำบัญชีด้วยคอมพิวเตอร์ ที่ประหยัดค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากร ประหยัดเวลาได้งานที่รวดเร็วและถูกต้อง ไม่เสียเวลารอคอยยอดยกมา ในกรณีที่ปิดบัญชีไม่ได้ ฯลฯ จนกระทั่งในปัจจุบัน โลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงาน เช่นที่ผ่านมา แต่ได้หลอมรวมเข้ากับชีวิตประจำวันของคนอย่างแท้จริง เปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคมอื่นๆ ทั้งนี้จากผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2559 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2559) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารพบว่า คนไทยใช้อินเทอร์เน็ตผ่านสมาร์ตโฟน เฉลี่ย 6.2 ชั่วโมงต่อวัน หรือ 43.4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีกลุ่ม Gen Y เป็นกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุด

จากการที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนี้ ทำให้ทุกอาชีพล้วนต้องปรับตัวให้ทันกระแสโลกด้วยและการเตรียมตัวก้าวเข้าสู่ยุค ประเทศไทย 4.0 เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนการขับเคลื่อนประเทศด้วย ภาคอุตสาหกรรมไปสู่ภาคเทคโนโลยีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เปลี่ยนจากภาคการผลิตสินค้าไปสู่ภาคบริการ มีกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาจำนวน 5 กลุ่ม ซึ่งกลุ่มที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานการบัญชี ได้แก่ กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เช่น เทคโนโลยีด้านการเงิน อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน เทคโนโลยีการศึกษา อี-มาร์เก็ตเพลส อี-คอมเมิร์ซ เป็นต้น (บริษัท ซีไอที โซลูชัน จำกัด, 2559) ผู้ประกอบธุรกิจจึงต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการทำธุรกิจเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคที่เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ชอบความสะดวกสบาย และใช้เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการชีวิตประจำวัน ดังนั้นธุรกิจที่ตัดสินใจได้เร็วกว่า ย่อมได้โอกาสมากกว่า

การใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี

เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อธุรกิจในโลกปัจจุบัน และการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างมาก ซอฟต์แวร์ทางการบัญชีถูกนำไปใช้ในนานาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีชุดซอฟต์แวร์สำเร็จรูปทางการบัญชีเป็นจำนวนมาก ที่ถูกสร้างขึ้นสำหรับใช้ในระบบบัญชี การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีเพื่อการคำนวณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Smith S., 2007)

ดังนั้นการจดบันทึกและการทำรายงานการเงินกลายเป็นเรื่องที่ยากและรวดเร็วยิ่งขึ้น รายรับหรือเงินเดือนถูกทดลองคำนวณโดยใช้คอมพิวเตอร์ กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับใบแจ้งรายการสินค้า ข้อมูลสินค้าคงเหลือ ข้อมูลลูกค้า ถูกเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ไปพร้อม ๆ กัน (Aysel, 2014) กิจกรรมที่มีบุคลากรที่มีประสบการณ์ มีความ เข้าใจ หรือมีความเอาใจใส่ในการจัดทำโปรแกรมสารสนเทศทางธุรกิจก็มักจะไม่น่าจะถึงเฉพาะจำนวน เงินที่จะต้องจ่ายในตอนแรกแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่พยายามเสาะหาโปรแกรมสำเร็จรูป และบริษัทที่ปรึกษา ที่จะช่วยวางระบบที่สะดวกและเป็นประโยชน์ต่อการใช้งาน ซึ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นนั้น แท้จริงแล้วอาจมี มูลค่ามากเมื่อเทียบกับจำนวนเงินส่วนเพิ่มที่กิจการต้องจ่ายไปในการจัดทำโปรแกรมสารสนเทศทางธุรกิจที่มีความสามารถเพียงพอต่อความต้องการ เรื่องความต้องการนี้ก็หนีไม่พ้นที่จะต้องอาศัยผู้ที่มีมุมมองการณ์ไกล คือ มองถึงความต้องการในภาพรวมของกิจการทั้งปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการเตรียมระบบสารสนเทศขององค์กรไว้ให้พร้อมนั้นจะทำให้กิจการสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว โดยที่ไม่ต้องมาแก้ไขหรือดัดแปลงระบบ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางธุรกิจอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยที่ต้องลงทุนไปในการจัดหาระบบสารสนเทศขององค์กรนั้นแท้จริงแล้วไม่ได้มีเพียงแต่เงิน หากยังหมายถึงกำลังคน และที่สำคัญคือเวลาด้วย

นักบัญชีสมัยนี้จะต้องเผชิญกับความต้องการของธุรกิจค่อนข้างมาก เนื่องจากการแข่งขันรุนแรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ดังนั้นนักบัญชีที่มีความสามารถรอบด้านและทำงานเชิงรุกนั้น เป็นที่ต้องการมาก ซึ่งการทำงานเชิงรุกนั้น นักบัญชีจำเป็นต้องอาศัยทั้งข้อมูลจากทั้งภายในและภายนอกองค์กร ข้อมูลภายนอกอาจจะมาจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจ กฎระเบียบ และพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค ส่วนข้อมูลภายในจากระบบ ข้อมูลซึ่งมีโปรแกรมสารสนเทศทางธุรกิจ เป็นส่วนประกอบนั้นก็มีความสำคัญ กิจการจำนวนมากที่มีกำไร แต่ต้องปิดกิจการไป เพราะขาดสภาพคล่อง กิจการเหล่านั้นจำนวนไม่น้อยมีปัญหาเรื่องข้อมูลภายในขององค์กร คือไม่สามารถใช้ข้อมูลในการประมาณการความต้องการเงินสดให้แม่นยำได้ จึงทำให้กิจการขาดเงินสดอยู่บ่อยครั้ง ทำให้เสียความน่าเชื่อถือหรือเครดิต เมื่อกิจการขาดความ น่าเชื่อถือ การซื้อสินค้าในปริมาณมากเพื่อให้ได้ต้นทุนต่ำโดยอาศัยเครดิตก็ทำได้ยาก อาจจะต้องซื้อทีละน้อย แต่บ่อยครั้ง ทำให้การซื้อแต่ละครั้งมีต้นทุนสูง ทั้งต้นทุนสินค้าและต้นทุนในการจัดซื้อ ก็ทำให้ยิ่งแข่งขันลำบาก จะเห็นได้ว่า การมีข้อมูลภายในที่แม่นยำนั้นสามารถช่วยลดต้นทุนทางธุรกิจได้เป็นอย่างมาก

ปัจจัยที่จะส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประสบความสำเร็จ

การทำบัญชีแบบมืออาชีพ มีส่วนช่วยในการปรับและสนับสนุนธุรกิจ องค์กรอื่น ๆ และเศรษฐกิจทุกประเภท และขนาด การสร้างมูลค่าเพิ่มแก่นักบัญชีให้พัฒนาเป็นมืออาชีพ จำเป็นต้องค้นหาความต้องการปัจจุบันและความคาดหวังเร่งด่วน อย่างต่อเนื่อง (Association of Chartered Certified Accountants, 2016) ซึ่งปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นนักบัญชีมืออาชีพบนโลกเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีประเด็น ดังนี้

แรงขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง

แรงขับที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่

1. กฎระเบียบและการกำกับดูแล

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกฎระเบียบของรัฐบาล จะส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อวิชาชีพ ตั้งแต่ปัจจุบันจนกระทั่งถึง ค.ศ. 2025 ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านภาษี (Association of Chartered Certified Accountants, 2016) สมาชิกหรือผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี จะได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสมาชิกวิชาชีพบัญชีในหลายประเทศ จะได้รับผลกระทบโดยการกำหนดภาษีขั้นต่ำระหว่างประเทศและการเพิ่มกำไร ขณะเดียวกัน ความยุติธรรมเกี่ยวกับภาษี จะมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านการเมืองและสังคมจากการจัดการประชุมร่วมกันในระดับนานาชาติ นอกจากกฎระเบียบด้านภาษีแล้ว การสร้างแอปพลิเคชันของธุรกิจที่เน้นการทำ Startup ก็มีความสำคัญ เช่นเดียวกัน โดยนักบัญชีจำเป็นต้องทราบ Tax point เพื่อบอกเจ้าของธุรกิจได้ว่าเกิด ณ จุดไหน เพื่อที่จะช่วยให้ธุรกิจไม่เสียเปรียบ หรือเงินเพิ่มในภายหลัง

2. กระบวนการทางธุรกิจเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยี

ในอนาคตธนาคารจะมีบทบาทน้อยลง Fintech ที่เข้ามาจะเปลี่ยนวงการทางการเงิน แอปพลิเคชันต่างๆ ที่เข้ามาอำนวยความสะดวก Social Media ที่เชื่อมต่อคนให้ง่ายขึ้น เข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ทันทีทันใด การเงินจะไปเชื่อมโยงกับระบบการเงินใหม่ ๆ เช่น การระดมทุนผ่าน crowd funding หรือการใช้เทคโนโลยี Block chain ในงานด้านการเงิน (พัทธนันท์, 2560) นักบัญชีจะต้องรู้ผลกระทบที่มีต่อวิธีและกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อบันทึกบัญชี และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อธุรกิจ และในอนาคต Bitcoin ที่กำลังนิยมใช้ทั่วโลกและก่อให้เกิดปัญหามากมาย อาจทำให้นักบัญชีเกิดความสับสนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยีจะส่งผลต่อการรวบรวมข้อมูลรายได้ รายจ่าย เพื่อนำมาบันทึกบัญชี ข้อมูลจะวิ่งมาเป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ในสายการบิน รายได้จากการขายตั๋วเครื่องบิน จะวิ่งผ่านระบบ reservation system และมีซอฟต์แวร์ที่เรียกว่า revenue management system เป็นตัวรวบรวมข้อมูลรายได้การขายตั๋ว เพื่อบันทึกบัญชีรายได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม และการรับเงินผ่านบัตรเครดิต โดยอัตโนมัติ ซึ่งระบบนี้จะคล้ายกับระบบ E-commerce ที่ธุรกิจเปิดเว็บไซต์เพื่อขายของ

3. โลกาวิทัศน์

ผู้คนทั่วโลกสามารถติดต่อถึงกันได้อย่างง่ายดายมากขึ้น เช่น การซื้อของผ่านระบบออนไลน์ Cloud Technology Cloud Technology จะเปลี่ยนแปลงทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาชีพบัญชี จะเปลี่ยนไปอย่างมาก พนักงานและลูกค้าจะเข้าถึงข้อมูลได้จากทุกที่ ทุกเวลา ผ่านเครื่องมือหลากหลายไม่ว่าจะเป็น Mobile, Laptop หรือ PC การจัดเก็บข้อมูลบนคลาวด์จะทำให้ประหยัดและปลอดภัยยิ่งขึ้น โปรแกรมบัญชีและโปรแกรมต่างๆบนคลาวด์ จะมีการอัปเดต โดยอัตโนมัติไม่ต้องกังวลกับการลงทุนเพิ่มในการ upgrade ซอฟต์แวร์ต่างๆ อีกต่อไป

4. ความคาดหวังต่อวิชาชีพ

เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนไป ส่งผลให้ความต้องการข้อมูลจากทั้งภายในและภายนอกองค์กรมีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งผลจากการสอบถามผู้ประกอบการถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในทศวรรษหน้า ได้แก่ ความรู้ที่จะสามารถดึงข้อมูลจำนวนมาก (Big Data Technology) ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ (Maziyar Ghasemi et al., 2011) จะทำให้นักบัญชีสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ในหลากหลายมิติมากขึ้น และจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ต่อไปนี้แม้กระทั่งธุรกิจ SMEs ก็จะสามารถใช้ประโยชน์ จาก Big data มาใช้ในการวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงในการลงทุน หรือจัดทำงบประมาณเพื่อใช้ในการ ตัดสินใจและพัฒนาองค์กร ดังนั้นนักบัญชีที่เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูลจาก Big data จะมีบทบาทสำคัญมากในอนาคต รวมถึงการใช้เครื่องมือเพื่อสนับสนุนการติดตามและการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้งาน ต้องเป็นนักคิดนอกกรอบ พัฒนาและวิจัยมากขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ชิ้นงานมากกว่าการลอกเลียนผลงาน

ทักษะที่จำเป็นของนักวิชาชีพบัญชีและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

สิ่งสำคัญที่จะเกิดขึ้นกับนักวิชาชีพบัญชี 6 ด้าน เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและทักษะที่จำเป็นในอีก 5-10 ปีข้างหน้า (Association of Chartered Certified Accountants, 2016) และ (Maziyar Ghasemi et al., 2011) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ทักษะที่จำเป็นและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของนักวิชาชีพบัญชีในอนาคต

ด้าน	การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง	ทักษะที่จำเป็นใน 5-10 ปีข้างหน้า
1.การสอบบัญชี	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจและสามารถใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ - สื่อสารระหว่างบุคคล รู้ว่าลูกค้าต้องการอะไร - การตรวจสอบเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรม - ค.ศ. 2020 การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะมีการใช้เครื่องมือ/เทคโนโลยี Big Data ในการวิเคราะห์ข้อมูล และ ค.ศ 2025 Google 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ด้าน IT - ทักษะสื่อสาร - ความรู้เฉพาะเจาะจง ทางด้านธุรกิจ - มีมุมมองกว้างไกลระดับสากล

ด้าน	การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง	ทักษะที่จำเป็นใน 5-10 ปีข้างหน้า
	อาจจะมีการจ้างงานผู้สอบบัญชีวิชาชีพมากกว่าบริษัท Big Four	
2.การรายงานผลประกอบการของกิจการ	<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารภาพรวมของรายงานทั้งหมดไปเป็นเรื่องราวได้ - กรอบระเบียบใหม่ๆ ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลกิจการ และการเพิ่มความตระหนักถึงการเชื่อมโยงข้อมูลรายงานการเงินและไม่เกี่ยวกับการเงินระหว่างองค์กร - ความเข้าใจคณิตศาสตร์ทางการเงิน 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพรวมของรายงานของกิจการ ทั้งที่เกี่ยวกับการเงินและไม่เกี่ยวกับการเงิน - แนวโน้มของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ และที่เปลี่ยนแปลง - คณิตศาสตร์ทางการเงิน - ทักษะการนำเสนอภาพรวมและคัดเลือกข้อมูลเพื่อนำเสนออย่างเหมาะสม
3.การบริหารการเงิน	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพรวมของโลกแห่งธุรกิจ - งานด้านการคลังจะมีความสำคัญมากขึ้น - ทักษะสื่อสารระหว่างบุคคล - รูปแบบรายการแบบใหม่ๆ - การพัฒนาทักษะ/ความรู้ที่จำเป็นอย่างเร่งด่วน ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร การค้นหาและสร้างพันธมิตรธุรกิจ การประเมินและการวิเคราะห์การลงทุนขั้นสูง 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่ๆ มุมมองโลกาภิวัตน์ต่อสภาพแวดล้อมของธุรกิจ - การพัฒนาและประยุกต์เทคนิคการบริหารการเงินอย่างไร้ขอบเขต - การสื่อสารส่วนบุคคล - การควบคุมและการเข้าซื้อกิจการ - ความรู้ด้านการวิเคราะห์การลงทุนขั้นสูง ธุรกิจใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น จ่ายเท่าที่คุณพึงพอใจ (Pay what you want)
4.การกำกับดูแลความเสี่ยงและจริยธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเครื่องมือในความร่วมมือทางธุรกิจ - การกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง จัดการอย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการ - การปฏิบัติตามจริยธรรม - การนำจริยธรรมมาใช้ทางปฏิบัติในสถานการณ์ต่างๆ ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความตระหนักในหน้าที่งาน - แนวปฏิบัติที่ดี - จรรยาบรรณทางวิชาชีพ - การประยุกต์เครื่องมือเพื่อใช้สร้างความร่วมมือ การเปิดเผยข้อมูลระหว่างองค์กร และการนำเสนอ ได้แก่ การประชุมผ่านวิดีโอ การพูดคุยผ่านเสียง รูปภาพ และ/หรือภาพเคลื่อนไหว สื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น Facebook, Twitter เป็นต้น
5.การวางแผนเชิงกลยุทธ์และการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มการมีภาวะผู้นำที่นอกเหนือจากด้านการเงิน - มีความเข้าใจว่าโลกเกิดอะไรขึ้น การทำงานแบบข้ามสายงานจะมีผลอย่างไรบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีมุมมองมากกว่าแค่ตัวเลข - กลยุทธ์ในการบริหารจัดการคน - การใช้เทคโนโลยีมาวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนมากๆ (Big Data)
6.ภาษีอากร	<ul style="list-style-type: none"> - ความท้าทายใหม่ๆ เช่น มุมมองระดับโลก ความสัมพันธ์ความร่วมมือ ทักษะการต่อรอง - การวางแผนต่อการประเมินภาษีในอนาคต - ความเชี่ยวชาญด้านเทคนิค 	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะเฉพาะทาง - ความตระหนักในธุรกิจ - ความเข้าใจเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลและความเชี่ยวชาญในระบบ

นอกจากนี้ผลการศึกษาโดย Oxford University สรุปว่าในอนาคต 2 ปีข้างหน้า งานด้านบัญชีประมาณ 94% จะถูกแทนที่โดยระบบอัตโนมัติ ดังนั้นนักบัญชีจะต้องมีการเตรียมความพร้อม Mr. Sanwal Agrawal เป็น CFO, MD ของ บริษัทข้ามชาติ Abatek Internation AG ได้กล่าวถึง 7 ด้านที่นักบัญชีควรมีการเตรียมความพร้อม ได้แก่

1) Technical and ethical competencies Quotient (TEQ) ในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพที่ได้รับความไว้วางใจ จะต้องมีความรู้ทางด้าน เทคนิคและมีจริยธรรม ควรทำงานอย่างผู้ประกอบการวิชาชีพ

2) Intelligence Quotient (IQ) มีความรู้สร้างคุณค่าให้งาน มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นและนำไปใช้ในงานได้ เอา ข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อวางแผนและแก้ปัญหาได้ซึ่งคอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำได้

3) Creativity Quotient (CQ) ความสามารถในการใช้ความรู้ที่มีอยู่ในสถานการณ์ใหม่ การคิดนอกกรอบ เพิ่มมูลค่า จากข้อมูลที่มีอยู่

4) Digital Quotient (DQ) เป็น โอกาสที่จะได้เปลี่ยนแปลงและทำงานได้ดีขึ้นจากการมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ

5) Emotional Intelligence Quotient (EQ) ต้องมีความฉลาดทางด้านการควบคุมอารมณ์และความสัมพันธ์กับ การให้รางวัล การกำกับและการบริหารงาน

6) Vision Quotient (VQ) สามารถคาดการณ์แนวโน้มธุรกิจในอนาคตอย่างแม่นยำ โดยอนุมานจากแนวโน้มและ ข้อมูลจริงที่มีอยู่ และลบช่องว่างในการทำงาน โดยคิดอย่างสร้างสรรค์ เป็นผู้ให้คำปรึกษาได้โดยเอาข้อเท็จจริงที่มีมาวิเคราะห์ และให้แนวทางที่ควรทำ

7) Experience Quotient (XQ) ความสามารถและทักษะที่เข้าใจความคาดหวังของลูกค้า วิเคราะห์จาก ประสบการณ์เดิมที่มีแล้ววางแผนการทำงานในอนาคต

อุปสรรคที่สำคัญในการเข้าสู่ยุคดิจิทัลที่มีผลกระทบต่อนักบัญชี

แม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะเข้ามามีบทบาทกับการดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเทศควรมีการคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาระบบความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบความปลอดภัยและการ ป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

2) การยกระดับระบบการศึกษา ที่สามารถเตรียมคนรุ่นใหม่ให้เข้าสู่ยุคดิจิทัลได้ทั้งมีความเข้าใจในระบบ ข้อมูล สารสนเทศ และสามารถดึงข้อมูลที่ต้องการมาใช้ได้อย่างทันท่วงที

3) ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงให้เท่าทันกับพัฒนาการในยุคดิจิทัล แม้ประเทศไทยยังขาดนักบัญชีและผู้สอบ บัญชีแต่ก็ไม่ควรละเลยการพัฒนาตนเอง

สำหรับประเทศอื่นๆ ในประชาคมอาเซียนที่มีความตระหนักต่อยุคดิจิทัล เช่น ประเทศสิงคโปร์ ด้วยประชากรของ ประเทศมีจำนวนลดลง อีกทั้งในคนรุ่นใหม่มีความต้องการทำงานอย่างอิสระ อาทิ เช่นการทำงานกับ UBER ซึ่งไม่เป็นเพียงแค่ บริการแท็กซี่ แต่ยังรวมถึงการส่งอาหาร รับประทานอาหารของอีกด้วย จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนกระบวนการต่างๆและลดทอน ขั้นตอนที่ใช้คน โดยแทนที่ด้วยการทำงานของหุ่นยนต์ รวมถึงผู้ตรวจสอบบัญชีต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ เพื่อให้สามารถตรวจสอบข้อมูลที่ถูกบันทึกในระบบได้ทั้งหมด ขณะที่ประเทศมาเลเซีย เทคโนโลยีดิจิทัลถือว่าเป็นความท้าทาย อย่างมากต่อเยาวชนรุ่นใหม่ ต้องสร้างงานที่สนับสนุนให้เยาวชนรุ่นใหม่ ให้สามารถทำงานได้ เปิดโอกาสให้ลองทำสิ่งที่แตกต่าง จากเดิม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับลูกค้าปัจจุบัน ต้องหาหนทางใหม่ ๆ และทำงานร่วมกับ Digital Technology ด้วย

สรุป

ปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเช่น ที่ผ่านมา แต่ได้หลอมรวมเข้ากับชีวิตประจำวันของคนอย่างแท้จริง เปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคมอื่นๆ การสร้างโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตาม แนวคิด “ประเทศไทย 4.0” โดยมีแนวคิดสำคัญ คือการสร้างความเข้มแข็งจากภายในผ่านกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่การ ยกระดับนวัตกรรมของทุกภาคส่วนในประเทศ การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของความเป็นผู้ประกอบการและการสร้างความ เข้มแข็ง ของชุมชนและเครือข่าย ตลอดจนการเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในกับเศรษฐกิจโลก และการขับเคลื่อนนโยบายของ รัฐบาลเพื่อปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านต่าง ๆ นั้น มีทั้งข้อดีและประโยชน์ใน

หลาย ๆ ด้าน จะเห็นได้จากการนำดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดกว้างโลกของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้ทำงานที่ไหนก็ได้เวลาใดก็ได้ เพราะข้อมูลทุกอย่างสามารถอัปโหลดออนไลน์ได้ทำให้ผู้บริหารมีเวลาในการวางแผน และทำการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับกิจการได้ดีขึ้นและเร็วขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยลดเวลาและกระบวนการทำงาน ให้สั้นลงและน้อยลง เพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดสำหรับยุคดิจิทัล สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ ข้อมูล การสื่อสารระหว่างกัน และเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่าการเข้าถึงข้อมูล และการจัดเก็บรักษานั้นเป็นไปได้ง่ายและสามารถทำได้ในปริมาณมาก เมื่อเทียบกับสมัยก่อน ที่การเข้าถึงข้อมูลและการจัดเก็บรักษานั้นเป็นไปได้ยากเพราะต้องทำที่ละรายการหรือทีละน้อย ๆ แต่การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยก็ทำให้การสื่อสารระหว่างกันลดน้อยลงไปด้วย ขณะเดียวกัน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จะต้องเก่งในเรื่อง soft skill มากขึ้น เช่น การแปลงจากข้อมูลเป็นข่าวสารและสารสนเทศเพื่อเตรียมพร้อมที่จะใช้ประกอบ การตัดสินใจการนำเสนอทั้งด้านการพูด และการเขียน การมีทัศนวิสัยที่ดีสำหรับบริษัท และการสื่อสารที่ดี ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้เป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการและสามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้

เอกสารอ้างอิง

- บริษัท ซีไอที โซลูชั่น จำกัด. (17 ตุลาคม 2559). *นักบัญชีกับประเทศไทย 4.0*. สืบค้นจาก <http://www.cits.co.th>
- พัชรินทร์ ใจเย็นและคณะ. (2560). นักบัญชีกับเทคโนโลยียุคปัจจุบัน. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*. ปีที่ 3, ฉบับที่ 1, 196-207.
- พัทธนันท์ เพชรเชิดชู. (21 มีนาคม 2560). *การบัญชียุคดิจิทัล*. สืบค้นจาก <http://www.ciba.dpu.ac.th>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (25 สิงหาคม 2559). *พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปี 2559*. สืบค้นจาก <http://www.etda.or.th>
- Association of Chartered Certified Accountants. (June 2016). *Professional Accountants – the future*. สืบค้นจาก <http://www.accaglobal.com>
- Aysel Guney. (2014). Role of technology in accounting and e-accounting. *Social and Behavioral Sciences*. 152, 852-855.
- Mazyar Ghasemi et al. (2011). The impact of Information Technology (IT) on modern accounting system. *Social and Behavioral Sciences*. 28, 112-116.
- Smith, S. (2007). The smart way to invest in computers. *Journal of Accountancy*. 63-65.

บริหารแรงงานสัมพันธ์ด้วยทักษะและความรู้

เสฏฐวุฒิ หนูมคำ¹, สมปรารถนา ประกัตุภูมิ, ถนิมภรณ์ อินทแก้ว, มาลาตี ทิพยานนท์
ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

บทคัดย่อ

การบริหารแรงงานสัมพันธ์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ จะบริหารโดยศาสตร์แห่งความรู้ที่มีผู้ให้นิยามไว้หลายประเด็น ทั้งสารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ หรือเป็นเนื้อหาข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หลักการ รูปแบบ กรอบความคิด หรือข้อมูลอื่นๆซึ่งอาจจะรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการอย่างเดียวไม่ได้ต้องมีองค์ประกอบของทักษะที่มีทั้งประสบการณ์การสื่อสารอย่างสันติ การพูด การฟัง และการสรุปประเด็นความสำคัญที่มีองค์ประกอบจากทัศนคติเชิงบวกร่วมกัน ซึ่งการบริหารแรงงานปัจจุบันในโลกแห่งเทคโนโลยีสื่อสารของศตวรรษที่ 21 ด้วยโทรศัพท์มือถือเพียงเครื่องเดียวก็สามารถเข้าถึงความรู้ทั้งโลกได้ ทุกคนจึงมีโอกาสหาความรู้ได้เท่าเทียมกัน มนุษย์ในอนาคตต้องแข่งขันกันที่การพัฒนาทักษะก็สามารถประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่ได้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการบริหารแรงงานที่จะนำทักษะและความรู้มาบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิตการทำงาน พร้อมกับการจัดการปัญหาด้วยปัญญาจึงเป็นที่มาของการบริหารแรงงานสัมพันธ์ด้วยทักษะและความรู้ ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงแต่ทักษะของบัณฑิตและผู้จบการศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทยกลับสวนทาง แล้วอะไรคือ ทักษะแรงงาน

คำสำคัญ

ทักษะ , ความรู้ , การบริหารแรงงาน , แรงงานสัมพันธ์

Abstract

Labor relations management is both sciences and arts. Managing by the science of knowledge, several definitions have been defined either leading to action, information, facts, opinions, concepts, frameworks, or other forms of data. These include the ability of not solely using knowledge for particular targets, but it must have a composition of skills that includes both peaceful communication, speaking, listening, and summarizing key points of common positive attitudes. In current labor administration in the 21st Century, world of technology, only mobile phone can access the knowledge in the world. Everyone has equality of opportunity to learn. In the future, mankind must compete in skills development, they will be able to achieve great success. These can link to labor management which manages skills and knowledge in order to balance work and life along with intelligence management. These are the source of labor management with skills and knowledge. Presently, entrepreneurs have advanced technology; however, the skills of graduates in ASEAN countries, especially in Thailand, are in the opposite way. Thus, what is the required skill for labors?

Keywords

Skill, Knowledge, Labor management , Human Relation

บทนำ

ในโลกการทำงานภาวะปัจจุบันการบริหารแรงงานสัมพันธ์จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือทักษะและความรู้ หลายหน่วยงานต่างก็ได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจบ้างก็ต้องลดต้นทุนด้วยการปลดพนักงาน หรือบางบริษัทก็ขาดทุนถึงขั้นที่ต้องปิดกิจการ ส่งผลให้ลูกจ้างจำนวนมากต้องตกงานโดยในภาวะการณ์เช่นนี้ การส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะ การทำให้ทักษะและความรู้มาเป็นองค์ประกอบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรือข้อพิพาทระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ซึ่งจะเป็นการซ้ำเติมให้สถานการณ์ของบริษัทยิ่งเลวร้ายลงไปอีก การส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ด้วยกระบวนการให้ความรู้สามารถช่วยองค์การฝ่าวิกฤติไปได้ และการฝึกทักษะด้านแรงงานสัมพันธ์ก็จำเป็นซึ่งมีความสำคัญในการก่อให้เกิดการปรองดองระหว่าง

นายจ้างกับลูกจ้าง แม้ในสภาพการณ์ปัจจุบันการแรงงานสัมพันธ์จะสามารถบรรลุข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร แต่ครั้งในอดีตนั้นแรงงานถูกกดขี่ ข่มเหง รังแก มีการเอาเปรียบ ก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งจนสถานการณ์บางครั้งมีการนองเลือด เพียงเพราะนายจ้างต้องการผลประโยชน์ของตนเองเป็นที่ตั้งและแรงงานบางกลุ่มมีการยกยอก ทุจริต ลักขโมยสินค้าของนายจ้างไปขายทำให้แรงงานสัมพันธ์ครั้งอดีตไม่เกิดขึ้น และอีกประการเกิดจากการไม่มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ขาดข้อตกลงซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งได้ง่ายเพราะไม่มีการตกลงที่เป็นกติกาคัดเจน ซึ่งในครั้งอดีตแรงงานผูกติดกับระบบเจ้าขุนมูลนาย มีระบบทาส จึงทำให้เกิดการแบ่งแยกชนชั้นระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง สังคมโบราณการเปิดประเทศการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สงครามเย็น จนถึงวิกฤตเศรษฐกิจ โดยแรงงานถือเป็นส่วนประกอบสำคัญในระบบการทำงานซึ่งหมายความว่านายจ้างและแรงงานขาดความรู้ความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน

ในภูมิภาคอาเซียนประเทศสิงคโปร์ถือเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาเป็นอันดับหนึ่งด้วยเพราะทรัพยากรประเทศนี้มีจำกัดและมีเพียงหนึ่งเดียวที่สามารถพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการได้คือทรัพยากรมนุษย์จึงได้เน้นการศึกษาไปทีพัฒนาทักษะมากกว่าการป้อนความรู้ ซึ่งในระบบการศึกษาแบบใหม่จะเปลี่ยนแปลงประเทศต่างๆในโลก และประเทศไทยซึ่งเป็นศูนย์กลางอาเซียนในการเปิด AEC จึงควรมีการปฏิรูปแรงงานซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะควบคู่สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จากการวิเคราะห์การบริหารแรงงานนั้นองค์กรประกอบการทำงานต้องการความรู้หรือทักษะมากกว่ากัน ซึ่งปัจจุบันผู้ประกอบการมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสูงแต่ทักษะของบัณฑิตและผู้จบการศึกษาในประเทศกลุ่มอาเซียนโดยเฉพาะประเทศไทยกลับสวนทาง แล้วอะไรคือทักษะแรงงานที่ต้องการ

ที่มาของทักษะและความรู้

ทักษะและความรู้นั้น สม สุจิตรา (๒๕๓๗, น.๑๕) ได้มีการกล่าวถึงทักษะหรือภาษาอังกฤษเรียกว่า proficiency แปลความหมายตรงตัวได้ว่าความชำนาญ สำหรับวงการกีฬาทักษะเปรียบได้กับฝีมือขณะลงเล่น ความมีศิลปะในการเล่น ทุกอาชีพล้วนมีความเป็นศิลปะแฝงอยู่แม้จะเป็นสายวิทยาศาสตร์ก็ตาม ส่วนความรู้เปรียบเสมือนแผนที่จะทำให้การปฏิบัติง่ายขึ้นการไม่มีความรู้จะทำให้การฝึกทักษะผิดไป ความรู้สามารถลื่นไหลไปได้เมื่อเวลาผ่านไปแต่ทักษะเมื่อเกิดขึ้นกับผู้ใดแล้วจะคงอยู่ตลอดไป

ความรู้ (Knowledge) คือ ข้อมูลที่อยู่ในตัวคนหรืออยู่ในสมอง ซึ่งการฝึกอบรมที่ดีก็คือ การทำให้ข้อมูลเข้าไปอยู่ในสมองของผู้รับการฝึกให้มากที่สุดจึงจะทำให้ผู้รับการฝึกเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ด้วยความรู้ในสมองของคนเรานั้นจะมีลักษณะคือการจำ(Remembering) การเรียนรู้บางอย่างเพียงแต่ให้ผู้รับการฝึกจำได้ก็พอ และความเข้าใจ(Understanding) คือการที่ผู้รับการฝึกสามารถอธิบายได้เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมือ ส่วนทักษะ (Skill) จะเป็นความสามารถทางกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ผู้รับการฝึกสามารถทำงานได้ด้วยคล่องแคล่ว ซึ่งการพิจารณาว่าผู้รับการฝึกมีทักษะดีหรือไม่นั้นสามารถดูได้ด้วยตัวแปรคือ เวลาที่ใช้ปฏิบัติ การสังเกตขณะปฏิบัติงานและผลของงาน

จากทักษะและความรู้จะเชื่อมโยงกับกระบวนการแรงงานสัมพันธ์ได้ต่อมาดูความความเกี่ยวข้องหรือการปฏิบัติต่อกันระหว่างนายจ้าง องค์กรนายจ้าง กับลูกจ้าง องค์กรลูกจ้าง ตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานจนออกจากงาน เช่น การทำสัญญาจ้างแรงงาน การมอบหมายงาน การควบคุมการทำงาน การทดลองงาน การปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานการจ่ายค่าจ้าง การอบรมพัฒนา การจัดสวัสดิการแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษ การพิจารณาความดีความชอบ การโยกย้าย การยื่นข้อเรียกร้อง การเจรจาข้อเรียกร้อง การนัดหยุดงาน การปิดงาน การทำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง การเลิกจ้าง เป็นต้น โดยนักวิชาการ ทวีศักดิ์ สุททวาทีน (๒๕๔๘,น.๖) ได้กล่าวความหมาย ความสำคัญระบบแรงงานสัมพันธ์ (industrial relations system)เป็นสิ่งที่พัฒนาและเกิดขึ้นพร้อมๆ กับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม ทวีศักดิ์ สุททวาทีน (๒๕๔๘,๖) ยังได้กล่าวถึง Dunlop (๑๙๕๘) ให้นิยามแรงงานสัมพันธ์ (Labor relations) ว่าหมายถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและองค์กรของฝ่ายบริหาร ผู้ใช้แรงงานและองค์กรของผู้ใช้แรงงานและภาครัฐ จากความหมายที่กล่าวข้างต้นจะพบว่าการบริหารแรงงานสัมพันธ์นั้นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้กระบวนการด้านแรงงานไม่ก้าวหน้าเกิดจากการแบ่งชนชั้นทางสังคมโดย เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๕9,น.๒) ได้กล่าวถึงการเกิดชนชั้นในสังคมเป็นเรื่องปกติ

ตลอดประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ สังคมล้วนมีการแข่งขันทางสังคมเสมอ แม้อุดมคติคอมมิวนิสต์จะพยายามทำลายชนชั้น เพื่อให้เกิดความเสมอภาค พยายามกำจัดชนชั้นนายทุนที่กดขี่ชนชั้นแรงงาน ด้วยเชื่อว่าทุกคนควรเท่าเทียมกันแบบไร้ชนชั้นทางสังคม แต่ในที่สุดก็ไม่สามารถทำได้สำเร็จเพราะเกิดชนชั้นขึ้นตามธรรมชาติ นั่นคือชนชั้นของผู้ปกครองที่ทำหน้าที่บริหารประเทศ กลุ่มผู้บริหารพรรคย์ผู้มีสิทธิและอำนาจบางอย่างแตกต่างจากประชาชนธรรมดา “ชนชั้น” จึงเป็นเรื่องธรรมชาติของสังคมมนุษย์ การยอมรับว่าสังคมต้องมีชนชั้นจึงเป็นเรื่องปกติ แรงงานก็เช่นกันมีการแข่งขันออกมา ด้วยประวัติศาสตร์ด้านแรงงานทำให้เกิดผลสู่การปฏิบัติทำให้ต้องมีการศึกษาด้านแรงงานสัมพันธ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกันระหว่างนายจ้าง องค์กรนายจ้าง กับลูกจ้าง องค์กรลูกจ้าง ตั้งแต่เริ่มเข้าทำงานจนออกจากงานเช่น การทำสัญญาจ้างแรงงาน การมอบหมายงาน การควบคุมการทำงาน การทดลองงาน การปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานการจ่ายค่าจ้าง การอบรมพัฒนา การจัดสวัสดิการแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษ การพิจารณาความดีความชอบ การโยกย้าย การยื่นข้อเรียกร้อง การเจรจาข้อเรียกร้อง การนัดหยุดงาน การปิดงาน การทำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และการเลิกจ้าง ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่ การเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ (Economic Growth) ส่วนหนึ่งเกิดจากการเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานและการเพิ่มประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิต การขยายตัวของเศรษฐกิจที่ยิ่งเพิ่มมากขึ้นหรือเติบโตได้เร็วเท่าใดแสดงว่าสมรรถนะของแรงงานก็จะยิ่งมีเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แรงงานจึงเป็นปัจจัยการผลิตที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง แรงงานจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ผ่านการบริหารจัดการจนทำให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ทำให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในการผลิตสินค้าหรือบริการโดยอาศัยทั้งกำลังร่างกายและกำลังความคิด แต่ไม่รวมในด้านของความสามารถในการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล ในทางเศรษฐศาสตร์การใช้แรงงานจะต้องเป็นการใช้แรงงานที่ได้รับค่าตอบแทนเป็นตัวเงินหรือสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ส่วนแรงงานที่ไม่ได้รับผลตอบแทนจะไม่นับว่าเป็นแรงงานซึ่งจะเชื่อมโยงกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ศิริรัตน์ ชุมหคาลัย (๒๕๕๘, น.๒๑-๒๒) ได้กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หมายถึงการทำงานที่ช่วยให้บุคลากรสามารถพัฒนาความรู้ทักษะและความสามารถที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและองค์กร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะรวมถึงการให้การศึกษา ฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากรตามสายอาชีพ การบริหารผลงานและการพัฒนาการให้คำแนะนำ การวางแผน ความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรขึ้นอยู่กับปัจจัยกำลังคนเป็นสำคัญ การบริหารแรงงานสัมพันธ์จึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการทำงาน จะยึดเพียงกฎหมายฝ่ายเดียวในการบริหารจัดการไม่ได้ จะต้องมีการสื่อสารอย่างสันติ ความเข้าใจ ความจริงใจ และประสบการณ์โดยตรงในการทำงานร่วมกับพนักงาน การทำงานเป็นทีม รวมถึงทัศนคติในการทำงานทางบวกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงาน และสิ่งจำเป็นต้องมีการส่งเสริมประสบการณ์จากการทำงานที่ผ่านการเรียนรู้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วเพราะองค์ประกอบในการทำงานจะต้องดูโครงสร้างองค์การวัฒนธรรมองค์การ สายการบังคับบัญชา เนื่องจากปัญหาด้านการบริหารแรงงานเป็นปัญหาของบุคคลที่ต้องทำงานร่วมกันนั้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งความไม่เข้าใจกันระหว่างพนักงานทั้งหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงาน และปัญหาจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในทุกระดับ การปฏิบัติสองมาตรฐาน และการไม่ให้ความเสมอภาค ลำเอียง มีอคติ จะส่งผลให้กระบวนการทำงานด้านกระบวนการแรงงานสัมพันธ์ติดขัด เกิดความหวาดระแวง และส่งผลให้เกิดการลาออกของพนักงานหรือการตั้งกลุ่มเพื่อจัดตั้งสหภาพแรงงานเพื่อให้มีอำนาจต่อรองกับนายจ้าง

สรุปจากประสบการณ์ของผู้เขียนที่เป็นผู้บริหารด้านทรัพยากรมนุษย์โดยส่วนใหญ่ปัจจัยปัญหาการลาออกของพนักงานจะมีองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วนคือ

1. ความไม่ชัดเจนในการบริหารงานขององค์กร ประเด็นนี้จะเกิดขึ้นกับพนักงานที่เข้าใหม่ในองค์กร โดยการตั้งความหวังไว้สูง พอได้เข้ามาอยู่ไม่เป็นดังที่คาดหวังโดยส่วนใหญ่จะเกิดกับเงินเดือนเรซันวายเป็น ซึ่งขอบเขตข่าวสารผ่านทางต่างๆ ที่หลากหลาย มีอิสระในความคิด กล่าวซัก กล่าวถามในทุกเรื่องที่ตัวเองสนใจ ไม่หวั่นกับคำวิจารณ์ มีความเป็นสากลมาก มองว่าการนิยมชมชอบวัฒนธรรมหรือศิลปะต่างชาติเป็นเรื่องธรรมดา ปัจจุบันคนกลุ่มนี้อยู่ในช่วงวัยเรียน และวัยทำงาน ซึ่งปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงไม่น่าแปลกใจที่คนกลุ่มนี้จะมีความสามารถในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร ขอบงานด้านไอทีใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งสามารถทำอะไรหลายๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน เรียกได้

ว่าสามารถใช้เครื่องมือเครื่องไม้ได้อย่างคล่องแคล่ว จากแนวคิดดังกล่าวที่ขอบิฮาระในการทำงานทำให้การใช้ชีวิตของเจเนเนอเรนซ์วัยไม่สามารถปรับตัวเข้ากับองค์กรที่มีวัฒนธรรมการทำงานแบบดั้งเดิม มีกฎระเบียบเคร่งครัด เข้าขามเย็นขาม และไม่มีเส้นทางสายอาชีพที่ชัดเจน

2. ไม่ชอบรูปแบบการบริหารงานของหัวหน้างาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลต่อการดำรงชีวิตในการทำงาน หัวหน้างานจะเป็นผู้สร้างบรรยากาศในการทำงาน แต่ในองค์กรส่วนใหญ่ไม่มีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่ถูกคัดเลือกให้เป็นหัวหน้างาน ทำให้คุณสมบัตินี้ขาดหายไป หัวหน้างานบางคนยังทำงานแบบดั้งเดิม ขาดภาวะผู้นำ ปัญหาการบริหารโดยส่วนใหญ่จะเกิดจากการขาดจิตวิทยาในการบริหารคน มีการเข้มงวด กวดขัน การบริหารงานแบบเจ้าขุนมูลนาย มีระบบเส้นสาย และให้ความสำคัญกับรายละเอียดที่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญจนทำให้พนักงานหลายๆ คน ที่มีความสามารถ มีความทุ่มเทให้กับงาน ขาดกำลังใจ เกิดการหมดไฟ และหมดใจในการทำงาน

3. ความขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมงานมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการทำงาน เพราะพนักงานหลายๆ คน หนีงานเพราะมีเพื่อนร่วมงานดี มีการเอาใจใส่เหมือนคนในครอบครัว เห็นอกเห็นใจกัน และยังมีพนักงานอีกหลายๆ คน ที่ไม่สามารถทนทำงานได้เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงานจึงส่งผลให้เกิดการลาออกจากงาน จากปัญหาดังกล่าว เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2559 ได้กล่าวถึงซึ่งกระบวนการแก้ไขปัญหาโดยใช้ทักษะหรือความชำนาญที่สั่งสมมาจากประสบการณ์เพราะมีการพัฒนามาจากความเก่ง คำว่า เก่ง ในความหมายคือ ผู้ที่มีความเป็นเลิศในสิ่งที่ทำโดยคนเก่งต้องรู้จักวาง รู้ไกล และรู้จัก เก่งคิด เก่งสื่อ เก่งงาน และเก่งคน

เก่งคิด โดยพัฒนาทักษะสำคัญคือ ทักษะการคิด ทักษะการใช้เหตุผล และทักษะการตัดสินใจ

เก่งสื่อ โดยพัฒนาทักษะสำคัญได้แก่ ทักษะภาษา และทักษะการสื่อสาร

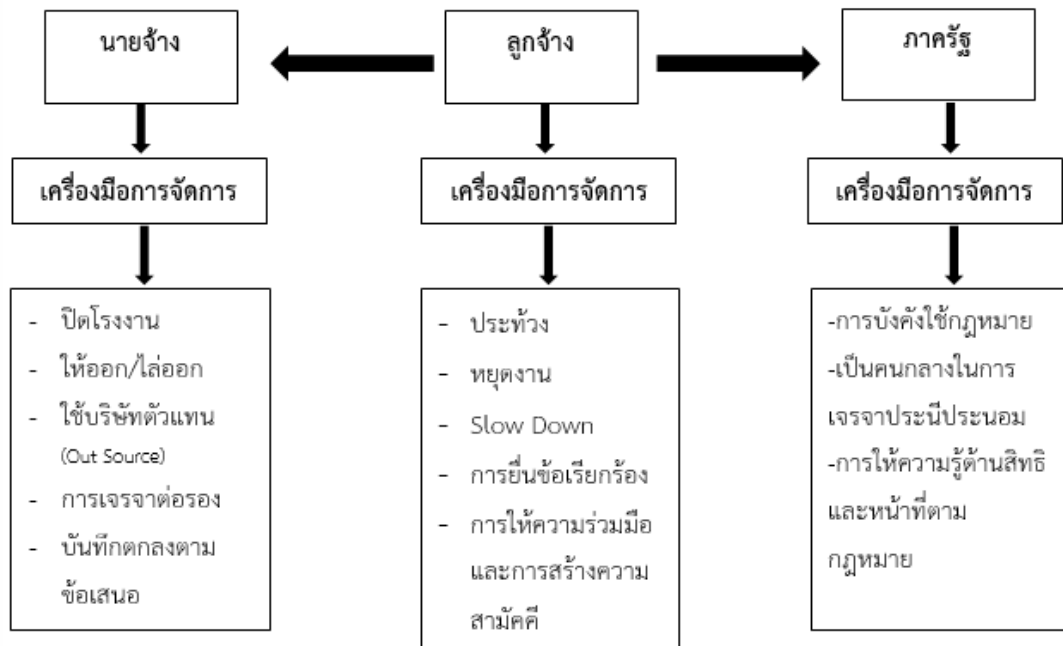
เก่งงาน โดยพัฒนาทักษะสำคัญได้แก่ ทักษะการจัดการ , ทักษะการจัดระบบ , ทักษะการใช้เทคโนโลยีและทักษะการประกอบการ

เก่งคน โดยพัฒนาทักษะสำคัญ ได้แก่ ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น, ทักษะการสร้างเครือข่ายและทักษะการเป็นผู้นำ ผู้เขียนได้วิเคราะห์จากการปรับขึ้นค่าแรงของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 ทำให้นายจ้างต่างๆ ต้องปรับตัวในการจ้างงานโดยได้สร้างกระบวนการสรรหาและคัดเลือกที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการรักษาความสมดุลระหว่างพนักงานเก่ากับพนักงานใหม่ให้มีการทำงานแบบยืดหยุ่น โดยหลายๆ แห่งถ้าพนักงานลาออกจะไม่มีการรับทดแทนทำให้ต้องมีการปรับกระบวนการพัฒนาพนักงานโดยเพิ่มทักษะเพื่อให้สามารถทำงานได้หลายหน้าที่ควบคู่กับการทำกิจกรรมด้านแรงงานสัมพันธ์ให้เกิดความสุขในการทำงาน แต่การทำงานร่วมกันจำเป็นต้องมีกฎ กติกาสากลเพื่อให้เกิดการทำงานที่ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกันจึงได้มีการออกแบบเครื่องมือการบริหารจัดการด้านการบริหารแรงงานให้เป็นไปตามกลไกระหว่างนายจ้าง ลูกจ้างและภาครัฐซึ่งเป็นองค์ประกอบการบริหารแรงงานสัมพันธ์ได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

องค์ประกอบของการบริหารแรงงานสัมพันธ์ด้วยทักษะและความรู้

องค์ประกอบของการบริหารแรงงานสัมพันธ์จะต้องมีทักษะที่มีองค์ประกอบเชิงประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ ส่วนความรู้สามารถหาได้จากตำราทั่วไปเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน หากเกิดความขัดแย้งความไม่เข้าใจกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในสถานประกอบการมักจะมีจากสาเหตุของความขัดแย้งหรือเกิดข้อพิพาทแรงงานขึ้น บางครั้งมีการหยุดงานของฝ่ายลูกจ้างไปจนถึงการปิดงานของฝ่ายนายจ้างซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศชาติทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม กอปรกับประเทศไทยมีการส่งเสริมการลงทุนและเศรษฐกิจของประเทศจะต้องอาศัยการลงทุนจากต่างชาตินับเป็นปัจจัยหนึ่งที่นักลงทุนนำไปประกอบการพิจารณาการลงทุนคือเรื่องแรงงาน นอกจากจะมีค่าแรงที่ต่ำยังส่งผลให้ต้นทุนต่ำด้วย สถานการณ์ทางด้านแรงงานและนโยบายรัฐที่มีต่อนโยบายด้านแรงงาน หากประเทศได้มีการประท้วงจากคนงานตลอดเวลาโอกาสที่นักลงทุนจะเข้ามาก็น้อยลง จากประสบการณ์ของผู้เขียนที่ได้ทำงานด้านแรงงานสัมพันธ์ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีพนักงานกว่า 6,000 คน จึงได้จัดทำโมเดลและเครื่องมือในการทำงานร่วมกันระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามกรอบกติกาสากลที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ในการ

ทำงานระหว่างนายจ้างและลูกจ้างจะต้องมีองค์ประกอบเพื่อให้ระบบและกลไกดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องกำหนดกรอบและเครื่องมือในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เป็นไปตามคติกาสากลอธิบายได้ตามแผนภาพดังนี้

ที่มา: เสฏฐวุฒิ หนูมคำ.เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารแรงงาน,2559.

จากโมเดลเครื่องมือดังกล่าวเป็นการประมวลตามประสบการณ์ของผู้เขียนเพื่อใช้ในการบริหารแรงงานสัมพันธ์ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าเครื่องมือการบริหารแรงงานสัมพันธ์ในองค์กรนั้น จำเป็นต้องสร้างระบบในการทำงานที่เป็นองค์ประกอบด้านสิทธิของแต่ละฝ่ายซึ่งในการใช้สิทธิต้องมีการใช้ทักษะเป็นองค์ประกอบของในการตัดสินใจและการแก้ปัญหาโดยมีการใช้กติการ่วมกันระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และภาครัฐ มีการปรึกษาหารือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ก่อให้เกิดความสงบสุขในการทำงานร่วมกัน การใช้เครื่องมือนี้เป็นการต่อรองไม่ให้แต่ละฝ่ายก้าวล้ำสิทธิซึ่งกันและกัน ฝ่ายนายจ้างจะมีเครื่องมือในการบริหารจัดการทั้งการใช้ระเบียบข้อกฎหมาย และกฎระเบียบในการทำงานตามประกาศของสถานประกอบการกรณีที่เกิดข้อขัดแย้งกันไม่ได้และจำเป็นระงับความรุนแรงที่เกิดขึ้นนายจ้างสามารถใช้เครื่องมือที่ไม่ผิดต่อกฎระเบียบและกฎหมายเช่น การให้ออกหรือไล่ออกพนักงานที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือผิดตามมาตรา 119 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน2541 หรือกรณีรุนแรงจะใช้วิธีการปิดโรงงาน เพื่อความสงบสุข สำหรับลูกจ้างจะมีเครื่องมือที่ถูกต้องตามสิทธิของตนเองเช่น การประท้วงหลังเวลาเลิกงานหรือช่วงเวลาพักเพื่อแสดงความไม่พอใจ หรือการต่อต้านฝ่ายนายจ้างเหตุไม่เห็นด้วยในกฎ ระเบียบหรือมาตรการต่างๆ ที่นายจ้างประกาศออกมา ซึ่งลูกจ้างเห็นว่าเป็นประกาศริดรอนสิทธิหรือมีผลกระทบต่อสภาพการจ้าง หรือการรวมตัวกันหยุดงานเพื่อให้ฝ่ายนายจ้างได้ตระหนักและเป็นการแสดงออกซึ่งความรุนแรงที่ฝ่ายลูกจ้างสามารถกระทำได้ แต่โดยส่วนใหญ่มาตรการที่ลูกจ้างจะนำมาใช้ก่อนเป็นอันดับแรกคือการชะลอการทำงาน (Slow Down) เพื่อเป็นการประท้วง ส่วนภาครัฐจะเข้ามาดูแลการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามสิทธิของนายจ้างและลูกจ้างเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเสมอภาคทั้งสองฝ่าย หรือจัดให้มีการพูดคุยพร้อมกำหนดข้อตกลงร่วมกัน หรือกรณีกรณีตกลงกันไม่ได้เกิดความขัดแย้งภาครัฐจะใช้เครื่องมือที่เป็นกฎหมายคอยควบคุมให้ทั้งสองฝ่ายปฏิบัติตามกฎ ระเบียบกติกาที่ตั้งไว้ตามสิทธิที่พึงมีของแต่ละฝ่าย

ทักษะกระบวนการแรงงานสัมพันธ์ที่ดีนั้นจะต้องประกอบด้วย

จากองค์ประกอบด้านแรงงานทักษะและความรู้ผู้เขียนได้เรียนรู้การใช้เครื่องมือจากความรู้และประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการเคารพในหน้าที่และสิทธิทั้งของนายจ้าง ลูกจ้างโดยมีภาครัฐเข้ามาคอยกำกับให้กติกามีความศักดิ์สิทธิ์ปฏิบัติด้วยความเสมอภาคซึ่ง ทวีศักดิ์ สุททวาทีน (๒๕๔๘,น.๑๐) ได้กล่าวถึงระบบแรงงานสัมพันธ์ที่มี

สหภาพแรงงานสะท้อนถึงระบบการทำงานซึ่งคนงานมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน (Collective Action) ในการปรับปรุงเงื่อนไขต่างๆ ของการทำงานตลอดจนการยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนงาน ปัจจุบันแนวคิดใหม่ของระบบแรงงานสัมพันธ์คือ ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนายจ้างเปลี่ยนแปลงทัศนคติมุมมองจากการมุ่งตักตวงผลประโยชน์พยายามเอาตัวเอาเปรียบฝ่ายคนงาน ตามแนวทางชนะ-แพ้ (Win-lose Approach) มาเป็นมุมมองใหม่ที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ (Win-win Approach) กล่าวคือ ในระบบแรงงานสัมพันธ์เดิม นายจ้างจะมุ่งตักตวงผลประโยชน์จากฝ่ายคนงานจนกดดันให้ฝ่ายคนงานต้องรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงาน เพื่อสร้างอำนาจการต่อรอง เพื่อต่อสู้รักษาสิทธิประโยชน์ของฝ่ายคนงาน ในประเด็นข้อพิพาทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่าจ้างแรงงาน สิทธิประโยชน์และเงื่อนไขการจ้างและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ของการทำงาน แต่ภายใต้ระบบแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ ฝ่ายนายจ้างมอบให้ฝ่ายจัดการทรัพยากรมนุษย์ทำหน้าที่ทั้งสองด้านคือ เป็นองค์การของฝ่ายนายจ้างและในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ดูแลสิทธิประโยชน์ของฝ่ายลูกจ้างด้วยเพื่อไม่ให้เกิดภาวะกดดัน องค์การทั่วไปที่เป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบนายจ้างและลูกจ้างกรณีที่เกิดประเด็นเกี่ยวกับข้อเรียกร้องและต้องการจัดทำหรือเปลี่ยนแปลงข้อตกลงสภาพการจ้างระหว่างฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง หากไม่มีกลไกวิธีการจัดการก็จะเกิดปัญหาความขัดแย้ง อันจะนำมาซึ่งการบีบบังคับและก่อให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคมได้ กลายเป็นปัญหาแรงงานสัมพันธ์ ดังนั้นรัฐบาลได้ตรากฎหมายแรงงานสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นกลไกการบริหารจัดการ โดยกำหนดกระบวนการในการยื่นข้อเรียกร้อง จัดทำข้อตกลงสภาพการจ้าง และการหาข้อยุติกรณีเกิดปัญหาความขัดแย้งข้อพิพาทแรงงานหรือในกฎหมายดังกล่าวนายจ้างหรือองค์การของฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างหรือองค์การของฝ่ายลูกจ้างจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์หากเกิดประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะแรงงานสัมพันธ์ที่ดี

การที่นายจ้าง ฝ่ายจัดการและลูกจ้างมีทัศนคติ ความรู้สึกที่ดีเข้าใจเหตุผลและการดำเนินการของอีกฝ่ายหนึ่ง และมีความไว้วางใจต่อกัน ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของความร่วมมือ ในการทำงานร่วมกัน หากมีข้อขัดแย้งหรือการแสดงข้อเรียกร้องของฝ่ายลูกจ้างเพื่อให้ฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายจัดการสนองความต้องการ ก็มีกระบวนการในการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งหรือความต้องการให้สามารถคลี่คลายหรือยุติลงได้ด้วยความเข้าใจหรือเป็นที่ยอมรับกันได้

ลักษณะแรงงานสัมพันธ์ที่ไม่ดี

คือ ลักษณะในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำที่เกิดขึ้นในองค์การ เช่น การที่ฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายลูกจ้างมีทัศนคติในทางลบต่อกันและไม่มีวิธีการที่จะคลี่คลายแก้ไขปัญหา การไม่สนองตอบต่อความต้องการหรือข้อเรียกร้องของอีกฝ่ายหนึ่ง กลายเป็นความขัดแย้ง ความไม่ร่วมมือ และเกิดการรังเกียจต่อกัน นอกจากนี้ปัญหาทางด้านแรงงานสัมพันธ์อาจจะมีที่มาจาก การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม การมีอคติ ลำเอียง การให้ข้อมูลเท็จหรือปิดบังข้อมูล การกลั่นแกล้งหรือ การบีบบังคับทางด้านจิตใจหรือทางกาย จนทำให้อีกฝ่ายไม่อาจจะทนทำงานต่อไปได้ การดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับกฎหมายแรงงาน ฯลฯ พฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายจัดการกับพนักงาน การแสดงออกที่สื่อถึงปัญหาดังกล่าวได้แก่

1. พนักงานไม่พอใจผู้บริหาร หรือหัวหน้างาน มีทัศนคติที่ไม่ดี เกิดการต่อต้าน ไม่เห็นด้วยในนโยบาย ซึ่งจะเป็นที่มาของความไม่ร่วมมือ
2. การตำหนิ ตำว่า วิจารณ์บริษัท ผู้บริหารให้เกิดความเสียหาย
3. การใช้มาตรการบีบบังคับ เมื่อได้ยื่นข้อเรียกร้องให้ฝ่ายนายจ้างดำเนินการ แต่นายจ้างไม่ดำเนินการตามที่ต้องการ จึงเกิดการประท้วง ทำให้งานเสียหาย
4. ปัญหาข่าวลือ ข่าวที่ไม่เป็นความจริง ซึ่งทำให้พนักงานเข้าใจผิด หวาดระแวง หวาดกลัว

ความรู้ที่จำเป็นในการทำงาน

มีหลายครั้งที่มีคำกล่าว ความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด แต่เราไม่เคยได้ยิน ทักกะท่วมหัว เอาตัวไม่รอด จึงมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความรู้และทักษะอย่างไรหนสำคัญกว่ากันและมีคำจำกัดความในหลายสำนักได้พูดถึงความรู้หลากหลาย

ความหมาย นิสดารก์ เวชยานนท์ (๒๕๔๙,น.2)ได้กล่าวว่าความรู้คือสินทรัพย์ขององค์กร โดยองค์การที่ประสบความสำเร็จคือองค์การที่รู้วิธีผลิตสิ่งของใหม่ๆ ได้ดีกว่าและรวดเร็วกว่า ปรชญาด้านแรงงานสัมพันธ์แบบใหม่ก็เน้นการให้ข่าวสารข้อมูล การปรึกษาหารือ การร่วมมือและการเจรจาต่อรองร่วมแบบมีเหตุผล โดยผู้บริหารระดับสูงจะต้องมีการถลงนโยบายและมีการสื่อสารอย่างเปิดเผยให้ลูกจ้างได้ทราบถึงความสำคัญของแรงงานสัมพันธ์แบบใหม่ ซึ่งการแรงงานสัมพันธ์แบบใหม่นี้จะเน้นทั้งด้านสันติสุขและประสิทธิภาพในสถานประกอบการควบคู่กันไปโดยฝ่ายจัดการต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. การสร้างความคุ้นเคย ความไว้นือเชื่อใจกัน การสื่อสารสองทาง การที่พนักงานมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญของบริษัท ความยุติธรรม วิสัยทัศน์ การเปิดเผยจริงใจ การทำงานเป็นหมู่คณะ ความมั่นคงในการทำงาน การมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติ คุณภาพชีวิตของพนักงาน

2. ความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมและมีลักษณะที่สร้างสรรค์ รวมทั้งมีกระบวนการยื่นข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ ที่ต้องได้รับการพิจารณาแก้ไขอย่างยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ การทำกิจกรรมกลุ่มย่อยมีการปรึกษาหารือและการเจรจาต่อรองร่วมการแปรปรชญาด้านแรงงานสัมพันธ์แบบใหม่ไปสู่การสร้างกรอบคิดและแนวปฏิบัตินั้น ก่อนอื่นฝ่ายจัดการจะต้องสร้างความเชื่อใจต่อกัน (Mutual Trust) และจะต้องมีการปฏิบัติ (Action) ทั้งที่เป็นรูปธรรม (ทางด้านวัตถุ) และนามธรรม (ทางด้านจิตใจ)การมีส่วนร่วมของลูกจ้างในการตัดสินใจภายในบริษัทเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างความไว้นือเชื่อใจกันระหว่างลูกจ้างกับฝ่ายจัดการ ตัวอย่างการมีส่วนร่วมของลูกจ้างในระดับต้นๆ เช่น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม QCC, ๕ส และคณะกรรมการสโมสร เป็นต้นการให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจและการเงินของบริษัทแก่ตัวแทนลูกจ้างเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความไว้วางใจต่อกัน โดยมีการให้ข่าวสารข้อมูลเป็นระยะๆ ข่าวสารข้อมูลที่บริษัทควรเปิดเผยแก่ตัวแทนลูกจ้าง เช่น สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและทางการเงินของบริษัท ซึ่งเป็นการบริหารจัดการองค์การสมัยใหม่ที่ต้องมีองค์ประกอบการสร้างความรู้ให้แก่พนักงานอย่างพอเพียง

องค์การสมัยใหม่ต้องการความรู้หรือทักษะในการทำงาน

องค์การสมัยใหม่จะมีมุมมองด้านการจัดการองค์การหมายถึงการที่มีคนมาทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งองค์การมีลักษณะร่วมกันอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. ทุกองค์การต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของตนเอง
2. ทุกองค์การต้องมีคนร่วมกันทำงาน
3. องค์การต้องมีการจัดโครงสร้างงานแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบของคนในองค์การ

สุรพล พยอมแย้ม (๒๕๔๑,น.๑๑)ในการทำงานขององค์การสมัยใหม่นั้นจะเกี่ยวข้องกับคนทำงานนักจิตวิทยาใช้คำว่าพฤติกรรม เป็นสื่อระบุงการทำความเข้าใจเนื่องมาจากการกระตุ้นหรือถูกจูงใจจากสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งเมื่อศึกษาให้ละเอียดแล้วการกระทำหรือพฤติกรรมที่เราได้เห็นหรือได้สัมผัสรับรู้ นั้น ส่วนหนึ่งของการกระทำเป็นการกลั่นกรองตกแต่งและตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้นมีพฤติกรรมอยู่มากทีเดียวที่แม้จะทำด้วยสาเหตุหรือจุดมุ่งหมายเดียวกัน แต่ลักษณะท่าทีกริยาอาจจะแตกต่างกันไปเมื่อเปลี่ยนบุคคล เปลี่ยนเวลา หรือเปลี่ยนสถานที่และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ความแตกต่างที่เกิดขึ้น เป็นเพราะการกระทำในแต่ละครั้งแต่ละครา (เมื่ออยู่ในสภาพร่างกายที่ปกติ) จะต้องผ่านกระบวนการคิดและการตัดสินใจ อันประกอบด้วยอารมณ์และความรู้สึกของผู้กระทำพฤติกรรมนั้น จึงทำให้พฤติกรรมของแต่ละคนและพฤติกรรมแต่ละคราเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนไปตามเรื่องที่เกี่ยวข้องเสมอ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้น จะมีเครื่องมือที่ใช้วัดเราเรียกว่า การประเมินผลงานยุคใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ ได้มีการจัดทำองค์การสมัยใหม่เกิดขึ้นในองค์การซึ่งมีคนมาทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยองค์การสมัยใหม่จะเป็นองค์การแห่งการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จะมีความคงที่บ้างแต่เป็นช่วงสั้นๆ จึงมีการออกแบบพลวัตรสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ของสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา โดยองค์การสมัยใหม่จะมีการจัดการที่ยืดหยุ่น จะไม่ยึดติดกับแนวทางปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งและพนักงานในองค์การสมัยใหม่จะต้องเพิ่มศักยภาพของตนที่เรียนรู้และสามารถทำงานที่เกี่ยวข้องได้รอบด้านและมีการสับเปลี่ยนหน้าที่กลุ่มอยู่เป็นประจำจะมีการเพิ่มทักษะการทำงานให้หลากหลายมากขึ้น ซึ่งการพิจารณาค่าตอบแทนในองค์การสมัยใหม่จะตอบแทนตามทักษะ

(Skill Based) ยังมีความสามารถสูงในการทำงานหลายอย่างมากขึ้นก็จะได้ค่าตอบแทนที่สูงขึ้น และในองค์กรสมัยใหม่มีแนวโน้มที่จะให้อิสระให้กับพนักงานในการทำงานที่ใดก็ได้ เมื่อไหร่ก็ได้ แต่ต้องได้ผลงานตามที่กำหนด เนื่องจากปัจจุบันความรู้ด้านเทคโนโลยีเอื้อให้สามารถสื่อสารถึงกันได้แม้ทำงานคนละแห่ง ทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในยุคนี้จึงประกอบด้วย

1. ทักษะในด้านการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ (Communication & Relation skills)

สิ่งจำเป็นในการทำงานร่วมกันคือการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ซึ่งเป็นศิลปะในการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีแก่กันกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งความรักใคร่ ความนับถือ ความจงรักภักดี และความร่วมมือดังนั้นทักษะด้านนี้จึงเป็นทักษะสำคัญอันดับต้นๆในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพราะทักษะด้านนี้เป็นกลไกที่สามารถลดความขัดแย้งและยังเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกให้การติดต่อประสานงานกับแผนกอื่นๆให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะนำมาซึ่งความสำเร็จ

2. ทักษะในการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills)

การแก้ปัญหาเป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งในการทำงานและบริหารงานเพราะการปฏิบัติงานไม่ว่าในตำแหน่งใดๆก็ตามจะต้องเผชิญกับปัญหาและสภาวะการณ์ต่างๆดังนั้นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีระบบไม่เกิดความเครียดทางกายจิตใจเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ปัญหาไม่ลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตเกินแก้ไข การแก้ปัญหามีหลักการและวิธีการที่เป็นระบบเริ่มตั้งแต่การกำหนดและแยกแยะสาเหตุของปัญหามีการตั้งเป้าหมายในการดำเนินการแก้ไขและวิเคราะห์รวมถึงวิธีการและการวัดผลหลังการแก้ไขและสร้างมาตรฐานเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเดิม

3. ทักษะในการวางแผน (Organizing and Planning Skills)

การทำงานที่ขาดการวางแผนที่ดีเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ดังนั้นการมีทักษะในการวางแผนของพนักงานย่อมหมายถึงความสำเร็จเพราะการวางแผนคือการหาทางเลือกที่ดีที่สุดเหมาะสมที่สุดในการปฏิบัติงานเช่นการใช้แผนระยะยาวในการพัฒนาทักษะและมีมือของแรงงานทำให้งานที่ออกมามีคุณภาพเพิ่มมูลค่าให้กับชิ้นงานหรือผลงานนั้นได้

4. ทักษะในด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ (Technology and Computer Skills)

ด้วยรูปแบบการทำงานและการพัฒนาของการสื่อสารที่ครอบคลุมมากขึ้นได้ก่อให้เกิดการนำเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนในการกำหนดความต้องการของตลาดแรงงานผู้ว่าจ้างส่วนใหญ่กำหนดทักษะในด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ไว้เป็นคุณสมบัติเบื้องต้นของการรับพนักงานใหม่ เพราะพนักงานที่มีทักษะในเรื่องของเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์จะสามารถทำงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ทักษะและความสามารถทางด้านภาษา (Linguistic Skills)

ด้วยความก้าวหน้าของการสื่อสารและการติดต่อประสานงานกันมากขึ้นทำให้ทักษะการใช้ภาษามีส่วนสำคัญมากขึ้นโดยเฉพาะภาษาอังกฤษเพราะฉะนั้นพนักงานที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้ จะถือว่าได้เปรียบอย่างมากเพราะปัจจุบันมีผู้ลงทุนบริษัทจากต่างประเทศหรือการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้นองค์กรที่มีพนักงานที่มีทักษะและความสามารถด้านภาษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น

จากรันท์ อธิธาวัชกุล, 2558 ได้กล่าวถึงในโลกปัจจุบันองค์กรโดยส่วนใหญ่จะกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็น Employer of Choice เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วย โดยจะต้องมุ่งเน้น

1. การมุ่งสร้างความรู้สึกรักผูกพันของพนักงานต่อองค์กร โดยบริหารเรื่อง Employee Engagement องค์กรต้องมีความเชื่อว่า หากพนักงานมีความรู้สึกรักผูกพันต่อองค์กรสูง ย่อมจะส่งผลต่อผลประกอบการขององค์กร

2. เน้นการทำ Employer Branding โดยกำหนดแนวทางการวางภาพลักษณ์ขององค์กรให้น่าเชื่อถือ น่ายินยอมยกย่อง เน้นสร้างจุดเด่นขององค์กร

จะเห็นได้ว่าองค์กรสมัยใหม่ได้ให้ความสำคัญกับทักษะในด้านต่างๆ ที่สำคัญองค์กรควรเน้นการบริหารที่ยืดหยุ่นให้ผลอย่างยั่งยืนเพราะในศตวรรษที่ 21 เพราะการบริหารในองค์กรจะประกอบไปด้วยคน 4 รุ่นคือ รุ่น 1 พนักงานอาวุโสที่อยู่ในช่วงเตรียมจะเกษียณช่วงอายุ 54-62 รุ่น 2 มีกลุ่มหัวหน้างานที่เป็นวัยกลางคนจนถึงรุ่นใหญ่ช่วงอายุ 37-53 รุ่น 3 กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่กำลังเติบโตช่วงอายุ 21-36 และรุ่น 4 กลุ่มพลังใหม่ช่วงอายุ 22 ลงมา ที่กำลังจะก้าวเข้ามาเป็นกลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่วัย

เริ่มต้นทำงาน คนแต่ละรุ่นเหล่านี้มีความแตกต่างทางความคิด มุมมอง ทักษะ และการใช้ชีวิตที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง ดังนั้นนโยบายที่ยืดหยุ่นจะทำให้สามารถบริหารบุคลากรที่มีความต้องการที่หลากหลายในแต่ละเจนเนอเรชันได้อย่างจำเพาะเจาะจง แยกต่าง และโดนใจทุกวัยทำงาน

สรุป

ทักษะที่โลกต้องการคือการบริหารแรงงานสัมพันธ์ทักษะย่อมสำคัญกว่าความรู้ โดยในทัศนะของผู้เขียนคำว่าทักษะหมายถึงประสบการณ์บวกความรู้ มีผู้ให้นิยามความรู้ไว้หลายประเด็นทั้งสารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ หรือเป็นเนื้อหาข้อมูลซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หลักการ รูปแบบ กรอบความคิด หรือข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งอาจจะรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการ แต่การมีความรู้เพียงอย่างเดียวโดยปราศจากทักษะก็ไม่สามารถจะบริหารแรงงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังที่กล่าวมาข้างต้นการบริหารแรงงานนั้นเป็นศาสตร์และศิลปะในการอยู่ร่วมกันโดยมีเครื่องการบริหารจัดการแรงงานสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบเพื่อให้เกิดการไม่ก้าวล่วงหน้าที่ซึ่งกันและกัน การบริหารจัดการเชิงนโยบายกับการบริหารแรงงานสัมพันธ์ในอนาคตทิศทางจะประกอบไปด้วยเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทในโลกของการทำงานและการใช้ชีวิตส่วนตัวการทำงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยีตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำซึ่งลักษณะงานมีความยืดหยุ่นมากขึ้นในโลกของการทำงาน ส่วนการผลิตจะถูกพัฒนาด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง พร้อมทั้งมีการปฏิรูปทุนมนุษย์จะก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ แรงงานจะแข่งขันด้วยทักษะมากกว่ากำลังแรงงานพร้อมกับการปรับอัตราค่าจ้างเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำของแรงงาน ซึ่งตลาดแรงงานจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษาทั้งหลักสูตร และวิธีการเรียนการสอน แรงงานคนสูงอายุ ผู้หญิง และคนพิการ จะถูกผลักดันเข้าสู่ตลาดแรงงาน โครงสร้างแรงงานจะถูกปรับให้เป็นแรงงานทักษะสูงมากขึ้น แรงงานจะเกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างความก้าวหน้ามากขึ้น สิ่งจำเป็นคือภาษาที่ ๓ และภาษาเทคโนโลยีจะเป็นสิ่งจำเป็นต่อโลกการทำงานยุคใหม่แนวโน้มอุตสาหกรรมจะดีขึ้นเรื่อยๆ อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้นแต่ยังไม่ถึงภาวะขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม อานาจการต่อรองของสหภาพแรงงานจะลดลงจากภาวะการจ้างงานที่เปลี่ยนไปต่อไปองค์การจะเป็นผู้ถูกเลือก ไม่ใช่ผู้เลือกอีกต่อไป ดังนั้นทุกองค์การต้องกลับมามองดูตัวเองว่าจะทำอย่างไรให้เป็น Employer Of Choice เพราะตลาดถูกโยนไปอยู่ในมือของผู้สมัครงาน(Candidate)และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารแรงงานสัมพันธ์ การที่องค์การหรือบริษัทใดๆ จะมีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ดีหรือไม่นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบบางประการที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยบุคลากรทุกระดับ ทุกฝ่ายในหน่วยงานจะต้องมีคุณลักษณะ ความคิด และวิธีการบริหารจัดการที่สนับสนุนให้เกิดผลความสำเร็จแรงงานสัมพันธ์ที่ดีจะส่งผลให้เกิดความสงบสุขในการทำงานร่วมกัน ทั้งนายจ้างและลูกจ้าง การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพธุรกิจมีผลกำไรเต็มเม็ดเต็มหน่วย และเจริญก้าวหน้าลูกจ้างได้รับผลตอบแทนอย่างเป็นธรรม เกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน และพึงพอใจในการทำงาน ลูกจ้างมีความมั่นคงในการทำงาน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการลงทุน และการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมภายในประเทศ แรงงานสัมพันธ์ที่ดีจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง คำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายรู้หลัก “การให้” และ “การรับ” มีระบบการสื่อสารความที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งระบบร่วมปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้แทนทั้งสองฝ่าย ตลอดจนมีการบริหารที่เป็นระบบ ระเบียบ และเป็นธรรมรู้จักรับฟังเหตุผลของอีกฝ่ายหนึ่งไม่เชื่อบุคคลภายนอก ตลอดจนจะมีการพัฒนาการคัดเลือกพนักงานโดยเน้นทักษะมากขึ้น ส่วนความรู้ นั้นจะมีตัววัดที่มาตรฐานหลักสูตรคือการตรวจสอบจากผลการเรียนที่เป็นเอกสารรับรองการจบการศึกษาของสถาบันการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.(2559).คนเก่งสร้างได้อารยโมเดลสมรรถนะKSL31220,กรุงเทพฯ:ซัคเซส มีเดีย
จารุพันธ์ อธิธาวัชกุล.(2558).HR A to Z คำบริหารคน.กรุงเทพฯ:เนชั่น อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล เอ็ดดูเทนเมนท์.
ทวีศักดิ์ สุททวาทีน. (๒๕๕8). **แรงงานสัมพันธ์เปรียบเทียบ**. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์.
นิสตาธิ เวชยานนท์. (๒๕๕๙). **Competency-Based Approach**. กรุงเทพฯ: กราฟิโก ซิสเต็มส์ จำกัด.

ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย. (๒๕๕๘). การบริหารจัดการองค์การตามทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สุรพล พยอมแย้ม. (๒๕๕๑). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สม สุจิรา.(2537).ทักษะสำคัญกว่าความรู้.กรุงเทพฯ:อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์.

เสฏฐวุฒิ หนู่มคำ.เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารแรงงาน.มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น:2559

ทักษะที่จำเป็นในการทำงาน.สืบค้นเมื่อ 27 มีนาคม 2561,

http://www.manpowerthailand.com/know_detail.php?id=111

ความหมายแรงงานสัมพันธ์.สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2561, <http://www.oocities.org/udomlabour/relationlabour.htm>

ความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น
ที่มีต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ

กมลพร แดงนวลจันทร์¹, ชีวิน สุขสมณะ², อธิอาโอะ ยามากิ³

¹⁻³ภาควิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น : kamolporn@feu.edu

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ กลุ่มเป้าหมายเป็นอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่น จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นมีค่าเฉลี่ย 4.25 แสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีความพึงพอใจอย่างมากกับเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ จึงถือว่าเป็นอีกหนึ่งเอกสารประกอบการสอนที่สามารถนำมาสนับสนุนการเรียนการสอนได้

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ภาษาญี่ปุ่น, เอกสารประกอบการสอน

Abstract

The research aimed to survey on Japanese Teachers' satisfaction toward using business Japanese text book. The samplings were the 5 Japanese language teachers. The data analyzed by mean and standard deviation. The results showed that a very high level of the overall satisfaction with $\bar{x}=4.25$. As the results showed that the teachers are very satisfied about the use of teaching materials as a tool to support instruction.

Keywords : Satisfaction, Japanese language, Teaching materials

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ปัญหาที่พบในแบบเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ปัจจุบันเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยส่วนมากในประเทศไทยที่มีสาขาภาษาญี่ปุ่น จะมีวิชา “ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” โดยหากไม่ใช่วิชาบังคับ ก็จะเป็นในรูปแบบของวิชาเลือกเสรี คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นก็เช่นเดียวกัน ในหลักสูตรจัดให้มีการเรียนการสอนวิชา “สนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” “การเขียนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” และ “การอ่านภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” แต่ในการเรียนการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจเหล่านี้ มีแบบเรียนที่นำไปใช้ได้จริงและเหมาะสมกับรายวิชาอยู่ไม่มากนัก ซึ่งแบบเรียนภาษาญี่ปุ่นที่นำเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่นมีความแตกต่างด้านวัฒนธรรมการทำงาน ซึ่งสถานการณ์ต่างๆ ในแบบเรียนไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการทำงานในบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย ตัวอย่างแบบเรียนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจที่นำเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่น 3 เล่ม ได้แก่ แบบเรียน “ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจ (ビジネスのための日本語)” (3A Network, 1998) [1] แบบเรียน “การทำงานในบริษัทญี่ปุ่น (日本企業への就職)” (ASK, 2006) [2] แบบเรียน “ทำงานด้วยภาษาญี่ปุ่น! ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ 30 ชั่วโมง” (3A Network, 2009) [3] โดยตำราเรียนทั้ง 3 เล่มต่างก็เริ่มต้นบทที่ 1 ด้วย “การแนะนำตัว” ทั้งสิ้น โดยเป็นสถานการณ์ที่สมมติให้ผู้เรียนเป็นพนักงาน กล่าวทั้งทักทายรุ่นพี่ในที่ทำงาน หัวหน้างาน หรือเพื่อนร่วมงาน แต่หากจะพูดถึงสถานการณ์จริงในการทำงานในประเทศไทย ล่ามที่เพิ่งเข้าทำงานใหม่กลับแทบจะไม่มีโอกาสได้พูดแนะนำตนเองเลย โดยทั่วไปพนักงานเดิมในบริษัทจะเป็นฝ่ายพูดแนะนำล่ามให้แก่พนักงานอื่น หรือเจ้านาย ล่ามในฐานะพนักงานใหม่จะไม่ได้เป็นฝ่ายแนะนำตัวเอง นอกจากนี้ ในแบบเรียนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจเหล่านี้ มักกำหนดให้รูปแบบของการสนทนาเป็นการพูด หรือการแสดงความคิดเห็นในฐานะของผู้พูดเอง และมีระดับการพูดในระดับที่เท่าเทียมกับพนักงานอื่นๆ แต่ในสถานการณ์จริง งานของล่ามเป้าหมายงานคือการแปลภาษาจากทั้งญี่ปุ่นเป็นไทย และไทยเป็นญี่ปุ่น จึงไม่ใช่การพูดในฐานะของตนเอง และไม่ใช่ว่าการแสดงความคิดเห็นของตนเอง เนื้อหาและรูปแบบบท

สนทนาในแบบเรียนดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงน่าจะเหมาะสมกับชาวไทยที่ทำงานในตำแหน่งระดับสูง และไม่ใช่ล่ามมากกว่า เนื้อหาการเรียนจึงอาจไม่เหมาะสำหรับนักศึกษาภาควิชาภาษาญี่ปุ่น

นอกจากนี้ ประโยคสนทนาในแบบเรียนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีการกำหนดสถานการณ์ในรูปแบบต่างๆ แบบเรียนเหล่านี้มักให้บทสนทนาเป็นรูปแบบตายตัว และไม่มีคำอธิบายสถานการณ์การใช้ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ผู้เรียนจะไม่สามารถทราบได้ว่าเป็นรูปแบบการสนทนาที่มีคู่สนทนาเป็นใคร และใช้ตอนไหน ดังนั้นส่วนมากในการเรียนการสอนวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ผู้สอนไม่สามารถใช้หนังสือเล่มเดียวในการสอนได้ จะต้องใช้สื่อการสอนหลากหลายประกอบการสอน และมีการอธิบายเพิ่มเติมร่วมด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้จัดทำแบบเรียนภาษาญี่ปุ่นจึงริเริ่มความคิดในการจัดทำแบบเรียนที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับสถานการณ์จริงในการทำงานในบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยเฉพาะสอดคล้องกับการทำงานจริงในบริษัทญี่ปุ่นในภาคเหนือ โดยในการจัดทำแบบเรียนนี้ได้รับการสนับสนุนจากหอการค้าญี่ปุ่น กรุงเทพฯ เมื่อเดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2559 คณะผู้จัดทำหลัก ได้แก่ อาจารย์อิโรชิ ทานากะ จากมหาวิทยาลัยพะเยา และอาจารย์อชิซาโอะ ยามากิ จากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จัดทำขึ้นในนามเครือข่ายมหาวิทยาลัยเพื่อการวิจัยภาษาญี่ปุ่นในภาคเหนือของประเทศไทย และให้ชื่อแบบเรียนว่า “ฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ (ビジネス日本語会話トレーニング)”

ก่อนการจัดทำแบบเรียนเล่มนี้ คณะผู้จัดทำได้เดินทางไปเยี่ยมชมบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ทั้งสิ้น 4 บริษัท ในการเยี่ยมชมครั้งนี้ คณะผู้จัดทำหนังสือได้ดำเนินการสอบถามล่ามภาษาญี่ปุ่นชาวไทย เกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นที่ใช้จริงภายในบริษัทที่ใช้ในสถานการณ์ใดบ้าง และนำผลที่ได้จากการสอบถามมาใช้อ้างอิงในการจัดทำแบบเรียน โดยในแบบเรียนจะแยกออกเป็น “การสนทนาโต้ตอบพื้นฐาน (基本応答)” ซึ่งจะเป็นส่วนของการฝึกสนทนาโต้ตอบที่ใช้ประจำภายในบริษัท และ “การรายงาน และการอธิบาย (報告・説明)” ซึ่งจะเป็นส่วนที่อธิบายสถานการณ์ที่นำไปใช้และสภาพการใช้สนทนา นอกจากนี้ยังมี “เรื่องน่ารู้ (豆知識)” สำหรับให้ความรู้ในส่วนที่ควรจะต้องรู้แก่ผู้เรียนด้วย

1.2 เป้าหมายหลักของแบบเรียน “ฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ”

แบบเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยที่ต้องการเข้าทำงานเป็นล่ามในบริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทย สามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นธุรกิจกับหัวหน้าและลูกค้าชาวญี่ปุ่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างราบรื่น ความคาดหวังของคณะผู้จัดทำหนังสือคือ การที่แบบเรียนนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้ในสถานการณ์การทำงานจริง และจากการคิดบทสนทนาในการแสดงบทบาทสมมติด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้มีการลองผิดลองถูกก่อนจะนำไปใช้จริง เมื่อมีข้อผิดพลาด และได้รับการแก้ไขโดยอาจารย์ในชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนทราบถึงวิธีการพูดที่ถูกต้อง พร้อมนำไปใช้ได้จริงด้วยความมั่นใจ

คุณสมบัติของล่ามที่บริษัทญี่ปุ่นในประเทศไทยทุกๆ ไปรับเข้าทำงานคือจะต้องเป็นผู้ที่สอบผ่านการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นระดับ N3 ขึ้นไป แบบเรียนนี้ได้คำนึงถึงจุดนี้ด้วยเช่นกัน จึงจัดทำเนื้อหาในแบบเรียนให้ผู้สอบผ่านระดับ N4 ขึ้นไปสามารถเรียนรู้ได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนที่ได้ใช้เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจว่ามีความพึงพอใจด้านใดบ้างในแบบเรียนเล่มนี้ ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกเป็นสุข เกิดมาจากทัศนคติด้านบวกที่มีต่อสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอก [4] หรือเป็นการยอมรับความรู้สึกยินดีความรู้สึกลบที่ได้รับการบริการ ได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังหรือความต้องการที่บุคคลได้ตั้งใจ [5] ดังนั้นหากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจในการนำเอกสารประกอบการเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจมาช่วยในการเรียนการสอน แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้สึกที่ดีมีความสุขในการสอนและยอมรับให้มีการนำเอกสารมาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มเติมจากตำราที่ใช้อยู่แล้วในปัจจุบัน

1.3 คู่มือการใช้แบบเรียน “ฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ”

แบบเรียน “ฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ” เล่มนี้ มีรูปแบบเป็นคู่มือสำหรับผู้สอน มากกว่าหนังสือเรียนสำหรับผู้เรียน โดยจะแนะแนวทางการเรียนการสอนสนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจให้กับผู้สอน เนื่องจากคณะผู้แต่งต้องการให้ผู้เรียนสามารถสนทนาได้โดยไม่ต้องยึดติดกับหนังสือ และไม่ยึดติดกับรูปแบบการสนทนาที่ตายตัวจนเกินไป แบบเรียนนี้ มีทั้งแบบคำอธิบายภาษาไทยสำหรับผู้สอนชาวไทย และคำอธิบายภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้สอนชาวญี่ปุ่น โครงสร้างของกิจกรรมฝึกการสนทนาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 1.Task (タスク) 2.Warm up (ウォームアップ) 3.การสนทนาโต้ตอบและการอธิบาย (応対する・説明する) 4.ติดตามผล (フォローアップ) และ 5.เรื่องน่ารู้ (豆知識) สำหรับ 1.Task จะแสดงโจทย์ที่ตั้งไว้ให้ผู้เรียนทำกิจกรรม และสิ่งที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากกิจกรรมนั้นๆ 2.Warm up แยกออกเป็นสองส่วน ได้แก่ “การเตรียมตัว” และ “สำนวน” โดย “การเตรียมตัว” จะให้ข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้ผู้เรียนจินตนาการถึงโจทย์ได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม และนำโครงสร้างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโจทย์มาใช้ได้ ส่วน “สำนวน” จะแสดงสำนวนที่น่าจะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปแนะนำผู้เรียนเมื่อผู้เรียนต้องการพูดอะไรบางอย่างแต่ไม่สามารถพูดได้คล่อง โดยมีกรวยตัวอย่างสถานการณ์ขึ้นมาอย่างเป็นรูปธรรม และให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้รูปแบบสำนวนที่ใช้ในสถานการณ์นั้น 3.ในการสนทนาโต้ตอบและการอธิบาย จะแยกออกเป็น “ขั้นตอน (手順)” และ “โครงสร้างเนื้อหาและตัวอย่าง (構成と例)” และจะมี “ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการถามตอบ (QAのヒント)” ในบางบท ซึ่งในข้อ 3 นี้ จะเป็นเนื้อหาส่วนหลักของกิจกรรม “ขั้นตอน (手順)” แสดงขั้นตอนและวิธีการ ตัวอย่างประโยคที่ปรากฏอยู่ใน “โครงสร้างเนื้อหาและตัวอย่าง (構成と例)” เป็นเพียงแนวทางในการชี้แนะผู้เรียน ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนได้จินตนาการถึงบทสนทนาตามระดับความรู้ภาษาของตนเอง โดยผู้สอนสามารถนำตัวอย่างที่ปรากฏในข้อนี้ไปใช้ในการอ้างอิงปรับใช้ตามระดับความรู้ของผู้เรียนได้ “ตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการถามตอบ (QAのヒント)” เป็นการยกตัวอย่างข้อสงสัยที่ผู้เรียนอาจเกิดความสงสัยจากบทสนทนา ส่วนที่ 4.ติดตามผล (フォローアップ) เปรียบเสมือนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ให้ผู้เรียนส่งบทสนทนาในการแสดงบทบาทสมมติ พร้อมทั้งคำอธิบายสถานการณ์ของบทสนทนาให้ผู้สอนตรวจทานและแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมถึงสอนประโยคและสำนวนในรูปแบบอื่นๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกันให้แก่ผู้เรียนด้วย ส่วน 5.เรื่องน่ารู้ (豆知識) ซึ่งเป็นส่วนสุดท้าย แสดงเกร็ดความรู้ที่หากู้จะเป็นประโยชน์ในการทำกิจกรรมนั้นๆ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มประชากร

กลุ่มเป้าหมายเป็นอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้สอนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย 4 คนและผู้สอนชาวญี่ปุ่น 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจจำนวน 1 ชุดประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูล ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในเอกสารการสอน และทดสอบคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจ เริ่มจากการหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงโดยหาค่า IOC ค่า IOC ของแบบสำรวจความพึงพอใจฉบับนี้มีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามหลังจากที่อาจารย์ได้ทำการใช้เอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว จากนั้นรวบรวมและตรวจสอบแบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจที่ได้ส่งกลับคืนมาครบทั้ง 5 ชุด นำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และทำการอภิปรายผล

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการแบบสอบถามสรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังตารางที่ 1 โดยพบว่าด้านเนื้อหาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 กล่าวคือมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านการใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.8 ลำดับรองลงมาคือค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.6 คือพึงพอใจในการเรียงลำดับเนื้อหา เข้าใจง่าย และส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงธรรมเนียมปฏิบัติในบริษัทญี่ปุ่น หัวข้อที่พบระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ มีภาพประกอบช่วยสื่อความหมายได้ชัดเจนโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.4

ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 กล่าวคือมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจด้านส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงธรรมเนียมปฏิบัติในบริษัทญี่ปุ่นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.6 ส่วนหัวข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านส่งเสริมการเรียนรู้คือ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4 ซึ่งยังอยู่ในระดับพอใจมาก

ในภาพรวมทั้งหมดจากผลของแบบสอบถามพบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจคือ 4.25 กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ

ความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ด้านเนื้อหา	4.25	0.54	มากที่สุด
1.ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชา	4.2	0.45	มาก
2.โครงสร้างเนื้อหาชัดเจน	4.2	0.45	มาก
3.ความทันสมัยและการอ้างอิงเอกสาร	4.2	0.45	มาก
4.การเรียงลำดับเนื้อหา เข้าใจง่าย	4.6	0.55	มากที่สุด
5.การใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน	4.8	0.45	มากที่สุด
6.มีภาพประกอบช่วยสื่อความหมายได้ชัดเจน	3.4	0.55	ปานกลาง
7.รูปแบบในการเรียนน่าสนใจ	4.4	0.55	มากที่สุด
8.สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.2	0.84	มาก
ด้านส่งเสริมการเรียนรู้	4.26	0.57	มากที่สุด
9.กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4	0.71	มาก
10.ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์	4.2	0.45	มาก
11.ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงธรรมเนียมปฏิบัติในบริษัทญี่ปุ่น	4.6	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม	4.25	0.55	มากที่สุด

4.สรุปผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 พบว่าอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือด้านส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.57) รองลงมาเป็นด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

ผลการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นที่มีต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจพบว่า อาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นมีความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจในภาพรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด คิดเป็นมีค่าเฉลี่ย 4.25 แสดงให้เห็นว่าผู้สอนมีความพึงพอใจอย่างมากกับเอกสารประกอบการสอนรายวิชา ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ จึงถือว่าเป็นอีกหนึ่งเอกสารประกอบการสอนที่สามารถนำมาสนับสนุนการเรียนการสอนได้

5.อภิปรายผล

จากการสำรวจความพึงพอใจต่อเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจโดยแบ่งประเด็นได้ดังนี้

1. ประเด็นในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน ที่มีการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกันภายในรายวิชาซึ่งมีความสอดคล้องกับไพรัชพและคณะ (2557) [6] ที่กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน

2. โดยภาพรวมพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมทั้งหมดซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.25 ซึ่งจัดอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าโดยรวมแล้วเอกสารประกอบการสอนนี้สามารถเป็นอีกหนึ่งสื่อที่สามารถนำมาสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นธุรกิจได้ มีความสอดคล้องกับกาญจนาและนิคม (2555) [7] กล่าวว่าการใช้สื่อใหม่เพื่อการเรียนการสอน ภายใต้วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เรียนโดยมีสื่อช่วยกำหนดแนวทางให้ตรงประเด็นและตรงวัตถุประสงค์ของบทเรียนมากขึ้น รวมถึงสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แบบเรียน “ฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ (ビジネス日本語会話トレーニング)” เป็นสื่อสนับสนุนการศึกษาและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการจัดทำเอกสารประกอบรายวิชาเกี่ยวกับภาษาญี่ปุ่นธุรกิจในด้านอื่น ๆ ต่อไป
2. ควรมีการติดตามผลจากนักศึกษาที่ได้เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจโดยใช้แบบเรียน “ฝึกสนทนาภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ (ビジネス日本語会話トレーニング)” เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์และประสิทธิภาพของแบบเรียน และนำความคิดเห็นที่ได้จากผู้เรียนมาประกอบการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน และวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] YONEDA Ryusuke, FUJII Kazuko, SHIGENO Mie, IKEDA Hiroko. (1998). *Japanese for Business People*. 1st edition. Tokyo: 3A Network.
- [2] IWATA Midori, TERADA Noriko. (2006). *日本企業への就職—ビジネス会話トレーニング*. 1st edition. Tokyo: ask.
- [3] MIYAZAKI Michiko, GOSHO Sachiko. (2009). *にほんごで働く！ビジネス日本語30時間*. 1st edition. Tokyo: 3A Network.
- [4] สมบัติ บารมี. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทหมพท์ไฟเบอร์ซีเมนต์ จำกัด (มหาชน). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รายงานวิจัยคณะกรรมการวิจัยวิทยาศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [5] จิราพร กำจัดทุกข์. (2552). ความพึงพอใจหลังการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.
- [6] ไพรัชพ วิริยวรกุล และดวงกมล โพธิ์นาค. (2557). Google Apps for Education นวัตกรรมทางการศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารวิจัย มสธ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. ปีที่ 7, ฉบับที่ 3, หน้า 101-112.
- [7] กาญจนา แก้วเทพ และนิคม ชัยขุนพล. (2555). *คู่มือสื่อใหม่ศึกษา*. กรุงเทพฯ: โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

กรณีศึกษา ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน

สัชฎุเศรษฐี เรืองเดชสุวรรณ¹, ธีรพงษ์ พร้อมมูล², ทิพย์วรรณ ธนันไชย³

1.คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ,มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,satchuset@feu.edu

2.คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ,มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,teerapong@feu.edu

3.คณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี ,มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,tipwon@feu.edu

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1)กลุ่มคณะกรรมการการบริหารศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน 2)ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และ ตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน 3) ผู้นำชุมชนในพื้นที่ ตำบลสารภี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดเวทีประชาคม เวทีกลุ่มย่อยโดยกระบวนการมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ กิจกรรมกลุ่มในการสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์ ประเมินผลการดำเนินงานสรุปบทเรียน และคืนข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน จัดเป็นสถานที่โบราณ เป็นจุดเชื่อมต่อของเขตแดนระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน เป็นที่เคารพสักการะของผู้ที่เดินทางผ่านไปมา เป็นสัญลักษณ์หรือหมุดหมายที่บอกจุดสิ้นสุดของจังหวัดลำพูนและจุดเริ่มต้นของจังหวัดเชียงใหม่และเป็นที่ตั้งของต้นยางต้นแรก (หมายเลข 1) และเคยเป็นสถานที่รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ผลจากการพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วม เกิดเป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์จำนวน 3 ประเภทคือ 1) สื่อแผ่นพับประชาสัมพันธ์ 2) สื่อป้ายประชาสัมพันธ์แสดงเรื่องราวของศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน 3) สื่อโปสเตอร์และ 4) สื่อวีดิทัศน์แนะนำศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ซึ่งสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้มีการส่งมอบแก่คณะกรรมการบริหารศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูนเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์สถานที่แห่งนี้ต่อไป

คำสำคัญ สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

This research aims to Develop media for public relations through community participation process. The samples were divided into 3 groups: 1) Executive Committee of Chiangmai-Lumphun City Pillar Shrine 2) People living in Saraphi district Chiang Mai and U-Mong district in Lumphun 3) Community leaders in the Saraphi area collected data by organizing the community forum. Sub-group discussion by the participatory process, group interview in media creation. Evaluate the results of the lesson and return the data. The study indicated that Chiangmai-Lumphun City Pillar Shrine It is an ancient place. It is the connecting point of the boundary between Chiang Mai and Lumphun. It is a symbol or pin to indicate the end of Lumphun and the beginning of Chiang Mai and the location of the first rubber tree (No. 1) and was the place to receive His Majesty the King. And the Queen. The result of the development of the media for public relations through the process of community participation. There are 3 types of public relations media: 1) Media brochures 2) Publicity media showing the stories of Chiangmai-Lumphun City Pillar Shrine 3) Poster and 4) Video Guide to Chiangmai-Lumphun City Pillar Shrine.The media for the public has been delivered to the Executive Board of the Chiangmai-Lumphun City Pillar Shrine to continue to promote this place.

Keywords Media for Public Relation Community Participation Process

บทนำ

ทุนชุมชน (Community Assessor Community Resources) คือ ทุกสิ่งที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนได้จึงเป็นได้ทั้งทรัพย์สิน เงินตราหรือสิ่งที่สามารถตีค่าเป็นตัวเงินและเพิ่มมูลค่าได้ (Value-added) รวมทั้งสิ่งที่ไม่สามารถตีค่าเป็นตัวเงินแต่มีคุณค่าหรือทรงคุณค่าที่คนในชุมชนได้ สร้างขึ้นมา (Value Creation) สำหรับชุมชนนั้นๆ [1]

ทุนชุมชนตามแนวพระราชดำริ คือ ทุกสิ่งที่สามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชนได้ไม่ว่าชุมชนนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่โตเท่าใดก็ตาม เช่น อาจจะเป็นชุมชนในระดับประชาคมโลก ชุมชนในระดับภูมิภาคอาเซียน ชุมชนในระดับประเทศ ระดับรัฐ หรือเป็นชุมชนทั้งจังหวัด หรือชุมชนทั้งอำเภอหรือเป็นเพียงชุมชนในตำบลหมู่บ้านชนบท หรือชุมชนแออัดในเมืองใหญ่ๆ หรือชุมชนในย่านชานเมือง หรือ เป็นแค่ชุมชนในหมู่บ้านจัดสรร เป็นอาทิ ขนาดของชุมชนตามแนวพระราชดำริจึงไม่มีขอบเขตแน่นอนตายตัว ขอเพียงให้ผู้คนในชุมชนนั้นสามารถติดต่อสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เห็นอกเห็นใจกัน เพื่อสร้างความผูกพันอันแน่นแฟ้นของชุมชนนั้นๆ ร่วมกัน”

การพัฒนาทุนชุมชนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องเริ่มจากคนในชุมชนเห็นความสำคัญและเป็นผู้บริหารจัดการกันเอง เพราะคนในชุมชนนั้นๆจะรู้และเข้าใจถึงปัญหา ความต้องการ และทุนต่างๆ ที่มีอยู่ภายในชุมชน ทั้งนี้หากพิจารณาในบริบทของการพัฒนาทุนชุมชนในด้านการเพิ่มมูลค่า (Value-Added) โดยใช้องค์ความรู้ในด้านการตลาดเข้ามามีส่วนร่วมจะเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างจุดขายของชุมชนผ่านทุนชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการพัฒนาช่องทางในการสื่อสารการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน จะเป็นกลไกหนึ่งที่จะช่วยประชาสัมพันธ์ทุนชุมชนให้เป็นที่รู้จักทั้งในกลุ่มของคนในชุมชนเองและคนนอกชุมชน [2] การประชาสัมพันธ์ผ่านแนวคิด การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร (Integrated Marketing Communication : IMC) เป็นการผสมผสานรูปแบบการสื่อสารหลายรูปแบบภายใต้แนวความคิดเดียวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดด้วยการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การตลาดผ่านกิจกรรม การตลาดออนไลน์ เป็นต้น [3] ทั้งนี้ในการใช้ประโยชน์จากสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่างๆนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงความรู้และทักษะพื้นฐานของคนในชุมชนและมีการเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นๆด้วยเช่นกัน

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทของทุนชุมชนและความต้องการในพื้นที่ เพื่อสำรวจและคัดเลือกทุนชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกับตัวแทนภาคประชาสังคมจำนวน 80 คน จาก 10 หมู่บ้าน พบว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับ “ศาลเจ้าแดนเมือง” อันเป็นผลมาจากการเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับความเคารพนับถือจากคน ในชุมชนทั้งในจังหวัดเชียงใหม่ (ตำบลสารภี) และชุมชนจังหวัดลำพูน (ตำบลอุโมงค์) เป็นทุนชุมชนในรูปแบบกายภาพและทุนทางธรรมชาติ เนื่องจากเป็นสถานที่สาธารณะและมีการใช้เป็นพื้นที่ในการกำหนดเขตแดนระหว่างเชียงใหม่-ลำพูน

ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน ตั้งอยู่ในพื้นที่ เทศบาลตำบลสารภี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ มีชื่อเป็นทางการว่า “ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน” ตั้งอยู่ระหว่างเขตแดนติดต่อตำบลอุโมงค์กับตำบลสารภี ซึ่งผู้รับผิดชอบดูแลศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูนหลักเมือง คือ คณะกรรมการชมรมพัฒนาศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบดูแลขึ้นอยู่กับ 2 หน่วยงานหลักคือ เทศบาลตำบลอุโมงค์ และ เทศบาลตำบลสารภี โดยได้ทำการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบออกเป็นทุกๆ 2 ปี ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน มีกิจกรรมสำคัญประจำปีคือ การจัดทำบุญประจำปี คือวันที่ 12 เมษายน ของทุกปี จากอดีตถึงปัจจุบันก็มีการจัดกันมากกว่า 20 ปีแล้ว จุดมุ่งหมายของการจัดงานทำบุญประจำปี เนื่องจากศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนในพื้นที่ การจัดทำบุญประจำปีจึงเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ของคน 2 ตำบล (หมู่ 5และหมู่10) เข้าด้วยกัน [4]

รูปที่ 1 ภาพศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน

ปัจจุบันสภาพปัญหาของศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูนจากการสำรวจโดยกระบวนการสัมภาษณ์คณะกรรมการชมรมพัฒนาศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน [5] พบว่าคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับสถานที่แห่งนี้ลดน้อยลงมากอันเนื่องมาจากการไม่ทราบถึงเรื่องราวและความสำคัญของสถานที่ รวมไปถึงยังขาดสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่จะช่วยในการสื่อสารข้อมูลไปยังเยาวชนคนรุ่นใหม่ทั้งสองจังหวัด เพื่อสืบสานประเพณีและสถานที่สำคัญแห่งนี้ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนสำหรับ ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 หัวข้อ ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประกอบไปด้วยกระบวนการค้นคว้าทางสังคม (Social Investigation) การให้การศึกษา (Education) และการกระทำหรือการปฏิบัติการ (Action) เพื่อที่จะให้กลุ่มผู้ถูกกดขี่หรือด้วยโอกาสในสังคมได้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้และทำความเข้าใจกับสภาพการณ์ที่ปรากฏอยู่ รวมทั้งเปิดพื้นที่ให้เรียนรู้และแก้ไขปัญหาพร้อมกันระหว่างหลายฝ่าย อันเป็นการสร้างความรู้ให้กับสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ 5 ขั้นตอนดังนี้ [6] 1) ขั้นการศึกษาบริบท 2) ขั้นกำหนดปัญหา 3) ขั้นการวางแผนปฏิบัติการวิจัย 4) ขั้นการติดตาม ตรวจสอบและปรับปรุง 5) ขั้นการสรุปผลการวิจัย ซึ่งในการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ มักจะประกอบไปด้วยบุคคล 3 ฝ่ายประกอบด้วย (1) บุคคลเป้าหมาย อาจเป็นผู้แทนของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย หรือชุมชนที่จะทำการศึกษา ซึ่งถือว่าคนในชุมชนหรือกลุ่มนั้น ซึ่งเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับตนเองดีที่สุด (2) นักวิจัย เป็นผู้แทนของนักวิชาการที่มีความสนใจในการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นคนนอก นักวิจัยนี้ เป็นฝ่ายผู้รู้และเชี่ยวชาญเรื่องแนวความคิด ทฤษฎีและระเบียบวิธีการวิจัย และ (3) นักพัฒนา เป็นกลุ่มผู้มีความรู้และมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนา ซึ่งมักจะเป็นผู้แทนของฝ่ายรัฐบาลหรือองค์กรพัฒนาเอกชน ซึ่งแม้ว่าเป็นคนนอก แต่ก็นับว่าเป็นบุคคลที่ค่อนข้างจะใกล้ชิดกับบุคคลเป้าหมายของการพัฒนาหรือบุคคลกลุ่มแรกมากที่สุด ซึ่งบางครั้งในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นักวิจัยและนักพัฒนาอาจเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้ [7]

2. แนวคิดการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร (Integrated Marketing Communication) อันประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ประการได้แก่การโฆษณา การส่งเสริมการขาย การให้ข่าว/การประชาสัมพันธ์และพนักงานขาย รวมไปถึงการตลาดผ่านอินเทอร์เน็ต โดยสื่อต่างๆถือเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยจุดมุ่งหมายหลักคือการผสมผสานเครื่องมือต่างๆภายใต้แนวความคิดเดียว เพื่อสร้างรูปแบบการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ผ่านกระบวนการพัฒนาโปรแกรมการสื่อสารการตลาดอย่างเป็นระบบ อาทิ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร, การพัฒนา

ข้อความต่างๆในการโฆษณา, การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการสื่อสารที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน การประเมินผลลัพธ์จากการดำเนินการ

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อภิวัฒน์ ปันทะธง (2555) [8] ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า การประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มืออัตลักษณ์โดยรวมมีค่าการประเมิน อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็น สื่อมีความน่าสนใจ มีเนื้อหาเข้าใจง่าย สื่อความหมายได้ดี มีปริมาณเนื้อหาเหมาะสม

พรทิพย์ ทวีพงษ์ (2557) [9] ได้ศึกษาเรื่อง สื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมศรีวิชัยที่มีต่อทัศนคติ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า สื่อแผ่นพับช่วยในด้าน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจ สื่อแผ่นพับช่วยในด้าน ส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสื่อแผ่นพับช่วยในด้านการกระจายข่าวสาร สำหรับด้านการสร้างความสนใจ และดึงดูดความสนใจอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยควรมี การนำเสนอข้อมูลถูกต้อง จัดหมวดหมู่ข้อมูลและเนื้อหาชัดเจน ได้เผยแพร่เนื้อหาข้อมูลและเนื้อหาชัด และรูปแบบการนำเสนอสะดวกต่อการอ่านและเข้าใจง่าย สื่อแผ่นพับช่วยในการกระจายข่าวสาร นักท่องเที่ยวสะดวกในการเข้าถึงสื่อ การกระจายสื่อไปยังนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ทำได้รวดเร็ว สามารถส่งต่อให้นักท่องเที่ยวคนอื่นใช้ประโยชน์ และนักท่องเที่ยวสามารถอ่านซ้ำได้

พงศธร ตั้งสะสม (2559) [10] ได้ศึกษาเรื่อง การออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต สำหรับนักท่องเที่ยวจีน พบว่านักท่องเที่ยวต้องการข้อมูลการเดินทางที่ชัดเจนของเวลาและราคาจากระบบโดยสารสนเทศ ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและรูปภาพจากสถานที่จริง โดยการออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์ ประเภท แอปพลิเคชัน สามารถสร้างความพึงพอใจและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตได้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 1 ปี รายละเอียดในการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

(ก) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจงแบ่งออกเป็น 3 ภาคส่วนสำคัญ 1)กลุ่มคณะกรรมการการบริหารศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน 2) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และ ตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูน 3) ผู้นำชุมชนในพื้นที่ ตำบลสารภี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) การจัดเวทีประชาคม จำนวน 2 ครั้ง 2) การประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 3 ครั้ง 3) แบบสัมภาษณ์ 4) การอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและชุมชนร่วมกันในการวิเคราะห์ตนเองในการสำรวจสภาพปัญหาของชุมชนและแนวทางการแก้ไข การวิเคราะห์ SWOT การออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารฯ

(ข) การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือจำนวนประชากรในตำบลสารภีมีจำนวนทั้งสิ้น 6,256 คน และจำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลอุโมงค์ จังหวัดลำพูนมีจำนวนทั้งสิ้น 13,511 คน ซึ่งเมื่อนำมาทำการเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรแล้วพบว่าคิดเป็นสัดส่วนประชากรจากตำบลสารภี 31.6% และประชากรจากตำบลอุโมงค์ 68.4% จากข้อมูลดังกล่าว จึงใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 399.97 หรือ 400 คนเมื่อทำการเปรียบเทียบสัดส่วนประชากรทั้งหมด กับ สัดส่วนของจำนวนสุ่มจำแนกตามกลุ่มประชากรสามารถกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสัดส่วนประชากร ตำบลสารภี (จังหวัดเชียงใหม่) และ ตำบลอุโมงค์ (จังหวัดลำพูน)

สถานที่	จำนวนประชากร	สัดส่วนประชากร	ตัวอย่างประชากร
ตำบลสารภี (จังหวัดเชียงใหม่)	6,256	31.6%	126 คน
ตำบลอุโมงค์ (จังหวัดลำพูน)	13,511	68.4%	274 คน
รวม	19,767	100%	400 คน

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form โดยทำการโพสต์ผ่านหน้า Communities Website ของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน รวมทั้ง ส่ง Link ไปยังกลุ่ม Line ของประชาชนในพื้นที่ (ได้รับการเชิญเข้ากลุ่มโดยคณะกรรมการบริหารฯ และ หน่วยงานภาครัฐ) แบบสอบถามประกอบไปด้วย ส่วนของข้อมูลทั่วไปและด้านความคิดเห็นของประชาชนที่มีการดำเนินการของศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน ใช้การประเมินค่า 5 ระดับตามมาตรวัดแบบ Likert scale

การเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงได้ทำการจัดส่งแบบสอบถาม โดยส่งเป็นรูปแบบ Link ดังนี้ <https://goo.gl/forms/oNm3oOJtnjihgr1s1> โดยทำการโพสต์ผ่านหน้า ทำการโพสต์ผ่านหน้า Communities Website ของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน รวมทั้ง ส่ง Link ไปยังกลุ่ม Line ของประชาชนในพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีการดำเนินการของศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์รายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน

ผลการศึกษา

1) ผลการสำรวจสภาพปัญหาของศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน และแนวทางการแก้ไข

จากการประชุมร่วมกันระหว่างนักวิจัยและคณะกรรมการพัฒนาศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน รวมถึงตัวแทนจากภาครัฐ โดยดำเนินการผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม มีการใช้เทคนิค Priority Setting และ Brain Writing โดยจำแนกสภาพปัญหาโดยใช้หลักการ SWOTs Analysis ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ SWOTs Analysis

จุดแข็ง (Strength) -เป็นสถานที่โบราณ เป็นจุดเชื่อมต่อของเขตแดนระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน -เป็นสัญลักษณ์หรือหมุดหมายที่บอกจุดสิ้นสุดของจังหวัดลำพูนและจุดเริ่มต้นของจังหวัดเชียงใหม่ -เป็นที่ตั้งของต้นยางต้นแรก (หมายเลข ๑) และเคยเป็นสถานที่รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ	จุดอ่อน (Weakness) -สถานที่ไม่เป็นที่รู้จักสำหรับคนต่างถิ่น -ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลเจ้า ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา -กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ -ขาดการบันทึกเรื่องราว และกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระบบ
โอกาส (Opportunity) -ภาครัฐหันกลับมาให้ความสำคัญเนื่องจากมีต้นยางต้นแรก (หมายเลข 1) และเคยเป็นสถานที่รับเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ -กระแสการท่องเที่ยววัฒนธรรมกำลังได้รับความนิยม	อุปสรรค (Treat) -สถานที่ตั้งเป็นทางผ่านหากไม่สังเกตจะไม่สามารถมองเห็น -มีปัญหาเรื่องการบริหารงานเนื่องจากคนในพื้นที่ขาดจิตสาธารณะ

ผลการสำรวจพบว่า สภาพของปัญหาในปัจจุบันคือ ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราว ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา และ กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ เมื่อได้ประเด็นปัญหาจึงกำหนดให้

คณะกรรมการออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาบนแนวคิด “สามารถดำเนินการด้วยตนเองได้” ปรากฏผลการดำเนินการดังตาราง

ตารางที่ 3 แสดงผลการออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารฯ

ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ปัญหา
๑. ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราว ใช้เพียงเอกสารที่ถ่ายสำเนาและบอกเล่าต่อกันมา	จัดทำสื่อใบปลิวประชาสัมพันธ์และสื่อวีดิทัศน์เพื่อนำเสนอเรื่องราวสถานที่
๒. กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ	ประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชนและชาวบ้าน

ตารางที่ 4 แสดงผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน	Mean	S.D.	การแปลผล
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูนมีการดูแลเอาใจใส่ภายในสถานที่ที่มีความสวยงาม	4.107	.6871	มาก
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีต่างๆ	4.197	.6668	มาก
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน มีการส่งเสริมต่อการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนโดยรอบ	4.150	.6431	มาก
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูนมีการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม	2.475	.7387	น้อย
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน มีการปลูกฝังให้ชุมชนในท้องถิ่นได้เห็นคุณค่าและเกิดความหวงแหน	3.478	.5001	ปานกลาง
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน มีการจัดงานประจำปีในช่วงเวลาที่เหมาะสม	3.560	.6102	ปานกลาง
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน ได้รับการส่งเสริมทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน	3.345	.9236	ปานกลาง
ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน มีการใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่	1.443	.5980	น้อยที่สุด

จากตารางพบว่าศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูนมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในเรื่องการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณีต่างๆมากที่สุด รองลงมาคือการส่งเสริมต่อการคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนโดยรอบ ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า การใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ เป็นปัญหาในการดำเนินการ รองลงมาคือการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เมื่อคณะผู้วิจัยได้ผลการสำรวจจาก 2 ส่วน (คณะกรรมการบริหาร และประชาชนในพื้นที่) แล้ว จึงได้มีการนำประเด็นปัญหามาเปรียบเทียบกันเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันโดยดำเนินการจัดเวทีย่อยในการประชุมการวางแผนการจัดงานประจำปีของศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน โดยเป็นการนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั้ง 2 ตำบล ที่มีต่อการดำเนินการของศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน ในการจัดเวทีมีคณะกรรมการเข้าร่วมทั้งสิ้น 18 ท่าน และมีตัวแทนจากภาครัฐเข้าร่วมสังเกตการณ์ 1 ท่าน

ตารางที่ 5 แสดงผลการดำเนินการ การออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหา

ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
		คณะกรรมการบริหาร ศาลหลักเมืองฯ	เทศบาลตำบลสารภี
ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ที่บอกเล่าเรื่องราวของศาลหลักเมือง เชียงใหม่-	จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ใบปลิว โปสเตอร์ และ	1.เกิดแหล่งข้อมูลในการสื่อสารเรื่องราวศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน 2.เกิดแนวทางในการประชาสัมพันธ์ศาลหลักเมือง	

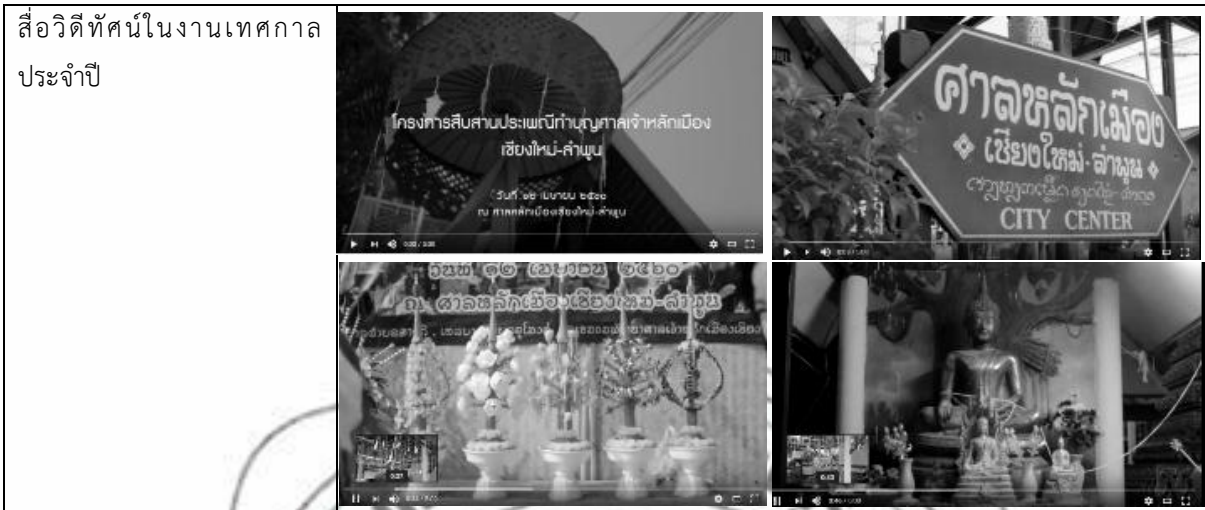
ลำพูน	วิถีทัศน์ โดยอาศัยช่วงเวลาที่มีการจัดเทศกาลประจำปี	เชียงใหม่-ลำพูนเพื่อให้เป็นที่รู้จัก 3.การจัดทำ Fan page ส่งผลให้เกิดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่สามารถกำหนดพื้นที่เป้าหมายได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพรวมไปถึงเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มใหม่เพื่อขยายโอกาสในการประชาสัมพันธ์
กิจกรรมประจำปีได้รับความสนใจน้อยลงเรื่อยๆ	จัดทำวิถีทัศน์แสดงถึงบรรยายภาคในพิธีเพื่อจูงใจให้เข้าร่วม	1.เกิดแหล่งข้อมูลในการสื่อสารเรื่องราวศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน
ขาดการใช้สื่อที่มีความหลากหลายในการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่	จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย อาทิ ใบบลิว โปสเตอร์	2.เกิดแนวทางในการประชาสัมพันธ์ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูนเพื่อให้เป็นที่รู้จัก 3.การจัดทำ Fan page ส่งผลให้เกิดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่สามารถกำหนดพื้นที่เป้าหมายได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพรวมไปถึงเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มใหม่เพื่อขยายโอกาสในการประชาสัมพันธ์
ขาดการสื่อสารข้อมูลสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม		

3.ผลการดำเนินการพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์

ได้มีการจัดทำในรูปแบบ ใบบลิว และโปสเตอร์ รวมไปถึงการวางแผนการถ่ายทำวิถีทัศน์ในงานเทศกาลประจำปี ดังมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่ได้รับการพัฒนา

สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์	ภาพตัวอย่าง
สื่อใบบลิว/แผ่นพับ	

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน เป็นการให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินสภาพปัญหา การออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหารวมไปถึงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องร่วมกัน (พื้นที่ ตำบลสารภี และ พื้นที่ตำบลอุโมงค์) ในประเด็นการออกแบบและจัดทำสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายพบว่า สื่อประชาสัมพันธ์ประเภท โบรชัวร์ แผ่นพับมีส่วนช่วยในด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจ สื่อแผ่นพับช่วยในด้านส่งเสริมและสร้างภาพลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ช่วยในด้านการกระจายข่าวสาร และสร้างและดึงดูดความสนใจของประชาชนสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องสื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมศรีวิชัยที่มีต่อทัศนคติ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย (พรทิพย์ ทวีพงษ์, 2014) ซึ่งระบุว่าสื่อแผ่นพับช่วยในการประชาสัมพันธ์เรื่องราวของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้มากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องการพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (อภิวัฒน์ ปันทะรง , 2555) ที่ระบุว่าสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทใบปลิวแผ่นพับ หากมีการออกแบบที่มีการบูรณาการอัตลักษณ์ที่โดดเด่นควบคู่ไปด้วยจะช่วยสร้างความน่าสนใจได้มาก นอกจากนี้การที่สมาชิกกลุ่มมีการพัฒนาช่องทางสื่อสารผ่าน Social Media ทั้งในส่วนของ Facebook Fan page และ youtube.com ยังเป็นวิธีการที่ดีในการสร้างความสนใจแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนเช่นกัน ในด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ เมื่อวิเคราะห์ตามประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไข พบรูปแบบในการนำสื่อประชาสัมพันธ์ในส่วนของใบปลิวและโปสเตอร์ไปใช้ร่วมกับรูปแบบ การสื่อสารการตลาดผ่านกิจกรรมพิเศษ ในงานประเพณีสงกรานต์ประจำปีในปี 2559 และ ปี 2560 จากการประเมินผลโดยผู้วิจัยร่วมกับประธานชมรมศาลหลักเมืองฯ พบว่า ในปี 2560 มีผู้มาร่วมงานประจำปีเพิ่มขึ้น จากเดิมในปี 2559 มีจำนวนผู้มาร่วมงานทั้งสิ้น 117 คน เพิ่มขึ้นเป็น 250 คนในปี 2560 คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้น 114% รวมไปถึงการปรับใช้ป็นสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบ เนื้อหาออนไลน์ผ่าน Fanpage ที่ได้จัดทำขึ้นเกิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นของการรับรู้ในเรื่องราวของศาลหลักเมืองเชียงใหม่ลำพูน จากเดิมในปี 2559 มีจำนวนผู้ติดตาม Fanpage ทั้งสิ้น 49 คน เพิ่มขึ้นเป็น 228 คนในปี 2560 [5] ปัจจุบันผลกระทบจากการดำเนินในโครงการดังกล่าวส่งผลให้เกิดการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองผึ้ง ตำบลยางเนิ้งและตำบลสารภี โดยกำหนดให้ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน เป็นจุดสิ้นสุดของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายใต้โครงการ การพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งของศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูนในด้านการเพิ่มมูลค่าของทุนชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกพื้นที่ที่จะสามารถผลักดันให้ ศาลหลักเมือง เชียงใหม่-ลำพูน อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, วัฒนธรรมจังหวัด ฯลฯ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับจังหวัด

2. เนื่องจาก ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์ ในฐานะ “แดนเมือง” ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนที่มีมูลค่าเพิ่มได้ ควรมีการชำระประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเพื่อให้เรื่องราวต่างๆ ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและจัดทำเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทอื่นๆ สื่อสารไปยังส่วนงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. ควรมีการกำหนดให้ “ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น” ในเรื่องต่างๆ อาทิ ศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน บรรจุเป็นหลักสูตรเสริมสำหรับสถาบันการศึกษาภายในพื้นที่เพื่อเป็นการปลูกฝังความรู้ความเข้าใจในเรื่องทุนวัฒนธรรมในพื้นที่แก่เยาวชนรุ่นใหม่ต่อไป

บรรณานุกรม

- [1] กฤษณพงษ์ จุฑะกนก. (26 กันยายน 2543) การวิเคราะห์ความเป็นเอกภาพ ความเข้มแข็ง ศักยภาพในการพัฒนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนชนบทไทย สืบค้นจาก http://www.tnrr.in.th/?page=result_search&record_id=230714
- [2] อภิชาติ เทพชา ปลัดเทศบาลตำบลสารภี. สัมภาษณ์โดย: สัชฌ์เศรษฐ์ เรื่องเดชสุวรรณ. 19 มกราคม 2559
- [3] ชีรพันธ์ โล่ห์ทองคำ (2544) แนวคิดการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร พิมพ์ครั้งที่ 1 บริษัท ทิปป์ พอยท์ จำกัด. กรุงเทพมหานคร.
- [4] พลับปลิง ไชยเมธา. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. สัมภาษณ์โดย: สัชฌ์เศรษฐ์ เรื่องเดชสุวรรณ. 19 มกราคม 2559
- [5] เจนศิริ จันทศิริ. ประธานคณะกรรมการชมรมพัฒนาศาลหลักเมืองเชียงใหม่-ลำพูน. สัมภาษณ์โดย: สัชฌ์เศรษฐ์ เรื่องเดชสุวรรณ. 19 มกราคม 2559
- [6] ไพโรจน์ ชลารักษ์. (2548) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารราชภัฏตะวันตก ปีที่ 1 ฉบับเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2548. หน้า 20-21
- [7] สุภางค์ จันทวานิช. (2531) การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 67
- [8] อภิวัฒน์ ปันทะธงและคณะ. (2555) การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย. วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 เมษายน-กันยายน 2555
- [9] พรทิพย์ ทวีพงษ์, ปลื้มใจ ไพจิตร. (2557). สื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมศรีวิชัยที่มีต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี , 114-124.
- [10] พงศธร ตั้งสะสม. (2559). การออกแบบสื่อปฏิสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตสำหรับนักท่องเที่ยวจีน เข้าถึงได้จาก <http://thesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/881>.

การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสายกันกำแพง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสายกันกำแพง อำเภอสายกันกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่

สัชฎเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ¹, ธีรพงษ์ พร้อมมูล², ปิยาภรณ์ เมืองคำ³

- 1.คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ,มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,satchuset@feu.edu
- 2.คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ,มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,teerapong@feu.edu
- 3.คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล ,มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น,piyaporn@feu.edu

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลและบทเรียนการดำเนินงานด้านการตลาดที่อาศัยองค์ความรู้จาก อัตลักษณ์ท้องถิ่นของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมสายกันกำแพงชุมชนอำเภอสายกันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ ในอดีตและปัจจุบัน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางการตลาด ของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมสายกันกำแพงชุมชนอำเภอสายกันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ 3)ศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การตลาดเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสายกันกำแพง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้แก่ 1. ประชาสังคม 2.หน่วยงานภาครัฐ 3.ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4.ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสายกันกำแพง รวมทั้งสิ้น 37 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดเวทีประชาคม เวทีกลุ่มย่อยโดยกระบวนการมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ตนเองและคู่แข่งตามองค์ประกอบด้านการตลาด การอบรมเชิงปฏิบัติการในการสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์และการจัดทำเว็บไซต์ ประเมินผลการดำเนินงานสรุปบทเรียน และคืนข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า จุดเด่นของผลิตภัณฑ์คือ มีลวดลายที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่น ในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดพบว่า ปัจจัยทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการสื่อสารการตลาด เป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยเฉพาะในประเด็นของการที่ผู้จำหน่ายต้องสามารถสื่อสารเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึง การพัฒนารูปแบบการสื่อสารการตลาดที่มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบ วิดีทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวของผ้าไหมสายกันกำแพง สื่อใบปลิวแผ่นพับ รวมไปถึง การพัฒนาช่องทางในการสื่อสารเรื่องราว และการพัฒนาช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่าน Website และ Fan Page เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่สนใจโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ การพัฒนากลยุทธ์การตลาด กระบวนการมีส่วนร่วม การสื่อสารการตลาด

Abstract

This research aims to 1) To study marketing performance based on local identities knowledge of the local silk manufacturer Chiang Mai's Sankampaeng district community from the past up to present. 2) To study the factors affecting the development of marketing potential.3) Study the develop effective proactive marketing strategies. In addition, suitable for Sankampaeng silk products. The subjects in this study are 1. Civil society 2. The government agencies. 3. People involved 4. Entrepreneurs processing silk coping total of 37 cases collected by the community forum. Stage process by subgroup analysis involved interviews themselves and their competitors on the market. Workshop on creative media and preparation of the site. Evaluate performance and summarizing data.

From a study found. The highlight of the product is patterns that reflect the local identity. In terms of factors that affect the development of marketing potential. The important factor are distribution channel and marketing communications, especially in cases where the vendor must be able to communicate the product story effectively. The development of marketing communication models in a variety of formats. The video shows the story of Sankampaeng silk. Leaflet brochure media, including the marketing channel development to communicate the product story and the development of the

distribution channels through the website and fan page to facilitate the interests of people through the process of community participation.

Keywords Marketing Strategy ,Development Engaging process, Marketing Communication

บทนำ

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆไม่ว่าจะเป็นการผลิตการบริโภค การจำหน่ายจ่ายแจกที่คนในท้องถิ่นชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับประโยชน์ของประชาชน และร่วมกันเป็นเจ้าของ เศรษฐกิจชุมชนมีรากฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญญาของชุมชน หรือทุนในชุมชน อาทิวัฒนธรรม ประเพณี สภาพภูมิประเทศ ความหลากหลายทางทรัพยากรที่มีอยู่ โดยมีลักษณะสำคัญคือ ครอบคลุมเป็นหน่วยการผลิต แรงงานของสมาชิกในครอบครัวยุคปัจจุบันเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการอยู่รอดของครอบครัวต่อความพอเพียง และต่อความสามารถในการพึ่งตนเอง ตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนเป็นตัวของตัวเอง มีพลวัต และสามารถที่จะอยู่รอดด้วยตัวเองได้ พัฒนาเคียงคู่ไปกับพัฒนาการของระบบทุนนิยม [1] ทั้งนี้การสร้างเสริมความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งนั้นจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเดิมไปสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ มีระบบการผลิตและให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ชั้นสูงใหม่ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน[2] การสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มผู้ประกอบการชุมชน เป็นการสอดคล้องกับแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ซึ่งมุ่งเน้น การสร้างมูลค่าสินค้า หรือบริการที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ เป็นแนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้ (Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การส่งสมความรู้ทางสังคม และเทคโนโลยี/นวัตกรรมสมัยใหม่ [3] การสร้างสรรค์งานจากภูมิปัญญาชาวบ้าน จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก ดังนั้นการมุ่งหา อัตลักษณ์ของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากการสะท้อนถึงภูมิปัญญาของชุมชนและท้องถิ่น หากแต่การดำเนินการดำเนินธุรกิจนั้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความเข้มแข็งเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น ยังคงต้องพัฒนาในส่วนของคุณภาพการตลาดควบคู่กันไปด้วย ซึ่งข้อดีของธุรกิจขนาดเล็ก คือเป็นธุรกิจที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ การตัดสินใจหรือการปรับเปลี่ยนจะทำได้รวดเร็วและคล่องตัว จากการวิเคราะห์กลุ่มธุรกิจขนาดเล็กโดยธนาคารกสิกรไทยพบว่ากลุ่มธุรกิจที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของธุรกิจขนาดเล็กประกอบไปด้วย [4] 1. ทำตลาดให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย 2. สร้างแบรนด์ด้วยเรื่องราว 3. หาพันธมิตรที่มีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน 4. ลูกค้ายุคปัจจุบันคือ ลูกค้ายุคใหม่ จากแนวคิดด้านกลยุทธ์ดังกล่าวจะพบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์บนอัตลักษณ์ท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชุมชนจะเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างแบรนด์ด้วยเรื่องราว รวมไปถึงสามารถพัฒนาไปสู่จุดแข็งที่ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้เนื่องจากเป็นองค์ความรู้ที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ จึงเป็นการสร้างความเข้มแข็งได้อย่างมีประสิทธิภาพในภาพรวม

อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและยังมีอัตลักษณ์ของความเป็น “สนักำแพง” ที่มีชื่อเสียงโดดเด่นในอดีต อาทิเช่น ชื่อเสียงในการเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมและผ้าฝ้ายที่มีคุณภาพ และเป็นเมืองหัตถกรรมผลิตสินค้าที่มาจากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นหน่วยงานภาครัฐจึงมีนโยบายด้านต่าง ๆ หลายด้านโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ที่ผ่านมามีการส่งเสริมเพื่อรื้อฟื้นศิลปะการทอผ้าไหมสนักำแพงขึ้นมา ซึ่งผ้าไหมสนักำแพงเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาในการผลิตและมีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากผ้าไหมในพื้นที่อื่นจนได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในอดีต การรื้อฟื้นศิลปะการทอผ้าไหมสนักำแพงทำให้คนสนักำแพงมีความตื่นตัวผลิตผ้าไหมลวดลายต่าง ๆ ของอำเภอสนักำแพงขึ้นมาเพื่อจำหน่าย การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสนักำแพงนั้นเป็นการดำเนินการในด้าน งานออกแบบให้ตรงตามความต้องการของตลาดแฟชั่น ซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในกลุ่มงานสร้างสรรค์ตามลักษณะงาน

(Functional Creation) [5] อย่างไรก็ตามการดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีระบบการตลาดที่ดีเพื่อสื่อสารและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังลูกค้า ซึ่งต้องเสริมความรู้พื้นฐานด้านการบริหารการตลาด ไม่ว่าจะเป็นการหาตลาดใหม่ การตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย รวมถึงการสร้างตราสินค้าให้เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม ในการดำเนินงานในปัจจุบันของชุมชนในพื้นที่ยังคงเป็นการดำเนินกลยุทธ์การตลาดในเชิงรับ และขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์และหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า รวมไปถึงการเพิ่มช่องทางการตลาด การสร้างตราสินค้า ซึ่งหากปัญหาดังกล่าวได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังจะสามารถยกระดับให้ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมเส้นกำแพง กลายเป็นผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่ผสมผสานอัตลักษณ์ของชุมชนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์เด่นที่มีมูลค่าสูงได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายเส้นกำแพง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเส้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายเส้นกำแพง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเส้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยใช้แนวคิดดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร [6] เพื่อศึกษาส่วนประสมการส่งเสริมการตลาด เครื่องมือสำหรับการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร และกระบวนการวางแผนการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร
2. การวัดประสิทธิภาพของโปรแกรมการส่งเสริมการตลาด เพื่อศึกษากระบวนการวัดและทดสอบประสิทธิภาพของโปรแกรมการส่งเสริมการตลาด
3. การสื่อสารแบรนด์ [7] เพื่อศึกษาประเภทเครื่องมือของการสื่อสารแบรนด์ หรือ จุดสัมผัสแบรนด์
4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม [8] เพื่อศึกษาหลักการและกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ
5. งานวิชาการเพื่อสังคม Socially Engaged Scholarship [9] เพื่อศึกษากระบวนการวิเคราะห์โจทย์ปัญหาและการออกแบบรูปแบบการทำงาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ ศุภฉนิศร์ เดิมสงวนวงศ์ (2556) การพัฒนากลยุทธ์การตลาดกลุ่มทอผ้าไหม 6 บ้านดงเจริญชัย ตำบลหนองแห้ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เจษฎา รัตนสุนทรและคณะ (2559) กลยุทธ์ทางการตลาดของร้านค้าปลีกผ้าไหมมัดหมี่ในเขตจังหวัดขอนแก่น (2558) สุทธิพงษ์ พูลเพิ่ม กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสาเกตบ้านหวายหลิมสุตลาดอาเซียน ฤกษ์ธนะ ดาราเรือง (2560) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ทางการตลาดวิสาหกิจชุมชนบ้านเขาแหลม จังหวัดนครสวรรค์ รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร และ คณะ (2560) ส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อหัตถกรรมสิ่งทอ จากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา: ชนเผ่าปกากะญอ นางสาวจวีร์วรรณ จันทลา และคณะ (2554) การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอไทยทรงดำ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์

โดยทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อพัฒนากลยุทธ์ การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายเส้นกำแพง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเส้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เกิดกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 1 ปี รายละเอียดในการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

(ก) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัยใช้การสุ่มแบบเจาะจงแบ่งออกเป็น 3 ภาคส่วนสำคัญคือ 1.นักวิจัย 2. ประชาสังคม (รวมผู้นำชุมชน) 3.กลไกภาครัฐ รวมไปถึงประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมเส้นกำแพง รวมจำนวนทั้งสิ้น 37 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1)การจัดเวทีประชาคม จำนวน 2 ครั้ง 2)การประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 3 ครั้ง 3) แบบสัมภาษณ์ 4)การอบรมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 ครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและชุมชนร่วมกันในการวิเคราะห์ตนเองในบริบทเดิมและรูปแบบการทำการตลาดในปัจจุบันตามแนวคิด ส่วนประสมทางการตลาด, วิเคราะห์คู่แข่งชั้นและโอกาสทางการตลาด การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ และพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายผ่าน เว็บไซต์ โดยใช้เวทีประชาคม การประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสรุปทฤษฎีและค้นข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีประชาคม การประชุมกลุ่มย่อย การสัมภาษณ์ การอบรมเชิงปฏิบัติการนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อกำหนดจุดแข็ง กลุ่มเป้าหมาย และ รูปแบบการสื่อสารการตลาด

(ข) การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือจำนวนผู้กด Like ผ่าน “ยูววิจัยผ้าไหมเส้นกำแพง” <https://www.facebook.com/ยูววิจัยผ้าไหมเส้นกำแพง-112972292151537> ซึ่งมีจำนวนผู้กด Like เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารทั้งสิ้น 2,191 คน ใช้สูตรของยามานะ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 339 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน google form application ประกอบไปด้วย ส่วนของข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมใช้การประเมินค่า 5 ระดับตามมาตรวัดแบบ Likert scale

การเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงได้ทำการจัดส่งแบบสอบถาม โดยส่งเป็นรูปแบบ Link ดังนี้ <https://goo.gl/forms/IIIIHbiikTeVIXK23> โดยทำการโพสต์ผ่านหน้า Fan Page “ยูววิจัยผ้าไหมเส้นกำแพง” ระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 401 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ องค์ประกอบทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์รายข้อรายด้านและรวมทุกด้าน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ในการดำเนินการมีรายละเอียดดังนี้

1.ขั้นเตรียมการ

1) คณะผู้วิจัยลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาและจัดลำดับความสำคัญ พุดคุยแนะนำโครงการ และทำการสำรวจบริบทการดำเนินการด้านการตลาดของกลุ่ม มีผู้เข้าร่วมได้แก่ ผู้นำชุมชน ตัวแทนภาครัฐ (ท้องถิ่น) ประธานสภาวัฒนธรรมเส้นกำแพง ผู้ประกอบการศูนย์ OTOP เส้นกำแพง จำนวน 15 คน

2) คณะผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิชาการเพื่อสังคม (Socially Engaged Scholarship) กลยุทธ์การตลาด การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ เพื่อใช้พัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกับพื้นที่ มีผู้เข้าร่วมได้แก่ 1.นักวิจัย 2.ประชาสังคม (รวมผู้นำชุมชน) 3.กลไกภาครัฐ รวมไปถึงประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมเส้นกำแพง รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 ราย

2.ขั้นปฏิบัติการ

3) จัดเวทีประชาคมครั้งที่ 1 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แผนการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและชุมชน รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมเส้นกำแพง พร้อมนำเสนอผลจากการลงพื้นที่สำรวจปัญหาของนักวิจัย ดำเนินการกิจกรรมกลุ่ม การนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยชุมชน พร้อมกำหนดผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียภายในพื้นที่ มีผู้เข้าร่วมได้แก่ 1.นักวิจัย 2.ประชาสังคม (รวมผู้นำชุมชน) 3.กลไกภาครัฐ รวมไปถึงประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง รวมจำนวนทั้งสิ้น 37 ราย

4) การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 เพื่อร่วมนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและออกแบบข้อความในการสำรวจผู้บริโภค มีผู้เข้าร่วมได้แก่ 1.นักวิจัย 2.ประชาสังคม (รวมผู้นำชุมชน) 3.กลไกภาครัฐ รวมไปถึงประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 ราย

5) การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 2 เพื่อสรุปแบบสอบถาม และสัมภาษณ์ประธานสภาวัฒนธรรมสันกำแพงและประชาชนในพื้นที่ในประเด็นเรื่องราวผ้าไหมสันกำแพง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 6 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่ 1 ประวัติความเป็นมา “ผ้าไหมสันกำแพง” , ประเด็นที่ 2 ความเป็นที่นิยมของผ้าไหมสันกำแพง, ประเด็นที่ 3 ความนิยมของผ้าไหมสันกำแพงกับวงการบันเทิง, ประเด็นที่ 4 ผ้าไหมสันกำแพงคลายความนิยมได้อย่างไร, ประเด็นที่ 5 มีแนวทางในการฟื้นฟูอย่างไร, ประเด็นที่ 6 รายละเอียดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์เฉลิมราช ผ้าไหมสันกำแพง

6) การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 3 เพื่อนำเสนอผลการสำรวจผู้บริโภคในเรื่องความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหม รวมทั้งร่วมดำเนินการสำรวจการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบกับกำหนดกลยุทธ์การตลาดและกลยุทธ์การสื่อสารการตลาด

7) การอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 การร่วมออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทใบปลิว แผ่นพับ บอร์ดประชาสัมพันธ์ โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

8) การอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 การรวมออกแบบ website และ ช่องทางการจัดจำหน่ายผ่าน website

9)การจัดเวทีประชาคมครั้งที่ 2 เพื่อนำเสนอภาพรวมของสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทใบปลิว แผ่นพับ บอร์ดประชาสัมพันธ์ และ แบบ website และ ช่องทางการจัดจำหน่ายผ่าน website และคืนความรู้แก่ชุมชน พร้อมมอบระบบบริหารจัดการ website แก่ตัวแทนที่ชุมชนคัดเลือกมา

3) ขั้นสรุปและประเมินผล

ประเมินผลจากการดำเนินการโครงการ โดยประเมินจากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ รวมไปถึงการประเมินผ่านจำนวนการเข้าชมสื่อวีดิทัศน์ผ่าน www.youtube.com และ จำนวนผู้รับข่าวสารผ่านกิจกรรม พิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชผ้าไหมสันกำแพง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

1) ผลและบทเรียนการดำเนินงานด้านการตลาดที่อาศัยองค์ความรู้จากอัตลักษณ์ท้องถิ่นของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมสันกำแพง ชุมชนอำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ ในอดีตและปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ตนเองตามแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix)

ปัจจุบันผลิตภัณฑ์สามารถจำแนกหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ของผ้าไหมสันกำแพงที่มีการจัดจำหน่ายในปัจจุบันได้เป็น 3 กลุ่มผลิตภัณฑ์ คือ กลุ่มเครื่องแต่งกาย, กลุ่มของใช้,กลุ่มของที่ระลึก โดยมีจุดเด่นคือ ผลิตภัณฑ์ (Product) มีความสวยงามผลิตจากไหมแท้ ฝีมือการทอละเอียด ประณีต ลวดลายสวยงาม โดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ แต่มีจุดอ่อนคือ เรื่องราวของผ้าไหมสันกำแพงยังไม่เป็นที่รู้จัก ในด้าน ราคา (Price) ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมสันกำแพงปัจจุบันให้ความสำคัญในช่วงราคาต่ำกว่าคู่แข่ง 20-25% โดยเฉลี่ย ในด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) ในการวิเคราะห์ มีการพิจารณาใน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายที่ประสบความสำเร็จ รูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายที่ไม่ประสบความสำเร็จ และ ช่องทางการจัดจำหน่ายที่ต้องการพัฒนา พบว่ารูปแบบที่ประสบความสำเร็จคือ ร้านค้าในโซ่วชุมชนขนาดใหญ่ อาทิ ชินวัตรไหมไทย, จำหน่ายในศูนย์ OTOP ช่างสันกำแพง ,จำหน่ายในห้างสรรพสินค้า หรือศูนย์แสดงสินค้า ,จำหน่ายผ่านร้านขายผ้าไหมในพื้นที่ และถนนคนเดิน , จำหน่ายผ่านงานโชว์ต่างๆ สำหรับรูปแบบที่มีการดำเนินการแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จคือ จำหน่ายผ่านงานแสดง

สินค้าในจังหวัดและต่างจังหวัด อาทิ งานศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม , งาน Lanna Expo ,จำหน่ายในย่านการค้าในจังหวัด เชียงใหม่ อาทิ ไนท์พลาซ่า , ตลาดวโรรส ,จำหน่ายผ่าน Facebook และ Internet สำหรับรูปแบบที่ต้องการพัฒนาในอนาคต คือ พัฒนาการจัดแสดงสินค้าภายในศูนย์ OTOP สันกำแพง,พัฒนาต่อยอดพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชเพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ผ้าไหม สันกำแพงครบวงจร , พัฒนาช่องทางการจำหน่ายผ่าน Line และ Facebook ,พัฒนาช่องทางการจำหน่ายในต่างประเทศ , จัดทำสื่อ Video เพื่อแสดงถึงประวัติความเป็นมาของผ้าไหมสันกำแพง,จัดกิจกรรมพิเศษ Fashion Show และนิทรรศการผ้าไหมสันกำแพง ในด้านรูปแบบการสื่อสารการตลาด (Marketing Communication) พบว่ารูปแบบที่ต้องการพัฒนาคือ จัดงานแสดงสินค้า, ประชาสัมพันธ์ผ่านรายการต่างๆทางโทรทัศน์ดาวเทียมและ Cable TV , คนรุ่นใหม่ในพื้นที่เป็นสื่อ อาทิ การแต่งกาย ,กำหนดในรูปแบบของนโยบายส่วนราชการในท้องถิ่นในการกำหนดวันในการสวมใส่,ออกแบบ Collection ผ้าไหม สันกำแพง โดย Designer ชื่อดัง ,ผลักดันให้ภาครัฐจากส่วนกลางให้ความช่วยเหลือ ,จัดกิจกรรมพิเศษที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหม สันกำแพงอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากการวิเคราะห์ตนเองแล้วจึงได้มีการดำเนินการใช้กระบวนการกิจกรรมกลุ่มโดยกระบวนการ มี

ส่วนร่วมของตัวแทนจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมสันกำแพง และชุมชนอำเภอสันกำแพง และตัวแทนจากเทศบาลตำบลสันกำแพง โดยทางกลุ่มได้มีการระดมความคิดเห็นพร้อมกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพร้อมร่วมออกแบบแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันดัง ตาราง

ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่เกิดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย			
		สมาชิก กลุ่ม	เทศบาล ตำบลสัน กำแพง	ศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ OTOP สันกำแพง	พิพิธภัณฑ์เฉลิม ราช ผ้าไหมสัน กำแพง
1.การเพิ่ม ประสิทธิภาพในการ สื่อสารเรื่องราวของ ผ้าไหมสันกำแพง	1.จัดทำ วิดีทัศน์เรื่องราวผ้าไหม สันกำแพง 2.จัดทำใบปลิวและบอร์ดแสดง เรื่องราวของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสัน กำแพง	1.เกิดแหล่งข้อมูลในการสื่อสารเรื่องราวผ้าไหมสันกำแพง 2.เกิดแนวทางในการพัฒนาด้านการตลาดเพื่อให้เห็นที่รู้จัก 3.การบูรณาการร่วมในกิจกรรมพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เฉลิมราช เนื่องจากเป็นงานระดับจังหวัดและถือเป็นโอกาสในการ ประชาสัมพันธ์ ผ้าไหมสันกำแพงในวงกว้าง			
2.การพัฒนา รูปแบบการสื่อสาร การตลาด	3.จัดทำ website เพื่อเป็นแหล่ง เก็บข้อมูลเรื่องราวของผ้าไหมสัน กำแพง				
3.การพัฒนาช่อง ทางการจำหน่าย ผ่านอินเทอร์เน็ต	พัฒนาระบบการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ผ่านระบบ Website	1.เกิดรูปแบบการขายผ่าน website เพิ่มโอกาสในการขาย 2.เป็นโอกาสในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ ระบบการขายออนไลน์ไปยังสมาชิกกลุ่ม			

ตารางที่ 1 แสดงแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางการตลาด ของกลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมสันกำแพงชุมชนอำเภอสันกำแพงจังหวัด เชียงใหม่

จากผลการสำรวจพบว่า ปัจจัยทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการสื่อสารการตลาด เป็นปัจจัยที่สำคัญในการ พัฒนาศักยภาพทางการตลาด โดยเฉพาะในประเด็นของการที่ผู้จำหน่ายต้องสามารถสื่อสารเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ให้กับผู้ที่ สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึง การพัฒนารูปแบบการสื่อสารการตลาดที่มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบออนไลน์ผ่าน สื่อต่างๆ อาทิ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมไปถึง การพัฒนาช่องทางการสื่อสารเรื่องราว หรือ

เอกลักษณ์ที่โดดเด่นของผลิตภัณฑ์และการพัฒนาช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ่าน Website และ Fan Page เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สนใจ

3) การพัฒนากลยุทธ์การตลาดเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมเส้นกำแพง

1. จัดทำ วิดีทัศน์เรื่องราวผ้าไหมเส้นกำแพง

ได้มีการออกแบบและจัดทำ วิดีทัศน์ผ้าไหมเส้นกำแพงโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงเรื่อง, ลำดับภาพ โดยตัวแทนในพื้นที่จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่

1) วิดีทัศน์เรื่องราวผ้าไหมเส้นกำแพง โดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผ้าไหมเส้นกำแพงในอดีต อาทิ คุณกิ่งแก้ว ไชยคุปต์ (ผู้ก่อตั้งร้านผ้าไหมเพียรกุล) คุณพิศมัย ไกรมา (อดีตนางสาวลินไทยงาม) และคุณเพ็ญพรรณ สุพิทยาพร (ตัวแทนร้านชินวัตรไหมไทย) [10]

2) วิดีทัศน์ผ้าไหมเส้นกำแพง โดยการสัมภาษณ์ อาจารย์อนันต์ สุนันธรส ประธานสภาวัฒนธรรมเส้นกำแพง ปราชญ์ชุมชน นักสะสมผ้าไหม และผู้ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชผ้าไหมเส้นกำแพง

3) วิดีทัศน์พิธีเปิดป้ายศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช พิพิธภัณฑ์ผ้าไหมเส้นกำแพง บูรณาการร่วมใน พิธีเปิดพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชผ้าไหมเส้นกำแพงเพื่อใช้ประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าวในการสร้างศักยภาพทางการตลาดผ้าไหมเส้นกำแพงผ่านกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดโดยใช้กิจกรรมพิเศษ

ภาพที่ 1 แสดงวิดีโอทัศน์เรื่องราวผ้าไหมเส้นกำแพง

การจัดทำใบปลิวและบอร์ดแสดงเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง

ในการดำเนินการได้มีการดำเนินการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับสมาชิกกลุ่มในการออกแบบและกำหนดโครงสร้างพร้อมดำเนินการผลิตจริงดังภาพ ทั้งนี้ในการดำเนินการออกแบบ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ร่วมกันวางแบบร่าง (layout) ของใบปลิวและภายหลังจากได้แบบร่างแล้วจึงดำเนินการผลิตจริง

ผลการดำเนินงานในส่วนของการจัดทำ website เพื่อเป็นแหล่งเก็บข้อมูลที่บอกเล่าเรื่องราวของผ้าไหมสันกำแพง

ในการดำเนินการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมโดยมีการกำหนดรูปแบบ เนื้อหา การกำหนดโครงสร้างและระบบในการดำเนินการ โดยมีผลจากการประชุมร่วมกัน กำหนดชื่อ website เป็น www.sankamphaengsilk.com เนื้อหาภายในประกอบไปด้วย ประวัติผ้าไหมสันกำแพง, รายการสินค้า, ระบบซื้อขาย, ระบบการจัดการ website ใช้สี โทนม่วง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับพิพิธภัณฑ์เฉลิมราช และใช้ประโยชน์จากการประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์ในการผลักดัน นอกจากนี้ยังได้มีการขยายผลไปสู่การพัฒนากระบวนการขายผ่าน website โดยกระบวนการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ในการจำหน่าย ดำเนินการพิจารณา ร่วมกันของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ทั้ง 4 กลุ่ม ปรากฏผลดังนี้

ภาพที่ 2 แสดง website บอกเล่าเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพง

การวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการ

ในการวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการ ผู้วิจัยได้ประเมินผลในส่วนของการดำเนินการพบว่าในประเด็นด้านการจัดทำวีดิทัศน์ที่แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวผ้าไหมสันกำแพงนั้นดำเนินการจัดทำเป็น 3 เรื่องและมีการเผยแพร่ผ่านช่องทาง www.youtube.com พบว่ามีอัตราการเข้าชมรวมทั้งสิ้น 819 ครั้ง และมีการเผยแพร่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผ้าไหมสันกำแพงผ่านเครือข่ายสื่อมวลชนในระดับชาติ จำนวน 2 สื่อได้แก่ 1) สื่อไทยรัฐทีวี ผ่านสารคดีสั้น ย้อนอัตลักษณ์เสียงใหม่ "ทอไหมสันกำแพง"[11] (ไทยรัฐทีวี, 2016) และ 2) สื่อ Voice TV ผ่านสารคดี "ขึ้นไหมสันกำแพง มรดกวัฒนธรรมที่หายไปในโลกเวลา" [12] (VoiceTV21, 2016) โดยมีจำนวนผู้รับชมทั้งสิ้น 9,224 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 10,043 ครั้ง สำหรับในส่วนของการจัดทำใบปลิวและบอร์ดแสดงเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพงเพื่อการประชาสัมพันธ์ มีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้แก่แขกผู้มีเกียรติภายในงานเปิดพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชผ้าไหมสันกำแพง (ข้าราชการระดับสูง/ชาวต่างชาติ/พ่อค้า/คหบดี/ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/ตัวแทนกระทรวงวัฒนธรรม/สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป)จำนวน 1,500 ใบ เกิดการรับรู้ในวงกว้างทั้งในระดับชาติและนานาชาติ นอกจากนี้ยังมีการจัดทำ website เพื่อเป็นแหล่งเก็บข้อมูลที่บอกเล่าเรื่องราวของผ้าไหมสันกำแพงและระบบ E-Commerce เพื่อเป็นช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมสันกำแพง โดยจากการดำเนินการพบว่า มีจำนวนผู้เข้าชม website จำนวน 206 คน มีจำนวน Click 300 ครั้ง ได้รับการ Search ผ่าน google.com จำนวน 164 ครั้ง และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการ Website ไปยังตัวแทนสมาชิกกลุ่มสรุปและอภิปรายผล

การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสันกำแพง ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ที่แสดงถึงจุดเด่นของผลิตภัณฑ์และสะท้อนไปถึงอัตลักษณ์ประจำถิ่น ซึ่งควรดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาตราสินค้า เพื่อยกระดับใน

เรื่องของโครงสร้างราคาในการจัดจำหน่ายซึ่งในปัจจุบันยังให้ความสำคัญกับช่วงราคาที่ต่ำกว่าคู่แข่ง รวมไปถึงการพัฒนาของทางการจัดจำหน่ายผ่าน Social Media และ Digital Marketing และศึกษาความต้องการของผู้บริโภคเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆที่ตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ทางการตลาดวิสาหกิจ ชุมชนบ้านเขาแหลม จังหวัดนครสวรรค์ [13] และสอดคล้องกับผลการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสาเกตบ้านห้วยหลิมสู่ตลาดอาเซียน ที่ระบุว่าควรมีการสร้าง เรื่องราวของผ้าและการเพิ่มมูลค่าในการทอ รวมถึงมีการวางแผนในการทอและปรับปรุงผลิตภัณฑ์อยู่เสมอ [14] นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในประเด็นกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดพบว่า ควรให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะ website และเป็นช่องทางสำคัญในการสื่อสารกับตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้การทำวิดีโอทั้ง 3 เรื่อง รวมไปถึงการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์และนำไปบูรณาการร่วมกับพิธีกรรมเฉลิมราชผ้าไหมสันกำแพงยังเป็นการเสริมจุดแข็งในเรื่องการสื่อสารเรื่องราวในระดับชาติ เน้นและคงอัตลักษณ์เอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์สิ่งทอแบบดั้งเดิม ลวดลาย สีสันที่สามารถแสดงถึงศิลปะท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาในเรื่องส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อหัตถกรรมสิ่งทอ จากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา: ชนเผ่าปกากะญอ [15] โดยสรุปกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมสันกำแพงคือการพัฒนาเรื่องราวของผลิตภัณฑ์ที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของศิลปะท้องถิ่น นำเสนอผ่านสื่อวิดีโอ และสื่อ Social Media รวมไปถึงสร้างความน่าเชื่อถือผ่านระบบ website และพัฒนาช่องทางการจำหน่ายไปยังต่างประเทศผ่านระบบ e-marketplace ใน website และควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ พิธีกรรมผ้าไหมสันกำแพง สภาวัฒนธรรม รวมไปถึงกระทรวงวัฒนธรรมเพื่อสร้างผลกระทบและความเข้มแข็งในระดับจังหวัด ชาติ และนานาชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการพิจารณาในประเด็นการพัฒนาสายผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาจากความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก (Outside In) รวมไปถึงการดำเนินงานในเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายโดยเฉพาะส่วนของการจัดแสดงสินค้าและการจัดจำหน่ายผ่านกิจกรรมพิเศษ ควรมีการดำเนินการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาครัฐที่มีบทบาทในการผลักดันนโยบายในรูปแบบการค้าต่างประเทศ และการร่วมงานแสดงสินค้าในระดับประเทศเพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารความโดดเด่น และประวัติความเป็นมาของผ้าไหมสันกำแพงในระดับนานาชาติ

2.ควรมีการศึกษาแนวทางหรือรูปแบบในการพัฒนาหรือใช้ประโยชน์จากพิธีกรรมผ้าไหมสันกำแพง โดยแสวงหาแนวทางหรือรูปแบบการดำเนินการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในอำเภอสันกำแพง เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) ของคนในพื้นที่

3.ควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมในการใช้สื่อของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , กระทรวงวัฒนธรรม ในการมีส่วนร่วมช่วยในการขับเคลื่อนเรื่องราวของผลิตภัณฑ์

บรรณานุกรม

- [1] มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2012). แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน เข้าถึงได้จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Alternative/01-01-01.html>
- [2] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2017). สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ เข้าถึงได้จาก <https://goo.gl/PYPHZV>.
- [3] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย . (2554). เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เข้าถึงได้จาก <http://www.etatjournal.com/mobile/index.php/menu-read-tat/menu-2011/menu-2011-apr-jun/107-22554-creative-economy>.
- [4] ศูนย์ข้อมูลธุรกิจ SME ธนาคารกสิกรไทย. (2558). 4 กลยุทธ์การตลาดที่ SMEs ต้องรู้ เข้าถึงได้จาก <https://www.kasikornbank.com/th/business/sme/KSMEKnowledge/article/MarketingTips/Pages/SEMMarketingStrategies.aspx>

- [5] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย . (2554). เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เข้าถึงได้จาก <http://www.etatjournal.com/mobile/index.php/menu-read-tat/menu-2011/menu-2011-apr-jun/107-22554-creative-economy>.
- [6] George E.Belch and Michael A.Belch. (2008). การสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร. การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล, 1-18.
- [7] เสริมยศ ธรรมรักษ์ . (2553). เครื่องมือการสื่อสารแบรนด์.การสื่อสารแบรนด์ Brand Communication กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 157.
- [8] วรณดี สุทธินรากร. (2556). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ:การวิจัยเพื่อเสริมภาพและการสรรค์สร้าง.การวิจัยเชิงปฏิบัติการ:การวิจัยเพื่อเสริมภาพและการสรรค์สร้าง . กรุงเทพมหานคร: สยามปริทัศน์.
- [9] สถาบันคลังสมองแห่งชาติ. (2559). งานวิชาการเพื่อสังคม Socially Engaged Scholarship . งานวิชาการเพื่อสังคม Socially Engaged Scholarship.กรุงเทพมหานคร: สถาบันคลังสมองแห่งชาติ, 37
- [10] มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. (2016). เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=CBvN-txfmhM>.
- [11] ไทยรัฐทีวี. (2016). เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?v=d9zhRaSZuj4>.
- [12] VoiceTV21. (2016). เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=xAc49jZk_Dw.
- [13] กฤษณะ ดาราเรือง. (2017). การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกลยุทธ์ทางการตลาดวิสาหกิจ ชุมชนบ้านเขาแหลม จังหวัด นครสวรรค์ . SUTHIPARITHAT , 130
- [14] สุทธิพงษ์ พูลเพิ่ม . (2015). กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายสาเกตบ้านห้วยหลิมสู่ตลาดอาเซียน . ประชุมวิชาการทางธุรกิจและนวัตกรรมทางการจัดการ ระดับชาติและนานาชาติ ประจำปี 2558, (p. 363).
- [15] รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ร และคณะ. (2017). ส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจซื้อหัตถกรรมสิ่งทอ จากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา: ชนเผ่าปกากะญอ . Panyapiwat Journal , 25.

การวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
ของ บริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ศิริขวัญ ตั้งเวนิชเจริญสุข¹, ดร.เบญจจรรยา วัฒนกุล², ดร.อนุรักษ จันทร์ศรี³

¹สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, mook_l_luck@hotmail.com

²สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, benjapat_acc@yahoo.com

³สาขาวิทยาศาสตร์บัญชีบัณฑิต คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, direktongaram56@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากงบการเงิน รายงานประจำปีและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 5 บริษัท ระหว่างปี พ.ศ. 2557 - 2559

ผลการวิจัยพบว่า 1. การค้นหาสัญญาณเตือนภัย พบว่าสัญญาณเตือนภัยที่ค้นพบมากที่สุดคือ การรับรู้รายได้พบทุกบริษัทให้ความสำคัญกับการรับรู้รายได้ให้ถูกต้องและครบถ้วน 2. การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไร พบว่านโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทมากที่สุด ได้แก่ สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชี และพบว่านโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทมากที่สุด ได้แก่ การใช้นโยบายการบัญชีที่หลวม และการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่ขาดเหตุผลสนับสนุน 3. การประเมินฝ่ายบริหาร พบว่าบริษัทมีคะแนนลงโทษสำหรับการใช้นโยบายการบัญชีที่ไม่เหมาะสมในเรื่องของการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงมากที่สุด รองลงมาคือการใช้สำนักงานตรวจสอบบัญชีในกลุ่มของ Big 4 4. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน พบว่าโดยรวมบริษัทมีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ที่ดี 5. การวิเคราะห์อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด พบว่าบริษัทโรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนดีที่สุดในส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานพบว่า ทั้ง 5 บริษัท มีความเพียงพอของเงินสดสำหรับขยายการลงทุนของบริษัท

คำสำคัญ: คุณภาพกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

Abstract

The individual study of this research study was to analyze the earnings quality and operating efficiency of the stock exchange of Thailand, health. The study was conducted by analyzing information from financial statements, annual reports and other related documents from the samples of five hospitals since 2014-2016.

The results of the earnings quality analysis revealed that five techniques as the following 1. Alarm search the most common alarm was found revenue recognition has shown that every company recognizes the importance of accurate and complete income recognition. 2. Evaluating the effects of accounting policy toward the quality of earnings was found accounting policies that positively affect the quality of the most company, Include Reflect the economic reality and accounting changes to conform to the accounting policies. Accounting policies that negative affect the quality of the most company, Include using a liberal accounting policy and unfavorable accounting changes. 3. Management appraisal was found companies have penalties for use unacceptable accounting policy about depreciation straight - line method. Secondary is not using audit office in Big 4's group. 4. Financial ratio analysis was found company the liquidity is good. 5. Cash flow ratio analysis was found Bumrungrad Hospital Public Company Limited

have the best cash flow from operation to current liability ratio. Operating efficiency was found the five hospital public company limited have enough cash to expand the company's investment.

Keywords: Earnings quality, Operating efficiency

1. รายละเอียดทั่วไป

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยความที่โรงพยาบาลเอกชนไทยเป็นธุรกิจที่สร้างเม็ดเงินสร้างงานให้กับประเทศ ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนจึงถูกปฏิวัติเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ยากจะคาดเดา ชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลกหลังจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างเร่งปรับปรุงบริการและนำนวัตกรรมการรักษาพยาบาลแนวใหม่มาใช้พร้อมโซ่วิศวกรรมเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการทั้งในและต่างประเทศ ผู้ประกอบการโรงพยาบาลเอกชนแต่ละแห่งต่างพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงเพิ่มงบประมาณด้านบุคลากรและอุปกรณ์การแพทย์ที่ทันสมัย เพื่อรองรับธุรกิจที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีแนวโน้มเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง [1] ซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยในงบการเงินอาจจะไม่เพียงพอต่อการประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน และไม่ได้สะท้อนคุณภาพกำไรที่แท้จริง เพราะในปัจจุบันมีผู้ใช้งบการเงินหลายกลุ่มใช้งบการเงิน ดังนั้นการวิเคราะห์คุณภาพกำไรจึงเป็นแนวทางที่สำคัญทางหนึ่งเพื่อจะได้ทราบถึงคุณภาพกำไรที่แท้จริงของกิจการ สามารถแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการบริหารงาน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อทราบถึงคุณภาพกำไรที่แท้จริงและประสิทธิภาพในการดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกที่จะลงทุนของนักลงทุน รวมถึงผู้ที่สนใจและเป็นแนวทางในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์คุณภาพกำไรของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยการศึกษาคุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานจากงบการเงินของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วยรายงานของผู้สอบบัญชี งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน รายงานประจำปี รวมถึงแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) [2] ตั้งแต่ปี 2557 – 2559

ทบทวนวรรณกรรม

ภณิดา สมบัติชัย (2555) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐและธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรมี 3 เทคนิค ส่งผลทางบวกต่อคุณภาพกำไร ได้แก่ การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินและการวัดความแปรปรวนของกำไรและความเสี่ยงต่อการลงทุน ในขณะที่อีก 3 เทคนิคให้ผลขัดแย้งโดยส่งผลทางลบต่อคุณภาพกำไร ได้แก่ การค้นหาสัญญาณเตือนภัย การประเมินฝ่ายบริหาร และการใช้อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด ส่วนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานพบว่า โดยรวมธนาคารมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดี แสดงให้เห็นว่าธนาคารมีความสามารถในการหาเงินสดจากการดำเนินงานได้มาก เมื่อเทียบกับรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล และการลงทุนจากสินทรัพย์ [3]

วราภพ เสือพลาย (2554) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับมูลค่าบริษัท ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพกำไรไม่ส่งผลต่อมูลค่าบริษัทที่เป็นเช่นนั้นเพราะอาจจะเป็นความแตกต่างของช่วงเวลาในการประเมิน กล่าวคือ การประเมินคุณภาพกำไรจะใช้ข้อมูลงบการเงินซึ่งเป็นข้อมูลจากในอดีต ในขณะที่มูลค่าของบริษัทโดยส่วนใหญ่มักจะทำการประเมินไปข้างหน้า จึงทำให้ผลที่ได้ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยในส่วนของตัวแปรควบคุมนั้น พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับมูลค่าบริษัท และโครงสร้างทุนของกิจการที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับมูลค่าบริษัท [4]

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 5 บริษัท ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง , บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ , บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช , บมจ. โรงพยาบาลจุฬารัตน์ และ บมจ. เอกชัยการแพทย์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากบริษัทโรงพยาบาลที่มีอัตรากำไรสุทธิ ปี 2559 มากกว่า 15 %

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ใช้เทคนิคการวิเคราะห์คุณภาพกำไร 5 ด้าน มีดังนี้

1. การค้นหาสัญญาณเตือนภัย โดยทำการค้นหาสัญญาณจากรายงานผู้สอบบัญชีที่ผิดปกติ งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร

3. การประเมินฝ่ายบริหาร

4. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน [5]

5. การใช้อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด [6]

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1. ความสามารถของผู้บริหารในการหาเงินสดจากการดำเนินงาน คือ

- การวิเคราะห์อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์

2. ความสามารถของบริษัทในการหาเงินสดจากการดำเนินงาน คือ

- การวิเคราะห์อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล

3. ผลกระทบของค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายที่มีต่อกระแสเงินสด

4. อัตราส่วนการลงทุนต่อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ เก็บข้อมูลจากรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต งบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน รายงานประจำปี แบบ 56-1 และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - 2559 โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย [7] รวมทั้งศึกษาจากเอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คุณภาพกำไรของแต่ละบริษัท โดยใช้เทคนิคในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรทั้ง 5 ด้าน ดูว่าเทคนิคด้านใดส่งผลทางบวกต่อคุณภาพกำไร และเทคนิคด้านใดที่ส่งผลทางลบต่อคุณภาพกำไรของแต่ละบริษัท

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของแต่ละบริษัท โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินทั้ง 4 อัตราส่วน เพื่อดูว่าบริษัทมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดเงินสดจากการดำเนินงานจากสินทรัพย์ รายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลได้มากน้อยเพียงใด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คุณภาพกำไร

การวิเคราะห์คุณภาพกำไร ทั้ง 5 เทคนิค สรุปผลได้ดังนี้

1. การค้นหาสัญญาณเตือนภัยจากรายงานของผู้สอบบัญชี ไม่พบรายการผิดปกติ ทั้ง 5 บริษัท ส่วนการค้นหาสัญญาณเตือนภัยจากงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่า ผู้สอบบัญชีของ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง ได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ 2 เรื่อง ได้แก่ 1. การรับรู้รายได้จากการรักษาพยาบาล 2. การด้อยค่าของสินค้าคงเหลือประเภทอุปกรณ์การแพทย์และเครื่องมือแพทย์ ผู้สอบบัญชีของ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ ได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ 2 เรื่อง ได้แก่ 1. การรับรู้รายได้ 2. ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของลูกหนี้การค้า ผู้สอบบัญชีของ บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช ได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ 1. การประเมินการด้อยค่าสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง 2. ความครบถ้วนของการรับรู้รายได้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยใน 3. ความครบถ้วนของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ผู้สอบบัญชีของ บมจ. โรงพยาบาลจุฬารัตน์ ได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ 2 เรื่อง ได้แก่ 1. การประมาณการรายได้ค่าบริการทางการแพทย์ค้างรับ 2. การรับรู้รายได้จากการประกอบกิจการโรงพยาบาลที่ไม่รวมรายได้จากโครงการสวัสดิการภาครัฐ และผู้สอบบัญชีของ บมจ. เอกชัยการแพทย์ ได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ 1 เรื่อง ได้แก่ การรับรู้รายได้

จะเห็นว่าได้ว่าเรื่องที่สำคัญที่ผู้สอบบัญชีนำมาพิจารณาส่วนใหญ่เป็นเรื่องการรับรู้รายได้ของบริษัท เนื่องจากเป็นบัญชีที่สำคัญต่องบการเงิน มีจำนวนเงินสูง และมีรายได้หลายประเภท ไม่ว่าจะรายได้จากการขายยา รายได้ค่าบริการทางการแพทย์ รายได้ค่าห้องผู้ป่วย ฯลฯ รวมถึงมีส่วนลดสำหรับคู่สัญญาต่าง ๆ เช่น บริษัทประกันชีวิต และคู่สัญญาอื่นอีกจำนวนมาก โดยเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาที่ทำกับคู่สัญญา มีความหลากหลาย ดังนั้น บริษัท ๆ จึงมีความเสี่ยงเกี่ยวกับมูลค่าและระยะเวลาในการรับรู้รายได้

2. การประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้อยู่ที่มีผลต่อคุณภาพกำไร พบว่านโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัท ได้แก่ สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีให้สอดคล้องกับนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนดหรือแนะนำ ส่วนนโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัท ได้แก่ การใช้นโยบายการบัญชีที่หละหลวม และการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่ขาดเหตุผลสนับสนุนทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาจากข้อเท็จจริง

สำหรับบริษัทที่มีนโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร พบทั้งหมด 4 บริษัทที่มีผลกระทบทางบวก 2 รายการเท่ากัน ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง , บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ , บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช และ บมจ. โรงพยาบาลจุฬารัตน์ และพบทั้งหมด 1 บริษัท ที่มีผลกระทบทางลบ 1 รายการ ได้แก่ บมจ. เอกชัยการแพทย์ ส่วนบริษัทที่มีนโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร พบทั้งหมด 2 บริษัท ที่มีผลกระทบทางลบ 1 รายการเท่ากัน ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ และ บมจ. เอกชัยการแพทย์

3. การประเมินฝ่ายบริหาร โดยการตรวจสอบคุณลักษณะของกำไรที่ไม่มีคุณภาพ พบว่ามีบริษัทจำนวน 4 บริษัทได้รับคะแนนลงโทษในเรื่องการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ , บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช , บมจ. โรงพยาบาลจุฬารัตน์ และ บมจ. เอกชัยการแพทย์ และพบว่าไม่มีบริษัทจำนวน 2 บริษัท ได้รับคะแนนลงโทษในเรื่องการไม่ใช้สำนักงานตรวจสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง และ บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช

4. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

1. การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

1.1 อัตราส่วนสภาพคล่อง (Current ratio) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ มีอัตราส่วนสภาพคล่องสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมแห่งเดียว แสดงว่า บริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนสูงกว่าหนี้สินหมุนเวียนประมาณ 2 เท่า ซึ่งทำให้ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ มีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี สามารถชำระหนี้ระยะสั้นได้ตามกำหนดและโอกาสที่จะเกิดการขาดสภาพคล่องทางการเงินต่ำ

1.2 อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว (Quick ratio หรือ Acid test) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วสูง ถึงแม้จะมีการเอาสินค้าคงเหลือออกจากการคำนวณ แต่ก็ยังแสดงค่าที่สูงอยู่ อาจเป็นเพราะว่า บริษัทมีสินค้าคงเหลือน้อย แสดงว่าบริษัทสามารถจำหน่ายสินค้าออกไปได้ไว ทำให้มีเงินสดเข้ามาในกิจการรวดเร็ว ทำให้บริษัทมีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี

1.3 อัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสด (Cash ratio) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ มีอัตราส่วนสภาพคล่องกระแสเงินสดสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมแห่งเดียว ซึ่งยืนยันได้ว่า บริษัทมีการบริหารจัดการเกี่ยวกับสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีอยู่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่บริษัท

1.4 อัตราส่วนหมุนเวียนลูกหนี้การค้า (Receivable turnover) พบว่ามีบริษัทจำนวน 3 บริษัท ที่มีอัตราส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง , บมจ. โรงพยาบาล นนทเวช และ บมจ. เอกชัย การแพทย์ แสดงว่าบริษัทสามารถเก็บเงินจากการขายเชื่อได้เร็ว

1.5 ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย (Average collection period) พบว่ามีบริษัทจำนวน 2 บริษัท ที่มีอัตราส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง และ บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช ทั้ง 2 บริษัท สามารถจัดเก็บหนี้จากลูกหนี้การค้าได้ประมาณ 19 ครั้ง ซึ่งค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ประมาณ 39 ครั้ง แสดงว่าบริษัทมีนโยบายในการจัดเก็บหนี้ที่ดี ทำให้สามารถเก็บหนี้ได้เร็ว ซึ่งในการเรียกเก็บหนี้ 1 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 17 - 18 วัน ซึ่งเร็วกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมประมาณ 50% แสดงว่าลูกหนี้ของทั้ง 2 บริษัทเป็นลูกหนี้ที่มีคุณภาพและฝ่ายบริหารมีนโยบายการจัดเก็บหนี้ที่ดี

1.6 อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (Inventory turnover) พบว่ามีบริษัทจำนวน 2 บริษัท ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง และ บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช มีอัตราส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม แสดงว่า มีนโยบายการบริหารสินค้าคงเหลือที่ดี ส่งผลให้บริษัทมีสภาพคล่องที่ดี

1.7 ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย (Average holding period) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช แห่งเดียว มีอัตราการขายสินค้าได้เร็วกว่าแห่งอื่น อยู่ที่ประมาณ 30 ครั้ง และระยะเวลาในการขายสินค้าต่อครั้งอยู่ที่ประมาณ 10 - 11 วัน ซึ่งทำได้ดีกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ทำให้บริษัทมีเงินสดจากการขายสินค้าเข้าบริษัทได้เร็ว และแสดงถึงระบบบริหารสินค้าคงเหลือของบริษัท

1.8 อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า (Account payable turnover) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช แห่งเดียว มีอัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ส่งผลให้กิจการมีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี แสดงว่ากิจการสามารถจ่ายชำระหนี้ได้ไว เพราะมีเงินสดที่หมุนเวียนในกิจการมาก

1.9 ระยะเวลาชำระหนี้ (Payable payment period) พบว่า บมจ. เอกชัยการแพทย์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม แสดงถึงการมีเครดิตที่ดีต่อเจ้าหนี้ ทำให้สามารถยืดระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปได้นาน

1.10 วงจรเงินสด (Cash conversion cycle) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง แห่งเดียว มีอัตราส่วนดีกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมมาก ทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดี มีสภาพคล่องทางการเงินสูง และมีระยะเวลาขายสินค้า , ระยะเวลาเก็บหนี้ และ ระยะเวลาชำระหนี้เจ้าหนี้การค้าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

2. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (Profitability ratio)

2.1 อัตรากำไรขั้นต้น (Gross profit margin) พบว่ามีจำนวน 2 บริษัท ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง และ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ มีค่าเฉลี่ยของอัตรากำไรขั้นต้นดีกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ซึ่งบริษัทมีกำไรขั้นต้นประมาณ 40% แสดงว่าบริษัทมีนโยบายในการควบคุมค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ดีมาก จึงส่งผลให้กำไรขั้นต้นสูง

2.2 อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating profit margin) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง แห่งเดียว มีอัตรากำไรจากการดำเนินงานอยู่ประมาณ 30% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม แสดงถึงประสิทธิภาพในการขายสินค้าที่ดีของกิจการ และมีการควบคุมค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่ดี

2.3 อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin ratio) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง แห่งเดียว มีอัตรากำไรสุทธิประมาณ 27% สูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมประมาณ 10% ซึ่งแสดงถึงผลการดำเนินงานที่ดีของกิจการและนโยบายในด้านการขาย การจัดซื้อ และการผลิตที่ดี เพราะว่าบริษัทมีอัตรากำไรขั้นต้นและอัตรากำไรจากการดำเนินงานที่สูงเช่นกัน

2.4 อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on equity) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ แห่งเดียว สามารถนำเงินจากส่วนของผู้ถือหุ้นไปดำเนินกิจการและสามารถสร้างรายได้เข้ากิจการประมาณ 26% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม

3. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency ratio)

3.1 อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on assets) พบว่ามีบริษัทจำนวน 2 บริษัท ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ และ บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์รวมเพื่อนำมาซึ่งรายได้ของกิจการ

3.2 อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร (Return on fixed asset) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง แห่งเดียว มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมมาก แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กิจการ

3.3 อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (total asset turnover) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนที่ดีที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทสามารถสร้างรายได้จากสินทรัพย์หมุนเวียนได้ประมาณ 0.8 เท่า เมื่อเทียบกับรายได้ของกิจการ ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม

4. อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial policy ratio)

4.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to equity ratio) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช แห่งเดียว มีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นประมาณ 0.15 เท่า เมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น แสดงว่ากิจการดำเนินงานโดยใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นหลักมากกว่าการใช้เงินจากการกู้ยืมมาดำเนินกิจการ ทำให้ความเสี่ยงที่จะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีน้อย

4.2 อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย (Times interest earned) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลจุฬารัตน์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ ปี 2558 - 2559 ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมมาก แสดงว่าบริษัทมีกำไรจากการดำเนินงานสูง สามารถจ่ายชำระหนี้สินและดอกเบี้ยได้ตามเวลาที่กำหนด

4.3 อัตราส่วนความสามารถชำระภาระผูกพัน (Cash basis) พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนในช่วงปี 2557 - 2559 ค่อนข้างคงที่ มีค่าของอัตราส่วนอยู่ที่ประมาณ 40 เท่า แสดงให้เห็นว่าบริษัทมีเงินสดเพียงพอที่จะจ่ายชำระหนี้สิน ดอกเบี้ย จ่ายเงินปันผล และเพียงพอสำหรับการลงทุนของบริษัท และยังบ่งบอกถึงสภาพคล่องที่ค่อนข้างดีของบริษัท

4.4 อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio) พบว่ามีบริษัทจำนวน 2 บริษัท ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลนนทเวช และ บมจ. โรงพยาบาลจุฬารัตน์ มีอัตราการจ่ายปันผลประมาณ 60% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไร จึงสามารถจ่ายปันผลได้สูง และบอกถึงสภาพคล่องที่สูงด้วย

5. การใช้อัตราส่วนจากงบกระแสเงินสด

5.1 อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียน พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่าบริษัทมีความสามารถในการสร้างเงินสดเข้าบริษัทได้มาก

5.2 ดัชนีกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน พบว่า บมจ. เอกชัยการแพทย์ แห่งเดียว มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และดีที่สุดในบริษัทโรงพยาบาลทั้ง 5 บริษัท แสดงให้เห็นถึงกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่มีคุณภาพของบริษัท

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

1. อัตราส่วนวัดผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม พบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมในทุกปีตั้งแต่ 2557 - 2559 แสดงว่าบริษัทสามารถสร้างเงินสดจากการดำเนินงานได้สูงกว่าเงินสดที่ได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์

2. อัตราส่วนกระแสเงินสดต่อรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผล พบว่า บมจ. เอกชัยการแพทย์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนที่สูงมากในช่วงปี 2557 - 2558 แสดงว่าบริษัทสร้างหาเงินสดจากการดำเนินงานได้มากเมื่อเทียบกับรายได้และเงินปันผลที่ได้รับ

3. ผลกระทบของค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายที่มีต่อกระแสเงินสด พบว่า บริษัทโรงพยาบาลทั้ง 5 บริษัท มีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน และใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม แสดงว่าเรื่องค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายนั้น มีผลกระทบต่อกระแสเงินสดจากการดำเนินงานน้อยเหมือนกันทุกบริษัท

4. อัตราส่วนการลงทุนต่อ พบว่าส่วนใหญ่ค่าอัตราส่วนใกล้เคียงกันและใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนผลกระทบของค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจำหน่ายที่มีต่อกระแสเงินสด ก็จะมีค่าที่ใกล้เคียงกัน แสดงว่าบริษัทโรงพยาบาลทั้ง 5 บริษัท มีความเพียงพอของเงินสดสำหรับขยายการลงทุนของบริษัท

การอภิปรายผล

1. จากการวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยการค้นหาสัญญาณเตือนภัย พบว่า สัญญาณเตือนภัยที่ค้นพบมากที่สุดคือ การรับรู้รายได้จากการรักษาพยาบาล พบว่าทุกบริษัทให้ความสำคัญกับการรับรู้รายได้ให้ถูกต้องและครบถ้วน โดยผู้สอบบัญชีใช้วิธีการทำความเข้าใจและทดสอบระบบการควบคุมภายในเกี่ยวกับวงจรรายได้ เพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทมีระบบการควบคุมภายในและระบบการตรวจสอบเกี่ยวกับรายได้จากการรักษาพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยการประเมินผลกระทบของนโยบายการบัญชีที่มีต่อคุณภาพกำไร พบว่านโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัทมากที่สุด ได้แก่ สะท้อนความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีให้สอดคล้องการนโยบายการบัญชีที่ทางการกำหนดหรือแนะนำ ส่วนนโยบายการบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไรของบริษัท ได้แก่ การใช้นโยบายการบัญชีที่หละหลวม และการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีที่ขาดเหตุผลสนับสนุนทั้งนี้เมื่อได้พิจารณาจากข้อเท็จจริง

3. จากการวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยการประเมินฝ่ายบริหารด้วยการตรวจสอบคุณลักษณะของกำไรที่ไม่มีคุณภาพ พบว่า บริษัทมีคะแนนลงโทษสำหรับการใช้นโยบายการบัญชีที่ไม่เหมาะสมในเรื่องของการตัดค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรงมากที่สุด ซึ่งการตัดค่าเสื่อมราคาด้วยวิธีเส้นตรงมีแนวโน้มที่จะทำให้กำไรสูง และบริษัทมีคะแนนลงโทษสำหรับการไม่ใช้สำนักงานตรวจสอบบัญชีในกลุ่มของ Big 4

4. จากการวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินพบว่า บริษัทที่มีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ที่ดีแห่งเดียว ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ ส่วนความสามารถในการหากำไรอยู่ในเกณฑ์ที่ดี พบว่ามีบริษัทจำนวน 2 บริษัท ได้แก่ บมจ. โรงพยาบาลรามคำแหง และ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์

5. จากการวิเคราะห์คุณภาพกำไร โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนจากกระแสเงินสดพบว่า บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ แห่งเดียว มีอัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงานต่อหนี้สินหมุนเวียนดีที่สุดในปี 2559

6. จากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนพบว่า บริษัทโรงพยาบาลทั้ง 5 บริษัท มีความเพียงพอของเงินสดสำหรับขยายการลงทุนของบริษัท และ บมจ. โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานดีที่สุดในปี 2559 โดยดูได้จากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนผลตอบแทนที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนการลงทุนต่อ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิเคราะห์คุณภาพกำไร พบว่าเทคนิคที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพกำไรบางเทคนิคแสดงผลว่ากำไรที่รายงานในงบการเงินมีคุณภาพ แต่บางเทคนิคให้ผลการวิเคราะห์ที่ขัดแย้งว่ากำไรที่รายงานเป็นกำไรที่ไม่มีคุณภาพ ดังนั้นในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรควรใช้เทคนิคหลายเทคนิครวมกัน

2. ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เป็นเพียงการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการตัดสินใจเท่านั้น ดังนั้นนักลงทุนควรใช้วิจารณญาณ ประสบการณ์และการประเมินสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วย เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจมีความไม่แน่นอน ทำให้ผู้วิเคราะห์และผู้ใช้งบการเงินควรใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจมากยิ่งขึ้น

2. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทโรงพยาบาลจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีโดยได้รับความช่วยเหลือและความอนุเคราะห์จาก ดร.เบญจจรรยา วัฒนกุล และ ดร.อนุรักษ์ จันทร์ศรี อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้ความกรุณาสละเวลาให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางในการวิจัย ให้คำแนะนำ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้วิจัย ที่ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนตลอดมา และขอขอบคุณเพื่อนๆที่คอยห่วงใยและให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

เอกสารอ้างอิง

- [1] ณัฐพล วุฒิรักขจร. (2560). *Industry Update ธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน*. สืบค้นจาก <https://www.gsb.or.th>
- [2] สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2560). *เอกสารเผยแพร่ของบริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์*. สืบค้นจาก <http://market.sec.or.th>.
- [3] ภณิดา สมบัติชัย. (2555). *การวิเคราะห์คุณภาพกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐและธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย*. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [4] วรภพ เสือพลาย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรกับมูลค่าบริษัท*. หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] วิกีพีเดีย. (2560). *อัตราส่วนทางการเงิน*. สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org>.
- [6] กิตติภาพ ต้นสุวรรณ. (2556). *การวัดคุณภาพกำไรจากการวิเคราะห์งบกระแสเงินสด*. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 4, 2, 136-147.
- [7] ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). *ราคาหลักทรัพย์ - ตามหมวดธุรกิจ*. สืบค้นจาก <https://marketdata.set.or.th>

พฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี

ดร.นิรญา ลีเฉลิมวงศ์¹ วิภาวดี คุณวงศ์² และ ศศิมา สมเดช³ อรรถพรณ รุ่งเรือง⁴
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ E-mail : _noonbeeg12@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการออกกำลังกาย ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลีและเสนอแนะแนวทางเพื่อการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่สุขภาพในประเด็นการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลีกลุ่มตัวอย่างคือ ประชากรทุกวัยในอำเภอบางพลี ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรรายตำบลทั้ง 7 ตำบล จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ (Analytic Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) t-test และ F-test) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีมากคิดเป็นร้อยละ 94.06 ทักษะคิดต่อการออกกำลังกายของของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ การออกกำลังกายช่วยให้ท่านอารมณ์ดี ($X = 4.04$) รองลงมา การออกกำลังกายที่ถูกต้อง ทำให้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรค ($X = 3.92$) การรับรู้ต่อการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ การทำงานภายในบ้านเป็นการออกกำลังกายแล้ว เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ($X = 4.00$) รองลงมา ได้แก่ การออกกำลังกายช่วยลดอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ($X = 3.73$) และระดับพฤติกรรมและการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($X = 3.47$) เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ คนในอำเภอบางพลีที่มีเพศอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนและที่พักอาศัยแตกต่างกันมีพฤติกรรมและการออกกำลังกายไม่แตกต่างกัน และทักษะคิดต่อการออกกำลังกาย การรับรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย และปัจจัยสนับสนุนการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมและการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อเนื่องคือ ศึกษาพฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี โดยศึกษาเฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ ควรศึกษาพฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลีโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและควรศึกษาพฤติกรรมและการออกกำลังกายในเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการส่งเสริมการออกกำลังกายของประชากรในประเทศไทยต่อไปค่าสำคัญ: พฤติกรรม/การออกกำลังกาย / อำเภอบางพลี

คำสำคัญ: พฤติกรรมและการออกกำลังกาย

ABSTRACT:

This research is a survey research aimed at studying the exercise behavior. Factors Affecting Behavior and Exercise of People in Bang Phli District And propose a guideline for research on the development of healthy areas in the exercise of people in Bang Phli. The sample is All ages in Bang Phli Quota sampling was used for the sample of 400 subdistricts. Data were analyzed by descriptive statistics. Descriptive statistics are percentage, mean, and standard deviation. And statistics. Analytic Statistics: Correlation Analysis, t-test and F-test. The results showed that most of the samples had knowledge level. The exercise is very good. 94.06% The attitude toward exercise was moderate. ($x=2.92$) When considering each item, it was found. The highest meanings were: Exercise helps to make you feel good.

($X = 4.04$) Second, the correct exercise. Reduce the cost of treatment. ($X = 3.92$) Perception of exercise was moderate. ($X = 3.31$) When considering each item, it was found. The highest meanings were: Work at home, such as sweeping the house rub home. ($X = 4.00$) Followed by exercises to help reduce muscle aches. Followed by exercises to help reduce muscle aches. ($X = 3.73$) And the level of behavior and exercise of the group as a whole at a high level. ($X = 3.47$) When analyzing relationships People in Bang Phli who have sex, age, marital status, education level, occupation, income per month There is no difference in behavior and exercise. And attitude to exercise. Exercise awareness And supporting factors. Relationship in the same direction with behavior and exercise. At the .01 level of significance Recommendations for ongoing research are: Study of Behavior and Exercise of People in Bang Phli District Specifically, in each age group, such as working age group And the elderly. To study the behavior and exercise of people in Bang Phli district using qualitative research process. Data were collected by in-depth interviews and should be studied for behavior and exercise in other areas. Key words: Behavior / Exercise / Bangplee

KEYWORDS: Behavior and Exercise

1. บทนำ

การมีภาวะสุขภาพทั้งกายและใจเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนา โดยการมีสุขภาพที่ดีมีได้หมายความว่าความเพียงแต่การไม่เจ็บป่วยหรือปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการมีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม (กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย; 2553) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบว่าวิถีการดำเนินชีวิตมีเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ล้วนส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่เคร่งกับการดำเนินชีวิตประจำวันส่งผลให้พฤติกรรมสุขภาพในด้านต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมรวมถึงละเลยต่อการออกกำลังกายทั้งโดยทางตรงและขาดการเคลื่อนไหวในลักษณะของการออกกำลังกายประจำวันจึงทำให้เกิดปัญหาสุขภาพในด้านต่าง ๆ ตามมา และเมื่อพิจารณาถึงโรคที่เป็นปัญหาสุขภาพของคนไทยในอดีตและปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในอดีตส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของโรคติดต่อต่าง ๆ เช่น โรคคอตีบ ไอกรน บาดทะยัก แต่ในปัจจุบันโรคเหล่านี้มีแนวโน้มลดลงโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นโรคไม่ติดต่อ โรคที่เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ ตลอดจนโรคเรื้อรังต่าง ๆ จากผลการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บ เปรียบเทียบระหว่างการสำรวจใน ปี พ.ศ.2547 พ.ศ.2548 พ.ศ.2550 และ พ.ศ.2553 ของสา นักโรคไม่ติดต่อกรมควบคุมโรคพบการเพิ่มขึ้นของภาวะอ้วน และการลดลงของการออกกำลังกาย ในประชากรไทยอายุ 15-74 ปี ในขณะที่วัยการรับประทานผักและผลไม้ไม่มีแนวโน้มลดลง โดยประชากรไทยอายุ 15-74 ปี มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรคหัวใจหลอดเลือดและเบาหวานอยู่ที่ร้อยละ 65.1 ในปี พ.ศ.2553 และแม้ว่าการสำรวจในปี พ.ศ.2553 พบว่าประชากรไทยมีแนวโน้มลดลงของพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่พฤติกรรมการดื่มอย่างหนักที่ส่งผลต่อระบบหลอดเลือดหัวใจมีร้อยละของการดื่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2553)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำ การการศึกษาพฤติกรรมและการออกกำลังกายของประชากรคนบางพลีซึ่งงานวิจัยนี้อยู่ภายใต้แผนงานการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุขภาวะกรณีนาร่องเขตบางพลี สมุทรปราการ เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อสุข ภาวะด้านการออกกำลังกายต่อไปและยังได้ภาพสะท้อนพฤติกรรม การออกกำลังกายเข้าถึงของคนในเขตบางพลีในด้าน กิจกรรมทางกายและการออกกำลังกายในชุมชนส่งผลให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของกิจกรรม ทางกายและการออกกำลังกายเพื่อการส่งเสริมสุขภาพอีกด้วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการออกกำลังกายของคนในเขตบางพลี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในเขตบางพลี

สมมติฐานงานวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลคนชุมชนในอำเภอบางพลีที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่พักอาศัยแตกต่างกันมีพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย ไม่แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการศึกษา โดยกำหนดประเด็นเนื้อหาไว้ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการออกกำลังกาย

แม้การเจริญเติบโตและการเสื่อมสภาพของอวัยวะต่าง ๆ จะกันไปตามธรรมชาติ แต่การออกกำลังกายก็เป็นวิธีการตามธรรมชาติที่จะทำให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมีการเจริญเติบโตเต็มศักยภาพมีสุขภาพสมบูรณ์และแข็งแรง ทั้งกายและใจช่วยทำให้ความเสื่อมของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ชะลอตัวลง หรือช่วยป้องกันการเสื่อมก่อนวัยอันสมควร สุดท้ายชีวิตจะมีคุณภาพมากขึ้น (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2553) การออกกำลังกาย เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางกาย ซึ่งการออกกำลังกาย แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การออกกำลังกายที่มีแบบแผนและการออกกำลังกายที่ไม่มีแบบแผน ดังนี้ การออกกำลังกายที่มีแบบแผน หมายถึง การเคลื่อนไหวร่างกายที่มีการเคลื่อนไหวข้อต่อและกล้ามเนื้อซ้ำๆ กันอย่างมีแบบแผน เพื่อให้คงไว้ซึ่งสมรรถภาพของร่างกายเพื่อให้มีสุขภาพดี ซึ่งได้แก่ การออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ เช่น การเดิน การวิ่ง กายบริหาร เต้นแอโรบิก ว่ายน้ำ ปั่นจักรยาน รำมวยจีน โยคะ เป็นต้น และการออกกำลังกายที่ไม่มีแบบแผน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นงานอดิเรก เช่น ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ หรือการทำงานบ้าน เช่น ซักผ้า ล้างจาน กวาดดูบ้าน เป็นต้น (Holly and Shaffrath, 1998 อ้างใน ศรีนยา ดีสมบูรณ์, 2551)

ส่วนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายความหมายของพฤติกรรมการออกกำลังกาย

จากพจนานุกรม อีเอ็มศิริ (2549 : 7) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการออกกำลังกายหมายถึงการกระทำหรือการปฏิบัติที่มีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ซ้ำๆ กันร่วมกับการฝึกสมาธิซึ่งมีระยะของการกระทำหรือปฏิบัติ 3 ระยะคือ ระยะอบอุ่นร่างกาย ระยะบริหารร่างกายและระยะผ่อนคลาย ใช้เวลาอย่างน้อย 20 นาที มีความถี่อย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์

วิโรจน์ เจริญยิ่ง (2548 : 7) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการออกกำลังกายหมายถึง การกระทำที่เป็นการเคลื่อนไหวที่เป็นรูปแบบและเป็นการออกกำลังกายแบบแอโรบิกซึ่งจะศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายนอกเวลาเรียนวิชาพลศึกษาที่โรงเรียนทั้งที่บ้าน

ธิดารัตน์ ทรายทอง (2547 : 6) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมการออกกำลังกาย หมายถึง กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมีแบบแผน ที่บุคคลปฏิบัติในยามว่างนอกเหนือจากการทำงานอาชีพ มีการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เคลื่อนไหวเป็นจังหวะในรูปแบบที่ใช้เวลาต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความสมบูรณ์ แข็งแรง เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ ตามหลักการเคลื่อนไหว พฤติกรรมและการเข้าถึงในการออกกำลังกายก็คือพฤติกรรมในการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้กับตนเองซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะกระทำได้มีแนวคิดต่าง ๆ รวบรวมไว้เกี่ยวกับพฤติกรรมในการกระทำสิ่งนั้น ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและกล่าวดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุธี คาคง (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชาชนจังหวัดตรังผลการศึกษาพบว่า

(1) ประชาชนจังหวัดตรังมีพฤติกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายและอายุได้ออกกำลังกายไม่น้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์ โดยออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพความเพลิดเพลิน

(2) เพศกับพฤติกรรมการออกกำลังกายมีความสัมพันธ์กัน คือ เพศชายมีพฤติกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมมากกว่าเพศหญิง

(3) การประกอบอาชีพกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กันส่วนใหญ่มีอาชีพที่ต้องการเคลื่อนไหว ใช้แรงกายมาก ได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพ เกษตรกรรม อาชีพรับจ้างใช้แรงงานก่อสร้าง

(4) การมีสถานที่ออกกำลังกายกับพฤติกรรมการออกกำลังกายมีความสัมพันธ์กันคือ กลุ่มประชาชนที่มีสถานที่สำหรับออกกำลังกาย จะมีพฤติกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมมากกว่ากลุ่มประชาชนที่ไม่มีสถานที่สำหรับออกกำลังกาย

(5) การมีอุปกรณ์สำหรับออกกำลังกายกับพฤติกรรมการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์กัน คือ กลุ่มประชาชนที่มีอุปกรณ์สำหรับออกกำลังกาย จะมีพฤติกรรมการออกกำลังกายที่เหมาะสมมากกว่ากลุ่มประชาชนที่ไม่มีอุปกรณ์สำหรับออกกำลังกาย

ธนาวิทย์ ทานาเมือง (2548) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานออกกำลังกายของศูนย์สุขภาพอำเภอบางพลี พบว่า ปัจจัย ด้านทัศนคติของผู้รับผิดชอบงานออกกำลังกาย ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานออกกำลังกายเชิงบวก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์สามประการ ได้แก่ เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการออกกำลังกาย การเข้าถึงการออกกำลังกาย และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนชุมชนอำเภอบางพลี โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษานี้ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในอำเภอบางพลี ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ณ เดือนธันวาคม 2560 จากสถิติกรมการปกครอง มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 130,430 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ตัวอย่างในการสำรวจเชิงปริมาณ ดังนี้

2.1 ตัวอย่างในการสำรวจเชิงปริมาณ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) ตามรายละเอียดตามขนาดตัวอย่างตามสูตรของยามาเน (Yamane, 1973: 508) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.5 เมื่อได้ขนาดตัวอย่างแล้วนำมาคำนวณจำนวน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรรายแขวง ทั้ง 7 แขวง ในชุมชนแขวงต่างๆ ดังรายละเอียดการคำนวณกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

$$n = N$$

$$1 + N(e)^2$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ในที่นี้มีค่าเท่ากับ 0.05

ประชากรในอำเภอบางพลีทั้งหมดที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 (สำนักงานอำเภอบางพลี, 2560) มีจำนวนทั้งสิ้น 130,430 คน คำนวณขนาดตัวอย่างได้ ดังนี้

$$n = \frac{130,430}{1 + (130,430)(0.05)^2}$$

$$= \frac{130,430}{1 + 8,500.00025}$$

$$= \frac{130,430}{8,501.00025} = 153.42 \approx 153 \text{ คน}$$

ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนบางพลี

2.1 ปัจจัยนำ

- 2.1.1 ความรู้
- 2.1.2 ทักษะ
- 2.1.3 การรับรู้
- 2.2 ปัจจัยเอื้อ
 - 2.2.1 ทรัพยากรที่มีอยู่หรือทรัพยากรที่หาง่าย
 - 2.2.2 การเข้าถึงทรัพยากร
 - 2.2.3 ทักษะ
- 2.3 ปัจจัยสนับสนุน
 - 2.3.1 เจตคติและพฤติกรรมทางสุขภาพของบุคคลที่มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้อง เช่นเพื่อนบ้านหรือสื่อต่าง ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้มี 2 ชนิด ดังนี้

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย
 - 1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบและเติมข้อความลงในช่องว่างจำนวน 11 ข้อ
 - 1.2 ส่วนที่ 2 แบบสำรวจปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 29 ข้อ
 - 1.3 ส่วนที่ 3 แบบสำรวจพฤติกรรมการออกกำลังกายเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบจำนวน 12 ข้อคุณภาพของแบบสอบถาม ภายหลังจากผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแล้วได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และส่งคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยมหิดลพิจารณาความเหมาะสม หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน นำมาหาความเชื่อมั่นโดยคำนวณได้เท่ากับ 0.8988 ถือว่ามีคุณภาพสูงพอที่จะนำไปใช้ได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม พ.ศ. 2555 ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1 ติดต่อประสานงานกับผู้นำอำเภอเพื่อขออนุญาตวัตถุประสงค์กระบวนการและนัดหมายวันเวลาที่ชุมชนสะดวก
 - 1.2 เตรียมความพร้อมทีมผู้ช่วยเก็บข้อมูล ซึ่งได้แก่ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม โดยการอบรมชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางเก็บข้อมูล และการทำความเข้าใจต่อข้อคำถามต่างๆ ในแบบสอบถาม
 - 1.3 ไปพบกลุ่มตัวอย่างในชุมชนต่างๆ ตามวันเวลาที่ได้นัดหมายกับประธานชุมชนชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย อธิบายการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยจะเก็บรักษาข้อมูลรายบุคคลไว้เป็นความลับ และกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะยกเลิกการให้ข้อมูลได้ตลอดเวลา ขอความยินยอมในการตอบแบบสอบถาม เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจดีและให้ความยินยอมแล้วจึงดำเนินการเก็บข้อมูลตาม

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการออกกำลังกาย การเข้าถึงการออกกำลังกาย และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนชุมชนในเขตบางพลี รวมทั้งเสนอแนะแนวทางเพื่อการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่สุขภาวะในประเด็นการออกกำลังกายของคนในเขตบางพลีซึ่งผลการวิเคราะห์นำเสนอข้อมูลเป็น 7 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์คนชุมชนในอำเภอบางพลี จำนวน 400 คน ผลการศึกษามี รายละเอียดดังนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66 และเพศหญิง จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และอายุระหว่าง 61-70 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 อายุตั้งแต่ 71 ปีขึ้นไป จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00 อายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.25 และอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส การศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรส “สมรส” จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 รองลงมา สถานภาพสมรส “โสด” จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 สถานภาพสมรส “หม้าย” จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50 และสถานภาพสมรส “หย่าร้าง” จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 รองลงมา มัธยมศึกษา/ปวช. จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 30.75 ปริญญาตรี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 อนุปริญญา/ปวส. จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 ไม่ได้ศึกษา จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.75 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

การวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 34.75 รองลงมา รับจ้างทั่วไป จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.75 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.75 ลูกจ้าง/พนักงานบริษัท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 วางงาน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 และอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตอนที่ 2 ผลการวิจัยความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีมาก จำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 รองลงมา มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.50 มีความรู้อยู่ในระดับน้อยมาก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 และมีความรู้อยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยทัศนคติ การรับรู้ และปัจจัยสนับสนุนต่อการออกกำลังกาย

การวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($x = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ การออกกำลังกายช่วยให้ท่านอารมณ์ดี ($x = 4.04$) รองลงมา การออกกำลังกายที่ถูกต้อง ทำให้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโร ($x = 3.92$) การออกกำลังกายช่วยให้ท่านหายเหงา ($x = 3.90$) การออกกำลังกายเป็นภาระที่ท่านต้องกระทำสม่ำเสมอ ($x = 3.30$) คนที่มีสุขภาพที่ดีแล้วไม่ต้องออกกำลังกาย ($x = 1.81$) การออกกำลังกายทำให้ท่านเป็นโรคหัวใจได้ ($x = 1.78$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การออกกำลังกายเป็นเรื่องอายุต่อผู้อื่น ($x = 1.71$)

ตอนที่ 4 ผลการวิจัยพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($x = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ท่านเลือกประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับภาวะสุขภาพและวัยของท่าน ($x = 3.63$) รองลงมา ได้แก่ ท่านเลือกกิจกรรมออกกำลังกายที่ง่าย ถนัด ชอบ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ, ท่านเริ่มออกกำลังกายโดยเริ่มต้นที่เบาๆ แล้วค่อยเพิ่มความหนักของการออกกำลังกาย และท่านสามารถปรับเปลี่ยนประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสถานที่และเวลาว่างของท่าน ($x = 3.53$) ในแต่ละครั้งท่านออกกำลังกายจนรู้สึกเหนื่อย

พอสมควร ($x = 3.52$) ท่านมีการสำรวจตนเองสม่ำเสมอว่าร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการออกกำลังกาย ($x = 3.51$) ก่อนการออกกำลังกายท่านมีการปรับสภาพร่างกายด้วยการอบอุ่นร่างกายอย่างถูกต้อง ($x = 3.49$) ท่านออกกำลังกายโดยใช้เวลาออกกำลังกายอย่างน้อย 30 นาทีและสัปดาห์ละ 3 วัน ($x = 3.48$) การดำรงชีวิตประจำวัน

ผลกระทบต่อระยะเวลาในการออกกำลังกาย ($x = 3.45$) ท่านออกกำลังกายโดยปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติของอุปกรณ์นั้น ($x = 3.37$) ท่านออกกำลังกายทุกวันสม่ำเสมอ ($x = 3.33$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านมีการวางแผนหรือจัดสรรเวลาในการออกกำลังกาย ($x = 3.30$)

ตอนที่ 5 ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี

แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี จำแนกตามเพศ ผลการศึกษาพบว่า คนในอำเภอบางพลีที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย ไม่แตกต่างกัน

แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลีจำแนกตามอายุ การศึกษาพบว่าคนในอำเภอบางพลีที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย ไม่แตกต่างกัน

แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลีจำแนกตามสถานภาพสมรส ผลการศึกษาพบว่าคนในอำเภอบางพลีที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย ไม่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี

จากผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการออกกำลังกายการรับรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและปัจจัยสนับสนุนการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยปัจจัยส่วนบุคคลจากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 34 อายุระหว่าง 51-60 ปี และอายุระหว่าง 61-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.25 มีสถานภาพการสมรส “สมรส” คิดเป็นร้อยละ 66.00 ระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 49.25 อาชีพแม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ คิดเป็นร้อยละ 34.75 รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 61.29 ส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยเป็น บ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 72.52 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ยินโฆษณาเกี่ยวกับการออกกำลังกายจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.79

2. ผลการวิจัยความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายจากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 94.06

3. ผลการวิจัยทัศนคติ การรับรู้ และปัจจัยสนับสนุนต่อการออกกำลังกาย

3.1 ทัศนคติต่อการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ การออกกำลังกายช่วยให้ท่านอารมณ์ดีรองลงมา การออกกำลังกายที่ถูกต้อง ทำให้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรค การออกกำลังกายช่วยให้ท่านหายเหงา การออกกำลังกายเป็นภาระที่ท่านต้องกระทำสม่ำเสมอ คนที่มีสุขภาพที่ดีแล้วไม่ต้องออกกำลังกาย การออกกำลังกายทำให้ท่านเป็นโรคหัวใจได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การออกกำลังกายเป็นเรื่องอายุต่อผู้อื่น

3.2 การรับรู้ต่อการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ การทำงานภายในบ้านเป็นการออกกำลังกายแล้ว เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน รองลงมาได้แก่ การออกกำลังกายช่วยลดอาการปวดเมื่อย กล้ามเนื้อและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การออกกำลังกายเป็นเรื่องของนักกีฬาเท่านั้น

3.3 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยสนับสนุนต่อการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลต่อการออกกำลังกายของท่าน รองลงมา ได้แก่ บุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อน ครอบครัว มีอิทธิพลต่อการออกกำลังกายของท่าน มีการส่งเสริมและสนับสนุนการออกกำลังกายของคนในอำเภอท่านคิดว่าแหล่งการให้บริการทางด้านการออกกำลังกายในอำเภออยู่บ้านง่ายต่อการเดินทาง สถานที่ออกกำลังกายในอำเภอ มีความเหมาะสมกิจกรรมการออกกำลังกายในอำเภอที่มีอยู่มีความเหมาะสม อุปกรณ์ในการออกกำลังกายที่มีอยู่ในอำเภอหรือลานกีฬาใกล้บ้าน สะดวกในการใช้งาน/ พร้อมต่อการใช้งานทุกครั้ง การเข้ารับบริการการใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายในชุมชนหรือลานกีฬาใกล้บ้านมีความสะดวกสบายและง่ายต่อการเข้ารับบริการ และท่านมีความรู้ความเข้าใจในการใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายเป็นอย่างดี อุปกรณ์ในการออกกำลังกายที่มีอยู่ในอำเภอหรือลานกีฬาใกล้บ้าน เพียงพอต่อการใช้งาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านคิดว่าการออกกำลังกายเป็นสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อน

4. ผลการวิจัยพฤติกรรมและการออกกำลังกายจากผลการศึกษาพบว่าระดับพฤติกรรมและการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านเลือกประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับภาวะสุขภาพและวัยของท่าน รองลงมา ได้แก่ ท่านเลือกกิจกรรมออกกำลังกายที่ง่าย ถนัด ชอบ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ, ท่านเริ่มออกกำลังกายโดยเริ่มต้นที่เบาๆ แล้วค่อยเพิ่มความหนักของการออกกำลังกาย และท่านสามารถปรับเปลี่ยนประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสถานที่และเวลาว่างของท่าน ในแต่ละครั้งท่านออกกำลังกายจนรู้สึกเหนื่อยพอสมควร ท่านมีการสำรวจตนเองสม่ำเสมอว่าร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการออกกำลังกาย ก่อนการออกกำลังกายท่านมีการปรับสภาพร่างกายด้วยการอบอุ่นร่างกายอย่างถูกต้อง ท่านออกกำลังกายโดยใช้เวลาออกกำลังกายอย่างน้อย 30 นาทีและสัปดาห์ละ 3 วัน การดำรงชีวิตประจำวันส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการออกกำลังกาย ท่านออกกำลังกายโดยปฏิบัติตามวิธีการปฏิบัติของอุปกรณ์นั้น ท่านออกกำลังกายทุกวันสม่ำเสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านมีการวางแผนหรือจัดสรรช่วงเวลาในการออกกำลังกาย

5. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลีจากผลการศึกษาพบว่า คนในอำเภอบางพลีที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่พักอาศัยแตกต่างกันมีพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย ไม่แตกต่างกันทัศนคติต่อการออกกำลังกาย การรับรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย และปัจจัยสนับสนุนการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลางอภิปรายผล

อภิปรายผล

1. ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 94.06 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ โดยหน่วยงานภาครัฐได้เข้าไปสนับสนุนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยมีการให้ความรู้ผ่านสื่อโทรทัศน์ การจัดทำป้ายเชิญชวนการจัดตั้งชมรมออกกำลังกายของหมู่บ้าน เป็นต้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวประโยชน์ของการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีมากซึ่งจากผลการศึกษาสามารถเทียบได้กับงานวิจัยของกิตติชาติ วิจิตรวงศ์ (2546)

ศึกษาเกี่ยวกับความรู้และแนวทางการปฏิบัติที่มีต่อการออกกำลังกายของบุคลากรในอำเภอบางพลี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 89.90 มีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายอยู่ในระดับดีมาก

2. ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยสนับสนุนต่อการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ มีอิทธิพลต่อการออกกำลังกายของท่าน รองลงมา ได้แก่ บุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อน ครอบครัว มีอิทธิพลต่อการออกกำลังกายของท่าน อำเภอมีการส่งเสริมและสนับสนุนการออกกำลังกายของคนในอำเภอ จากผลการศึกษาข้างต้นสามารถเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ ดลนภา สร้างโรสง. (2549) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคในการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ :การศึกษาเชิง

คุณภาพแบบสนทนากลุ่มผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนในการออกกำลังกาย แบ่งเป็น 2 ประเด็น คือ ปัจจัยสนับสนุนจากปัจจัยภายในตนได้แก่ ความต้องการทางด้านสุขภาพและความต้องการทางด้านจิตสังคม ส่วนปัจจัยสนับสนุนจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การไม่มีภาระรูปแบบการออกกำลังกายที่ตรงกับความต้องการ สถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสม และแรงสนับสนุนจากบุคคลอื่น

3. ผลการวิจัยพฤติกรรมและการออกกำลังกาย

จากผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมและการออกกำลังกายของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเลือกประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับภาวะสุขภาพและวัย รองลงมาได้แก่ การเลือกกิจกรรมออกกำลังกายที่ง่าย หนัก ชอบ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ, การเริ่มออกกำลังกายโดยเริ่มต้นที่เบาๆ แล้วค่อยเพิ่มความหนักของการออกกำลังกาย และสามารถปรับเปลี่ยนประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสถานที่และเวลาว่าง จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นอธิบายได้ว่า ร่างกายมนุษย์ถูกสร้างขึ้นมาให้มีการเคลื่อนไหว เพื่อความเจริญเติบโตและรักษาสภาพการทำงานที่ดีเอาไว้การเคลื่อนไหวน้อยหรือไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย ไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสมรรถภาพทางกายหรือสุขภาพ แต่ยังเป็นสาเหตุของความผิดปกติของร่างกายและโรคร้ายหลายชนิดที่ป้องกันได้ ซึ่งเป็นโรคที่เป็นปัญหาทางการแพทย์ที่พบมากในปัจจุบัน ในทางการแพทย์การออกกำลังกายอาจเปรียบได้กับยาสารพัดประโยชน์ เพราะใช้เป็นยาบำรุงก็ได้ เป็นยาป้องกันก็ได้ และเป็นยาบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพร่างกายก็ได้ แต่ขึ้นชื่อว่ายาแล้วไม่ว่าจะวิเศษเพียงไรก็ต้องใช้ด้วยขนาดหรือปริมาณที่เหมาะสมกับคนแต่ละคน การใช้โดยไม่คำนึงถึงขนาดหรือปริมาณที่เหมาะสม นอกจากอาจไม่ได้ผลแล้วยังอาจเกิดโทษจากยาได้ด้วย ดังนั้นถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ควรใช้ การออกกำลังกายให้เกิดประโยชน์แก่สุขภาพคือ การจัดชนิดของความหนัก ความนาน และความบ่อยของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับเพศ วัย สภาพร่างกาย สภาพแวดล้อม และจุดประสงค์ของแต่ละคน เปรียบได้กับการใช้ยาซึ่งถ้าหากสามารถจัดได้เหมาะสมก็จะให้คุณประโยชน์ต่อร่างกาย จิตใจ ได้เช่นกัน (กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย; 2553) เช่นเดียวกับแนวคิดของสุขพัชรา ชิมเจริญ (2546) อธิบายไว้ว่า การออกกำลังกายเป็นวิถีธรรมชาติที่ทำให้ระบบต่าง ๆ ของร่างกายต้องทำงานมากกว่าปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบโครงสร้าง ระบบไหลเวียนเลือด ระบบหายใจและระบบประสาทซึ่งจะต้องทำงานความสัมพันธ์กันด้วยความเหมาะสมจากผลการศึกษาสามารถเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของ สรุพล มั่นภาวนา (2547) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การออกกำลังกายของประชาชนที่มามีออกกำลังกาย ณ สถานที่ในจังหวัดชลบุรี ปี พ.ศ. 2547 ผลการศึกษพบว่า พฤติกรรม การออกกำลังกายอยู่ในระดับดีมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของสภาพร แก้วจันทิก (2548) ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกำลังกายของผู้ที่มามีออกกำลังกาย ณ ศูนย์สุขภาพ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า พฤติกรรมการออกกำลังกายส่วนใหญ่ร้อยละ 52.0 นิยมวิ่งเหยาะๆ มีการยืดเหยียดกล้ามเนื้อและการอบอุ่นร่างกายก่อนออกกำลังกาย ร้อยละ 58.0 และจะออกกำลังจนรู้สึกเหนื่อยพอประมาณ ร้อยละ 72.0

4. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี

4.1 คนชุมชนในอำเภอบางพลีที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ที่พักอาศัยแตกต่างกันมีพฤติกรรมและการเข้าถึงการออกกำลังกาย ไม่แตกต่างกันทั้งนี้คนในอำเภอบางพลี ทุกเพศ ทุกวัย มีพฤติกรรมการออกกำลังอยู่ในระดับดีมาก โดยคนในอำเภอบางพลีเลือกประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับภาวะสุขภาพและวัย การเลือกกิจกรรมออกกำลังกายที่ง่าย หนัก ชอบ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ การเริ่มออกกำลังกายโดยเริ่มต้นที่เบาๆ แล้วค่อยเพิ่มความหนักของการออกกำลังกาย และสามารถปรับเปลี่ยนประเภทของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสถานที่และเวลาว่าง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของวารีย์ สายันหะ(2546) อธิบายไว้ว่า ในการออกกำลังกายแต่ละครั้งถ้าต้องการให้ได้ประโยชน์สูงสุด ผู้ออกกำลังกายควรมีหลักปฏิบัติเพื่อความพอเหมาะพอดี คือ (1) ผู้ออกกำลังกายมีความจำเป็นจะต้องทราบว่าควรออกกำลังกายเท่าใด จึงจะไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายและได้ผลดีที่สุด โดยปกติเราจะใช้อัตราการเต้นของหัวใจเป็นตัววัดความหนักของงาน ถ้าเป็นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ อัตราการเต้นของหัวใจของผู้ออกกำลังกายควรอยู่ในอัตรา 70-80 % ของอัตราการเต้นของหัวใจสูงสุด (2) ความนานของการออกกำลังกาย ในการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแต่

ละครั้ง โดยทั่ว ๆ ไปควรใช้เวลาอย่างน้อย 20-30 นาที โดยให้อัตราการเต้นของหัวใจคงที่ (ตามการคำนวณได้ในข้อ 1) ไปตลอดเวลานั้น และควรออกกำลังกายเป็นเวลาเดียวกันทุกครั้ง และ (3) ความบ่อยของการออกกำลังกาย ความเหมาะสมในการออกกำลังกายในหนึ่งสัปดาห์นั้น ควรออกกำลังกายไม่น้อยกว่า 3 วัน และไม่เกิน 6 วัน และควรมีวันพักผ่อนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 1 วัน

4.2 ทิศนคติต่อการออกกำลังกายการรับรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและปัจจัยสนับสนุนการออกกำลังกาย มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมและการออกกำลังกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการศึกษาสามารถเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของนายธนวิทย์ ทานาเมือง (2548) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานออกกำลังกายของศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดสมุทรปราการพบว่าปัจจัยด้านทัศนคติของผู้รับผิดชอบงานออกกำลังกาย ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานออกกำลังกายเชิงบวกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี โดยศึกษาเฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มวัยเด็ก กลุ่มวัยทำงาน และกลุ่มผู้สูงอายุ
2. ควรศึกษาพฤติกรรมและการออกกำลังกายของคนในอำเภอบางพลี โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
3. ควรศึกษาพฤติกรรมและการออกกำลังกายในเขตพื้นที่อื่นๆ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการส่งเสริมการออกกำลังกายของประชากรในประเทศไทยต่อไป

7.เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. กรมอนามัย. สำนักส่งเสริมสุขภาพ. 2553. *คู่มือการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ*. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- จัญพ์จันท์ เอี่ยมศิริ. 2549. *ผลของการเพิ่มสมรรถนะแห่งตนร่วมกับการสนับสนุนทางสังคมในพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้ป่วยเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน*. วิทยานิพนธ์ พย.ม.ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จินดา บุญช่วยเกื้อกุล. 2541. *การดูแลรักษาและส่งเสริมสุขภาพ : สุขภาพเพื่อชีวิต ปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคในการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ : การศึกษาเชิงคุณภาพแบบสนทนากลุ่ม*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธนวิทย์ ทานาเมือง. 2548. *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานออกกำลังกายของศูนย์สุขภาพชุมชน ในจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธิติสดา สมเวที. 2553. *ผลของการปฏิบัติสมาธิเคลื่อนไหวไทยซึ่งต่อความดันโลหิตในผู้สูงอายุโรคความดันโลหิตสูง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงพะงา ศิวานวัฒน์. 2550. *การเปรียบเทียบผลของการเดินแบบสะสมและแบบต่อเนื่องที่มีต่อสมรรถภาพทางกายเกี่ยวกับสุขภาพของหญิงวัยทำงาน*. *วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ* ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม- มิถุนายน 2550).
- บรรลุ ศิริพานิช. 2541. *การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ :หมอบ้าน.มงคลพระนคร.
- สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ. 2545. *การออกกำลังกายทั่วไปและเฉพาะโรคผู้สูงอายุ*. นนทบุรี.

ความต้องการพัฒนาทักษะวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา

ศศิมา สมเดช ดร.นริษฐา ลีเฉลิมวงศ์ วิภาวดี คุณวงศ์ และ พนัสกร อินทา

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ E-mail : _noonbeeg12@hotmail.com

บทคัดย่อ:

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา ใช้แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี, 2550 ก) โดยศึกษาจากผู้ปฏิบัติงานเป็นพนักงานบัญชีของบริษัท โดยแยกตำแหน่งงานออกเป็น พนักงานบัญชี พนักงานการเงินและบัญชี จากบริษัทในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา จำนวน 32 บริษัท จำนวน 224 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 90.18 เป็นหญิง มีอายุ 31 – 40 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาสาขาบัญชีมากที่สุด ตำแหน่งงานที่ทำมากที่สุดคือ พนักงานบัญชี โดยประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งสูงสุด 1-5 ปี และไม่ค่อยได้รับการฝึกอบรม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าตนเองมีความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพโดยรวมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.14 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของทักษะแต่ละด้านพบว่า ตนเองมีความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพในแต่ละด้านเรียงตามลำดับดังนี้ ทักษะทางปัญญา ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.14 ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.13 ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (ระดับมาก) และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06

คำสำคัญ: พัฒนาทักษะวิชาชีพของพนักงานบัญชี

ABSTRACT:

The research aims to study the professional development needs of staff skills in industrial accounting Wellgrow Industrial Estate, Chachoengsao. Bangkok Theories about the professional skills for professional accountants. (Board of Accounting Education and Accounting Technology . FAP, 2550) by studying the performance of the company as a bookkeeper . By splitting jobs into Accounting and accounting staff . Of companies in the industrial park of 32 companies , 224 people , data analysis using descriptive statistics including frequency , percentage and average.

The results of this study found that the 90.18 percent of the respondents were women aged 31 - 40 years Education Level Bachelor's Degree. Most accounting graduates. Jobs that most employees in accounting and 1-5 years experience working in top positions have not been trained.

The study found that Respondents perceived their overall professional development needs skill level with an average of 4.14 considering in detail the skills that each side . There is a need to develop their own professional skills in each of the following order . Intellectual skills levels averaged 4.24 academic skills were practical and functional levels averaged 4.14 skills the individual level and the average 4.13 skills, interpersonal and communication (level) and skills . organizational management and business management , with an average level of 4.06

KEYWORDS: Professional Development Needs Of accountant

1. บทนำ

ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้การปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชี ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูง เพราะผลงานที่เกิดจากการทำงานของนักบัญชีผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูง เพราะผลงานที่เกิดจากการทำงานของนักบัญชีเป็นสิ่งที่บุคคลหลายฝ่ายได้ให้ความสนใจและนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ การบัญชีจึงถูกเรียกว่า เป็นภาษาของธุรกิจ (วรรณณา สุทธิประภา, 2553: ออนไลน์) วิชาชีพบัญชียังนับเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในทุกภาคส่วนทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ และภาครัฐวิสาหกิจ ทั้งกิจการที่มุ่งหวังกำไรและกิจการที่ไม่มุ่งหวังผลกำไร ดังนั้นการปฏิบัติงานวิชาชีพบางอย่างควรจำกัดให้เฉพาะผู้ปฏิบัติงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยควรมีระดับความต้องการระดับหนึ่งซึ่งสามารถเรียกหรือจดจำได้ในทันทีที่ปฏิบัติงานวิชาชีพอยู่ในขณะนั้น และจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องอีกด้วย (นิพนธ์ เห็นโชคชัยชนะ, 2548)

มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ตั้งขึ้นในเขตลาดกระบัง เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มี คุณธรรม คุณภาพ และทัศนคติที่ดีต่อธรรมชาติและเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมไทยและประเทศไทย มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ มุ่งมั่นที่จะสร้าง ความเป็นเลิศทางความคิด (ปัญญาและความดี) ทางวิชาการ (ความรู้ สื่ออาชีพ) และการดำรงชีวิต (การปฏิบัติตนสู่ความสุข) ควบคู่กันไปด้วย ทั้งสามในชีวิต จากเหตุผลดังกล่าว มหาวิทยาลัยฯ จึงมีการพัฒนาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ที่ทันสมัยกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่วนในด้านวิจัยและบริการวิชาการนั้นได้เน้นถึงการพัฒนาและการมีส่วนร่วมให้มีส่วนวิจัยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ดังนั้น การพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีจึงเป็นสิ่งจำเป็นและต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งในการพัฒนาที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงความต้องการที่จะพัฒนา ความสนใจและพื้นฐานความรู้ของพนักงานแต่ละคน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาพนักงานบัญชีในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา

สมมติฐานงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ บริษัทในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา ได้ทราบถึงความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ให้กับตนเองไม่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้ทราบถึงความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของนักศึกษา สาขาบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา ได้นำแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาดังนี้แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

Abraham Maslow ได้ระบุว่าบุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่ต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด สามารถเรียงลำดับความต้องการดังนี้ (สมัยศ นาวี, 2540)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการที่อยู่ลำดับต่ำที่สุด ความต้องการเหล่านี้หมายถึง แรงผลักดันด้านชีววิทยาพื้นฐาน
2. ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการลำดับที่สองของมาสโลว์ หมายถึงความต้องการ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยที่ปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ
3. ความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการลำดับที่สาม ความต้องการด้านนี้หมายถึง ความต้องการที่จะ เกี่ยวพัน การมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่น เพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม
4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง เป็นความต้องการลำดับที่สี่ หมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะสร้าง ความเคารพตนเองและการชมเชยจากบุคคลอื่น ความต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น
5. ความต้องการความสมหวังของชีวิต ความต้องการความสมหวังของชีวิตคือความต้องการระดับสูงสุดเป็น ความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้ยการใช้ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกงูใจ ด้ยความต้องการ ความสมหวังของชีวิตจะแสวงหาหนทางที่ท้ทำหายความสามารถของพวกเขา

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (คณะกรรมการวิชาชีพบัญชีด้าน การศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี.2550)

สภาวิชาชีพบัญชีเป็นหน่วยงานกำกับดูแลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชีอีกทั้งยังเป็น สมาชิกของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ จึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ทักษะเป็นส่วนหนึ่งของขีดความสามารถที่ต้องมีในผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อแสดงถึงสมรรถนะของตน ขีดความสามารถเหล่านี้ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติ ขีดความสามารถเหล่านี้ เป็นเรื่องบ่งชี้ถึงศักยภาพที่สามารถนำไปใช้ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันได้ ทักษะทางวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประกอบด้ด้ด้วยทักษะทั้ง 5 ประเภท คือ

1) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) ซึ่งแบ่งย่อยด้ด้อีก 6 ระดับ ได้แก่ มีความรู้ มีความเข้าใจ สามารถ

ประยุกต์ใช้ สามารถวิเคราะห์ได้ สามารถสังเคราะห์ได้ สามารถประเมินคุณค่าได้

2) ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน (Technical and Functional Skills) ซึ่งรวมถึง ความชำนาญ

ทางตัวเลข การวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจและความเสี่ยง การประเมินค่า การรายงาน และความรู้ ด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

3) ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skills) ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ ประกอบ

วิชาชีพเฉพาะบุคคล ได้แก่ ความสามารถในการจัดการตนเอง มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถโน้มน้าวและ เรียนรู้ด้ด้ตนเอง ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดแจงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับ การเปลี่ยนแปลง ปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพ จรรยาบรรณและทัศนคติให้เข้า กับการตัดสินใจ และความระมัดระวังสงสัยแย้งผู้ประกอบวิชาชีพ

4) ทักษะทางการปฏิบัติระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and Communicaton Skills) ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กรด้ด้

5) ทักษะด้านการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ (Organizational and Business Management Skills) มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายหน่วยงานมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นและตระหนักในเรื่องการเมืองและมีมุมมองแบบรอบด้าน ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ รวมถึง การวางแผนกลยุทธ์ การมีภาวะความเป็นผู้นำ และการพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างมีวิชาชีพวิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง ความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา โดยมีขอบเขตและวิธีการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตการศึกษา

เนื้อหาการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาถึงความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา โดยอาศัยแนวคิดเรื่องทักษะทางวิชาชีพ ที่ระบุไว้ในมาตรฐานการศึกษา ระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพ (International Education StandardS for Professional Accountants: IES3 Professional Skills) ซึ่งประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ

1. ทักษะทางปัญญา
2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน
3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล
4. ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร
5. ทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชากรผู้ปฏิบัติงานเป็นพนักงานบัญชี และพนักงานบัญชีและการเงิน ทั้งหมดจำนวน 224 คน บริษัททั้งหมด 32 บริษัท (100%) ที่อยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ในการรวบรวมข้อมูลโดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด และแบบปลายปิด ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อศึกษาถึงความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาที่สำเร็จการศึกษา อายุงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชี

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (International Education Standards for Professional Accountants : IES) ฉบับที่ 3 เรื่อง ทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Professional Skills) ระบุว่านักบัญชีต้องมีทักษะ 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศหญิง มากกว่าเพศชาย ร้อยละ 90.18 อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 34.38 การศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 62.50 สาขาที่สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่สาขา การบัญชี ร้อยละ 60.71 ตำแหน่งงานประเภทการทำงานในตำแหน่งงาน พนักงานบัญชี ร้อยละ 64.73 ประสบการณ์ตำแหน่งทำงาน มากสุดจำนวน 1-5 ปี ร้อยละ 29.46 และพัฒนาด้านทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ไม่เคยเลย ร้อยละ 61.61

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน

1. ทักษะด้านปัญญา จำนวน 5 ข้อ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4.24 รายชื่อพบว่า ในด้านการพัฒนาทักษะสูงสุด คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบัญชี เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา เมื่อเกิดรายการบันทึกบัญชีที่ผิดพลาด 4.30 รองลงมา การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์รายงานการเงิน เพื่อให้สามารถนำเสนอข้อมูลการเงินแก่ผู้บริหาร 4.28

2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน จำนวน 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4.14 รายชื่อพบว่า การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี เช่นการใช้งานโปรแกรม Microsoft office Word Excel โปรแกรมระบบบัญชี 3 มิติ หรือการสืบค้นข้อมูลทาง Internet มีความต้องการระดับมาก 4.30 รองลงมาคือ พัฒนาทักษะการวิเคราะห์รายงานทางการเงิน เพื่อหาและแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น 4.24

3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล จำนวน 6 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4.13 โดยมีความต้องการพัฒนาทักษะสูงสุดในด้านการพัฒนาความสามารถในด้านการจัดการบริหารตนเอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก 4.27 รองลงมา พัฒนาความสามารถในการคิดริเริ่ม การโน้มน้าวและเรียนรู้ด้วยตนเอง 4.17

4. ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร จำนวน 7 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4.06 รายชื่อพบว่า ในด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก 4.15 รองลงมา พัฒนาทักษะการเขียนและการพูดทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้สามารถนำเสนอ อภิปรายและปกป้องมุมมองของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4.13

5. ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ จำนวน 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4.06 รายชื่อพบว่า การพัฒนาทักษะ ให้สามารถพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก 4.13 รองลงมา พัฒนาทักษะด้านการจัดแบ่งหน้าที่งานและการมอบหมายงาน เพื่อกระตุ้นและพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก 4.12

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี

3.1 ปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานของท่าน

1) พนักงานบัญชี ในบริษัทนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง ไม่ค่อยได้รับข่าวสารการฝึกอบรมด้านบัญชี บุคลากรบางคนไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านบัญชีมาโดยตรง

2) หน่วยงานหรือผู้บริหารขาดความเข้าใจในประโยชน์ของข้อมูลทางด้านบัญชี ในการนำไปใช้ได้ดังความต้องการ ดังนั้นจึงไม่มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะหรืออบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชี

3)การมีภาระงานที่มากจนไม่สามารถสละเวลาไปเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา หรือหาความรู้เพิ่มเติมอย่างที่ต้องการได้

4)บุคลากรบางกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในงานด้านบัญชี เนื่องจากมีความรู้พื้นฐานด้านบัญชีไม่รอบรู้และเชี่ยวชาญ

สรุปผลการศึกษา**สรุปผลการศึกษา**

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาทักษะวิชาชีพบัญชี ของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา ใช้แนวความคิดทฤษฎีทักษะทางวิชาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่อง “ทักษะทางวิชาชีพ” (Professional Skills) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ประกอบด้วยทักษะ 5 ด้าน คือ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ

ระเบียบวิธีการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามจากพนักงานบัญชี และพนักงานการเงินและบัญชี ทั้งหมด จำนวน 32 บริษัท ที่อยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา จำนวนทั้งหมด 224 คน เก็บได้ทั้งหมด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วัดค่า ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้สอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 90.18 มีอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.38 ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.50 สำเร็จการศึกษาสาขาบัญชีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.71 ตำแหน่งงานที่ทำมากที่สุด คือ พนักงานบัญชี คิดเป็นร้อยละ 64.73 โดยมีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.46 และจำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมในปีที่ผ่านมามากที่สุด ไม่เคยเลย คิดเป็นร้อยละ 61.61

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพทั้ง 5 ด้าน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ตนเองมีความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้านเรียงลำดับได้ดังนี้

1. ด้านทักษะทางปัญญา ศึกษาพบว่ามีความเฉลี่ยในระดับ มาก
2. ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน ศึกษาพบว่ามีความเฉลี่ยในระดับ มาก
3. ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ศึกษาพบว่ามีความเฉลี่ยในระดับ มาก
4. ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ศึกษาพบว่ามีความเฉลี่ยในระดับ มาก
5. ด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ ศึกษาพบว่ามีความเฉลี่ยในระดับ มาก

อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในหัวข้อเรื่อง ความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชี ในนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลการศึกษา โดยใช้แนวคิดตามข้อกำหนดของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศในมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพบัญชี ได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่าพนักงานบัญชี พนักงานการเงินและบัญชีมีความต้องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชี โดยรวมในระดับมาก ซึ่งคล้อยกับผลการศึกษาของสรศักดิ์ ธนไชย (2551) ที่ศึกษาเรื่องการวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าพนักงานบัญชีในกิจการมีทักษะทางวิชาชีพ โดยรวมในระดับมาก ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะของกลุ่มประชากรเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในกิจการอุตสาหกรรมเช่นกัน

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าตนเองมีความต้องการพัฒนาทักษะย่อยในด้าน การพัฒนาด้านเทคโนโลยี เช่น การใช้งานโปรแกรม Microsoft office Word Excel โปรแกรมระบบบัญชี 3 มิติ หรือ การสืบค้นข้อมูลทาง Internet อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของต่อลาภ สุขพันธ์ (2546) ที่ได้ศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในจังหวัดลำปาง พบว่า พนักงานบัญชีในปัจจุบันมีคุณสมบัติ

ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่นการใช้งานคอมพิวเตอร์ โปรแกรมการทำงานต่าง ๆ การใช้ Email และการค้นหาข้อมูลในอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับพอใช้

ทักษะวิชาชีพโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะวิชาชีพด้านทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) คือ การวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ทักษะทางด้านปัญญาช่วยให้แก้ปัญหาได้ทันใจ ตัดสินใจ และใช้ดุลพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ ทักษะทางปัญญาที่จำเป็น ประกอบไปด้วยดังนี้ ความสามารถในการตัดสินใจได้ว่าใช้ข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เช่น วารสาร สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความสามารถจัดหาศึกษาหรือ แสวงหาความรู้ความเข้าใจจากแหล่งต่าง ๆ และความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สังกวาลัย ยมเกิด (2552) ที่ศึกษาเรื่องทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีการไฟฟ้า ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ตนเองมีความสามารถสูงสุดในทักษะทางปัญญา ได้แก่ สามารถนำหลักการบัญชีมาใช้ในการจัดทำรายงานการเงินของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้มีวิธีการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชี โดยการอบรม/สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 87.33 และเห็นว่าวิธีที่สามารถพัฒนาทักษะทางวิชาชีพบัญชีได้มีประสิทธิภาพสูงสุดคือ การอบรม/สัมมนา คิดเป็นร้อยละ 59.73 ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการพัฒนาทักษะวิชาชีพบัญชีโดยมีเหตุผลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 84.62 และเห็นว่าพนักงานบัญชีควรได้รับการพัฒนาทักษะด้านคอมพิวเตอร์ นอกเหนือจากทักษะทางบัญชี คิดเป็นร้อยละ 62.90 และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าทักษะที่สำคัญที่สุดสำหรับพนักงานบัญชี คือ ความชำนาญทางตัวเลข เทคโนโลยีสารสนเทศ มาตรฐานการบัญชี และการจัดทำรายงานทางการเงิน (ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่งาน) คิดเป็นร้อยละ 4.44

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

1. คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการในเขตอุตสาหกรรมเวลโก ฉะเชิงเทรา
2. การวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรม ภาคกลาง กรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สิริกุลรัตน์. (2553). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่:มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ซ์พิชญ์ คำภีร์มย์. (2554). ผลกระทบของความรู้ ความสามารถทางบัญชีและประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.watpon.com/spss/>. (กันยายน 2553)
- บวรลักษณ์ เงินมา. (2554). คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชีในความต้องการของสถานประกอบการ ในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์บัณฑิต มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สรศักดิ์ ธนินไชย. 2551. การวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัด ลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศูนย์การค้าและการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ของเจนเนอเรชั่นเอ็ม

พรพนิต พวงภิญโญ

คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, pompanit@feu.edu

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคหรือการช้อปปิ้งในศูนย์การค้าของเจนเนอเรชั่นเอ็มในเชิงวัฒนธรรมศึกษา 2) เพื่อเข้าใจความต้องการการบริโภคและความหมายของศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์ มุมมองของเจนเนอเรชั่นเอ็ม 3) เพื่อทราบผลกระทบจากการบริโภคศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์ต่อเจนเนอเรชั่นเอ็ม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่มคือ 1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) นักศึกษาระดับปริญญาโท 3) ผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 4 ปี ที่รับจ่ายในศูนย์การค้าเซ็นทรัลเชียงใหม่แอร์พอร์ต ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2560 รวม 18 คน ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการบริโภคในศูนย์การค้ามีคุณลักษณะที่มีระดับความเข้มข้นของการบริโภคแตกต่างกัน 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มชอบเดินดูสินค้าแต่ไม่ซื้อ (Window Shopper) กลุ่มซื้อสินค้า (Shopper) และกลุ่มคลั่งไคล้ในการซื้อสินค้า (Shopaholic) โดยประเภทของความต้องการการบริโภคส่วนใหญ่ต้องการสิ่งแปลกใหม่ ความบันเทิง คลายเครียด พักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาคือต้องการมีการติดต่อทางสังคม ความรู้ข้อมูลสินค้าและบริการที่ใหม่และทันสมัย และต้องการสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง ด้านความหมายของศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์พบว่ามีผู้ใช้ตรรกวิทยาการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ ตรรกวิทยาเชิงหน้าที่ของการใช้ ตรรกวิทยาเชิงเศรษฐศาสตร์ของค่าการแลกเปลี่ยน ตรรกวิทยาการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ตามลำดับ ผลกระทบจากการบริโภคศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์ต่อเจนเนอเรชั่นเอ็ม พบว่ามีการสร้างหนี้ สร้างค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ต้องทำงานเพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้รายได้เพียงพอต่อการบริโภค และขาดเรียน

คำสำคัญ ศูนย์การค้า การบริโภคเชิงสัญลักษณ์ เจเนอเรชั่นเอ็ม

Abstract

This research aimed to 1) study consumption in shopping center or shopping behaviour of generation M in cultural study context. 2) understand need of consumption and meaning of shopping center as signs from generation M point of view. 3) study shopping center's consumption of sign effects on generation M. The qualitative research method was key informants in-depth interviews in 3 groups composed of 1) graduate students 2) master degree students 3) bachelor graduates with less than 4 years work experiences total of 18 persons that had shopping experiences with Central Chiangmai Airport shopping center during November-December 2016. The results revealed that shopping behavior had 3 different consumption densities. They were Window Shopper, Shopper and Shopaholic. Need of consumption mostly were for new things and entertainment, stress relief, leisure. Followings were need for social contacts, new and update on product and service informations and need for difference. Meaning of shopping center as signs found were logic of sign value, functional logic of use value, economic logic of exchange value and logic of symbolic exchange accordingly. The shopping center's consumption of sign effects on generation M found were incurring debts, wasteful spending value, hard works to have enough money for spending and to absent from class.

Keywords Shoping Center, Consumption of Signs, Generation M

บทนำ

ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในรูปแบบศูนย์การค้า (Shopping Center) มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยจากรายงานของสมาคมศูนย์การค้าไทยพบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ขยายตัว ร้อยละ 4.2 มีสัดส่วน 15% หรือคิดเป็นอันดับ 2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ รองจากกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2561 คาดว่าธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่จะ

ขยายตัวร้อยละ 4-5 เนื่องจากมีการเปิดตัวโครงการค้าปลีกรูปแบบใหม่มากขึ้น ส่งผลให้ในปี พ.ศ 2562 จะมีพื้นที่ของศูนย์การค้าในสมาคมศูนย์การค้าไทยทั้งสิ้น 107 แห่ง จาก 8 ล้านตารางเมตร เพิ่มเป็น 9.1 ล้านตารางเมตร มูลค่าการลงทุนรวมกว่า 57,000 ล้านบาท (แนวหน้า, 2561: ออนไลน์) โดยสมาคมศูนย์การค้าไทยประกาศนโยบายผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่ “แหล่งรวมสุดยอดประสบการณ์ไลฟ์สไตล์ช้อปปิ้งที่ดีที่สุดของอาเซียน” (AEC Regional Shopping Hub) เพื่อให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั่วโลก เป็น “สวรรค์แห่งการช้อปปิ้ง” (ThaiPR.net, 2557: ออนไลน์) แม้ว่าปัจจุบันพฤติกรรมผู้บริโภคไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล โดยพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) กลายเป็นช่องทางการซื้อขายที่มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้น มีสมาร์ทโฟน (Smart Phone) เป็นแพลตฟอร์ม (Platform) ในการเชื่อมต่อโลกออนไลน์ของผู้บริโภค แต่ท่ามกลางความท้าทายดังกล่าว สถานการณ์ของศูนย์การค้าในไทย กลับขยายตัว ส่วนหนึ่งเป็นเพราะศูนย์การค้าไทยมีการพัฒนาระดับให้เป็นสถานที่รวบรวมทุกสรรพสิ่งของการใช้ชีวิตได้อย่างครบวงจร ประกอบกับประเทศไทยเป็นเมืองร้อน คนไทยจึงนิยมพักผ่อนในศูนย์การค้า อย่างไรก็ตามเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล สมาคมศูนย์การค้าไทยได้ผลักดันธุรกิจศูนย์การค้าไทย เข้าสู่ยุค 4.0 โดยใช้กลยุทธ์ด้านผู้บริโภคที่สำคัญคือการใช้ผู้บริโภคเป็นศูนย์กลาง (Customer-Centric) ด้วยการออกแบบศูนย์การค้า และปรับรูปแบบการให้บริการให้ก้าวทันวิถีชีวิตผู้บริโภคยุคดิจิทัล เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภค และความคาดหวังในการมาศูนย์การค้าแตกต่างไปจากเดิม ผู้บริโภคไม่ได้มาศูนย์การค้าเพื่อซื้อสินค้าอย่างเดียว แต่มาเพื่อ “ใช้ชีวิต” และ เปิดรับประสบการณ์ใหม่ๆ องค์ประกอบภายในของศูนย์การค้าจึงต้องมีสินค้าและบริการที่รองรับความต้องการของผู้บริโภคแต่ละกลุ่ม (Brand Buffet, 2560: ออนไลน์) ทำให้ศูนย์การค้าเป็นบ้านหลังที่ 2 หรือหลังที่ 3 ของผู้บริโภคที่จะมาพบปะเพื่อผ่อนคลาย พักผ่อนหย่อนใจ เพราะอย่างไรก็ตามผู้บริโภคยังคงต้องการการพบปะกับผู้คน (Human Touch) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ในการช้อปปิ้งออนไลน์ (แบรนด์เอจ, 2560: ออนไลน์)

ผู้ประกอบการที่มีการดำเนินธุรกิจศูนย์การค้าขนาดใหญ่และมีสาขามากที่สุดในประเทศไทยคือบริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน) โดยบริษัทฯ เป็นเจ้าของและบริหารโครงการศูนย์การค้า รวม 30 แห่ง มีพื้นที่เช่ารวมมากกว่า 1,300,000 ตารางเมตร มีศูนย์การค้า 12 แห่งที่อยู่ในกรุงเทพฯ และ อีก 18 แห่งในต่างจังหวัดโดยที่จังหวัดเชียงใหม่บริหารศูนย์การค้า 3 แห่งคือ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่าเชียงใหม่แอร์พอร์ต เซ็นทรัลพลาซ่ากาดสวนแก้วและเซ็นทรัลเฟสติวัลเชียงใหม่ (เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน): 2561, ออนไลน์)

เจเนอเรชัน (Generation) หมายถึงกลุ่มผู้คนรุ่นราวคราวเดียวกันที่มีประสบการณ์และความทรงจำร่วมกันในช่วงชีวิต ทำให้มีความเชื่อ ค่านิยมและความคิด ความคาดหวังคล้ายกัน (Patota, Schwarz and Schwarz ,2007 อ้างถึงในฉัฐจุฑา นกจันทร์, 2554) นักการตลาดได้มีการแบ่งเจเนอเรชันผู้บริโภคที่พฤติกรรม ทักษะ และวิถีชีวิต มีลักษณะเฉพาะตามช่วงอายุ นิยมแบ่งออกได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ 1) เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer Generation) เกิดปี ค.ศ 1945-1960 2) เจเนอเรชันเอ็กซ์ (Generation X) เกิดปี ค.ศ 1961-1981 3) เจเนอเรชันเอ็ม (Generation M) หรือมิลเลนเนียล เจเนอเรชัน (Millennial Generation) เกิดปี ค.ศ 1982-2004 4) เจเนอเรชันแซด (Generation Z) เกิดปี ค.ศ 2005-2009 5) อัลฟ่าเจเนอเรชัน (Alpha Generation) เกิดปี ค.ศ 2010-2025 (ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ, 2561: ออนไลน์) โดยเจเนอเรชันเอ็มเป็นกลุ่มที่นักการตลาดกำลังให้ความสนใจเป็นอย่างมากในปัจจุบันเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีลักษณะพิเศษ เกิดในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล มีความโดดเด่นเฉพาะตัวและค่อนข้างมีพฤติกรรมผู้บริโภคที่ซับซ้อน มีอำนาจในการซื้อค่อนข้างสูง มีการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคของเจเนอเรชันเอ็ม กลุ่มวัยรุ่น อายุ 18-24 ปี และเจเนอเรชันเอ็ม รุ่นใหญ่ที่อยู่ในช่วงอายุ 20 ปี ตอนปลายถึงอายุ 30 ปีตอนต้น โดยศรีภรณ์ มงคลศิริ (2548 อ้างใน ทศนิต ศิริกิตติศักดิ์, 2554 หน้า 20-21) สรุปเกี่ยวกับเจเนอเรชันเอ็มว่าส่วนหนึ่งกำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท อีกส่วนหนึ่งเพิ่งจบการศึกษาและเริ่มทำงานได้ประมาณ 1-4 ปี เริ่มต้นทำธุรกิจของตนเอง เป็นผู้รอบรู้หลายด้าน เชี่ยวชาญเทคโนโลยี นิยมการสื่อสารแบบไม่เห็นหน้าและไม่ใช้เสียง มีความละเอียดอ่อนเรื่องอัตลักษณ์ เชื่อมั่นในพลังของตนเอง กล้าแสดงออก เป็นนักล่าฝัน รักครอบครัว เป็นผู้ครองอำนาจในการตัดสินใจเลือกทุกอย่างด้วยตนเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของฉัฐพล จิตประไพ (2553 :ออนไลน์)

ที่ได้สำรวจรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเนอเรชั่นเอ็มกลุ่มวัยรุ่น (อายุระหว่าง 18-24 ปี) กลุ่มแรกได้แก่ กลุ่มที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ อุดมศึกษา (ปริญญาตรี) และบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) ส่วนกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่เริ่มเข้าสู่ตลาดแรงงานและทำงานอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วโดยอายุงานไม่เกิน 4 ปี ลักษณะเฉพาะคือ เป็นกลุ่มที่มีความละเอียดอ่อนเรื่องการสร้างสัญลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน มีแรงขับภายในสูง มีความเชื่อมั่นในการใช้พลังของตนเองสูง เลือกลงและตัดสินใจบริโภคสินค้าหรือบริการต่างๆ ด้วยความคิดของตนเอง ด้านกิจกรรมที่ชอบและเลือกทำค่อนข้างบ่อย 5 อันดับแรกได้แก่ การเล่นอินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์ รองลงมาคือชอบซื้อของในห้างสรรพสินค้า ชอบแสวงหาร้านอาหารอร่อยรับประทานนอกบ้าน ชอบชมภาพยนตร์จากภายในที่พักของตนเองและชอบชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ตามลำดับ นอกจากนี้ผลการศึกษาของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัย มหิดล (นิตยสาร Positioning, 2556:ออนไลน์) พบว่าเจนเนอเรชั่นเอ็มพึ่งพาเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ทั้งโทรศัพท์มือถือ และ อินเทอร์เน็ต เพื่อเชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ตลอดเวลา มีการแบ่งเจนเนอเรชั่นเอ็มออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ 1)กลุ่มสร้างความแตกต่าง (Independent) รักชีวิตอิสระ ตัวตนสูง ไม่ตามใคร สัดส่วน 39% 2) กลุ่มอนุรักษ์นิยม (Conservative) ใช้ชีวิต เรียบง่าย ชอบดูโทรทัศน์ สัดส่วน 26% 3) กลุ่มหลงไหลในแฟชั่น (Fashionista) ชอบซื้อของในห้างสรรพสินค้า 18% 4) กลุ่มชอบลงทุน (Investor) มีความมั่นใจในตนเองมีสัดส่วน 17% ปัจจุบันเจนเนอเรชั่นเอ็มเป็นผู้บริโภคกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดของโลก หรือประมาณหนึ่งในสามของประชากรโลก (32%) เป็นผู้กำหนดทิศทางกรมโฆษณาหรือแนวทางการขาย ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ในอนาคต ประชากรกลุ่มนี้ของไทยมีประมาณ 28% ของ ประชากรทั้งหมดประมาณ 18 ล้านคน (ธนาคารไทยพาณิชย์ (มหาชน) , 2560 :ออนไลน์)

จากการที่ผู้บริโภคเจนเนอเรชั่นเอ็มเป็นกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดในปัจจุบันและชอบซื้อของจากห้างสรรพสินค้า โดยเลือกและตัดสินใจบริโภคสินค้าด้วยความคิดของตนเอง ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมการบริโภคของเจนเนอเรชั่นเอ็มในมิติของความหมายชุดอื่นๆ โดยเฉพาะการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ เป็นที่มาของการศึกษาเรื่องศูนย์การค้าและการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ของเจนเนอเรชั่นเอ็ม ที่วิเคราะห์ศูนย์การค้าและมิติการบริโภคเชิงวัฒนธรรมศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคหรือการช้อปปิ้งในศูนย์การค้าของเจนเนอเรชั่นเอ็ม ในเชิงวัฒนธรรมศึกษา
2. เพื่อเข้าใจความต้องการการบริโภค และความหมายของศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์ในมุมมองของเจนเนอเรชั่นเอ็ม
3. เพื่อทราบผลกระทบจากการบริโภคศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์ต่อเจนเนอเรชั่นเอ็ม

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดเกี่ยวกับศูนย์การค้าในมิติของศูนย์แห่งการบริโภค การจัดสรรพื้นที่ในศูนย์การค้า (Arena หรือ Zoning) และการใช้พื้นที่ในศูนย์การค้าของผู้บริโภค มาร์กาเร็ต ครอว์ฟอร์ด (Margaret Crawford, 2010: ออนไลน์) เสนอแนวคิดที่ว่า ศูนย์การค้าคือการย่อโลกลงมาอยู่ในพื้นที่ที่จำกัด (The World in Shopping Mall) โดยส่วนใหญ่ลูกค้าซื้อแบบไม่มีการวางแผนล่วงหน้า (Complusive buying) นอกจากนี้วอลเตอร์ เบนจามิน (Walter Benjamin ,1940 อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2549) ได้พัฒนาแนวคิดเรื่อง “ผู้เดินเตร็ดเตรในเมือง “ (The Flaneur) โดยในทัศนะของเบนจามิน ผู้ที่เดินเตร็ดเตรในศูนย์การค้ามักใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเสมือนบ้าน

2.ทฤษฎีสัญญะวิทยา (Semiology Theory) โดย C. Peirce (1939 อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2549) ได้ให้ความหมายของสัญลักษณ์ว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง (Sign is something which stands to somebody for something is some respect) สัญญะวิทยา (Semiology) หมายถึง ศาสตร์แห่งสัญลักษณ์ (Science of Sign) โดยสัญลักษณ์ (Sign) หมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างเพื่อให้ความหมาย (Meaning) แทนของจริง (Object) ในตัวบท (Text) และในบริบทหนึ่ง

3.ทฤษฎีการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ (Consumption of Sign) ของฌอง โบตริยาร์ด (Jean Baudrillard ,1981 อ้างในกาญจนา แก้วเทพ, 2547 และ Baudrillard ,2001) โบตริยาร์ดเชื่อว่าสังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการบริโภค สัญลักษณ์ถูกผลิตขึ้นมาอย่างไม่รู้จบเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะแตกต่างจากผู้อื่นและถูกประกอบสร้าง (construct) ขึ้นใหม่ตลอดเวลา

ตรรกวิทยาแห่งการบริโภค (Logic of Consumption) ประกอบด้วย 1) ตรรกวิทยาเชิงหน้าที่ของการใช้ (A functional logic of use value) คือการมองวัตถุในฐานะเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ (tool/instrument) 2) ตรรกวิทยาเชิงเศรษฐศาสตร์ของค่าการแลกเปลี่ยน (An economic logic of exchange value) คือการมองวัตถุในฐานะเป็นสินค้า (commodity) 3) ตรรกวิทยาการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ (A logic of symbolic Exchange) โดยวัตถุอยู่ในฐานะที่เป็นของขวัญ (gift) หรือเป็นสัญลักษณ์ (Symbol) แทนความสัมพันธ์ 4) ตรรกวิทยาค่าสัญญาณ (A logic of sign value) โดยวัตถุหรือสินค้าจะถูกมองในฐานะที่เป็นสัญญาณ (sign) ที่บ่งบอกสถานภาพทางสังคม (standing) อัตลักษณ์ (identity) รูปแบบการใช้ชีวิต (style) เกียรติภูมิ (prestige) หรืออำนาจ (power) ของบุคคล

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่งานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติโดยวิริยะ สว่างโชติ (2537) เรื่อง “ศูนย์การค้ากับการแพร่กระจายวัฒนธรรมการบริโภค” “มิติแห่งการบริโภคที่ปรากฏในนิตยสารผู้หญิง” โดย วรินทรา ไกรยรรวศ์ (2540) และ “การวิเคราะห์ภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะบริโภคของ Baudrillard” (วิริยา นาคจักรกูร, 2540) และ ทศนีย์ มีวรรณ (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างและการบริโภคสัญญาณในปรากฏการณ์ชีวิตและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน” กาญจนภรณ์ พลประทีป (2543) ศึกษาการบริโภคเชิงตรรกะวิทยาในการโฆษณาผลิตภัณฑอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ ศิรินคร รัตน์เจริญจร (2544) ศึกษา “ร้านกาแฟ : ความหมายในวัฒนธรรมไทยยุคบริโภคนิยม” เฉลิมวรรณ ห่อทองคำ (2545) ศึกษา “ตรรกะการบริโภค และลักษณะสื่อสื่อสารของโทรศัพท์เคลื่อนที่” วรท สวนดอก (2549) ศึกษา “การสื่อความหมายตรรกะการบริโภคของงานมหกรรมแสดงสินค้า” บุญศิลา วิเศษสินธุ์ (2554) ศึกษา “การรับรู้และให้ความหมายเชิงสัญญาณในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น” อมต จันทร์ขี้ (2552) ศึกษา “สวนในบ้าน การบริโภคเชิงสัญญาณและการสร้างความโดดเด่นทางสังคม”

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนการศึกษาดังนี้

1.ขอบเขตในการศึกษา ด้านเนื้อหา การบริโภคเชิงสัญญาณใช้กรอบ ทฤษฎีการบริโภคเชิงสัญญาณ (Consumption of Sign) ของฌอง โบดริยาร์ด (Jean Baudrillard, 1981) เป็นหลักในการศึกษา ด้านประชากรได้แก่ เจเนอเรชันเอ็มกลุ่มวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ด้านพื้นที่วิจัยคือศูนย์การค้าเซ็นทรัลเชียงใหม่ แอร์พอร์ต ด้านระยะเวลาระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2560

2. กลุ่มตัวอย่าง จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่าผู้นิยมมาเดินเล่นและจับจ่ายในศูนย์การค้าดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาและคนทำงานระยะเริ่มต้น เนื่องจากศูนย์การค้านี้ตั้งอยู่ตรงข้ามสถาบันอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัยพายัพหรือสเทอร์น) และอยู่ใจกลางย่านธุรกิจจึงใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ก่อน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างอายุ ตั้งแต่ 18 - 24 ปี จากนั้นใช้วิธีการแบบลูกบอลหิมะ (Snowball sampling) สอบถามจากกลุ่มตัวอย่างต่อๆกันไป แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มกลุ่มละ 6 คนจำนวน 18 คน ได้แก่ 1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) นักศึกษาระดับปริญญาโท 3) ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 4 ปี

3.เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือหลัก แบ่งโครงสร้างของการสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1) ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2) พฤติกรรมการบริโภคในศูนย์การค้า ตอนที่ 3) คำถามเกี่ยวกับความต้องการการบริโภค และความหมาย ของศูนย์การค้าเชิงสัญญาณ ตอนที่ 4) ผลกระทบจากการบริโภคศูนย์การค้าเชิงสัญญาณ โดยผู้สัมภาษณ์คือผู้วิจัยใช้เวลาสัมภาษณ์ 1 ชั่วโมงต่อคน มีการบันทึกเทปการสัมภาษณ์และมีการถอดเทปบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

4.การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยอ่านบันทึกการสัมภาษณ์ วิเคราะห์คำตอบของการสัมภาษณ์เพื่อกำหนดแนวคิด (theme) ของคำตอบที่ได้ทั้งหมดก่อนนำแนวคิดดังกล่าวมาสร้างเป็นกรอบ (framework) ในการวิเคราะห์ความหมาย มีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยด้านข้อมูลมีวิธีการตรวจสอบจากแหล่งบุคคล ได้การสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม ในคำถามเดียวกัน และจากกลุ่มตัวอย่างคนเดียวกันจากแหล่งบุคคลหลายคน เพื่อเป็นการยืนยัน

ในข้อมูลที่ได้รับว่ามีความถูกต้องตรงกัน ด้านวิธีการรวบรวมข้อมูลได้เปรียบเทียบเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วมของนักวิจัยระหว่างการศึกษ

ผลการศึกษา

1. พฤติกรรมการบริโภคในศูนย์การค้า ค้นพบว่าคุณลักษณะที่มีระดับความเข้มข้นของการบริโภคแตกต่างกัน 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้ **กลุ่มที่ 1** กลุ่มชอบเดินดูสินค้าแต่ไม่ซื้อ (Window Shopper) มักไปคนเดียวมากกว่าไปกับเพื่อน เดินเล่นอย่างน้อย 3 ชั่วโมง ความถี่ 4-6 ครั้งต่อเดือน นานๆครั้งจะซื้อ ผู้คนในศูนย์การค้า ดูสินค้าใหม่ แต่งตัวไปช้อปปิ้งแบบชุดสบายๆ กางเกงขาสั้น ทำตัวเหมือนนักสำรวจ หยุดดูสินค้าโชว์หน้าร้าน (Window Display) เป็นจุดๆก็มีเส้นทางเดินประจำของตัวเอง นั่งพักดื่มกาแฟบ้าง คนขายคุ่นหน้าเพราะถ้าสนใจจะเข้าไปในร้าน และซักถาม หรือทดลองสินค้า **กลุ่มที่ 2** กลุ่มซื้อสินค้า (Shopper) กลุ่มไปศูนย์การค้าเพื่อวัตถุประสงค์อย่างน้อย 1 อย่าง เช่น รับประทานอาหาร ชมภาพยนตร์ ทำธุรกรรม ธนาคาร จ่ายค่าโทรศัพท์ นัดเพื่อน ชื้อของในซูเปอร์มาร์เก็ต กลุ่มนี้ตั้งใจไปชื้อของในเทศกาลลดราคาของร้านหรือลดราคาทั้งศูนย์การค้า เวลาช้อปปิ้งหลักคือหลังเลิกเรียน (16.30 น.) หรือหลักเลิกงาน (17.00 น.) เสาร์-อาทิตย์ (ตั้งแต่ 14.00 น.) ศูนย์การค้าทำให้ชีวิตคนกลุ่มนี้ยุ่งและสะดวกขึ้น เวลาไปช้อปปิ้งต้องแต่งตัวดี ถ้าไปคนเดียวมักจะไปพบเพื่อนหรือคนที่นัดไว้ และยังเป็นกิจกรรมการพักผ่อนของครอบครัวในวันหยุด **กลุ่มที่ 3** กลุ่มคลั่งไคล้ในการซื้อสินค้า (Shopaholic) จับจ่ายสินค้าความถี่ 6-8 ครั้งต่อเดือน ใช้เงิน 20,000-30,000 บาทต่อเดือน ชื้อสินค้ามีแบรนด์ หรือของเลียนแบบที่ดูเฉินๆคล้ายมีแบรนด์ ศูนย์การค้าตอบสนองระบบเวลาส่วนตัว เช่น ต้องการทำผม ชื้อเสื้อผ้า ชมภาพยนตร์ในเวลาว่างคืน เวลาไปศูนย์การค้ายิ่งช้อปปิ้งมากเหมือนได้ลดราคามาก (ยอดจับจ่ายสูงมักมีการส่งเสริมการตลาดได้สินค้าแถม) สินค้าหลายอย่างชื้อเพราะลดราคาแต่ไม่ได้ใช้ ตามกระแสแฟชั่นตลอดเวลา

2. ความต้องการการบริโภค และความหมายของศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์ ด้านความต้องการการบริโภค ส่วนใหญ่ต้องการสิ่งแปลกใหม่ ความบันเทิง คลายเครียด พักผ่อนหย่อนใจ ดังที่กลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีได้ให้ความคิดเห็นว่า “ไปเดินสนุกๆ “อยากคลายเครียด” ขณะที่กลุ่มคนเริ่มทำงาน มีความเห็นว่า “ทำงานมาเหนื่อยๆ อยากพักผ่อน ไปดูหนัง ทานอะไรอร่อยๆ” “เลิกงานยังไม่อยากกลับบ้าน มาเดินดูอะไรเพลินตาเพลินใจ” “ทำงานปวดหัว คิดอะไรไม่ออก ไปเดินห้างแล้วดีขึ้น” ความต้องการรองลงมาคือการมีการติดต่อทางสังคมได้แก่ “นัดเพื่อนทานข้าว คิดไม่ออกว่าที่ไหนดี ที่สุดแล้วก็จบที่ศูนย์การค้าตลอด” ต้องการความรู้ข้อมูลสินค้าและบริการที่ใหม่และทันสมัย และต้องการสร้างเอกลักษณ์ของตน เช่น “เสื้อผ้า รองเท้า ต้องชื้อใหม่อย่างน้อยเดือนละ 1-2 ชิ้น” ด้านความหมายของศูนย์การค้าปรากฏสัญลักษณ์ที่มีบทบาทในการสร้างความหมายและให้คุณค่า มีการใช้ตรรกวิทยาการการบริโภคค่าสัญลักษณ์ ตรรกวิทยาเชิงหน้าที่ของการใช้ ตรรกวิทยาเชิงเศรษฐศาสตร์ของการแลกเปลี่ยน ตรรก วิทยาเชิงแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ เช่นการจับจ่ายแทนของขวัญตามลำดับ โดยผู้บริโภคเงอเนเรชั่นเอ็ม ให้ความสำคัญกับการบริโภคค่าสัญลักษณ์ โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณประโยชน์ใช้สอยที่แท้จริง ผู้บริโภคทุกระดับความเข้มข้นของการบริโภคให้ข้อมูลที่มีความหมายตรงกันว่าศูนย์การค้าคือพื้นที่แสดงตัวตน สรุปได้ 5 ด้านต่อไปนี้ คือ 1) รสนิยม (taste) เช่นการเลือกการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มจากร้านต่างๆในศูนย์การค้า เป็นการแสดงออกซึ่งรสนิยมที่ดีและเฉพาะตัว 2) อัตลักษณ์ (Identity) เช่นการสวมชุดนักศึกษาที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบเครื่องแต่งกายของมหาวิทยาลัย (เช่นสวมเสื้อรัดรูป กระโปรงสั้น) และการพูดคุยกันส่งเสียงดังเป็นการแสดงอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากคนอื่น 3) ชนชั้น (class) เช่น การเลือกจับจ่ายสินค้านำราคาต่างกัน เป็นการแสดงออกของชนชั้นที่ต่างกัน สินค้าราคาสูงกว่า แสดงว่ามีชนชั้นที่สูงกว่า 4) สถานภาพทางสังคม (Social Status) เช่นจากการจับจ่ายสินค้านำราคาสูง เช่นเครื่องสำอางค์บางยี่ห้อ เป็นการแสดงตัวตนว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจดี 5) ความทันสมัย (In Trend) เช่นการมีข้อมูลภาพยนตร์จากการชมภาพยนตร์รอบปฐมทัศน์ก่อน การชื้อสินค้าที่เพิ่งเริ่มวางจำหน่ายก่อนใคร เป็นต้น สำหรับกลุ่มที่มีความเข้มข้นของการบริโภคน้อยปรากฏการบริโภคเชิงสัญลักษณ์เฉพาะกลุ่มคือสัญลักษณ์แห่งการมีอำนาจ แยกเป็น 1) อำนาจในการจ้องมองสินค้า 2) อำนาจในการเสพลินค้าทางสายตา 3) อำนาจในการใช้พื้นที่ศูนย์การค้าเสมือนเป็นพื้นที่ส่วนตัว 4) อำนาจในการรู้ข้อมูลสินค้าก่อน ส่วนกลุ่มที่มีความเข้มข้นของการบริโภคสูง ปรากฏการบริโภคเชิงสัญลักษณ์เฉพาะกลุ่มคือสัญลักษณ์แห่งการมีอำนาจเช่นกันแต่เป็นอำนาจในการบริโภคหรือ

จับจ่าย (ด้วยเงินสดและบัตรเครดิต) ที่มากกว่า “ต้องซื้อตอนราคาปกติและช่วงปลายเดือนจึงจะแน่ใจ พวกซื้อต้นเดือนไม่เท่าไร” โดยกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับคุณค่าการแลกเปลี่ยนเชิงสัญลักษณ์ และคุณค่าเชิงสัญลักษณ์สูง

3. ผลกระทบจากการบริโภคศูนย์การค้าเชิงสัญลักษณ์ต่อเจเนอเรชันเอ็ม พบว่ามีการสร้างหนี้ (เช่น การยืม การใช้บัตรเครดิต) สร้างค่านิยมฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย โดยกลุ่มคนเริ่มทำงานให้ความเห็นว่า “เวลาสลิปบัตรเครดิตมาบางทีก็วูบๆนะจ่ายไม่ครบหรือบางช่วง” นอกจากนี้ ต้องทำงานหนักและเหนื่อยเพิ่มขึ้นเพื่อให้ได้รายได้เพียงพอต่อการบริโภค “ของที่เลี้ยงไว้มีหลายอย่าง ก็ต้องหาเงินให้เยอะๆทำโอที (งานล่วงเวลา) บ่อยๆ และขาดเรียนเช่น “โดดเรียนไปคูหนึ่งวันพุธรอบบายลดราคาตลอด” เป็นต้น

อภิปรายผลการศึกษา

วิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของโบดริยาร์ด ศูนย์การค้าคือศูนย์รวมแห่งการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ โดยบทบาทของศูนย์การค้าได้แฝงเร้นสารบางอย่างที่ส่งผลต่อการบริโภค การบริโภคในศูนย์การค้าไม่ได้ขึ้นกับสินค้าว่ามีประโยชน์ใช้สอยอย่างไรแต่เป็นคุณค่าที่เกิดจากการสร้างความหมาย การบริโภคจึงเป็นปฏิบัติการเชิงสัญลักษณ์ที่เข้ามากำหนดในวิถีการดำเนินชีวิตของเจเนอเรชันเอ็ม ดังตรรกวิทยาคุณค่าสัญลักษณ์ที่โบดริยาร์ดกล่าวว่า “การบริโภคไม่ได้มีหน้าที่ทำให้เกิดความพึงพอใจของปัจเจกบุคคลอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแต่ได้กลายเป็นกิจกรรมทางสังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุด” การดำเนินชีวิตตามแนวทฤษฎีวัฒนธรรมบริโภคคือการทำให้ชีวิตมีความสุข การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีหรือแม้กระทั่งการเกิดอารมณ์ ความรู้สึกร่วมสมัยและการก้าวทันกระแสนิยม การเป็นเจ้าของสินค้าได้กลายเป็นเป้าหมายของชีวิตและการทำงานของเจเนอเรชันเอ็ม ด้านความต้องการของผู้บริโภค ข้อค้นพบสอดคล้องกับเวนเนอร์ (Wenner, 1985) เรื่องกระบวนการใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการลดหรือผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ เช่น เป็นการใช้เวลาให้หมดไปเพื่อความบันเทิงเพื่อหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ซึ่งเป็นเจตนาของศูนย์การค้าที่ใส่องค์ประกอบแห่งความเพลิดเพลินเข้าเพื่อเชื้อเชิญผู้บริโภคให้ก้าวเข้ามาภายในศูนย์การค้า ซึ่งความพึงพอใจของกลุ่มชอบเดินดูสินค้าแต่ไม่ซื้อ (Window Shopper) เป็นความพึงพอใจทางสังคม (Social Gratifications) จากการใช้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์การค้าใหม่ๆ นำไปการสนทนากับผู้อื่น นอกจากนี้ในมุมมองของการตอบสนองของระบบเวลาที่ศูนย์การค้าเปิดกว้างให้กับข้อจำกัดของคนในระบบเมือง เช่น เปิดให้ชมภาพยนตร์รอบดึกเวลา 22.00 น. พฤติกรรมของกลุ่มชอบเดินดูสินค้าแต่ไม่ซื้อ (Window Shopper) ยังสอดคล้องกับทัศนะของวอลเตอร์ เบนจามิน (Walter Benjamin) ที่ว่าผู้ที่เดินเตร็ดเตร่ในศูนย์การค้ามักใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเสมือนบ้าน มีโลกส่วนตัวในที่สาธารณะที่ผู้คนเดินขวักไขว่ ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นจากการประกอบสร้างระบบของศูนย์การค้า ที่สินค้าถูกวางให้เลือกชมโดยไม่รู้สึกรู้ว่ามีใครเป็นเจ้าของ อีกทั้งไม่มีกติกาสั่งว่าจะต้องซื้อสิ่งของที่หยิบจับหรือมองอยู่ มีระบบของการแบ่งแยกสินค้าตามประเภท อายุ เพศ วัย สไตลที่ชัดเจน ผู้คนที่ไปเดินจะแบ่งแยกตัวเองไปยังบริเวณหรือโซน (zone) ต่างๆกัน เพิ่มความรู้สึกส่วนตัวมากขึ้น กลุ่มที่บริโภคอย่างเข้มข้นปรากฏลักษณะร่วมกันคือจับจ่ายสินค้าจำนวนมากแต่ไม่บริโภค หรือลิ้มบริโภคจนหมดอายุของสินค้าชี้ให้เห็นว่าขณะจับจ่ายไม่ได้ต้องการสินค้าเพราะความจำ เป็นหรือมีสินค้าเหลืออยู่แล้ว จึงน่าจะเป็นสัญลักษณ์ในสินค้าที่มีความสำคัญมากกว่าตัวสินค้า หรือเป็นการบริโภคสัญลักษณ์ล้วนๆ แสดงให้เห็นว่ายิ่งเข้มข้นในการบริโภคมากเท่าไร ยิ่งบริโภคเชิงสัญลักษณ์เท่านั้น การบริโภคในศูนย์ การค้ายังเป็นสัญลักษณ์แห่งการค้นหาหรือต่อยุ่เอกลักษณ์แห่งตัวตน นอกจากผู้บริโภคเจเนอเรชันเอ็ม เข้าไปเดินในศูนย์การค้าเพื่อแสดงออกอย่างอิสระในการจับจ่ายแล้ว ยังแสดงออกถึงบุคลิกภาพที่ตนต้องการเป็นหรือเป็นอยู่จริง งานวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการศึกษาของศิริธร รัตน์เจริญจร(2544) ในข้อที่ว่า ผู้บริโภคสร้างโลกส่วนตัวขึ้นมาเฉพาะแต่ละคน และยังได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความหมายหรือเป็น สัญลักษณ์ที่ประกอบขึ้นในศูนย์ การค้าทำให้บรรยากาศของศูนย์ การค้าคึกคักด้วยผู้บริโภคเจเนอเรชันเอ็มจำนวนมาก เป็นการบริโภคเชิงสัญลักษณ์ที่สามารถสื่อความเพื่อแสดง ออกถึงอัตลักษณ์ของปัจเจกและอัตลักษณ์ร่วมทางสังคม ขณะเดียวกันก็สามารถปรุงแต่งความหมายหรือ “อัตลักษณ์” เฉพาะของตนเพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจภายใต้อำนาจการจับจ่ายด้วยเงิน ศูนย์การค้าได้เข้ามามีบทบาทเป็นศูนย์กลางการจับจ่ายของ เจเนอเรชันเอ็ม ที่สร้างความสุขสบายแบบปัจจุบันทันด่วน (Instant Gratification) เป็นวงจรของการบริโภคเชิงสัญลักษณ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยให้หลากหลายมากขึ้น เช่นกลุ่มเจเนอเรชั่นเอ็มวายทำงานที่มีประสบ การณ์การทำงานมากกว่า 4 ปี หรือ กลุ่มเจเนอเรชั่นอื่นๆ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ได้ครอบคลุมมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษาศูนย์การค้าในมิติวัฒนธรรมศึกษาในประเด็นอื่นๆ เช่น การผลิตวัฒนธรรมกลุ่มย่อย (sub culture) การแพร่กระจายวัฒนธรรมประชานิยม (pop culture)

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา แก้วเทพ.(2547).การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพมหานคร: แบรินด์เอจจำกัด.

กาญจนา แก้วเทพ.(2549).ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสันเพรส.

กาญจนาภรณ์ พลประทีป.(2543). การบริโภคเชิงตรรกวิทยาในการโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ.วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐจุฑา นกจันทร์.(2554).การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการทำงานของบุคลากรเจเนอเรชั่นเอ็กซ์ และบุคลากรเจเนอเรชั่นวาย : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค.วิทยานิพนธ์สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

เฉลิมวรรณ ห่อทองคำ.(2545). ธรรมชาติการบริโภค และลักษณะสื่อสื่อสารของโทรศัพท์เคลื่อนที่.วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน). (2561). ศูนย์การค้า. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2560 จาก

http://www.cpn.co.th/property.aspx?menu=shopping_center&Submenu=plaza

ณัฐพล จิตประไพ. (2553). Gen-M Lifestyle. สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2560 จาก <http://utcc2.utcc.ac.th/brandthaicenter/article.htm>

ทัศนีย์ ศรีกิตติศักดิ์. (2554). เจเนอเรชั่นในองค์กร บุคลิกภาพห้องประกอบและปัจจัยจูงใจในการทำงาน:กรณีศึกษาพนักงานบริษัทประกันภัยแห่งหนึ่ง.งานวิจัยส่วนบุคคล หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทัศนีย์ วีวรรณ.(2542).การสร้างและการบริโภคสัญญาณในชีวิตและการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน.วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนาคารไทยพาณิชย์ (มหาชน).(2560). กลยุทธ์มัดใจผู้บริโภค GEN Y.สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2560.จาก

https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/130/dzi68owq5V/8372_20141112161337.pdf

นิตยสาร Positioning.(2556). เจาะเทรนด์ลึกๆยุคใหม่ Gen M ดึงดูดผู้ติดตาม.สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2560 จาก

<https://positioningmag.com/55983>.

แนวหน้าออนไลน์. (2561). ธุรกิจค้าปลีกขยายตัว4-5% ปี'62ลงทุนศูนย์การค้ากว่า5.7หมื่นล้าน. สืบค้นเมื่อ 4 ธันวาคม 2560.จาก <http://www.naewna.com/business/298040>

แบรินด์เอจ.(2560). ศูนย์การค้ายุคใหม่ จะไปในทิศทางไหน? เมื่อผู้บริโภคต้องการมากกว่าการช้อปปิ้ง.สืบค้น เมื่อ 15 พฤศจิกายน 2560 จาก<http://brandage.com/article/2058/>

ปญญา วิเศษสินธุ์.(2554).การรับรู้และให้ความหมายเชิงสัญญาณในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัย ม.ข. (เมษายน-มิถุนายน 2554) ,111-130 .

วรท สวนดอก.(2549). การสื่อความหมายตรรกการบริโภคของงานมหรหรรรมแสดงสินค้า.วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิริยะ สว่างโชติ.(2537). *ศูนย์การค้ากับการแพร่กระจายวัฒนธรรมการบริโภค*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- วรินทร์า ไถยรวงศ์.(2540). *มิติแห่งการบริโภคที่ปรากฏในนิตยสารผู้หญิง*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วริยา นาคจรัสกร.(2540). *การวิเคราะห์ภาพถ่ายบุคคลเชิงตรรกะบริโภคของ Baudrillard*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรกร รัตน์กิจ.(2550) *พระเครื่อง: การสื่อสารกับการบริโภคเชิงสัญลักษณ์*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริธร รัตน์เจริญจร.(2544). *ร้านกาแฟ : ความหมายในวัฒนธรรมไทยยุคบริโภคนิยม*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ.(2561). *เจาะเทรนด์โลก 2017 โดย TCDC*. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2560 จาก <http://resource.tcdc.or.th/ebook/TCDC-TREND2017.pdf>
- อมต จันทร์รังษี. (2552) . *สวนในบ้าน การบริโภคเชิงสัญลักษณ์และการสร้างความโดดเด่นทางสังคม*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Baudrillard J. (2001). *Selected Writings*. Edited by Poster M. Great Britain: Stanford University Press.
- Brand Buffet.(2560) . 5 กลยุทธ์ “ค้าปลีกไทย” ฝ่าวิกฤตจากแรงบีบ *Digital Disruption* พร้อมเปลี่ยนสู่ยุค “Shopping Center 4.0”. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2560 จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/10/5-strategies-thai-shopping-center-move-forward-to-shopping-center-4-0/>
- Magaret Crawford (2010) .*The World in Shopping Mall*. Retrieved from https://www.uc.edu/cdc/urban_database/food_resources/the-world-in-shopping-mall-fix.pdf
- ThaiPR.net. (2557). *สมาคมศูนย์การค้าไทย (TSCA) ประกาศนโยบายผลักดันไทยให้เป็น Regional Shopping Hub ในฐานะ “แหล่งรวมสุดยอดประสบการณ์ โลฟสไตล์ช้อปปิ้งที่ดีที่สุดของอาเซียน”* รับ AEC. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2560 จาก <http://www.ryt9.com/s/prg/1954142>
- Wenner A.J. (1985).*The Nature of New Gratifications.Current Perspective in Media Gratifications Research*. Beverly Hills, Sage Publications.

ศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติ พระจอมเกล้าราช
นุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง กรณีศึกษานักท่องเที่ยวชาวไทย

ณัฐพล เนียมแก้ว¹, ธนดล อามาตพล²

1 คณะบริหารธุรกิจ / ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, nattapon@feu.edu

2 คณะบริหารธุรกิจ / ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, Thanadol@feu.edu

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจและการตัดสินใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวไปยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยที่ 2) เพื่อศึกษาหาสิ่งกระตุ้นที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว 3) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริการ จากความต้องการและคำแนะนำของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ซึ่งใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ซึ่งมีผลการศึกษาดังนี้

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อพักผ่อนและสุขภาพ และปัจจัยด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว 5As พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านสิ่งดึงดูดใจเกี่ยวกับชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ การตัดสินใจ การท่องเที่ยว

Abstract

The objectives of a Study of Tourists' Satisfaction and Decision Making on Tourism towards Wat Chalermprakiat Prajomklao Rachanusorn Temple, Chae Hom District, Lampang Province were : 1) to study behaviors of Thai Tourists. 2). to study stimulus of decision making of Thai Tourists. 3) To provide the guidance in qualitative developing from the needs and recommendations from Thai Tourist samplings. The sample is 400 Thai tourists by using random sampling questionnaire as a tool towards Thai Tourists' satisfaction traveling to Wat Chalermprakiat Prajomklao Rachanusorn Temple .

The data analysis of this study from the questionnaires to calculate by frequency statistical analysis, percentage, average, standard deviation and analysis of variance as the results as follow;

The results of general information of the respondents found that 1) mostly is Thai female tourist. 2) of tourist behaviors found that most of them traveling purposes are for relaxation. 3) to Tourism factors of 5As found that mostly satisfied with the fame of tourist attractions.

The results of this study would be beneficial for the related sectors, the academicians, and the ones who are interested in studying of the satisfaction behaviors of Thai Tourists towards Wat Chalermprakiat Prajomklao Rachanusorn Temple, Chae Hom District, Lampang Province. It can be used and beneficial in developing for the tourist attractive promotion and further researches.

Keywords: satisfaction : satisfaction, decision making, tourism

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวจัดเป็นช่องทางในการสร้างรายได้หลักที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้วางเป้าหมายในการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี พ.ศ. 2560 เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 10 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นจากเดิมที่วางไว้ ร้อยละ 8

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560, ออนไลน์) ซึ่งการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย นอกจากจะสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมากแล้วยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจอีกมากมาย เช่น ที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และการคมนาคมขนส่ง ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุนการจ้างงานสร้างรายได้ การพบปะและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นโดยนับว่ามีความสำคัญต่อประชากรในประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ดีดีในการสร้างความสามัคคีและร่วมมือร่วมใจกันในท้องถิ่นขึ้น และในแต่ละปีการท่องเที่ยวไทยสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศได้เป็นอย่างมาก โดยในปีล่าสุดหรือปี พ.ศ. 2559 สามารถสร้างรายได้ถึง 1,640,000 บาท ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวถึง 32,588,303 คน รวมทั้งช่วยสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศจากที่มีการส่งเสริมให้คนไทยเที่ยวไทยอีกด้วย

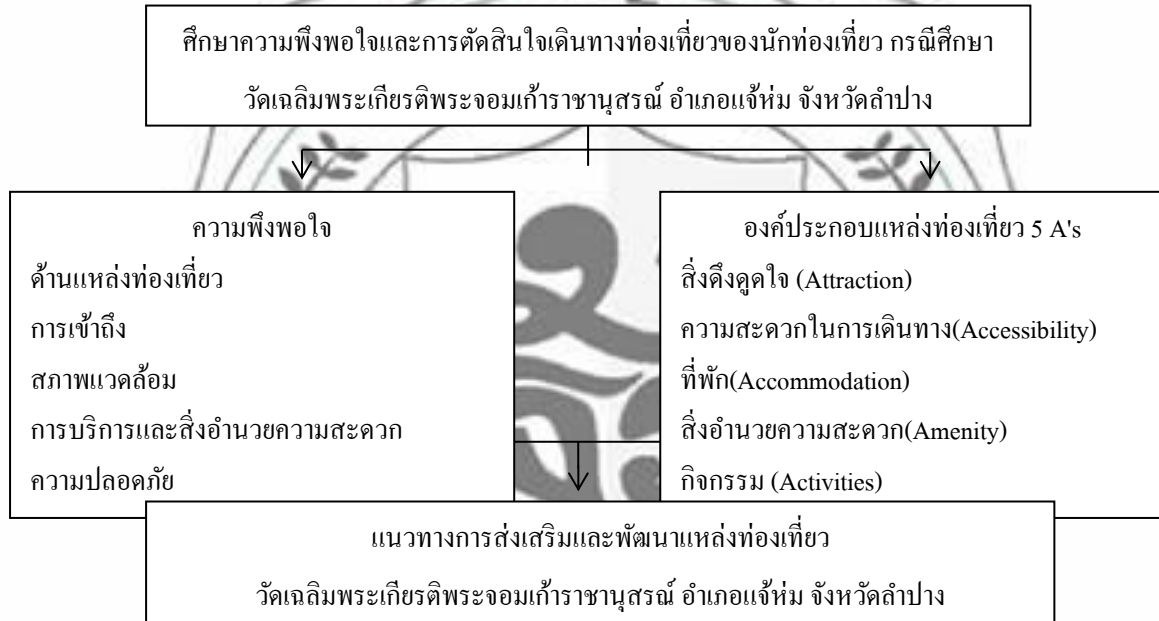
จังหวัดลำปาง หรือ เมืองเขลางค์นคร ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยและได้รับการคัดเลือกจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ให้อยู่ในกลุ่มของ 12 เมืองต้องห้ามพลาดของประเทศไทย ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเก่าแก่และมีประวัติศาสตร์อยู่มากมาย ทั้งวิถีชีวิตและท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ โดยชาวบ้านมีการใช้ชีวิตที่มีความเรียบง่าย มีรถม้าเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในการคมนาคมโดยใช้เป็นยานพาหนะในการเดินทางระยะไกล มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและอุทยานแห่งชาติที่มีการจัดการที่ดี อย่างเช่น อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อนได้รับว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบออนเซนล้านนาที่มีการบริหารแบบชาวบ้านจัดการเองเพื่อหวังที่จะรักษาทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงสร้างเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชนและยังได้รับเป็นออนเซนในโครงการสปาและหมู่บ้านน้ำพุร้อนเพื่อการท่องเที่ยวจากหน่วยงานรัฐบาล โดยมีเงินสนับสนุนในจำนวนหนึ่งเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว (ประชาชาติ, 2560, ออนไลน์) และในอดีตจังหวัดลำปางเคยเป็นเมืองที่มีการสร้างบ้านเรือนด้วยไม้และขึ้นชื่อในเรื่องของหัตถกรรมด้านเครื่องปั้นดินเผาที่ทำจากดินขาว โดยสิ่งเหล่านี้ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจเลือกที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางเป็นจำนวนมาก

วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ หรือชื่อเดิมเรียกว่า วัดพระพุทธรูปผาแดงเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ติด 1 ใน 10 ของสิ่งมหัศจรรย์ของประเทศไทย (Unseen Thailand) โดยในปัจจุบันเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมากมาย และยังได้รับให้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ชื่อดังของประเทศไทย ซึ่งถือว่าเป็นการโฆษณาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดลำปางได้ดียิ่งขึ้น โดยวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ มีสิ่งที่น่าสนใจคือความงดงามของเจดีย์ขนาดเล็กสีขาว สร้างขึ้นบนภูเขาสูงเสียดฟ้าที่ล้อมรอบไปด้วยภูเขาสูงซึ่งสร้างมาจากแรงศรัทธาของคนในท้องถิ่น มีเจดีย์ประดิษฐานอยู่บนยอดเขามากกว่า 10 องค์ ภายในบรรจุไปด้วยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สร้างด้วยแรงศรัทธาของพระสงฆ์และชาวบ้าน ซึ่งใช้เวลาในการก่อสร้างยาวนานถึง 10 ปี จึงทำให้นักท่องเที่ยว เกิดความสนใจในการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวโดยการเดินทางขึ้นไปวัดมีเส้นทางเดียวเท่านั้น คือ การเดินเท้าจากบริเวณลานจอดรถดอยผาหมอก (ชั้นสองของวัด) ขึ้นไปถึงยอดมีระยะทาง 1 กิโลเมตรซึ่งลักษณะเส้นทางมีทั้งทางเดินธรรมดาสลับกับบันไดเหล็กที่มีความแข็งแรงในบริเวณโขดหินที่มีความชัน ระหว่างทางจะได้เจอกับความสวยงามของธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์มากมาย จนไปถึงชั้นสามที่เป็นที่ตั้งของเจดีย์จึงทำให้เกิดความน่าสนใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า มีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ให้ความสนใจแต่ยังมีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ยังไม่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ และนักท่องเที่ยวบางกลุ่มมีความต้องการที่จะชื่นชมความสวยงามและต้องการที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ดังกล่าว แต่มีปัญหาเรื่องของการเดินทางที่มีระยะไกลและค่อนข้างลำบาก จึงทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจในการศึกษาพฤติกรรมและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์หรือวัดพระพุทธรูปผาแดง ซึ่งจัดเป็นงานวิจัยขั้นสำรวจเพื่อนำไปศึกษาและวัดผลจากนักท่องเที่ยวที่เคย และไม่เคยเดินทางไปท่องเที่ยวพร้อมกับความคิดเห็นต่างๆ พร้อมทั้งความเป็นไปได้ในการพัฒนาการเข้าถึงให้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและความนิยมในการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลดีที่คนในท้องถิ่นจะได้รับการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์
- 2) เพื่อศึกษาหาสิ่งกระตุ้นที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์
- 3) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ จากความต้องการและคำแนะนำของนักท่องเที่ยว

กรอบแนวคิด

การศึกษาในหัวข้อเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้ดำเนินไปอย่างถูกต้องและเป็นระเบียบทางผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง จะศึกษารายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้การศึกษาพฤติกรรมความพึงพอใจและพฤติกรรมตัดสินใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและที่ยังไม่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ จังหวัดลำปาง และองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 5As

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ จังหวัดลำปาง โดยในปี พ.ศ.2559 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวชาวไทย 822,534 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์จังหวัดลำปางจากการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

ซึ่งในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้การคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ คอชเรน (Cochran, 1977, 76) โดยผู้ศึกษากำหนดระดับความเชื่อมั่นเท่ากัน ร้อยละ 95 มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5 สัดส่วนของประชากรที่จะทำการสุ่ม 0.5 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม โดยกำหนด ร้อยละ 50 (0.5)

Z คือ ระดับความมั่นใจที่กำหนดไว้ ร้อยละ 9 เท่ากับ 1.96 (ผิดพลาด ร้อยละ 5)

d คือ สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (0.05)

แทนสูตร

$$n = \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$$

$$n = \frac{0.5(0.5)(3.84)^2}{0.0025}$$

$$n = \frac{0.96}{0.0025}$$

ฉะนั้นได้กลุ่มตัวอย่าง = 384

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384 แต่เพื่อป้องกันความผิดพลาด และได้ให้ระดับความเชื่อมั่นทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย นี้จึงเก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ข้อมูลและแหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิประกอบกัน โดยรวบรวมจาก 2 แหล่งคือ

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้นำแบบสอบถามออนไลน์ที่ปรับมาจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาปรับใช้ในด้านข้อมูลพื้นฐานและด้านพฤติกรรมองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5As 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2) ความสะดวกในการเดินทาง (Accibility) 3) ที่พัก (Accommodation) 4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) และ 5) กิจกรรม(Activities) แจกไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ จังหวัดลำปาง โดยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากรายงาน หรือนำข้อมูลปฐมภูมิมาสังเคราะห์และเรียบเรียงขึ้นใหม่ ได้แก่ หนังสือทั่วไป หนังสือตำรา หนังสือคู่มือการทำงาน รายงานความก้าวหน้าทางวิชาการ บทความของงานวิจัย บทความหนึ่งสิ่ง เป็นต้น

2) การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สัญชาติ อาชีพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยววัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ จังหวัดลำปาง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5A's

- 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)
- 2) ความสะดวกในการเดินทาง (Accibility)
- 3) ที่พัก (Accommodation)
- 4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
- 5) กิจกรรม(Activities)

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยววัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์
2. เพื่อศึกษาหาสิ่งกระตุ้นที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์
3. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ จากความต้องการและคำแนะนำของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาสภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 56.50 (จำนวน 113 คน) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิมพาพร ศรีวิเศษ(2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิตและสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งระบุว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.80 (จำนวน 400 คน) และผลการศึกษาของจันทราทิพย์ เดชชัย และคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจด้านส่วนประสมทางการตลาดของรีสอร์ทเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งระบุว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 61.10 จาก จำนวน 334 คน) เนื่องจากผู้หญิงชาวไทยมีชอบเดินทางท่องเที่ยว มีเวลาว่างเยอะ เพราะต้องการการพักผ่อนและผ่อนคลายจากการทำงานที่เหน็ดเหนื่อย

จากการศึกษาช่วงอายุของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีช่วงอายุ 21-25 ปี ร้อยละ 42.00 (จำนวน 84 คน) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กัลยา สว่างคง และคณะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องศึกษาดัชนีคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกในจังหวัดสระบุรี ซึ่งระบุว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ส่วนใหญ่ มีอายุ 15-24 ปี ร้อยละ 37.40 (จากจำนวน 400 คน) และผลการศึกษาของจันทราทิพย์ เดชชัย และคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยาส่งผลต่อความคาดหวังในการบริการของธุรกิจ ซึ่งระบุว่านักท่องเที่ยวยุคใหม่ส่วนใหญ่เป็นอายุ 21-25 ปี ร้อยละ 31.50 (จาก จำนวน 400 คน) เนื่องจากนักท่องเที่ยวในช่วงอายุ 21-25 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นที่ต้องการท่องเที่ยวหาความแปลกใหม่และเดินทางตามกระแสนิยม

จากการศึกษาสถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอบางปะหัน จังหวัดลพบุรี พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 67.00 (จำนวน 134 คน) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปวีณา ทวีวงศ์โอฬาร (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีสถานภาพโสดเหมือนกัน เนื่องจากนักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มคนที่มีอายุไม่มากนัก และอยู่ในช่วงวัยเริ่มมีความรู้ความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดีในการสืบค้นข้อมูล และนิยมใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร ส่วนคนที่มีสถานภาพสมรส มักมีอายุมาก ไม่มีความชำนาญ ไม่นิยมการสืบค้นข้อมูลและการใช้คอมพิวเตอร์ในการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้สถานภาพโสดโดยส่วนใหญ่จะมีโอกาสในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวมากกว่าสถานภาพอื่น ๆ เพราะมีเวลามากและไม่มีการที่ต้องดูแล แต่ต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพสมรส ซึ่งมีหน้าที่และภาระในการดูแลครอบครัว เช่น ค่าใช้จ่าย ดูแลบุตร เป็นต้น จึงไม่มีเวลาในการท่องเที่ยวมากนัก

จากการศึกษาอาชีพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอบางปะหัน จังหวัดลพบุรี พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 36.00 (จำนวน 72 คน) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิภาดา จินาภักดิ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรีที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทย เนื่องจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย มีความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารมาก ทั้งยังมีกำลังกายและเวลาในการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ โดยไม่ต้องคำนึงถึงหน้าที่การงานที่ต้องรับผิดชอบ รวมถึงเรื่องรายได้ และไม่มีภาระที่ต้องรับผิดชอบมากนัก จึงมีเวลาในการท่องเที่ยวสูง ทั้งนี้นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ยังมีความกระตือรือร้นที่จะเสาะหาประสบการณ์ใหม่ๆ เพื่อเรียนรู้โลก รวมถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังอยู่ในวัยศึกษาค้นคว้าจึงไม่กลัวต่อการพบเจอเหตุการณ์หรือปัญหาใหม่ๆ และพร้อมที่จะเรียนรู้ไปกับเหตุการณ์หรือปัญหาเหล่านั้น

จากการศึกษาระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอบางปะหัน จังหวัดลพบุรี พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. ร้อยละ 38.00 (จำนวน 76 คน) ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวทุกคนต่างก็มีฐานะ มีโอกาสในโอกาสแสวงหาความสุขได้ทัดเทียมกัน ไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใดก็ตาม ทุกคนต่างมุ่งหวังแสวงหาความสุข เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง

จากการศึกษารายได้ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอบางปะหัน จังหวัดลพบุรี พบว่าส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยมีรายได้ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 10,000 บาท (จำนวน 90 คน ร้อยละ 45.00) ทั้งนี้เนื่องจากการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่าย ดังนั้นหากนักท่องเที่ยวที่มีกำลังทุนทรัพย์ในการจ่ายหรือมีความคล่องตัวด้านค่าใช้จ่ายมากกว่าก็จะได้รับความสะดวกสบาย มีความสุขกับการท่องเที่ยวพักผ่อนในแหล่งท่องเที่ยว และมีความพึงพอใจมากกว่า ซึ่งจะต่างกับนักท่องเที่ยวที่มีทุนทรัพย์และกำลังใช้จ่ายน้อยกว่า

ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยที่มีต่อวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์

ผลการศึกษา ศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ระดับความสำคัญของข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว กรณีศึกษา วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ ด้วยองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 5As ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) 2) ความสะดวกในการเดินทาง (Access) 3) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4) ที่พัก (Accommodation) และ 5) กิจกรรม (Activities) โดยใช้ค่าเฉลี่ยได้ผลสรุปดังนี้ กรณีศึกษา วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอบางปะหัน จังหวัด ลพบุรี จำนวน 400 คน สรุปได้ดังนี้

ด้านสิ่งดึงดูดใจ

นักท่องเที่ยวชาวไทย ความพึงพอใจในด้านสิ่งดึงดูดใจ ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน คือ ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ความน่าสนใจเรื่องเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและประเพณี เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน

โบราณวัตถุ ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว และความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสิ่งดึงดูดใจในวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.13 ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ มีการจัดบริการร้านค้าอาหารและเครื่องดื่มถูกสุขอนามัยและราคาเหมาะสม มีแผนป้ายหรือสัญลักษณ์ต่างๆชัดเจน มีการจัดบริการห้องสุขาไว้อย่างสะอาดและเพียงพอ และการจัดบริการด้านสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดและเป็นระเบียบ ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกในวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.59 การจัดบริการด้านสิ่งแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดและเป็นระเบียบ ตามลำดับ

ความสะดวกในการเดินทาง

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านความสะดวกในการเดินทาง ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ความหลากหลายของการคมนาคม การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวมีความหลากหลายความปลอดภัยในการเดินทาง และการเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะดวกหรือมีป้ายบอกทางชัดเจน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในความสะดวกในการเดินทางมายังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.32 การเดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวมีความสะดวกหรือมีป้ายบอกทางชัดเจน ตามลำดับ

ด้านที่พัก

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านที่พัก ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ความหลากหลายของที่พัก ความสะดวกของที่พัก ที่พักมีราคาเหมาะสม สามารถเข้าถึงที่พักได้ง่าย และมีการแจ้งถึงข้อมูลข่าวสารที่พักหลากหลายช่องทาง ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านที่พักในการเดินทางมายังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.33 มีการแจ้งถึงข้อมูลข่าวสารที่พักหลากหลายช่องทาง ตามลำดับ

ด้านกิจกรรม

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในด้านกิจกรรม ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์และมีจุดเด่นเฉพาะตัว ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมของสถานที่ท่องเที่ยว และมีการร่วมมือของรัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านกิจกรรมของวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.61 กิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์และมีจุดเด่นเฉพาะตัว และมีการร่วมมือของรัฐบาลและเอกชนในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาหาสิ่งกระตุ้นที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาความพึงพอใจและการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอ แจ้ห่ม จังหวัด ลำปาง ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ทำให้จึงเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอ แจ้ห่ม จังหวัด ลำปาง พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 4.13 เลือกตอบชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวชาวไทย ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวของวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอ แจ้ห่ม จังหวัด ลำปาง จากแหล่งใดบ้าง พบว่า ร้อยละ 46.00 นักท่องเที่ยวชาวไทยรู้จักและรับข่าวสารเกี่ยวกับวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ผ่านทางด้านอินเทอร์เน็ต เนื่องจากคนในยุคปัจจุบัน ติดสื่อโซเชียลเป็นอย่างมาก จึงสามารถรับข่าวสารได้รวดเร็วกว่าสมัยอดีต

นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกเดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง ด้วยวัตถุประสงค์ที่มากที่สุด พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง พบว่า ร้อยละ 57.00 มีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนและสุขภาพตามลำดับ ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างเพื่อพักผ่อนร่างกายและสมองอาจเป็นการพักผ่อนหลังจากเจ็บป่วย โดยใช้เวลาพักผ่อนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ สถานที่ไปพักจะเลือกที่สงบ สะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์ เช่น ทะเล ป่า เขา ที่ห่างไกลเสียงอึกทึกครึกโครม

ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนที่มาจากยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง พบว่า ร้อยละ 89.00 เดินทางท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคลตามลำดับ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการแบ่งการจัดการการเดินทาง (องค์การการท่องเที่ยวโลก, 2513) สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ แบบหมู่คณะ คือเป็นนักท่องเที่ยวแบบคณะที่มีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์ โดยต้องการเดินทางท่องเที่ยวโดยการซื้อโปรแกรมทัวร์นำเที่ยวที่ถูกจัดไว้ แบบอิสระ คือ นักท่องเที่ยวตามลำพัง อาจวางแผนการเดินทางด้วยตนเองหรือใช้บริการบริษัทนำเที่ยว

ค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ที่มาเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง พบว่า ร้อยละ 51.00 มีค่าใช้จ่าย ต่ำกว่า 500 บาท

จำนวนผู้ร่วมเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมายังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง พบว่า เดินทางมาจำนวน 4-6 คน ร้อยละ 31.50 (จำนวน 63 คน)

ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง พบว่า ร้อยละ 50.50 ชอบเดินทางมากับเพื่อน เพื่อพักผ่อนทางด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการพักผ่อนจากการเข้าสังคมในปัจจุบันอันจอมปลอมกับคนรู้ใจและสนิทที่สุด

ยานพาหนะที่ใช้ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง พบว่า ร้อยละ 74.50 นักท่องเที่ยวชาวไทยชอบมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว

การมาเยือนของนักท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.00 ไม่เคยมาท่องเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ เนื่องจากวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนัก แต่ก็มีชื่อเสียงผ่านทางฉากในภาพยนตร์เรื่อง หลวงพี่แจ๊ส 4G ซึ่งทำให้มีนักท่องเที่ยวมากมายหลั่งไหลเข้าไปเที่ยวยังวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ มากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ จากความต้องการและคำแนะนำของนักท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ทัศนศึกษา วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง ทำให้ได้ข้อสรุปที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ (ค่าเฉลี่ยรวม 3.87) ดังนั้น กลยุทธ์ที่เสนอให้ใช้ คือ การพัฒนาและผลักดันความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวและความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวพร้อมกับสร้างความน่าสนใจในเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณี เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา และตั้งอยู่ในพื้นที่สูง

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ทัศนศึกษา วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง ทำให้ได้ข้อสรุปที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านกิจกรรม (ค่าเฉลี่ยรวม 3.56) ดังนั้น กลยุทธ์ที่เสนอให้ใช้ คือ สถานที่ท่องเที่ยวควรเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์และมีจุดเด่นเฉพาะตัวให้มากขึ้น เนื่องจากวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอกำแพง จังหวัดลำปาง เป็นวัดที่อยู่ในพื้นที่สูงยากต่อการจัดกิจกรรม แต่ควรมีการส่งเสริมเพียงเล็กน้อยเพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

รูปแบบการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมความพึงพอใจและการตัดสินใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย เท่านั้น สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบการศึกษาวิจัยนี้ไปใช้ในการศึกษาวิจัยได้

จากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับวัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์ อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปางทางการพัฒนาศักยภาพพื้นฐานให้มาดีตุดตุดใจนักท่องเที่ยวมากขึ้น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการและผู้สนใจเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจ การส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมทั้งในงานวิจัยขั้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา สว่างคง และคณะ (2559) . อิทธิพลของการรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างานและจากองค์กรที่มีผลต่อความตั้งใจในการลาออกจากรางานผ่านความผูกพันด้านความรู้สึkstต่อองค์กร ของพนักงานบริษัทนำเที่ยวในกรุงเทพมหานคร. ปรชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). ศูนย์วิจัยด้านตลาดการท่องเที่ยว 2560. เรียกใช้เมื่อ 27 มกราคม 2560 จาก กระจกรวบรวมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : <https://thai.tourismthailand.org/Accessibility/home>
- จันทร์ชาติพิชญ์ เดชชัย และคณะ (2557). พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจด้านส่วนประสมทางการตลาด ของรีสอร์ทเชิงอนุรักษ์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.วิทยาลัยดุสิตธานี.
- ปวีณา ทวีวงศ์โอฬาร(2552). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการท่องเที่ยว ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2560). **สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง**. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 8 กันยายน 2560. จาก <https://www.prachachat.net>.
- พิมพ์พร ศรีวิเศษ(2555). ปัจจัยส่วนประสมด้านการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวสวนสัตว์ดุสิต และสวนสัตว์ซาฟารีเวิลด์ของนักท่องเที่ยว .บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิธาน จินาภักดิ์ (2555). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่ออุทยานแห่งชาติน้ำตกเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี . วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Cochran, William.G., Sampling Technigues. New York : John Wiley and Sons. 1977.

การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจองรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

สิทธิศักดิ์ ทองสุข¹, นันทวัน นาคอร่าม², สราวุธ พูลศรีสวัสดิ์³¹คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยธนบุรี, Sittisakthongsuk@yahoo.com²คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยธนบุรี, Nantawan.nk@gmail.com³คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยธนบุรี

บทคัดย่อ

การนำโปรแกรมประยุกต์บนอุปกรณ์เคลื่อนที่ มาใช้ระบบการอนุมัติขอใช้รถ จะช่วยเพิ่มความสะดวกสบายต่อผู้ขอใช้รถ มีการแจ้งเตือนผู้ใช้แบบอัตโนมัติ และเป็นช่องทางประสานงานระหว่างผู้ขอใช้รถกับผู้อนุมัติรถ ทำให้ลดปัญหาการตกลงของรายการขอใช้รถที่รออนุมัติ และ ระบบจะมีการจัดเก็บข้อมูล Location ข้อมูลใช้รถ ทำให้ผู้บริหารทราบถึงการกระจายการบริการของรถตามจุดต่างๆ จากการนำระบบนี้ไปใช้ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.58) ซึ่งผู้ที่มีความพึงพอใจต่อความสามารถในการใช้งาน (4.70) ประโยชน์การใช้งาน (4.65) และความน่าเชื่อถือของระบบ (4.50) มากที่สุดตามลำดับ

คำสำคัญ : การบริหารการจองรถ, ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์, โมบายแอปพลิเคชัน

Abstract

To apply the permission of using car program to use in mobile application can help the users who have to use car more convenient. This application has automated notification system and it is the channel that users and approvers can coordinate with each other. This also can reduce the mistake of the permission of using car list. Moreover, this application has the storage system that collect the data of the location and car usage. Therefore, the executive will be informed about the distribution of car using in various places. The assessment results revealed that the users satisfy with the system in the highest level at 4.58, next is the usability at 4.70, the usefulness at 4.65, and the reliability at 4.50 respectively.

Keyword: Car Reservation Management, Android Operating System, Mobile Application

1. บทนำ

จากการสำรวจบริษัทผู้ผลิตสินค้าในเมืองไทยบริเวณเขตหนองแขม เมื่อผลิตสินค้าแล้ว จะต้องมีการนำสินค้าที่ผลิตได้ส่งไปให้กับลูกค้าซึ่งบางบริษัทจะมีรถสำหรับจัดส่งสินค้าเป็นของตนเอง

ข้อมูลที่ทำกรสำรวจพบว่าบางบริษัท หลังจากผลิตสินค้าเสร็จแล้ว บริษัทจะต้องมีการจัดส่งสินค้าให้กับลูกค้าภายในประเทศ โดยมีรถยนต์ไว้ในการจัดส่งสินค้า โดยการใช้งานรถจะต้องมีการขอใช้รถยนต์ ซึ่งจะต้องกรอกรายละเอียดผ่านเว็บแอปพลิเคชันซึ่งผู้ใช้งานจะต้องเข้ามาติดตามข้อมูลผ่านเว็บเบราว์เซอร์เท่านั้น ซึ่งจากการสำรวจพบว่าขาดความสะดวกในเรื่องการเข้าถึงข้อมูล ขาดความสะดวกในการส่งรถคืนจากผู้ใช้งาน และ ขาดความคล่องตัวในการจัดเก็บ Location สถานที่ที่ใช้รถ

ดังนั้นแอปพลิเคชันระบบบันทึกการขอใช้รถยนต์ จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยที่ทำให้การขออนุมัติใช้รถยนต์ได้ง่าย สะดวกสบาย มีการแจ้งเตือนให้ผู้อนุมัติได้รับทราบ ผู้ขอใช้รถยนต์จะทราบข้อมูลของรถยนต์ที่พร้อมใช้งาน สามารถทำการขออนุมัติโดยการระบุรถยนต์ที่จะใช้เพื่อทำการขออนุมัติขอใช้งานโดยจะไม่มีรถตกลงของข้อมูล รวมทั้งบันทึก Location ช่วงบันทึกข้อมูลใช้รถ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์และออกแบบ แอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจองรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
- 2) เพื่อพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจองรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อระบบบริหารการจองรถบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา โดยพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อบริหารการจองรถ ที่สามารถทำงานได้บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยระบบสนับสนุนการทำงานของผู้ใช้ใน 4 กลุ่ม คือ ผู้ดูแลระบบ ผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะ พนักงานขับรถ และผู้ขอใช้รถ โดยเน้นการพัฒนาให้ระบบมีประสิทธิภาพใน 3 ด้าน คือ มีความง่ายต่อการใช้งาน มีความสะดวกต่อผู้ใช้ในการเข้าใช้งานระบบได้ทุกที่ และมีการแจ้งเตือนให้ผู้บริหารได้รับทราบรายการขออนุมัติการใช้รถก่อให้เกิดความรวดเร็วต่อกระบวนการทำงานของระบบ

โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังรูปที่ 1

1. ตัวแปรต้น แอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจองรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์
2. ตัวแปรตาม ความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพและความเหมาะสมของโมบายแอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจองรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1.1 วงจรการพัฒนาาระบบ (System Development Life Cycle: SDLC) วงจรชีวิตในการพัฒนาระบบ [5] ประกอบด้วย การศึกษาปัญหาและกำหนดความต้องการของผู้ใช้ระบบ การวิเคราะห์กระบวนการทำงานของระบบ การออกแบบระบบ การพัฒนาและติดตั้งระบบ และการประเมินระบบเพื่อจัดทำแผนการบำรุงรักษา

4.1.2 ระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (Android Operating System) เป็นระบบปฏิบัติการที่เป็น Open Source ทำหน้าที่ควบคุมอุปกรณ์ต่างๆ ร่วมกับแอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้นบน Android สามารถทำงานร่วมกับ Hardware ได้ เช่น การเขียนชุดคำสั่งควบคุมกับอุปกรณ์ภายนอก การพัฒนาด้าน GPS หรือ การออกแบบกราฟิกหรือการเขียนเกมต่างๆ เป็นต้น

4.1.3 การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชัน บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ จะใช้โครงสร้างของภาษา Java ในการพัฒนาเป็นหลัก และใน Android จะมี API Library ที่ถูกพัฒนาสำหรับให้เลือกใช้หลากหลาย เช่น API Library ที่เกี่ยวข้องกับ GPS, Bluetooth, EDGE, 3G, WIFI หรือ SQLite ที่ใช้สำหรับจัดการฐานข้อมูล (Database)

ส่วนประกอบของแอปพลิเคชันบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์แบ่งออกได้ดังนี้ [2]

- 1) Activity คือ หน้าจอที่ติดต่อกับผู้ใช้ ซึ่งแต่ละ Activity จะทำหน้าที่เก็บสถานการณ์ใช้งานในส่วนต่างๆ
- 2) Service คือ งานหรือบริการต่างๆ ที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง
- 3) Broadcast and Intent Receiver คือ การตอบสนองต่อการเกิดอีเวนต์ของระบบ ซึ่ง Intent Receiver ยังเป็นส่วนทำให้แอปพลิเคชันอื่นๆ เข้าถึงการทำงานของ Activity และ Service

4) Content Provider คือ การให้บริการข้อมูลสำหรับแต่ละแอปพลิเคชัน โดยที่ข้อมูลสามารถเก็บอยู่ในรูปแบบของระบบไฟล์ หรือฐานข้อมูลได้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิรวินัญ ติเจริญชิตพงศ์ เพชรวาลัย ถิระวัฒน์พงศ์ และปัญญาพัชรกร บุญพร้อม (2559) [1] ได้พัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับระบบการขนส่งบริษัทที่เสียหายขนส่ง จำกัด บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เพื่อสามารถจัดการข้อมูลผู้ใช้ ข้อมูลการขนส่งพัสดุ ให้บริการขนส่งพัสดุแก่ลูกค้า ติดตามสถานะของการขนส่งพัสดุ ยืนยันการขนส่งพัสดุ และแสดงรายงานต่างๆ โดยระบบรองรับการทำงานของผู้ใช้ 5 ส่วน คือ ผู้ดูแลระบบ พนักงานเคาน์เตอร์ พนักงานขนส่ง ลูกค้า และผู้บริหาร จากผลการดำเนินงานและทดสอบประสิทธิภาพการทำงานของระบบ พบว่าภาพรวมของระบบมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี

สุวิวิญญ์ อินทรภิมย์ (2554) [4] ได้ทำวิจัยเรื่องระบบนำทางการท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วยกูเกิ้ลแมพเอพีไอ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการทดสอบประสิทธิภาพของระบบจำนวน 40 ครั้ง โดยแบ่งเป็นการทดสอบการนำทางไปสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 20 ครั้ง และการทดสอบการค้นหาสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 20 ครั้ง มีค่าความถูกต้อง 100 เปอร์เซ็นต์

ศิลปพันธ์ อิศรภักดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัชลิดา ลิปิกรณ์ (2558) [3] ได้พัฒนาแอปพลิเคชันระบบบริหารจัดการยานพาหนะ เพิ่มประสิทธิภาพให้กับพนักงานในการจองยานพาหนะ โดยระบบรองรับการจัดการข้อมูลยานพาหนะ ข้อมูลการขอใช้ยานพาหนะ ข้อมูลการซ่อมแซมยานพาหนะที่มีอยู่ในหน่วยงาน และสรุปรายงานการใช้บริการด้านต่างๆ จากผลการทดสอบการใช้งานระบบพบว่าทำงานได้อย่างรวดเร็ว มีความถูกต้องของข้อมูล และสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพ

5. ขอบเขตและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ขอบเขตการวิจัย

- 1) วิเคราะห์กระบวนการบริหารการจราจร และจัดกลุ่มกระบวนการทำงานแยกตามผู้ใช้ระบบงาน
- 2) ออกแบบและพัฒนาระบบ ประกอบด้วย กระบวนการทำงานและออกรายงานตามเงื่อนไขต่างๆ
- 3) ประเมินความพึงพอใจที่มีต่อประสิทธิภาพของระบบ

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงาน

5.2.1 ภาษาโปรแกรมที่ใช้ คือ ภาษา Java เป็นภาษาโปรแกรมเชิงวัตถุ มีรูปแบบคล้ายกับภาษา Objective-C จุดเด่นของภาษา Java อยู่ที่ผู้เขียนโปรแกรมสามารถใช้หลักการของ Object-Oriented Programming มาพัฒนาโปรแกรมด้วย Java ได้อย่างง่าย

5.2.2 ระบบจัดการฐานข้อมูล Firebase เป็น NoSQL Cloud Database ที่เก็บข้อมูลในรูปแบบของ JSON และมีการ Sync ข้อมูลแบบ Realtime กับทุกอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อแบบอัตโนมัติ รองรับการทำงานเมื่อ Offline รวมถึงมี Security Rules ให้ผู้ใช้สามารถออกแบบเงื่อนไขการเข้าถึงข้อมูลทั้งการ Read และ Write

5.2.3 แบบประเมินความพึงพอใจ โดยแบ่งมาตราวัดออกเป็น 5 ระดับ เพื่อหาประสิทธิภาพของระบบ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเทียบเคียงกับเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของ Likert

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับระบบบริหารการจราจร บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ โดยแบ่งขั้นตอนของการวิจัยได้ดังนี้

6.1 การศึกษาปัญหาและกำหนดความต้องการของผู้ใช้

การดำเนินงานของระบบงานปัจจุบันพบว่า เมื่อจะใช้ยานรถจะต้องมีการขอใช้รถยนต์ ซึ่งจะต้องกรอกรายละเอียดผ่านหน้าเว็บแอปพลิเคชัน ซึ่งผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะจะไม่ทราบว่ามีรถหรือสงรถคืนเมื่อใดจนกว่าจะมีการ Login เข้าสู่

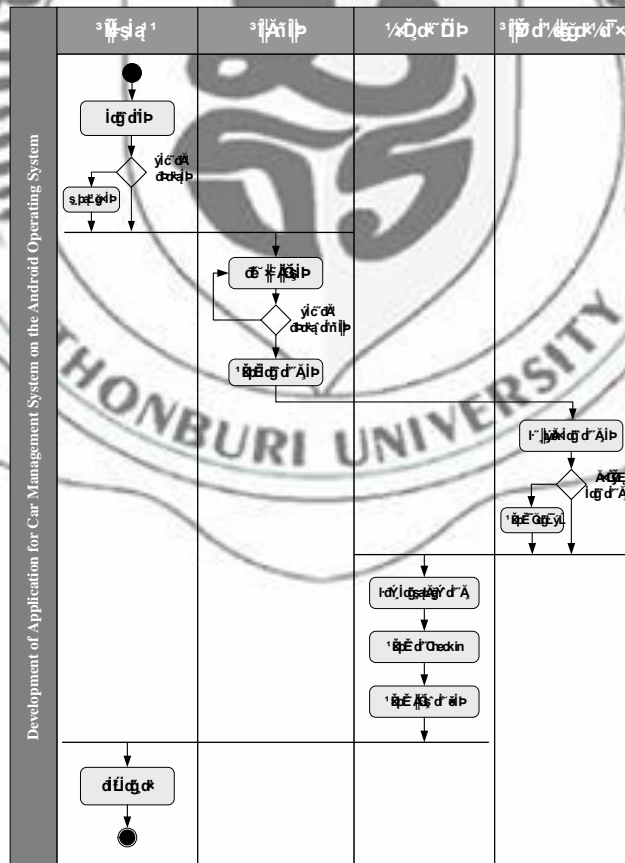
ระบบ และไม่มีการจัดเก็บ Location สถานที่ปลายทาง ทำให้ตรวจสอบได้ยาก ว่ามีการใช้รถเพื่อไปยังสถานที่ปลายทางจริง จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ดังนี้

- ผู้ดูแลระบบสามารถจัดการข้อมูลรถ ข้อมูลพนักงานขับรถ ข้อมูลผู้ใช้ระบบ สืบค้นข้อมูลการขอใช้รถในรูปของปฏิทินการดำเนินงาน และสามารถตรวจสอบการคืนรถและข้อมูลการคืนรถผ่านโมบายแอปพลิเคชันได้อย่างสะดวก
- ผู้ขอใช้รถ สามารถทำรายการจองการขอใช้รถ โดยสามารถสืบค้นข้อมูลรถแยกตามสถานะ และตรวจสอบสถานะรายการของการขอใช้รถ ผ่านโมบายแอปพลิเคชันได้
- ผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะ สามารถตรวจสอบรายการขอใช้รถ โดยระบบทำการแจ้งเตือนเมื่อมีรายการใหม่เกิดขึ้น และพิจารณาอนุมัติรายการขอใช้รถผ่านโมบายแอปพลิเคชันได้อย่างง่ายและสะดวก
- พนักงานขับรถ สามารถตรวจสอบรายละเอียดงานที่ได้รับในรูปแบบของปฏิทินการดำเนินงาน ตรวจสอบสถานที่ปลายทาง ทำรายการ Check in เมื่อไปถึงสถานที่ปลายทาง และบันทึกข้อมูลการคืนรถ ผ่านโมบายแอปพลิเคชันได้

6.2 การวิเคราะห์ระบบ

จากที่ได้วิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้แต่ละฝ่าย

และกระบวนการทำงานของระบบงานปัจจุบัน แสดงใน Swimlane Diagram ดังรูปที่ 1

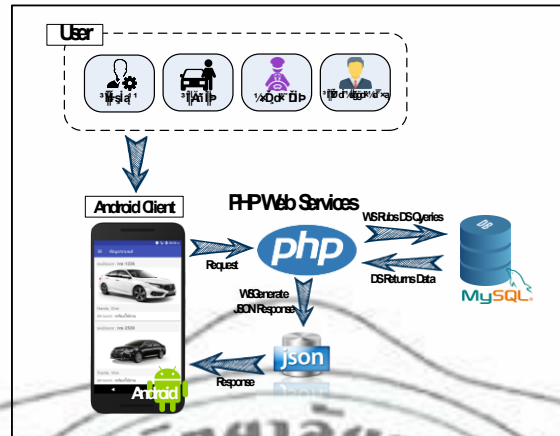

รูปที่ 2 Swimlane Diagram

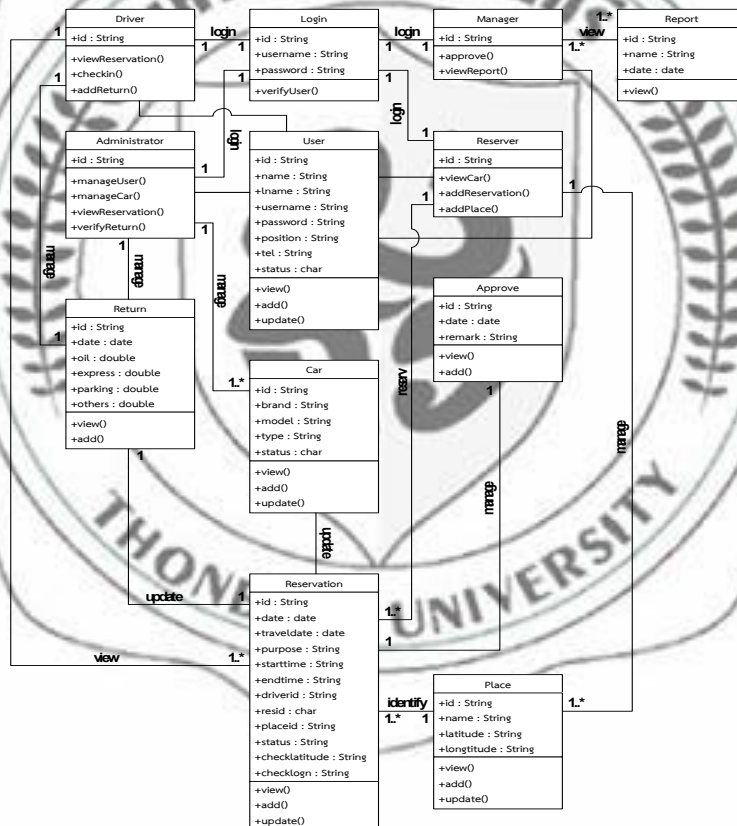
6.3 การออกแบบระบบ

ผู้วิจัยได้ออกแบบระบบเป็น 3 ส่วน คือ การออกแบบสถาปัตยกรรมระบบ การออกแบบ Class Diagram และการออกแบบฐานข้อมูล

ส่วนที่ 1 การออกแบบสถาปัตยกรรมระบบ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสถาปัตยกรรมระบบในรูปของ Mobile Application โดยแบ่งการทำงานออกเป็นส่วนของ Mobile Interface และ Web Service ดังแสดงรูปที่ 3

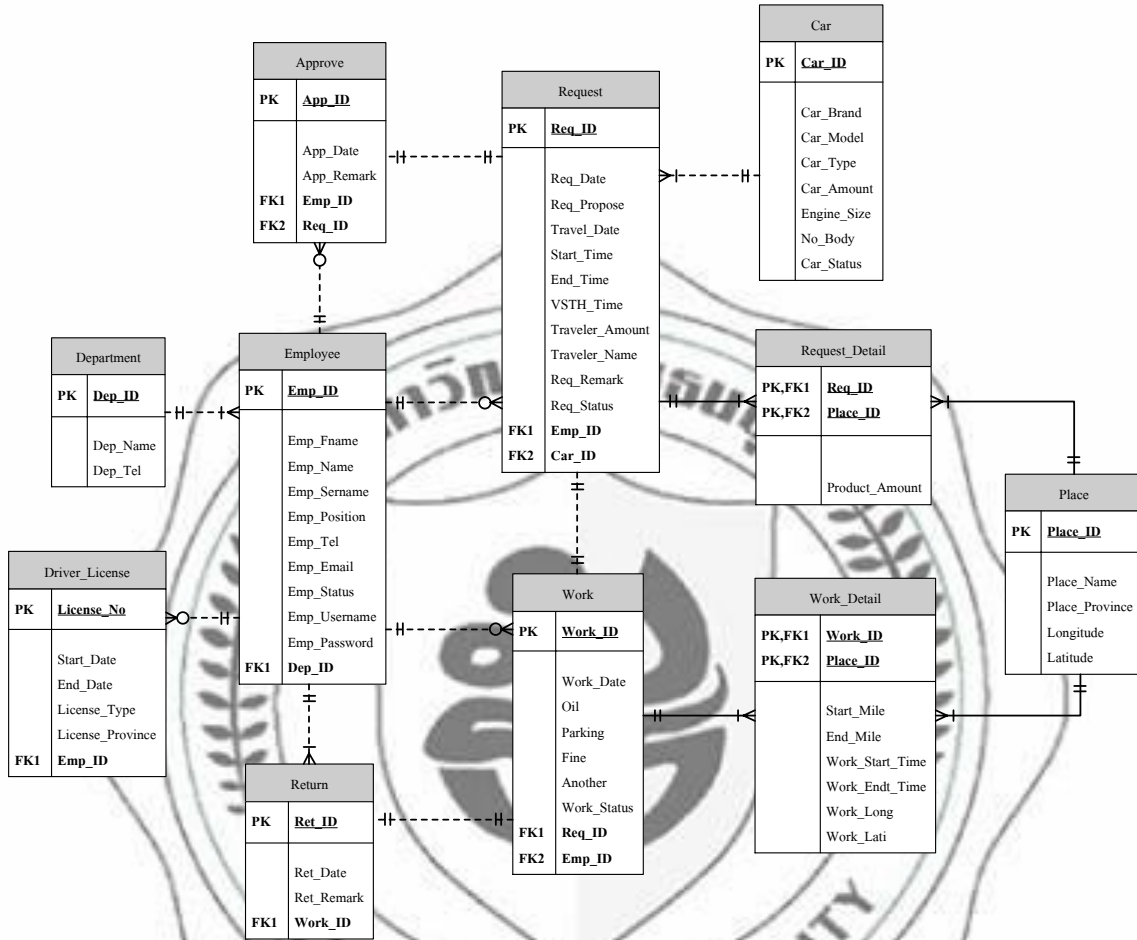
รูปที่ 3 สถาปัตยกรรมระบบ

รูปที่ 4 Class Diagram

ส่วนที่ 2 การออกแบบ Class Diagram ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบส่วนของคลาสที่จะต้องใช้ในการดำเนินงาน ซึ่งแต่ละคลาสจะแสดงรายละเอียดและพฤติกรรมการทำงาน ดังรูปที่ 4

ส่วนที่ 3 การออกแบบฐานข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบในส่วนของคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการใช้งานของระบบ ดังรูปที่ 5

รูปที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

6.4 การพัฒนาระบบ

การพัฒนาระบบบริหารการจอดรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ผู้วิจัยได้แบ่งการพัฒนาระบบออกเป็น 3 เฟส คือ เฟสที่ 1 ประกอบด้วยกระบวนการจัดการข้อมูลรถ ข้อมูลคนขับรถ และข้อมูลสถานที่ เฟสที่ 2 ประกอบด้วยกระบวนการจองรถ และอนุมัติการจองรถ และเฟสที่ 3 ประกอบด้วยกระบวนการ Check in การคืนรถ การตรวจสอบการคืนรถ และสรุปรายงานการจองและการใช้รถ โดยใช้โปรแกรมแอนดรอยด์สตูดิโอในการออกแบบหน้าจอและจำลองการทำงานระหว่างผู้ใช้และระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ใช้ภาษาจาวาในการทำงานเพื่อเชื่อมต่อกับฐานข้อมูล Firebase ที่เก็บข้อมูลในรูปแบบของ JSON มาแสดงให้ผู้ใช้ดูผ่านทางโทรศัพท์มือถือ

6.5 การจัดทำเครื่องมือประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบบริหารการจอดรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์

โดยการใช้แบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบ ใช้มาตรวัดของ Likert มาใช้เป็นมาตรวัดระดับความพึงพอใจ โดยแบ่งมาตรวัดออกเป็น 5 ระดับ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) นำไปเทียบกับเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของ Likert ซึ่งเกณฑ์การประเมินประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) การประเมินระบบด้านประโยชน์การใช้งาน (Functional Requirement) เพื่อดูว่าระบบสามารถทำงานได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของผู้ใช้หรือไม่
- 2) การประเมินระบบด้านความน่าเชื่อถือ (Reliability Requirement) เพื่อดูว่าระบบทำงานได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพียงใด ทั้งในส่วนของการบริหารจัดการงานและข้อมูลที่ได้รับ

3) การประเมินระบบด้านความสามารถในการใช้งาน (Usability Test) เพื่อดูว่าระบบที่พัฒนาขึ้นมา นั้นมีความสามารถในการใช้งานเป็นอย่างไร เช่น ความง่ายและความสะดวกต่อการใช้งาน

4) การประเมินระบบด้านประสิทธิภาพ (Efficiency Test) เพื่อดูว่าระบบ สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เช่น ขนาดของพื้นที่ที่จัดเก็บข้อมูล ความรวดเร็วในการประมวลผล หรือความรวดเร็วในการตอบสนองกับผู้ใช้

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามก่อนจะนำไปใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของระบบ

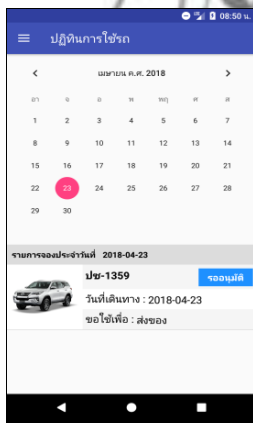
7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยตามขอบเขตการทำงานดังนี้

7.1 การวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบ

จากผลการวิจัยสามารถวิเคราะห์ ออกแบบ และพัฒนาระบบบริหารการจองรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ ที่รองรับการทำงานของผู้ใช้ในแต่ละส่วนดังนี้

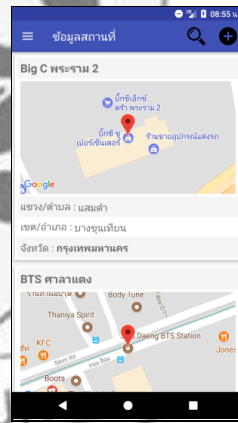
1) ส่วนการทำงานของผู้ดูแลระบบ ซึ่งจะมีหน้าที่ในการจัดการข้อมูลรถ ข้อมูลคนขับรถ ข้อมูลสถานที่ปลายทาง และสรุปรายงานการเช่ารถ ดังรูปที่ 6-9

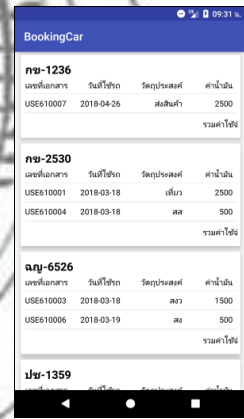
รูปที่ 6 ปฏิทินการทำงาน

รูปที่ 7 ข้อมูลรถ

รูปที่ 8 ข้อมูลสถานที่

รูปที่ 9 สรุปรายงาน

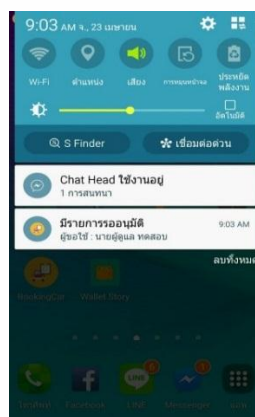
2) ส่วนการทำงานของผู้ใช้รถ ซึ่งจะทำให้การบันทึกการจองสามารถตรวจสอบสถานะของรถแต่ละคันได้ และสามารถติดตามสถานะของการจองรถได้ ดังรูปที่ 10-11

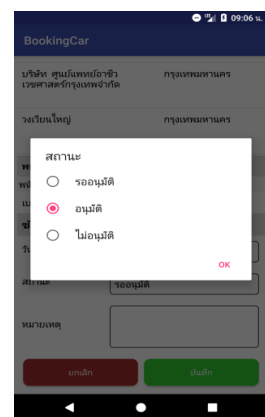
รูปที่ 10 บันทึกการจอง

รูปที่ 11 รายการจอง

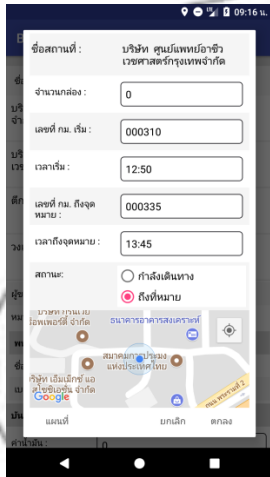
รูปที่ 12 การแจ้งเตือน

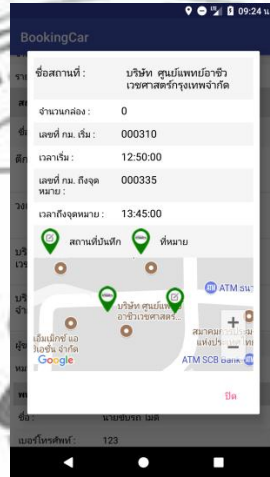
รูปที่ 13 อนุมัติการจอง

3) ส่วนการทำงานของผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะ ซึ่งเมื่อมีการบันทึกรายการจองรถระบบจะทำการแจ้งเตือนไปที่แอปพลิเคชันของผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะโดยทันที เพื่อให้ผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะสามารถตรวจสอบข้อมูลและพิจารณาอนุมัติรายการจองรถได้ ดังรูปที่ 12-13

4) ส่วนการทำงานของพนักงานขับรถ ซึ่งเมื่อมีพิจารณาอนุมัติรายการจองรถแล้วระบบจะทำการแจ้งเตือนไปที่แอปพลิเคชันของพนักงานขับรถ เพื่อให้พนักงานขับรถสามารถดูรายละเอียดของงานได้ และเมื่อขับรถไปถึงสถานที่ปลายทางพนักงานขับรถสามารถทำการ Check in เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการทำรายการคืนรถ ดังรูปที่ 14-17 ซึ่งกรณีดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ดูแลระบบสามารถตรวจสอบได้ว่ามีการขอใช้รถเพื่อไปยังสถานที่ปลายทางจริง

รูปที่ 14 ข้อมูลงาน (คนขับ)

รูปที่ 15 Check in สถานที่

รูปที่ 16 บันทึกการคืนรถ

7.2 การวิเคราะห์ผลประเมินความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพการทำงานของระบบ

ผู้วิจัยได้ทดลองนำระบบงานไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนของแต่ละกลุ่มผู้ใช้งานที่ประกอบด้วยผู้ดูแลระบบ ผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะ พนักงานขับรถ และผู้ใช้รถจากหน่วยงานต่างๆ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานะภาพเป็นผู้ขอใช้รถจากหน่วยงานต่างๆ (ร้อยละ 65) รองลงมา มีสถานะภาพเป็นคนขับรถ (ร้อยละ 25) ผู้ดูแลระบบและผู้จัดการฝ่ายยานพาหนะ (ร้อยละ 10) โดยมีผลประเมินแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยการประเมินความพึงพอใจระบบ

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย	ค่า SD	แปลผล
1. ด้านประโยชน์การใช้งาน	4.65	0.59	มากที่สุด
2. ด้านความน่าเชื่อถือ	4.50	0.69	มากที่สุด
3. ด้านความสามารถในการใช้งาน	4.70	0.57	มากที่สุด
4. ด้านประสิทธิภาพ	4.47	0.76	มาก
รวม	4.58	0.08	มากที่สุด

จากผลการประเมิน พบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.58) ซึ่งผู้ใช้มีความพึงพอใจต่อความสามารถในการใช้งาน (4.70) ประโยชน์การใช้งาน (4.65) และความน่าเชื่อถือของระบบ (4.50) มากที่สุดตามลำดับ และผู้ใช้มีความเห็นว่า ระบบบริหารการจองรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ เป็นระบบที่ดี มีความง่ายและสะดวกในการบริหารข้อมูลการจองรถ เนื่องจากระบบสามารถดึงข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ประกอบการจองรถจากฐานข้อมูลมาโดยอัตโนมัติ ทำให้ผู้ใช้กรอกเพียงแต่รายละเอียดเบื้องต้นเท่านั้น และยังสามารถส่งเป็นรายการแจ้งเตือนไปยังผู้จัดการฝ่าย

ยานพาหนะและคนขับรถได้โดยอัตโนมัติ และเมื่อคนขับรถทำการส่งคืนรถแล้วระบบจะส่งข้อมูลให้ผู้ดูแลระบบสามารถตรวจสอบข้อมูลการคืนรถได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

7.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการประเมินประสิทธิภาพการใช้งานระบบบริหารการจอดรถ บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ พบว่าสามารถนำระบบงานไปประยุกต์ใช้กับฝ่ายยานพาหนะขององค์กรอื่นๆ ได้ โดยผู้วิจัยจะทำการกำหนดการตั้งค่า Attribute บางตัวที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นออกไปตามความต้องการในการใช้งานได้

บรรณานุกรม

- [1] จิรวินัญญ์ ดีเจริญชิตพงษ์ เพชรราวลัย ธีระวุฒิรัฐพงศ์ และ ปัญธิพัชรรณ บุญพร้อม. (2559). การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับระบบการขนส่งบริษัทที่ส่งขายขนส่ง จำกัด บนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*. ปีที่ 5, ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2559).
- [2] รังสิมันต์ ปัญญา และ บัณฑิต ฤกษ์. (2558). แอปพลิเคชันควบคุมระบบไฟฟ้าภายในบ้านบนระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. *โครงการสารสนเทศ หลักสูตรระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- [3] ศิลปพันธ์ อิศรภักดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัชชิตา ลิปิกรณ์. (2558). การพัฒนาระบบบริหารจัดการยานพาหนะ. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย*, ปีที่ 4, ฉบับที่ 3 (เมษายน-กรกฎาคม 2558).
- [4] สุวิชัย อินทรภิรมย์. (2554). ระบบนำทางการท่องเที่ยวของจังหวัด สุราษฎร์ธานีด้วยกูเกิ้ลแมพ เอพีไอ บนมือถือระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [5] pStudioDev Development Team. (2555). *ขั้นตอนการพัฒนาแบบ SDLC*. สืบค้น จาก <http://pstudiodev.blogspot.com/2012/04/sdlc-sytem-development-life-cycle.html>.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปจังหวัดภูเก็ต
The Marketing Mix (4P's) of OTOP Batik Business in Phuket Province.

นุชจรี ศรีอุบโย

หลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, Nutchari@feu.edu

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ของสินค้าผ้าบาติกโอท็อป เพื่อเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของสินค้าผ้าบาติกโอท็อปแต่ละชุมชนในจังหวัดภูเก็ตโดยมีสมมติฐานของการวิจัย คือข้อมูลธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปของชุมชนที่ต่างกันส่งผลต่อส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ที่แตกต่างกัน และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของสินค้าผ้าบาติกโอท็อปแต่ละชุมชนมีอิทธิพลต่อการทำธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปของจังหวัดภูเก็ตกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง OTOP ที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดสินค้า Phuket OTOP Product Champion (OPC) ปี 2555 จากผลิตภัณฑ์ผ้าเครื่องแต่งกายที่มีหน้าร้านและบริหารงานอย่างเป็นระบบในภูเก็ตทั้งหมด 3 แห่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ซื้อ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 30 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบการสัมภาษณ์เจาะลึกและสนทนากับกลุ่ม เจ้าของธุรกิจ OTOP ผู้ผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายบุคคล ฝ่ายการเงิน โอท็อปผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้ซื้อ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ตผลิตและจำหน่ายผ้าบาติกหลากหลายชนิด เช่น เสื้อบาติกสำเร็จรูปสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี ผ้าพันตัว ผ้าพันคอ ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ ด้านโครงสร้างการบริหารและการจัดการกลุ่มโอท็อป ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตเป็นโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อนมีจำนวนคนไม่เกิน 10 คน ประกอบด้วยประธานกลุ่ม รองประธาน เทรนนิ่งและคณะกรรมการ

จากการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ผ้าบาติก OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต พบว่าจุดแข็งคือการใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพโดดเด่นด้านลวดลายและการออกแบบ จุดอ่อนยังคงต้องมีการพัฒนาด้านการออกแบบและช่องทางการจัดจำหน่ายมีน้อย โอกาสได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน อุปสรรคต้องอาศัยสภาพดิน ฟ้า อากาศที่เหมาะสมในการผลิต

การนำเสนอส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ของสินค้าโอท็อปแต่ละชุมชนในครั้งนี้ทำให้เห็นภาพความแตกต่างจากภูมิปัญญานำไปสู่การถ่ายทอดอันมีค่าสู่ชนรุ่นหลังต่อไป

Abstract

The objectives of this survey research were: (1) to study marketing mix factors of Batik business in Phuket to compare the SWOT analysis of each communities on hypothesis of the difference of their marketing mix factors and their SWOT data who do Batik business in each area of Phuket. The first group example are 3 companies who have been awarded by the best OTOP product of the year 2012 (OPC) for the textile business management. The second group are 30 local people who involved with all Batik business. The research tool are In-depth interviewing and Group conversation method to OTOP Business owners, suppliers, marketing sector, HR sector, Finance sector, Phuket OTOP Batik groups, Community Development Department and buyers.

The study indicated that all example groups are located in Phuket produced many type of Batik which their Staff Organization Structure are simply to manage and run their activities. The number of their staffs is not over than 10 which are President, vice president, treasurer and chairman.

The analysis of Marketing Mix factors and the SWOT of Batik business in Phuket has shown that the strength is its qualified materials and its drawing designs, the weakness is to raise more the channel distribution, the opportunity is that private sector and public sector always support this business, the threaten is the unstable of the weather in Phuket all year along.

In conclusion, the difference marketing mix factors of Phuket OTOP product in each community shows how local people can create best OTOP products by their wisdom for people next generation.

Keyword: The Marketing Mix (4P's), OTOP, Batik Business

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ การก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย ซึ่งมีเป้าหมายของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็น “ตลาดและฐานการผลิตเดียว” โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมือภายในอาเซียนอย่างเสรี รวมถึงการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้นภายในปี 2558 เป็นความท้าทายที่ผลักดันให้ผู้ประกอบการไทยไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจส่งออก นำเข้า หรือผู้ที่ทำธุรกิจภายในประเทศ ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดย่อม และยังรวมไปถึงผู้ประกอบการระดับชุมชนด้วย ในการที่จะต้องเรียนรู้และปรับตัวรองรับความเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากเปิดเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่จะมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเป็นภัยคุกคามต่อธุรกิจ หรือแสวงหาโอกาสทางธุรกิจที่ทำให้อายุยืนยาว

สำหรับผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ซึ่งเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบที่สืบเนื่องจากการเปิดเสรีดังกล่าวได้ เนื่องจากสถานการณ์แข่งขันทางธุรกิจที่รุนแรงในปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ ล้วนหันมาให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพของชุมชน และใช้จุดแข็งของชุมชนทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตและภูมิปัญญา เพื่อเชื่อมโยงสู่ภาคการผลิตและบริการในการสร้างสัญลักษณ์และขยายโอกาสทางการตลาดมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวันอาจจะได้รับผลกระทบจากคู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากสินค้าที่มีคุณภาพต่ำราคาต้นทุนต่ำหรือสินค้าที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ เข้ามาวางจำหน่ายในประเทศได้มากขึ้นทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกบริโภคสินค้าที่หลากหลายและมีอำนาจในการต่อรองสูงซึ่งนำไปสู่การกดดันทางราคาจึงทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวรับการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้นและเกิดต้นทุนในการปรับตัว

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันผู้บริโภคในประเทศต่าง ๆ กำลังอยู่ในกระแสบริโภคนิยมสินค้าที่เป็นธรรมชาติสินค้าที่อิงกับวัฒนธรรมสินค้าที่ส่งเสริมสุขภาพการมีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหรือสินค้าที่ช่วยสนับสนุนชุมชน รวมถึงกระแสความนิยมในความเป็นเอเชียซึ่งการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ที่ช่วยสนับสนุนชุมชนในจังหวัดภูเก็ตในปี 2555 สร้างรายได้กว่า 700 ล้านบาท (ผู้จัดการออนไลน์, 2555) ดังนั้นสินค้า OTOP สามารถได้รับประโยชน์จากการมีโอกาสส่งสินค้าไปขายในตลาดอาเซียนได้มากขึ้นจากการที่มีประชากรรวมกว่า 590 ล้านคนมีโอกาสในการขยายช่องทางตลาดไปยัง ASEAN+3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) และ ASEAN+6 (ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย) รวมไปถึงสามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติแรงงานและวัตถุดิบการผลิตที่มีความหลากหลายให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจได้โดยเฉพาะสินค้าที่มีศักยภาพในการส่งออกอีกทั้งผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมและการใช้ชีวิตที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ดังนั้นจึงเป็นโอกาสทางธุรกิจของผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ต้อง เร่งพัฒนาสินค้าทั้งด้านคุณภาพและมาตรฐานระดับสากลเพื่อสร้างความเชื่อถือต่อผู้บริโภค โดยผสมผสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาเข้ากับเทคโนโลยี นวัตกรรมและพัฒนารูปแบบการนำเสนอความโดดเด่นเรื่องราวของสินค้าให้เกิดการรับรู้ต่อผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการสร้างคุณค่าในตัวสินค้า สามารถเพิ่มมูลค่าและลดอุปสรรคการแข่งขันทางด้านราคาให้ความสำคัญและตระหนักถึงการสร้างตรา ยี่ห้อสินค้าให้เป็นที่ยอมรับการสร้างเสริมโอกาสของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ในอีกทางหนึ่งซึ่งเป็นจุดแข็งของประเทศ นั่นคือไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งในเอเชียการเติบโตของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกทำให้สินค้าเชิงสัญลักษณ์ยังเป็นที่ต้องการของตลาดและยังมีโอกาสทางการตลาดและมากยิ่งขึ้นไปกว่านั้น ประเทศในกลุ่มประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียนยังมีความโดดเด่นด้านความแข็งแกร่งทางวัฒนธรรม ดังนั้นการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนในการพัฒนาเชิงอนุรักษ์ เอกลักษณ์ งานศิลปหัตถกรรมรวมถึงยกระดับสินค้าหัตถกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียนให้มีคุณภาพสากลก็สามารถทำให้เกิดศูนย์กลางการค้าขายสินค้าหัตถกรรมของภูมิภาคอาเซียนเพื่อการขายในตลาดโลกได้ในอนาคต

ในปี 2555 มีผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จากข้อมูลล่าสุดปี 2553 รวมทั้งสิ้น 33,228 รายและมีสินค้า OTOPT ที่ขึ้นทะเบียนไว้กว่า 85,173 รายการ ซึ่งการส่งเสริมผู้ประกอบการ OTOPT และการพัฒนาสินค้า OTOPT จึงไม่เพียงแต่จะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนและสร้างการจ้างงานในชุมชนท้องถิ่นทั่วประเทศเท่านั้นแต่ยังเป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาให้คงอยู่สืบต่อไปด้วย (ยุทธศักดิ์ สุธสสร, 2555)

จังหวัดภูเก็ตนอกจากจะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีธรรมชาติอันสวยงามแล้วยังมีสถาปัตยกรรมแบบ "ซิโน-โปรตุเกส" (Chinois Postugess) แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของเมืองภูเก็ตและบอกเล่าวัฒนธรรมของเมืองภูเก็ตในอดีตได้เป็นอย่างดีการนำวัฒนธรรมรวมถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาผสมผสานเพื่อบอกเล่าความเป็นไปของไข่มุกอันดามันได้ส่งผ่านสินค้าที่เป็นของฝากของที่ระลึก ที่เรียกว่า "ผ้าบาติก" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งความสดใสและด้วยสีอันสะดุดตาผ้าบาติกจึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติผ้าบาติกสามารถผลิตเป็นชิ้นงานได้หลายลวดลายและหลายรูปแบบเช่น เสื้อผ้า ผ้าพันคอ หรือแม้กระทั่งผ้าผืนใหญ่อย่างผ้าปูที่นอนการสร้างลวดลาย บาติกบนผืนผ้านั้นทำได้ไม่ยาก อาชีพนี้จึงเหมาะสำหรับทำคนเดียว หรือทำในครอบครัวก็ได้

การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปจังหวัดภูเก็ตจึงเป็นการนำเอาภูมิปัญญาของชุมชนมาผสมผสานกับทฤษฎีทางการตลาดเพื่อให้สินค้านั้นสามารถที่จะแข่งขันกับคู่แข่งขั้นได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ของสินค้าผ้าบาติกโอท็อปแต่ละชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของสินค้าผ้าบาติกโอท็อปแต่ละชุมชน

ทฤษฎีและ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.ธุรกิจผ้าบาติก

ในประเทศไทยได้มีการทำผ้าบาติกลายพิมพ์เทียนมาก่อนในปี พ.ศ. 2483 ที่อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา โดยสองสามีภรรยาชาวไทยเชื้อสายมลายูชื่อนายแวมะ แวอาลี (ปัจจุบันถึงแก่กรรม) และ นางแวมะ แวอาแดในยุคแรกได้ผลิตเป็นผ้าคลุมหัวสไปไหล่ (Kain lepas)โดยใช้วิธีแกะสลักลวดลายบนมันเทศและมันสำปะหลัง

2. กระบวนการส่วนประสมทางการตลาด

ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) หมายถึงเครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งกิจการผสมผสานเครื่องมือเหล่านี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายส่วนประสมการตลาดประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่กิจการใช้เพื่อให้มีอิทธิพลโน้มน้าวความต้องการผลิตภัณฑ์ของกิจการ ส่วนประสมการตลาดแบ่งออกเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังที่รู้จักกันว่าเป็น "4P's" อันได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion)

3. กระบวนการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

แนวคิดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tampon one Product) เป็นแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของชุมชนโดยให้แต่ละชุมชนมีผลิตภัณฑ์เด่นอย่างน้อยหนึ่งผลิตภัณฑ์โดยเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่บนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนหรือตำบลนั้น

4. งานวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นกระบวนการค้นคว้าวิจัยเพื่อหาความเข้าใจบนพื้นฐานของระเบียบวิธีอันมีลักษณะเฉพาะที่มุ่งการค้นหาประเด็นปัญหาทางสังคม หรือปัญหาของมนุษย์ในกระบวนการนี้ นักวิจัยสร้างภาพหรือข้อมูลที่ซับซ้อน เป็นองค์รวม วิเคราะห์ข้อความ รายงานที่คนของผู้ให้ข้อมูลอย่างละเอียด และดำเนินการศึกษาในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุสิทธิ์ ส่องเนตร (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสินค้า OTOP ต่อชุมชนกรณีศึกษา กลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือ บ้านชาวหลวง อำเภอน่าน จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือบ้านชาวหลวงเกิดจากการรวมตัวและร่วมทุน เพื่อแก้ปัญหาเรื่องรายได้และอาชีพภายในชุมชนโดยการผลิตผ้าทอมือที่ประยุกต์ขึ้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและอาศัยกระบวนการส่วนประสมตลาดในเรื่องของผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จัดจำหน่าย และการโฆษณาประชาสัมพันธ์

อรรธรณ จำพูน (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการตลาดของผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย ผลจากการวิจัยได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสินค้า ควรมีการออกแบบให้เหมาะสม มีดีไซน์ทันสมัย โดดเด่น ใช้งานได้เช่นผ้าขาวเขากินามาตกแต่งบนเสื้อผ้าพื้นเมืองสามารถใส่ได้ทุกงาน เสื้ออก มีการออกแบบให้สวยงามดูดีมีราคาและใช้ตกแต่งบ้านได้ บรรจุภัณฑ์ควรมีการออกแบบให้สวยงาม หอบหิ้ว โหลดได้ เครื่องบินได้ ควรมีตราสัญลักษณ์กลุ่มที่สวยงาม ฯลฯ ด้านราคาควรเพิ่มมูลค่าให้สินค้าอาจให้สินค้าออกมาเป็นผู้ออกแบบและติดป้ายราคาเพื่อขายได้ราคาสูงเป็นต้น ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ควรมีการจัดตั้งศูนย์กลางการจำหน่าย OTOP ของเชียงรายในตัวเมืองเชียงราย อาจมีการตั้งร้านจำหน่าย OTOP ที่สนามบินและขนส่ง ฯลฯ ด้านส่งเสริมการตลาด ควรมีการประชาสัมพันธ์หลายๆ ช่องทาง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดให้เป็นที่รู้จักเป็นต้น

ปรุงศักดิ์ อัทพูน (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบการจัดการเทคโนโลยีด้านกระบวนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP อำเภอน่าน จังหวัดน่าน พบว่าส่วนใหญ่แหล่งที่มาของวัตถุดิบที่พบปัญหาหนักที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 ที่จะต้องทำดินมาจากแหล่งอื่น ในด้านการผลิตมีความต้องการขยายกำลังการผลิตแต่ยังขาดผู้ปฏิบัติงานหรือแรงงาน เพราะเป็นงานที่ใช้ทักษะฝีมือ

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปจังหวัดภูเก็ต เป็นการสำรวจที่ผู้วิจัยต้องการทราบว่าส่วนประสมทางการตลาดเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนต่อความสำเร็จของสินค้าท้องถิ่น หากมีการวิจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดในผ้าบาติกที่เป็นเหมือนเอกลักษณ์ของภูเก็ตย่อมจะทำให้เกิดศักยภาพและการพัฒนาต่อไปได้

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปจังหวัดภูเก็ตกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ของสินค้าผ้าบาติกโอท็อป และเปรียบเทียบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของสินค้าผ้าบาติกโอท็อปแต่ละแห่ง

ประชากรศึกษา คือ ประชากรการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่ม OTOP ผ้าบาติกในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 30 ราย โดยสรุปเป็นข้อมูลผ้าบาติก OTOP แบบเจาะลึกจากข้อมูลรายชื่อผู้ผลิตสินค้า OTOP ที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดสินค้า Phuket OTOP Product Champion (OPC) ปี 2555 จากผลิตภัณฑ์ผ้าเครื่องแต่งกายที่มีหน้าร้านและบริหารงานอย่างเป็นระบบในภูเก็ตทั้งหมด 3 แห่ง คือ พัฒนาชุมชนจังหวัดภูเก็ต (2555) ดังนี้

1. กลุ่มสตรีทำผ้าบาติกบางเทานอก ต.เชิงทะเล อ.ถลาง จ.ภูเก็ต
2. ร้านยี่บาติก ต.วิชิต อ.เมือง จ.ภูเก็ต
3. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มรักษ์บาติก ต.ไม้ขาว อ.ถลาง จ.ภูเก็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบการสัมภาษณ์เจาะลึกและสนทนากับกลุ่ม เจ้าของธุรกิจ OTOP ผู้ผลิต ฝ่ายการตลาด ฝ่ายบุคคล ฝ่ายการเงิน โอทอปผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต เจ้าหน้าที่ที่พัฒนาชุมชน และผู้ซื้อ ในหัวข้อดังต่อไปนี้คือ

1. ประวัติความเป็นมาของกลุ่มโอทอป ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต
2. โครงสร้างการบริหารและจัดการกลุ่มโอทอป ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต
3. จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตเพื่อเตรียมเข้าสู่อาเซียน
4. ผลประโยชน์คืนกลับสู่ชุมชน
5. ปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางการแก้ไขของกลุ่มอุตสาหกรรม ส่องเนตร (2548)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือโดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ภาษา และด้านวิจัยจำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง เทียบตรงของข้อความ เพื่อความมั่นใจว่าได้วัดในสิ่งที่ต้องการวัด หรือผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจได้ ถูกต้องว่าผู้วิจัยต้องการวัดในเรื่องใด โดยผู้เชี่ยวชาญต้องมีความเห็นตรงกัน 80% และนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสินค้าผ้าบาติกดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของกลุ่มในงานวิจัยครั้งนี้ทั้งหมดอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต ผลิตและจำหน่ายผ้าบาติกหลากหลายชนิด เช่น เสื้อบาติกสำเร็จรูปสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี ผ้าพันตัว ผ้าพันคอ ผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ
2. ด้านโครงสร้างการบริหารและการจัดการกลุ่มโอทอป ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตเป็นโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อนมีจำนวนคนไม่เกิน 10 คน ประกอบด้วยประธานกลุ่ม รองประธาน เหนรัญญิกและคณะกรรมการ
3. วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ผ้าบาติก OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตด้านผลิตภัณฑ์

- 3.1 จุดแข็งของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
 - 3.1.1 สินค้าใช้วัสดุที่มีคุณภาพ
 - 3.1.2 มีความโดดเด่นด้านลวดลายและการออกแบบ
 - 3.1.3 เป็นงานฝีมือที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น
- 3.2 จุดอ่อนของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
 - 3.2.1 เป็นงานฝีมือไม่สามารถรองรับคำสั่งซื้อจำนวนมาก ๆ ได้

- 3.2.2 สินค้ายังต้องมีการพัฒนาด้านการออกแบบโลโก้และบรรจุภัณฑ์
- 3.2.3 แรงงานที่มีฝีมือมีน้อย
- 3.3 โอกาสของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 3.3.1 มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากหน่วยงานของรัฐอย่างต่อเนื่อง
- 3.3.2 มีผู้สวมใส่ผ้าบาติกเพิ่มมากขึ้นจากหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา ฯลฯ
- 3.4 อุปสรรคของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 3.4.1 ผู้ประกอบการธุรกิจผ้าบาติกที่ไม่ใช่กลุ่ม OTOP มีจำนวนมาก
- 3.4.2 ยังขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 3.4.3 ต้องอาศัยอุณหภูมิ ดิน ฟ้า อากาศ ที่เหมาะสมในการผลิต
4. วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ผ้าบาติก OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตด้านราคา
- 4.1 จุดแข็งของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 4.1.1 ราคาสินค้าไม่แพงจึงทำให้ลูกค้านิยมซื้อไปใช้และเป็นของฝาก
- 4.1.2 ต้นทุนต่ำ
- 4.1.3 สามารถตั้งราคาได้เองจากงานฝีมือที่แตกต่าง
- 4.2 จุดอ่อนของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 4.2.1 การใช้วัสดุที่มีคุณภาพทำให้ต้นทุนบางอย่าง อาทิเช่น สีมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.2.2 ไม่มีการให้ส่วนลดหรือให้เครดิตทำให้ขาดแรงจูงใจในการซื้อสินค้า
- 4.2.3 การไม่มีบรรจุภัณฑ์เพิ่มมูลค่าสินค้าทำให้ไม่สามารถตั้งราคาแพงได้
- 4.3 โอกาส ของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 4.3.1 มีโอกาสในการหาแหล่งเงินทุนเพิ่มได้จากหลายแหล่ง
- 4.3.2 เงินทุนของกลุ่มหากมีจำนวนมากสามารถต่อรองกับผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
- 4.4 อุปสรรค ของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 4.4.1 ราคาของวัสดุสูงขึ้นตามสภาพของเศรษฐกิจ
- 4.4.2 กลุ่มนายทุนมีเงินลงทุนสูงเข้ามาแข่งขันทำธุรกิจผ้าบาติกมากขึ้น
- 4.4.3 การรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อต่อสู้ด้านราคาก็คู่แข่งกันเพื่อลดต้นทุนลงยังมีความเข้มแข็งต่ำ
5. วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ผ้าบาติก OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตด้านการจัดจำหน่าย
- 5.1 จุดแข็งของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 5.1.1 มีการจำหน่ายทั้งในรูปแบบร้านค้าปลีกและร้านค้าส่ง
- 5.1.2 มีหน้าร้านให้ลูกค้าได้เลือกซื้อสินค้า
- 5.1.3 มีลูกค้าประจำสั่งไปใช้และจำหน่ายต่อ
- 5.2 จุดอ่อนของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 5.2.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายมีน้อยต้องขยายเพิ่มเช่นห้างสรรพสินค้า
- 5.2.2 สถานที่จำหน่ายมีขนาดเล็กไม่เหมาะในการแหวะเพื่อซื้อสินค้า
- 5.3 โอกาส ของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 5.3.1 หน่วยงานของรัฐหาที่จัดจำหน่ายให้ อาทิ เมืองธานี สะพานหิน ฯลฯ

- 5.3.2 มีการจัดทำเว็บไซต์ และฝากขายสินค้าทางเว็บไซต์
- 5.4 อุปสรรค ของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 5.4.1 ค่าใช้จ่ายในการขนส่งอาทิก้าน้ำมันสูงทำให้ต้นทุนสูงขึ้น
- 5.4.2 ไม่สามารถจำหน่ายได้ในทุกช่องทางเพราะบางตลาดไม่มีความต้องการอาทิตลาดนัดเป็นต้น
- 5.4.3 ขาดการสนับสนุนในการจำหน่ายสินค้าไปต่างประเทศ
6. วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค ของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) ผ้าบาติก OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ตด้านการส่งเสริมการตลาด
- 6.1 จุดแข็งของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 6.1.1 มีสินค้าให้เลือกชมก่อนการตัดสินใจซื้อ
- 6.1.2 มีพนักงานขายให้ความรู้เกี่ยวกับตัวสินค้า
- 6.1.3 มีการออกบูทเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าอยู่เสมอ
- 6.2 จุดอ่อนของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 6.2.1 ไม่มีการส่งเสริมการขาย อาทิ สด แลก แจก แถม
- 6.2.2 ไม่มีการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ
- 6.3 โอกาส ของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 6.3.1 มีการบอกต่อเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ในแง่ดีทำให้มีผู้สนใจซื้อสินค้า
- 6.3.2 กลุ่ม OTOP มีชื่อเสียงด้านการผลิตสินค้าคุณภาพทำให้มีผู้สนใจซื้อ
- 6.4 อุปสรรค ของผลิตภัณฑ์ กลุ่ม OTOP ผ้าบาติกจังหวัดภูเก็ต ได้แก่
- 6.4.1 การส่งเสริมการตลาดทำได้เฉพาะท้องถิ่นเพราะงบประมาณมีน้อย
- 6.4.2 เนื่องจากเป็นงานฝีมือจึงทำให้การส่งเสริมการขายทำได้ยาก
- 6.4.3 ปัจจุบันการทำผ้าบาติกได้แพร่หลายไปทั่วประเทศทำให้เกิดคู่แข่งจำนวนมาก
7. ผลประโยชน์คืนกลับสู่ชุมชน
- 7.1 ช่วยให้เห็นในพื้นที่มีรายได้บนพื้นฐานของความพอเพียงสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและครอบครัว
- 7.2 เกิดความร่วมมือและสร้างเครือข่ายจากหลากหลายองค์กรเกิดความเข้มแข็งให้กับชุมชนสามารถต่อรองกับผู้จัดจำหน่ายได้
- 7.3 เป็นการสืบสานวัฒนธรรมและองค์ความรู้อันเกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านให้ชุมชนได้ซึมซับความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวให้คงอยู่
8. ปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางการแก้ไขของกลุ่ม
- 8.1 ปัญหาจากวัตถุดิบในการผลิตควรเลือกให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดมาตรฐาน
- 8.2 ปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรที่มีฝีมือในการผลิต ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับผู้ประกอบการและบุคลากรเพื่อพัฒนาฝีมือในการออกแบบ จัดทำผ้าบาติก
- 8.3 ปัญหาด้านการออกแบบโลโก้และบรรจุภัณฑ์ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือและคำแนะนำในการจัดทำให้เหมาะสมกับสินค้าของตน
9. ข้อเสนอแนะ

- 9.1 ผู้บริโภคไม่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างผ้าบาติกวาดมือและผ้าที่พิมพ์ลายเป็นปัญหากับผู้ประกอบการรายย่อย จึงต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือผู้มีความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว
- 9.2 ควรมีการพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการผลิต รวมถึงต้องมีการพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันกับยุคสมัย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (4P's) ธุรกิจผ้าบาติกโอท็อปจังหวัดภูเก็ต ได้รับทุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ปีการศึกษา 2555

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูล คณาจารย์ นักศึกษาสาขาการตลาดมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ศูนย์ภูเก็ตและผู้เกี่ยวข้องที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้าย ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ในการให้ทุนสนับสนุนการทำวิจัยและมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์นที่สนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

คอตเลอร์ ฟิลลิป. (2546). **การจัดการการตลาด**. บริษัท ฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.

ธนวรรณ แสงสุวรรณและคณะเรียบเรียง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า จำกัด.

ชาย โพธิ์สีตา.(2550). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

ชุลีภรณ์ ส่องเนตร.(2548). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของสินค้า OTOP ต่อชุมชน** : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมผ้าทอมือบ้านชาวหลวง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน.การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พิชญ์สินี ชมภูคา และพิมพ์ทอง สังสุทธิพงศ์. (2552). **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. การศึกษาระบบวิชาการวิจัยขั้นสูงเพื่อพัฒนาการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2552). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.

สุภางค์ จันทรวานิช. (2548). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตร สุวรรณ.(2552) . **การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ**. ระบบออนไลน์: www.onzonde.mutiplay.com

เสรี วงศ์มณฑา.(2542). **กลยุทธ์การตลาดและการวางแผนการตลาด**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทธีระฟิล์ม.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารีย์วรรณ อ่วมตานี . (2552). **การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลเชิงคุณภาพ**. ระบบออนไลน์: www.krumpai.net

เอกสรณ์ อังคารวัลย์.(2553).**ประวัติบาติกฉบับสมบูรณ์**.ระบบออนไลน์: www.thaiblogonline

ความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรีศิริวัลย์ จันทร์แก้ว¹, ศศิธร โกมลหทัย²,สุดา จันทร์มาลา³¹⁻³ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี, siriwan_ac@thonburi-u.ac.th**บทคัดย่อ**

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ในจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าผู้มีเงินได้ส่วนใหญ่เพศชาย มีอายุระหว่าง 30-34 ปี สถานภาพสมรส เป็นพนักงานบริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ การศึกษาระดับปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท การศึกษาพบว่าผู้มีเงินได้ในจังหวัดชลบุรีมีความพึงพอใจต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในด้านการรับรู้ นโยบาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการซื้อสินค้าและบริการ และด้านสิทธิการลดหย่อนภาษี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, นโยบายของรัฐบาล, มาตรการซื้อช่วยชาติ**Abstract**

This study is a study of the Satisfaction of “tax deductions policies for purchase of goods and services” for Taxpayers in Chonburi. This is a survey research. The samples used in the study were 39 insured persons in Chonburi province and 400 questionnaires were used. Data were analyzed using descriptive statistics: Percentage, Mean, Standard Deviation

The study found that the majority of males had males. Age between 30-34 years. Marital status is a private company / state enterprise employee. Bachelor's Degree and the average monthly income 20,001-25,000 Baht. The study found that people in Chonburi were satisfied “tax deductions for purchase of goods and services” Perception of economic policy on purchasing goods and services the right to tax deduction, the benefits of the overall policy were high.

Keyword : Satisfaction, Tax deductions for purchases of goods and services policies**ที่มาและความสำคัญของปัญหา**

ภายใต้การบริหารงานของรัฐบาลปัจจุบัน เศรษฐกิจของไทยในช่วงปี 2558 ที่ผ่านมามีอยู่ในสภาวะน่าเป็นห่วง การขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำ การส่งออกติดลบติดต่อกันหลายไตรมาส สวนทางกับหนี้ครัวเรือนที่ไต่ระดับสูงขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ภัยแล้งที่ทวีความรุนแรงมากกว่าที่ผ่านมา กระทบต่อเกษตรกร ขณะที่ราคาตลาดสินค้าเกษตรตกต่ำ เพื่อไม่ให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยของภาคประชาชนหยุดชะงัก รัฐบาลจึงระดมออกมาตรการและโครงการต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ หนึ่งในมาตรการที่รัฐบาลอนุมัติ คือ นโยบายซื้อช่วยชาติ ซึ่งเป้าหมายหลักของมาตรการ คือการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายภาคเอกชน ถูกนำมาใช้กระตุ้นเศรษฐกิจตอนปลายปี ครั้งแรกในช่วงปลายปี 2558 เป็นเวลา 7 วัน ระหว่างวันที่ 25-31 ธันวาคม 2558 และครั้งที่สอง ในช่วงปลายปี 2559 ระหว่าง 14-31 ธันวาคม 2559 เพิ่มเป็น 18 วัน สำหรับปี 2560 คณะรัฐมนตรีเพิ่งมีมติเห็นชอบเมื่อวานนี้ให้ใช้มาตรการซื้อช่วยชาติระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน – 3 ธันวาคม 2560 รวมเป็นเวลา 23 วัน ซึ่งมีระยะเวลาสั้นกว่าเดิม รายละเอียดของมาตรการ คือ ผู้เสียภาษีสามารถนำรายจ่ายจากการซื้อสินค้าและบริการจากผู้ประกอบการที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มภายในช่วงวันที่ประกาศ มาหักลดหย่อนได้ตามจริง แต่ไม่เกิน 15,000 บาท และมีการยกเว้นการซื้อสุรา เบียร์ ไวน์ ยาสูบ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ น้ำมัน ก๊าซเติมยานพาหนะ และค่าพักอาศัยในโรงแรม เป็นต้น มาตรการซื้อช่วยชาติ ซึ่งได้ทำมาสามปีติดต่อกันแล้ว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้

มีเงินได้ก่อนนโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับมาตรการซื้อช่วยชาติในด้านการรับรู้นโยบาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการซื้อสินค้าและบริการ และด้านสิทธิการลดหย่อนภาษี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ก่อนนโยบายของรัฐบาลมาตรการ “ซื้อช่วยชาติ”

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ก่อนนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรี โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ในจังหวัดชลบุรี มีกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)	ตัวแปรตาม (Dependent Variables)
ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ได้แก่ <ul style="list-style-type: none"> - เพศ - อายุ - ระดับการศึกษา - สถานภาพ - อาชีพ - รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 	ความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ก่อนนโยบายของรัฐบาล <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการรับรู้นโยบาย - ด้านเศรษฐกิจ - ด้านการซื้อสินค้าและบริการ - ด้านสิทธิการลดหย่อนภาษี - ด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ของนโยบาย

วิธีการดำเนินการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ในจังหวัดชลบุรี โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรทาร์ยามาเน่ (Taro Yamane)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ก่อนนโยบายรัฐบาล มาตรการซื้อช่วยชาติ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - List) ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ก่อนนโยบายรัฐบาลมาตรการซื้อช่วยชาติ ซึ่งแบบสอบถามตอนนี้มีทั้งหมด 22 ข้อและเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ

4.50 - 5.00	มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์อยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์อยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	มีความพึงพอใจต่อยุทธศาสตร์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากประชาชนผู้มีเงินได้ ในจังหวัดชลบุรี ตอบแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ซึ่งใช้เวลาเก็บและรวบรวมแบบสอบถามในวันนั้น

2. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 400 ฉบับ คิดเป็น 100% ของแบบสอบถามทั้งหมด

3. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามนำมาทำการวิเคราะห์ผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ต่อนโยบายรัฐบาลมาตรการซื้อปชชชาติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

สรุปผลการศึกษา

1. จากผลการศึกษา พบว่า ผู้มีเงินได้ จำนวน 400 คน จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.75 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 มีอายุระหว่าง 30-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.25 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 46.75 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 72.25 การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 45.75 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.50

2. ความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อปชชชาติ” ในแต่ละด้านพบว่า ด้านการรับรู้ นโยบาย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการซื้อสินค้าและบริการ ด้านสิทธิการลดหย่อนภาษี โดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยสรุปเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการรับรู้นโยบายมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถึงปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอันดับที่หนึ่งคือ ระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์มีความเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$, SD. = 0.903) อันดับที่สองคือ การให้คำแนะนำในเรื่องภาษีที่เหมาะสมโดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.62$, SD. = 0.900) อันดับที่สามคือ มีระยะเวลาใช้มาตรการที่เหมาะสมเวลาเพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.57$, SD. = 0.856) อันดับที่สี่คือ มีการชี้แจงประเภทสินค้าและบริการที่สามารถนำมาลดหย่อนได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.53$, SD. = 0.920) อันดับที่ห้า คือ มีการประชาสัมพันธ์มาตรการที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$, SD. = 0.956) และอันดับสุดท้ายคือ มีเอกสาร แผ่นพับ ป้ายประกาศข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับนโยบายอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.35$, SD. = 0.860)

2.2 ด้านเศรษฐกิจมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ถึงปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอันดับที่หนึ่งคือ สามารถช่วยกระตุ้นสภาพคล่องทางการเงิน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.66$, SD. = 0.858) อันดับที่สองคือ สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจปลายปีให้ดีขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.56$, SD. = 0.786) อันดับที่สามคือ ช่วยให้การกระจายรายได้ทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.51$, SD. = 0.934) อันดับที่สี่คือ ช่วยให้เกิดสภาพระดับราคาสินค้าในประเทศดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.50$, SD. = 0.840) อันดับที่ห้า คือ ช่วยให้รายได้ของประชาชนชาติของประเทศเพิ่มขึ้น โดยมี

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$, SD. = 0.878) และอันดับสุดท้ายคือ ช่วยทำให้ประเทศมีการพัฒนา เศรษฐกิจอย่างแท้จริง โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.40$, SD. = 0.890)

2.3 ด้านการซื้อสินค้าและบริการมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอันดับที่หนึ่งคือ มีการแนะนำวิธีการเกี่ยวกับการขอรับใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบอย่างชัดเจนและครบถ้วน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.74$, SD. = 0.826) อันดับที่สองคือ มีขั้นตอนในการซื้อสินค้าที่ไม่ซับซ้อนและมีความชัดเจนโดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.69$, SD. = 0.800) อันดับที่สามคือ มีขั้นตอนการให้บริการที่สะดวกรวดเร็ว โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.64$, SD. = 0.826) อันดับที่สุดคือ มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการขอใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.60$, SD. = 0.940) และอันดับสุดท้ายคือ มีช่องทางให้เลือกซื้อสินค้าและบริการที่เพียงพอต่อความต้องการ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$, SD. = 0.886)

2.4 ด้านสิทธิการลดหย่อนภาษีมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอันดับที่หนึ่งคือ สินค้าที่สามารถนำมาใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ มีความเหมาะสมและเพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.76$, SD. = 0.823) อันดับที่สองคือ มีการแนะนำขั้นตอนในการขอใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบที่เหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.68$, SD. = 0.947) อันดับที่สามคือ มีการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนและครบถ้วน โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.65$, SD. = 0.826) อันดับที่สุดคือ วงเงินที่กำหนดให้เป็นสิทธิลดหย่อนภาษีได้มีความเหมาะสมและเพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.60$, SD. = 0.946) และอันดับสุดท้ายคือ มีการแนะนำวิธีการคำนวณทางภาษีเงินได้ ก่อนการซื้อสินค้าและบริการ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.55$, SD. = 0.915)

อภิปรายผล

ความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ก่อนนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้ศึกษามีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติม ดังนี้

1. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ที่มีต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรี ด้านการรับรู้ของรัฐบาลมาตรการ “ซื้อช่วยชาติ” มีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาข้อพบว่า ระดับความพึงพอใจอันดับที่หนึ่ง คือระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์มีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของยอดชายวิศิพานิช (2549: 78-79) กล่าวว่านโยบายสาธารณะเป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นโดยภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหา ในปัจจุบันให้เบาบางหรือหมดสิ้นไปสู่การมีคุณภาพชีวิต (Quality of life) ที่ดีของประชาชนโดยรวม

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ที่มีต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรี ด้านการซื้อสินค้าและบริการพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากในภาพรวมเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อันดับที่หนึ่ง คือมีการแนะนำวิธีการเกี่ยวกับการขอรับใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบอย่างชัดเจน และครบถ้วน อันดับที่สองคือ ด้านมีขั้นตอนในการซื้อสินค้าที่ไม่ซับซ้อนและมีความชัดเจน อันดับสุดท้ายในด้านนี้คือ ช่องทางให้เลือกสินค้า และบริการที่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิภาวรรณ มโนปราโมทย์ (2556) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสังคมออนไลน์พบว่าทัศนคติของผู้ซื้อที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า ผ่านสังคมออนไลน์ (Instagram) ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงควรมีการสร้างการรับรู้ของผู้ซื้อให้เกิดทัศนคติในเชิงบวกต่อธุรกิจของตนเองทัศนคติในเชิงบวกสามารถสร้างได้โดยการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเช่นการบริการที่ดีความซื่อสัตย์ที่มีต่อลูกค้าและความเต็มใจที่จะให้บริการสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคและนอกจากนี้ การซื้อสินค้าผ่าน (Instagram) มีความสะดวกเนื่องจากสามารถซื้อได้ 24 ชั่วโมงดังนั้นในการสร้างทัศนคติเชิงบวกของผู้ซื้อให้เพิ่มมากขึ้นผู้ขายควรมีการตอบข้อสงสัยหรือข้อความจากผู้ซื้ออย่างรวดเร็วเนื่องจากสาเหตุที่ผู้ซื้อเลือกซื้อสินค้า

ผ่าน(Instagram) เพราะความสะดวกและรวดเร็วทันใจไม่ เพราะความสะดวกและรวดเร็วทันใจไม่มีเวลาจำกัด แม้สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของมิลเลท (Millet,1954,p.397 อ้างถึงในนารี นันตติกุล,2545หน้า 30) ได้ให้รายละเอียดกับความพึงพอใจในการให้บริการหรือความสามารถในการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ รับบริการการให้บริการอย่างเสมอภาค (Equitable Service) หมายถึงความยุติธรรมในการบริหารงานของรัฐที่มีฐานคติที่ว่าคนทุกคนเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกกีดกันใน การให้บริการแก่ผู้รับบริการ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ที่มิต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยเหลือชาติ”ในจังหวัดชลบุรี ด้านสิทธิการลดหย่อนภาษี พบว่า มีความพึงพอใจต่อนโยบายด้านนี้ในระดับมาก โดยภาพรวมแต่ละข้อไม่แตกต่างกัน อยู่ใน ระดับมากซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างภาษีครั้งนี้ จะทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความเป็นธรรมมากขึ้น สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพในปัจจุบัน เพราะผู้ที่เสียภาษีต้องมีรายได้เดือนละ 26,000 บาทขึ้นไป จึงจะเริ่ม เสียภาษีนั่นเองสำหรับค่าลดหย่อนภายใต้โครงสร้างใหม่ ผู้มีเงินได้ และคู่สมรส จะได้เพิ่มค่าลดหย่อน จากเดิม 30,000 บาท เป็น 60,000 บาท ส่วนกรณีที่คู่สมรสต่างฝ่ายต่างมีเงินได้เหมือนกัน ให้หักลดหย่อนรวมกันได้ไม่เกิน 120,000 บาท ขณะที่ บุตร จากเดิมจำกัดค่าลดหย่อนไม่เกิน 3 คน คนละ 15,000 บาท ก็เปลี่ยนใหม่เป็นคนละ 30,000 บาท ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ให้กับคนหาเช้ากินค่ำมากยิ่งขึ้น

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ที่มิต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยเหลือชาติ”ในจังหวัดชลบุรี ด้านประโยชน์ของนโยบาย พบว่ามีความพึงพอใจต่อนโยบายด้านนี้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับความ พึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอยู่ในระดับมากซึ่งตรงกับแนวคิดและทฤษฎีของศรีสะเกษ (2549 : 8) ได้ เปรียบเทียบว่านโยบายเปรียบเสมือนเข็มทิศและหางเสือในการเดินเรือ ที่จะพาเรือไปในทิศทางที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นรัฐบาลจึง จำเป็นที่จะต้องกำหนดนโยบายการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนา ประเทศและการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน เพื่อจะพา ประเทศให้พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นโยบาย หมายถึง แนวทางหรือกรอบที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการ ดำเนินงานหรือปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

การศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ที่มิต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการซื้อช่วยเหลือชาติ”ในจังหวัดชลบุรี พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจต่อการดำเนินนโยบายรัฐบาลในด้านต่างๆแตกต่างกันไปดังนั้นการดำเนินนโยบาย ของรัฐบาลควรเป็นไปดังนี้

1.1 สำหรับรัฐบาลแล้วสิ่งที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนคือการตรวจสอบและวิเคราะห์นโยบายต่างๆที่ประชาชนใน จังหวัดชลบุรีมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดเช่น หมวดเอกสาร แผ่นพับ ป้ายประกาศ ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับนโยบาย หมวดช่วย ทำให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างแท้จริง และหมวดช่องทางให้เลือกสินค้าและบริการที่เพียงพอต่อความต้องการ

1.2 นโยบายที่รัฐบาลให้ความสนใจและส่งผลให้ประชาชนในจังหวัดชลบุรีนี้มีความพึงพอใจมากเช่นระยะเวลาใน การ ประชาสัมพันธ์มีความเหมาะสม การช่วยกระตุ้นสภาพคล่องตัวทางการเงิน มีการแนะนำวิธีการเกี่ยวกับการขอรับ ใบก่ากับภาษีเต็มรูปแบบอย่างชัดเจนและครบถ้วน ด้านสิทธิการลดหย่อนภาษี และด้านประโยชน์ของนโยบาย รัฐบาลควรมี การพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปอีกและทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

1.3 การดำเนินนโยบายของรัฐบาลควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็น รูปธรรมไม่ใช่กำหนดขึ้นเพื่อหวังสร้างคะแนนเสียงหรือให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเท่านั้นเพราะหากไม่สามารถปฏิบัติ ได้จริงจะก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจและสร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในสังคมได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ที่มิต่อนโยบายของรัฐบาล “มาตรการช้อปช่วยชาติ” ในจังหวัดชลบุรี ได้สำรวจความพึงพอใจของผู้มีเงินได้ที่มิต่อนโยบายฯ ในด้านต่างๆอันได้แก่ด้านการรับรู้นโยบายด้านเศรษฐกิจ ด้านการซื้อสินค้าและบริการด้านสิทธิการลดหย่อนภาษี และด้านประโยชน์ของนโยบาย การศึกษาครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณดั่งนั้นในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายรัฐบาลในครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายของรัฐบาลในด้านต่างๆ
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
3. ควรมีการศึกษาถึงอุปสรรคที่มีผลต่อความล้มเหลวของการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกลดี ผังดี และคณะ. (2556). ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ภาควิชาสถิติ, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- [2] ประพันธ์ แก้วกระต่าย. (2556). ความพึงพอใจที่มี ผลต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของลูกค้าที่มาใช้บริการของธนาคารสิริไทย สาขาสี่ แยกราชวงศ์. (การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม , วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ.
- [3] ปริญญา เพชรรุ่งฟ้า และคณะ (2553). ความพึงพอใจและพฤติกรรมการใช้บริการธนาคารออมสิน สาขาบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [4] รวมมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/>
- [5] วิรัช พงศ์นภารักษ์. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ สาขาเมืองอุดรดิตต์. (ภาคินพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์, สาขาการบริหารและพั ฒนาประชาคมเมืองและชนบท.
- [6] สำนักงานสถิติจังหวัดชลบุรี, รายงานสถิติจังหวัดชลบุรี 2558 สถิติสวัสดิการสังคม สืบค้นจาก <http://www.chonburi.nso.go.th/>
- [7] อรษา ทิพย์เที ยงแท้. (2558). ส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการใช้บริการธนาคารออมสิน ในเขตอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (งานวิจัย ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย นานาชาติแสดมฟอร์ด, คณะบริหารธุรกิจ.

.....

การประชุมเชิงปฏิบัติการและส่งเสริมการตลาดของธุรกิจเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหาง

ดง จังหวัดเชียงใหม่

น้ำฝน เจนสมบูรณ์

มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

Abstract

The purposes of this research are to evaluate the potential resource of the pottery, to develop the community and to evaluate the potential management, to develop process management of the community, to evaluate potential marketing of the pottery and to develop products and public relation.

Banpatan is located in Moo4, Sanpakwan sub district, Hangdong district, Chiang Mai province. Most of people make clay doll and pottery as their occupation. They make them by hand, not with any mold. Actually, clay doll and pottery after burn are red as their original color. They are suited with decorating garden or home, being souvenirs for any occasion as well. (Resource: Sub district Administrative Organization of Sanpakwan, Hangdong, Chiang Mai)

Human Resource: People run their business with the philosophy of sufficiency economic, that means they do just for earn their life not for being wealthy.

Management: There's no plan or any assignment for each one, so the researcher has taken students of The Far Eastern University to go to the community and help villagers with planning, organization management and guide each one with their appropriated position through activities.

Marketing: There's no continuously public relationship or neither product development for the present time. By the research, we found that the community really needed to develop their product but they didn't have any guideline or specialist to help them reach their goal.

บทคัดย่อ

การประชุมเชิงปฏิบัติการทางการตลาดของกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อประเมินศักยภาพทางด้านทรัพยากรมนุษย์ ประเมินศักยภาพทางด้านบริหารจัดการของ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการในชุมชน และทางด้านการตลาดของกลุ่มประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล จะได้นำไปพัฒนารูปแบบสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด นำไปพัฒนาการประชาสัมพันธ์ บ้านป่าตาลตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ที่อาชีพส่วนหนึ่งของชุมชนคือการปั้นตุ๊กตาดินเผาได้ มีเป็นลักษณะปั้นด้วยมือ ไม่ได้ใช้แม่พิมพ์เป็นงานปั้นดินเหนียวเผาให้แดงเป็นสีธรรมชาติของดิน เหมาะสำหรับการตกแต่งสวนและแต่งบ้าน หรือนำไปเป็นของขวัญในโอกาสต่างๆที่เน้นความเป็นธรรมชาติ ส่วนของตุ๊กตาดินเผาในลักษณะงานประติมากรรมแบบลอยตัวเท่านั้น โดยอาชีพการปั้นตุ๊กตาดินเผาของชาวบ้านป่าตาลได้ยึดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกล่าวคือทำแบบพอเพียงใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาก่อให้เกิดรายได้ ที่ข้อมูล: นายประสิทธิ์ วงศ์ปัญญา ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านทรัพยากรมนุษย์ ในด้านต้นทุนทางบุคคลที่มีความสามารถและความชำนาญด้านการปั้นดินเผาแต่ท่านเหล่านี้กำลังอยู่ในวัยสูงอายุขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญา

ด้านบริหารจัดการ ขาดการวางแผนงานและการแบ่งหน้าที่ที่ชัดเจน ทางผู้วิจัยได้นำนักศึกษาลงพื้นที่เพื่อแนะนำการทำงานตามหลักหน้าที่ทางการจัดการคือ มีการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมผ่านกิจกรรมเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

ด้านการส่งเสริมตลาด ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของตลาดจากการลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของชุมชนทางชุมชนมีความต้องการจะปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาแต่ยังขาดแนวทางการพัฒนา

1. ความเป็นมาความสำคัญของปัญหาการวิจัย

บ้านป่าตาล ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ อาชีพส่วนหนึ่งของชุมชนคือการทำกิจการตุ๊กตาดินเผาและเครื่องปั้นดินเผาซึ่งเป็นลักษณะปั้นด้วยมือ ไม่ได้ใช้แม่พิมพ์ เป็นงานปั้นดินเหนียวเผาให้แดงเป็นสีธรรมชาติของดิน เหมาะสำหรับการตกแต่งสวนและแต่งบ้านหรือนำไปเป็นของที่ระลึกในโอกาสต่างๆที่เน้นความเป็นธรรมชาติ โดยความแตกต่างของหมู่บ้านป่าตาลกับหมู่บ้านอื่นๆซึ่งทำเครื่องปั้นดินเผาที่บ้านป่าตาลจะไม่เน้นการผลิตเครื่องปั้นดินเผาในลักษณะแจกันหรือภาชนะแต่จะเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะในส่วนของการปั้นตุ๊กตาดินเผาในลักษณะงานประติมากรรมแบบลอยตัวเท่านั้น โดยอาชีพการปั้นตุ๊กตาดินเผาของชาวบ้านป่าตาลได้ยึดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงกล่าวคือทำแบบพอเพียงใช้ทรัพยากรในชุมชนมาก่อให้เกิดรายได้ ที่ข้อมูล: องค์กรบริหารส่วนตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ไปมีโอกาสเข้าไปในชุมชนบ้านป่าตาลและได้รับฟังปัญหาจากผู้ใหญ่บ้าน ในเรื่องผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา(ตุ๊กตาดินเผา)ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ยอดจำหน่ายค่อนข้างน้อย การขนย้ายทำได้ยากเพราะผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นมีขนาดที่หลากหลาย และกังวลถึงในอนาคตว่าการปั้นดินด้วยมือจะสูญหายไปไม่มีลูกหลานในหมู่บ้านสืบทอดการปั้นดินตุ๊กตาดินเผาเพราะว่าทำได้ยากและต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างยิ่ง จากปัญหาดังกล่าวมาทางผู้วิจัยเห็นควรให้มีการสำรวจศักยภาพของชุมชนบ้านป่าตาลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาต่อไป ในด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านบริหารจัดการ ด้านการตลาด เพื่อหาระดับศักยภาพที่แท้จริง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อประเมินศักยภาพทางด้านทรัพยากรมนุษย์ของกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล
- 2.2 เพื่อประเมินศักยภาพทางด้านบริหารจัดการของกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล
- 2.3 เพื่อประเมินศักยภาพทางการส่งเสริมตลาดของกลุ่มประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดจำหน่าย

3.กรอบแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ แบ่งได้เป็น 2 ส่วนดังนี้

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ โดยออกแบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประธาน และสมาชิกกลุ่มประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการรวบรวมจากเอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชนที่เก็บรวบรวมได้ รวมทั้งจากเว็บไซต์

5.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

- ระดับการศึกษา

- ระยะเวลาประกอบธุรกิจ
- ลักษณะในการประกอบธุรกิจ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านศักยภาพที่มีของกลุ่มประติมากรรม

ดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย

- ด้านการจัดการ : ความสามารถในการบริหารจัดการของกลุ่ม
- ด้านการตลาด : ความสามารถในการออกแบบผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการจัดจำหน่าย การหาช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด
- ด้านทรัพยากรมนุษย์ : ความรู้ ความสามารถของสมาชิกกลุ่ม และความรู้ด้านๆที่ต้องการ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของกลุ่มประติมากรรม

ดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

6.ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกลุ่มประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 18 คน

7.สรุปผลการศึกษา

กลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล เกิดขึ้นจากการร่วมกันจัดตั้งกลุ่มโดยนายถวิล บัวขาว, นายวีระ นิมสนอง และนายดุขฎี รักภณี ในยุคแรก ซึ่งปัจจุบันมีนายประสิทธิ์ วงศ์ปัญญา เป็นประธานกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม เพื่อเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือภายในชุมชนและให้ชุมชนมีความเข้มแข็งโดยสืบทอดศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้และในขณะที่เดียวกันก็มีอาชีพที่มั่นคงภายในถิ่นฐานของตนเอง ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาลจะเป็นงานที่ปั้นด้วยมือทุกชิ้น ซึ่งแต่ละชิ้นก็จะมีเอกลักษณ์และความสวยงามแตกต่างกันไปนอกจากนี้ยังมีรูปแบบและประโยชน์ใช้สอยที่หลากหลาย เช่น ตุ๊กตาดินเผาหมูน้อย ตุ๊กตาดินเผากระถางต้นไม้ โคมไฟดินเผา ฯลฯ และที่สำคัญก็จะมีกรออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ และคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยออกมาอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ด้านศักยภาพ(SWOT)ของกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล จุดแข็ง สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถเฉพาะตัวด้านฝีมืองานปั้นดิน ประสพการณ์สูง ความเข้มแข็งของชุมชน รวมถึงผู้นำกลุ่มที่มีความเสียสละและใฝ่รู้ จุดอ่อน กระบวนการเผาดินก่อให้เกิดควันพิษและมลภาวะที่ส่งผลต่อสุขภาพทางเดินหายใจ โอกาส ตลาดเครื่องปั้นดินเผาเติบโตอย่างต่อเนื่องเป็นที่ต้องการของลูกค้าทั้งลูกค้าที่นำไปตกแต่งโรงแรม รีสอร์ท และลูกค้าที่นำไปตกแต่งบ้านพัก และสุดท้ายอุปสรรค เป็นการจำกัดวัตถุดิบในกระบวนการผลิต เช่น ดินเหนียวที่มีการปรับราคาขึ้นลงตามแต่ที่ค่าคนกลาง

ด้านการผลิต เครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาล เป็นการปั้นด้วยแรงงานคนทุกชิ้น ดังนั้นจึงเป็นงานที่ใช้ความสามารถและความชำนาญอย่างมาก เพื่อให้ผลิตภัณฑ์ที่ออกมามีคุณภาพและมีมาตรฐาน วัตถุดิบที่สำคัญคือ ดินเหนียวและฟืน ซึ่งดินเหนียวนั้นจะมีพ่อค้าคนกลางนำมาส่งให้ถึงภายในหมู่บ้าน แต่บางครั้งดินเหนียวก็มีปัญหาเรื่องของคุณภาพดินที่มีส่วนผสมของทรายมากเกินไป แต่บางครั้งก็จะมีปัญหาดินแห้งมากเกินไป ทำให้เกิดปัญหาเวลาขึ้นรูปทางกลุ่มแก้ปัญหาโดยการผสมดินขึ้นมาให้ เพื่อให้ง่ายต่อการปั้นและยังช่วยลดปัญหาระหว่างการอบดินอีกด้วย เครื่องปั้นดินเผาที่มีคุณภาพมากขึ้น

ด้านการตลาด กลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาลมีลูกค้าทั้งในส่วนของการขายส่งและแบบขายปลีก รวมไปถึงยังรับทำตามคำสั่งซื้อของลูกค้า ทำตามแบบที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งกลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นพ่อค้าคนกลางที่ซื้อไปจำหน่าย และยังมีกลุ่มลูกค้าโรงแรมหรือรีสอร์ทที่ซื้อไปตกแต่งสถานที่ กลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตาลยังร่วมกับเทศบาลมีการจัดกิจกรรมแสดงโชว์สินค้าของดีป่าตาลเครื่องปั้นดินเผาหัตถกรรมดินยี่มได้ทุกปีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ช่วยในเรื่องการ

ประชาชนสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นได้เป็นอย่างดี แต่ก็ยังประสบปัญหาอยู่เพราะถ้าหมดช่วงเทศกาล ช่วงกิจกรรมที่เทศบาลจัดขึ้น บ้านป่าตอลกลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตอล ก็จะกลับมาเงียบเหงาเช่นเดิม ยิ่งในช่วงฤดูฝนทำให้ไม่มีลูกค้าและรายได้ลดลง

ด้านทรัพยากรมนุษย์ กลุ่มประติมากรรมดินเผาชุมชนบ้านป่าตอลสมาชิกในกลุ่มทั้งหมด 18 คน ต่างมีความรู้และความชำนาญในด้านการปั้นดินเผา แต่จะขาดความรู้ด้านการเงิน ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ขาดความรู้ด้านการตลาดในส่วนของการหาลูกค้าเพิ่มเติม ทำให้เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อรายได้กระทบการทำงานภายในกลุ่ม ด้วยความที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันทำให้ปัญหาต่างๆถูกละเลยและมองข้ามไป

อ้างอิง

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ.(2542) ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

दनัย เทียนพูน. (2532). สอโลกทัศน์นะนักบริหาร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทศบาลตำบลสันผักหวาน. ข้อมูลพื้นฐานของตำบลสันผักหวาน.(ระบบออนไลน์)www.sunpukwan.go.th (วันที่ค้นข้อมูล :

10 ธันวาคม 2554)

ธีรยุทธ วัฒนาศุภโชค. (2548). การบริหารเชิงกลยุทธ์และการแข่งขัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์,(2546) หลักการตลาด,: 54-55

การพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

วลัยพร เตชะสรพัต, มานูนญ์ สุติศา, สงกรานต์ พรหมวงศ์

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาบริบท ความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านวังลุงและเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านวังลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน และระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน นักเรียนจำนวน 3 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 10 คน นักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 30 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ขอบเขตด้านเนื้อหาในการพัฒนาโรงเรียนบ้านวังลุงในครั้งนี้คือ การทำแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการคิดวิเคราะห์

ผลการประเมินการพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครู พบว่า หลังจากการอบรม ครูมีทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ผ่านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนเริ่มวางแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มมากขึ้น และมีผลคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงขึ้น ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57

คำสำคัญ ทักษะการคิดวิเคราะห์ แผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์

Abstract

This research was to study the context, the needs for student development, the teaching and learning of Ban Wang Lung School and to develop a model of instructional activities that promote the analytical skills of teachers and students at Baan Wang Lung School. The samples used in this study included 2 pre-school teachers, 1 elementary science teacher, and 1 high school science teacher. There are 3 classrooms included 10 pre-school students, 30 elementary school students and 30 high school students from purposive sampling. The content for the development is making analytical thinking lesson plans.

The results of the evaluation of instructional activities model's development that enhance the teachers' analytical skills were found that after training teachers have more analytical skills, knowledge and understanding about the models and procedures of learning management to develop thinking through writing the lesson plan and start planning, design learning activities that focus on analytical thinking skills. The evaluation results of the effectiveness of the instructional activity model that promoted the students' thinking skills were found that students have more analytical thinking skills and there are higher post-test scores. Teachers and students were satisfied with teaching and learning by using the instructional model that promoted their analytical thinking skills at the highest level. The average was 4.57

Keywords analytical thinking skills, analytical thinking lesson plans

บทนำ

นโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน ได้มุ่งทิศทางการพัฒนาประเทศชาติให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน หนึ่งในนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเน้นความสำคัญของการส่งเสริมบทบาทให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ทั่วประเทศทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น ฉะนั้นการจะขับเคลื่อนแนวคิดดังกล่าวเพื่อผลักดัน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดผลที่ชัดเจนจากปัจจุบันสู่ออนาคต ทุกภาคส่วนมีความเกี่ยวข้องจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมกันอย่างเป็นระบบและเดินหน้าการพัฒนาเพื่อเป้าหมายในการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละท้องถิ่นทั่วประเทศให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น จากนโยบายด้านการอุดมศึกษาตามข้อแถลงข่าวยุทธศาสตร์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน ต้องเร่งแก้ไขปัญหาในการปฏิรูปการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพและเกิดมาตรฐานเสมอภาคอย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ และบทบาทหน้าที่สถาบันอุดมศึกษาในแต่ละพื้นที่ต้องทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงให้แก่โรงเรียนเพื่อพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น โดยมีกรอบแนวทางสำคัญ 3 ด้านดังนี้ 1.ด้านผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ และมีทักษะในการดำรงชีวิต โดยจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะทางด้านวิชาการและทักษะการใช้ชีวิต มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มีกิจกรรมรูปแบบที่หลากหลาย 2. ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียน เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียนของโรงเรียนในท้องถิ่นที่หลากหลายรูปแบบ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและโรงเรียน 3. ด้านการพัฒนาครูในโรงเรียนผ่านกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน ผ่านรูปแบบการฝึกอบรมการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อวิชาชีพครูในฐานะผู้สอนและกลไกในการขับเคลื่อนให้การจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนในท้องถิ่นเกิดคุณภาพได้จริง แผนการดำเนินงานโครงการที่ตั้งเป้าหมายในครั้งนี้ได้มุ่งเน้นไปที่นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและความสามารถทางการเรียนรู้ เรื่องกระบวนการคิด การใช้ภาษาและการสื่อสาร ได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ ครูได้รับการพัฒนาศักยภาพในการใช้นวัตกรรมทางการสอน สามารถนำนวัตกรรมการสอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนรวมทั้งการสร้างเครือข่ายในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

โรงเรียนบ้านวังลู่ ตำบลทางดง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ทีมคณะทำงานของมหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์นได้ลงพื้นที่สำรวจและจัดประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการฯ พร้อมสอบถามความต้องการในการพัฒนาในด้านต่างๆจากคณะครูของโรงเรียน พบว่าข้อมูลพื้นฐานของคณะครูโรงเรียนบ้านวังลู่ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งทางวิชาการจำนวนหลายคน ถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ แต่ทั้งนี้คณะครูก็ยังพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ มีความต้องการเพิ่มเติมในเรื่องการพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนในด้านการอ่านออกเขียนได้ ตลอดจนสิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทั้งนี้นักเรียนในโรงเรียนเป็นนักเรียนในพื้นที่และนักเรียนชนเผ่าผสมผสานกันไป นักเรียนมีความหลากหลายและมีพื้นฐานด้านวิชาการที่แตกต่างกันมากจากการสำรวจเบื้องต้นปัญหาที่พบจึงเป็นทั้งเรื่องพื้นฐานคือเรื่องภาษาและการสื่อสาร รวมไปถึงปัญหาหลักคือเรื่องการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนด้วย ในด้านภาษาและการสื่อสาร ครูต่างมีวิธีแก้ไขเพื่อพัฒนาเป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นในส่วนที่คณะครูโรงเรียนบ้านวังลู่และคณะทำงานของมหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์นได้รับทราบข้อมูลเบื้องต้น ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของคณะครูโรงเรียนบ้านวังลู่เบื้องต้นจึงเห็นตรงกันว่าสิ่งที่ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาก็คือ การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูและนักเรียน จึงเกิดความสนใจในการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) มาใช้เป็นกระบวนการในการขับเคลื่อนการดำเนินงานใน

.....

ครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกัน เกิดผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาและชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบท ความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนบ้านวังลุง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูและนักเรียนโรงเรียน

บ้านวังลุง

วิธีการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

- ครูโรงเรียนบ้านวังลุง ตำบลหางดง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 14 คน
- นักเรียนโรงเรียนบ้านวังลุงตำบลหางดง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 170 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 2 คน และมีนักเรียนจำนวน 3 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 10 คน นักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 30 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการคิดวิเคราะห์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม

2.2 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

2.3 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

2.4 แบบสังเกตการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูและของนักเรียน

2.5 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาโรงเรียนบ้านวังลุง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนา คณะทำงานใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร คณะครู นักเรียนในโรงเรียน และการสังเกตการจัดการเรียนการสอน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม แบบประเมินความพึงพอใจ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จาก แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบสังเกต มาตีความสรุปและเขียนเป็นรายงานเชิงบรรยาย

ผลการวิจัย**1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม**

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าครูโรงเรียนบ้านวังลุงส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการคือ ครู ค.ศ. 3 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาได้แก่ ตำแหน่ง ค.ศ.1 พนักงานราชการ และอัตราจ้าง อย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภาระงานสอนในแต่ละระดับชั้น พบว่าครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนบ้านวังลุงมีภาระงานสอนโดย 1 สอนหลายระดับชั้น เมื่อจำแนกตามภาระงานสอนในแต่ละระดับชั้นพบว่า ครูมีภาระงานสอนในระดับชั้น ป.4 – ป.6 มากที่สุด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 รองลงมาได้แก่ระดับชั้น ม.1 – ม.2 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 ระดับชั้น ป.1 และ ม.3 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ระดับชั้น ป.3 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 ระดับชั้น ป.2 และชั้นอนุบาล 1 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ตามลำดับ

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่าครูหนึ่งท่านต้องรับผิดชอบการสอนหลายวิชาหลายระดับชั้นเนื่องจากจำนวนครูไม่เพียงพอ รับผิดชอบมากกว่า 1 วิชาโดยแบ่งงานสอนตามความถนัดของครู

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าครูผู้สอนโรงเรียนบ้านวังลุงส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 16 – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาได้แก่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และมีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 1 ปี , 1 – 5 ปี , 6 – 10 ปี และ 21 – 25 ปี จำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ตามลำดับ

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์สอนในโรงเรียนบ้านวังลุง พบว่าครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอนอยู่ในโรงเรียนบ้านวังลุงระหว่าง 1 – 5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาได้แก่มีประสบการณ์สอนในโรงเรียนบ้านวังลุง ต่ำกว่า 1 ปี และระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวนอย่างละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 22.22 และมีประสบการณ์สอนในโรงเรียนบ้านวังลุงระหว่าง 16-20 ปี และ 21-25 ปี จำนวนอย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11 ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาของครูผู้สอน ในด้านผู้เรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าควรพัฒนาส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียนเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 25 รองลงมาได้แก่ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาคือข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ เช่นสมาธิสั้น เรียนรู้ช้า และการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะการใช้ชีวิต การเลี้ยงชีพเบื้องต้น คิดเป็นร้อยละ 18.75 การพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการอ่านออก เขียนได้ การปรับพฤติกรรมความสนใจเรียนของนักเรียน การมีความรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 12.50 และส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างความมั่นใจให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก โดยเฉพาะทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนการแก้ปัญหาครอบครัว พ่อแม่แยกทางกันส่งผลให้นักเรียนขาดเรียน มาเรียนไม่สม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 6.25

ความต้องการในการพัฒนาของครูผู้สอน ด้านการพัฒนาศักยภาพครู พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาเกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบคิดวิเคราะห์ การสร้างสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย น่าสนใจและทันสมัย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาชีพ การจัดอบรม การให้ความรู้ ความสามารถเฉพาะทางด้านต่าง ๆ แก่ครูที่ไม่จบตรงตามวิชาเอก เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำความรู้และประสบการณ์มาจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน เพื่อแก้ปัญหาครู บุคลากรมีไม่เพียงพอ สอนไม่ตรงตามวิชาเอก และเป็นการพัฒนาวิชาชีพแก่ครู คิดเป็นร้อยละ 15.38 และส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ตามลำดับ

ความต้องการในการพัฒนาครูผู้สอน ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร พบว่าโรงเรียนยังขาดอุปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย การบำรุงรักษาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ และเพิ่มจำนวนให้เพียงพอต่อการใช้งาน ตลอดจนการพัฒนาทักษะ ประสบการณ์ในการใช้สื่อเทคโนโลยีและการสื่อสารให้นักเรียนทุกคนอย่างทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา

ได้แก่ การพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ประกอบการสอนด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย การเพิ่มแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 11.11

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ของครูและนักเรียน โรงเรียนบ้านวังลุง

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนบ้านวังลุงของคณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่าครูตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ แต่ครูไม่ทราบรูปแบบหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ และการนำเทคนิคการคิดวิเคราะห์เข้าไปสู่แผนการสอน ครูมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าครูตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ทำให้ครูมีความต้องการที่จะจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ต้องการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการสอนหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับทิตานา (2546) ที่กล่าวว่าปัญหาในการพัฒนาการคิดของนักเรียน คือครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการคิด ขาดความรู้ทางด้านทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาการคิด รวมไปถึงรูปแบบวิธีการสอนหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด ทำให้ครูขาดความมั่นใจและประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน (Erwin, 1993; ทิตานา, 2546) จึงทำให้นักเรียนมีปัญหาในการพัฒนากระบวนการคิดซึ่งรวมทั้งการคิดวิเคราะห์

คณะทำงานจึงได้ออกแบบรูปแบบการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน โดยการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ผ่านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลักคือ 1) รายวิชา/ระดับชั้น 2) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวบ่งชี้ 3) สาระสำคัญ 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) สาระการเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อการเรียนการสอน และ 8) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้คณะครูโรงเรียนบ้านวังลุงทุกคนได้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนแผนแบบคิดวิเคราะห์ ก่อน เพื่อทำความเข้าใจในรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการของการสอดแทรกกระบวนการคิดวิเคราะห์หลังสู่แผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งในภาพรวมและแยกตามกลุ่มสาระ โดยคณะทำงานได้จัดทำมีกิจกรรมการคิดวิเคราะห์สำหรับครูเพื่อให้ครูเชื่อมโยงสู่การนำไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน 5 ขั้นตอน คือ

(1) ขั้นปฐมนิเทศ (Orientation) ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ครูผู้สอนจะต้องปฐมนิเทศผู้เรียน โดยแจ้งจุดประสงค์ของการเรียนให้ผู้เรียนทราบทุกครั้ง เพราะในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์จำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับผู้เรียนเป็นลำดับแรก (Nisan, 1985; Sternberg, 1986) เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะต้องเรียนรู้และมีทิศทางที่จะรับรู้และแสดงพฤติกรรม รวมทั้งทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

(2) ขั้นนำเสนอบทเรียน (Presentation of Learning Task) การนำเสนอบทเรียนซึ่งอาจอยู่ในรูปสถานการณ์ เนื้อหาสาระ เรื่องราว บทความ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด เพราะหัวใจของการพัฒนากระบวนการคิดคือ การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดเพื่อหาคำตอบสอดคล้องกับ Sucman (cited in Joyce and Weil, 2000); Piaget, Sullivan and Kohlberg (cited in Jayce and Weil, 2000) ที่พัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนา การคิดของผู้เรียนโดยใช้สถานการณ์เป็นเนื้อหาให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดเพื่อหาคำตอบ

(3) ขั้นฝึกการวิเคราะห์ (Practice of Analytical Thinking) แบ่งออกเป็นฝึกการคิดเป็นรายบุคคลและฝึกการคิดเป็นกลุ่มย่อย ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ผู้สอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดเป็นรายบุคคล โดยการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการฝึกคิดและใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดเป็นรายบุคคลเพื่อหาคำตอบ สอดคล้องกับมะละลิวัลย์ (2540) และสมชาย (2545) ที่พัฒนารูปแบบการสอนคิด โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน นอกจากนี้การฝึกการคิดเป็นกลุ่มย่อยเป็นการเปิดโอกาสให้

ผู้เรียนได้ฝึกคิดเป็นกลุ่ม เพราะความคิดเห็นที่ต่างกักันทำให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ผู้เรียนจะพยายามค้นหาข้อมูลมาปรับความคิดใหม่ (Johnson and Johnson, 1994) การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเด็กจะลดการยึดติดตนเองเป็นศูนย์กลางเพราะจะต้องเผชิญกับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน จะเรียนรู้ที่จะจัดการกับความเห็นที่ต่างกักันและร่วมมือกับคนที่มีการพัฒนาการในแต่ละระดับแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้มีการปรับปรุงความคิดของตน (Piaget cited in Dennis, 1990) และการอภิปรายกลุ่มมีผลต่อการพัฒนาการคิดของผู้เรียน (Takington, 1989) นอกจากนี้การอภิปรายกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกันยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการคิดอีกด้วย (Pollack, 1987)

(4) ขั้นนำเสนอและอภิปรายผลการคิด (Presentation and Discussion) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลการคิดของกลุ่มย่อยต่อกลุ่มใหญ่และให้ผู้สอนและผู้เรียนได้อภิปรายร่วมกัน เพราะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนขยายขอบเขตความคิดให้กว้างและซับซ้อนยิ่งขึ้น (Gall & Gall cited in Dillon, 1984) นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Takington (1989) พบว่า การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้สอนและผู้เรียน มีผลต่อการพัฒนาการคิดของผู้เรียน สอดคล้องกับรูปแบบการสอนของ McTighe & Lyman (1988); สมชาย (2545) และนฤมล (2546) ที่กำหนดให้มีขั้นนำเสนอและอภิปรายผลการคิดในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดของผู้เรียน

(5) ขั้นสรุปบทเรียน (Conclusion) เป็นขั้นที่ผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำผลจากการฝึกการคิดเป็นรายบุคคล การฝึกการคิดเป็นกลุ่มย่อย การนำเสนอและอภิปรายผลการคิดซึ่งมีแนวคิดที่หลากหลายเหล่านั้นมาร่วมกันสรุปบทเรียน

ผลการประเมินการพัฒนาครูผู้สอน พบว่า

ครูผู้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ หลังจากการสัมมนาแล้ว พบว่าครูมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มมากขึ้น เริ่มวางแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ ประกอบกับกิจกรรมการฝึกอบรมครู ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 3 กิจกรรม คือ การให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ การฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ให้แก่ครู และให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ดังนั้นครูผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจึงได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ของตนเอง ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์

ครูผู้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการส่วนใหญ่สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ที่ไ้ระดับคุณภาพดี ได้รับความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนได้ฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ มีการบูรณาการผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และการนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น การอภิปรายแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งมีการวิพากษ์พร้อมให้ข้อเสนอแนะแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นโดยทีมวิทยากรและคณะทำงาน นอกจากนี้จากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ครูได้สะท้อนผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการว่าได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน ได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ของตนเอง รวมทั้งได้ความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบที่ถูกต้อง และมั่นใจว่าจะสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ได้จริงในชั้นเรียน

ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนและทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ เป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการคิดเพื่อหาคำตอบ โดยใช้สถานการณ์ เนื้อหาสาระ เรื่องราวบทความ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ เพราะหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้น

กระบวนการคิดคือการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้คิด ส่งผลให้นักเรียนมีความอยากรู้ อยากเห็นและอยากค้นหาคำตอบ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ฝึกการคิดทั้งรายบุคคลและกลุ่มย่อย ทั้งการวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ ทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ทั้งนี้จากการสังเกตและการประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนพบว่าการจัดการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์เป็นกลุ่มย่อยเพื่อหาคำตอบ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระตามหลักสูตรและได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ควบคู่ไปด้วย ที่เป็นผลเช่นนี้เนื่องมาจากการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ครูผู้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ จึงมีทักษะการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น และเริ่มวางแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากกระบวนการคิดของบุคคล สามารถพัฒนาได้ (ทีศนา, 2546) และการที่ครูจะสอนให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ได้นั้น ครูจะต้องเข้าใจกระบวนการคิดและคิดเป็นเสียก่อน (Baldwin, 1984; NCSS, 1989)

ในส่วนของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ครูได้รับความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วยกัน ตลอดจนได้ฝึกปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการบูรณาการผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และได้การนำเสนอเพื่อแลกเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น จนมีความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบที่ถูกต้องเป็นของตนเอง และมั่นใจว่าจะสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ได้จริงในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับวีระ สดสังข์ (2550) ที่กล่าวการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ครูสามารถทำได้โดยการจัดการเรียนรู้ และการใช้เทคนิคการสอนตามขั้นตอนอย่างมีระบบ จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายซึ่งในขณะเดียวกันกระบวนการทางสมองมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ มีการเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองของการคิดโดยฝึกคิด ฝึกตั้งคำถาม กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ การคิดตีความ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การคิดแบบย้อนทวน การคิดจำแบบแยกแยะ การคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ตลอดจนการคิดจัดอันดับเป็นการปฏิบัติตามหลักการ

ตลอดภาคเรียนที่มีการจัดการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสามารถทำให้นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนเพิ่มมากขึ้น เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการคิดเพื่อหาคำตอบ โดยการกำหนดใช้สถานการณ์ หรือเนื้อหาสาระอื่นๆ และใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ นักเรียนจึงมีความอยากรู้ อยากเห็นและอยากค้นหาคำตอบ ตลอดจนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ฝึกการคิดทั้งรายบุคคลและกลุ่มย่อยที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การอภิปรายกลุ่มและการเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการคิดและมีผลต่อการพัฒนาการคิดของผู้เรียนอีกด้วย (Pollack, 1987; Takington, 1989) นอกจากนี้กิจกรรมการนำเสนอและอภิปรายผลการคิด จะช่วยพัฒนากระบวนการคิด

ของนักเรียน เพราะปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนจะทำให้ผู้เรียนขยายขอบเขตความคิดให้กว้างและซับซ้อนยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่พบจากการสังเกตและการประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนนั้นเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ที่เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบหนึ่ง ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับมนตรี วงษ์สะพาน. (2556) ที่กล่าวว่าการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่ผู้เรียนนั้น เป็นการส่งเสริมการคิดขั้นสูงให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้ายอมรับแม้คำตอบนั้นผิด นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแก้ปัญหาที่เป็นระบบ มีความภาคภูมิใจในการคิดของตนเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในอนาคตอีกด้วย

สรุป

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูมีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการคิดวิเคราะห์ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนมีความมั่นใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ในรูปแบบที่ถูกต้องเป็นของตนเอง และมั่นใจว่าจะสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ได้จริงในชั้นเรียนโดยเฉพาะการบูรณาการผ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทั้งนี้จากการสังเกตและการประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบ นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระตามหลักสูตรและได้ฝึกปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเรื่องทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ในการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียนนี้ ควรให้ระยะเวลาแก่ครูที่เข้ารับการอบรมในเรื่องการคิดมากขึ้น เพื่อให้ครูเกิดความกระจำ เข้าใจในความหมายและกระบวนการคิดแต่ละชนิด เพื่อสามารถนำไปปรับในการวางแผนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของแต่ละวิชา เนื่องจากการคิดมีลักษณะเป็นนามธรรมและการคิดไม่ใช่เนื้อหาสาระ แต่เป็นทักษะกระบวนการ ซึ่งค่อนข้างยากแก่ครูที่จะเข้าใจ ในเวลาอันรวดเร็ว

2. ควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระในแต่ละรายวิชาและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

3. ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานหลังจากการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ของนักเรียนไปใช้แล้วเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ . (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [2] นฤมล ศรราชพันธุ์. (2546). **การพัฒนารูปแบบการสอนทักษะ การคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับครุศึกษา**

ทางคหกรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- [3] ทิศนา แคมมณี. (2546). การพัฒนากระบวนการคิด : แนวทางที่หลากหลายสำหรับครู. **วารสารราชบัณฑิตยสถาน**, 28 (1), 38-54.
- [4] มนตรี วงษ์สะพาน. (2556). การยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียนด้วยกระบวนการคิดวิเคราะห์. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ**. 13(2). 125-139.
- [5] มลิวัลย์ สมศักดิ์. (2540). **รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการ คิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในโครงการ ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาบัตรการศึกษาศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.**
- [6] วีระ สดสังข์. (2550). **การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.**
- [7] สมชาย รัตน์ทองคำ . (2545). **การพัฒนาแบบการสอน ที่เน้นกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษากายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- [8] Baldwin, D. (1984). The Thinking Strand in Social Studies. **Education Leadership**, 42 (1) : September.
- [9] Dennis, Jo Ann. (1990). The Influence of Cognitive Monitoring Instruction on Academic Task Performance. **Dissertation Abstracts International**, 48 (12), 3073-A :June.
- [10] Dillon, J.T. (1984). Research on Questioning and Discussion. **Educational Leadership**, 42 (3), 50-56: November.
- [11] Erwin, B.W.JR. (1993). Growth in Critical Reading and Evaluation of Arguments among non-proficient College Readers. Doctoral Dissertation, State University of New York at Buffalo. **Dissertation Abstracts International**. 54 : 2104.
- [12] Johnson, David W. & Johnson, Roger T. (1994). **Learning Together and Alone : Cooperative and Individualistic Learning**. 4th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- [13] Joyce, B. & Weil, M. (2000). **Model of Teaching**. 6 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- [14] Mctighe, J. & Lyman, Frank T. (1988). Cueing Thinking in the class : The Promise of
- [15] Takington, S.A. (1989). **Improving Critical Thinking Skills Using Paideia Seminars in a seven Grade Literature Curriculum**. Doctoral Dissertation. University of San Diego.
- [16] Theory Embedded Tods. **Educational Leadership**, 42 (1), 26- 36 : September.
- [17] Nisan, M. (1985). Motivation : Academic. **The International Encyclopedia of Education**. 6: 3430-3434.
- [18] Pollack, P.H. (1987). Foresting Critical Thinking. A Study of the Effects of Classroom Climate In a Gifted Program. **Dissertation Abstracts International**, 49 (9), April.
- [19] Sternberg, Robert T. (1986). **Intelligence Applied : Understanding and Increasing Your Intellectual Skills**. Washington, D.C. : Harcourt Brace Jovanovich.

กลยุทธ์ธุรกิจและกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจออกกำลังกาย

กรณีศึกษาศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง

บังกขกร หงษ์สาม¹, พิเชษฐ นนทรักษ์², พฤกษา เกษมสารคุณ³

¹คณะศิลปศาสตร์,สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง, b_hongsam@gmail.com

²คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ,สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง, nontalux@hotmail.com

³คณะศิลปศาสตร์,สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง, kifkojung@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจและกลยุทธ์การตลาดของธุรกิจออกกำลังกายกรณีศึกษาศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปางมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทั้งในระดับองค์กร ระดับธุรกิจ ระดับหน้าที่ และกลยุทธ์ทางการตลาดของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปางเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ลูกค้า/สมาชิก/ผู้ใช้บริการ ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง จำนวน 270 ราย กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบสะดวก จำนวน 159 ตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญด้านบุคลากร มากเป็นอันดับแรกรองลงมา ด้านการจัดจำหน่าย/สถานที่ ด้านกระบวนการ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ด้านสิ่งนำเสนอทางกายภาพลำดับสุดท้ายด้านการส่งเสริมการตลาด จากการศึกษาผลการวิเคราะห์สามารถสรุปแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ได้ดังต่อไปนี้

- 1) กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) ใช้กลยุทธ์การเจริญเติบโตที่มุ่งเน้นด้านความเชี่ยวชาญ (Concentration Growth Strategy) โดยเน้นกลยุทธ์การเจริญเติบโตตามแนวนอน (Horizontal Growth Strategy)
- 2) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) คือ กลยุทธ์การมุ่งที่ความแตกต่าง (Focus Differentiation Strategy)
- 3) กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) คือ กลยุทธ์การมุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการ
- 4) กลยุทธ์การตลาดเป้าหมาย (STP Strategy) 4.1 การแบ่งส่วนตลาด 4.2 กลุ่มเป้าหมาย 4.3 ตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ 4.4 กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด

คำสำคัญ: กลยุทธ์ธุรกิจ กลยุทธ์การตลาด ธุรกิจออกกำลังกาย

Abstract

Based on the quantitative research, the purpose of this study, entitled “Business Strategy and Marketing Strategies of Fitness Business : A Case Study of Sports Science Center, Institute of Physical Education Lampang”, aimed to explore the guidelines for setting the corporate, business, functional, and STP strategies of Sports Science Center in the Institute of Physical Education Lampang. For research methodology, 159 out of 270 respondents used as a sample group were selected by using the convenience sampling technique. These included customers, fitness center members, and outsiders taking the services of Sports Science Center in the Institute of Physical Education Lampang. The results of the study revealed that marketing mix factors affecting the customers’ final decision on their services of Sports Science Center in the Institute of Physical Education Lampang were all rated at a higher level in terms of its personnel management, followed by its place, process, price, product, physical evidence and presentation, and marketing promotion. Also, guidelines for setting the business and marketing strategies of Sports Science Center in the Institute of Physical Education Lampang were detailed as follows:

- 1) The corporate strategy was engaged with the concentration growth strategy focusing on the horizontal growth strategy;
- 2) The business strategy involved with the focus differentiation strategy;
- 3) The functional strategy concerned with the strategy of productivity and services, and
- 4) The STP strategy as follows. 4.1 market segmentation; 4.2 targeting 4.3 positioning and 4.4 marketing mix strategy

Keywords: Business Strategy, Marketing Strategies, Fitness Business

บทนำ

ปัจจุบันธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการออกกำลังกายเกิดขึ้นมาอย่างมากมาย เช่น สโมสร(Mega Club) ศูนย์กีฬา(Multi-Sports Center) ฟิตเนสเซนเตอร์ (Fitness Center) ศูนย์บริการเฉพาะ(Niche Club) เพื่อตอบสนองความต้องการในการออกกำลังกายของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มการแข่งขันทันทีที่สูงขึ้นต่อเนื่อง [1] การเติบโตของธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายเป็นการรองรับความต้องการการออกกำลังกายของประชาชนที่ทำงานในเมือง แม้ว่าการใช้บริการศูนย์ออกกำลังกาย จะต้องมีการสมัครสมาชิก และการเรียกเก็บค่าสมาชิก แต่เนื่องจากความหลากหลายของอุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการออกกำลังกายให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบของศูนย์ออกกำลังกาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีอัตราเติบโตรวดเร็วที่สุด จากการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้ ทำให้ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประเภทศูนย์ออกกำลังกายต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหนือกว่าคู่แข่ง [2] ในปัจจุบันการแข่งขันของธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายมีการแข่งขันอยู่ในระดับสูง มีมูลค่าตลาดปี พ.ศ. 2558 ที่คาดการณ์ว่าจะสูงถึง 4 พันล้านบาท ปัจจุบันมีการแข่งขันทางด้านธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายสูง จะเห็นได้จากการขยายตัวของธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดีและยังมีผู้ประกอบการธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาทำธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายกันมากขึ้น จนทำให้ในประเทศไทยมีผู้ประกอบการธุรกิจศูนย์ออกกำลังกายทั้งรายเล็กและรายใหญ่กว่า 480 แห่ง ให้บริการลูกค้ากว่า 2 แสนคนทั่วประเทศ [3]

ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐอยู่ในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เปิดดำเนินการให้บริการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญมากในการนำหลักการทางวิทยาศาสตร์การกีฬาไปใช้ในการออกกำลังกายสร้างสมรรถภาพทางกายและเล่นกีฬาอย่างเป็นระบบส่งเสริมและพัฒนาศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาสุขภาพนันทนาการและวิทยาศาสตร์สุขภาพให้แก่ นักเรียน นักศึกษาเยาวชนและประชาชนทั่วไปในจังหวัดลำปาง[4] ที่สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ในการเสริมสร้าง สุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจมีความสัมพันธ์ทางสังคมและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่เน้นการพัฒนาสุขภาพอย่างครบวงจร [5]

การให้บริการจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปางได้สนองตอบความต้องการของประชาชนเพราะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพขององค์กรนั้นจะต้องคำนึงถึงผู้มาใช้บริการเป็นหลักสำคัญและในปัจจุบันการแข่งขันของธุรกิจบริการสถานออกกำลังกายมีการแข่งขันอยู่ในระดับสูงทั้งในรูปแบบการปรับปรุงของสถานที่ การเพิ่มเติมอุปกรณ์หรือกิจกรรมการออกกำลังกายให้มีความทันสมัยมากขึ้น การแข่งขันด้านราคา ที่สำคัญที่สุดคือความปลอดภัย ความสะอาดและคุณภาพบุคลากรที่ให้บริการ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของลูกค้าและอาจแสดงผลกระทบต่อผลประกอบการ และความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงเห็นความสำคัญที่จะต้องมีการศึกษากลยุทธ์ธุรกิจและกลยุทธ์การตลาดที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและสามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหนือกว่าคู่แข่ง โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การวิเคราะห์ Five Forces Analysis Model การวิเคราะห์ SWOTแบบทริกซ์ อุปสรรค-โอกาส-จุดอ่อน-จุดแข็ง TOWS Matrix การกำหนดกลยุทธ์ การวิเคราะห์ BCG Matrix การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การประเมินผลและการควบคุมผลการดำเนินงาน และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกลยุทธ์การตลาด คือ การวิเคราะห์ STP กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดของธุรกิจบริการ 7Ps แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทั้งในระดับองค์กร ระดับธุรกิจ ระดับหน้าที่และกลยุทธ์ทางการตลาดของ ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือประชากรที่เป็นลูกค้า/สมาชิก/ผู้ใช้บริการของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง จำนวน 270 ราย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 ตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ของเครจซี่และมอร์แกน [6] ในช่วงระยะเวลา 4 เดือน คือ เมษายน ถึง กรกฎาคม 2560 ซึ่งทำการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปางโดยใช้มาตราวัด 5 ระดับ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach's ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ มีค่ามากกว่า 0.70 ขึ้นไป [7]

ใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลผลคะแนนที่ได้จากการจัดลำดับความคิดเห็นถือหลักเกณฑ์ในการประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง มาก
2.50 – 3.49	หมายถึง ปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง น้อย
0.50 – 1.49	หมายถึง น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 159 ตัวอย่าง โดยผู้ให้ข้อมูล คือลูกค้า/สมาชิก/ผู้ใช้บริการของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง ส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษาและมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญ ด้านบุคลากร มากเป็นอันดับแรก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.62) รองลงมา ด้านการจัดจำหน่าย/สถานที่ ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.62) ด้านกระบวนการ ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.62) ด้านราคา ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.64) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.54) ด้านสิ่งนำเสนอทางกายภาพ ($\bar{X}=3.82$, S.D.=0.65) ลำดับสุดท้ายด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}=3.39$, S.D.=0.94)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจนั้นมีหลายประการด้วยกัน เช่น ความต้องการของผู้บริโภคที่มีความแตกต่างกัน โปรแกรมการออกกำลังกาย และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และบริการ ที่จะสามารถสนองตอบความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ รวมถึงประสิทธิภาพด้านต่าง ๆ ขององค์กร เช่น ระบบการบริหารจัดการภายในของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ความรู้ความสามารถของบุคลากร กิจกรรมทางการตลาด เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการลูกค้า จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มี ผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ และบริการของลูกค้ามากที่สุด 3 อันดับคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับพนักงานต้องมีมนุษยสัมพันธ์ กระตือรือร้น และมีความรู้เข้าใจในการให้บริการ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสถานที่ ลูกค้าจะให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้ง ที่อยู่บนถนนที่มีการคมนาคมสะดวก ใกล้บ้านหรือที่ทำงาน รวมทั้ง มีที่จอดรถสะดวกและปลอดภัย และปัจจัยด้านกระบวนการ คือ ต้องมีกระบวนการในการสอนที่ปลอดภัย มีมาตรฐาน

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์สามารถสรุปแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ได้ดังต่อไปนี้ กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) ใช้กลยุทธ์การเจริญเติบโตที่มุ่งเน้นด้าน ความเชี่ยวชาญ (Concentration Growth Strategy) ทางด้านการให้บริการด้านธุรกิจที่เกี่ยวกับสถานออกกำลังกาย โดยเน้นกลยุทธ์การเจริญเติบโตตามแนวนอน (Horizontal Growth Strategy) มีการทำการตลาดอย่างต่อเนื่อง และมีการขยายตลาดไปยังกลุ่มเป้าหมายใหม่ ๆ

กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) ใช้ กลยุทธ์การมุ่งที่ความแตกต่าง (Focus Differentiation Strategy) คือ มุ่งที่ความต้องการของลูกค้าในตลาดย่อยที่มีความแตกต่างจากตลาดรวมเป็นหลัก โดยการสร้างผลิตภัณฑ์ และบริการที่มีเฉพาะเจาะจงมีความแตกต่างมากขึ้น

กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) มุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์ และบริการ เพื่อตอบสนองกลุ่มตลาดเป้าหมายให้มีความชัดเจน

กลยุทธ์การตลาดเป้าหมาย (STP Strategy) 1) การแบ่งส่วนตลาด 2) กลุ่มเป้าหมาย 3) ตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ 4) กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด 4.1) ด้านผลิตภัณฑ์ 4.2) ด้านราคา 4.3) ด้านสถานที่หรือการจัดจำหน่าย 4.4) ด้านการส่งเสริมการตลาด 4.5) ด้านคนหรือบุคลากร 4.6) ด้านสิ่งนำเสนอทางกายภาพ 4.7) ด้านกระบวนการ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไปโดยใช้ PEST Analysis Model และการวิเคราะห์สภาพการแข่งขันโดยใช้ตัวแบบแรงดัน 5 ประการหรือ Five Forces Analysis Model ทำให้เห็นสภาพแวดล้อมภายนอกและปัจจัยแรงกดดันต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานทำให้เห็นทิศทางสภาพแวดล้อมการแข่งขันในธุรกิจและมองเห็นถึงโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถนำมาวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยใช้ SWOT Analysis Model ซึ่งทำให้เห็นถึงจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานที่สำคัญและสามารถนำมากำหนดทางเลือกกลยุทธ์ของธุรกิจโดยใช้ TOWS Matrix และ BCG Matrix เพื่อนำมา กำหนดเป็นกลยุทธ์ระดับองค์กรระดับธุรกิจและระดับหน้าที่ของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งเป็นการวางแผนทางการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของธุรกิจโดยใช้ศักยภาพและความสามารถในการดำเนินงานและการอาศัยโอกาสที่เกื้อหนุนในการดำเนินงานเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในขณะเดียวกันก็สามารถลดจุดอ่อนภายในและหลีกเลี่ยงอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมและการแข่งขันที่รุนแรงต่างๆได้รวมทั้งการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ให้บริการศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการของลูกค้ามากที่สุด 3 อันดับคือ ปัจจัยด้านบุคลากรซึ่งจะเกี่ยวข้องกับพนักงานต้องมีมนุษยสัมพันธ์กระตือรือร้นและมีความรู้ น่าเชื่อถือในการให้บริการรองลงมาคือปัจจัยด้านการจัดจำหน่าย/สถานที่ลูกค้าจะให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งที่อยู่บนถนนที่มี

การคมนาคมสะดวกใกล้บ้านหรือที่ทำงานรวมทั้งมีที่จอดรถสะดวกและปลอดภัยและปัจจัยด้านกระบวนการก็ต้องมีกระบวนการในการสอนที่ปลอดภัยมีมาตรฐาน

จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของรุจิพจน์ อินทร์สุวรรณ [8] พบว่าความถี่ในการมาใช้บริการ มีความสัมพันธ์กับช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร ลักษณะทางกายภาพ และด้านกระบวนการ ประเภทของบริการที่ใช้ มีความสัมพันธ์กับเพศและช่องทางการจัดจำหน่าย วันที่เข้ามาใช้บริการ มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา อาชีพ ราคาและการส่งเสริมการตลาด ช่วงเวลาที่เข้ามาใช้บริการ มีความสัมพันธ์กับอายุ อาชีพ รายได้และการส่งเสริมการตลาดและความพึงพอใจในการใช้บริการ มีความสัมพันธ์กับอาชีพ ผลผลิตภัณฑ์ ราคาช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านลักษณะทางกายภาพและด้านกระบวนการและสอดคล้องกับผลการศึกษาของพนิดาอภิชาติ, อรพินทร์ เยาวรัตน์และอัญชลี พงศ์เจริญพิทย์ [9] ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเลือกใช้บริการสถานออกกำลังกายเพราะใกล้ที่พักเดินทางสะดวกและจากการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดในช่วงต้นผู้ศึกษาจึงสรุปแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ได้คือ

กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Strategy) ใช้กลยุทธ์การเจริญเติบโตที่มุ่งเน้นด้านความเชี่ยวชาญ (Concentration Growth Strategy) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของเลสส์และลอยด์ [10] ได้กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์ระดับองค์กรเป็นการกำหนดทิศทางรวมของธุรกิจสถานออกกำลังกายซึ่งเป็นทิศทางที่ใช้อธิบายแนวทางร่วมกันในการพัฒนาธุรกิจสถานออกกำลังกายบนพื้นฐานความหลากหลายของสายผลิตภัณฑ์และอุตสาหกรรมหรือเป็นการกำหนดทิศทางที่เป็นเอกภาพของธุรกิจโดยรวมขององค์กร ดังนั้นศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ควรที่จะมีการกำหนดกลยุทธ์โดยใช้กลยุทธ์การเจริญเติบโต (Growth Strategy) ในการดำเนินงานเพื่อสร้างการเจริญเติบโตให้ธุรกิจเช่นการเพิ่มยอดขายการเพิ่มส่วนแบ่งตลาดการลงทุนโดยเน้นไปที่กลยุทธ์การเจริญเติบโตที่มุ่งด้านความเชี่ยวชาญ (Concentration Growth Strategy) คือการให้ความสำคัญกับการดำเนินงานที่ตนชำนาญและทุ่มเททรัพยากรทางธุรกิจไปในการดำเนินงานในอุตสาหกรรมใด อุตสาหกรรมหนึ่งเพียงอย่างเดียวเช่นการเป็นผู้เชี่ยวชาญการให้บริการด้านธุรกิจที่เกี่ยวกับสถานออกกำลังกายแบบครบวงจร เป็นต้น

กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) ใช้ กลยุทธ์การมุ่งที่ความแตกต่าง(Focus Differentiation Strategy) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ Michael E. Porter [11] คือ การมุ่งที่ความต้องการของลูกค้าในตลาดย่อยที่มีความแตกต่างจากตลาดรวมเป็นหลักศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ควรจะมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้มีความชัดเจนเพื่อจะได้สร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเฉพาะเจาะจงได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในระยะยาว

กลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) มุ่งเน้นการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการเพื่อตอบสนองกลุ่มตลาดเป้าหมายให้มีความชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของเลสส์และลอยด์ [10] ได้กล่าวไว้การดำเนินหน้าที่ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันและเป็นกระบวนการสร้างคุณค่าเพิ่มของธุรกิจซึ่งการนำ กลยุทธ์ระดับหน้าที่มาใช้ในระดับปฏิบัติการนี้ก็เพื่อให้บรรลุได้ซึ่งวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์กรที่สามารถประเมินค่าออกมาได้อย่างชัดเจนและจะเป็นกลยุทธ์ที่ครอบคลุมทุกหน่วยงานภายในให้มีการสอดประสานกันเพื่อความสำเร็จของกลยุทธ์ระดับธุรกิจและระดับองค์กร ดังนั้นศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ควรมุ่งเน้นไปที่หน่วยปฏิบัติงานภายในของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าได้อย่างเต็มที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา จึงควรมีการทำวิจัยทางด้านนี้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์พัฒนาปรับปรุงกระบวนการในการทำงานและพัฒนากลยุทธ์ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่ตลอดเวลาซึ่งจะทำให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สามารถใช้แข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพได้เช่นการพัฒนาโปรแกรมการตลาดใหม่ๆที่มีความน่าสนใจกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง การวิจัยและการพัฒนาโปรแกรมในการออกกำลังกายให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าได้เพิ่มมากขึ้นรวมทั้งการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์หรือบุคลากรซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความพึงพอใจในการบริการกับลูกค้าให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

กลยุทธ์การตลาดเป้าหมาย (STP Strategy) 1) การแบ่งส่วนตลาดเป็นประชาชนไทยที่มีอายุระหว่าง 21- 40 ปี ประชาชนที่อาศัยในตัวเมืองบุคคลที่รักสุขภาพ 2) กลุ่มเป้าหมายคือลูกค้าที่สนใจกับการออกกำลังกายซึ่งเป็นกลุ่มวัยทำงานที่ต้องการเวลาออกกำลังกายหลังเลิกงาน 3) ตำแหน่งของผลิตภัณฑ์ มีโปรแกรมการออกกำลังกายที่เหมาะสม และราคามีความยืดหยุ่นสูง 4) กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด 4.1) ด้านผลิตภัณฑ์ควรเลือกเครื่องออกกำลังกายที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยเพียงพอสำหรับผู้ใช้บริการและควรมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ 4.2) ด้านราคาควรมีนโยบายการตลาดในการลดราคา ค่าสมัครสมาชิกและควรกำหนดราคาที่เหมาะสม 4.3) ด้านสถานที่หรือการจัดจำหน่าย ควรจัดให้มีที่จอดรถเพียงพอและที่จอดรถควรอยู่ใกล้บริเวณและควรเลือกทำเลที่ตั้ง 4.4) ด้านการส่งเสริมการตลาดควรแจกคู่มือให้ทดลองใช้บริการฟรี แจกของแถมควรแจกใบปลิวแผ่นพับและควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ 4.5) ด้านคนหรือบุคลากรควรคัดเลือกพนักงานที่มีมนุษยสัมพันธ์และมีใจรักงานบริการควรสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานควรมีการคัดเลือกอบรมและประเมินครูผู้สอน และควรจัดครูผู้สอนให้พอเพียงต่อผู้ใช้บริการ 4.6) ด้านสิ่งนำเสนอทางกายภาพควรมีเครื่องแบบสำหรับพนักงาน ควรทำความสะอาดสถานที่ห้องน้ำและห้องอาบน้ำให้สะอาดอยู่เสมอเปิดดนตรีให้ฟังภายในสถานบริการและควรจัดให้มีมุมพักผ่อนหรือมุมอ่านหนังสือ 4.7) ด้านกระบวนการมีการคัดเลือกครูผู้สอนที่มีความรู้และมีประสบการณ์ มีการสอนการใช้งานอุปกรณ์เครื่องออกกำลังกายให้กับผู้ใช้บริการทุกคน และจัดอบรมวิธีการต้อนรับให้พนักงานซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิราภา พึ่งบางกรวย [1] ได้ศึกษาส่วนประสมการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการฟิตเนสเซ็นเตอร์ ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการส่งเสริมการตลาด ด้านการให้บริการทดลองใช้ฟรีก่อนสมัครใช้บริการ การนำเอาผู้ใช้บริการแล้วได้ผลมาเป็น ฟรีเซ็นเตอร์ และมีการปรับปรุงการส่งเสริมการตลาดใหม่ตลอด และปัจจัยหลักฐานทางกายภาพ ด้านมีการตกแต่งภายในที่สวยงาม มีผลต่อการตัดสินใจของผู้เล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ ปัจจัยสถานที่ ด้านการตั้งอยู่ในสถานที่เดินทางสะดวก และมีตารางเวลาการออกกำลังกายที่หลากหลาย ปัจจัยบุคคลด้านพนักงานมี มนุษย์สัมพันธ์ดี และปัจจัยกระบวนการด้านการใช้บริการสะดวก มีผลต่อการตัดสินใจในการไปใช้บริการในฟิตเนสเซ็นเตอร์ที่ตั้งในทำเลต่างๆ ปัจจัยผลิตภัณฑ์ ด้านความเพียงพอของเครื่องเล่น ปัจจัยสถานที่ ด้านการเดินทางไปใช้บริการสะดวก และสถานที่สะอาด และปัจจัยบุคคล ด้านครูฝึกที่ให้บริการมีความสามารถมีผลต่อการสมัครเป็นสมาชิก และปัจจัยการส่งเสริมการตลาด ด้านมีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ และด้านมีการปรับปรุงการส่งเสริมการตลาดสม่ำเสมอมีผลต่อความถี่ในการไปใช้บริการ

จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ผลการศึกษาในครั้งนี้มีความเหมือนในทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค การวิเคราะห์อุตสาหกรรมการแข่งขัน การวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับความสามารถของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา และสถานการณ์การแข่งขันในปัจจุบันในการกำหนด กลยุทธ์องค์กร กลยุทธ์ธุรกิจ กลยุทธ์การตลาด

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาพรวมเศรษฐกิจแนวโน้มอุตสาหกรรมของธุรกิจรวมทั้งการเก็บข้อมูลปฐมภูมิโดยการเก็บแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับองค์การสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

โครงสร้างตลาดอุตสาหกรรมธุรกิจออกกำลังกายในปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจในการดูแลรักษาสุขภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาทำให้ธุรกิจออกกำลังกายได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากประชาชนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่กรุงเทพฯมีการขยายตัวของทั้งธุรกิจออกกำลังกายขนาดใหญ่และขนาดเล็กรวมทั้งการลดอัตราค่าบริการที่เรียกเก็บล่วงหน้าก่อนข้างมากของผู้ให้บริการธุรกิจออกกำลังกายขนาดใหญ่เพื่อจูงใจให้ลูกค้าเข้าใช้บริการมากขึ้นซึ่งในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวลงประกอบกับสถานการณ์ทางการเมือง ภายในประเทศทำให้ผู้บริโภคต้องระมัดระวังการใช้จ่ายประกอบกับการมีทางเลือกในการออกกำลังกายที่หลากหลายมากขึ้นจึงทำให้ผู้ประกอบการในธุรกิจออกกำลังกายขนาดใหญ่ต้องเพิ่มกลยุทธ์ทางการแข่งขันมากขึ้นทั้งการลดราคาและการขยายบริการเสริมอื่นๆ เพื่อจูงใจลูกค้าให้เข้ามาใช้บริการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจนั้นมีหลายประการด้วยกันเช่นความต้องการของผู้บริโภคที่มีความแตกต่างกัน โปรแกรมการออกกำลังกายและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และบริการที่จะสามารถสนองตอบความต้องการของลูกค้า กลุ่มเป้าหมายได้รวมถึงประสิทธิภาพด้านต่างๆขององค์กรเช่นระบบการบริหารจัดการภายในของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ความรู้ความสามารถของบุคลากรกิจกรรมทางการตลาด เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการลูกค้าจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการของลูกค้ามากที่สุด 3 อันดับคือ ปัจจัยด้านบุคลากรซึ่งจะเกี่ยวข้องกับพนักงานต้องมีมนุษยสัมพันธ์ มีความกระตือรือร้นและมีความรู้เข้าใจถือในการให้บริการรองลงมาคือปัจจัยด้านสถานที่ลูกค้าจะให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งที่อยู่บนถนนที่มีการคมนาคมสะดวกใกล้บ้านหรือที่ทำงานรวมทั้งมีที่จอดรถสะดวกและปลอดภัยและปัจจัยด้านกระบวนการคือต้องมีกระบวนการในการสอนที่ปลอดภัยมีมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา มีปัจจัยต่างๆ ที่ได้เปรียบคู่แข่งและมีโอกาสทางการตลาดอีกมากดังนั้น ควรมีการวางแผนกลยุทธ์ระดับธุรกิจและแผนกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ระดับองค์กรเพิ่มเติมซึ่งจะส่งผลให้กิจการมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่มากขึ้น นอกจากนี้การเพิ่มคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการในแต่ละขั้นตอน การทำการตลาดเข้าถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมายจะสามารถทำให้กิจการสามารถรักษาลูกค้าเดิมและเพิ่มลูกค้าใหม่ส่งผลให้กิจการสามารถมีส่วนแบ่งตลาดสร้างรายได้และกำไรที่มากขึ้นและเนื่องจากสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคมเทคโนโลยีสภาพการแข่งขันและการดำเนินงานภายในกิจการซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกิจการทั้งสิ้นผู้บริหารควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อวางแผนที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นได้ในอนาคตให้มีความชัดเจนเพื่อให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้มากที่สุดและใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันดังนี้

1) ควรดำเนินธุรกิจด้วยความโปร่งใสตรงไปตรงมาโดยการอบรมพนักงานที่มีหน้าที่ในการขายและให้ข้อมูลข่าวสารให้ มีการอธิบายรายละเอียดที่ชัดเจนในการสมัครสมาชิกแก่ลูกค้าโดยเน้นการสื่อสารต้องให้มีความเข้าใจในรายละเอียดของ สัญญาทั้งหมด 2 ฝ่ายก่อนเซ็นสัญญาเพื่อป้องกันการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไม่ตรงกันอันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานและภาพลักษณ์ของกิจการในระยะยาวได้

2) ควรให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพและความทันสมัยของอุปกรณ์/เครื่องออกกำลังกายมีโปรแกรมการออกกำลังกายหลายรูปแบบให้เหมาะสมกับความต้องการและคุณภาพของบุคลากรในการสอนการออกกำลังกายเพิ่มขึ้นโดยคำนึงถึง สุขภาพความปลอดภัยและความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ

3) ควรกำหนดมาตรฐานของราคาให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมและคุ้มค่ากับผลประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับจากการมาใช้ บริการและปรับปรุงช่องทางในการชำระค่าสมาชิกให้มีความหลากหลายสะดวกมากยิ่งขึ้นนอกจากชำระผ่านบัตรเครดิตแล้ว อาจจะติดต่อเพื่อชำระผ่านทางธนาคารได้ทุกธนาคารด้วย

4) ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญดังนั้นควรให้ความสำคัญกับทำเลที่ตั้งโดยควรอยู่ในที่ชุมชนลูกค้า สามารถเดินทางได้สะดวกอีกทั้งควรจัดสถานที่ภายในให้เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมให้มีมุมพักผ่อนหลังจากออกกำลังกาย เรียบร้อยแล้วเพิ่มมากขึ้นรวมทั้งเรื่องความสวยงามของพื้นที่ความสะอาดและความปลอดภัยให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

5) ควรจัดให้มีการให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่ลูกค้าให้มีความหลากหลายรูปแบบเหมาะสมกับลูกค้าแต่ละคนซึ่งสิทธิ พิเศษที่ลูกค้าจะได้รับต้องทำให้ลูกค้ารู้สึกถึงความคุ้มค่าพอที่จะดึงดูดความสนใจของลูกค้ามีส่วนร่วมลดจากการแนะนำสมาชิก

ต่อๆกันมีการบริการแบบครบวงจรเช่นร้านค้าขนาดเล็กห้องบริการอินเทอร์เน็ตห้องพักผ่อนที่มีความสะดวกสบายมีความบันเทิงโดยแยกเป็นส่วนสวดสวดสวยงามเป็นกันเองกับลูกค้าเพื่อดึงดูดให้ลูกค้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้ใช้บริการสถานออกกำลังกายในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการบริการ เปรียบเทียบกับคู่แข่งเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเตรียมการสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคเพื่อให้เกิดความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน

2) ควรศึกษาเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ (Integrated Marketing Communication: IMC) ซึ่งเป็นการประสมประสานรูปแบบการสื่อสารธุรกิจหลายๆ ชนิดว่าสื่อชนิดใดมีความสำคัญและมีประสิทธิภาพในการช่วยตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภคทั้งนี้เพื่อนำมาปรับใช้ในการเลือกเครื่องมือ การสื่อสารทางการตลาดที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาต่อไป

3) ควรศึกษาเรื่องวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า (Customer-Relationship Management: CRM) เพื่อนำแนวทางที่ได้มากำหนดกลยุทธ์ในการรักษาฐานลูกค้าของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาให้คงอยู่และมีความจงรักภักดีต่อสินค้าและบริการของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษาเรื่องการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มของตลาดสภาวะการแข่งขันอัตราการเติบโตรวมถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา ประกอบกับการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ วารสาร นิตยสารและอินเทอร์เน็ตโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์จากความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งอาจส่งผลให้ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินมีความคลาดเคลื่อนบ้างและผู้ให้ข้อมูลอาจมีประสบการณ์และข้อคิดเห็นในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกัน

2. การเก็บข้อมูลลูกค้าที่เป็นผู้ใช้บริการของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาทำได้ยาก เนื่องจากการเก็บแบบสอบถามลูกค้าที่กำลังใช้บริการสถานออกกำลังกายของศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬาอยู่ทางผู้ศึกษาจึงต้องขอให้ผู้ใช้บริการออกมาจากสถานออกกำลังกายก่อนจึงจะเข้าไปเก็บแบบสอบถามได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] จิราภา พึ่งบางกรวย (2551), *ส่วนประสมการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ ฟิตเนส เซ็นเตอร์ในกรุงเทพมหานคร*, บริหารธุรกิจ สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- [2] บงกชกร หงษ์สาม และ บุญจรรยาธร วิงวอน. (2558). การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้มาใช้บริการที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง. ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5. ภูเก็ต: มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- [3] ไชมอน พลันท์. (2556). *ฟิตเนส เฟิร์สท์โฮม ขยายสาขามั่นใจหลังเปิดเออีซีตลาดทะลุ 4,500 ล้าน*.
- [4] ศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา. (2556). *สรุปรายงาน ประจำปี 2556*. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง, ลำปาง.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2555)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- [6] Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- [7] Nunnally, C. Jum. (1978). *Psychometric theory*. New York : McGraw-Hill.

-
- [8] รุจิพนธ์ อินทร์สุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมการใช้บริการที่ศูนย์ออกกำลังกายอนันต์ไลน์ ฟิตเนสของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [9] พนิดา อภิชาติ, อรพินทร์ เยาวรัตน์ และอัญชลี พงศ์เจริญพิทย์. (2552). การศึกษาปัจจัยที่มีผลใน การเลือกใช้บริการ สถานออกกำลังกาย (Fitness) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร. การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิตสาขา บริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [10] Rue, Leslie W.,and Lloyd L. Byars. (2000). Management : Skill and Application. 9th ed. North America : McGraw-Hill.
- [11] Porter, Michael E. (1998). *Competitive advantage : creating and sustaining superior performance*. New York : Free Press.

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย

The Current Situations and Problems in the Management of Tourism Industry in Thailand

อาจารย์ ดร.อนันต์ ธรรมชาลัย

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการ, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, anan.th@northbkk.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย และนำเสนอแนวการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของไทย ซึ่งใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่มจำนวน 9 คน ประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว ตำแหน่งอธิบดี รองอธิบดีกรมการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ จำนวน 3 คน และ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จำนวน 3 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวยังขาดการวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว โดยทั่วไปจะเป็นการวางแผนระยะสั้นรูปแบบในการบริหารงานที่ยืดหยุ่นได้น้อย การควบคุมต้นทุนในการดำเนินงาน และมาตรฐานในการบริการนักท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวยังไม่เต็มประสิทธิภาพ สภาพปัญหาจากภายนอกองค์กร ขาดมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงานเฉพาะด้าน ขาดทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศในการบริการให้กับนักท่องเที่ยว การลดราคาทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยววางกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้อยู่รอดตามบริบทขององค์กร นโยบายภาครัฐยังขาดความชัดเจนจนที่เป็นรูปธรรมทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวนำไปประยุกต์ใช้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ของรัฐยังอ่อนโยมโดยยังไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และนักท่องเที่ยวบางส่วนยังวิตกกังวลถึงประสบการณ์ในอดีตที่รับรู้ถึงความเสี่ยงต่างๆที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เช่น ความไม่มั่นคงทางการเมือง การก่อความไม่สงบ น้ำท่วม โรคระบาด เป็นต้น และ 2) แนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาธุรกิจท่องเที่ยวไทย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรนำหลักการบริหารธุรกิจโดยเริ่มต้นจากการวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ตลอดจนการพัฒนา การป้องกัน การแก้ไขปัญหาต่างๆ อีกทั้งภาคองค์กรเอกชนควรร่วมตัวในการรับรู้นโยบายของรัฐโดยภาครัฐให้การส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการพัฒนา ปรับปรุง รักษาคุณภาพในการให้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การจัดการ, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย

Abstract

The research aimed to study the current situations and problems in the management of tourism industry in Thailand. Qualitative method was applied in this research. For the data collection, focus group of 9 people including the administrative staff of the government office, Department of Tourism, Tourism Authority of Thailand, directors, three general directors and three professionals and three entrepreneurs in business industry.

The results showed that 1) the current situations and problems in the management were due to the lack of long term planning of the entrepreneurs, the inflexibility of the short term planning, cost

control and the low performance of service standard, the external factors from lacking of professional tour guides with high proficiency in language skills for tourism service, the strategies for cost reduction, unclear policies of government affecting the application of the entrepreneurs, the loose enforcement of laws of the government officer, the anxiety of tourists because of their negative experiences such as the political instability, flooding and communicable diseases and 2) for the solutions, the entrepreneurs should apply the principles of management for planning, organizing, ordering, cooperating and controlling, along with preventing and problem solving, including the cooperation between private sectors to access knowledge from government responsible for supporting, developing and conserving the quality of service of the entrepreneurs effectively.

Keywords: Management, Tourism Industry in Thailand

บทนำ

สถานการณ์การท่องเที่ยวโลกแนวโน้มนักท่องเที่ยวโลก ได้มีแนวคิดในการค้นหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อสร้างสร้างความประทับใจให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว ดังนั้นแนวโน้มพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวปี 2030 โดยบริษัท อมาเดอุส และฟรอสต์แอนด์ซัลลิแวน (Amadeus and Frost & Sullivan) ได้จัดทำรายงานผลการศึกษา “Future Tribes 2030: Building a More Rewarding Journey” เพื่อนำเสนอลักษณะของนักท่องเที่ยวในปี 2030 ได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) Obligation Meter’s เป็นกลุ่มที่เดินทางเพื่อดำเนินกิจกรรมที่จำเป็น เช่น นักท่องเที่ยวทางธุรกิจ 2) Simplicity Searchers เป็นกลุ่มที่ต้องการความสะดวกจากแหล่งข้อมูล 3) Ethical Travelers เป็นกลุ่มที่นำปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และจริยธรรมวางแผนในการท่องเที่ยว 4) Reward Hunters เป็นกลุ่มที่ให้รางวัลกับตัวเองจากการทำงาน 5) Cultural Purists เป็นกลุ่มที่เดินทางค้นหาวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากสิ่งที่คุณเคย 6) Social Capital Seekers เป็นกลุ่มที่นิยมแชร์ประสบการณ์ท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์เพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับ โดยทั้ง 6 กลุ่มนี้จะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางจิตวิทยา และเทคโนโลยีเป็นสำคัญในปัจจุบันนักท่องเที่ยวคาดหวังการได้รับข้อมูลจากบริษัทท่องเที่ยวรวมทั้งการเสนอประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่นักท่องเที่ยวทั้งแบบออนไลน์ และออฟไลน์สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการบริษัทท่องเที่ยวสืบเนื่องจากราคาเทคโนโลยี และความสามารถในการเข้าใจลูกค้า โดยร้อยละ 42 ของผู้ใช้บริการบริษัทท่องเที่ยวชื่นชอบบริษัทที่พวกเขาารู้สึกว่าได้มีส่วนร่วม และรับฟังความต้องการของลูกค้า นอกจากนี้เรื่องสินค้าการบริการ การสร้างประสบการณ์ให้แก่ลูกค้ารวมถึงด้านราคา การเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่ตลอดเวลาของลูกค้า พฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวของลูกค้า การใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือทางการตลาดเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อประโยชน์ของธุรกิจ และของลูกค้า ดังนั้นลูกค้ามีความคาดหวังในการเดินทางท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีที่สุด

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยในปี 2560 ที่ผ่านมามีรายได้รวมได้ที่ 2.76 ล้านล้านบาท และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดทำแผนการตลาดด้านการท่องเที่ยวไว้ตั้งแต่ต้นปี หรือมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ประมาณ 1.8 ล้านล้านบาท จากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติราว 33 ล้านคน และรายได้จากตลาดคนไทยท่องเที่ยวในประเทศ (ไทยเที่ยวไทย) 9.5 แสนล้านบาทโดยนักท่องเที่ยว

จีนยังคงเป็นตัวแปรสำคัญ และครองสัดส่วนมากถึงเกือบ 1 ใน 3 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ยังคาดการณ์ด้วยว่า ปี 2561 นี้จะเป็นปีที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยต้องเผชิญความท้าทายอย่างมาก โดยเฉพาะการแข่งขันจากหลาย ๆ ประเทศที่ให้ความสำคัญกับการทำตลาดท่องเที่ยวมากขึ้น รวมถึงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ทั้งอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก สำหรับในปี 2561 นี้ นายยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ระบุว่า ททท. ได้วางเป้าหมายการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวในปีหน้าอีกร้อยละ 10 หรือมีรายได้รวมที่ 3.1 ล้านล้านบาท แบ่งเป็น รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 2.1 ล้านล้านบาท และรายได้จากการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ 1 ล้านล้านบาท ทั้งนี้ จะยึดหลักการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ต้องเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การปรับปรุงแผนวิสาหกิจ ททท. ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันรวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งการท่องเที่ยวอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ 3 เศรษฐกิจเข้มแข็งและแข่งขันได้ ซึ่งได้วางเป้าหมายการขับเคลื่อนรายได้การท่องเที่ยวในปี 2564 ไว้ที่ประมาณ 4 ล้านล้านบาท จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 40 ล้านคนและการยกระดับดัชนีศักยภาพการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยที่ต้องไม่ให้อันดับที่ 25 จากในปี 2560 ที่อยู่ในอันดับที่ 34 ดังนั้น ยุทธศาสตร์ใหญ่ของ ททท. สำหรับปีนี้จึงมุ่งโฟกัสทำงานแบบลงลึกในรายละเอียดมากขึ้น เพื่อเป้าหมายทะลุสู่มิติใหม่ ๆ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และเศรษฐกิจของประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าสำนักงานการท่องเที่ยวทั่วโลกมีแผนในแต่ละตลาดอย่างชัดเจนในส่วนของแต่ละตลาดเอเชียและแปซิฟิกใต้นั้นจะมุ่งเพิ่มนักท่องเที่ยวหน้าใหม่ (เฟิร์สไทม์วีสิเตอร์) ในเมืองรอง เช่น ประเทศจีน และอินเดีย ซึ่งปัจจุบันมีเที่ยวบินตรงจากสายการบินราคาประหยัดและเที่ยวบินเช่าเหมาลำ (ชาร์เตอร์ไฟลต์) ให้บริการมากขึ้น โดยทำแคมเปญเจาะตลาดความสนใจเฉพาะ หรือ “นิชมาร์เก็ต” เช่น นักท่องเที่ยวผู้หญิง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ ททท. เจาะมาได้ 2 ปีแล้ว โดยได้ยกให้เดือนสิงหาคมเป็นเดือนแห่งการท่องเที่ยวของผู้หญิง มีการจับมือกับพันธมิตรร้านค้าและบริการเพื่อมอบสิทธิประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวผู้หญิงทั่วโลกที่เดินทางมาประเทศไทยผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน Women’s Journey และมีแอปพลิเคชัน “Family Fun” สำหรับเจาะตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มครอบครัวอาเซียนด้วยตลาดคู่แต่งงานและฮันนีมูน โดยจะมุ่งขยายตลาดที่มีศักยภาพอยู่แล้วอย่าง จีน รวมถึงฮ่องกง ออสเตรเลีย เป็นต้น ส่วนตลาดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์ (เมดิคอล แอนด์ เวลเนส ทัวริซึม) นั้นจะมุ่งเจาะเข้าไปหาแก่นักท่องเที่ยวจีนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นตลาดที่มีศักยภาพและขยายตัวสูงรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (สปอร์ตทัวริซึม) โดยนอกจากกอล์ฟแล้ว จะเน้นไปโรตกีฬาใหม่ ๆ เพื่อเจาะคนรุ่นใหม่ เช่น มวยไทย การปั่นจักรยาน และอีเวนต์การแข่งขันวิ่งมาราธอนในไทยด้วย

สำหรับตลาดระยะไกลอย่างโซนยุโรป แอฟริกา และตะวันออกนั้นประเมินว่า จะยังคงมีอัตราการเติบโตดีในทุก ๆ ตลาด โดยในปี 2561 นี้ ททท. มีแผนปรับโครงสร้างนักท่องเที่ยวสู่ตลาดกลางและบน โดยมียอดรายได้รวมที่ 20,000 ล้านเหรียญสหรัฐต่อปี โดยหลักการดำเนินงานจะเน้น 3 ส่วนหลัก คือ แอเรียเบส เช็กเมนเตชั่น และโปรดักต์ โดยในส่วนแอเรียเบสนั้นจะยังคงรักษาตลาดหลัก และไปจับเมืองรองที่มีรายได้สูงเพิ่มขึ้น อาทิ ตลาดสหราชอาณาจักร จะบุกไปที่แมนเชสเตอร์ นิวคาสเซิล เป็นต้น รัสเซีย ก็จะถูกเมืองรอบ ๆ มอสโก ตลาดอเมริกา ซีแอตเทิล แวนคูเวอร์ จะบุกไปที่ซีคาโก และวอชิงตัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแผนเจาะตลาดพื้นที่ใหม่ เช่น สำนักงานปราก จะบุกไปเปิดตลาดที่โปแลนด์, สาธารณรัฐเช็ก และฮังการี ตลาดซีไอเอส จะบุกคาซัคสถาน อุซเบกิสถาน สำหรับตลาดทางอเมริกาเหนือ จะเน้นที่แคนาดา ซึ่ง ททท. มีแผนจะเปิดสำนักงานที่กรุงโตรอนโต ส่วนละตินอเมริกา ตลาดบราซิลเป็นตลาดสำคัญ ซึ่ง ททท. ก็มีแผนเปิดสำนักงานที่เมืองเซาเปาโลเช่นกัน

.....

ทั้งหลายทั้งปวงนี้เน้นไปที่กลุ่มนักท่องเที่ยวหน้าใหม่ หรือเฟิสต์วีลิตเตอร์ ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่เข้ามาช่วยเสริมฐานนักท่องเที่ยว กลุ่มเดินทางซ้ำที่คุ้นเคยกับประเทศไทยเป็นอย่างดีแล้ว ให้มีจำนวนและรายได้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หนุ “ไทยเที่ยวไทย” ลดเสี่ยง สำหรับปี 2561 นี้ถือเป็นปีแรกที่คาดว่านักท่องเที่ยวภายในประเทศ หรือตลาดไทยเที่ยวไทยจะมีมูลค่ารวมถึง 1 ล้านล้านบาท ทั้งนี้เป็นความตั้งใจที่ประเทศไทยต้องเร่งขยายโครงสร้างรายได้ตลาดในประเทศให้มีสัดส่วนไม่ต่ำกว่า 33% เพื่อสร้างการเติบโตให้กับธุรกิจท่องเที่ยวของไทยในระยะยาวให้มีศักยภาพและยั่งยืน ที่สำคัญยังเป็นการกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพิงตลาดต่างประเทศ หรือพึ่งพิงตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไป โดยส่วนการส่งเสริมตลาดในประเทศนั้นจะให้ความสำคัญกับการเจาะกลุ่มศักยภาพผ่านโครงการต่าง ๆ ที่เคยดำเนินการมาแล้วในปีที่ผ่านมา เช่น “โครงการทำเที่ยวข้ามภาค” เพื่อต่อยอดแนวคิดการท่องเที่ยว คือ การค้นพบตัวเอง ในกลุ่ม Gen Y “โครงการเก่ายก๊วน ขวนเที่ยวไทย” เพื่อเป็นการมอบสิทธิพิเศษในการเดินทางให้นักท่องเที่ยววัยเก๋า หรือกลุ่มผู้สูงอายุ “โครงการ 12 เมืองต้องห้าม...พลาด Plus” โดยเจาะกลุ่มเป้าหมายที่ตรงกับเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น “โครงการวันธรรมดามาเที่ยว” ขยายผลโดยร่วมมือกับพันธมิตรนอกอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (สถานีบริการน้ำมัน โรงภาพยนตร์ และห้างสรรพสินค้า) ในการส่งเสริมการขาย รวมทั้งต่อยอดแคมเปญสื่อสารในประเทศ “ท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋สไตล์ลึกลับซึ้ง” โดยมุ่งกระตุ้นให้เกิดการเดินทางจริงหลังจากได้สร้างการรับรู้ในปีที่ผ่านมา ภายใต้แนวคิด หนึ่งในประสบการณ์ลึกลับซึ้งมากคุณค่ากว่าที่คิด เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่บูรณาการทุกภาคส่วน และทำให้ประเทศไทยก้าวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก และมีการเติบโตได้อย่างยั่งยืนในอนาคต รวมถึงกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ดังนั้นไทยจึงจำเป็นต้องพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้สามารถขยายตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง สามารถเป็นเครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจให้กับประเทศ ซึ่งเหมือนประเทศที่พัฒนาแล้วใช้ธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่ผ่านมา (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2559) ที่มุ่งเน้นการฟื้นฟู กระตุ้นให้เกิดการขยายตัวและความยั่งยืนในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย ในการสร้างศักยภาพการหารายได้ เพื่อนำมาพัฒนาให้มีความพร้อมด้านขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554: 2559) ที่มุ่งเน้นด้านตลาดใหม่พัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ ปลอดภัยและเน้นจำนวนนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554: 2) โดยเฉพาะการรวมกลุ่มจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) มีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคอาเซียน พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน และบูรณาการภูมิภาคอาเซียนเข้ากับเศรษฐกิจโลกนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Production Base) นั้นหมายถึงจะต้องมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน การเคลื่อนย้ายแหล่งเงินทุนและแรงงานฝีมืออย่างเสรี สามารถดำเนินการที่ไหนก็ได้ โดยสามารถใช้ทรัพยากรจากแต่ละประเทศ

การบริหารจัดการที่เป็นกระบวนการประสานกิจกรรมหรืองานต่างๆ ให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้การดำเนินงานของบุคคลอื่นมีกระบวนการที่เป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารซึ่งต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้องค์กรดำเนินงานได้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ได้แก่ การวางแผน (Planning)

การจัดองค์กร (Organizing) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) ตามแนวคิดการจัดการของ (Henri Fayol, 1916) เป้าหมายในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้อง ออกแบบวางหลักเกณฑ์วิธีการทำงานที่ดีที่สุดพัฒนาให้บุคลากรมีความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการ ค้นหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุดและการศึกษาความเคลื่อนไหวและเวลา ในการทำงานที่สั้นที่สุด รวมทั้งการแบ่งงานตามความชำนาญเฉพาะด้านของบุคลากร (Frederick Taylor, 1915) องค์กรจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตรงตาม บทบาทที่องค์กรได้กำหนดไว้ (Barnard, 1966: 82 อ้างถึงใน เฉียบ ไทยยิ่ง, 2551: 42-43) การปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และองค์กรที่มีประสิทธิผลสูงจึงเป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์กรจึงเป็นการ หาคำตอบว่าองค์กรนั้นได้ดำเนินงานไปให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ได้สำเร็จแค่ไหน (พิทยา บวรวัฒนา, 2551: 180) การพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทยตาม พระราชบัญญัติธุรกิจท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้ธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งมีบทบาทภารกิจเกี่ยวกับการนำนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวหรือเดินทางไปเพื่อ วัตถุประสงค์อื่น โดยจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวก ด้านสถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์ หรือบริการอื่นใดตามที่ กำหนดในกฎกระทรวงต้องมีการดำเนินงานที่เป็นไปตามกฎหมายในการจัดตั้งบริษัทธุรกิจท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมาตรฐาน (ราชกิจจานุเบกษา, 2551) ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารจัดการตลาดการท่องเที่ยวใช้ องค์กรความรู้ด้านการบริหารจัดการสินค้าทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวได้ อย่างเหมาะสมสามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและนำไปสู่การตัดสินใจซื้อในที่สุดเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยว อันจะทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวขยายตัวอย่างกว้างขวางเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของชาติอย่างสูงสุด (มนัสนันท์ มณีขัติย์, 2551)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย สามารถจัดให้มีบริการหรือการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ สถานที่พัก อาหาร มัคคุเทศก์ หรือบริการอื่น ๆ ที่เป็นการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถทางด้านบริการของ ธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทย เพื่อสร้างความเป็นเลิศในการบริการอันจะนำมาซึ่งศักยภาพในการแข่งขันและผลการดำเนินงานที่เติบโตตามเป้าหมายทันต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวและการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผล ต่อการท่องเที่ยวเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรของธุรกิจท่องเที่ยวในอนาคตและเป็นข้อมูลเสนอแนะแก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาท่องเที่ยวของไทยให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย ให้สอดคล้อง มาตรการต่างๆที่รัฐบาลจัดทำขึ้นและการสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมในภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนา ชุมชน สังคมและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาธุรกิจท่องเที่ยวไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้าราชการในตำแหน่ง ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว ตำแหน่งอธิบดี/รองอธิบดีกรมการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการ นักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ในสถาบันอุดมศึกษา ภาคเอกชนประกอบด้วย ผู้ประกอบการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วิจัยครั้งนี้ได้แก่ โดยผู้วิจัยได้ใช้หลักการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการของ Morgan และ Scannell (1998) ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 6 – 10 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ สังกัดกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยว ตำแหน่งอธิบดี/รองอธิบดีกรมการท่องเที่ยว ผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ จำนวน 3 คน และผู้ประกอบการ ผู้บริหาร ผู้จัดการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้เป็นวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาความ (descriptive analytical approach) โดยการนำข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิจัยเอกสาร (document analysis) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในด้านแนวคิด นโยบาย แผน วิสัยทัศน์ และสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีทั้งหมด 1 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษากรอบความคิดการวิจัย และผลการทบทวนวรรณกรรมในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทยมาสร้างเป็นแบบสนทนากลุ่มกับผู้บริหารระดับสูงประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริหารจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

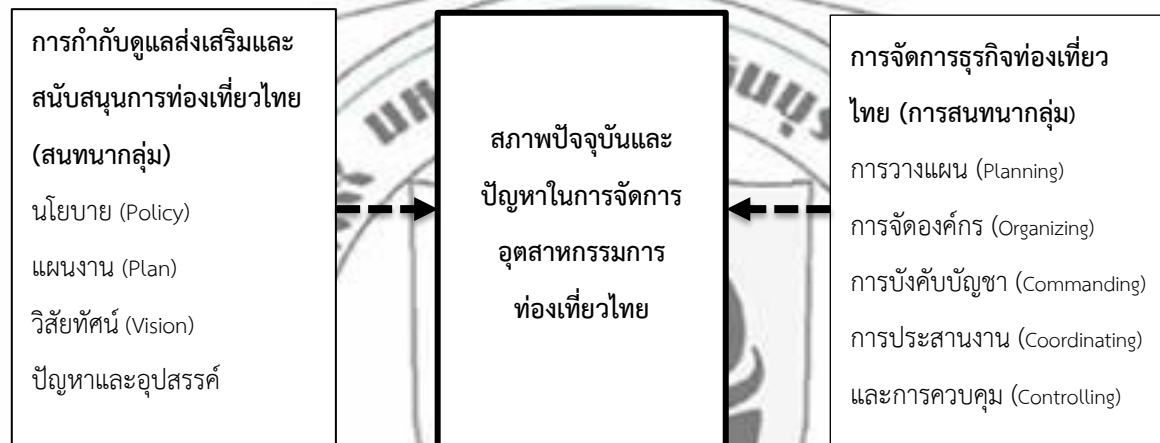
1. ภาคเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางและวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาธุรกิจเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันกับอุตสาหกรรมธุรกิจท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

2. ภาครัฐ ผู้บริหารกรมการท่องเที่ยว ผู้บริหารสำนักทะเบียนธุรกิจท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์คณะกรรมการสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย คณะกรรมการสมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยวและคณะกรรมการสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในใช้ข้อมูลประกอบในการกำหนดนโยบาย สร้างกรอบมาตรฐานในการแข่งขันทางธุรกิจ ในการจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิง

ยุทธศาสตร์ และให้คำปรึกษาจัดอบรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านธุรกิจท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวที่ดำเนินการในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม

3. ภาคการศึกษา ครูและอาจารย์ นักวิชาการ วิทยากร นักวิจัยต่าง ๆ สามารถนำพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันและแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาธุรกิจท่องเที่ยวไทยไปใช้ในการศึกษาได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อยอดทางงานวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

---> การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย จากการสนทนากลุ่ม พบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทยพบว่า สถานการณ์ธุรกิจท่องเที่ยวในปัจจุบัน มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยนักท่องเที่ยวส่วนมากจะเป็นคนเอเชียมากกว่าคนภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนมีจำนวนมากที่สุด โดยมีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยประมาณ 33 ล้านคนในปี 2560 โดยมีนักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากกว่า 10 ล้านคน การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทย 2 รูปแบบ ได้แก่ 1 เดินทางมากับบริษัทท่องเที่ยว 2 เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตนเอง เมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีรายได้เพิ่มมากขึ้น การที่นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้นทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว สถานการณ์ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนมากจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในท้องถิ่น (SME) ซึ่งมีเงินทุนไม่มากในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และการได้รับการส่งเสริมด้านการตลาดทางจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแนะนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศไทยในภาพรวมโดยมิได้ส่งเสริมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวรายหนึ่งรายใด และนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้ความสนใจโดยเฉพาะวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตของคนไทยเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวทั่วโลกให้ความสนใจอย่างมาก ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรใช้โอกาสนี้ ทำโปรแกรมท่องเที่ยวซึ่งแตกต่าง

จากโปรแกรมท่องเที่ยวเดิมก็จะได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ควรเริ่มให้ความสนใจการท่องเที่ยวทางเลือกเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและชุมชน จึงเกิดความร่วมมือในการทำธุรกิจร่วมกันมากขึ้น และเริ่มนำนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในชุมชนเพิ่มมากขึ้น 2. แนวโน้มสถานการณ์ธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทย

แนวโน้มการท่องเที่ยวในอนาคตคิดว่าน่าจะเป็นตลาดออนไลน์และการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองเป็นอันดับ 1 แต่กลุ่มนักท่องเที่ยวซึ่งยังคงมีอยู่ก็คือกลุ่มที่เดินทางมาท่องเที่ยวกับบริษัททัวร์ซึ่งจะเป็นการเดินทางในครั้งแรกและหากเกิดความประทับใจก็จะเดินทางมาท่องเที่ยวเองในครั้งต่อไป ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในปัจจุบันต้องมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากเทคโนโลยีทางการสื่อสารมีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวก็มีการปรับตัวและพฤติกรรมในการท่องเที่ยว เปลี่ยนแปลงจากการเดินทางด้วยบริษัทท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวเองตามสื่อโซเชียลต่าง ๆ เพื่อศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาแล้ว และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะมีการให้บริการนักท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบตามความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบัน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวพอสมควร และ

2. สภาพปัญหาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไทย พบว่า

2.1 ปัญหาภายในองค์กรของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไม่มีการวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว โดยทั่วไปจะเป็นการวางแผนระยะสั้น รูปแบบการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงเป็นลักษณะของครอบครัวเป็นการประกอบธุรกิจแบบ SMEs ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจึงไม่มีโครงสร้างและรูปแบบในการบริหารงานที่แน่นอนปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของการดำเนินการตามธุรกิจ มีการควบคุมต้นทุนในการดำเนินงานของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว จึงเกิดปัญหาในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานในการบริการนักท่องเที่ยว ทั้งหมดอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้บริหารองค์กรที่จะวางมาตรการรับมืออย่างไรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.2 ปัญหาจากภายนอกองค์กรสภาพปัญหาจากภายนอกองค์กรของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวให้คำตอบที่สอดคล้องกัน คือ

1) ขาดมีคณาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับงานเฉพาะด้านหรือขาดทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศในการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว

2) การตัดราคาของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างมากในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทย เพราะกลไกด้านราคาทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยววางกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่แตกต่างกันไป และเมื่อไม่สามารถแข่งขันด้านกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะใช้กลยุทธ์ด้านราคาลดแลกแจกแถมให้นักท่องเที่ยว จนนักท่องเที่ยวหลงกลเรื่องราคาจึงไปซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวราคาถูก และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวรายอื่นๆ ก็จะลดราคาลงตามกันไปเพื่อแย่งชิงกลุ่มลูกค้ากลับคืนมา จนทำให้ราคาทัวร์เกิดความตกต่ำจนแทบไม่มีกำไร ผลที่ตามมาคือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะใช้วิธีลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจต่างๆ เพื่อทำให้ต้นทุนต่ำลง จึงเป็นการลดคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการจะเกิดการทำให้ทัวร์ด้อยคุณภาพขึ้นในประเทศไทย และทำให้ภาพลักษณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยเสียไปด้วย

3) เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่ได้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง จึงเป็นเหตุให้มีการลักลอบทำอาชีพผิดกฎหมายเถื่อนจนถึงปัจจุบัน และนายทุนชาวต่างชาติมาประกอบธุรกิจท่องเที่ยวโดยใช้เงินทุนจำนวนมากในการจองห้องพักโปรแกรมท่องเที่ยวจึงทำให้ได้ราคาสูงกว่าผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในพื้นที่จึงเป็นกลุ่มที่เสียเปรียบอย่างมากในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ปัจจุบันกฎหมายประเทศไทยไม่ทันสมัย จึงทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างจริงจัง

4) ภาครัฐมีนโยบายไม่ชัดเจนจนทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไม่ทราบแนวนโยบายของรัฐบาลเพื่อใช้ในการวางแผนการตลาด ไม่มีนโยบายที่ชัดเจนเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในเรื่องมาตรฐานในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ทั้งเรื่องรถท่องเที่ยว เรื่องท่องเที่ยว หรือยานพาหนะอื่นๆ อย่างเป็นรูปธรรม

5) จากประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ผ่านมาพบความเสี่ยงต่างๆ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจตกต่ำ วิกฤติเศรษฐกิจในประเทศของนักท่องเที่ยว การเมืองไม่มั่นคง ภัยธรรมชาติและการก่อการร้ายน้ำท่วม แผ่นดินไหว การก่อความไม่สงบ ระเบิด การปิดสนามบิน ฯลฯ โรคระบาด เช่น โรคอีโบล่า โรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ใช้หวัดนก ฯลฯ สภาพอากาศเมื่อเกิดพายุฝน รายการท่องเที่ยวจึงเกิดความล่าช้า การเปลี่ยนแปลงค่าเงินของประเทศคู่ค้า อาชญากรรมระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น

2. นำเสนอแนวทางการจัดการแก้ไขปัญหาธุรกิจท่องเที่ยวไทย จากการสนทนากลุ่ม พบว่า

1. ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต้องมีการวางแผน พัฒนา ป้องกัน และรวมตัวเป็นองค์กรเอกชน ดังนี้

1) การวางแผนผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรดำเนินการจัดทำแผนการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว โดยอาศัยจุดแข็งจากภายในปัจจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีความคล่องตัวในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ผู้นำมีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวสูง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวมีใจรักงานบริการ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่คุณธรรมและจริยธรรมต่อนักท่องเที่ยว และโดยใช้ออกาสจากภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว แนวโน้มการขายตัวด้านการท่องเที่ยวและแนวนโยบายการส่งเสริมจากภาครัฐ

2) การพัฒนาผู้นำควรพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อนำไปพัฒนาองค์กร ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจะต้องรักษาฐานลูกค้าให้มีความจงรักภักดีต่อบริษัท โดยพัฒนาศักยภาพด้านบริการทำให้ลูกค้ามีความเชื่อมั่นในการให้บริการของบริษัท โดยเน้นการบริการที่ดีมีคุณภาพมีอัธยาศัยใจคอที่ดีการเป็นเจ้าบ้านที่ดี จนทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและกลับมาใช้บริการอีก

3) การป้องกันผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรหาทางป้องกันและลดความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยวดังเช่นประสบการณ์ในอดีตที่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวได้รับมา และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรมีมาตรการและมาตรฐานในการดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

4) รวมตัวเป็นองค์กรเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรเข้ามาอยู่เป็นสมาชิกในสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อสร้างความปึกแผ่นและการรับรู้ปฏิบัติตามกฎกติกาของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน จะเป็นเครื่องมือในการนำพาการบริหารงานธุรกิจท่องเที่ยวไปสู่ความสำเร็จ เพราะภาครัฐจะทำหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามคำแนะนำเสนอหรือแนะนำ หากไม่มีคำแนะนำหรือแนะนำก็จะทำให้ภาครัฐเดินไม่ถูกทางการนำพาภาคเอกชนไปสู่ความสำเร็จ

2. ภาครัฐต้องส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุง และป้องกัน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวดังนี้

1) การส่งเสริมภาครัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวสามารถวางแผนเพื่อส่งเสริมการทำการตลาดในการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจนถ้าภาครัฐไม่สามารถชี้แจงนโยบายอย่างชัดเจนก็จะทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวไม่สามารถวางแผนอนาคตในการทำการตลาดของบริษัทได้เลื่อนการวางนโยบายจึงเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด และภาครัฐควรส่งเสริมและพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

2) ภาครัฐควรส่งเสริมให้ความรู้การจัดการองค์กร การจัดการองค์กรรูปแบบการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงการบริหารงานแบบครอบครัวเป็นลักษณะของการประกอบธุรกิจแบบ SMEs ลักษณะทั่วไปขององค์กรจึงมีลักษณะองค์กรเชิงเดี่ยวและมีลักษณะเป็นการเฉพาะตัวโดยหน้าที่ของผู้นำภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมรูปแบบการจัดการองค์กรของธุรกิจท่องเที่ยวในปัจจุบันให้มีความเป็นสากลและมีโครงสร้างที่ชัดเจนมากกว่าในปัจจุบัน แต่จุดเด่นคือ มีการตัดสินใจที่รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์และไม่มีขั้นตอนในการทำงานที่ซับซ้อน

3) ภาครัฐควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาคีในรูปแบบของสมาคมชมรมเพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินการทางธุรกิจเพื่อพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยให้สูงขึ้นโดยเปลี่ยนจากการแข่งขันด้านราคามาเป็นการแข่งขันหรือสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการรวมถึงภาพลักษณ์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้สูงขึ้นเพื่อยกระดับทางด้านราคาซึ่งในปัจจุบันมีราคาค่อนข้างต่ำจึงทำให้ผลตอบแทนของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในปัจจุบันค่อนข้างต่ำจึงส่งผลต่อการจ้างแรงงานที่ต่ำรายได้ของมีค้เทศก็ไม่สูงซึ่งทั้งหมดคือห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

4) ภาครัฐควรส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะของแรงงานด้านการท่องเที่ยว โดยให้สถาบันการศึกษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้และปรับปรุงหลักสูตรเฉพาะให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงนโยบายและกฎหมายให้ทันสมัยและบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และบังคับภาคเอกชนควรมีความร่วมมือใช้รถซึ่งได้มาตรฐานเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า ปัญหาการจัดการภายในองค์กร ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการแข่งขัน ด้านเทคโนโลยี ปัญหาจากปัจจัยนอกองค์กร ได้แก่ ด้านนโยบายภาครัฐ ด้านการบังคับใช้กฎหมาย ด้านความร่วมมือ และ ด้านความเสี่ยง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาการของผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวเกิดจากความสัมพันธ์ในการบริหารงานจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรสภาพปัญหาดังกล่าวที่ได้วิจัยมาจึงเกิดจากการบริหารงานภายในองค์กรและผลกระทบจากปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Steers, 1975 กล่าวถึงเกณฑ์ประสิทธิภาพส่วนใหญ่ใช้ ลักษณะของสภาพแวดล้อม 2 ลักษณะ คือ 1. สภาพแวดล้อมภายใน และ 2. สภาพแวดล้อมภายนอก องค์กร ว่ามีปัญหาหรือมีความสามารถในการจัดการอย่างไร โดย Lawrence & Lorch, Z., 1967 กล่าวว่า ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างภายในองค์กร และปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร

2. แนวทางการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ต้องมีการวางแผน พัฒนา ป้องกัน และรวมตัวเป็นองค์กรเอกชน ภาครัฐต้องส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุง และป้องกัน ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสิทธิภาพลุ่มเกิดจากผู้ประกอบการและการส่งเสริมจากภาครัฐ ซึ่ง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารพงษ์ ลิ้มสุทธีวรรณภูมิ, (2558) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทของภาครัฐก่อให้เกิดความได้เปรียบในด้านการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอุตสาหกรรมโรงแรมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่กล่าวว่า ปัจจัยบทบาทภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ปัจจัยมุ่งเน้นการตลาด และปัจจัยความพร้อมของ SMEs ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ และภาพลักษณ์การเที่ยวแต่ละบริษัท ซึ่งจะมีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
 - 1) ภาครัฐควรมีการทำงานเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างมีระบบ
 - 2) ภาครัฐควรมีการวางแผนด้านการท่องเที่ยวและประกาศแจ้งให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทราบและชี้แนะผู้ประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่การแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโลก
2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ
 - 1) ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวควรนำแนวทางที่ได้ทำการวิจัยไปพัฒนาองค์การของผู้ประกอบการ
 - 2) ภาครัฐควรนำงานวิจัยนี้ ไปทำแผนเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการวิจัยพบว่า ธุรกิจท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงจากปัจจัยภายนอก จึงควรทำการวิจัยเรื่อง “แนวโน้มปัจจัยความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว”
2. จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว จึงควรทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว”
3. จากการวิจัยพบว่า นวัตกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้นมากมาย จึงควรทำการวิจัยเรื่อง “นวัตกรรมเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวในอนาคต”

เอกสารอ้างอิง

- ธงชัย สันติวงษ์. (2543). **หลักการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- นิศา ชัชกุล. (2551). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2551). **ประมวลสาระชุดวิชาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พุทธิพร มิเตหวัน และอนันท์ พิพัฒน์นันท์. (2545). **ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการการท่องเที่ยว**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125 ตอนที่ 29 ก หน้า 2 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551
- Arnold & Feldman. (1986). **Causes and cure of stress in organizations**: New York. McGraw Hill. Bartol, K. M., & Martin, D. C. (1997). **Management**. (2nd. ed.). New York: McGraw – Hill.
- Barnard, Chester I. (1966). **Organization and Management**. Cambridge, Mass: Harvard. University Press.
- Gibson, James L. and others. (1988). **Organization**. 6 th ed. Texas : Business.

John Sheldrake. (1996). **Management Theory**: From Taylorism to Japanization International .Thomson Business Press.

Lawless, David J. (1979). **Organizational Behavior** :The Psychology of EffectiveManagement. 2 nd ed. Englewood Cliffs,N.J. : Prentice-Hall.

Steers, R.M. and Porter. (1977). **Organizational Effectiveness**. SantaMonica Calif : Goodyear Publishing Company, Inc.

Stephen P. Robbins, Mary K. Coulter. (2002). **Management**. 7th ed. New Jersey: Prentice Hall, Inc.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณ

The influences factor on purchasing Decision Goods and Service of elderly retirees

อิสราภรณ์ ลาดละคร¹, สรชาติ รังคะภูติ², นพวรรณ ศรีเกตุ³, นิรันชรา ศรีนุกุล⁴

คณะบริหารธุรกิจ, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, issarapornlad@pim.ac.th

คณะบริหารธุรกิจ, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, sorachatran@pim.ac.th

คณะบริหารธุรกิจ, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, nophawansri@pim.ac.th

คณะการจัดการโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่ง, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์, niruncharasri@pim.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้สูงอายุในวันเกษียณ จำนวน 650 คน ผ่านแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.2 รองลงมาได้แก่เพศชาย ร้อยละ 40.8 อายุ 60-69 ปี ร้อยละ 81.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 33.8 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 26.6 อาชีพในปัจจุบันคือว่างงาน ร้อยละ 42.0 อาชีพก่อนเกษียณอายุคือประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 28.5 ปัจจุบันพักอาศัยอยู่สามี/ภรรยา คิดเป็นร้อยละ 54.5 วิธีการตัดสินใจซื้อสินค้าส่วนใหญ่ซื้อที่ร้านจำหน่ายโดยตรง ร้อยละ 74.6 ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อได้แก่ตัวเอง ร้อยละ 59.8 การซื้อสินค้าจะค้นหาข้อมูลจากการดูโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ ร้อยละ 24.5 ช่องทางในการซื้อสินค้าส่วนใหญ่ซื้อที่ร้านโดยตรง ร้อยละ 34.6 ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าในระดับมากที่สุด ได้แก่ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.42

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน และอาชีพก่อนเกษียณที่แตกต่างกันมีวิธีการซื้อสินค้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน และผู้ที่ร่วมพักอาศัยที่แตกต่างกันส่งผลต่อผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การตัดสินใจซื้อ ผู้สูงอายุวัยเกษียณ

Abstract

The purpose of this research was to study about the influences factor on purchasing decision goods and service behavior of elderly retirees. The sample of the research was 650 elderly retirees who did the answer through a questionnaire as a tool to collect data. The statistical method of percentage mean convenience sampling by using survey questionnaire to collect data included both descriptive statistics, percentage, mean, standard deviation and the statistics of hypothesis used for correlation coefficient. The result of this study showed that 59.2% of majority respondents were female, 40.8% were male, 81.5% were 60 – 69 years, the average income of 33.8% were 10,001 – 20,000 Bahts per month, 26.6% of bachelor's degree graduated, 42% are unemployed, 28.5% before retirement were business owners, 54.5% live with husband or wife. 74.6% of their purchasing decisions is going to the shop directly, 59.8% of were shopper by watching advertisement from many channels, 24.5% of the purpose channels were purchased directly at the shop, 34.6% of the market factors that influence to the decision of purchase, the average was 4.42.

The results of the hypothesis test showed that the personal factors include: estimate salaries, education, current job and a job before retirement. The purchasing products statistics were significant difference at 0.05 and personal factors were age, average income per month, education, current job and residences, the one who involved in buying decisions was statistically significant at the level of 0.05.

Keywords: purchasing decision, elderly retirees

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันมีจำนวนประชากรประมาณ 65.9 ล้านคน ซึ่งในภาพรวมอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรลดลงอย่างมาก แต่จำนวนประชากรที่สูงอายุกลับมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี โดยในปี 2548 มีจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 10 ของประชากร 63 ล้านคนในขณะนั้น ส่วนในปี 2559 มีประชากรผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปถึง 11 ล้านคนหรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ของประชากรทั้งหมด จะเห็นได้ว่า นับวันจำนวนผู้สูงอายุก็จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเกิดของประชากรไทย

โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่ 2 ต่อจากประเทศสิงคโปร์ที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้สูงอายุ ทำให้เกิดนโยบายเกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็น แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545 - 2564) โดยมีความต้องการให้ผู้สูงอายุมีสถานภาพที่ดีทั้งด้านสุขภาพกายและจิต ครอบครัวอบอุ่น มีหลักประกันที่มั่นคง รวมถึงภาครัฐมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการบริการ นอกจากนี้รัฐบาลปัจจุบันยังมีนโยบายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานทำหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อให้เกิดภาระต่อสังคมในอนาคต

ส่วนภาคเอกชนได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจการดูแลผู้สูงอายุ ธุรกิจทางการแพทย์ ธุรกิจด้านที่พักอาศัย ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจทัวร์สำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นประชากรที่มีอำนาจต่อรองในการซื้อและกำลังการซื้อสูง จากเงินเก็บจากการทำงานหนักมาทั้งชีวิต

เราสามารถแบ่งช่วงอายุของผู้สูงอายุออกเป็น 3 ช่วงวัย คือ ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ 60-69 ปี) เป็นกลุ่มที่ทำงานได้สนใจสุขภาพ จึงมักทุ่มไปด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) เป็นกลุ่มที่ต้องการพักผ่อน บางคนมีโรคประจำตัวที่ต้องระวัง ผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) เป็นกลุ่มที่ต้องพึ่งพิงดูแล สนใจธุรกิจที่เกี่ยวกับการดูแลรวมทั้งสินค้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดูแลจะเป็นหลัก

นอกจากนี้ พฤติกรรมของผู้สูงอายุยังขึ้นอยู่กับรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุในปัจจุบัน เพราะในปัจจุบัน สังคมได้ให้โอกาสผู้สูงอายุถึงแม้เป็นวัยเกษียณอายุ โดยผู้ยังสามารถทำงานทำได้ หรือประกอบธุรกิจส่วนตัวที่ไม่มีความซับซ้อนเช่น การใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิม เป็นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น (จรัญญา วงษ์พรหม และคณะ, 2558) ทำให้ยังมีรายได้สม่ำเสมอ อีกกลุ่มที่ไม่มีรายได้ แต่ลูกหลานดูแลเรื่องค่าใช้จ่าย ดังนั้น พฤติกรรมของ 2 กลุ่มนี้จึงมีการแตกต่างเรื่องการใช้จ่ายและการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ จากข้อมูลดังกล่าวจึงแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุเป็น 2 กลุ่มหลักๆ คือ 1. ผู้สูงอายุผู้มีรายได้เป็นของตนเอง จากกรรมมีเงินบำนาญบำนาญ หรือมีธุรกิจส่วนตัว 2. ผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง มีเงินได้จากลูกหลาน

ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุในประเทศไทยอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับสินค้าและบริการต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณ

สมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน อาชีพก่อนเกษียณอายุ ที่พักอาศัย ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรม การซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณ
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณ
3. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณ
4. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนงานทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค (Influencing buyer behavior)

กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) Majumdar (2010,P.142) กลุ่มอ้างอิง หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มที่ทำหน้าที่เป็นจุดในการอ้างอิงหรือเปรียบเทียบกับบุคคล กลุ่มอ้างอิงมีความสำคัญมากต่อการเกิดความรู้สึก ทศนคติ แนวทางของพฤติกรรม เนื่องจากกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความเชื่อและทัศนคติของผู้บริโภคอันนำไปสู่พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ

นอกจากนี้กลุ่มอ้างอิงกับพฤติกรรมผู้บริโภค ยังประกอบไปด้วย กลุ่มเพื่อน (Friendship groups) เป็นกลุ่มอ้างอิงอย่างไม่เป็นทางการ (Informal group) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค (Michman, Mazze, & Greco, 2003 ,pp. 106-107) กลุ่มเลือกซื้อสินค้า (Shopping groups) กลุ่มที่ทำงาน (Work groups) กลุ่มเสมือน (Virtual groups) ซึ่งเป็นการรวมตัวของคนที่ใช้อินเทอร์เน็ตและรวมตัวเป็นกลุ่มทำการสร้างและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผู้มีชื่อเสียง (Celebrity) ผู้มีชื่อเสียงคือบุคคลที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป อาจเป็นนักร้อง นักแสดง นักกีฬา บุคคลดังกล่าว เป็นที่ชื่นชมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการประสบความสำเร็จของชีวิต นักการตลาดนิยมใช้บุคคลเหล่านี้เป็นผู้นำเสนอสินค้า โดยเชื่อว่าผู้บริโภคจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อสินค้า ผู้เชี่ยวชาญ (The expert) บุคคลทั่วไป (The common man) ผู้บริหารและพนักงาน (The executive and employee) การใช้สัญลักษณ์ (Trade or spokes-characters) สัญลักษณ์ด้านการค้า เช่น การ์ตูน เป็นผู้ให้ข้อมูลที่นับได้ว่าสร้างให้เกิดความน่าสนใจและในบางกรณีสามารถสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะของผู้สูงอายุและการแบ่งกลุ่ม

ผู้สูงอายุ หมายถึง การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในระยะสุดท้ายของช่วงอายุของมนุษย์ซึ่งเริ่มตั้งแต่เกิดและดำเนินต่อไปจนสิ้นอายุขัยของสิ่งมีชีวิตนั้น ๆ และกำหนดให้บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเป็นผู้สูงอายุ (จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์ : 2539) ละออง สุวิทยาภรณ์ (2534) กล่าวว่า การที่จะกำหนดว่าเริ่มเข้าสู่วัยผู้สูงอายุเมื่อใดขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกาถือเอาอายุ 65 ปี กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวียถือเอาอายุ 67 ปีสำหรับประเทศไทยได้กำหนดว่าผู้สูงอายุคือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ตามเกณฑ์การปลดเกษียณ ใน ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้กล่าวถึงการแบ่งกลุ่มของผู้สูงอายุตามลักษณะ ของจิตสังคมและชีววิทยา โดยแบ่งช่วงสูงอายุออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) 1) ช่วงไม่ค่อยแก่ (The Young-old) ช่วงนี้อายุประมาณ 60-69 ปี เป็นช่วงที่คนต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่ เช่น การเกษียณอายุการจากไปของมิตรสนิท คู่ครอง รายได้ลดลง สำหรับบุคคลที่มีการศึกษาสูงรู้จักปรับตัวช่วงนี้ยังเป็นช่วงที่เรายังมีสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ใกล้เคียงกับคนหนุ่มสาวมากการปรับตัวในช่วงนี้มีข้อแนะนำว่าควรใช้แบบ engagement คือ ยังเข้าร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมทั้งในครอบครัวและนอกครอบครัว 2) ช่วงแก่ปานกลาง (The Middle-aged Old) อายุประมาณตั้งแต่ 70-79 ปี เป็นช่วงที่คนเริ่มเจ็บป่วย เพื่อนและสมาชิกในครอบครัวที่อายุใกล้ๆ กัน อาจเริ่มล้มหายตายจากมากขึ้น เข้าร่วมกิจกรรมของสังคมน้อยลง การปรับตัวในระยะนี้มักเป็นไปในรูปแบบ “Disengagement” คือ ไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมของครอบครัวและสังคมมากนักอีกต่อไป 3) ช่วงแก่จริง (The Old-old)

อายุประมาณ 80–90 ปี ผู้มีอายุถึงระดับนี้ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมยากขึ้นเพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับคนอายุถึงขั้นนี้ต้องมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น ไม่วุ่นวาย แต่ก็ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ยังกระตุ้นความมีสมรรถภาพในแง่ต่าง ๆ ตามวัย 4) ช่วงแก่จริง ๆ (The Very Old-old) อายุประมาณ 90–99 ปี ผู้มีอายุถึงระดับนี้มี จำนวนค่อนข้างน้อย ความรู้ต่าง ๆ ด้านชีววิทยาสังคม และจิตใจของคนวัยนี้ยังไม่มีการศึกษามากนัก

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558) ได้ศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคม และสภาพแวดล้อมต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ รวมถึงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุ จากผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 320,791 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.3 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด ส่วนใหญ่ประมาณ 3 ใน 4 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล โดยจังหวัดที่มีอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ภูเก็ต ชลบุรี และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ จังหวัดที่มีผู้สูงอายุใช้อินเทอร์เน็ตน้อยที่สุดได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และศรีสะเกษ ตามลำดับ การวิเคราะห์แบบจำลองด้วยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกแบบสองกลุ่ม พบว่า ด้วยแปรอิสระในแบบจำลองสามารถอธิบายความผันแปรตัวแปรการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุได้ร้อยละ 73 โดยตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ เขตการปกครอง ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน การใช้คอมพิวเตอร์ การใช้แท็บเล็ตหรือโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ความสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีบุคคลอื่นที่ใช้อินเทอร์เน็ต จะมีโอกาสใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้สูงอายุกลุ่มอื่นๆ

กรกรมล จันทรพัทตร์ ศรีโพธิ์ ศักดิ์รุ่งพงศากุลและจิรวุฒิ หลอมประโคน (2560) ได้ศึกษาพฤติกรรมการซื้อสินค้าและความต้องการซื้อสินค้าในร้านสะดวกซื้อของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมซื้อสินค้าในร้าน 7-Eleven นิยมซื้อสินค้าประเภทเครื่องดื่ม ต้องการให้ร้านสะดวกซื้อที่มีสินค้าที่หลากหลายและเป็นสินค้าเพื่อสุขภาพ ด้านราคาไม่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจซื้อ ต้องการความสะดวกเป็นสำคัญ โปรโมชั่นไม่ควรซับซ้อน ร้านสะดวกซื้อควรสะอาดและมีแสงสว่างเพียงพอป้ายควรชัดเจน และต้องการคำแนะนำจากพนักงานเรื่องสินค้าและบริการ

วิธีดำเนินงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษานี้ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ความเหมาะสมในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้คือ 400 คน แต่เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 650 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มพื้นที่แยกรายภาค รายจังหวัดและใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) ตามการจัดสรรแบบสัดส่วนจำนวนประชากรแยกตามจังหวัด จากนั้นใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรให้ได้จำนวนและสัดส่วนตามที่กำหนดไว้ คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 650 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ซึ่งเกิดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำมาสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการสินค้าหรือบริการของผู้สูงอายุ ส่วนที่ 3 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อการอธิบายบรรยายถึงคุณสมบัติ หรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปรต่างๆ ตามปัจจัยด้านคุณลักษณะของกลุ่มโดยกำหนดการวัดเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ ค่าเฉลี่ย (Mean) และสถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานคือ t-test และ One-Way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.2 และเพศชาย ร้อยละ 40.8 อายุส่วนใหญ่ 60-69 ปี ร้อยละ 81.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 33.8 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 26.6 อาชีพปัจจุบันคือ ว่างาน ร้อยละ 42.0 ส่วนด้านอาชีพก่อนเกษียณอายุส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 28.5 และผู้ร่วมพักอาศัยในปัจจุบันคืออยู่กับสามีหรือภรรยา ร้อยละ 54.5

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ ส่วนใหญ่ซื้อที่ร้านจำหน่ายโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 74.6 ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อได้แก่ตัวเอง ร้อยละ 59.8 แหล่งในการค้นหาข้อมูลก่อนตัดสินใจซื้อส่วนใหญ่หาข้อมูลผ่านโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ร้อยละ 24.5 ทางด้านช่องทางในสิ่งซื้อสินค้าและบริการคือร้านจำหน่ายสินค้าโดยตรง ร้อยละ 36.4

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุ ภาพรวมปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.42 ปัจจัยย่อยด้านผลิตภัณฑ์คือมีสินค้าเลือกซื้อง่าย/หาง่าย ค่าเฉลี่ย 4.49 ภาพรวมปัจจัยด้านราคาอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.30 ปัจจัยย่อยด้านราคาได้แก่คุณภาพเหมาะสมกับราคา ค่าเฉลี่ย 4.37 ภาพรวมปัจจัยด้านช่องทางในการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.34 ปัจจัยย่อยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายคือ สะดวก/ประหยัดเวลา ค่าเฉลี่ย 4.46 และภาพรวมปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.10 ปัจจัยย่อยด้านการส่งเสริมการตลาดคือ มีโปรโมชั่นให้เลือกตามความต้องการ ค่าเฉลี่ย 4.25

ตอนที่ 4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 มีดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล	พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ	
	วิธีการเลือกซื้อสินค้าและบริการ	ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ
เพศ	ไม่แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน
อายุ	ไม่แตกต่างกัน	แตกต่างกัน
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	แตกต่างกัน	แตกต่างกัน
อาชีพปัจจุบัน	แตกต่างกัน	แตกต่างกัน
อาชีพก่อนเกษียณ	แตกต่างกัน	ไม่แตกต่างกัน
ร่วมพักอาศัย	ไม่แตกต่างกัน	แตกต่างกัน

จากการศึกษาเพิ่มเติมด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุวัยเกษียณพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการ โดยเฉพาะวิธีการซื้อ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริโภคนิยมไปซื้อสินค้าที่ร้านจำหน่ายโดยตรง โดยปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน อาชีพก่อนเกษียณอายุ และผู้ที่ผู้สูงอายุร่วมพักอาศัยด้วยนั้น มีความแตกต่างกัน นั้นหมายถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุในปัจจุบันแตกต่างกันตามปัจจัยภูมิหลังก่อนเกษียณอายุ ซึ่งพฤติกรรมก่อนเกษียณอายุจะส่งผลต่อมาถึงช่วงเกษียณอายุ เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุประมาณ 60-69 ปี ซึ่งคนกลุ่มนี้เพิ่งจะเกษียณ และยังสามารถทำงานได้ มีรายได้ สนใจสุขภาพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุวัยเกษียณนั้น ผู้สูงอายุนอกจากจะซื้อสินค้าและบริการที่ร้านจำหน่ายโดยตรงแล้วยังมีการสั่งซื้อสินค้าแบบ Online คิดเป็นร้อยละ 25.4 ซึ่งมีจำนวน 1 ใน 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จากข้อมูลดังกล่าว พบว่ากลุ่มที่ซื้อสินค้าออนไลน์นี้ ส่วนใหญ่ซื้อจากเว็บไซต์และจาก Social Media ซึ่งเป็นข้อมูลการค้นพบที่น่าสนใจ เนื่องจากปัจจุบันการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตทำให้ง่ายขึ้น อุปสรรคในการเข้าถึงไม่ว่าจะเป็นสมาร์ตโฟน คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต มีราคาที่ถูกลง การพัฒนาระบบการสื่อสารของประเทศไทย จะเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ซึ่งจากผลการสำรวจพบว่า ปัจจุบันผู้สูงอายุที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีจำนวนประมาณร้อยละ 3.3 จากจำนวนประชากรทั้งหมด และส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล หากผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตง่ายขึ้น ก็จะทำให้ธุรกิจการขายสินค้าออนไลน์ที่มีกลุ่มผู้สูงอายุขยายฐานจำนวนลูกค้าเพิ่มขึ้น ซึ่งจากสถิติพบว่า ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2559 ประชากรไทยมีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 11 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.5 จากจำนวนประชากรไทยทั้งหมด และจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี นั่นแปลว่า ประเทศไทยจะก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด จากข้อมูลดังกล่าว หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาสาธารณูปโภคเพื่อรองรับกับโครงสร้างของประชากรที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้สูงอายุวัยเกษียณย่อมจะกลายเป็นกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ของผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่จะต้องมีการจัดเตรียมสินค้าและบริการเพื่อรองรับความต้องการของผู้สูงอายุ

สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ จากข้อมูลพบว่า การตัดสินใจซื้อส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อทำการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อพบว่า อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน และผู้ร่วมพักอาศัยแตกต่างกันส่งผลต่อผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Blackwell ที่กล่าวว่า ชั้นชั้นทางสังคมจะส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ รายได้ การศึกษา ส่วน Hawkins and Mothersbaugh ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมกลุ่มย่อยไม่ว่าจะเป็น อายุ อาชีพ ถิ่นฐาน ศาสนา และภูมิหลังทางชาติพันธุ์ จะส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ดังนั้น การเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุในวันเกษียณย่อมจะสามารถนำเสนอขายสินค้าและบริการให้ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้

เมื่อพิจารณาปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านปัจจัยทางการตลาดที่ส่งผลต่อการซื้อได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะสินค้าและบริการจะต้องหาซื้อได้ง่าย จากงานวิจัยของ กรกมล จันทรพิคค์และคณะพบว่า ผู้สูงอายุต้องการสินค้าที่มีความหลากหลายและเป็นสินค้าเพื่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับไตรรัตน์ จารุทัศน์ ถูกอ้างอิงใน sanook.com ที่กล่าวถึง 8 ธุรกิจดาวรุ่งรับสังคมสูงวัย ประเภทสินค้าสำหรับผู้สูงวัยคือกลุ่มของเวชภัณฑ์และสุขภาพ เนื่องจากเมื่อมีอายุมากขึ้นจะมีโอกาสเสี่ยงต่อโรคเรื้อรังเช่น หัวใจและหลอดเลือด มะเร็ง ภาวะสมองเสื่อม ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ด้านพฤติกรรมของผู้สูงอายุวัยเกษียณ ในอีก 5 ปีข้างหน้า จำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยจะมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 20 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ดังนั้น การศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนระยะยาว ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้แต่องค์กรไม่แสวงผลกำไร เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตสำหรับกลุ่มผู้เกษียณอายุกลุ่มนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านสาธารณูปโภค กฎหมาย/กฎระเบียบ สาธารณสุข คุณภาพชีวิต โครงสร้างทางสังคม ฯลฯ ทางด้านเอกชนจะเป็นการเตรียมสินค้าและบริการเพื่อรองรับความต้องการทั้งด้านผลิตภัณฑ์ การบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะเวชภัณฑ์และสุขภาพ ความสะดวกสบายในการใช้บริการ การเดินทาง ฯลฯ รวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุจะเป็นกลุ่มที่ไม่มีภาระ ทำให้การตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการมีอิสระ

ด้านการตลาดที่มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การชะลอวัย โดยเฉพาะสินค้าประเภทออร์แกนิกส์ ธุรกิจการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกไม่ว่าจะเป็นเฟอร์นิเจอร์ วัสดุที่ใช้ในบ้านที่เอื้อต่อการใช้งานของผู้สูงอายุ ธุรกิจ

อสังหาริมทรัพย์ที่ดูแลผู้สูงอายุ ฯลฯ จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางการตลาดอันดับที่ 2 ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้แก่ช่องทางการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะความสะดวก/ประหยัดเวลา เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้สูงอายุที่ยังมีอายุมากขึ้นก็จะมีความเสี่ยงต่อโรคต่าง ๆ ดังนั้น การเดินทางหรือการใช้เวลาอยู่ที่ใดนาน ๆ อาจส่งผลต่อสุขภาพ ร้านค้าปลีกหรือร้านจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ควรมีสินค้าพร้อมจำหน่าย จัดรูปแบบร้านให้เข้าถึงสินค้าได้ง่ายสำหรับผู้สูงอายุ รวมถึงระบบการบริการแบบจัดส่งถึงบ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า

ปัจจัยทางการตลาดด้านราคาพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักคำนึงคุณภาพของสินค้าที่ต้องเหมาะสมกับราคา จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุที่ตอบแบบสอบถามพบว่า การซื้อสินค้าส่วนใหญ่มักจะเป็นสินค้าที่เคยใช้เป็นประจำและต้องมั่นใจในคุณภาพ เนื่องจากเกรงว่าจะเมื่อนำมาใช้จะส่งผลต่อสุขภาพของตนเอง และไม่ต้องการเสียเวลาในการเลือกซื้อมากนัก

อันดับสุดท้ายของปัจจัยทางการตลาดคือปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด คือโปรโมชั่นมีให้เลือกตามต้องการ เนื่องจากส่วนใหญ่จะมีรายการสินค้าที่จะซื้อที่ชัดเจน ดังนั้นหากได้รับโปรโมชั่นที่เหมาะสมกับสินค้าที่จะซื้อ ก็จะส่งผลให้ตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น แต่โปรโมชั่นไม่ควรซับซ้อน ยุ่งยาก ส่วนสื่อที่ประชาสัมพันธ์ต้องมีขนาดใหญ่ ชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของแต่ละภาค ๆ ละ 3 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยในเขตเทศบาล ข้อมูลที่ได้รับจึงยังไม่ได้ครอบคลุมถึงผู้สูงอายุที่อยู่นอกเขตเทศบาล หากทำการศึกษากลุ่มที่อยู่นอกเขตเทศบาลจะทำให้ได้รับข้อมูลในอีกด้านหนึ่งเพื่อช่วยในการตัดสินใจและวางแผนได้ละเอียดมากขึ้น

พฤติกรรม การซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นการซื้อจากร้านจำหน่ายโดยตรง มีเพียง 1 ส่วน 4 ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการซื้อแบบ Online หากผู้ประกอบการต้องการข้อมูลเพื่อรองรับกับพฤติกรรมในอนาคตที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้มากขึ้น สามารถทำการวิจัยแยกเฉพาะพฤติกรรม การซื้อแบบ Online เพื่อได้ทราบพฤติกรรมเชิงลึกของผู้สูงอายุ สำหรับการวางแผนในอนาคตให้กับผู้ประกอบการต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีจากการสนับสนุนหลายฝ่ายทั้งสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ เพื่อนร่วมงานและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาผลงานวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรกมล จันทร์พัด ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และจิรวุฒิ หลอมประโคน. (2560). พฤติกรรม การซื้อสินค้าที่ร้านสะดวกซื้อของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร. ประชุมวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- [2] จริญญา วงศ์พรหม และคณะ. (2558). กลไกการส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ. สืบค้นจาก <http://thaitgri.org/?p=36982>
- [3] จันทร์เพ็ญ เนียมอินทร์. (2539). สุขภาพจิตและการปรับตัวของผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- [4] ไตรรัตน์ จารุทัศน์. (2559). 8 ธุรกิจดาวรุ่งรับสังคมสูงวัย. สืบค้นจาก <https://www.sanook.com/money/348239/>.
- [5] มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย. สืบค้นจาก <file:///D:/Users/issarapornlad/Downloads/merged%E0%B8%A3%E0%B8%A7%E0%B8%A1%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%AA%E0%B8%96%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%93%E0%B9%8C2560.pdf>

-
- [6] ละออง สุวิทยาภรณ์. (2534). ปัญหาสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุในชนบท กรณีศึกษาเฉพาะอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต, สาขาวิชาประชากรศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [7] ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2. (พิมพ์ครั้งที่ 3). ภาควิชาจิตวิทยา, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
- [8] สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/files/elderlyInternet57.pdf>
- [9] Blackweell, Roger D., Miniard, Paul W. and Engel, James F. (2006) .**Consumer Behavior**.10th ed. Canada: Thomson South-Western.
- [10] Hawkins, Del I. and Mothersbaugh, David L. (2010). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy*. 11th ed. New York: McGraw-Hill.
- [11] Majumdar,R.(2010).*Consumer Behavior: Insights form Indian Market*.New Delhi:PHI Learning.
- [12] Michman,D.M.,Mazze,E.M.&Greco,A.J.(2003). *Lifestyle Marketing: Reaching the New American Consumer*.Connecticut: Praeger.
-

BENJAMITRA VICHAKARN

National & International Conference

THONBURI UNIVERSITY

248 Phetkasem 110 Nongkhaengphlu, Nongkhaem District,
Bangkok, Thailand 10160 Tel. 02-809-0823-25 www.thonburi-u.ac.th